

**PROGRAM
REGIONALNY**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Sprawozdanie roczne z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013

PROGRAM OPERACYJNY	Cel KONWERGENCJA
	Kwalifikowany obszar POLSKA/WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE (NUTS 2)
	Okres programowania 2007-2013
SPRAWOZDANIE ROCZNE Z WDRAŻANIA PROGRAMU	Numer programu (CCI) 2007PL161PO012
	Nazwa programu REGIONALNY PROGRAM OPERACYJNY WOJEWÓDZTWA OPOLSKIEGO NA LATA 2007-2013
SPRAWOZDANIE ROCZNE Z WDRAŻANIA PROGRAMU	Rok sprawozdawczy 2013
	Data zaakceptowania sprawozdania przez Komitet Monitorujący

Andrzej Buła

Roman Kolek

Tomasz Kostuś

Barbara Kamińska

.....

Antoni Konopka

Inspektor

Joanna Klimkiewicz
22.05.2014

p.o. Kierownika Referatu Monitorowania

Ilona Malińska

p.o. Z-cy Dyrektora Departamentu
Koordinacji Programów Operacyjnych

Danuta Ojender
Kierownik Referatu Pomocy Technicznej

Inspektor Departamentu
Koordinacji Programów Operacyjnych

Danuta Ojender

SPIS TREŚCI:

	Spis tabel, wykresów, map i schematów	5
	Wykaz skrótów	11
1.	Informacje wstępne	13
2.	Przegląd realizacji programu operacyjnego.....	14
2.1	Realizacja i analiza postępów	14
2.1.1	Informacje na temat postępów rzeczowych programu operacyjnego	14
2.1.2	Informacje finansowe	14
2.1.3	Informacja nt. podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji	15
2.1.4	Pomoc w podziale na grupy docelowe	17
2.1.5	Pomoc zwrócona lub ponownie wykorzystana	17
2.1.6	Analiza jakościowa (poziom programu)	18
2.1.6.1	System realizacji Programu	18
2.1.6.2	Postęp finansowy i rzeczowy	23
2.1.6.3	Rekomendacje Komisji Europejskiej	42
2.1.6.4	Rekomendacje Instytucji Zarządzającej i innych instytucji	44
2.1.6.5	Instrumenty inżynierii finansowej	45
2.1.6.6	Realizacja założeń Strategii EU 2020	50
2.1.6.7	Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego	59
2.2	Informacja na temat zgodności z przepisami wspólnotowymi	61
2.2.1	Zasada równości szans	63
2.2.2	Zasada partnerstwa	64
2.3	Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze	66
2.4	Zmiany w kontekście realizacji programu operacyjnego	67
2.5	Zasadnicze modyfikacje w rozumieniu art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006	70
2.6	Komplementarność pomocy z innymi instrumentami wsparcia	71
2.6.1	Opis osiągniętej komplementarność i uzyskanych efektów synergii.....	71
2.6.1.1	Przykłady zastosowanych mechanizmów wraz z opisem projektów komplementarnych	71
2.6.1.2	W świetle badań ewaluacyjnych	75
2.6.2	Cross-financing	76
2.6.3	Mechanizmy unikania podwójnego finansowania działań realizowanych w ramach polityki spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej.....	79
2.6.4	Kontrole krzyżowe w zakresie odpowiedzialności Instytucji Zarządzającej	81
2.7	Monitorowanie i ocena	82
2.7.1	Działania Instytucji Zarządzającej oraz Instytucji Pośredniczącej II stopnia	82
2.7.2	Komitet Monitorujący RPO WO 2007-2013	83
2.7.3	Badania ewaluacyjne	88
2.7.3.1	Okresowy plan ewaluacji RPO WO 2007-2013 na 2013 r.	88
2.7.3.2	Zmiany w Okresowym planie ewaluacji RPO WO 2007-2013 na 2013 r.	88
2.7.3.3	Badania ewaluacyjne przeprowadzone w 2013 r.	89

2.7.3.4	Monitoring wdrożenia rekomendacji badań ewaluacyjnych	92
2.7.3.5	Seminarium grupy ds. ewaluacji polityki spójności	93
2.7.3.6	Plan ewaluacji na 2014 r. - planowane badania ewaluacyjne.....	93
3.	Postęp wdrażania programu wg Osi priorytetowych	96
3.1	Oś priorytetowa 1 <i>Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu</i>	96
3.1.1	Osiąganie celów i analiza postępów.....	96
3.1.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi.....	136
3.2	Oś priorytetowa 2 <i>Spółeczeństwo informacyjne</i>	138
3.2.1	Osiąganie celów i analiza postępów.....	138
3.2.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi.....	153
3.3	Oś priorytetowa 3 <i>Transport</i>	155
3.3.1	Osiąganie celów i analiza postępów.....	155
3.3.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi.....	174
3.4	Oś priorytetowa 4 <i>Ochrona środowiska</i>	176
3.4.1	Osiąganie celów i analiza postępów.....	176
3.4.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi.....	194
3.5	Oś priorytetowa 5 <i>Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe</i>	196
3.5.1	Osiąganie celów i analiza postępów.....	196
3.5.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi.....	218
3.6	Oś priorytetowa 6 <i>Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych</i>	220
3.6.1	Osiąganie celów i analiza postępów.....	220
3.6.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi.....	234
3.7	Oś priorytetowa 7 <i>Pomoc techniczna</i>	236
3.7.1	Osiąganie celów i analiza postępów.....	236
3.7.2	Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi.....	244
4.	Programy z EFS: spójność i koncentracja	246
5.	Programu EFRR/Fundusz Spójności: duże projekty	246
6.	Pomoc techniczna	246
7.	Promocja i informacja	249

Spis tabel, wykresów, map i schematów

- Tabela 1.* Postęp fizyczny programu operacyjnego
- Tabela 2.* Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w euro) – w danym roku oraz narastająco
- Tabela 3.* Podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii
- Tabela 4.* Postęp fizyczny Osi priorytetowych
- Tabela 5.* Wskaźniki kontekstowe - zestawienie dla województwa opolskiego i porównanie
- Tabela 6.* Matryca priorytetów, obszarów, celów i inicjatyw flagowych Strategii Europa 2020 oraz kategorii interwencji realizowanych w okresie programowania 2007-2013 w ramach RPO WO 2007-2013
- Tabela 7a.* Wpływ projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 na Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego
- Tabela 7b.* EFRR a SRMB
- Tabela 8.* Wskaźniki kluczowe (core indicators) 2007-2013
- Tabela 9.* Matryca instrumentów finansowych 2007-2013
- Tabela 10.* Liczba i wartość EFRR umów w podziale na obszary wsparcia
- Tabela 11.* Grupy docelowe w ramach RPO WO 2007-2013
- Tabela 12.* Nabory wniosków w procedurze konkursowej i pozakonkursowej przeprowadzone w ramach RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu
- Tabela 13.* Nabory wniosków w procedurze konkursowej i pozakonkursowej przeprowadzone w okresie sprawozdawczym (01.01 - 31.12.2013 r.)
- Tabela 14.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w sektorze przetwórczym w podziale na rodzaje wytwarzanych produktów od uruchomienia Programu
- Tabela 15.* Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych perspektywy finansowej 2007-2013
- Tabela 16.* Indywidualne projekty kluczowe w ramach RPO WO 2007-2013
- Tabela 17.* Indywidualne projekty kluczowe w ramach RPO WO 2007-2013 w podziale na osie priorytetowe i obszary wsparcia
- Tabela 18.* Poziom realizacji wskaźników produktów i rezultatu Działania 1.2 od uruchomienia Programu
- Tabela 19.* Stan wdrażania działania 1.2 od uruchomienia Programu
- Tabela 20.* Środki faktycznie wypłacone przez fundusze ostatecznym odbiorcom
- Tabela 21.* Struktura udzielonych pożyczek/poręczeń wg przedmiotu działalności gospodarczej określonej przez pożyczkobiorców/ poręczeniobiorców
- Tabela 22.* Stan wdrażania projektów Fundacji Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu
- Tabela 23.* Poziom alokacji, kontraktacji i płatności dla projektów w ramach RPO WO 2007-2013 wpisujących się w inicjatywy flagowe *Strategii Europa 2020* w podziale na kategorie interwencji
- Tabela 24.* Działania/poddziałania RPO WO 2007-2013 wpisujące się w poszczególne obszary SUE RMB
- Tabela 25.* Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem *cross-financingu* od uruchomienia Programu
- Tabela 26.* Wydatki objęte *cross-financingiem* w ramach zakończonych umów od uruchomienia Programu
- Tabela 27.* Rodzaje kontroli krzyżowych ze względu na ich cele
- Tabela 28.* Terminy i tematy omawiane podczas posiedzeń KM RPO WO 2007-2013 w 2013 r.
- Tabela 29.* Działalność KM RPO WO 2007-2013

- Tabela 30.* Zestawienie badań ewaluacyjnych planowanych do realizacji w 2014 r.
- Tabela 31.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 1 w podziale na typy projektów
- Tabela 32.* Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem *cross-financingu* w ramach Osi priorytetowej 1 od uruchomienia Programu
- Tabela 33.* Realizacja Strategii Europa 2020 w ramach Osi priorytetowej 1
- Tabela 34.* Stan wdrażania Osi priorytetowej 1 od uruchomienia Programu
- Tabela 35.* Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 1 w okresie sprawozdawczym
- Tabela 36.* Planowane nabory wniosków w ramach Osi priorytetowej 1 w 2014 r.
- Tabela 37.* Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu innowacji, przedsiębiorczości i turystyki
- Tabela 38.* Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013
- Tabela 39.* Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 1 od uruchomienia Programu
- Tabela 40.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 2 w podziale na typy projektów
- Tabela 41.* Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem *cross-financingu* w ramach Osi priorytetowej 2 od uruchomienia Programu
- Tabela 42.* Realizacja *Strategii Europa 2020* w ramach Osi priorytetowej 2
- Tabela 43.* Stan wdrażania Osi priorytetowej 2 od uruchomienia Programu
- Tabela 44.* Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 2 w okresie sprawozdawczym
- Tabela 45.* Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z obszaru społeczeństwa informacyjnego
- Tabela 46.* Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 2 od uruchomienia Programu
- Tabela 47.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 3 w podziale na typy projektów
- Tabela 48.* Realizacja *Strategii Europa 2020* w ramach Osi priorytetowej 3
- Tabela 49.* Stan wdrażania Osi priorytetowej 3 od uruchomienia Programu
- Tabela 50.* Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 3 w okresie sprawozdawczym
- Tabela 51.* Planowane nabory wniosków w ramach Osi priorytetowej 3 w 2014 r.
- Tabela 52.* Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu transportu
- Tabela 53.* Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 3 RPO WO 2007-2013
- Tabela 54.* Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 3 od uruchomienia Programu
- Tabela 55.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 4 w podziale na typy projektów
- Tabela 56.* Realizacja *Strategii Europa 2020* w ramach Osi priorytetowej 4
- Tabela 57.* Stan wdrażania Osi priorytetowej 4 od uruchomienia Programu
- Tabela 58.* Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 4 w okresie sprawozdawczym
- Tabela 59.* Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu ochrony środowiska i energii
- Tabela 60.* Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 4 RPO WO 2007-2013
- Tabela 61.* Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 4 od uruchomienia Programu

- Tabela 62.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osie priorytetowej 5 w podziale na typy projektów
- Tabela 63.* Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem *cross-financingu* w ramach Osie priorytetowej 5 od uruchomienia Programu
- Tabela 64.* Realizacja *Strategii Europa 2020* w ramach Osie priorytetowej 5
- Tabela 65.* Stan wdrażania Osie priorytetowej 5 od uruchomienia Programu
- Tabela 66.* Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osie priorytetowej 5 w okresie sprawozdawczym
- Tabela 67.* Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu infrastruktury społecznej i kultury
- Tabela 68.* Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osie priorytetowej 5 RPO WO 2007-2013
- Tabela 69.* Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osie priorytetowej 5 od uruchomienia Programu
- Tabela 70.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osie priorytetowej 6 w podziale na typy projektów
- Tabela 71.* Realizacja *Strategii Europa 2020* w ramach Osie priorytetowej 6
- Tabela 72.* Stan wdrażania Osie priorytetowej 6 od uruchomienia Programu
- Tabela 73.* Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osie priorytetowej 6 w okresie sprawozdawczym
- Tabela 74.* Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu odnowy wsi
- Tabela 75.* Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osie priorytetowej 6 RPO WO 2007-2013
- Tabela 76.* Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osie priorytetowej 6 od uruchomienia Programu
- Tabela 77.* Realizacja Rocznych Planów Działań Pomocy Technicznej w ramach RPO WO 2007-2013
- Tabela 78.* Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osie priorytetowej 7 od uruchomienia Programu
- Tabela 79.* Wartość wszystkich wydatków dokonanych w ramach programu dofinansowanych ze środków pomocy technicznej według głównych kategorii (w okresie sprawozdawczym)
- Tabela 80.* Wartość wszystkich wydatków kwalifikowanych zrealizowanych w okresie sprawozdawczym według głównych kategorii
- Tabela 81.* Liczba i wartość wszystkich projektów/planów działań w ramach programu dofinansowanych ze środków pomocy technicznej według głównych typów (projekty objęte decyzjami/ umowami o dofinansowanie)
- Wykres 1.* Wydatki publiczne poniesione przez beneficjentów w podziale na Osie priorytetowe
- Wykres 2.* Poziom refundacji z KE do alokacji EFRR w podziale na Osie priorytetowe
- Wykres 3.* Zakontraktowanie środków z EFRR w podziale na obszary wsparcia (z wyłączeniem projektów z zakresu pomocy technicznej)
- Wykres 4.* Liczba wniosków na poszczególnych etapach oceny i wdrażania od uruchomienia Programu w podziale na lata
- Wykres 5.* Kwota dofinansowania z EFRR wniosków na poszczególnych etapach oceny i wdrażania od uruchomienia Programu w podziale na lata
- Wykres 6.* Poziom wykorzystania alokacji (EFRR) w podziale na Osie priorytetowe RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu
- Wykres 7.* Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) od uruchomienia Programu
- Wykres 8.* Liczba wniosków na poszczególnych etapach oceny i wdrażania Programu w okresie sprawozdawczym (01.01 - 31.12.2013 r.)
- Wykres 9.* Kwota dofinansowania EFRR wniosków na poszczególnych etapach oceny i wdrażania Programu w okresie sprawozdawczym (01.01 - 31.12.2013 r.)
- Wykres 10.* Rozkład projektów w ramach Programu wg Sekcji PKD 2007

- Wykres 11. Struktura procentowa sektora MŚP w udzielonych pożyczkach/poręczeniach przez poszczególnych beneficjentów działania 1.2
- Wykres 12. Stopień wdrażania *Strategii Europa 2020* w podziale na inicjatywy flagowe
- Wykres 13. Wzrost PKB i jego wybranych komponentów w porównaniu do lat poprzednich (%)
- Wykres 14. Zmiana liczby ludności w latach 2002-2011 w Polsce wg województw (%)
- Wykres 15. Prognozowane tempo spadku liczby ludności w Polsce i województwie opolskim w latach 2010 - 2035 (%)
- Wykres 16. Zmiany w poziomie bezrobocia na przestrzeni roku 2013 wobec analogicznych miesięcy 2012 roku
- Wykres 17. Skład KM RPO WO 2007-2013 wg stanu na 31.12.2013 r.
- Wykres 18. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 1 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)
- Wykres 19. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 1 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)
- Wykres 20. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 1
- Wykres 21. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 1 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)
- Wykres 22. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 1 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)
- Wykres 23. Udział poszczególnych rodzajów innowacji w ramach zakończonych projektów innowacyjnych (kategoria interwencji 07)
- Wykres 24. Struktura realizowanych projektów w ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013 wg sektorów gospodarki
- Wykres 25. Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 1 wg Sekcji PKD 2007
- Wykres 26. Udział poszczególnych Sekcji PKD 2007 w dofinansowaniu EFRR w ramach podpisanych umów w Osi priorytetowej 1
- Wykres 27. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 2 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)
- Wykres 28. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 2 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)
- Wykres 29. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 2
- Wykres 30. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 2 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)
- Wykres 31. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 2 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)
- Wykres 32. Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 2 wg Sekcji PKD 2007
- Wykres 33. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 3 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)
- Wykres 34. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 3 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)
- Wykres 35. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 3
- Wykres 36. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 3 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)
- Wykres 37. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 3 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)
- Wykres 38. Rozkład projektów Sekcji O w ramach Osi priorytetowej 3 wg typów beneficjentów
- Wykres 39. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 4 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)

- Wykres 40.* Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 4 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)
- Wykres 41.* Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 4
- Wykres 42.* Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 4 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)
- Wykres 43.* Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 4 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)
- Wykres 44.* Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 4 wg Sekcji PKD 2007
- Wykres 45.* Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 5 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)
- Wykres 46.* Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 5 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)
- Wykres 47.* Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 5
- Wykres 48.* Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 5 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)
- Wykres 49.* Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 5 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)
- Wykres 50.* Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 5 wg Sekcji PKD 2007
- Wykres 51.* Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 6 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)
- Wykres 52.* Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 6 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)
- Wykres 53.* Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 6
- Wykres 54.* Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 6 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)
- Wykres 55.* Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 6 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)
- Wykres 56.* Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 6 wg Sekcji PKD 2007
- Wykres 57.* Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 7 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)
- Wykres 58.* Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 7 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)
- Wykres 59.* Rozkład projektów Sekcji O w ramach Osi priorytetowej 7 wg typów instytucji
- Mapa 1.* Zestawienie liczby i wartości EFRR podpisanych umów w podziale na gminy województwa opolskiego wg siedziby beneficjenta – stan na 31 grudnia 2013 r.
- Mapa 2.* Zestawienie podpisanych umów w podziale na wybrane obszary wsparcia - wg siedziby beneficjenta – stan na 31 grudnia 2013 r.
- Mapa 3.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 1 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)
- Mapa 4.* Specjalizacje branżowe IOB w województwie opolskim
- Mapa 5.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 2 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)
- Mapa 6.* Zestawienie gmin województwa opolskiego objętych zakresem projektów realizowanych w ramach działania 8.4 PO IG 2007-2013
- Mapa 7.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 3 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)

- Mapa 8.* Projekty Samorządu Województwa Opolskiego z zakresu infrastruktury transportowej w podziale na gminy województwa opolskiego wg miejsca realizacji projektu
- Mapa 9.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 4 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)
- Mapa 10.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 5 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)
- Mapa 11.* Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 6 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)
- Schemat 1.* Zestawienie dokumentów IZ RPO WO 2007-2013
- Schemat 2.* Spójność interwencji RPO WO 2007-2013 z priorytetami/obszarami/inicjatywami flagowymi *Strategii Europa 2020*
- Schemat 3.* Spójność Osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 z celami Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji *Strategii Europa 2020*
- Schemat 4.* Mechanizmy unikania podwójnego finansowania zadań realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013

ZAŁĄCZNIKI

- Załącznik I** *Tabela 1* Postęp fizyczny programu operacyjnego
- Załącznik II** *Tabela 2* Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w Euro) – w danym roku oraz narastająco
- Załącznik III** *Tabela 3* Podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii
- Załącznik IV** *Tabela 4* Postęp fizyczny Osi priorytetowych
- Załącznik V** *Tabela 5* Wskaźniki kontekstowe – zestawienie dla województwa opolskiego i porównanie
- Załącznik VI** *Tabela 6* Matryca priorytetów, obszarów, celów i inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020* oraz kategorii interwencji realizowanych w okresie programowania 2007-2013 w ramach RPO WO 2007-2013
- Załącznik VII** *Tabela 7* Wpływ projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 na *Strategię UE dla Regionu Morza Bałtyckiego*
- Załącznik VIII** *Tabela 8* Wskaźniki kluczowe (core indicators) 2007-2013
- Załącznik IX** *Tabela 9* Matryca instrumentów finansowych 2007-2013
- Załącznik X** Formularz sprawozdawczy dotyczący promocji i informacji
- Załącznik XI** Przykłady komplementarności projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 z przedsięwzięciami współfinansowanymi z innych programów lub funduszy

Wykaz skrótów

BP	budżet państwa
DT	Dostosowanie techniczne
EFRR	Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
EFS	Europejski Fundusz Społeczny
EFSI	Europejskie Fundusze Strukturalne i Inwestycyjne
GSE	Grupa Sterująca Ewaluacją
GZWP	Główny Zbiornik Wód Podziemnych/Główne Zbiorniki Wód Podziemnych
IK NSRO 2007-2013	Instytucja Koordynująca Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013
IK RPO	Instytucja Koordynująca Regionalne Programy Operacyjne
IP II stopnia	Instytucja Pośrednicząca II stopnia
IPOC	Instytucja Pośrednicząca w Certyfikacji
IZ RPO WO 2007-2013	Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013
JE	Jednostka Ewaluacyjna
KE	Komisja Europejska
KK NSRO 2007-2013	Komitet Koordynacyjny Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013
KM RPO WO 2007-2013	Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013
KPR	Krajowy Program Reform
KRW	Krajowa Rezerwa Wykonania
KSI (SIMIK 07-13)	Krajowy System Informatyczny (SIMIK 07-13)
KZTZ	Koncepcja Zagospodarowania Terenów Zdegradowanych
LPR	Lokalny Program Rewitalizacji
LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013)	Lokalny System Informatyczny – System Elektronicznego Zarządzania i Monitoringu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013
MIR	Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju
MRR	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego
NSRO 2007-2013	Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013
OOŚ	Ocena Oddziaływania na Środowisko
PKM	Podkomitet Monitorujący
PO	Program Operacyjny/Programy Operacyjne
PO IG 2007-2013	Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka na lata 2007-2013
PO IiŚ 2007-2013	Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013
PO KL 2007-2013	Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007-2013
PO WT RCz-RP 2007-2013	Program Operacyjny Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013
PROW 2007-2013	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013
RPDzPT	Roczne Plany Działań Pomocy Technicznej
RPO	Regionalny Program Operacyjny/Regionalne Programy Operacyjne
RPO WO 2007-2013, Program	Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013
SUE RMB	Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego
UE	Unia Europejska

WUP OPOLE
ZPORR 2004-2006
ZWO

Wojewódzki Urząd Pracy w Opolu
Zintegrowany Program Operacyjny Rozwoju Regionalnego na lata 2004-2006
Zarząd Województwa Opolskiego

1. Informacje wstępne

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 nr CCI 2007/PL/16/1/PO/012 został przyjęty przez Komisję Europejską Decyzją nr K(2007)4558 z dnia 1 października 2007 r. oraz uchwałą nr 1070/2007 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 29 października 2007 r. (z późn. zm.).

Dokument realizowany jest w ramach pomocy wspólnotowej i objęty jest Celem 1 **Konwergencja** dla województwa opolskiego w latach 2007-2013.

Celem głównym Programu jest zwiększenie konkurencyjności oraz zapewnienie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej dla podniesienia atrakcyjności województwa opolskiego, jako miejsca do inwestowania, pracy i zamieszkania.

Alokacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi **491 446 973 Euro**, w tym 64 302 160 Euro stanowią środki pozyskane w ramach Krajowej Rezerwy Wykonania oraz dostosowania technicznego.

Obowiązek sporządzania sprawozdań rocznych z wdrażania Programu wynika z art. 67 rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. *ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999.*

Realizując ww. obowiązek oraz stosując zasady sprawozdawczości wymagane przez krajowe akty prawne, a także dobre praktyki wypracowane w latach poprzednich dzięki uwagom i kontaktom z instytucjami krajowymi i Komisją Europejską, Instytucja Zarządzająca przygotowała *Sprawozdanie roczne z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 za 2013 r.*, które zostało przyjęte przez Komitet Monitorujący RPO WO 2007-2013 *Uchwałą nr ... z dnia ...*

➔ ***Szczegółowy opis działań IZ RPO WO 2007-2013 podejmowanych w okresie sprawozdawczym w ramach realizacji celów poszczególnych Osi priorytetowych – punkt 3. Postęp wdrażania programu wg Osi priorytetowych***

Dodatkowo IZ RPO WO 2007-2013 przygotowała:

- streszczenie sprawozdania, które stanowi odrębny dokument i przekazany jest wraz ze sprawozdaniem do KE poprzez system SFC 2007 (wersja polska i angielska);
- przykłady komplementarności projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 z przedsięwzięciami współfinansowanymi z innych programów lub funduszy, które stanowią *Załącznik XI* do sprawozdania.

2. Przegląd realizacji programu operacyjnego

2.1 Realizacja i analiza postępów

2.1.1 Informacje na temat postępów rzeczowych programu operacyjnego

Informacje nt. postępu rzeczowego w zakresie wskaźników produktu i rezultatu zawartych w RPO WO 2007-2013 oraz w Szczegółowym opisie osi priorytetowych RPO WO 2007-2013¹, zostały zaprezentowane w *Załączniku IV*.

Wskaźniki celu głównego oraz dla poszczególnych osi zostały przedstawione w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową, zarejestrowane w KSI (SIMIK 07-13) do 31 grudnia 2013 r.². Informacje w zakresie wskaźników ujętych w *Załączniku IV* przedstawiają także szacowane wartości wskaźnika na podstawie podpisanych umów. Szczegółowe informacje nt. postępu rzeczowego podano przy analizie postępu wdrażania poszczególnych Osi priorytetowych. W *Załączniku VIII w Tabeli 8* przedstawiającej wskaźniki kluczowe (core indicators) wartości wskaźników obliczono na podstawie ostatnich wniosków o płatność ograniczonych datą zakończenia realizacji projektu (wg umowy o dofinansowanie).

Dla wskaźników na poziomie osi priorytetowych/działań podano wartości docelowe zaktualizowane w ramach renegotjacji Programu w 2011 r. Dla roku 2010 nie aktualizowano wartości docelowych, stąd ich wartości przedstawiono zgodnie z założeniami z 2007 r.

W przypadku, gdy wskaźniki mają swoje odpowiedniki we wskaźnikach kluczowych, dane pochodzą z KSI (SIMIK 07-13). Pozostałe osiągnięte wartości wskaźników podano na podstawie danych zawartych w LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

W związku z tym, iż niektóre wskaźniki mają charakter złożony, tj. dzielą się na podwskaźniki, przyjęto zasadę, iż do obliczenia ogólnej liczby wskaźników realizowanych na poziomie Osi priorytetowej sumowane są zarówno wskaźniki główne oraz ich elementy składowe.

Analiza poziomu realizacji wskaźników została przeprowadzona w oparciu o dopuszczalne odchylenia od wartości docelowej wskaźnika zawarte w *Instrukcji do sprawozdania rocznego z wdrażania programu operacyjnego w 2013 r.*

2.1.2 Informacje finansowe

Informacje o postępie finansowym w RPO WO 2007-2013 zostały zaprezentowane w *Tabeli 2 Osie priorytetowe w podziale na źródło finansowania (w Euro) – w danym roku oraz narastająco w Załączniku II*.

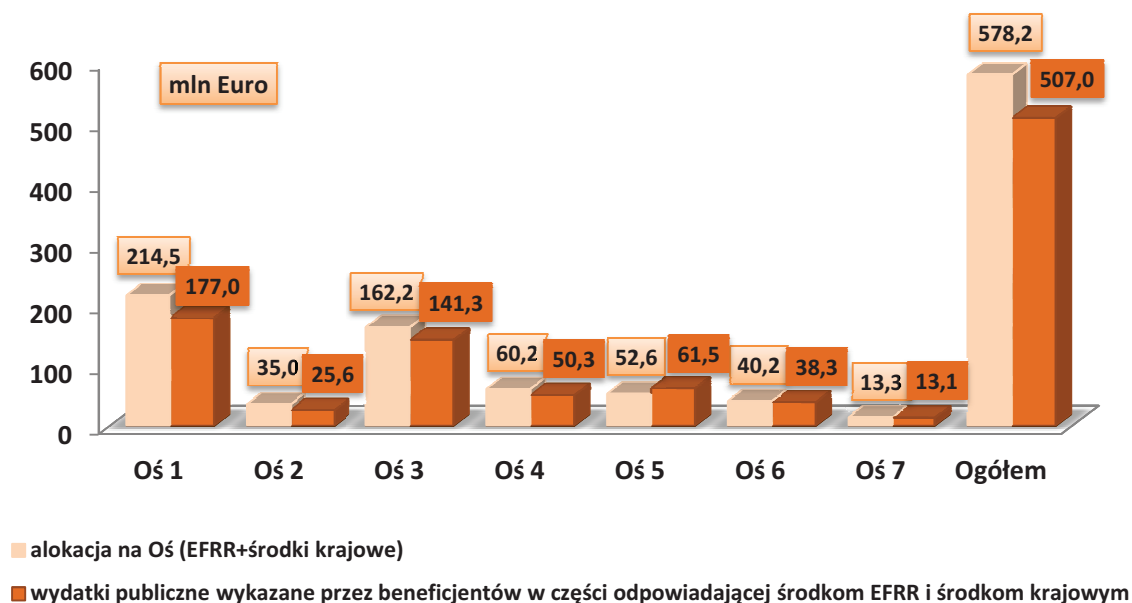
Na *Wykresie 1* przedstawiono wydatki publiczne (EFRR i środki krajowe) wykazane w poświadczeniach i deklaracjach wydatków skierowanych przez IC do KE poniesione przez beneficjentów RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu do dnia 31 grudnia 2013 r. w podziale na Osie priorytetowe.

Do końca roku 2013 największa kwota wydatków publicznych dotyczyła beneficjentów Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu* (177 mln Euro), Osi priorytetowej 3 *Transport* (141 mln Euro) oraz Osi priorytetowej 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe* (61 mln Euro). Natomiast w odniesieniu do alokacji (środki wspólnotowe i krajowe) przeznaczonych na Osie priorytetowe, najwyższe wartości procentowe prezentuje Oś priorytetowa 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe*, Oś priorytetowa 7 *Pomoc Techniczna*, Oś priorytetowa 6 *Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych* oraz Oś priorytetowa 3 *Transport*, gdzie wydatki publiczne poniesione przez beneficjentów stanowią odpowiednio 117 %, 99 %, 95% oraz 87% alokacji zapisanej na przedmiotowe Osie.

¹ Wersja 55 zatwierdzona *Uchwałą nr 4469/2013* Zarządu Województwa Opolskiego z 19 grudnia 2013 r.

² Analiza została sporządzona na podstawie wskaźników programowych, tj. na poziomie Osi priorytetowej.

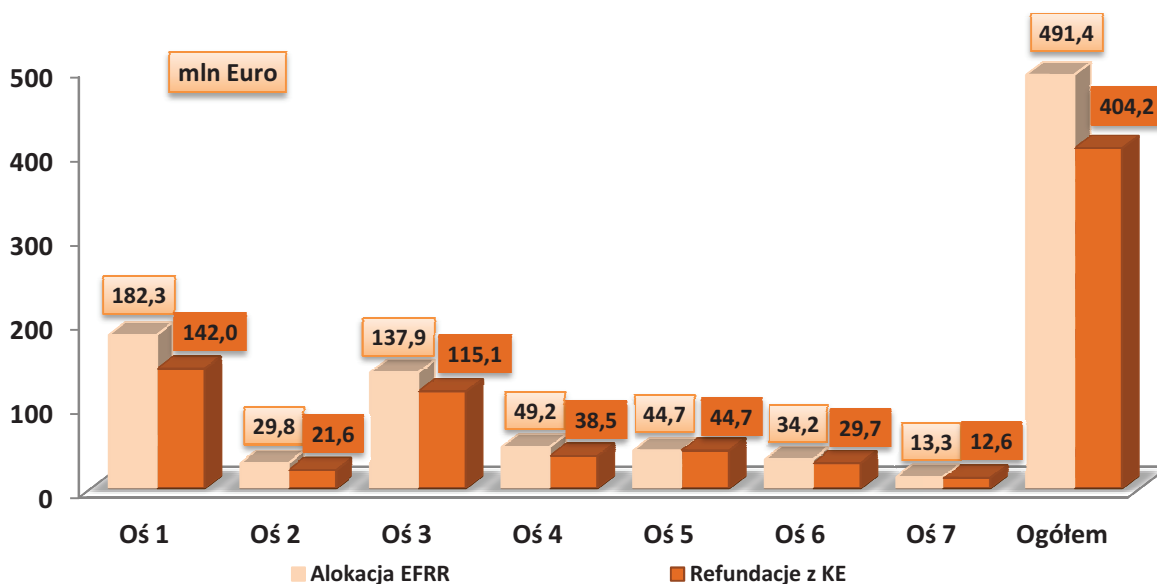
Wykres 1. Wydatki publiczne poniesione przez beneficjentów w podziale na Osie priorytetowe

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

IZ RPO WO 2007-2013 wg stanu na koniec 2013 roku otrzymała od KE płatności na łączną wartość ponad **404 mln Euro**, co stanowi ponad **82%** alokacji EFRR na Program. Do końca 2013 roku najwyższy poziom refundacji z KE prezentuje Oś priorytetowa 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe* (100%), Oś priorytetowa 7 *Pomoc Techniczna* (94%) oraz Oś priorytetowa 6 *Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych* (87%). Natomiast w samym 2013 roku IZ RPO WO 2007-2013 otrzymała refundacje z KE na kwotę ponad **60,3 mln Euro**, co stanowi 12,3% alokacji EFRR na Program. Poziom refundacji z KE do alokacji zapisanej na poszczególne Osie priorytetowe przedstawia Wykres 2.

Wykres 2. Poziom refundacji z KE do alokacji EFRR w podziale na Osie priorytetowe

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

2.1.3 Informacja nt. podziału wykorzystania funduszy wg kategorii interwencji

W Tabeli 3 *Podział kumulatywny przyznanego wkładu wspólnotowego wg kategorii w Załączniku III*, przedstawiono informacje z zakresu wartości przyznanego dofinansowania w części odpowiadającej wkładowi wspólnotowemu, w ramach umów i decyzji o dofinansowaniu podpisanych od początku

uruchomienia Programu do końca 2013 r. Informacje nt. liczby i wartości umów oraz stopnia wykorzystania alokacji wg obszarów przedstawia *Tabela 10*.

Tabela 10. Liczba i wartość EFRR umów w podziale na obszary wsparcia

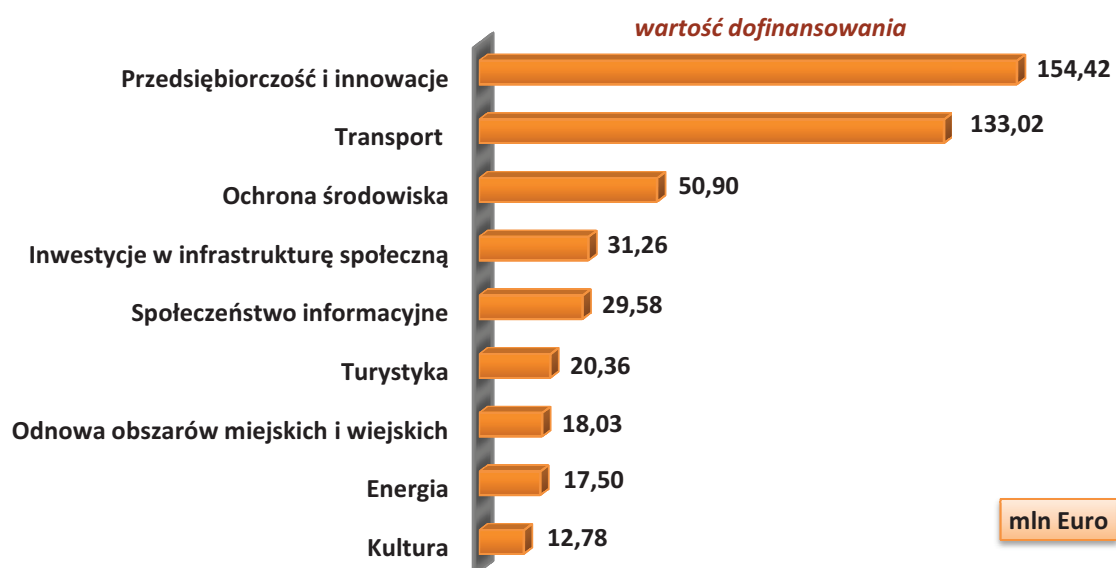
[Euro]

Nazwa obszaru	Kategorie	Liczba umów	Wartość dofinansowania z EFRR	% alokacji na obszar
<i>Badania i rozwój technologiczny, innowacje, przedsiębiorczość</i>	1-9	715	154 417 327,58	97%
<i>Spółeczeństwo informacyjne</i>	10-15	33	29 576 079,87	99%
<i>Transport</i>	16-32	111	133 019 642,27	98%
<i>Energia</i>	33-43	45	17 502 920,50	91%
<i>Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom</i>	44-54	60	50 901 340,26	100%
<i>Turystyka</i>	55-57	26	20 362 286,48	98%
<i>Kultura</i>	58-60	26	12 782 344,31	100%
<i>Odnowa obszarów miejskich i wiejskich</i>	61	29	18 025 445,45	100%
<i>Inwestycje w infrastrukturę społeczną</i>	75-79	98	31 262 819,25	98%
<i>Pomoc techniczna</i>	85-86	14	13 208 654,45	99%
RAZEM PROGRAM		1 157	481 058 860,42	98%

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Największą wartość podpisanych umów do końca 2013 r. odnotowano w obszarze, w którym realizowane są **inwestycje z zakresu innowacji i przedsiębiorczości** (154,42 mln Euro), **transportu** (133,02 mln Euro) i **ochrony środowiska** (50,90 mln Euro). Najmniejszą wartość podpisanych umów stanowią umowy realizowane w obszarach: *kultura* (12,78 mln Euro), *pomoc techniczna* (13,21 mln Euro) oraz *energia* (17,50 mln Euro). Biorąc pod uwagę alokację przeznaczoną na poszczególne obszary wsparcia, największe wykorzystanie środków blisko 100% występuje w obszarach: *ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom*, *odnowa obszarów miejskich i wiejskich* oraz *kultura*. Najmniejszy stopień wykorzystania alokacji występuje w obszarach: *energia* (91%) oraz *przedsiębiorczość i innowacje* (97%). Szczegółowe dane nt. zakontraktowania środków w podziale na obszary przedstawia *Wykres 3*.

Wykres 3. Zakontraktowanie środków z EFRR w podziale na obszary wsparcia (z wyłączeniem projektów z zakresu pomocy technicznej)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

2.1.4 Pomoc w podziale na grupy docelowe

Grupy docelowe, tj. bezpośrednich odbiorców projektów w ramach RPO WO 2007-2013 określono tylko w wybranych działaniach/poddziałaniach Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu* oraz Osi priorytetowej 3 *Transport*. Szczegóły przedstawia *Tabela 11*.

Tabela 11. Grupy docelowe w ramach RPO WO 2007-2013

Lp.	Działanie/poddziałanie	Grupa docelowa
Oś priorytetowa 1 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu		
1.	1.1.1 <i>Wsparcie instytucji otoczenia biznesu</i>	Sektor MŚP
2.	1.2 <i>Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości</i>	Sektor MŚP
Oś priorytetowa 3 Transport		
3.	3.2 <i>Transport publiczny</i>	Podmioty świadczące usługi w zakresie transportu miejskiego

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie *Szczegółowego opisu Osi priorytetowych RPO WO 2007-2013*.

- ***Dodatkowe informacje dotyczące grupy docelowej działania 1.2 Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości – punkt 2.1.6.5 Instrumenty inżynierii finansowej***
- ***Szczegółowe informacje (dane dotyczące wszystkich realizowanych projektów w podziale na rodzaje beneficjentów, sektory gospodarki i obszary wsparcia oraz rozkład przestrzenny udzielonego wsparcia) – punkt 2.1.6 Analiza jakościowa (poziom programu)***

2.1.5 Pomoc zwrócona lub ponownie wykorzystana

W 2013 r. stwierdzono łącznie 109 nieprawidłowości, z czego 10³ nieprawidłowości podlegało raportowaniu do KE. Łączna kwota wszystkich nieprawidłowości stwierdzonych w 2013 r., których kwoty podlegały lub niepodlegały odzyskaniu wyniosła **3 126 597,68 Euro** (13 113 576,05 PLN) z EFRR.

W związku z wykrytymi nieprawidłowościami, w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 r. odzyskaniu podlegała kwota **1 719 304,87 Euro wkładu UE (tj. 7 171 828,30 PLN)**, z czego:

- odzyskano kwotę wkładu UE **378 489,87 Euro (tj. 1 576 367,28 PLN)**;
- kwota wkładu UE pozostająca do odzyskania wg stanu na koniec grudnia 2013 r. wyniosła **1 340 815,00 Euro (5 595 461,02 PLN)**.

Od początku realizacji Programu do roku 2013 łącznie, odzyskano środki w związku z powstałymi nieprawidłowościami w wysokości **927 355,98 Euro (tj. 3 833 730,08 PLN)** i środki te zostały lub zostaną wykorzystane w realizacji Programu z zachowaniem zasad określonych w art. 98 ust. 3 *Rozporządzenia Rady (WE) na 1083/2006*.

Kwoty odzyskane zwiększyły alokację pozostałą do wykorzystania w ramach działania/poddziałania:

- 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach*;
- 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*;
- 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa*;
- 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*;
- 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usługi i bazy danych*;
- 3.1.1 *Drogi regionalne*;
- 3.1.2 *Drogi lokalne*;

³ W ogólnej liczbie nieprawidłowości przekazanych do KE w formie raportów kwartalnych nie ujęto raportów następczych. W liczbie tej nie znajdują się również raporty, które następnie podlegały anulowaniu.

- 3.2 Transport publiczny;
- 4.1 Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami;
- 4.2 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe;
- 4.3 Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii;
- 5.1.2 Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej;
- 6.1 Rewitalizacja obszarów miejskich;
- 7.1 Pomoc Techniczna.

2.1.6 Analiza jakościowa (poziom Programu)

➔ *Szczegółowe informacje nt. zasad równości szans oraz partnerstwa – punkt 2.2 Informacja nt. zgodności z przepisami wspólnotowymi*

2.1.6.1 System realizacji Programu

IZ RPO WO 2007-2013 od początku realizacji Programu opracowuje dokumenty o charakterze wewnętrznym oraz zewnętrznym, które mają usprawniać wdrażanie RPO WO 2007-2013 i zapewnić właściwy poziom realizacji projektów przez beneficjentów, w tym: dokumenty programowe, dokumenty systemu instytucjonalnego oraz dokumenty dla beneficjentów (*Schemat 1*).

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013

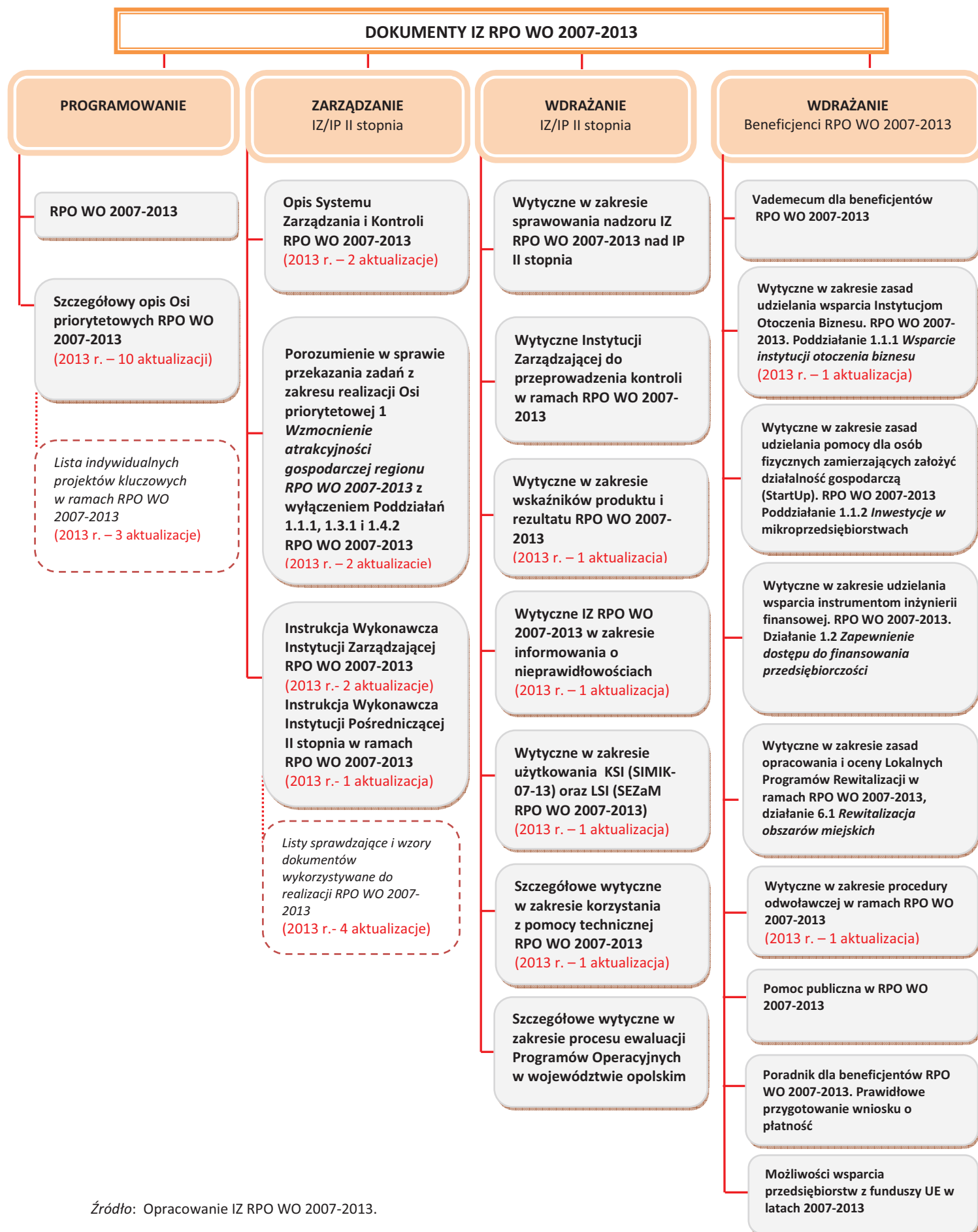
Komisja Europejska decyzją K(2011) 9364, zmieniającą decyzję K(2007) 4558 w sprawie przyjęcia programu operacyjnego w ramach pomocy wspólnotowej z EFRR objętego celem Konwergencji dla regionu Opolskie w Polsce CCI 2007PL161PO012 z dnia 13 grudnia 2011 r. zatwierdziła Program. 16 grudnia 2011 r. Uchwałą nr 1624/2011 Zarząd Województwa Opolskiego jako Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 przyjął RPO WO 2007-2013.

W okresie sprawozdawczym nie była prowadzona aktualizacja zapisów w przedmiotowym dokumencie. Dokument dostępny jest na stronach internetowych IZ RPO WO 2007-2013 (www.rpo.opolskie.pl) oraz IP II stopnia (www.ocrg.opolskie.pl).

Ponadto w okresie sprawozdawczym przeprowadzono aktualizację 13 dokumentów (na *Schemacie 1* zaznaczono liczbę aktualizacji poszczególnych dokumentów). Zmiany wprowadzone do przedmiotowych dokumentów wynikały głównie z dostosowania zapisów do obowiązujących przepisów prawa i wytycznych MIR. Szczegółowa informacja nt. wprowadzonych zmian do dokumentów systemu realizacji RPO WO 2007-2013 dostępna jest na stronie internetowej IZ RPO WO 2007-2013 (www.rpo.opolskie.pl).

W niniejszym punkcie opisano istotne zmiany wprowadzone do najważniejszych dokumentów systemu realizacji RPO WO 2007-2013.

Schemat 1. Zestawienie dokumentów IZ RPO WO 2007-2013

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Szczegółowy opis osi priorytetowych RPO WO 2007-2013

Dokument został przyjęty uchwałą nr 1324/2008 Zarządu Województwa Opolskiego z 3 stycznia 2008 r. Dokument dostępny na stronach internetowych IZ RPO WO 2007-2013 (www.rpo.opolskie.pl) oraz IP II stopnia (www.ocrg.opolskie.pl).

Aktualizację zapisów ww. dokumentu dokonano kolejnymi uchwałami Zarządu Województwa Opolskiego. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono dziesięć aktualizacji. Najważniejsze zmiany wprowadzone do dokumentu polegały m.in. na:

- zmianie wielkości środków na realizację zadań przez IP II stopnia,
- zmianie alokacji w ramach działań/poddziałań,
- aktualizacji listy projektów indywidualnych,
- zmianie kwoty, która przeznaczona zostanie na przedsięwzięcia realizujące Strategię Lizbońską.

Lista indywidualnych projektów kluczowych w ramach RPO WO 2007-2013

Dokument został przyjęty uchwałą nr 1164/2007 Zarządu Województwa Opolskiego z 26 listopada 2007 r. i stanowi Załącznik 4 Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2007-2013.

W okresie sprawozdawczym dokonano w sumie trzech aktualizacji powyższego dokumentu, które polegały m.in. na ujęciu na liście (w ramach obszaru: *Infrastruktura transportowa i uzbrojenie terenu - Poddziałania 3.1.2 Drogi lokalne*) projektów powodziowych pn.:

- *Przebudowa ciągu dróg powiatowych nr 1403 O Roszowice-Biadaczów i 1404 O Cisek-Bierawa: Etap I,*
- *Modernizacja drogi gminnej 108206 O Cisek-Roszowicki Las.*

Ujęcie na liście projektów indywidualnych powyższych inwestycji możliwe było dzięki oszczędnościom powstałym na projekcie podstawowym pn. *Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek-Bierawa*. Zgodnie z zapisami *Uchwały Rady Ministrów nr 86 z dnia 27 maja 2011 r. zmieniającej uchwałę w sprawie zakresu i warunków dofinansowania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013* oszczędności powstałe na skutek zmniejszenia wartości projektu podstawowego, można przeznaczyć na dofinansowanie projektów z zakresu usuwania skutków powodzi umieszczonych na liście rezerwowej.

Dodatkowo, w ramach obszaru *Infrastruktura transportowa i uzbrojenie terenu – poddziałanie 3.1.1 Drogi regionalne* dla projektu Miasta Opola pn. *Budowa węzła komunikacyjnego obwodnicy północnej (drogi krajowej) z drogą wojewódzką nr 454 (ul. Budowlanych – Sobieskiego) w Opolu* dokonano zmiany całkowitej wartości projektu.

Ponadto, usunięto z listy projektów kluczowych projekt pn.: *Moszna Zamek – Regionalnym Ośrodkiem Turystyki Rekreacyjnej i Kulturowej*. Przyczyną wycofania tego projektu była decyzja beneficjenta. Zgodnie z wyjaśnieniami Wnioskodawcy, wycofanie inwestycji z realizacji było spowodowane brakiem środków na sfinansowanie projektu, gdyż kwota zaproponowana w przetargu przekraczała możliwości finansowe beneficjenta.

Opis Systemu Zarządzania i Kontroli Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013

Dokument został przyjęty uchwałą nr 1854/2008 Zarządu Województwa Opolskiego z 12 maja 2008 r. z późn. zm. Dokument podlega zaopiniowaniu przez IPOC. Aktualizację zapisów ww. dokumentu w roku sprawozdawczym dokonano dwoma uchwałami Zarządu Województwa Opolskiego. Najważniejsze zmiany wprowadzone do dokumentu polegały m.in. na:

- aktualizacji *Schematu organizacyjnego i wyszczególnieniu funkcji jednostek (włącznie z orientacyjną liczbą przydzielonych etatów)*, zgodnie z zapisami *Regulaminu organizacyjnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego*,

- uaktualnieniu spisu wytycznych wydanych przez Ministra Rozwoju Regionalnego w tym m.in. *Wytyczne w zakresie korzystania z pomocy technicznej oraz Wytyczne w zakresie reguł dofinansowania z programów operacyjnych podmiotów realizujących obowiązek świadczenia usług publicznych w ramach zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego w gospodarce odpadami*,
- doprecyzowaniu zapisów pkt. 2.6.1 dotyczących procedury informowania o nieprawidłowościach m.in. w zakresie informacji nt. Raportowania bieżącego.

Porozumienie w sprawie przekazania zadań z zakresu realizacji Osi priorytetowej 1 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu RPO WO 2007-2013 z wyłączeniem Poddziałów 1.1.1, 1.3.1 i 1.4.2 RPO WO 2007-2013

Dokument został zawarty w dniu 18 września 2007 r. pomiędzy Zarządem Województwa Opolskiego a Opolskim Centrum Rozwoju Gospodarki w sprawie przekazania zadań z zakresu realizacji Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu* Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 (RPO WO 2007-2013), z wyłączeniem Poddziałów 1.1.1, 1.3.1 i 1.4.2 RPO WO 2007-2013. W okresie sprawozdawczym dokonano dwóch aktualizacji dokumentu, które zostały wprowadzone uchwałami Zarządu Województwa Opolskiego. Najważniejsze zmiany wprowadzone do dokumentu polegały m.in. na:

- zwiększeniu kwoty alokacji EFRR na poddziałania,
- dostosowaniu zapisów do obowiązującej procedury dotyczącej nieprawidłowości.

Instrukcja Wykonawcza Instytucji Zarządzającej Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2007-2013

Dokument został przyjęty *uchwałą nr 1855/2008* Zarządu Województwa Opolskiego z 12 maja 2008 r. Aktualizację zapisów ww. dokumentu dokonano kolejnymi uchwałami Zarządu Województwa Opolskiego. Dokument podlega opiniowaniu przez Instytucję Pośredniczącą w Certyfikacji (IPOC). W okresie sprawozdawczym przeprowadzono dwie aktualizacje dokumentu uchwałami Zarządu Województwa Opolskiego. Najważniejsze zmiany wprowadzone do dokumentu polegały m.in. na:

- dodaniu w podprocesie 2.4 i zmodyfikowaniu zapisów dotyczących weryfikacji prawidłowości dokonania zwrotu środków przez beneficjenta,
- uzupełnieniu w podprocesie 2.5 i 2.5B treści poprzez dodanie informacji nt. listy sprawdzającej dla oceny wniosku o płatność końcową,
- dokonaniu dla podprocesu nr 3.2.4.1 zmian zapisów dotyczących osób wykonujących działania polegające na sporządzeniu informacji pokontrolnej,
- zaktualizowaniu dla podprocesu nr 3.2.4.2 zapisów pod kątem zaleceń Instytucji Audytowej w zakresie wprowadzenia zapisów nt. sposobu weryfikacji dokonania zwrotu środków przez beneficjenta,
- dokonaniu dla podprocesu nr 5.1.4.2 zmian zapisu dotyczącego przekazywania sprawozdania do Jednostki Ewaluacyjnej i OCRG. Doprecyzowano zapis, iż uchwała KM RPO WO 2007-2013 wraz z zatwierdzonym sprawozdaniem jest przekazywana do ww. jednostek w wersji elektronicznej. Uzupełniono również zapis, iż sprawozdanie do IK RPO jest przekazywane wraz z uchwałą KM RPO WO 2007-2013,
- doprecyzowaniu czynności i terminów realizacji poszczególnych czynności,
- uaktualnieniu w Kartach dla podprocesów daty wydania *Wytycznych MRR w zakresie warunków certyfikacji oraz przygotowania prognoz wniosków o płatność do Komisji Europejskiej w Programach Operacyjnych w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013*,
- usunięciu z *Karty dla podprocesu* wzoru raportu kwartalnego, który znajduje się w systemie IMS jako formularz interaktywny,

- zmodyfikowaniu dla podprocesów nr 6.1.4.1 do 6.1.4.4 procedury wymiany informacji nt. projektów raportów o nieprawidłowościach podlegających raportowaniu do KE zamieszczonych w systemie IMS. Wymiana informacji i uwag do dokumentów pomiędzy IZ a IPOC będzie odbywała się drogą elektroniczną w celu usprawnienia prac.

Instrukcja Wykonawcza Instytucji Pośredniczącej II stopnia w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013

Dokument został przyjęty *uchwałą nr 1936/2008* Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 3 czerwca 2008 r. Aktualizację zapisów ww. dokumentu dokonano kolejnymi uchwałami Zarządu Województwa Opolskiego. Dokument podlega opiniowaniu przez Instytucję Pośredniczącą w Certyfikacji. W okresie sprawozdawczym przeprowadzono jedną aktualizację dokumentu. Najważniejsze zmiany wprowadzone do dokumentu polegały m.in. na:

- uzupełnieniu zapisów Procesu 5 **Sprawozdawczość i monitoring** m.in. w zakresie sprawozdań merytorycznych przedkładanych do IP II stopnia przez beneficjentów działania 1.2, w zakresie terminów przygotowywania/ weryfikacji dodatkowej tabeli z realizacji RPO WO 2007-2013 przekazywanej w trybie miesięcznym (dla miesięcy nie zamykających kwartał) uwzględniając zapisy § 1 pkt. 21 umowy o dofinansowanie obowiązującej beneficjentów działania 1.2, w zakresie sprawozdań merytorycznych przedkładanych do IP II stopnia przez beneficjentów działania 1.2.
- ujednoczeniu zapisów Procesu 6 **Nieprawidłowości** dotyczących sporządzania i przekazywania raportów oraz kwartalnych zestawień nieprawidłowości.

Jednocześnie dokumentem uzupełniającym do *Instrukcji wykonawczych* IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia są **Listy sprawdzające i wzory dokumentów wykorzystywane do realizacji RPO WO 2007-2013**. Ww. dokument posiada status akceptacji na poziomie Dyrektora Departamentu Koordynacji Programów Operacyjnych. Pierwsza wersja przedmiotowego dokumentu została przyjęta przez Dyrektora DPO 30 listopada 2007 r.

Dokument zawiera wzory list sprawdzających oraz pism/notatek wykorzystywanych na poszczególnych poziomach realizacji procedur, tj. na etapie wyboru projektów, wdrażania i zarządzania finansowego, rozliczania i odzyskiwania kwot oraz sprawozdawczości, monitoringu i nieprawidłowości. W okresie sprawozdawczym dokument aktualizowano czterokrotnie.

Vademecum dla beneficjentów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013

Dokument został przygotowany przez IZ RPO WO 2007-2013 dla potrzeb potencjalnych beneficjentów w celu właściwego przygotowania i realizacji projektów w ramach RPO WO 2007-2013. Składa się z trzech tomów:

- Vademecum dla beneficjentów RPO WO 2007-2013. Tom I – Informacje ogólne RPO WO 2007-2013 – przyjęty uchwałą nr 1332/2008 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 7 stycznia 2008 r.;
- Vademecum dla beneficjentów RPO WO 2007-2013. Tom II – Przygotowanie i wybór projektów w ramach RPO WO 2007-2013 – przyjęty uchwałą nr 1333/2008 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 7 stycznia 2008 r.;
- Vademecum dla beneficjentów RPO WO 2007-2013. Tom III – Realizacja i rozliczenie projektów w ramach RPO WO 2007-2013 – przyjęty uchwałą nr 1453/2008 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 12 lutego 2008 r.

Dokument jest dostępny na stronach internetowych IZ RPO WO 2007-2013 (www.rpo.opolskie.pl) oraz IP II stopnia (www.ocrg.opolskie.pl).

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie dokonywała żadnych zmian w dokumencie.

2.1.6.2 Postęp finansowy i rzeczowy

Dane zawarte w treści sprawozdania przedstawiono w zaokrągleniu do milionów Euro i milionów PLN. Wszelkich zaokrągleń dokonano na poszczególnych poziomach przedstawianych danych, tj. przykładowo dane dla Programu są zaokrąglone dla wartości ogółem Programu, dane na poziomie poszczególnych Osi priorytetowych są zaokrąglone dla wartości Osi priorytetowych. W związku z tym, wartości ogółem dla Programu wynikają bezpośrednio z zastosowanych zaokrągleń, a nie matematycznej sumy zaokrąglonych wartości poszczególnych Osi.

W przypadku przeliczania wartości PLN na Euro zastosowano kurs Europejskiego Banku Centralnego z dnia 28 listopada 2013 r.: 1 Euro = 4,1942 PLN. Natomiast w przypadku prezentowania danych w odniesieniu do alokacji środków UE wykorzystano alokację środków UE wyrażoną w PLN i wyliczoną zgodnie z algorytmem opracowanym przez Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju dla ostatniego miesiąca okresu, za jaki prezentowane są dane za 2013 r.

Dane finansowe dotyczące instrumentów inżynierii finansowej prezentowane w sprawozdaniu w punkcie 2.1.6.5 *Instrumenty inżynierii finansowej* oraz 3.1.1 *Osiąganie celów i analiza postępów* (analiza jakościowa obszaru *Instrumenty inżynierii finansowej [działanie 1.2]*) przeliczane są na Euro wg kursu przekazania przez IC deklaracji do KE. W przypadku, kiedy było przekazywanych kilka deklaracji dotyczących danej umowy przeliczeń na Euro dokonano wg średniej ważonej z kursów deklaracji.

Stan wdrażania RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu

Alokacja

- ⇒ Zgodnie z uchwałą Nr 53 Komitetu Koordynacyjnego z dnia 9 lutego 2011 r. w sprawie alokacji dodatkowych środków wspólnotowych oraz realizacji w ramach regionalnych programów operacyjnych alokacja RPO WO 2007-2013 została zwiększona o 64 302 160 Euro, co stanowi 15 % dotychczasowej alokacji na Program. Dodatkowe środki pochodzą z Krajowej Rezerwy Wykonania 54 156 945 Euro oraz dostosowania technicznego 10 145 215 Euro, w tym na niwelowanie skutków powodzi (6 275 125 Euro). Łączna kwota alokacji na RPO WO 2007-2013 wynosi **491 446 973 Euro**.
- ⇒ na realizację celów Strategii Europa 2020 przeznaczono **444 421 684 Euro**, tj. ponad **90%** alokacji EFRR na Program.

Nabory wniosków

- ⇒ do końca grudnia 2013 r. przeprowadzono łącznie **91 naborów wniosków**, w tym: **74 nabory wniosków w ramach procedury konkursowej** oraz **17 naborów w ramach procedury pozakonkursowej**,
- ⇒ całkowita kwota alokacji (środki EFRR + BP) przeznaczona na przeprowadzone nabory wniosków wyniosła **507,06 mln Euro** (w trybie konkursowym i pozakonkursowym), co stanowi **100%** środków przeznaczonych na wszystkie nabory w latach 2007-2013.

Zestawienie przeprowadzonych naborów w podziale na Osie priorytetowe przedstawiono w Tabeli 12. Szczegółowe informacje zostały zawarte w opisach stanu wdrażania poszczególnych Osi priorytetowych.

Tabela 12. Nabory wniosków w procedurze konkursowej i pozakonkursowej przeprowadzone w ramach RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu

Nr i nazwa Osi priorytetowej	Liczba naborów		Kwota alokacji (EFRR + BP)	
	Konkursowe	IPI	Konkursowe	IPI
Oś priorytetowa 1 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu	32	4	197,08	9,18
Oś priorytetowa 2 Społeczeństwo informacyjne	3	0	29,78	0,00
Oś priorytetowa 3 Transport	13	8	72,17	66,84

[mln Euro]

Nr i nazwa Osi priorytetowej	Liczba naborów		Kwota alokacji (EFRR + BP)	
	Konkursowe	IPI	Konkursowe	IPI
Oś priorytetowa 4 <i>Ochrona środowiska</i>	12	2	46,50	5,69
Oś priorytetowa 5 <i>Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe</i>	10	2	35,75	8,96
Oś priorytetowa 6 <i>Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych</i>	4	1	30,78	4,33
SUMA NABORÓW	74	17	412,06	95,00
	Σ = 91 naborów		Σ = 507,06 mln Euro	

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie *Ramowego harmonogramu naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 29 października 2013 r.*

Wnioski złożone

- ⇒ złożono **2 522 wnioski** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej i pozakonkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **1 631,44 mln Euro** [6 842,58 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **879,09 mln Euro** [3 687,09 mln PLN];
- ⇒ największym zainteresowaniem beneficjentów cieszyły się nabory ogłaszane w ramach Osi priorytetowej 1. Wnioski złożone w ramach tej Osi stanowią blisko 76% wszystkich złożonych w Programie wniosków;
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **1 775 wniosków** o całkowitej wartości **1 309,73 mln Euro** [5 493,29 mln PLN] w tym dofinansowanie z EFRR **717,50 mln Euro** [3 009,36 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ Zarząd Województwa Opolskiego zaakceptował do realizacji **1 335 projektów** o całkowitej wartości **1 078,53 mln Euro** [4 523,57 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR **589,88 mln Euro** [2 474,06 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **1 157 umów** na realizację projektów, których całkowita wartość wyniosła **852,57 mln Euro** [3 575,85 mln PLN], w tym dofinansowanie EFRR **481,06 mln Euro** [2 017,66 mln PLN];
- ⇒ **1 137** umów to projekty wybrane w procedurze konkursowej, natomiast **20** to projekty umieszczone w *Indykatywnym Planie Inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*;
- ⇒ spośród wszystkich podpisanych umów ponad **81%** stanowią projekty wybrane w procedurze konkursowej (390,18 mln Euro z EFRR), natomiast około **19%** to projekty kluczowe (90,88 mln Euro z EFRR);
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Programu wyniósł około **99%**;
- ⇒ najwyższy poziom zakontraktowania został osiągnięty w Osi 6 (około 101%), Osi 5 oraz Osi 7 (po około 100%).

Wnioski o płatność

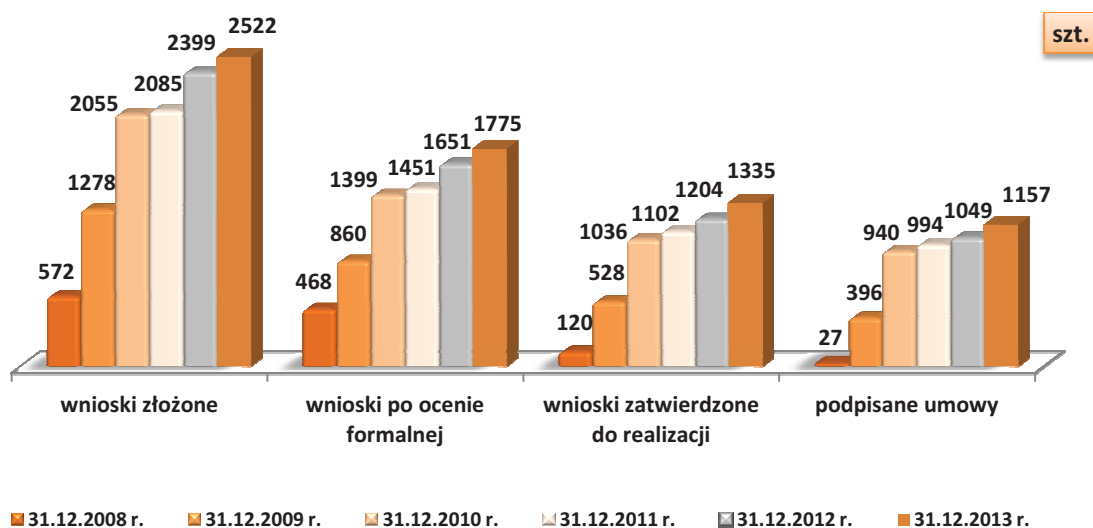
- ⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **395,97 mln Euro** [1 660,79 mln PLN], co stanowi ponad **81%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Programu;
- ⇒ największą wartość wydatków we wnioskach o płatność wykazali beneficjenci w ramach Osi 5 oraz Osi 7. Wartość przedmiotowych wydatków przekroczyła poziom 90% zobowiązań na lata 2007-2013 (odpowiednio 93,54% oraz 92,05%).

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ IC zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **385,66 mln Euro** [1 617,52 mln PLN], co stanowi ponad **79%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Programu.

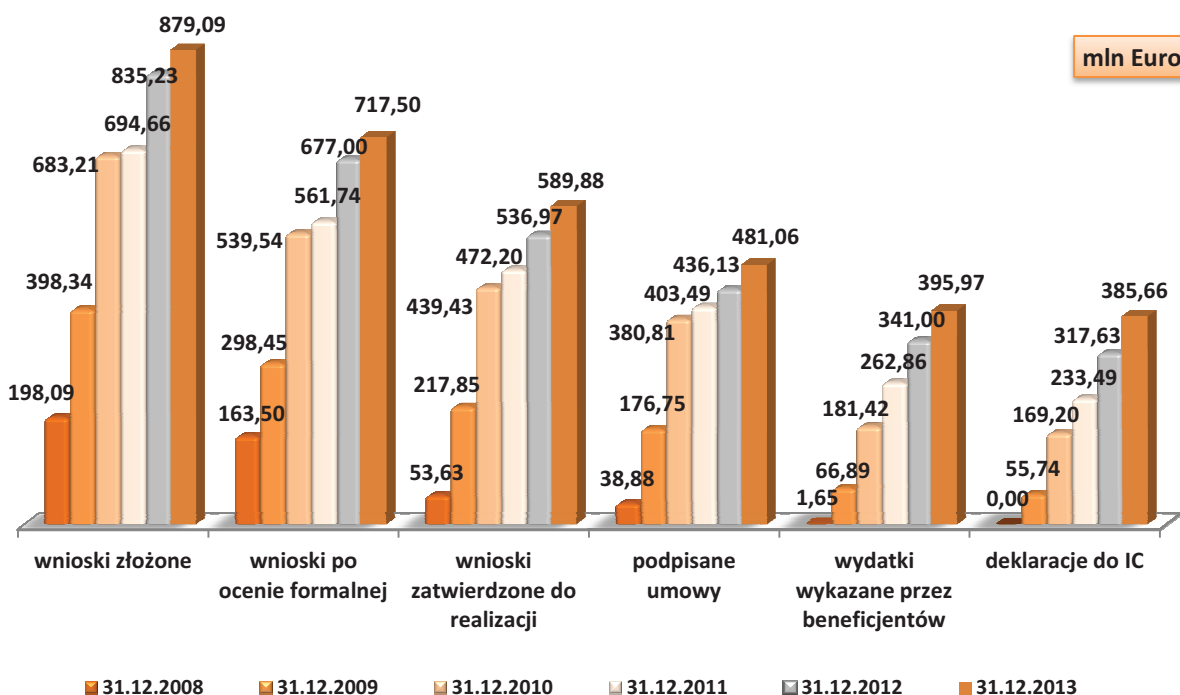
Informacje ogólne nt. stanu wdrażania Programu przedstawiono na *Wykresach 4-5*. Natomiast poziom wykorzystania alokacji (EFRR) w ramach poszczególnych Osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 zaprezentowano na *Wykresie 6*.

Wykres 4. Liczba wniosków na poszczególnych etapach oceny i wdrażania od uruchomienia Programu w podziale na lata

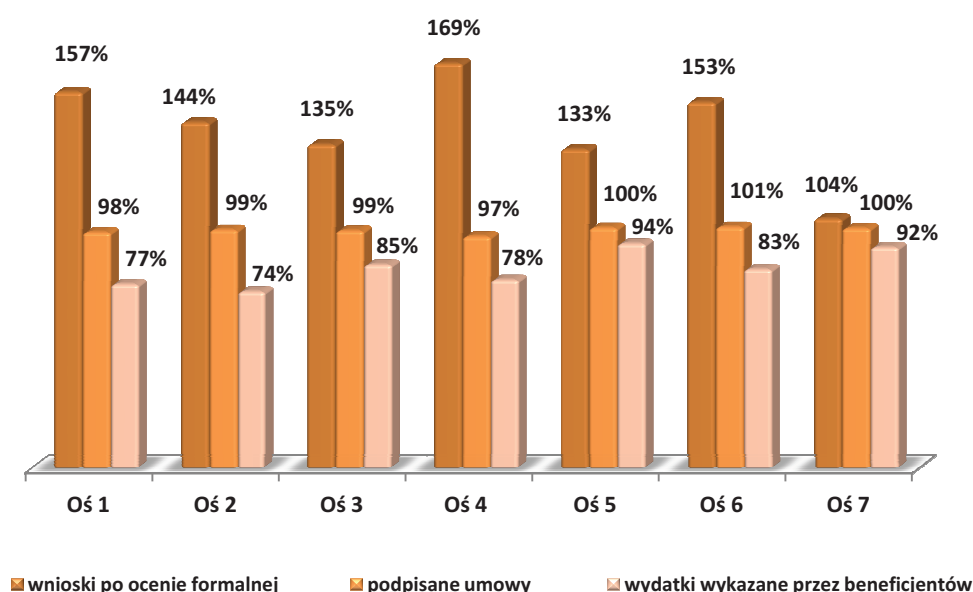
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 5. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków na poszczególnych etapach oceny i wdrażania od uruchomienia Programu w podziale na lata

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 6. Poziom wykorzystania alokacji (EFRR) w podziale na Osie priorytetowe RPO WO 2007-2013 od uruchomienia Programu

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Najbardziej zaawansowaną zarówno pod względem podpisanych umów, jak i poziomu płatności jest Oś priorytetowa 5, gdzie osiągnęły one odpowiednio ponad 100% i około 94% realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach przedmiotowej Osi. Ponadto, w ramach **122** podpisanych umów zakończyła się realizacja **108 projektów**.

Najwięcej środków w zakresie podpisanych umów pozyskały samorzady gminne i ich jednostki organizacyjne (ponad 134 mln Euro), samorząd województwa wraz z wojewódzkimi jednostkami samorządowymi (blisko 122 mln Euro) oraz przedsiębiorcy (około 109 mln Euro).

Biorąc pod uwagę wartość dofinansowania EFRR podpisanych umów, do końca 2013 roku średnia wartość wsparcia przypadająca na 1 mieszkańca województwa opolskiego wyniosła około **465 Euro**. Pod względem kwoty dofinansowania EFRR przypadającej na 1 mieszkańca powiatu, najwyższe wartości uzyskało **Miasto Opole** (prawie 1 845 Euro) oraz powiaty: **strzelecki** (około 427 Euro), **kędzierzyńsko-kozielski** (ponad 335 Euro), **kluczborski** (około 294 Euro) i **głubczycki** (285 Euro).

Inwestycje na terenach miejskich stanowią ponad **63%** umów (294,82 mln Euro) podpisanych w ramach Programu. Pozostałe **37%** (173,03 mln Euro) stanowią projekty realizowane na terenach wiejskich⁴.

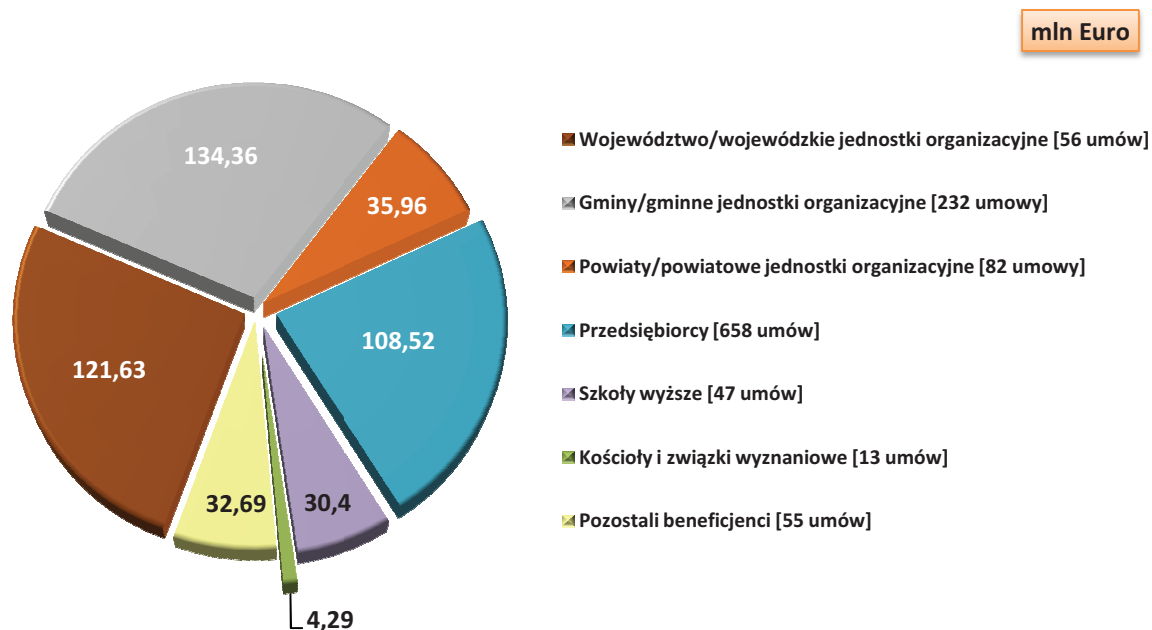
Najaktywniejsi w pozyskiwaniu środków RPO WO 2007-2013 są beneficjenci mający swoją siedzibę na terenie powiatów: **Miasta Opola** (223,74 mln Euro), **powiatu kędzierzyńsko-kozielskiego** (32,67 mln Euro), **powiatu strzeleckiego** (32,53 mln Euro), **powiatu nyskiego** (29,74 mln Euro) oraz **powiatu opolskiego** (28,35 mln PLN). Przeważająca część środków (ponad **116 mln Euro**) pozyskanych przez beneficjentów ze wskazanych powiatów skierowana została na inwestycje związane z budową/przebudową dróg regionalnych i lokalnych oraz zakup środków transportu publicznego. Ponad **84 mln Euro** zostało przeznaczonych na rozwój przedsiębiorczości, innowacje, badania i rozwój technologiczny, a ponad **34 mln Euro** na wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa oraz sektor publiczny. Spośród 71 gmin województwa opolskiego żadnej umowy o dofinansowanie nie podpisali beneficjenci mający siedzibę na terenie 2 gmin: Łambinowic i Skoroszyc.

⁴ Na etapie programowania RPO WO 2007-2013 nie zidentyfikowano obszarów defaworyzowanych, w związku z czym nie ma odniesienia do takiej kategorii w *Sprawozdaniu*.

Wśród samorządów gminnych najaktywniejszymi beneficjentami były: **Opole, Kędzierzyn-Koźle, Prudnik, Ujazd, Zawadzkie, Nysa i Brzeg**. Natomiast wśród samorządów powiatowych najwięcej środków pozyskały powiaty: **kędzierzyńsko-kozielski, nyski, strzelecki, kluczborski** oraz **głubczycki**.

Liczbę i wartość dofinansowania z EFRR poszczególnych typów beneficjentów w całości zakontraktowanych środków przedstawia Wykres 7. Na *Mapie 1* przedstawiono zestawienie liczby i wartości podpisanych umów w podziale na gminy województwa opolskiego, natomiast na *Mapie 2* rozkład projektów w poszczególnych obszarach wsparcia w podziale na powiaty województwa opolskiego.

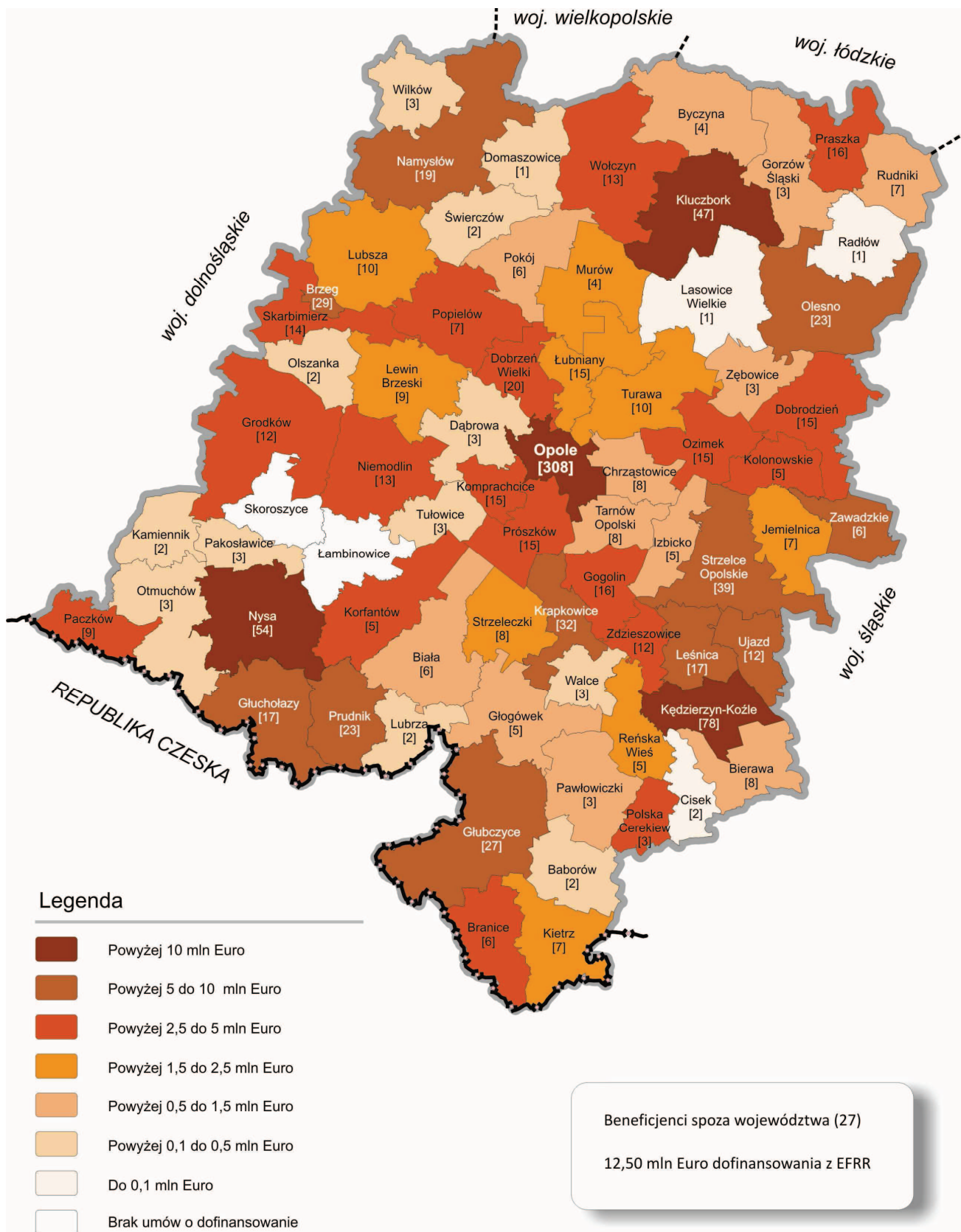
Wykres 7. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) od uruchomienia Programu

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

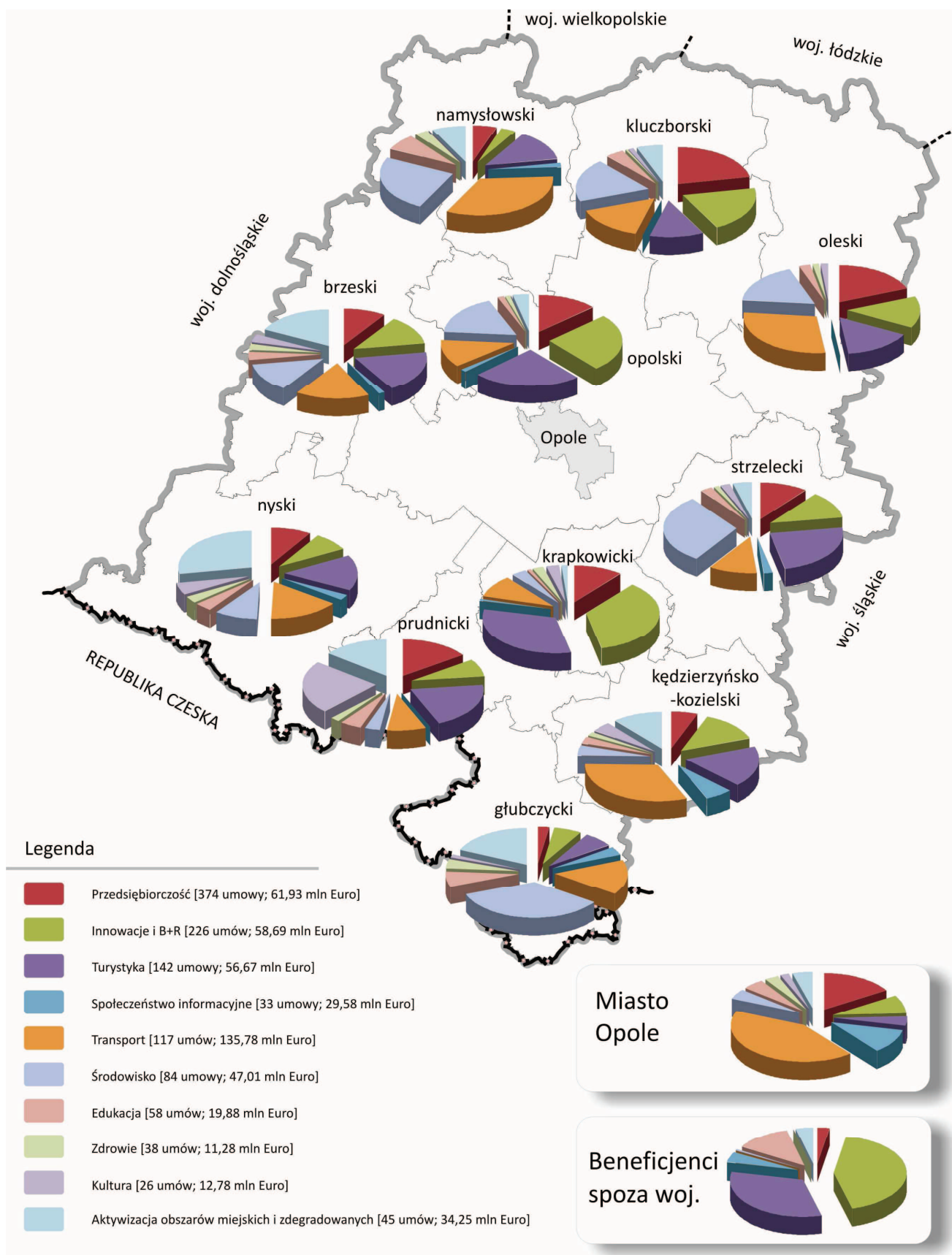
➔ **Szczegółowe informacje – punkt 3 Postęp wdrażania programu wg Osi priorytetowych**

Mapa 1. Zestawienie liczby i wartości EFRR podpisanych umów w podziale na gminy województwa opolskiego wg siedziby beneficjenta – stan na 31 grudnia 2013 r.

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Mapa 2. Zestawienie podpisanych umów w podziale na wybrane obszary wsparcia - wg siedziby beneficjenta – stan na 31 grudnia 2013 r.

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania RPO WO 2007-2013 w okresie sprawozdawczym

Dane za okres sprawozdawczy (na poziomie Programu oraz poszczególnych Osi priorytetowych) obejmują nabory i oceny wniosków przeprowadzone w roku 2013 oraz kontynuację procesu oceny projektów dla naborów przeprowadzonych w poprzednich okresach sprawozdawczych. Tym samym liczba wniosków złożonych/ocenionych może być mniejsza od liczby projektów zatwierdzonych do realizacji/podpisanych umów.

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono łącznie **11 naborów wniosków w trybie konkursowym**;
- ⇒ w ramach przeprowadzonych naborów w 2013 r.: 1 został ogłoszony przez IP II stopnia, natomiast 10 zostało ogłoszonych przez IZ RPO WO 2007-2013;
- ⇒ całkowita kwota alokacji przeznaczona na zrealizowane nabory wyniosła **21,61 mln Euro** [90,64 mln PLN], co stanowi ponad 4% środków przeznaczonych na wszystkie nabory w latach 2007-2013.

Tabela 13. Nabory wniosków w procedurze konkursowej i pozakonkursowej przeprowadzone w okresie sprawozdawczym (01.01 - 31.12.2013 r.)

[mln Euro]

Nr i nazwa Osi priorytetowej	Liczba naborów		Kwota alokacji (EFRR+BP)	
	Konkursowe	IPI	Konkursowe	IPI
Oś priorytetowa 1 <i>Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu</i>	3	0	7,09	0,00
Oś priorytetowa 2 <i>Społeczeństwo informacyjne</i>	1	0	5,53	0,00
Oś priorytetowa 3 <i>Transport</i>	3	0	4,23	0,00
Oś priorytetowa 4 <i>Ochrona środowiska</i>	4	0	4,76	0,00
SUMA NABORÓW	11	0	21,61	0,00
	Σ = 11 naborów		Σ = 21,61 mln Euro	

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie *Ramowego harmonogramu naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 29 października 2013 r.*

- ⇒ w roku 2013 przeprowadzono 3 nabory wniosków zaplanowane w *Ramowym harmonogramie naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z dnia 18 grudnia 2012 r.* (wszystkie dotyczyły procedury konkursowej);
- ⇒ w okresie sprawozdawczym przeprowadzono dodatkowo 8 naborów wniosków w procedurze konkursowej, których nie obejmował ww. harmonogram:
 - VII nabór – 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*;
 - III nabór – 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*;
 - VI i VII nabór – 3.1.1 *Drogi regionalne*;
 - II nabór – 3.2 *Transport publiczny*;
 - IV, V i VI nabór – 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii*.
- ⇒ ponadto, w związku z rozwiązaniem umowy o dofinansowanie przez beneficjenta (projekt kluczowy pn. *Moszna Zamek – Regionalnym Ośrodkiem Turystyki Rekreacyjnej i Kulturowej*), w roku 2013 projekt

usunięto z *Ramowego harmonogramu naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013* oraz *Indykacyjnego Planu Inwestycyjnego dla RPO WO na lata 2007-2013*.

Wnioski złożone

- ⇒ złożono **123 wnioski** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **63,97 mln Euro** [268,29 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **43,87 Euro** [183,98 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymały **124 wnioski** o całkowitej wartości **64,69 mln Euro** [271,31 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **40,51 mln Euro** [169,91 mln PLN];
- ⇒ w ramach naborów przeprowadzonych w procedurze konkursowej w okresie sprawozdawczym dużym zainteresowaniem cieszyły się nabory ogłoszone w ramach działań/poddziałań:
 - 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* – VI nabór (12 wniosków na kwotę przekraczającą ponad 3-krotnie dostępną alokację);
 - 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* – nabór VII (29 wniosków na kwotę przekraczającą ponad 3-krotnie dostępną alokację);
 - 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych* – II nabór (46 wniosków na kwotę przekraczającą niemal 5-krotnie dostępną alokację);
 - 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii* – V i VI nabór (łącznie 13 wniosków na kwotę przekraczającą odpowiednio 5-krotnie i 6-krotnie dostępną alokację).

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostało zaakceptowanych **131 projektów** o całkowitej wartości **104,11 mln Euro** [436,66 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR **52,91 mln Euro** [221,91 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **139 umów** o całkowitej wartości **121,34 mln Euro** [508,92 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR **59,26 mln Euro** [248,55 mln PLN];
- ⇒ w okresie sprawozdawczym rozwiązano łącznie **33 umowy** o dofinansowanie na całkowitą wartość **32,70 mln Euro** [137,14 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **11,55 mln Euro** [48,43 mln PLN], w tym:
 - w ramach Osi priorytetowej 1 – 32 umowy na kwotę dofinansowania ze środków EFRR 11,07 mln Euro [46,43 mln PLN];
 - w ramach Osi priorytetowej 4 – 1 umowa na kwotę dofinansowania ze środków EFRR 0,48 mln Euro [2 mln PLN].
- ⇒ **2 spośród 33 rozwiązanych umów** o dofinansowanie podpisano w okresie sprawozdawczym.

Wnioski o płatność

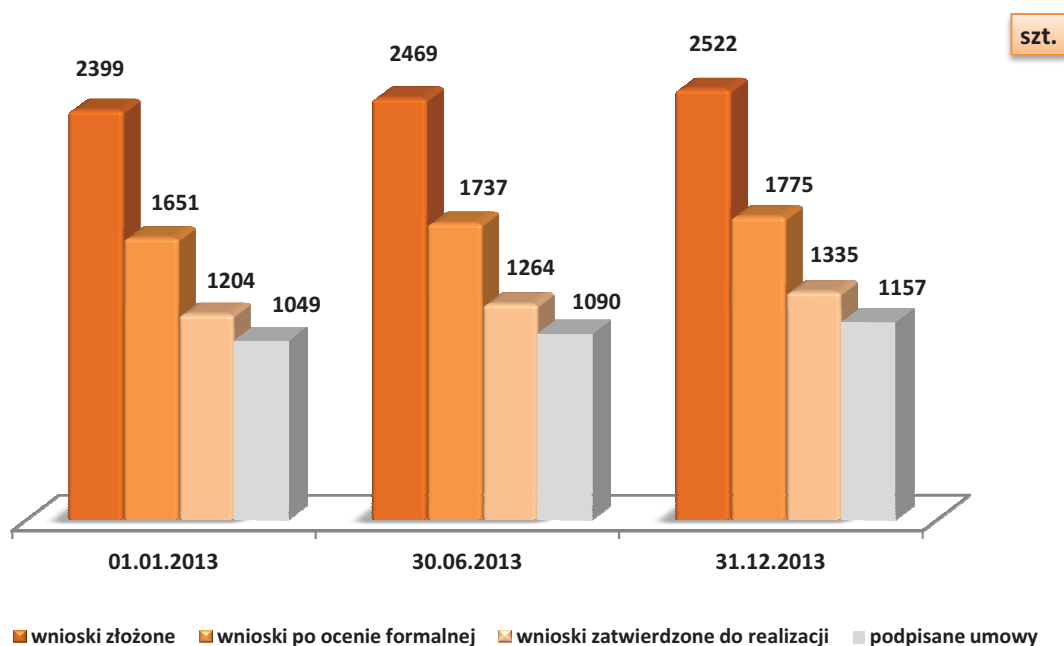
- ⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **55,36 mln Euro** [232,21 mln PLN], co stanowi ponad **11%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Programu.

Deklaracje zatwierdzone przez IC

- ⇒ IC zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **68,03 mln Euro** [285,31 mln PLN], co stanowi około **14%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Programu.

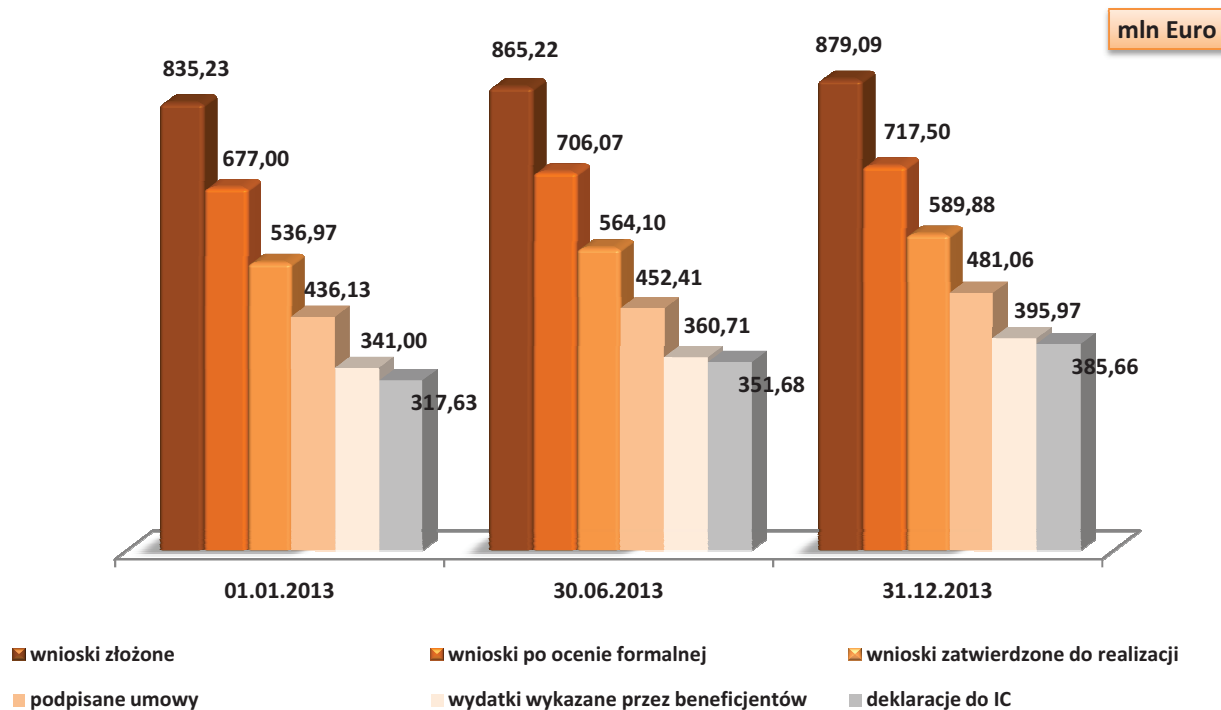
Postęp realizacji Programu w cyklu półrocznym w okresie sprawozdawczym przedstawiono na *Wykresach 8-9*.

Wykres 8. Liczba wniosków na poszczególnych etapach oceny i wdrażania Programu w okresie sprawozdawczym (01.01 - 31.12.2013 r.)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Wykres 9. Kwota dofinansowania EFRR wniosków na poszczególnych etapach oceny i wdrażania Programu w okresie sprawozdawczym (01.01 - 31.12.2013 r.)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

➤ **Szczegółowe wnioski dla dalszej realizacji Programu – punkt 2.1.6.4 Rekomendacje IZ i innych instytucji**

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

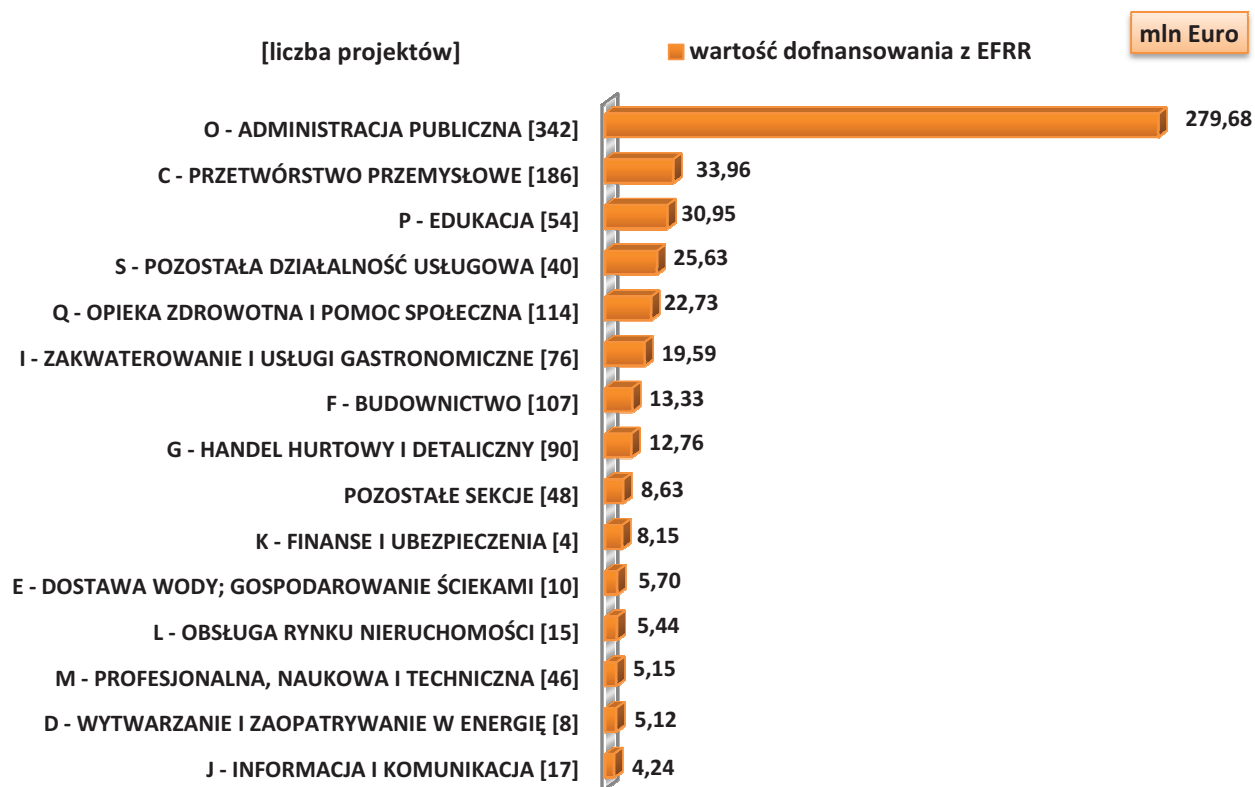
Rozkład projektów w ramach RPO WO 2007-2013 w podziale na sektory gospodarki nie uległ znaczącym zmianom w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego. Dane pozyskano z Krajowego rejestru urzędowego podmiotów gospodarki narodowej (REGON) – każdemu beneficjentowi przyporządkowano jeden, przeważający rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej.

Sekcje, w których udział pozyskanego dofinansowania jest stosunkowo niewielki (poniżej **4 mln Euro**), zostały sklasyfikowane w jednej kategorii pn. *Pozostałe sekcje*. Dotyczy to nw. Sekcji:

- Sekcja R *Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją*;
- Sekcja A *Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo*;
- Sekcja N *Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca*;
- Sekcja B *Górnictwo i wydobywanie*;
- Sekcja H *Transport i gospodarka magazynowa*.

Wśród projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 najliczniejszą grupę beneficjentów stanowią jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli. Ponad **58%** wartości dofinansowania z EFRR (342 umowy o wartości **279,68 mln Euro**) pozyskały podmioty przyporządkowane do Sekcji O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne*. Jest to kategoria bardzo pojemna, ze względu na szeroki wachlarz zadań administracji samorządowej związanych m.in. z opieką i profilaktyką zdrowotną, dotyczące edukacji, infrastruktury drogowej czy mające na celu ochronę środowiska naturalnego i zapewnienie społeczeństwu świadczeń kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych.

Wykres 10. Rozkład projektów w ramach Programu wg Sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Drugą pod względem wartości pozyskanego dofinansowania jest Sekcja C *Przetwórstwo przemysłowe* (**186** umów na kwotę dofinansowania z EFRR **33,96 mln Euro**), którą uważa się za dominującą w województwie opolskim. W zakresie tej sekcji największą wartość stanowią podmioty prowadzące działalność w zakresie produkcji: metalowych wyrobów gotowych z wyłączeniem maszyn, wyrobów z drewna oraz korka z wyłączeniem mebli oraz produkcji metali.

Poniżej przedstawiono szczegółowy podział projektów realizowanych w sektorze przetwórstwa przemysłowego ze względu na rodzaj wytwarzanych produktów i stopień zaawansowania technologicznego.

Tabela 14. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w sektorze przetwórczym w podziale na rodzaje wytwarzanych produktów od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Lp.	Rodzaj produktu	Liczba umów	Dofinansowanie z EFRR	Udział w sektorze /rodzajach produktów
I	Przemysł wysokiej technologii	5	0,27	0,81%
1.	<i>Produkcja komputerów, wyrobów elektronicznych i optycznych</i>	5	0,27	100,00%
II	Przemysł średniowysokiej technologii	37	5,44	16,03%
1.	<i>Produkcja maszyn, urządzeń, pojazdów, sprzętu transportowego i urządzeń elektrycznych</i>	25	2,95	54,27%
2.	<i>Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych</i>	12	2,49	45,73%
III	Przemysł średnioniskiej i niskiej technologii	144	28,25	83,16%
1.	<i>Przemysł metalurgiczny i metalowy</i>	33	8,95	31,67%
2.	<i>Przemysł drzewno-papierniczy</i>	45	7,62	26,97%
3.	<i>Przemysł mineralny</i>	18	4,19	14,82%
4.	<i>Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych</i>	18	3,68	13,03%
5.	<i>Przemysł spożywczy</i>	10	1,97	6,98%
6.	<i>Inne przetwórstwo przemysłowe</i>	20	1,84	6,53%
RAZEM		186	33,96	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON

Największe środki zakontraktowano w ramach przemysłu średnioniskiej i niskiej technologii, tj.:

- przemysłu metalurgicznego i metalowego – **8,95 mln Euro** (produkcja konstrukcji metalowych, obróbka metali czy odlewnictwo metali lekkich);
- przemysłu drzewno-papierniczego – **7,62 mln Euro** (np. produkcja mebli, opakowań tekturowych czy drzwi);
- przemysłu mineralnego – **4,19 mln Euro** (np. obróbka kamienia, szkła czy produkcja materiałów z wypalanej gliny).

Kolejną wyróżniającą się sekcją jest Sekcja P *Edukacja* w ramach której podpisano **54** umowy. W ramach Sekcji P *Edukacja* uczelnie wyższe i inne instytucje oświatowe (m.in. przedsiębiorstwa prowadzące różne formy zajęć pozaszkolnych) otrzymały **30,95 mln Euro** dofinansowania z EFRR. W ramach projektów budowane i modernizowane są obiekty dydaktyczne, dostosowywane do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyposażane w nowoczesne pomoce naukowe, sprzęt komputerowy i oprogramowanie. Wyposażane są także laboratoria w instytutach badawczych, w których prowadzone są badania na rzecz nowoczesnych technologii produkcyjnych.

Ponad **22,73 mln Euro** przeznaczone zostało dla podmiotów działających w Sekcji Q *Opieka zdrowotna i pomoc społeczna*. Projekty realizowane w tym obszarze (**114** umów) dotyczą przede wszystkim zakupu nowej specjalistycznej aparatury i urządzeń medycznych w ramach stacjonarnej i ambulatoryjnej opieki medycznej oraz dostosowanie istniejącej infrastruktury do obowiązujących standardów, jak i do potrzeb osób niepełnosprawnych.

W ramach Sekcji I *Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi* zakontraktowano około **19,59 mln Euro** w ramach **76** projektów. Znaczący udział tej kategorii w całości środków potwierdza fakt, że turystyka wskazywana jest jako jeden z istotnych potencjałów rozwoju naszego regionu. Jest to także jeden z najbardziej dynamicznie rozwijających się sektorów światowej gospodarki. Budowa i modernizacja tras turystycznych, ścieżek rowerowych, rozwój ośrodków wypoczynkowych korzystnie zmienia obraz miast i wsi Opolszczyzny.

Duże znaczenie dla pozycji konkurencyjnej województwa opolskiego ma sektor budownictwa. Cechuje się stosunkowo wysoką konkurencyjnością w stosunku do sytuacji tej branży w kraju i obejmuje, oprócz działalności budowlano-montażowej, produkcję materiałów budowlanych wraz z przemysłem wydobywczym. W Sekcji F *Budownictwo* realizowanych jest **107** projektów na kwotę dofinansowania ponad **13,33 mln Euro**. Ponad połowa podmiotów realizuje projekty z działu 43 *Roboty budowlane specjalistyczne*.

Znaczącą rolę w rozwoju gospodarczym województwa opolskiego odgrywa również handel. Łącznie w ramach Sekcji G *Handel hurtowy i detaliczny* realizowanych jest **90** projektów o wartości dofinansowania z EFRR ponad **12,76 mln Euro**.

Okolo 8,15 mln Euro pozyskały również podmioty gospodarcze zaklasyfikowane w Sekcji K *Działalność finansowa i ubezpieczeniowa*. Wynika to z faktu, że obejmuje 2 fundusze pożyczkowe i poręczeniowe, a ich działalność stanowi skuteczny sposób na pokonanie bariery dla rozwoju przedsiębiorstw, które z uwagi na niskie zasoby kapitałowe lub problemy z płynnością, nie spełniały kryteriów pozwalających na otrzymanie kredytów bankowych.

➔ **Szczegółowe informacje nt. udzielonego wsparcia w ramach działania 1.2 Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości – punkt 2.1.6.5 Instrumenty inżynierii finansowej**

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na obszary tematyczne

Dopełnieniem działań podejmowanych w ramach RPO WO 2007-2013 są projekty realizowane na terenie Opolszczyzny w ramach programów Narodowej Strategii Spójności 2007-2013 (PO IG 2007-2013, PO IiŚ 2007-2013, PO KL 2007-2013) oraz w ramach programów polityki rolnej i rybackiej (PROW 2007-2013, PO RYBY 2007-2013).

Łącznie, w ramach programów operacyjnych perspektywy finansowej 2007-2013, realizowanych jest blisko **64 tys. projektów** o wartości dofinansowania unijnego (EFRR, EFS, FS, EFRROW, EFR) ponad **951 mln Euro**.

Rozkład projektów w podziale na obszary tematyczne (zgodnie z Załącznikiem II do Rozporządzenia 1828/2006) lub osie priorytetowe (PROW 2007-2013) oraz programy operacyjne przedstawiono w *Tabeli 15*.

Tabela 15. Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych perspektywy finansowej 2007-2013

[mln Euro]

Nazwa obszaru tematycznego	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013		
<i>Badania i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczość</i>	157	124,70
<i>Spółeczeństwo informacyjne</i>	154	25,86
RAZEM PO IG 2007-2013	311	150,56
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013		
<i>Transport</i>	11	144,67
<i>Energia</i>	8	22,31
<i>Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom</i>	34	219,30
<i>Kultura</i>	3	8,39

Nazwa obszaru tematycznego	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
<i>Inwestycje w infrastrukturę społeczną</i>	12	6,42
RAZEM PO IiŚ 2007-2013	68	401,09
Program Operacyjny Kapitał Ludzki 2007-2013		
<i>Zwiększanie zdolności adaptacyjnych pracowników, firm, przedsiębiorstw i przedsiębiorców</i>	321	33,23
<i>Poprawa dostępu do zatrudnienia i jego trwałości</i>	240	83,50
<i>Poprawa integracji społecznej osób w niekorzystnej sytuacji</i>	123	15,93
<i>Poprawa jakości kapitału ludzkiego</i>	729	67,67
<i>Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych na poziomie krajowym, regionalnym i lokalnym</i>	27	4,74
RAZEM PO KL 2007-2013	1 440	205,07
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013		
<i>Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego</i>	4 290	65,67
<i>Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich</i>	55 287	40,63
<i>Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej</i>	1 160	67,23
<i>LEADER</i>	1 122	17,29
RAZEM PROW 2007-2013	61 859	190,82
Program Operacyjny Zrównoważony Rozwój Sektora Rybołówstwa i Nadbrzeżnych Obszarów Rybackich 2007-2013		
<i>Rozwój obszarów zależnych od rybactwa</i>	148	4,05
RAZEM PO RYBY 2007-2013	148	4,05
ŁĄCZNIE WSZYSTKIE PROGRAMY OPERACYJNE	63 826	951,59

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz danych przekazanych przez MIR.

Największa liczba projektów (**61 859**) o znaczącej kwocie dofinansowania z EFROW (ponad **190 mln Euro**) realizowana jest w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Projekty te przyczyniają się do poprawy konkurencyjności rolnictwa i leśnictwa; poprawy środowiska naturalnego i terenów wiejskich oraz poprawy jakości życia na obszarach wiejskich i wspierania różnicowania działalności gospodarczej.

Poprawa dostępu do zatrudnienia i jego trwałości, poprawa jakości kapitału ludzkiego, zwiększenie zdolności adaptacyjnej pracowników, firm, przedsiębiorstw i przedsiębiorców, poprawa integracji społecznej osób w niekorzystnej sytuacji oraz wzmacnianie zdolności instytucjonalnej to efekt realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 **1 440 projektów** na kwotę dofinansowania z UE około **205,07 mln Euro**.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2007-2013 pozyskano największe środki dofinansowania (około **401,09 mln Euro**), które zostały przeznaczone na realizację projektów o znaczeniu strategicznym m.in. na realizację inwestycji z zakresu ochrony środowiska i zapobieganiu zagrożeniom (34 umowy o wartości dofinansowania UE ponad 219,30 mln Euro) oraz transportu (11 umów o wartości dofinansowania UE około 144,67 mln Euro).

Do końca 2013 r. podpisano również **311 umów** na kwotę dofinansowania z UE ponad **150,56 mln Euro** w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013. Największe środki pozyskali beneficjenci z obszaru *Badania i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczość* około 124,70 mln Euro. Ponadto podpisano 154 umowy o wartości dofinansowania UE ponad 25,86 mln Euro na realizację projektów w obszarze *Społeczeństwo informacyjne*.

Indywidualne projekty kluczowe

Projekty ujęte w *Indykatorywnym planie inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013* to przedsięwzięcia inwestycyjne o szczególnym znaczeniu dla rozwoju społeczno-gospodarczego województwa opolskiego. Ich cele wpisują się w wybrane cele strategiczne RPO WO 2007-2013, Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego, a także Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 i Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015.

➔ Szczegółowe informacje nt. kluczowego charakteru projektów indywidualnych – punkt 3. Postęp wdrażania programu wg Osi priorytetowych

W okresie sprawozdawczym IPI aktualizowany był trzykrotnie (uchwały Zarządu Województwa Opolskiego nr 3247/2013 z 29 stycznia 2013 r., 3568/2013 z 16 kwietnia 2013 r. i 4468/2013 z 19 grudnia 2013 r.). Oprócz aktualizacji danych finansowych czy terminów rzeczowej realizacji, najważniejsze zmiany dotyczyły:

- wpisania na listę 2 kolejnych projektów z zakresu niwelowania skutków powodzi z 2010 r., tj. projektów:
 - Powiatu Kędzierzyńsko-Kozielskiego pn. **Przebudowa ciągu dróg powiatowych nr 1403 O Roszowice-Biadaczów i 1404 O Cisek-Bierawa: Etap I;**
 - Gminy Cisek pn. **Modernizacja drogi gminnej nr 108206 O Cisek-Roszowicki Las.**
- usunięcia projektu pn.: *Moszna Zamek – Regionalnym Ośrodkiem Turystyk i Rekreacyjnej i Kulturowej*. Przyczyną wycofania tego projektu była decyzja beneficjenta. Zgodnie z wyjaśnieniami Wnioskodawcy, wycofanie inwestycji z realizacji było spowodowane brakiem środków na sfinansowanie projektu, gdyż kwota zaproponowana w przetargu przekraczała możliwości finansowe beneficjenta (była wyższa od pierwotnie planowanej).

Zgodnie z aktualnym IPI od uruchomienia Programu została złożona pełna dokumentacja projektowa dla **20 indywidualnych projektów kluczowych**. W okresie sprawozdawczym nie miały miejsca nabory w ramach procedury pozakonkursowej, w związku z czym nie złożono dokumentacji projektowej żadnego z projektów kluczowych.

Od uruchomienia Programu podpisano/podjęto łącznie **20 umów/decyzji o dofinansowaniu** projektów kluczowych, w tym 2 w okresie sprawozdawczym (*Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek-Bierawa* oraz *Budowa węzła komunikacyjnego obwodnicy północnej (drogi krajowej) z drogą wojewódzką nr 454 (ul. Budowlanych-Sobieskiego) w Opolu*). Łączna wartość dofinansowania z EFRR wszystkich podpisanych umów wynosi **90,88 mln Euro** [381,15 mln PLN], co stanowi około **19%** środków zakontraktowanych w ramach Programu.

Beneficjentem 11 projektów jest Samorząd Województwa Opolskiego, 4 – Miasto Opole, 2 – Politechnika Opolska. Po jednym projekcie kluczowym realizują Gminy Prudnik, Zawadzkie oraz Powiat Kędzierzyńsko-Kozielski.

Do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja 16 projektów (1 w 2013 roku), natomiast 4 projekty znajdują się w trakcie realizacji. Ponadto, na rok 2014 zaplanowano złożenie pełnej dokumentacji projektowej i podpisanie umów w ramach projektów: *Przebudowa ciągu dróg powiatowych nr 1403 O Roszowice-Biadaczów i 1404 O Cisek-Bierawa: Etap I* oraz *Modernizacja drogi gminnej nr 108206 O Cisek-Roszowicki Las*.

W ramach 16 zakończonych projektów kluczowych:

- wybudowano/zmodernizowano około 109 km ścieżek rowerowych;
- z obiektów turystycznych i rekreacyjnych skorzystało 198 tys. osób;

- wybudowano 11 obiektów turystycznych i rekreacyjnych;
- wybudowano 6,5 km nowych dróg wojewódzkich;
- przebudowano około 47,8 km dróg wojewódzkich;
- ochroną przeciwpowodziową objęto ponad 46 tys. osób;
- zakupiono 5 szynobusów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz emitujących mniej szkodliwych dla środowiska spalin;
- wsparciem objęto 5 największych szpitali wojewódzkich (utworzono ośrodek wczesnej interwencji inwazyjnej w ostrych zawałach mózgu, centrum aktywnego porodu i rodzicielstwa oraz leczenia niemowląt zagrożonych niepełnosprawnością; rozbudowano onkologiczny kompleks zabiegowo-diagnostyczny; wyposażono kardiochirurgiczną salę operacyjną i odcinek intensywnej opieki pooperacyjnej na oddziale neurochirurgii);
- zagospodarowano obiekt pokoszarowy na cele dydaktyczne i badawcze Politechniki Opolskiej.

Tabela 16. Indywidualne projekty kluczowe w ramach RPO WO 2007-2013

[mln Euro]

Lp.	Nazwa działania/ poddziałania	Nazwa beneficjenta	Tytuł projektu	Wartość EFRR
PROJEKTY ZAKOŃCZONE				
1.	1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny	Gmina Prudnik	Stworzenie regionalnej bazy turystyczno-noclegowej przedgórza Gór Opawskich	1,17
2.	1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny	Gmina Zawadzkie	Utworzenie Regionalnego Centrum Turystycznego Dolina Małej Panwi	2,51
3.	1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny	Miasto Opole	Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Miasta Opola poprzez zagospodarowanie terenów wzdłuż Odry	2,13
4.	3.1.1 Drogi regionalne	Miasto Opole	Przebudowa wiaduktu i układu komunikacyjnego oraz remont wiaduktu żelbetowego w ciągu ul. Reymonta w Opolu	8,54
5.	3.1.1 Drogi regionalne	Województwo Opolskie	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 426 przy węźle autostradowym Olszowa	7,75
6.	3.1.1 Drogi regionalne	Województwo Opolskie	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 414 na odc. Dzików – Smolarnia	2,00
7.	3.1.1 Drogi regionalne	Województwo Opolskie	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 414 na odcinku Smolarnia-Krobosz w km 24+565 - 35+760	6,67
8.	3.1.1 Drogi regionalne	Województwo Opolskie	Obwodnica m. Grodkowa w ciągu dróg wojewódzkich nr 401 i 385 w km 21+385 – 28+337,17	8,92
9.	3.1.1 Drogi regionalne	Województwo Opolskie	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 401 na odcinku Grodków-Pakośławice Etap II	5,17
10.	3.1.1 Drogi regionalne	Województwo Opolskie	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 401 na odcinku Grodków-Pakośławice Etap I	6,15
11.	3.1.1 Drogi regionalne	Województwo Opolskie	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 414 na odcinku Przysiecz - Dzików	3,42

Lp.	Nazwa działania/ poddziałania	Nazwa beneficjenta	Tytuł projektu	Wartość EFRR
12.	3.2 Transport publiczny	Województwo Opolskie	Zakup pojazdów szynowych	7,44
13.	4.2 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe	Województwo Opolskie	Zbiornik retencyjny Kluczbork na rzece Stobrawie w km 61+500	4,53
14.	5.1.1 Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej	Politechnika Opolska	Budowa skrzydła dydaktycznego budynku Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej w Opolu przy ulicy Katowickiej 48	2,70
15.	5.2.1 Stacjonarna opieka medyczna	Województwo Opolskie	Szpital Opolskie gwarancją bezpieczeństwa zdrowotnego regionu i bazą kształcenia kadry medycznej	6,24
16.	6.2 Zagospodarowanie terenów zdegradowanych	Politechnika Opolska	Budowa II Kampusu PO. Zadanie 1A. Adaptacja budynku nr 9 przy ulicy Prószkowskiej na cele dydaktyczne i badawcze WWFIF	4,27
ŁĄCZNIE PROJEKTY ZAKOŃCZONE = 79,61				
PROJEKTY W TRAKCIE REALIZACJI				
17.	1.1.1 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu	Miasto Opole	Regionalne Centrum Biznesu – Budowa Opolskiego Centrum Wystawienniczo- Kongresowego w Opolu	2,75
18.	3.1.1 Drogi regionalne	Miasto Opole	Budowa węzła komunikacyjnego obwodnicy północnej (drogi krajowej) z drogą wojewódzką nr 454 (ul. Budowlanych – Sobieskiego) w Opolu	3,29
19.	3.1.2 Drogi lokalne	Powiat kędzierzyńsko- kozielski	Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek-Bierawa	4,14
20.	4.2 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe	Województwo Opolskie	Budowa lewostronnego wału rzeki Odry pn. „Cisek-Dzielniczka” zadanie 1,6,7	1,08
ŁĄCZNIE PROJEKTY W TRAKCIE REALIZACJI = 11,27				
PROJEKTY PLANOWANE DO REALIZACJI				
21.	3.1.2 Drogi lokalne	Powiat Kędzierzyńsko -Kozielski	Przebudowa ciągu dróg powiatowych nr 1403 O Roszowice-Biadaczów i 1404 O Cisek-Bierawa: Etap I	1,12
22.	3.1.2 Drogi lokalne	Gmina Cisek	Modernizacja drogi gminnej nr 108206 O Cisek-Roszowicki Las	0,05
ŁĄCZNIE PROJEKTY PLANOWANE DO REALIZACJI = 1,17				
RAZEM IPI				92,05

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie Indykatywnego Planu Inwestycyjnego dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 oraz danych z KSI (SIMIK 07-13).

Najwięcej projektów realizowanych jest w ramach Osi priorytetowej 3 *Transport* – 11 inwestycji o wartości EFRR 63,50 mln Euro (około 70% środków zakontraktowanych w ramach IPI). Ponadto w ramach Osi 3 planowane są do realizacji jeszcze 2 projekty w ramach poddziałania 3.1.2 *Drogi lokalne*.

Projekty kluczowe nie są natomiast realizowane w ramach Osi priorytetowej 2 *Społeczeństwo informacyjne* oraz Osi priorytetowej 7 *Pomoc techniczna*. Szczegóły przedstawiono w Tabeli 17.

Tabela 17. Indywidualne projekty kluczowe w ramach RPO WO 2007-2013 w podziale na osie priorytetowe i obszary wsparcia

[mln Euro]

Nazwa obszaru wsparcia	Liczba projektów	Wartość EFRR
Oś priorytetowa 1		
<i>Wsparcie infrastruktury otoczenia biznesu</i>	1	2,75
<i>Turystyka jako gałąź gospodarki</i>	3	5,81
Oś priorytetowa 3		
<i>Infrastruktura transportowa i uzbrojenie terenu</i>	13	64,67
Oś priorytetowa 4		
<i>Środowisko</i>	2	5,61
Oś priorytetowa 5		
<i>Profilaktyka i ochrona zdrowia mieszkańców</i>	1	6,24
<i>Nauka i szkolnictwo wyższe</i>	1	2,70
Oś priorytetowa 6		
<i>Nauka i szkolnictwo wyższe</i>	1	4,27
RAZEM	22	92,05

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Postęp rzeczowy

Analiza stopnia realizacji wskaźników Celu głównego

Na podstawie wskaźników programowych określonych dla celu głównego badany jest wpływ realizacji Programu na gospodarkę i ekonomię regionu. Wskaźnikami tymi są:

- *Zmiana w poziomie PKB (%)*;
- *Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem netto)*;
- *Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto), z podziałem na mężczyzn i kobiety.*

➤ Szczegółowe informacje – Załącznik I Tabela 1. Postęp fizyczny programu operacyjnego

Wartości dwóch pierwszych wskaźników, tj. *Zmiana w poziomie PKB* oraz *Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem netto)*, zostały oszacowane, a następnie corocznie obliczane są za pomocą modelu HERMIN⁵. Obliczenia wartości wskaźników za 2013 r. wykonano za pomocą zaktualizowanego w 2011 r. modelu (model HERMIN drugiej generacji). Nowa wersja uwzględnia zmiany gospodarcze wynikające ze spowolnienia gospodarczego, a także aktualizacji „koszyka” krajów, tj. partnerów handlowych województwa opolskiego.

Oszacowania wartości wskaźników dla regionu wg stanu na 31 grudnia 2013 r. dokonano w I kwartale 2014 r. na bazie wartości płatności dokonanych w ramach RPO WO 2007-2013. Obliczeń dokonał Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej UMWO, obsługujący model w ramach urzędu. Na tej podstawie ustalono, iż PKB na Opolszczyźnie w 2013 r. był wyższy o 1,66% od poziomu, jaki zostałyby osiągnięty bez udziału RPO WO 2007-2013, co stanowi 141,9% wartości docelowej wskaźnika.

⁵ Model opracowany został przez Zespół Wrocławskiej Agencji Rozwoju Regionalnego pod kierownictwem prof. Janusza Zaleskiego, we współpracy z dr Johnem Bradley’em autorem bazowego modelu HERMIN i wieloletnim pracownikiem naukowym irlandzkiego Instytutu Badań Społeczno-Ekonomicznych w Dublinie. HERMIN jest makroekonomicznym modelem służącym do analizy wpływu funduszy strukturalnych na gospodarkę. Podstawę modelu stanowią konwencjonalne mechanizmy keynesistowskie, jednak posiada on również ważne cechy neoklasyczne, związane z komponentem podaży. Regionalne modele HERMIN dla polskich województw zostały opracowane w wyniku projektu zrealizowanego w latach 2004-2005 przez Wrocławską Agencję Rozwoju Regionalnego na zlecenie Ministerstwa Gospodarki i Pracy. Opracowane modele regionalne były pierwszymi mikromodelami gospodarek polskich województw.

Jednocześnie w regionie powstało o 3 500 miejsc pracy więcej, niż w założonej alternatywnej symulacji zakładającej brak realizacji RPO WO 2007-2013, co stanowi 432,1% wartości docelowej. Porównując ww. dane z osiągniętymi w latach wcześniejszych, w tym w 2012 r., stwierdza się spadek wartości wskaźników. Według obliczeń za 2013 r. wartość wskaźnika *Zmiana w poziomie PKB* jest niższa o 0,17 punktu procentowego od wyników symulacji za 2012 r., natomiast *Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem netto)* zmniejszyła się o 780 szt. w porównaniu do obliczeń dokonanych w zeszłym roku. Spadek wartości wskaźnika *Liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem netto)* wynika z mniejszego zrealizowania planów płatności na rok 2013, niż zakładano w poprzednim okresie sprawozdawczym.

Oszacowania modelu HERMIN bazują na założeniu określonego rozkładu płatności w ramach Programu, według którego (w momencie obliczania wartości docelowych ww. wskaźników) największe płatności planowane były do realizacji w latach 2011-2012, natomiast w latach 2013-2015 następować miała ich redukcja. Od momentu obliczenia wartości docelowych ww. wskaźników następowały jednak zmiany w stosunku do wcześniej zaplanowanych poziomów płatności, stąd wynika ich przekroczenie.

Wskaźnik celu głównego *Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto)* opiera się na danych dotyczących wskaźników z zakresu miejsc pracy w ramach Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu*. Wartość wskaźnika obejmuje tylko miejsca pracy w zakresie przedsiębiorczości, turystyki oraz B+R.

Poniżej zaprezentowane zostały wartości wskaźnika osiągnięte wg stanu na 31 grudnia 2013 r. wraz z odniesieniem do wartości docelowych w 2015 r. oraz wartościami deklarowanymi przez beneficjentów w podpisanych umowach.

Wartość wskaźnika *Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto)* osiągnęła wartość 2 465,4, co stanowi 75,7% wartości docelowej założonej na etapie programowania dla 2015 roku. Tym samym na podstawie zrealizowanych projektów poziom realizacji wskaźnika uznaje się za osiągnięty. Natomiast na podstawie podpisanych umów szacuje się, iż jego realizacja wyniesie 3 096,5, co oznacza, iż po zrealizowaniu wszystkich zakontraktowanych projektów wskaźnik osiągnie poziom 95,1%.

Wskaźnik *Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto) dla mężczyzn* osiągnął wartość 1 941,9, co stanowi 119,3% wartości docelowej założonej na etapie programowania dla 2015 r. Oznacza to, iż wskaźnik ten można uznać za osiągnięty. Szacuje się, iż realizacja wszystkich projektów, dla których podpisano umowy spowoduje osiągnięcie badanego wskaźnika w wysokości 2 409,5, tj. na poziomie 148,0%. W ramach zrealizowanych do końca grudnia 2013 r. projektów powstało 523,5 miejsc pracy dla kobiet, co oznacza, iż wskaźnik *Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto) dla kobiet* został osiągnięty na poziomie 32,2%. Po zrealizowaniu pozostałych projektów zakontraktowanych szacuje się iż wartość wskaźnika osiągnie wartość 687, co spowoduje jego realizację na poziomie 42,2%.

Obecny poziom realizacji wskaźnika celu głównego *Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto)* pozwala zakładać, iż nie występuje ryzyko jego nieosiągnięcia. Dużo więcej wątpliwości budzi wskaźnik zaprojektowany na badanie wsparcia miejsc pracy dla kobiet *Liczba utworzonych miejsc pracy (brutto) dla kobiet*. Na etapie programowania RPO WO 2007-2013 zakładano, iż w ramach Programu wspierane będą równomiernie miejsca pracy dla kobiet i mężczyzn, w rzeczywistości stosunek ten wynosi 21% do 79%. Realizując Program zaobserwowano inne tendencje. Przede wszystkim o wsparcie aplikowały podmioty z branż chemicznej, spożywczej, meblarskiej, wyrobów z metali i budownictwa, sektora transportu, co zgodnie jest z *Regionalnym Foresight Województwa Opolskiego*, ale generuje głównie miejsca pracy dla mężczyzn. Szczególną sytuację obserwowano tylko w obszarze turystyki, gdzie powstało dużo więcej miejsc pracy dla kobiet, niż w innych obszarach wsparcia. Poza tym beneficjenci chcąc pozostać w zgodzie z literą prawa, w ogłoszeniach o pracę nie wskazywali preferowanej płci. Ponadto należy zwrócić uwagę na specyfikę demograficzną województwa opolskiego, gdzie obserwuje się wyższą aktywność zawodową mężczyzn. W 2010 r. aktywnych zawodowo było 208 tys. mężczyzn oraz 154 tys. kobiet.

Należy jednak zauważyć, iż stopień osiągnięcia wskaźników celu głównego potwierdza realizację celu głównego Programu, jakim jest: *zwiększenie konkurencyjności oraz zapewnienie spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej dla podniesienia atrakcyjności województwa opolskiego, jako miejsca do inwestowania, pracy i zamieszkania* oraz celu Osi priorytetowej 1, tj. *wzmocnienie gospodarki regionu*

poprzez rozwój przedsiębiorczości, innowacyjności sektora B+R oraz infrastruktury turystycznej i rekreacyjno-sportowej na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego.

W okresie sprawozdawczym Instytucja Zarządzająca nadal kontynuowała zadania związane z systemem wskaźników. Mając na uwadze konieczność monitorowania osiągnięcia celu głównego i celów szczegółowych Programu, na bieżąco prowadzi monitoring realizacji wskaźników. Przedmiotowy monitoring sporządzany jest na podstawie wniosków, dla których podpisano umowy oraz na podstawie projektów zakończonych, według stanu na koniec każdego miesiąca w oparciu o dane pozyskiwane z systemu informatycznego KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Monitoring prowadzony jest osobno dla każdej Osi priorytetowej. Opracowana na jego podstawie *Informacja miesięczna nt. realizacji wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013*, zawierająca zestawienie wartości wskaźników produktu i rezultatu na poziomie RPO WO 2007-2013, przekazywana jest komórkom zaangażowanym we wdrażanie, zarówno w IZ RPO WO 2007-2013, jak i IP II stopnia.

2.1.6.3 Rekomendacje Komisji Europejskiej

IZ RPO WO 2007-2013 podczas przygotowywania sprawozdania rocznego za 2013 r. wzięła pod uwagę dotychczasowe rekomendacje/uwagi KE do sprawozdań rocznych z realizacji Programu za lata 2007-2012. W treści sprawozdania uwzględnione zostały również rekomendacje/uwagi zgłaszane podczas corocznych spotkań IZ RPO WO 2007-2013 z KE. Wszystkie rekomendacje KE zostały szczegółowo przeanalizowane i na bieżąco wdrożone w systemie realizacji Programu.

Poniżej, przedstawiono szczegółowe wyjaśnienia dotyczące wszystkich rekomendacji/uwag Komisji do sprawozdania rocznego za 2012 r., przekazanych pismem z 21 sierpnia 2013 r.:

1. Wzmocnienie zapisów analizy jakościowej realizacji Programu

KE doceniła bardzo wysoką jakość sprawozdania za 2012 r. Jednocześnie KE zwróciła uwagę na potrzebę wyciągnięcia wniosków odnośnie postępu w osiąganiu celów programu w odniesieniu do nakładów finansowych oraz jakości i skuteczności jego realizacji w kolejnym sprawozdaniu rocznym. IZ RPO WO 2007-2013 zastosowała się do powyższych zaleceń KE i zrealizowała powyższe uwagi w aktualnym sprawozdaniu, dokonując szczegółowej analizy porównawczej wskaźników produktu w kontekście realizacji finansowej programu.

2. Postęp w realizacji wskaźników zawierania umów i wypłat

IZ RPO WO 2007-2013 pragnie utrzymać obecną wzrostową tendencję pod względem wskaźnika zawierania umów i wypłat w stosunku do wszystkich osi priorytetowych.

3. Wkład w ograniczanie ubóstwa

IZ RPO WO 2007-2013 odpowiadając na rekomendacje KE, dokonała analizy wpływu realizacji Programu na niwelowanie zjawiska ubóstwa. Od kilku lat w województwie występują jedne z najniższych wskaźników ubóstwa w Polsce. W gospodarstwach domowych w 2012 r. wskaźnik osób zagrożonych ubóstwem egzystencjonalnym wyniósł 4,7% (w kraju średnio 6,7%), ubóstwem relatywnym 10% (w kraju średnio 16%), natomiast 4,8% osób żyło poniżej podstawowej granicy ubóstwa (w kraju średnio 7,0%). Nie bez znaczenia są tutaj środki unijne oraz realizowane przedsięwzięcia podnoszące standard życia mieszkańców Opolszczyzny, w szczególności w ramach Osi priorytetowej 5, ukierunkowanej na infrastrukturę społeczną i Osi priorytetowej 6, związanej z rewitalizacją miast i obszarów zdegradowanych. Stosowna analiza ujęta została w opisie jakościowym poszczególnych Osi priorytetowych.

4. Tworzenie nowych miejsc pracy w ramach inwestycji EFRR szczególnie w dziedzinie badań i rozwoju

IZ RPO WO 2007-2013 zaznacza, że dokłada wszelkich starań w celu polepszenia strukturalnego rynku pracy w regionie. W szczególności działania dotyczą zwiększenia udziału kobiet oraz miejsc pracy w dziedzinie badań i rozwoju. Realizacja wskaźników mierzących strukturę rynku pracy jest obecnie na nieco niższym poziomie niż zakładano na etapie programowania, nie zauważa się jednak ryzyka nieosiągnięcia zakładanych wartości docelowych. Obserwowany obecnie poziom wynika ze stosunkowo

późnego przeprowadzenia naborów w ramach poddziałania 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw* oraz początkowo relatywnie niskim zainteresowaniem przedsiębiorców realizacją projektów w ramach poddziałania 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*. Ponadto, w wyniku renegocjacji Programu, zwiększona została wartość docelowa wskaźników ze względu na wsparcie obszaru środkami z KRW. IZ RPO WO 2007-2013 spodziewa się, iż wartości wskaźników wzrosną i osiągną zakładane wartości docelowe gdy zakończą się projekty realizowane w ramach przeprowadzonego w 2013 r. VII naboru dla poddziałania 1.3.2. Dla tego naboru nie podpisano jeszcze wszystkich umów z potencjalnymi beneficjentami.

5. Znaczenie realizacji Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu na rozwój regionalnej gospodarki oraz wykorzystanie analizy dla okresu 2014-2020*

Oś priorytetowa 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu* realizuje cel szczegółowy 1 RPO WO 2007-2013 *Wzmocnienie gospodarki regionu poprzez rozwój przedsiębiorczości, innowacyjności, sektora B+R oraz infrastruktury turystycznej i rekreacyjno-sportowej na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego*. Postęp finansowy i rzeczowy Osi budzi zadowolenie, pozwala stwierdzić, iż jej zakres był odpowiedzią na zapotrzebowanie regionalnej gospodarki.

Mając powyższe na uwadze IZ pragnie kontynuować dotychczasową politykę w zakresie wzmocnienia atrakcyjności gospodarczej województwa opolskiego w nowej perspektywie finansowej 2014-2020, wykorzystując przygotowane do tego narzędzia. W nowej perspektywie zamierza się wzmocnić instrumenty zwrotnego finansowania, umożliwiające wielokrotne wykorzystanie środków unijnych, a także zintegrowane inwestycje terytorialne, ukierunkowane również na wsparcie gospodarki.

6. Wykorzystanie narzędzi ICT w rozwiązywaniu problemów społeczno-gospodarczych regionu

W związku z zainteresowaniem KE obszarem ICT, Instytucja Zarządzająca przygotowała *Plan działania w obszarze ICT w województwie opolskim*. W 2013 r. odpowiedziała na uwagi KE dotyczące tego dokumentu.

IZ RPO WO 2007-2013 podkreśla fakt, iż bez wsparcia w postaci dofinansowania ze środków EFRR nie nastąpiłby dynamiczny rozwój e-usług w województwie opolskim przede wszystkim w obszarze e-administracji, e-zdrowia i e-edukacji. W województwie opolskim w dalszym ciągu występuje duże zapotrzebowanie na stworzenie elektronicznego obiegu dokumentacji w instytucjach publicznych, portali multimedialnych zapewniających dostęp do danych i usług z uwzględnieniem potrzeb osób niepełnosprawnych, systemy informacji przestrzennej, systemy informacji telemedycznej z dostępem dla pacjentów. Z tego też względu celem RPO WO 2014-2020 jest wzmocnienie sektora ICT w regionie, co umożliwi rozwój firm branżowych oraz łatwiejszą, szybszą i efektywniejszą komunikację na linii mieszkańcy – instytucje publiczne.

7. Działania IZ RPO WO 2007-2013 w zakresie ochrony środowiska – gospodarka odpadami

Podobnie, jak w przypadku ICT, w związku z rekomendacjami KE, IZ RPO WO 2007-2013 przygotowała *Plan działania w obszarze gospodarki odpadami w województwie opolskim*, który był przekazany do KE. Instytucja Zarządzająca w 2013 r. odniosła się do uwag KE do ww. planu, jednocześnie zwracając uwagę, iż na obecnym etapie wdrażania działania dot. gospodarki odpadami koncentrują się na przygotowaniu perspektywy finansowej 2014-2020.

W perspektywie finansowej 2014-2020 Instytucja Zarządzająca planuje realizację działań mających na celu:

- usprawnienie systemu gospodarki odpadami poprzez rozbudowę regionalnej sieci zakładów odbioru i przetwarzania odpadów komunalnych;
- poprawę stanu środowiska poprzez objęcie systemem gospodarki odpadami każdego mieszkańca regionu;
- ograniczanie ilości odpadów przeznaczonych do składowania, a ulegających naturalnej biodegradacji;

- podniesienie świadomości społeczeństwa o konieczności odzysku surowców wtórnych poprzez segregację odpadów.

8. Ocena działań skierowanych w obszarze infrastruktury społecznej i szkolnictwa wyższego

KE zwróciła uwagę, iż analiza działań realizowanych w ramach edukacji powinna obejmować zarówno ocenę spójności działań realizowanych przez IZ RPO WO 2007-2013 z wymienionymi w poprzednim sprawozdaniu rocznym dokumentami polityki krajowej i unijnej, ale także zapisami *Zaleceń Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2013 r. oraz wspierających opinie Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na lata 2012-2016*. W sprawozdaniu rocznym za 2013 r. dokonano takiej analizy, wykazując stosowną spójność.

2.1.6.4 Rekomendacje Instytucji Zarządzającej i innych instytucji

Rekomendacje dotyczące dalszego przebiegu realizacji RPO WO 2007-2013

IZ RPO WO 2007-2013 w roku sprawozdawczym kontynuowała działania w celu pełnego wykorzystania środków w ramach RPO WO 2007-2013.

W 2013 r. przeprowadzono 9 naborów wniosków w ramach powstałych oszczędności, wynikających z:

- wzrostu kursu Euro, tj. dodatnie różnice kursowe,
- spadku wartości projektów po zakończeniu postępowań przetargowych przez beneficjentów,
- zakończenia realizacji projektu (niewykorzystanie całości dofinansowania).

Ponadto środki pochodzące z oszczędności przeznaczone były także na przyjęcie do dofinansowania projektów z list rezerwowych, zwiększenie wysokości dofinansowania realizowanych projektów bądź ogłoszenie dodatkowych naborów.

W 2013 r. przeprowadzono w sumie 11 naborów wniosków, w ramach następujących działań/ poddziałań:

- 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* (VI nabór wniosków);
- 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* (VII nabór wniosków);
- 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny* (III nabór wniosków);
- 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych* (II nabór wniosków);
- 3.1.1 *Drogi regionalne* (VI i VII nabór wniosków);
- 3.2 *Transport publiczny* (II nabór wniosków);
- 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii* (III, IV, V i VI nabór wniosków).

Aż 4 nabory wniosków przeprowadzono w obszarach ochrony powietrza i odnawialnych źródeł energii, a 2 w obszarze dróg regionalnych, co wskazuje, iż IZ RPO WO 2007-2013 przywiązuje dużą wagę do rozwoju tych obszarów.

Na 2013 rok, IZ RPO WO 2007-2013 zaplanowała także przeprowadzenie 6 badań ewaluacyjnych, których zadaniem była m.in.:

- ocena trafności i spójności programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020 oraz ocena systemu realizacji, w tym potencjału ludzkiego i administracyjnego;
- ocena efektywności i skuteczności działań informacyjnych, promocyjnych i edukacyjnych podejmowanych w województwie opolskim głównie w ramach RPO WO 2007-2013 i komponentu regionalnego PO KL oraz wyznaczenie przedmiotowych przedsięwzięć na lata 2014-2020;

Badania miały w szczególności pomóc w wyznaczeniu założeń dla wsparcia perspektywy 2014-2020.

IZ RPO WO 2007-2013 w trosce o sprawne i płynne wydatkowanie środków unijnych w okresie sprawozdawczym, prowadziła adekwatne do potrzeb kampanie informacyjne, ukierunkowane głównie na

sprawne rozliczanie projektów. Poprawie absorpcji środków służyły także indywidualne konsultacje z beneficjentami. Jednocześnie służby wdrażające dążyły do zatwierdzania wniosków o płatność w terminach krótszych niż wynikające z procedur.

Realizacja rekomendacji przyjętych przez KM RPO WO 2007-2013

W roku sprawozdawczym KM RPO WO 2007-2013 nie rekomendował przeprowadzenia żadnych badań ewaluacyjnych związanych z wdrażaniem RPO WO 2007-2013.

2.1.6.5 Instrumenty inżynierii finansowej

Działania w zakresie wsparcia instrumentów inżynierii finansowej realizowane są w ramach Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu*, w działaniu 1.2 *Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości* RPO WO 2007-2013, wdrażanych w całości przez IP II stopnia.

Celem działania jest wzrost dynamiki rozwoju przedsiębiorstw poprzez tworzenie i rozwój instrumentów zewnętrznego finansowania przedsiębiorczości. Na realizację działania przeznaczono łącznie 24,97 mln Euro w ramach EFRR, co stanowi 5,08 % alokacji na Program z EFRR.

Beneficjentami wsparcia finansowanego w ramach tego obszaru są podmioty prowadzące działalność w obszarze objętym działaniem 1.2, przy czym dany podmiot musi spełnić łącznie następujące warunki:

- uchwałą właściwego organu utworzyć wyodrębniony księgowo fundusz;
- udzielać pożyczek lub poręczeń dla mikroprzedsiębiorców, małych i średnich przedsiębiorców w celu wsparcia przedsiębiorczości oraz innowacyjności.

Efekty wdrażania działania 1.2 Zapewnienie finansowania przedsiębiorczości

Do końca 2013 r. najwyższy poziom został osiągnięty dla wskaźnika *Liczba wspartych przedsiębiorstw* i wynosi 574, co stanowi ponad 110% zakładanej wartości. Również wysoki poziom realizacji odnotowano w ramach wskaźnika *Wartość środków przekazanych na wsparcie przedsiębiorstw w formie pożyczek i gwarancji* (ponad 95%) oraz wskaźnika *Wartość udzielonych kredytów i pożyczek* (ponad 88%). Poziom realizacji wskaźników produktów i rezultatu przedstawiono w Tabeli 18. Ze względu na specyfikę projektów realizację wskaźników wykazano na podstawie podpisanych umów bądź sprawozdań merytorycznych beneficjentów. Wartości wskaźników są zgodne z Tabelą 4 w Załączniku IV, gdzie wartości z PLN na Euro przeliczono zgodnie z kursem obowiązującym do sprawozdania tj.: 1 Euro= 4,1942 PLN.

Tabela 18. Poziom realizacji wskaźników produktów i rezultatu Działania 1.2 od uruchomienia Programu

Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Umowy		Wnioski o płatność	
		Wartość obecna	%	Wartość obecna	%
Wskaźniki produktu					
<i>Wartość środków przekazanych na wsparcie przedsiębiorstw w formie pożyczek i gwarancji [mln Euro]</i>	25,5	24,32	95%	24,32	95%
<i>Liczba dokapitalizowanych funduszy pożyczkowych i poręczeniowych [szt.]</i>	6	3	50%	3	50%
Wskaźniki rezultatu					
<i>Liczba wspartych przedsiębiorstw [szt.]</i>	520	529	102%	574	110%
<i>Wartość udzielonych kredytów i pożyczek [mln Euro]</i>	24,3	23,35	96%	21,43	88%

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

W okresie sprawozdawczym przyjęto tabele wdrażania rekomendacji dotyczące badania ewaluacyjnego z 2012 roku pn: *Ocena efektywności wdrażania instrumentów inżynierii finansowej realizowanych w ramach oraz poza inicjatywą JEREMIE*, którego głównym celem była ocena skuteczności, efektywności i adekwatności działania instrumentów inżynierii finansowej w ramach RPO WO 2007-2013 oraz inicjatywy JEREMIE w okresie programowania 2007-2013 wraz z wypracowaniem wniosków i propozycji dotyczących zwrotnych instrumentów inżynierii finansowej w latach 2014-2020.

➔ **Szczegółowe informacje – punkt 2.7.3.3 Badania ewaluacyjne przeprowadzone w 2013 r.**

Stan wdrażania działania 1.2 Zapewnienie finansowania przedsiębiorczości

Od uruchomienia Programu przeprowadzono 4 nabory wniosków w ramach działania 1.2.

W ramach działania wsparcie uzyskały 3 podmioty, tj.:

- Fundacja Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych (FRŚIWIL);
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu (WFOŚiGW);
- Opolski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych (ORFPK).

Od uruchomienia Programu realizowanych jest 5 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę dofinansowania EFRR **24,97 mln Euro** (102 mln PLN), co stanowi 100% alokacji przeznaczonej na działanie.

Na podstawie danych ze sprawozdań merytorycznych beneficjentów funduszy przewidują się, że dzięki inwestycjom zrealizowanym przy wsparciu instrumentów inżynierii finansowej w ramach RPO WO 2007-2013 powstanie **821** miejsc pracy, w tym 543 dla mężczyzn i 278 dla kobiet. Blisko 62% miejsc pracy powstanie na obszarze miejskim, a 38% na obszarze wiejskim. Miejsca pracy w sprawozdaniach są przedstawiane na podstawie wniosków złożonych przez beneficjentów ostatecznych.

Najwięcej miejsc pracy jest deklarowanych przez właścicieli mikroprzedsiębiorstw **71%**, następnie małych przedsiębiorstw - **24%**, oraz średnich przedsiębiorstw - **5%**. Podział ten jest odzwierciedleniem ogólnych tendencji aplikacyjnych przedsiębiorców.

Szczegółowe informacje nt. stanu wdrażania działania 1.2 od uruchomienia Programu zostały zaprezentowane w *Tabelach 19-20*. Informacje zostały przedstawione na podstawie sprawozdań merytorycznych składanych przez beneficjentów funduszy.

Tabela 19. Stan wdrażania działania 1.2 od uruchomienia Programu

Lp.	Beneficjent/nr umowy	Umowy podpisane z beneficjentem	Umowy podpisane przez beneficjenta z ostatecznymi odbiorcami		
		Wartość dofinansowania EFRR [mln Euro]	Liczba udzielonych pożyczek/poręczeń	Wartość odpowiadająca dofinansowaniu ze środków UE [mln Euro]	% realizacji umowy przez beneficjenta
1.	FRŚIWIL 01.02.00-16-004/09	5,66	298 pożyczek	10,52	185,96%
2.	FRŚIWIL 01.02.00-16-002/10	5,04	171 pożyczek	7,95	157,64%
3.	FRŚIWIL 01.02.00-16-001/12	6,35	110 pożyczek	4,00	63,07%
4.	WFOŚiGW 01.02.00-16-003/09	5,52	108 pożyczek	4,85	87,85%
5.	ORFPK 01.02.00-16-002/09	2,40	93 poręczenia	2,85	118,53%
OGÓŁEM: 5 umów		24,97	780	30,17	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie sprawozdań miesięcznych z działalności funduszy poręczeniowych/pożyczkowych, wg stanu na 31 grudnia 2013 r.

Łączna wartość podpisanych **780 umów** pożyczek/poręczeń z ostatecznymi odbiorcami stanowi ponad **120%** środków przekazanych do funduszy. Natomiast wartość środków faktycznie wypłaconych ostatecznym odbiorcom wynosi 29,88 mln Euro, co stanowi około 119,66% środków przekazanych do funduszy i ponad 99% wartości umów podpisanych z beneficjentami ostatecznymi.

Tabela 20. Środki faktycznie wypłacone przez fundusze ostatecznym odbiorcom

[mln Euro]

Lp.	Beneficjent/nr umowy	Środki faktycznie wypłacone ostatecznym odbiorcom	
		Liczba	Wartość odpowiadająca dofinansowaniu ze środków UE
1.	FRŚIWIL 01.02.00-16-004/09	298 pożyczek	10,52
2.	FRŚIWIL 01.02.00-16-002/10	164 pożyczki	7,95
3.	FRŚIWIL 01.02.00-16-001/12	108 pożyczek	3,98
4.	WFOŚiGW 01.02.00-16-003/09	106 pożyczek	4,59
5.	ORFPK 01.02.00-16-002/09	93 poręczenia	2,84
OGÓŁEM: 5 umów		769	29,88

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie sprawozdań miesięcznych z działalności funduszy poręczeniowych/pożyczkowych, wg stanu na 31 grudnia 2013 r.

Charakterystyka udzielonego wsparcia

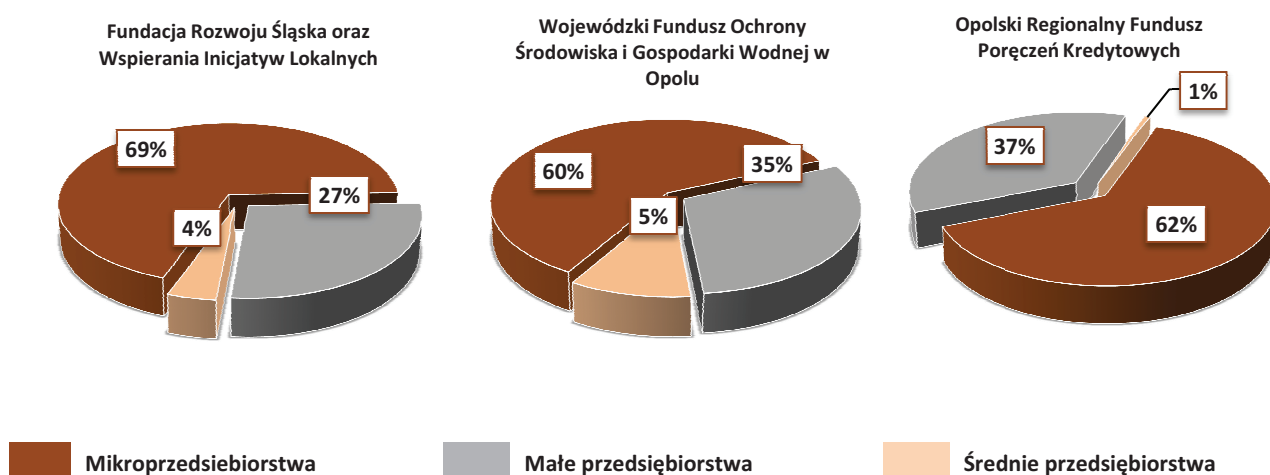
Dofinansowanie funduszy świadczących usługi w zakresie zwrotnego wsparcia ułatwia dostęp do zewnętrznych źródeł finansowania inwestycji przedsiębiorcom, wypełniając lukę na rynku usług finansowych. Oferta skierowana jest w szczególności do małych firm, które z uwagi na rygorystyczne wymogi banków komercyjnych nie mogą w tych instytucjach otrzymać kredytów, co w dłuższej perspektywie poprawi konkurencyjność sektora MŚP działającego w regionie.

W wyniku realizowanych projektów działania 1.2 od uruchomienia Programu osiągnięte zostały następujące efekty:

- przyznano **687 pożyczek** na łączną kwotę blisko **27,32 mln Euro**;
- udzielono **93 poręczenia** na łączną kwotę blisko **2,85 mln Euro**;
- faktycznie wypłacono ostatecznym odbiorcom **29,88 mln Euro** w ramach **769 pożyczek/poręczeń**;
- umowy podpisane z przedsiębiorcami stanowią ponad **120%** środków przekazanych do beneficjentów;
- najwięcej pożyczek/poręczeń przyznano **mikroprzedsiębiorstwom** (608 pożyczek/poręczeń) na kwotę blisko **20,24 mln Euro**, co stanowi ponad **67%** środków przekazanych przez fundusze przedsiębiorcom;
- ponad **28%** środków trafiło do małych przedsiębiorstw (156 pożyczek/poręczeń na 8,53 mln Euro);
- niecałe **5%** otrzymały średnie przedsiębiorstwa (16 pożyczek/poręczeń na około 1,4 mln Euro);
- w przypadku 3 umów rozpoczął się **drugi obrót środkami**.

Informację nt. zaawansowania projektów poszczególnych beneficjentów działania 1.2 w podziale na sektory MŚP prezentuje Wykres 11.

Wykres 11. Struktura procentowa sektora MŚP w udzielonych pożyczkach/poręczeniach przez poszczególnych beneficjentów działania 1.2

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie sprawozdań miesięcznych z działalności funduszy pożyczkowych/poręczeniowych, wg stanu na 31 grudnia 2013 r.

Biorąc pod uwagę podział udzielonych pożyczek/poręczeń wg rodzaju poręczanego/udzielanego zobowiązania, najwięcej zostało udzielonych **pożyczek inwestycyjnych** (611 na 22,86 mln Euro), kredytów/pożyczek obrotowych (147 na 6,32 mln Euro). Pozostałą część stanowią kredyty inwestycyjne (22 na 0,99 mln Euro).

Wsparcie skierowane do sektora MŚP w największym stopniu obejmowało szeroko rozumiane **usługi** – około **31%** (na kwotę 9,28 mln Euro) oraz **handel** – około **22%** (na kwotę 6,58 mln Euro).

Wsparcie sektora MŚP zostało skierowane m.in. na branże wskazane w *Regionalnym Foresight*:

- **15,07%** ogółu środków zostało udzielonych w zakresie **budownictwa** – łączna wartość środków wynosi około **4,55 mln Euro**. Środki na wsparcie sektora zostały udzielone przez: FRŚiWIL (3,38 mln Euro), WFOŚiGW (0,92 mln Euro) oraz ORFPK (0,25 mln Euro);
- **5,95%** ogółu środków zostało udzielonych w zakresie **transportu** – wartość środków wynosi około **1,8 mln Euro**. Środki na wsparcie sektora zostały udzielone przez: FRŚiWIL (1,53 mln Euro), WFOŚiGW (0,16 mln Euro) oraz ORFPK (0,11 mln Euro);
- **5,33%** środków zostało udzielonych w zakresie **rolnictwa, agroturystyki i leśnictwa** - łączna wartość środków wynosi ponad **1,61 mln Euro**. Środki na wsparcie sektora zostały udzielone przez: FRŚiWIL (1,37 mln Euro) oraz WFOŚiGW (0,24 mln Euro);
- **3,55%** ogółu środków zostało udzielonych w zakresie **przemysłu drzewnego** - łączna wartość środków wynosi ponad **1,07 mln Euro**. Środki na wsparcie sektora zostały udzielone przez: WFOŚiGW (0,53 mln Euro), FRŚiWIL 0,49 mln Euro oraz ORFPK 0,05 mln Euro;
- **3,18%** ogółu środków zostało udzielonych w zakresie **przetwórstwa przemysłowego** - wartość środków wynosi ponad **0,96 mln Euro**. Środki na wsparcie sektora zostały udzielone wyłącznie przez: WFOŚiGW (0,62 mln Euro) i FRŚiWI (0,34 mln Euro).

W mniejszym stopniu wsparcie obejmowało pozostałe obszary gospodarki. Szczegółową strukturę udzielonych pożyczek/poręczeń w ramach beneficjentów działania 1.2 prezentuje *Tabela 21*.

Tabela 21. Struktura udzielonych pożyczek/poręczeń wg przedmiotu działalności gospodarczej określonej przez pożyczkobiorców/poręczeniobiorców

Lp.	Sektor działalności gospodarczej	%
1.	Usługi	30,76%
2.	Handel	21,80%
3.	Budownictwo	15,07%
4.	Transport	5,95%
5.	Rolnictwo, agroturystyka, leśnictwo	5,33%
6.	Przemysł drzewny	3,55%
7.	Przetwórstwo przemysłowe	3,18%
8.	Przemysł metalowy	3,15%
9.	Przemysł spożywczy	1,18%
10.	Energetyka	1,10%
11.	Motoryzacja	1,00%
12.	Turystyka	0,33%
13.	Przemysł chemiczny	0,29%
14.	Weterynaria	0,14%
15.	Pozostałe sektory	7,17%
Razem:		100%

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie sprawozdań miesięcznych z działalności funduszy poręczeniowych/pożyczkowych, wg stanu na 31 grudnia 2013 r.

Wg stanu na 31 grudnia 2013 r. zgodnie z danymi w KSI (SIMIK 07-13) spośród 5 podpisanych umów planowano zakończenie realizacji 4 projektów:

- Fundacja Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych - 2 umowy,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu – 1 umowa,
- Opolski Regionalny Fundusz Poręczeń Kredytowych Sp. z o o w Opolu – 1 umowa.

Jednakże na początku 2013 roku w przypadku umowy z WFOŚiGW termin zakończenia realizacji projektu został przedłużony. Można więc przyjąć, iż w przypadku 3 umów rozpoczął się drugi obrót środkami. Ponadto w przypadku umowy z ORFPK, pomimo iż data zakończenia realizacji projektu upłynęła 31.03.2013 r., to pierwszego obrotu środkami beneficjent dokonał do 31.01.2013 r.

Najbardziej zaawansowanymi w realizacji są 2 projekty *Fundacji Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych* oraz projekt *Opolskiego Regionalnego Funduszu Poręczeń Kredytowych*. Podpisane umowy z przedsiębiorstwami w ramach tych umów wyczerpują przyznane środki odpowiednio w **186%**, **158%** oraz **119%**. Wiąże się to z tym, iż termin zakończenia rzeczowej realizacji projektów, deklarowany przez beneficjentów w przypadku jednej z umów upłynął 31.12.2010 r. w przypadku drugiej umowy upłynął 31.07.2011 r., a w przypadku trzeciej umowy upłynął 31.03.2013 r.

Szczegółowe informacje nt. w/w umów przedstawia poniższa Tabela 22.

Tabela 22. Stan wdrażania projektów Fundacji Rozwoju Śląska oraz Wspierania Inicjatyw Lokalnych oraz Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu

[mln Euro]

Tytuł projektu/ Nazwa beneficjenta/ Nr umowy/ Data zakończenia umowy	Udzielone pożyczki (pierwszy obrót środkami)		Udzielone pożyczki (wg stanu na 31.12.2013 r.)		% realizacji umowy przez beneficjenta
	Liczba udzielonych pożyczek	Wartość dofinansowania EFRR	Liczba udzielonych pożyczek	Wartość dofinansowania EFRR	
Dokapitalizowanie Regionalnego Funduszu Pożyczkowego w ramach RPO WO – FRŚiWIL 01.02.00-16-004/09 Umowa zakończona 31.12.2010 r.	171	5,47	298	10,52	186%
Dokapitalizowanie Regionalnego Funduszu Pożyczkowego w ramach RPO WO – FRŚiWIL 01.02.00-16-002/10 Umowa zakończona 31.07.2011 r.	95	4,89	171	7,95	158%
Dokapitalizowanie Regionalnego Funduszu Poręczeń Kredytowych w celu zwiększenia dostępu do finansowania przedsiębiorczości – ORFPK 01.02.00-16-002/09 Umowa zakończona 31.03.2013 r.	79	2,35	93	2,85	119%
OGÓŁEM	345	12,71	562	21,32	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie sprawozdań okresowych i miesięcznych z działalności funduszy poręczeniowych/pożyczkowych.

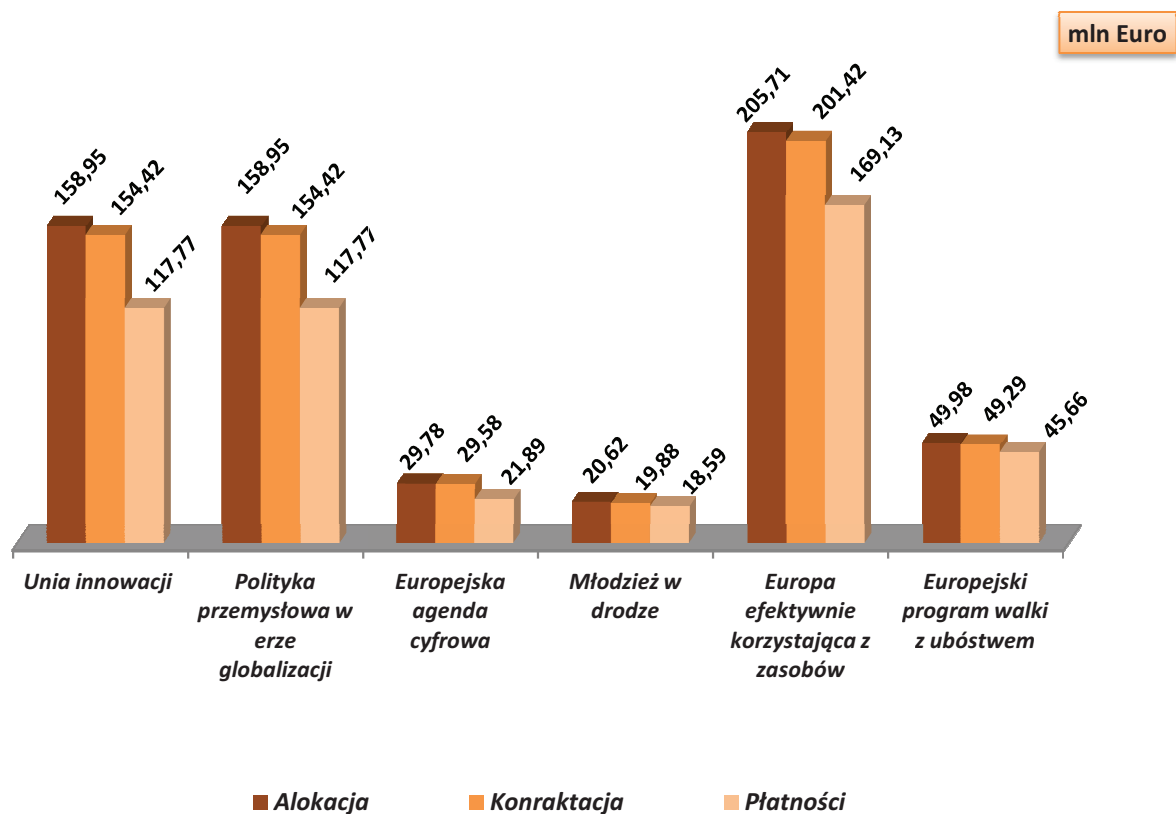
2.1.6.6 Realizacja założeń Strategii EU 2020

W Załączniku VI do sprawozdania zaprezentowana została matryca priorytetów, obszarów i inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020* wraz ze wskaźnikami przewidzianymi do monitorowania postępów realizacji w rozbiu na poszczególne kategorie interwencji realizowane w ramach Programu.

W ramach RPO WO 2007-2013 na realizację kategorii interwencji wpisujących się w założenia *Strategii Europa 2020* przeznaczono aż **444 421 683,81 Euro**, tj. ponad **90%** środków EFRR przypadających na alokację RPO WO 2007-2013. Przedsięwzięcia wdrażane w ramach RPO WO 2007-2013 wpisują się w 6 inicjatyw flagowych *Strategii (Wykres 12)*. Jedynym wyjątkiem jest *Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia* - w województwie sprawnie wdrażany jest jednak komponent regionalny PO Kapitał Ludzki na lata 2007-2013, w którym realizowane są projekty wypełniające założenia wspomnianej inicjatywy.

Od uruchomienia Programu we wdrażanie wyznaczonych w *Strategii* inicjatyw flagowych zaangażowanych jest **1 091 z 1 157** zakontraktowanych projektów, o wartości dofinansowania z EFRR prawie **434,71 mln Euro**. W ramach każdej z inicjatyw przekroczono 95% próg kontraktacji dostępnych środków. Zaangażowanie niemal wszystkich działań i poddziałań RPO WO 2007-2013 w wypełnianie założeń *Strategii Europa 2020 (Schemat 2)* przekłada się na jej wysoki stopień realizacji na poziomie regionu. Biorąc pod uwagę złożone wnioski o płatność w przypadku wszystkich inicjatyw flagowych wdrażanych w ramach Programu wykorzystanie dostępnych środków przekroczyło próg 70%.

Wykres 12. Stopień wdrażania Strategii Europa 2020 w podziale na inicjatywy flagowe

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Schemat 2. Spójność interwencji RPO WO 2007-2013 z priorytetami/obszarami/inicjatywami flagowymi Strategii Europa 2020

STRATEGIA EUROPA 2020 ROZWÓJ INTELIGENTNY, ZRÓWNOWAŻONY, SPRZYJAJĄCY WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU							
Priorytety Strategii UE 2020	Rozwój Inteligentny			Rozwój Zrównoważony	Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu		
Obszary Strategii UE 2020	Badania i rozwój, innowacje, przedsiębiorczość Otoczenie biznesu	Społeczeństwo informacyjne	Edukacja	Klimat, energia, mobilność	Zatrudnienie i umiejętności	Walka z ubóstwem	
Inicjatywy flagowe Strategii UE 2020	Unia innowacji	Polityka przemysłowa w erze globalizacji	Europejska Agenda Cyfrowa	Młodzież w drodze	Europa efektywnie korzystająca z zasobów	Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia	Europejski Program walki z ubóstwem
Oś priorytetowa/ Działanie/ Poddziałanie RPO WO 2007-2013	I. Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu (Poddziałanie 1.1.1 – 1.4.1)	II. Społeczeństwo informacyjne (wszystkie działania)	V. Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe (Poddziałanie 5.1.1 – 5.1.2)	I. Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu (Poddziałanie 1.4.2)	III. Transport (wszystkie działania)	V. Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe (Poddziałanie 5.2.1 – 5.2.2)	
				IV. Ochrona środowiska (wszystkie działania)		VI. Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych (Działanie 6.1)	
				VI. Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych (Działanie 6.2)			

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013

Szczegółowe informacje nt. poziomu kontraktacji i płatności dla projektów realizujących kategorie interwencji wpisujące się w inicjatywę flagowe *Strategii Europa 2020* przedstawiono w Tabeli 23.

Tabela 23. Poziom alokacji, kontraktacji i płatności dla projektów w ramach RPO WO 2007-2013 wpisujących się w inicjatywę flagowe *Strategii Europa 2020* w podziale na kategorie interwencji

[Euro]

Priorytet Strategii UE 2020 / Inicjatywa flagowa / Kategoria interwencji	Alokacja	Liczba podpisanych umów	Wartość podpisanych umów	%	Wartość wniosków o płatność	%
1	2	3	4	4/2	5	5/2
Rozwój inteligentny	209 353 571,42	806	203 870 692,61	97,38%	158 240 844,26	75,59%
Unia innowacji Polityka przemysłowa w erze globalizacji	158 945 642,40	715	154 417 327,58	97,15%	117 767 948,17	74,09%
02	5 114 883,69	26	5 174 903,61	101,17%	3 617 295,00	70,72%
03	2 466 777,93	1	2 495 566,49	101,17%	592 090,69	24,00%
04	4 949 423,53	42	4 675 312,48	94,46%	1 122 888,71	22,69%
05	24 973 306,37	5	24 319 298,08	97,38%	24 319 298,08	97,38%
06	8 083 176,32	24	8 083 574,50	100,00%	7 893 947,73	97,66%
07	40 738 866,79	137	38 565 338,93	94,66%	28 263 229,59	69,38%
08	53 765 400,69	448	52 197 404,61	97,08%	42 672 340,64	79,37%
09	18 853 807,08	32	18 905 928,88	100,28%	9 286 857,74	49,26%
Europejska agenda cyfrowa	29 784 346,15	33	29 576 079,87	97,15%	21 887 267,29	73,49%
10	11 608 854,97	3	11 664 394,22	100,48%	9 278 214,64	79,92%
11	576 868,41	1	572 739,81	99,28%	572 295,24	99,21%
13	17 598 622,77	29	17 338 945,84	98,52%	12 036 757,42	68,40%
Młodzież w drodze	20 623 582,87	58	19 877 285,16	96,38%	18 585 628,79	90,12%
75	20 623 582,87	58	19 877 285,16	96,38%	18 585 628,79	90,12%
Rozwój zrównoważony	205 709 002,63	216	201 423 903,03	97,92%	169 127 493,49	82,22%
Europa efektywnie korzystająca z zasobów	205 709 002,63	216	201 423 903,03	97,92%	169 127 493,49	82,22%
18	7 091 823,33	1	7 442 405,77	104,94%	7 442 405,77	104,94%
23	125 685 538,07	109	123 068 036,93	97,92%	104 302 685,17	82,99%
24	2 527 755,95	1	2 509 199,56	99,27%	2 416 448,69	95,60%
40	883 428,88	6	774 904,48	87,72%	138 535,04	15,68%
42	4 939 003,44	10	4 963 922,90	100,50%	2 013 448,94	40,77%
43	13 477 297,96	29	11 764 093,13	87,29%	8 660 704,22	64,26%
44	1 229 443,51	6	1 254 158,06	102,01%	580 332,19	47,20%
46	20 512 961,12	22	20 128 370,21	98,13%	18 817 452,92	91,73%
50	16 062 611,37	14	16 123 487,20	100,38%	12 221 297,89	76,09%
51	417 246,36	7	409 215,21	98,08%	358 862,10	86,01%
52	5 126 792,61	7	5 274 045,16	102,87%	4 557 236,80	88,89%
53	5 685 638,52	2	5 605 444,94	98,59%	5 554 156,76	97,69%
54	2 069 461,51	2	2 106 619,48	101,80%	2 063 927,00	99,73%
Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu	49 982 692,63	125	49 184 652,35	99,93%	45 660 719,20	91,35%

Priorytet Strategii UE 2020 / Inicjatywa flagowa / Kategoria interwencji	Alokacja	Liczba podpisanych umów	Wartość podpisanych umów	%	Wartość wniosków o płatność	%
1	2	3	4	4/2	5	5/2
<i>Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Europejski program walki z ubóstwem</i>	49 982 692,63	127	49 288 264,70	98,61%	45 660 719,20	91,35%
61	18 007 121,91	29	18 025 445,45	100,10%	15 909 584,76	88,35%
75	20 623 582,87	58	19 877 285,16	96,38%	18 585 628,79	90,12%
76	11 250 136,09	38	11 281 921,74	100,28%	11 061 893,30	98,33%
78	101 851,76	2	103 612,35	101,73%	103 612,35	101,73%

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13)

Realizacja priorytetów *Strategii Europa 2020* w ramach RPO WO 2007-2013 – analiza jakościowa

ROZWÓJ INTELIGENTNY (*Smart growth*) w ramach RPO WO 2007-2013

Alokacja:	209 353 571,42 Euro
Kontraktacja (% alokacji):	203 870 692,61 Euro (97,38%)
Zatwierdzone wnioski o płatność (% alokacji):	158 240 844,26 Euro (75,59%)
Liczba projektów realizujących założenia celu:	806 umów

Szeroki zakres wsparcia przewidziany w ramach opisywanego priorytetu *Strategii Europa 2020* przekłada się na wysoki stopień zaangażowania RPO WO 2007-2013 w osiąganie założonych celów.

W ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013 w celu dofinansowania obszaru B+R zaplanowano realizację poddziałania 1.3.1 oraz 1.3.2. W ramach kategorii interwencji 02 i 03 dofinansowano 27 projektów z zakresu B+R, co znalazło przełożenie w 20 utworzonych laboratoriach oraz 293 sztukach zakupionej aparatury naukowo-badawczej. Dzięki zrealizowanym inwestycjom z usług laboratoriów skorzystało łącznie 37 przedsiębiorców oraz przeprowadzono 20 transferów technologii. W przypadku kategorii interwencji 04, 06, 07 udzielone dotacje przeznaczone zostały na rozwój potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw w regionie. W zakresie B+R zrealizowane zostały 42 projekty w ramach których wsparto 24 przedsiębiorstwa prowadzące działalność badawczo-rozwojową oraz utworzono 24 laboratoria.

➤ **Opis poddziałań realizujących założenia priorytetu „Rozwój inteligentny” wraz z prezentacją projektów został przedstawiony w ramach analizy jakościowej Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013.**

W zakresie Osi priorytetowej 2 RPO WO 2007-2013 założono rozpowszechnienie możliwości oferowanych przez Internet i łączność szerokopasmową w jednostkach publicznych, tj. szkołach, szpitalach czy urzędach. Uwzględniając wpływ rozwoju społeczeństwa informacyjnego na podniesienie jakości życia oraz standardu obsługi klientów/pacjentów/petentów instytucji świadczących usługi publiczne, w ramach Programu wsparto 33 inwestycje przyczyniające się do wdrażania procesu cyfryzacji i rozwiązań informatycznych. Dzięki realizacji inwestycji z zakresu rozbudowy infrastruktury sieciowej (utworzenie 149 km sieci Internetu szerokopasmowego) upowszechniono dostęp do sieci Internetu dla 148 600 osób w ramach 177 jednostek publicznych objętych zasięgiem powstałej infrastruktury.

Należy dodać, że w ramach RPO WO 2007-2013 nie przewidziano dofinansowania dla budowy infrastruktury sieci dostępowej na etapie użytkownika końcowego. Na tym polu zadania realizowane są dzięki inwestycjom współfinansowanym z działania 8.4 *Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili”* Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013.

➤ **Przykłady projektów realizujące cele priorytetu „Rozwój inteligentny” w obszarze społeczeństwa informacyjnego przedstawiono w opisie analizy jakościowej Osi priorytetowej 2 RPO WO 2007-2013.**

W celu zapewnienia odpowiedniego poziomu inwestycji w systemy kształcenia i szkolenia w ramach RPO WO 2007-2013, na rzecz szeroko rozumianej edukacji dedykowane zostały poddziałania 5.1.1 i 5.1.2 Osi priorytetowej 5. W ramach 58 projektów przewidziane zostało wsparcie 134 placówek oświatowych na różnych poziomach kształcenia oraz zakup nowoczesnego wyposażenia dla szkół i uczelni wyższych. W wyniku przeprowadzonych inwestycji łączna liczba korzystających ze wspartej w wyniku projektu infrastruktury studentów wyniosła 23 938 osób oraz 22 459 uczniów i słuchaczy. W przypadku jednostek niebędących uczelniami wyższymi zakresem inwestycji w ramach programu objęto 89 placówek. Z infrastruktury wspartej w wyniku poszczególnych projektów skorzysta 14 304 uczniów i słuchaczy.

Projekty „miękkie” PO KL 2007-2013, realizowane dzięki zmodernizowaniu infrastruktury w ramach RPO WO 2007-2013, stanowią komplementarne uzupełnienie inicjatyw na rzecz podnoszenia jakości edukacji w regionie.

➔ **Szczegółowe informacje nt. efektów wdrażania projektów z zakresu edukacji zawarto w opisie analizy jakościowej Osi priorytetowej 5 RPO WO 2007-2013.**

ROZWÓJ ZRÓWNOWAŻONY (*Sustainable growth*) w ramach RPO WO 2007-2013

Alokacja:	205 709 002,63 Euro
Kontraktacja (% alokacji):	201 423 903,03 Euro (97,92%)
Zatwierdzone wnioski o płatność (% alokacji):	169 127 493,49 Euro (82,22%)
Liczba projektów realizujących założenia celu:	216 umów

Inwestycje mające na celu realizację działań w zakresie ochrony środowiska naturalnego wdrażane są w ramach poszczególnych działań Osi Priorytetowej 4 RPO WO 2007-2013. W wyniku zrealizowanych projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, przyczyniających się do poprawy ochrony wód gruntowych i powierzchniowych, wybudowanych zostało ponad 211 km sieci kanalizacji sanitarnej, której zasięgiem objętych zostało 29 800 osób. Ponadto w przypadku drugiego aspektu gospodarki komunalnej - gospodarki odpadami - zorganizowanym system zagospodarowania odpadów objęto 136 005 osób oraz zrehabilitowano 5 składowisk o powierzchni prawie 0,15 km². Bezpośredni wpływ na osiągnięcie założonego celu „20/20/20” mają inwestycje przewidziane w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii*. W wyniku realizacji przedsięwzięć wygenerowane zostaną dodatkowe 4,75 MW energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych. Dodatkowym efektem wdrażanych projektów będzie przeprowadzenie prac termomodernizacyjnych dla 76 obiektów, w wyniku czego zaoszczędzonych zostanie ponad 31,6 tys. MWh/rok. Niemniej ważnym obszarem w zakresie ochrony środowiska naturalnego jest zapewnienie ochrony bioróżnorodności terenów. W ramach RPO WO 2007-2013 zapewniono bądź przywrócono ochronę właściwego ekosystemu na ponad 11 ha terenów, objęto reintrodukcją 27 gatunków flory i fauny, a dla 48 zagrożonych gatunków zwierząt i roślin przeprowadzono działania zapewniające właściwy stan ochrony.

Elementem niewątpliwie przyczyniającym się do wdrażania założeń racjonalnej gospodarki oraz ochrony środowiska naturalnego jest wprowadzanie do komunikacji publicznej niskoemisyjnych środków transportu. W ramach Osi priorytetowej 3 *Transport* realizowane jest działanie 3.2 *Transport publiczny* przewidujące zakup taboru autobusowego oraz szynobusów. W wyniku 8 podpisanych umów do systemu komunikacyjnego regionu włączone zostaną 43 nowoczesne środki transportu (5 szynobusów oraz 38 autobusów miejskich), dzięki którym do potencjalnej liczby miejsc w środkach komunikacji publicznej dodano kolejnych 3 755 miejsc. Pozwoli to ograniczyć liczbę osób korzystających z samochodów osobowych na rzecz przyjaznej środowisku metody poruszania się ogólnodostępnymi środkami transportu.

➔ **Przykłady projektów realizujące cele Strategii Europa 2020 w obszarze ochrony powietrza, odnawialnych źródeł energii oraz transportu zostały zaprezentowane w sprawozdaniu w ramach analizy jakościowej Osi priorytetowych 3 i 4 RPO WO 2007-2013.**

ROZWÓJ SPRZYJAJĄCY WŁĄCZENIU SPOŁECZNEMU (*Inclusive growth*) w ramach RPO WO 2007-2013

Alokacja:	49 982 692,63 Euro
Kontraktacja (% alokacji):	49 288 264,70 Euro (98,61%)
Zatwierdzone wnioski o płatność (% alokacji):	45 660 719,20 Euro (91,35%)
Liczba projektów realizujących założenia celu:	125 umów

W ramach RPO WO 2007-2013 realizowane są projekty o charakterze infrastrukturalnym, dlatego inwestycje dofinansowane w ramach priorytetu przewidującego *Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu* przewidują głównie polepszenie warunków do świadczenia usług w powyższym zakresie (modernizację/rozbudowę obiektów użyteczności publicznej i zakup sprzętu).

Projekty dofinansowane w ramach poddziałań 5.2.1 i 5.2.2 mają na celu polepszenie regionalnej bazy medycznej poprzez zakup sprzętu pozwalający dostosować system szpitali i przychodni do potrzeb starzejącego się społeczeństwa w regionie. W wyniku realizacji podpisanych umów wsparciem objętych zostanie 70 placówek medycznych, w tym 18 szpitali i klinik. Dodatkowo sfinansowany zostanie zakup 503 sztuk sprzętu medycznego, dzięki któremu planowane jest przeprowadzenie ponad 321 tys. specjalistycznych badań medycznych.

W przypadku działania 6.1 *Rewitalizacja obszarów miejskich* zakresem interwencji objęto szereg obiektów użyteczności publicznej np. szpitala, domu pomocy społecznej czy szkół gimnazjalnych. Na koniec okresu sprawozdawczego 12 projektów zaklasyfikowanych zostało jako przedsięwzięcia oferujące usługi promujące równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i ludzi młodych, a kolejne 2 inwestycje mają na celu promowanie przedsiębiorczości oraz wykorzystania nowych technologii.

➔ *Szczegółowy opis efektów wdrażania poddziałań realizujących inicjatywę „Europejski program walki z ubóstwem” wraz z prezentacją projektów został przedstawiony w ramach analizy jakościowej Osi priorytetowej 5 i 6 RPO WO 2007-2013.*

Krajowy Program Reform na rzecz realizacji celów *Strategii Europa 2020*

Proces wdrażania unijnej *Strategii Europa 2020* na poziomie państwa członkowskiego odbywa się poprzez wypełnianie założeń **Krajowego Programu Reform [KPR]**. W myśl przyjętego mechanizmu koordynacji polityki gospodarczej UE, *KPR* będzie ulegał corocznej aktualizacji i przekazaniu w kwietniu do Komisji Europejskiej razem z aktualizacją Programów Stabilności i Konwergencji. Pozwala to w sposób elastyczny reagować na zmieniające się warunki społeczno-gospodarcze przy jednoczesnym zapewnieniu utrzymania stabilnego rozwoju gospodarczego w kolejnych latach.

Działania podjęte w ramach *KPR* mają na celu **odrobienie zaległości rozwojowych** (zmniejszenie różnic infrastrukturalnych w sektorach transportu, energetyki, telekomunikacji, infrastruktury społecznej, podniesienie jakości stanowiącego prawa oraz świadczonych usług w administracji publicznej) i **zbudowanie przewag konkurencyjnych** (zwłaszcza w aspektach innowacyjności przedsiębiorstw i aktywizacji społeczeństwa). Powyższe założenia zostały pogrupowane w 3 obszarach priorytetowych powiązanych z celami *Strategii Europa 2020*:

- **Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego**, który obejmuje kwestie budowy i modernizacji zarówno infrastruktury technicznej: drogowej, kolejowej, energetycznej, ochrony środowiska, jak również infrastruktury społecznej. Ponadto obszar ten obejmuje działania związane z tworzeniem efektywnego systemu zarządzania rozwojem,
- **Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego** obejmujący kwestie rozwoju sektora B+R, zacieśniania współpracy między ośrodkami badawczymi a przedsiębiorstwami oraz zapewnienia odpowiednio wykwalifikowanych kadr,

- **Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu** obejmujący kwestie kształcenia obywateli oraz aktywnych form przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu i integracji społecznej osób wykluczonych.

Wybrane obszary priorytetowe i kierunki działań (wraz z uzasadnieniem ich selekcji) zostały poddane weryfikacji w ramach aktualizacji *KPR 2013/2014*, przyjętej przez Radę Ministrów 30 kwietnia 2013 r. Na podstawie dokonanej diagnozy utrzymano dotychczasowe priorytetowe kierunki działań, usunięto działania już zrealizowane oraz wskazano zadania konieczne do podjęcia w okresie 2013/2014.

Projekty wpisujące się w założenia omawianego *Krajowego Programu Reform* wspierane są w zakresie każdej z Osi Priorytetowych Programu (poza Osią priorytetową 7 *Pomoc Techniczna*), co przedstawia *Schemat 3*.

Schemat 3. Spójność Osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 z celami Krajowego Programu Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020

KRAJOWY PROGRAM REFORM NA RZECZ REALIZACJI STRATEGII EUROPA 2020			
Obszar priorytetowy Krajowego Programu Reform	Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego	Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego	Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu
Oś priorytetowa RPO WO 2007-2013	I. Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu	I. Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu	V. Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe
	II. Społeczeństwo informacyjne	II. Społeczeństwo informacyjne	VI. Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych
	III. Transport	IV. Ochrona środowiska	
	IV. Ochrona środowiska	V. Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe	
	V. Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe		

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Realizacja zaleceń Rady z dnia 29 maja 2013 r. w sprawie krajowego programu reform Polski z 2013 r. oraz zawierające opinię Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na lata 2012-2016

Działania oraz zadania do realizacji w latach 2013-2014 wyszczególnione w KPR odnoszą się do kompetencji szczebla rządowego, jednak wdrażanie założeń RPO WO 2007-2013 w pośredni sposób wypełnia zakres części działań koniecznych do podjęcia przez Polskę w celu wypełniania *Zaleceń Rady z dnia 29 maja 2013 r. [...]*. Zawarta w przywołanym dokumencie ocena, której poddane zostały jednocześnie przedstawiony przez Polskę zaktualizowany program konwergencji na lata 2012–2016 oraz Krajowy Program Reform z 2013 r., zawiera pogrupowane w 7 punktach zalecenia dla Polski na lata 2013-2014. Ze względu na systemowy charakter uwag, wdrażanie zaleceń powierzono poszczególnym resortom odpowiedzialnym za dziedziny, do których Rada zgłosiła zastrzeżenia (m.in. budżet państwa, rynek pracy). Należy jednak zaznaczyć, że część działań wdrażanych w ramach RPO WO 2007-2013 pozwala wspomóc podejmowane na poziomie kraju inicjatywy i reformy zmierzające do wypełnienia wybranych zaleceń Rady:

- **Zalecenie 3.** *Zwiększenie wysiłków na rzecz obniżenia bezrobocia osób młodych, na przykład poprzez gwarancję dla młodzieży, większe udostępnienie przyuczania do zawodu i uczenia się poprzez praktykę, zacieśnienie współpracy szkół i pracodawców oraz poprawę jakości nauczania. Przyjęcie projektu strategii na rzecz uczenia się przez całe życie. Zwalczanie ubóstwa pracujących oraz segmentacji rynku pracy poprzez lepsze przechodzenie z zatrudnienia na czas określony do stałego zatrudnienia oraz ograniczenie nadmiernego wykorzystania umów cywilnoprawnych.*

Z danych dotyczących bezrobocia wynika, iż w województwie opolskim w 2012 r. bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz policealnym, średnim zawodowym, stanowili blisko 50% wszystkich bezrobotnych. Oznacza to, że absolwenci szkół zawodowych nie zostali wyposażeni w umiejętności przydatne na współczesnym rynku pracy. Warunkiem koniecznym do zmiany istniejącego stanu rzeczy, wyrażającego się wysokim poziomem bezrobocia wśród absolwentów szkół zawodowych jest przystosowanie oferty edukacyjnej do aktualnych potrzeb i wymagań pracodawców na lokalnym rynku. Zmieniające się wymagania pracodawców wymuszają dynamiczną reakcję placówek prowadzących kształcenie, w taki sposób, aby absolwenci tych placówek wyposażeni byli w umiejętności aktualnie poszukiwane przez pracodawców. Wśród szans rozwojowych województwa wymienia się nacisk na kształcenie ustawiczne i praktyczne, co powinno odpowiadać na problem niedopasowania strukturalnego na rynku pracy. Tendencją wzrastającą wśród młodzieży województwa jest zainteresowanie kształceniem zawodowym, wzrasta poziom absolwentów gimnazjów decydujących się na naukę w zasadniczych szkołach zawodowych. Z uwagi na powyższe, w ramach Poddziałania 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej* dwa nabory wniosków dedykowane zostały placówkom CKU i CKP. Wsparte przedsięwzięcia polegały na doposażeniu sal dydaktycznych: pracowni mechaniki samochodowej, automatyki, układów mechanicznych, obrabiarek i obróbki wiórowej, elektryczne i budowlane. W ramach zakończonych projektów dotyczących wsparcia placówek oświatowych zakupiono 561 sztuk wyposażenia, z którego skorzysta 2 140 uczniów. Odpowiednio wyposażone placówki są w stanie elastycznie dostosowywać profil kształcenia do wymogów rynku. Konieczne jest bowiem umożliwienie uczniom dostępu do nowoczesnych technologii, z którymi absolwent będzie miał do czynienia w zakładach pracy lub w swojej firmie.

- **Zalecenie 4.** *Kontynuowanie wysiłków na rzecz zwiększenia udziału kobiet w rynku pracy, szczególnie przez inwestowanie w wysokiej jakości, przystępną cenowo opiekę nad dziećmi i nauczanie przedszkolne, zapewnienie stabilnego finansowania i wykwalifikowanego personelu. Podjęcie regularnych działań na rzecz zreformowania systemu rolniczych ubezpieczeń społecznych (KRUS) w celu poprawy międzysektorowej mobilności pracowników. Stopniową rezygnację ze specjalnego systemu emerytalnego górników w celu jego zintegrowania z powszechnym systemem emerytalnym. Przygotowanie do ogólnej reformy emerytalnej za pomocą środków zwiększających szanse starszych pracowników na zatrudnienie, tak aby podnieść wiek dezaktywizacji zawodowej.*

Częściową realizację czwartego zalecenia zapewni modernizacja punktów przedszkolnych na terenie województwa opolskiego rozumiana jako wsparcie procesu powrotu kobiet na rynek pracy, podejmowanego w ramach RPO WO 2007-2013. Ze środków programu finansowane są przedsięwzięcia związane z modernizacją infrastruktury placówek przedszkolnych i żłobków (prace termomodernizacyjne bądź restauratorskie). Projekty przyczyniające się do powstawania nowych miejsc w placówkach specjalizujących się w opiece nad dziećmi, bądź inwestycje realizujące prace z zakresu odnowy infrastruktury obiektów wdrażane są w ramach Osi priorytetowej 1 w części skierowanej do przedstawicieli sektora MŚP oraz Osi priorytetowych 4, 5 i 6 – poświęconych konkretnym obszarom wsparcia.

- **Zalecenie 5.** *Przedsięwzięcie dodatkowych środków w celu stworzenia otoczenia biznesu sprzyjającego innowacjom poprzez skoordynowanie polityki w obszarach badań, innowacji i przemysłu, dalszy rozwój instrumentów odnawialnych i zachęt podatkowych, a także lepsze dostosowanie istniejących instrumentów do poszczególnych etapów cyklu innowacji.*

W *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego na lata 2004-2013* zwrócono uwagę na szczególną rolę instytucji otoczenia biznesu w budowie efektywnego systemu wsparcia innowacji poprzez rozwój instytucji pośredniczących pomiędzy B+R a MŚP. Założenia strategii realizowane są w ramach poddziałania 1.1.1 przewidującego wsparcie istniejących i tworzenie nowych jednostek okołobiznesowych funkcjonujących pomiędzy gospodarką a nauką. Zadaniem doinwestowanych ośrodków będzie świadczenie wyspecjalizowanych i łatwo dostępnych usług na rzecz firm, co wpłynie na unowocześnienie i rozwój sektora MŚP. Zgodnie z założeniami strategii dofinansowane instytucje otoczenia biznesu mają charakter lokalny, bliski terytorialnie podmiotom, dla których świadczone są usługi.

- **Zalecenie 6.** *Odnowienie i rozbudowę mocy produkcyjnych oraz poprawę wydajności w całym łańcuchu energii. Przyspieszenie i rozszerzenie rozbudowy sieci energetycznej, w tym transgranicznych połączeń wzajemnych, oraz wyeliminowanie przeszkód dla transgranicznego handlu energią elektryczną. Wzmocnienie konkurencji w sektorze gazu przez wycofanie cen regulowanych. Wzmocnienie roli i zasobów urzędu sprawującego nadzór nad rynkiem kolejowym oraz zapewnienie skutecznego i bezzwłocznego wdrożenia projektów inwestycyjnych w kolejnictwie. Przyspieszenie starań na rzecz zwiększenia zasięgu łączności szerokopasmowej. Poprawę gospodarki odpadami i gospodarki wodnej.*

Interwencja EFRR w ramach RPO WO 2007-2013 w obszarze energetyki powinna przyczynić się do poprawy jakości powietrza oraz zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitej strukturze wytwarzanej energii w regionie. Poprzez rozbudowę systemów pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych w ramach Programu zakładane jest wygenerowanie 4,75 MW dodatkowej mocy co w bezpośredni sposób znajdzie przełożenie na wzmocnienie sektora energetycznego w regionie. W ramach Osi priorytetowej 4 obok działań związanych z wykorzystaniem OZE wdrażane są inwestycje związane z rozbudową infrastruktury komunalnej. Dzięki realizacji 30 projektów związanych z poprawą gospodarki odpadami i wodno-ściekowej w regionie znacznie poszerzono krąg mieszkańców województwa włączonych do systemów gospodarowania odpadami i ściekami – odpowiednio o 136 tys. osób oraz 29,8 tys. osób. Projekty realizowane w ramach RPO WO 2007-2013 przewidywały rozbudowę i modernizację sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, budowę oczyszczalni ścieków, jak również rekultywację składowisk odpadów.

2.1.6.7 Strategia UE dla Regionu Morza Bałtyckiego

Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego [SUE RMB], której nadano horyzontalny charakter to pierwsza strategia makroregionalna UE. Strategia została przyjęta w dniu 26 października 2009 r., podczas posiedzenia Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych Unii Europejskiej, a decyzję oficjalnie potwierdzono na posiedzeniu Rady Europejskiej.

W lutym 2013 r. KE przedstawiła zaktualizowany Plan Działania SUE RMB. Dokument dostosowano do trzech nowych celów tematycznych Strategii („Save the Sea” – ocalić morze, „Connect the Region” – rozwój połączeń w regionie, „Increase Prosperity” – wzrost dobrobytu) oraz nowego układu obszarów priorytetowych i działań horyzontalnych. Ponadto, określono role poszczególnych podmiotów i wyznaczono wskaźniki dla celów Strategii. Plan Działań SUE RMB ma charakter ewoluujący i może być przedmiotem dalszych zmian.

Działania podejmowane w ramach RPO WO 2007-2013 realizują założenia i cele wyznaczone dla obszarów wsparcia zidentyfikowanych w *SUE RMB*. Podobnie jak w ubiegłych okresach sprawozdawczych, w roku 2013 Instytucja Zarządzająca RPO WO nie wdrażała działań mających na celu zwiększenie stopnia realizacji przedmiotowej Strategii (poprzez zmianę kryteriów wyboru projektów czy zapisów Programu). Ponadto ze względu na fakt, iż IZ RPO WO nie organizowała spotkań i konsultacji dla beneficjentów programu, na których poruszano kwestie dotyczące przedmiotowej Strategii, nie zostały wydzielone odrębne środki finansowe w ramach pomocy technicznej RPO WO na potrzeby związane z informowaniem o postępach we wdrażaniu Planu działań Strategii UE dla Regionu Morza Bałtyckiego. Dodatkowo należy wspomnieć, że w RPO WO 2007-2013 nie są realizowane projekty flagowe wpisujące się w założenia *SUE RMB*.

W RPO WO 2007-2013 kategorii interwencji wskazane przez IK RPO jako wpisujące się w *Strategię Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego* realizowane są w działaniach/ poddziałaniach wymienionych w *Tabeli 24*. Przykład projektu wspartego ze środków RPO WO 2007-2013 wpisującego się w *Strategię* wytypowano na podstawie kategorii interwencji w obszarze B+R, co zostało zaprezentowane w *Załączniku VII*.

Biorąc pod uwagę kategorie interwencji wpisujące się w *SUE RMB*, wg stanu na 31.12.2013 r. łącznie podpisano **1 063 umowy** na kwotę dofinansowania z EFRR ponad **408 mln Euro**, w tym w okresie sprawozdawczym **134 umowy** na kwotę dofinansowania z EFRR ponad **57,7 mln Euro**. W ramach RPO WO 2007-2013 najwięcej projektów dofinansowano w Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu* (**718 umów** na kwotę ponad **169,2 mln Euro**) oraz Osi priorytetowej 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe* (**122 umowy** na kwotę prawie **43,9 mln Euro**). Szczegółowe dane zaprezentowane zostały w *Załączniku VII*.

W związku z kończącym się okresem programowania 2007-2013 oraz finalną fazą negocjacji Wieloletnich Ram Finansowych na lata 2014-2020, w 2013 r. trwały intensywne prace nad uwzględnieniem realizacji celów Strategii UE dla regionu Morza Bałtyckiego w dokumentach programowych Polityki Spójności 2014-2020. Koordynacja sposobu uwzględnienia SUE RMB w Umowie Partnerstwa oraz programach operacyjnych pomiędzy państwami regionu Morza Bałtyckiego odbywała się na forum wspólnych spotkań przedstawicieli Narodowych Punktów Kontaktowych, KE i koordynatorów Umów Partnerstwa.

Przewiduje się, że głównymi programami krajowymi wdrażającymi projekty SUE RMB w latach 2014-2020 będą: Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, Program Operacyjny Polska Wschodnia, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój oraz programy Europejskiej Współpracy Terytorialnej. Ze środków EFSI będzie możliwość dofinansowania działań w ramach wszystkich trzech celów ogólnych Strategii, przy czym w największym zakresie będzie to dotyczyć poprawy konkurencyjności regionu Morza Bałtyckiego, realizacji Strategii Europa 2020, adaptacji do zmian klimatu, połączeń transportowych i energetycznych oraz poprawy bioróżnorodności i czystości wód.

Tabela 24. Działania/poddziałania RPO WO 2007-2013 wpisujące się w poszczególne obszary SUE RMB

Cele i cele cząstkowe SUE RMB	Kategoria interwencji	Działanie/Poddziałanie RPO WO 2007-2013
Cel 1: Ocalenie morza		
Czysta woda	44, 46	Działanie 4.1 Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami
Bogata i zdrowa dzika fauna i flora	51	Działanie 4.4 Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny
Ekologiczny i bezpieczny transport morski	30-32	-
Poprawa współpracy	-	-
Cel 2: Rozwój połączeń w regionie		
Dobre warunki transportowe	16-29	Poddziałanie 1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny Poddziałanie 3.1.1 Drogi regionalne Poddziałanie 3.1.2 Drogi lokalne Działanie 3.2 Transport publiczny
Wiarygodne rynki energii	33-43	Działanie 4.3 Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii
Łączenie ludzi	-	-
Poprawa współpracy w obszarze zwalczania przestępczości transgranicznej i nielegalnego handlu transgranicznego	-	-
Cel 3: Zwiększenie dobrobytu		
Jednolity rynek	-	-
Strategia „Europa 2020”	01-04, 07, 63, 64, 66	Poddziałanie 1.3.1 Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw Poddziałanie 1.3.2 Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach
Konkurencyjność na rynku globalnym	05, 08, 09, 13, 55-59, 62, 75, 76	Poddziałanie 1.1.1 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu Poddziałanie 1.1.2 Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach Działanie 1.2 Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości Poddziałanie 1.4.1 Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa Poddziałanie 1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny Działanie 2.2 Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych Poddziałanie 5.1.1 Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej Poddziałanie 5.1.2 Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej Poddziałanie 5.2.1 Stacjonarna opieka medyczna Poddziałanie 5.2.2 Ambulatoryjna opieka medyczna Poddziałanie 5.3 Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego
Zmiana klimatu	49, 53, 54	Działanie 4.1 Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami Działanie 4.2 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013

2.2 Informacja na temat zgodności z przepisami wspólnotowymi

Instytucja Zarządzająca RPO WO podjęła szereg działań w celu zapewnienia zgodności *Programu* oraz dokumentów programowych i wdrożeniowych z zasadami poszczególnych polityk wspólnotowych. Dofinansowanie projektu w ramach *Programu* wykluczało negatywny wpływ na którąkolwiek politykę wspólnotową.

W okresie sprawozdawczym wdrożone zostały, przewidziane na ten termin, rekomendacje z badania ewaluacyjnego przeprowadzonego w 2009 r. pn. *Ocena wdrożenia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013*, w tym w I połowie 2013 r. zostały zakończone prace nad mapą interaktywną projektów dofinansowanych w ramach RPO WO 2007-2013. Mapa jest realizowana w ramach projektu Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego pt.: *Opolskie w Internecie* i uwzględnia aspekt realizacji przez ww. projekty polityk horyzontalnych. Obecnie mapa jest w fazie przygotowywania do uruchomienia.

W celu zapewnienia spójności z zasadami polityk wspólnotowych, Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 realizowany jest zgodnie z:

- polityką społeczeństwa informacyjnego;
- polityką ochrony środowiska;
- prawem zamówień publicznych;
- zasadami udzielania pomocy publicznej.

Zgodność projektów z zasadami **polityki społeczeństwa informacyjnego** weryfikowana jest na każdym etapie ich realizacji, począwszy od złożenia wniosku o dofinansowanie, poprzez ocenę formalną, ocenę merytoryczną I stopnia, kończąc na części sprawozdawczej z realizacji przedmiotowego projektu. W ramach polityki społeczeństwa informacyjnego promowane są projekty, które zakładają wykorzystanie nowoczesnych rozwiązań informatycznych i przyczyniają się do wzrostu gospodarczego regionu. Weryfikacji podlegają wszystkie złożone w ramach RPO WO 2007-2013 projekty.

Beneficjenci RPO WO 2007-2013, składając wniosek o dofinansowanie, określają przewidywany wpływ projektu na wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjnych i telekomunikacyjnych. Analiza wniosków w tym zakresie dokonywana jest na etapie oceny formalnej na podstawie *Szczegółowych list sprawdzających wniosków o przyznanie dofinansowania projektu ze środków EFRR* oraz podczas oceny merytorycznej I stopnia, która weryfikuje spójność projektu z polityką społeczeństwa informacyjnego na podstawie kryterium pn. *Zgodność z politykami horyzontalnymi*. Końcowym etapem weryfikacji zgodności projektu z polityką społeczeństwa informacyjnego jest część sprawozdawcza wniosku o płatność, gdzie sprawdzane jest przestrzeganie zasady w oparciu o *Listę sprawdzającą dla wniosku o płatność*.

Przykładem projektu realizowanego w ramach polityki społeczeństwa informacyjnego jest **„Opolskie w Internecie”** (RPO WO 2007-2013, działanie 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*). Celem projektu było utworzenie regionalnego systemu informacji przestrzennej, który umożliwi gromadzenie danych przestrzennych, przeprowadzanie na ich podstawie różnych analiz przestrzennych oraz udostępnianie i prezentowanie wybranych danych przy pomocy e-usług dla klientów fizycznych i instytucjonalnych. Projekt jest kontynuacją działań podjętych w perspektywie finansowej 2004-2006 i jest komplementarny z projektem *e-Urząd dla mieszkańca Opolszczyzny*. Projekt swoim zasięgiem obejmuje cały teren województwa opolskiego, tj. 1223 miejscowości, w tym obszary wiejskie. Tak zbudowany regionalny system informacji przestrzennej przyczyni się do wymiany danych pomiędzy poszczególnymi urzędami i instytucjami na różnych poziomach oraz ułatwi dostęp do nich dla wielu użytkowników i instytucji. Zapewni również, za pomocą utworzonego portalu informacyjno-promocyjnego, sprawną i profesjonalną obsługę inwestorów oraz spójny przekaz informacji o regionie, przy jednoczesnym zachowaniu różnorodności tematycznej. Projekt jest nowatorski w skali kraju, a jego zaletą jest zintegrowanie wszystkich baz danych oraz ich lokalizacja na mapie interaktywnej.

Każdy złożony w ramach RPO WO 2007-2013 projekt podlega ocenie **oddziaływania na środowisko**. Weryfikacja projektu w tym zakresie odbywa się na każdym etapie jego realizacji, podobnie jak w przypadku polityki społeczeństwa informacyjnego. Wpływ projektu na środowisko naturalne i ochronę obszarów Natura 2000 wraz z informacjami o realizacji polityki zrównoważonego rozwoju oceniany jest na etapie składania wniosku o dofinansowanie, podczas oceny formalnej. Weryfikacja projektu w zakresie zgodności z polityką

ochrony środowiska odbywa się z pomocą *Szczegółowych list sprawdzających wniosków o przyznanie dofinansowania projektu ze środków EFRR*. Dodatkowo, na etapie oceny merytorycznej I stopnia, brane są pod uwagę uniezależnienie stopnia degradacji środowiska od poziomu wzrostu gospodarczego oraz zachowanie, gospodarowanie i umożliwienie regeneracji zasobów naturalnych. Beneficjenci zobowiązani są również do przedkładania informacji na temat zgodności projektów z przedmiotową polityką w części sprawozdawczej wniosku o płatność, co zostaje rozpatrzone w oparciu o *Listę sprawdzającą dla wniosku o płatność*.

W ramach IZ RPO WO 2007-2013 działa *Zespół ds. ochrony środowiska*, którego zadaniem jest opiniowanie wniosków o dofinansowanie pod względem wpływu na środowisko w oparciu o Dyrektywę Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 roku.

W okresie sprawozdawczym w ramach realizowanych przez IZ RPO WO 2007-2013 działań informacyjno-promocyjnych, uwzględniono aspekt proekologiczny w zorganizowanym konkursie „Opolska marka”, którego celem jest m.in. promocja wyróżniających się w regionie produktów i usług, popularyzowanie wiedzy na temat jakości i nowoczesnych technologii produkcji zgodnych z normami ekologicznymi.

Zgodność RPO WO 2007-2013 z **prawem zamówień publicznych** weryfikowana jest przez Instytucję Zarządzającą w każdym złożonym i dofinansowanym projekcie. Pierwsza weryfikacja prowadzona jest podczas oceny formalnej złożonego wniosku o dofinansowanie poprzez *Szczegółowe listy sprawdzające wniosków o przyznanie dofinansowania projektu ze środków EFRR*. Ocena merytoryczna I stopnia weryfikuje zgodność z prawem zamówień publicznych w oparciu o kryterium merytoryczne pn. *Wykonalność projektów*, które bada m.in. zakres rzeczowy i złożoność procedur przetargowych. *Lista sprawdzająca do kontroli projektu na miejscu* oraz *Lista sprawdzająca dot. prowadzenia kontroli przeprowadzenia postępowania w sprawie zamówień publicznych* umożliwiają weryfikowanie przestrzegania prawa zamówień publicznych na etapie realizacji projektu.

Dodatkowo, aby wyjść naprzeciw oczekiwaniom beneficjentów w zakresie doradztwa dotyczącego zamówień publicznych, w 2013 r. Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 zrealizowała specjalistyczne szkolenia dla pracowników uczestniczących we wdrażaniu RPO WO 2007-2013. Szkolenia dotyczyły m.in. nowelizacji prawa zamówień publicznych, błędnych praktyk w zamówieniach publicznych czy planowania zamówień publicznych w 2014 r.

W okresie sprawozdawczym wykryto 5 nieprawidłowości polegających na naruszeniu przedmiotowych przepisów, z czego 2 nieprawidłowości zakwalifikowano jako podlegające raportowaniu do Komisji Europejskiej, natomiast pozostałe zostały zgłoszone do Instytucji Pośredniczącej w Certyfikacji.

Analiza wdrażania RPO WO 2007-2013 w oparciu o przepisy dotyczące **pomocy publicznej**, podobnie jak w przypadku pozostałych polityk wspólnotowych (polityka społeczeństwa informacyjnego, polityka ochrony środowiska, prawo zamówień publicznych), prowadzona jest na każdym etapie realizacji projektów. Wnioski o dofinansowanie składane przez potencjalnych beneficjentów rozpatrywane są pod względem zgodności z obowiązującym prawem, w tym na podstawie Rozporządzeń Ministra Rozwoju Regionalnego:

- z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania pomocy na szkolenia w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1535);
- z dnia 8 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania pomocy de minimis w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 236, poz. 1562);
- z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie udzielania regionalnej pomocy inwestycyjnej w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 239, poz. 1599);
- z dnia 20 maja 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na wzmacnianie potencjału instytucji otoczenia biznesu w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 85, poz. 719);
- z dnia 7 grudnia 2009 r. w sprawie udzielania pomocy na inwestycje w zakresie: energetyki, infrastruktury telekomunikacyjnej, infrastruktury sfery badawczo-rozwojowej, lecznictwa uzdrowiskowego w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 214, poz. 1661);
- z dnia 9 czerwca 2010 r. w sprawie udzielania pomocy na rewitalizację w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 117, poz. 787);

- z dnia 26 października 2011 r. w sprawie udzielania pomocy ze środków instrumentów inżynierii finansowej w ramach regionalnych programów operacyjnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 245, poz. 1461).

Weryfikacja projektów pod względem zgodności z zasadami udzielania pomocy publicznej na etapie składania wniosku o dofinansowanie odbywa się poprzez oświadczenie obligatoryjnie składane przez każdego beneficjenta. Oświadczenie stanowi załącznik do wniosku o dofinansowanie. Spójność dofinansowywanych przedsięwzięć z przepisami dotyczącymi pomocy publicznej weryfikowana jest przez IZ RPO WO 2007-2013 podczas oceny formalnej i merytorycznej I stopnia za pomocą *Szczegółowej listy sprawdzającej wnioski o przyznanie dofinansowania projektu ze środków EFRR* oraz kryterium pn. *Projekt spełnia zasady udzielania pomocy publicznej*. Ponadto beneficjenci, którzy otrzymali dofinansowanie w ramach RPO WO 2007-2013 dołączają do wniosku o płatność wypełnioną tabelę dotyczącą rozliczenia otrzymanej pomocy. Końcowa ocena projektów pod względem spójności z przepisami dotyczącymi udzielania pomocy publicznej dokonywana jest na etapie kontroli projektów w oparciu o *Listę sprawdzającą do kontroli projektu na miejscu*.

W związku ze złożonością kwestii związanych z pomocą publiczną oraz dużym zainteresowaniem ze strony potencjalnych beneficjentów, IZ RPO WO 2007-2013 opublikowała w grudniu 2012 r. opracowanie pn. *Pomoc publiczna w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Opolskiego na lata 2007-2013. Wersja nr 6*. Dokument ma charakter uzupełniający i zawiera zaktualizowane informacje dot. przepisów prawa, zasad udzielania i obliczania pomocy publicznej oraz jej rodzajów.

Ponadto, przedstawiciele Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013 biorą czynny udział w *Grupie roboczej ds. pomocy publicznej* powołanej przez ówczesne Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

W danym okresie sprawozdawczym nie odnotowano nieprawidłowości dotyczących naruszenia przepisów w zakresie udzielania pomocy publicznej.

2.2.1 Zasada równości szans

Zgodność *Programu* z polityką równości szans weryfikowana jest przez Instytucję Zarządzającą RPO WO 2007-2013 na każdym etapie jego realizacji, zapewniając równouprawnienie dla każdego obywatela bez względu na płeć, pochodzenie etniczne, rasę, religię, orientację seksualną czy stopień niepełnosprawności.

⇒ *Szczegółowe informacje nt. uzgodnień partnerskich – punkt 2.2.2 Zasada partnerstwa*

Poniżej przedstawiono informacje nt. realizacji zasady równości szans na wszystkich etapach realizacji RPO WO 2007-2013, tj. na etapie programowania/wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji.

• **Etap programowania/wdrażania**

Weryfikacja zgodności z zasadą równości szans projektów dofinansowywanych w ramach RPO WO 2007-2013 odbywa się na etapie przyjmowania wniosków poprzez kryteria: *wyeliminowanie dysproporcji pomiędzy kobietami i mężczyznami, wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz tych z mniejszości narodowych czy dostosowania budynków użyteczności publicznej do potrzeb osób niepełnosprawnych*. Ponadto beneficjenci projektów zobligowani są do umieszczenia we wniosku o dofinansowanie informacji dotyczących wpływu przedsięwzięcia na przestrzeganie zasady równości szans, w szczególności w odniesieniu do osób z grup defaworyzowanych, osób bezrobotnych oraz osób niepełnosprawnych.

IZ RPO WO 2007-2013 **gwarantuje wszystkim beneficjentom** jednakowy dostęp do informacji i dokumentów niezbędnych do złożenia wniosków o dofinansowanie poprzez umieszczanie i aktualizowanie informacji na stronach internetowych, w prasie lokalnej, środkach masowego przekazu, w newsletterach, informatorach europejskich i biuletynach. Potencjalni beneficjenci mają również możliwość uzyskania wszystkich niezbędnych informacji w działających w ramach IZ RPO WO 2007-2013 i IP II stopnia *Głównym Punkcie Informacyjnym* oraz *11 Lokalnych Punktach Informacyjnych* usytuowanych na terenie województwa opolskiego.

• **Etap monitorowania**

Zapewnienie zgodności *Programu* z polityką równości szans IZ RPO WO 2007-2013 realizuje poprzez system wskaźników monitorujących, takich jak: *liczba utworzonych miejsc pracy w podziale na płeć, liczbę obiektów*

infrastruktury publicznej zapewniających dostęp dla osób niepełnosprawnych czy liczbę projektów oferujących usługi promujące równość szans i zapobiegające wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i ludzi młodych.

W celu umożliwienia potencjalnym Beneficjentom dostępu do informacji dotyczących realizacji *Programu*, IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia na bieżąco umieszczają przedmiotowe informacje na swoich stronach internetowych. Spoty zrealizowane w ramach kampanii promocyjnych poza stroną internetową zamieszczone są także na profilu Programu na portalu Facebook oraz na portalu You Tube. Komunikacja z beneficjentami i potencjalnymi beneficjentami odbywa się m.in. drogą elektroniczną za pośrednictwem poczty e-mail i strony internetowej Programu. Pozwala to nie tylko na skuteczniejsze dotarcie do różnych grup docelowych, ale również promocję nowoczesnych technologii informacyjnych wśród ogółu społeczeństwa regionu.

- **Etap ewaluacji**

W okresie sprawozdawczym wdrażane i monitorowane były rekomendacje z badania ewaluacyjnego *Ocena wdrożenia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013* przeprowadzonego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego w II półroczu 2009 r. W 2013 r. zostały zakończone prace nad mapą interaktywną projektów dofinansowanych w ramach RPO WO 2007-2013 (projekt Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego pt.: *Opolskie w Internecie*), uwzględniającą aspekt realizacji przez ww. projekty polityk horyzontalnych.

W kolejnych okresach realizacji *Programu* IZ RPO WO 2007-2013 będzie dbała o to, aby wszelkie działania i inicjatywy w pełni uwzględniały zasadę równości szans.

2.2.2 Zasada partnerstwa

W ramach *Programu* zasada partnerstwa realizowana jest od początku jego realizacji i funkcjonuje na trzech płaszczyznach, tj.:

- **partnerstwo instytucjonalne**, postrzegane jako współdziałanie różnych instytucji;
- **wsparcie partnerstwa w Polsce**, polegające na aktywizacji społeczności lokalnych;
- **partnerstwo na poziomie projektów**, w którym partnerzy, realizujący wspólne przedsięwzięcie, wnoszą zasoby ludzkie, finansowe, techniczne i organizacyjne.

W okresie sprawozdawczym, w celu wspierania działań w zakresie realizacji zasady partnerstwa, przedstawiciele IZ RPO WO 2007-2013 brali udział w spotkaniach regionalnych z *Krajową Siecią Tematyczną ds. Partnerstwa (KSTP)*, funkcjonującą w ramach *Grupy Roboczej ds. Społeczeństwa Obywatelskiego* KK NSRO. Działania KSTP w okresie sprawozdawczym to przede wszystkim:

- *Organizacja konferencji* pn. „Udział obywateli w planowaniu przyszłej perspektywy funduszy europejskich 2014-2020” z udziałem przedstawicieli ciał dialogu obywatelskiego i społecznego. Na konferencji podkreślono konieczność harmonizacji realizacji celów tematycznych i przypisanych im priorytetów inwestycyjnych, nałożonych na kraje członkowskie przez Komisję Europejską oraz system wskaźników i danych z regionów, by odpowiednio ukierunkować interwencje.
- *Organizacja spotkań regionalnych* w różnych województwach o charakterze szkoleniowym z przewagą metody warsztatowej. Spotkania składały się z dwóch bloków, pierwszego poświęconego aktualnym problemom z wdrażaniem funduszy europejskich w danym województwie oraz drugiego poświęconego problematyce obejmującej obszar zainteresowania *Grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego* tj. zasadzie partnerstwa, gender mainstreaming i równości szans, zrównoważonemu rozwojowi i dialogowi obywatelskiemu. Dodatkowo spotkania były poświęcone przyszłej perspektywie finansowej, propozycjom sposobów wyboru projektów oraz roli komitetów monitorujących w okresie programowania 2014-2020.

Poniżej przedstawiono informacje nt. realizacji zasady partnerstwa na wszystkich etapach realizacji RPO WO 2007-2013, tj. na etapie programowania/wdrażania, monitorowania oraz ewaluacji.

- **Etap programowania/wdrażania**

Dokumenty programowe RPO WO 2007-2013 na poziomie projektu określają możliwość udziału partnera lub partnerów w realizacji wspólnego przedsięwzięcia. Potencjalny beneficjent projektu zobligowany jest do uzasadnienia we wniosku o dofinansowanie roli partnera w projekcie, uwzględniając jego udział finansowy oraz do dołączenia kopii umowy/porozumienia z partnerem.

Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 przewiduje obecność projektów partnerskich we wszystkich działaniach i poddziałaniach.

Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 zapewnia wszystkim potencjalnym beneficjentom równy dostęp do informacji nt. realizacji projektów partnerskich, poprzez umieszczanie i aktualizowanie informacji na stronach internetowych, w prasie lokalnej, środkach masowego przekazu, w newsletterach, informatorach europejskich i biuletynach.

Przykładem projektu partnerskiego realizowanego w ramach RPO WO 2007-2013 jest przedsięwzięcie pn. **Opolska Platforma Innowacji**, którego beneficjentem jest Województwo Opolskie. Projekt jest realizowany przez Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki w partnerstwie z Instytutem Ciężkiej Syntezy Organicznej "Blachownia", Instytutem Ceramiki i Materiałów Budowlanych, Wyższą Szkołą Zarządzania i Administracji w Opolu, Miastem Opole, Politechniką Opolską. Celem głównym projektu jest współdziałanie na rzecz wzmocnienia współpracy sektora B+R z przedsiębiorstwami, służące zwiększeniu transferu nowoczesnych rozwiązań technologicznych, produktowych oraz organizacyjnych do przedsiębiorstw i instytucji poprzez zakup maszyn, urządzeń, wyposażenia oraz wartości niematerialnych i prawnych związanych z rozwojem transferu technologii i udoskonalenia sieci współpracy pomiędzy MŚP a innymi przedsiębiorstwami, uczelniami, wszelkiego rodzaju instytucjami na poziomie szkolnictwa pomaturalnego, władzami regionalnymi, ośrodkami badawczymi oraz biegunami naukowymi i technologicznymi, jak również poprzez promocję innowacji, transferu technologii, w tym udział w targach, wystawach, misjach gospodarczych, giełdach kooperacyjnych.

Do partnerów społecznych i organizacji pozarządowych kierowane są również szkolenia specjalistyczne i spotkania informacyjne, organizowane przez IZ RPO WO 2007-2013 dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu.

W ramach wsparcia partnerów społecznych i organizacji pozarządowych w okresie sprawozdawczym zorganizowano regionalną konferencję pn. **Perspektywa finansowa UE 2014-2020 – koncentracja tematyczna, podejście terytorialne, efektywność** oraz spotkanie poświęcone konsultacjom społecznym RPO WO 2014-2020.

Ponadto, IZ RPO WO 2007-2013 była wraz z Politechniką Opolską współorganizatorem konferencji naukowej **Specjalizacje rozwoju regionów Unii Europejskiej**. Konferencja ta stanowiła kontynuację współpracy pomiędzy ww. instytucjami w zakresie rozwoju regionu. Tegoroczna konferencja koncentrowała się wokół dyskusji na temat różnych aspektów polityki rozwoju regionów UE.

Na stronie internetowej Programu na bieżąco publikowane są dokumenty, materiały, informacje niezbędne do ubiegania się o dofinansowanie działalności organizacji pozarządowych oraz podmiotów prowadzących działalność pożytku publicznego ze środków RPO WO 2007-2013.

- **Etap monitoringu**

Wyniki monitorowania z wdrażania Programu, w tym z realizacji projektów partnerskich, w podziale na podmioty publiczne i prywatne, umieszczane są na stronie internetowej Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013.

W ramach RPO WO 2007-2013 działa Komitet Monitorujący, powołany zgodnie z obowiązującymi przepisami i przy zachowaniu zasady partnerstwa. W skład Komitetu wchodzi przedstawiciele samorządu i strony rządowej, partnerzy społeczno-gospodarczy, przedstawiciele środowiska akademickiego oraz obserwatorzy z ramienia różnych organizacji (bez prawa głosu). Wszystkie podjęte przez KM RPO WO 2007-2013 uchwały umieszczane są na stronie internetowej Instytucji Zarządzającej.

Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 otrzymał w 2012 r. pierwszą nagrodę i tytuł **Najbardziej Partnerskiego Komitetu Monitorującego 2011 roku** w

konkursie zorganizowanym przez Krajową Sieć Tematyczną ds. Partnerstwa i ówczesne Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Dodatkowo w okresie sprawozdawczym w związku z ww. wygraną członkom *Komitetu Koordynacyjnego Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013* przekazano *Uchwałę Nr 83/2013* w sprawie upowszechnienia dobrych praktyk stosowania zasady partnerstwa wypracowanych przez KM RPO WO 2007-2013, które rekomenduje się do stosowania przez wszystkie komitety oraz podkomitety w całym kraju.

➔ **Szczegółowe informacje – punkt 2.7.2 Komitet Monitorujący RPO WO 2007-2013**

• **Etap ewaluacji**

Partnerzy instytucjonalni, wśród których są przedstawiciele samorządu terytorialnego, środowisk naukowych, organizacji pozarządowych oraz przedsiębiorcy są w pełni zaangażowani w procesy ewaluacyjne przeprowadzane w ramach RPO WO 2007-2013. Badania ewaluacyjne każdorazowo poprzedzane są konsultacjami z członkami *Grupy Sterującej Ewaluacją*, członkami *Komitetu Monitorującego* oraz przedstawicielami instytucji zaangażowanych we wdrażanie *Programu*.

W pracach, powołanej przez Zarząd Województwa Opolskiego w 2007 r. *Grupy Sterującej Ewaluacją*, oprócz zewnętrznych ekspertów, udział biorą przedstawiciele: Jednostki Ewaluacyjnej, Departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, Komitetu Monitorującego RPO WO 2007-2013, samorządów lokalnych, Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju, Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Opolu, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu oraz instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu.

Informacje dotyczące podejmowanych działań i ich efektów w zakresie ewaluacji są dostępne dla wszystkich zainteresowanych na stronach internetowych Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013.

Wyżej wymienione działania stanowią potwierdzenie stosowania przez IZ RPO WO 2007-2013 dialogu z różnego typu organizacjami i instytucjami, co tym samym stanowi potwierdzenie zachowania zasady partnerstwa na wszystkich etapach realizacji Programu.

2.3 Napotkane znaczące problemy oraz podjęte środki zaradcze

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie stwierdziła istotnych problemów w rozumieniu art. 62 (1) (d) (i) rozporządzenia nr 1083/2006, identyfikowała natomiast występowanie dotychczasowych pojawiających się problemów, dla których rozwiązania stosowano wypracowane wcześniej narzędzia:

Osiąganie wskaźników rezultatu

Część beneficjentów nie składała sprawozdania z osiągnięcia wskaźników rezultatu, do czego są zobowiązani na podstawie *Vademecum dla beneficjentów RPO WO 2007-2013, Tom III – Realizacja i rozliczanie projektów w ramach RPO WO 2007-2013*. IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia stosowały dotychczas wypracowane narzędzia, wprowadzone aktualizacją *Wytycznych w zakresie wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013* w 2012 r.

Zwrócono także uwagę, iż część beneficjentów nie osiągała zakładanych na etapie aplikowania wskaźników rezultatu. Zgodnie z ww. *Wytycznymi* każdy taki przypadek rozpatrywano indywidualnie, badając przyczyny nieosiągnięcia wskaźników oraz ich wpływ na realizację efektów i celów projektu. W szczególnych przypadkach stosowano środki zaradcze, np. wyrażano zgodę na przedłużenie terminu osiągnięcia zakładanych efektów.

Przestrzeganie przepisów dotyczących zamówień publicznych

Problem identyfikowany przez część beneficjentów polegał na utrudnieniach w procedurze przetargowej, w tym nierozstrzygnięcia przetargów wpływające na przedłużające się terminy realizacji projektów w założonym terminie. Instytucje odpowiedzialne za wdrażanie każdy taki przypadek rozpatrywały indywidualnie.

Ponadto w okresie sprawozdawczym organizowano specjalistyczne szkolenia z zakresu zamówień publicznych, zarówno dla beneficjentów, jak i pracowników instytucji wdrażających.

Konsekwencją ww. problemu było:

Przedłużanie przez beneficjentów okresów realizacji projektów

W wyniku zmiany terminów realizacji projektów przez część beneficjentów zaistniała konieczność przesuwania płatności z roku 2013 na kolejne lata, co przekłada się na obniżenie poziomu płatności zaplanowanych na poszczególne miesiące roku 2013.

Środkiem zaradczym podjętym w ww. sytuacji było wydanie przez IZ RPO WO 2007-2013 w marcu 2013 r. *Komunikatu w sprawie możliwości przesunięcia przez IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia terminów realizacji projektów w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*. Zarząd Województwa Opolskiego podjął decyzję, iż IZ RPO WO 2007-2013 jedynie w wyjątkowo uzasadnionych przypadkach będzie wyrażać zgodę na przedłużanie terminów realizacji projektów. Ponadto, IZ RPO WO 2007-2013 wezwała Beneficjentów projektów wdrażanych przez IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia do jak najszybszego rozliczania projektów i terminowego składania wniosków o płatność. Komunikat ten został umieszczony na stronie internetowej www.rpo.opolskie.pl.

Ponadto, wszystkie prośby Beneficjentów dotyczące przedłużenia terminów realizacji są rozpatrywane indywidualnie przez IZ RPO WO 2007-2013 i IP II stopnia; organizowane są spotkania, podczas których omawiane są kwestie problemowe oraz ustalana jest dalsza ścieżka postępowania.

Terminowości dostarczania przez beneficjentów dokumentacji do podpisywania umów oraz rezygnacji z podpisywania umów

Wciąż utrzymującym się utrudnieniem w ramach zadań realizowanych przez Instytucję Pośredniczącą II stopnia był problem dotyczący niedotrzymywania przez beneficjentów terminów dostarczania dokumentacji niezbędnej dla kontynuowania procesu podpisywania umów. Ponadto beneficjenci często rezygnowali z podpisania umowy o dofinansowanie. Jako powód przedstawiali: zmiany statusu przedsiębiorcy, zmiany strukturalne w przedsiębiorstwie, realizacja inwestycji w ramach innego programu operacyjnego, wpływ kryzysu na kondycję finansową firmy.

Każdy przypadek indywidualnie rozpatrywała IZ RPO WO 2007-2013 a w konsekwencji dokonywała aktualizacji listy projektów wybranych do dofinansowania. W miejsce projektów usuniętych wybierano projekty z list rezerwowych, bądź przesuwno uwolnione środki na inne nabory w ramach tego samego działania/poddziałania RPO WO 2007-2013, aby zapewnić pełną kontraktację dostępnych środków.

Błędy we wnioskach o płatność

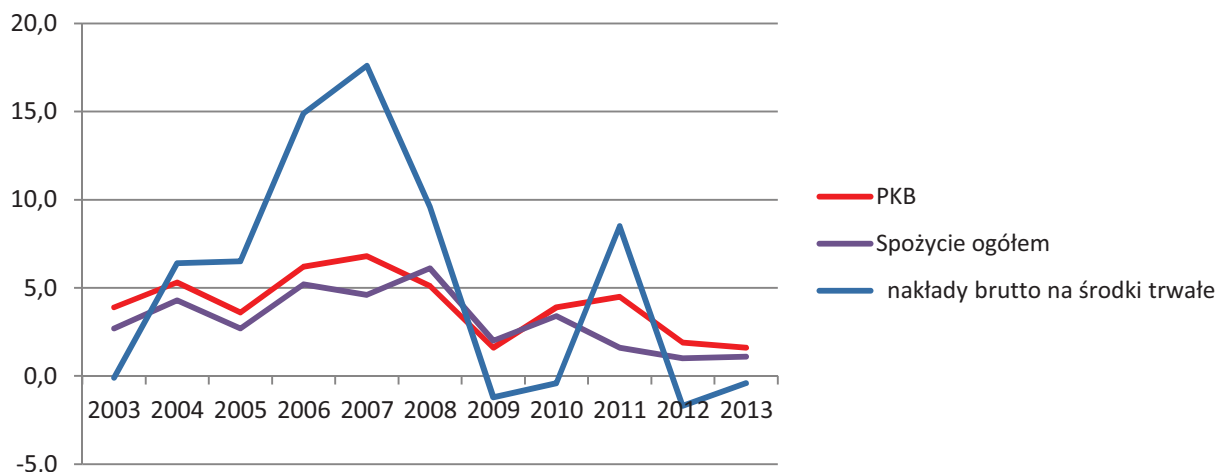
Nadal pojawiającymi się utrudnieniami były błędy we wnioskach o płatność i konieczność dokonywania korekt wniosków, co opóźniało rozliczenia poszczególnych projektów. Mając na uwadze efekty dotychczas stosowanych rozwiązań zaradczych, instytucje wdrażające kontynuowały w takich przypadkach bezpośredni kontakt z beneficjentami zarówno przy realizacji, jak i rozliczaniu projektów poprzez indywidualne spotkania robocze/konsultacje. Ponadto na stronie internetowej www.rpo.opolskie.pl znajduje się *Poradnik dla Beneficjentów* ułatwiający prawidłowe przygotowanie wniosków.

2.4 Zmiany w kontekście realizacji programu operacyjnego

Wdrażanie RPO WO 2007-2013 w 2013 r. w dalszym ciągu determinowane było utrzymującym się światowym kryzysem gospodarczym. Mimo, iż zaobserwowano również pozytywne zjawiska dla polskiej gospodarki. Wśród nich wymienić należy wzrost produkcji sprzedanej przemysłu o 2,3%, wzrost sprzedaży detalicznej o 2,5%, a także wzrost sprzedaży usług w transporcie o 4,8% i w łącznie o 2,4%. Więcej, bo aż 80% przedsiębiorstw zakończyło rok zyskiem netto. Dodatkowo, nakłady inwestycyjne przedsiębiorstw zwiększyły się w stosunku do roku poprzedniego o 6,1%, zysk z eksportu również wzrósł o 5,8%. Ceny towarów i usług wzrosły, ale nieznacznie – o 0,9%, w stosunku do 2012 r.

Mimo ożywienia gospodarczego w ostatnim kwartale roku sprawozdawczego, tempo wzrostu PKB wyniosło 1,6%, czyli mniej niż w latach poprzednich, tj. 1,9% w roku 2012, 4,5% w 2011 i 3,9% w 2010. Wstępne dane Eurostatu pokazują, że wzrost PKB w Unii Europejskiej w 2013 r. wynosił 0,1%, tak więc polska gospodarka rozwijała się szybciej niż europejska. Średnioroczne realne tempo wzrostu PKB w Polsce w latach 2011-2013 wynosiło 2,7%, względem 5,2% zakładanego w NSRO w tym okresie.

Wykres 13. Wzrost PKB i jego wybranych komponentów w porównaniu do lat poprzednich (%)

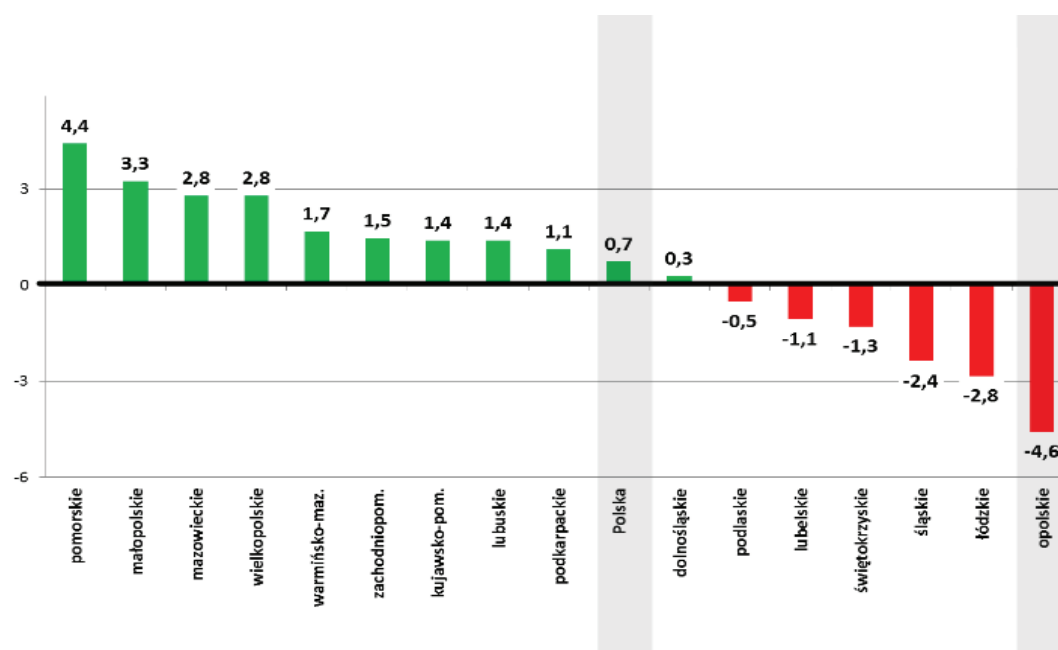

Źródło: GUS

Niekorzystny stan gospodarki kraju miał wpływ na kondycję finansową lokalnych przedsiębiorstw w okresie sprawozdawczym. Odbiło się to na wdrażaniu RPO WO 2007-2013. Wielu przedsiębiorców wcześniej ubiegających się o dofinansowanie z Programu zgłaszało problemy związane z kondycją ekonomiczną. W efekcie skutkowało to wnioskowaniem przez beneficjentów o zmianę w realizacji inwestycji wspartych z RPO WO 2007-2013. Najczęściej wnioski dotyczyły przesunięcia terminu realizacji projektu oraz zmianę wartości docelowych wskaźników rezultatu. Beneficjenci często argumentowali, iż kryzys spowodował mniej dynamiczny, niż pierwotnie zakładali rozwój firm, co uniemożliwiało zatrudnienie wcześniej deklarowanej liczby pracowników, a w konsekwencji skutkowało problemami z osiągnięciem wskaźników w zakresie zatrudnienia. Pojawiające się problemy niejednokrotnie powodowały konieczność rezygnacji/rozwiązania umowy o dofinansowanie na realizację projektów w ramach RPO WO 2007-2013.

Rok sprawozdawczy był kolejnym, w którym obserwowano także niekorzystne tendencje demograficzne. Według GUS, w końcu 2013 r. ludność Polski liczyła 38 496 tys. osób, czyli mniej o około 37 tys. w stosunku do populacji z roku poprzedniego. Oznacza to, że rok sprawozdawczy był kolejnym, w którym notowano spadek populacji, po obserwowanym w okresie 2008-2011 wzroście. Tempo przyrostu rzeczywistego wynosiło -0,1%, w skutek ujemnego przyrostu naturalnego wynoszącego -15%, a także ujemnego salda migracji zagranicznych na stałe, na poziomie -22 tys. (ponad trzykrotnie więcej niż w roku 2012).

Wykres 14. Zmiana liczby ludności w latach 2002-2011 w Polsce wg województw (%)

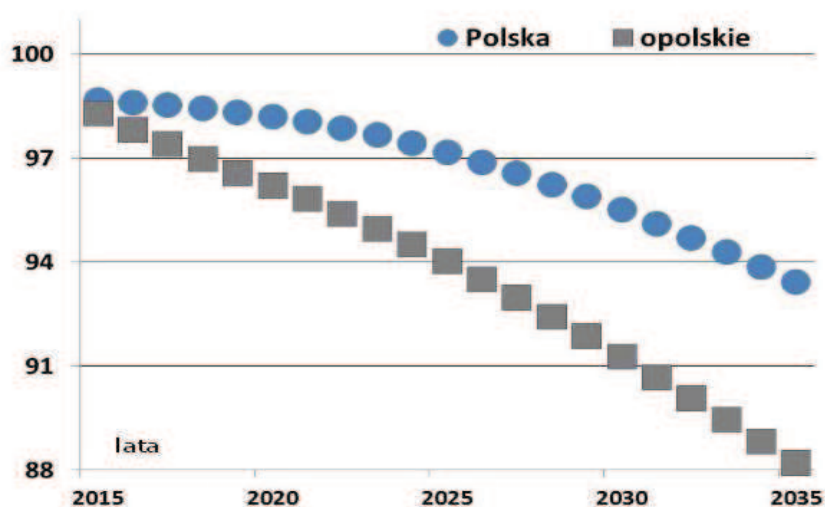
Źródło: Dane Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011.

W roku 2013 r. liczba ludności wzrosła tylko w czterech województwach, tj. mazowieckim, pomorskim, małopolskim i wielkopolskim. Z kolei województwa, w których obserwuje się największy ubytek ludności to opolskie, świętokrzyskie, łódzkie i lubelskie.

Sytuacja demograficzna w województwie opolskim jest wypadkową wielu niesprzyjających czynników zarówno w płaszczyźnie społecznej, jak i gospodarczej. Województwo opolskie jest małym województwem z populacją oscylującą wokół 1 mln mieszkańców, z czego blisko 17% mieszkańców znajduje się w wieku przedprodukcyjnym, około 65% w wieku produkcyjnym i 18% w wieku poprodukcyjnym. Podkreślić należy fakt, iż udział ludności w wieku przedprodukcyjnym jest w województwie najniższy w kraju.

Prognozy demograficzne w dalszej perspektywie również nie napawają optymizmem. Szacuje się, że w następstwie negatywnych zjawisk demograficznych do 2020 r. zmniejszy się liczba ludności w ok. 1/3 regionów europejskich.

Wykres 15. Prognozowane tempo spadku liczby ludności w Polsce i województwie opolskim w latach 2010 - 2035 (%)

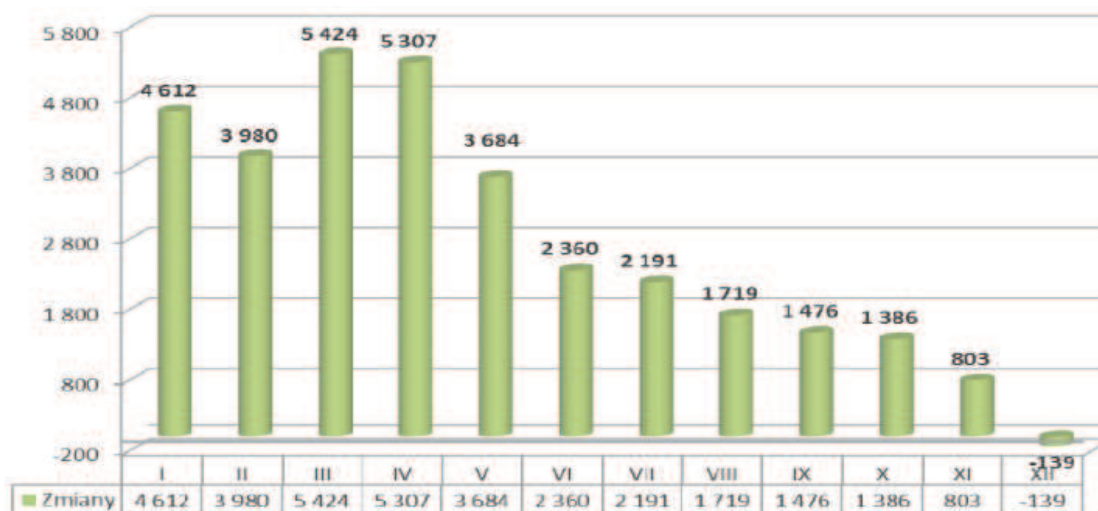
Źródło: GUS.

Na rynku pracy również utrzymywała się trudna sytuacja. Mimo to, koniec roku przyniósł pewne pozytywne zmiany. W sektorze przedsiębiorstw zwolniło się tempo spadku zatrudnienia, a nawet zaobserwowano niewielki wzrost. Dla grupy wiekowej 15-64 lata wskaźnik zatrudnienia wyniósł 60% i spełnił wymóg zakładany w NSRO.

W końcu roku najmniej korzystną sytuację na rynku pracy, wyrażoną największą różnicą w stopie bezrobocia pomiędzy grudniem 2012 a 2013 roku, odnotowano w województwach: podlaskim, świętokrzyskim oraz warmińsko-mazurskim. Osiem regionów notuje pogorszenie sytuacji (wzrost w granicach od 0,1 do 0,5%). Dwa województwa pozostają bez zmian wobec ubiegłego roku. Spadek stopy bezrobocia zaobserwowano w 6 województwach, w tym m.in. w województwie opolskim⁶.

⁶ Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w roku 2013, Opole 2014.

Wykres 16. Zmiany w poziomie bezrobocia na przestrzeni roku 2013 wobec analogicznych miesięcy 2012 roku

Źródło: Analiza sytuacji na rynku pracy województwa opolskiego w roku 2013, Opole 2014.

W roku sprawozdawczym bezrobocie w kraju wyniosło 13,4%. Poziom bezrobocia na Opolszczyźnie przekroczył wartość krajową o 0,9 p.p. (na koniec roku 2012 był to 1 p. p.). Bezrobotni zarejestrowani w końcu grudnia 2013 roku w województwie opolskim stanowili 14,3% ludności aktywnej zawodowo, co oznacza spadek o 0,1% w porównaniu do roku poprzedniego. Pod względem wielkości wskaźnika natężenia bezrobocia, podobnie jak w ubiegłym roku, województwo opolskie zajmuje 9 miejsce w kraju⁷.

Mając na uwadze powyższe Zarząd Województwa Opolskiego kontynuował działania mające na celu wdrożenie i realizację *Programu Specjalnej Strefy Demograficznej*. Powołano zespół, składający się z przedstawicieli Samorządu Województwa Opolskiego i partnera projektu - Centrum im. Adama Smitha. Zorganizowano szereg spotkań z podmiotami współpracującymi, tj. z jednostkami samorządu terytorialnego, Regionalnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, szefami placówek ochrony zdrowia i przedstawicielami Urzędu Miasta Opola nadzorującego żłobki i przedszkola. Efektem było opracowanie projektu *Programu Specjalnej Strefy Demograficznej*, który w roku 2014 zostanie poddany konsultacjom społecznym oraz konsultacjom ze środowiskiem naukowym. W ramach Strefy miałyby być realizowane cztery pakiety:

- Pakiet I *Praca to bezpieczna rodzina* (aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy, dotacje na rozwój przedsiębiorczości, profilaktyka zdrowotna, elastyczny czas pracy, wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach, uzbrojenie terenów inwestycyjnych);
- Pakiet II *Edukacja a rynek pracy* (podniesienie efektywności szkolnictwa podstawowego, gimnazjalnego i ponadgimnazjalnego ogólnego, podniesienie efektywności szkolnictwa zawodowego, upowszechnienie kształcenia ustawicznego);
- Pakiet III *Opieka żłobkowo-przedszkolna* (infrastruktura wspierająca opiekę zdrowotną skierowaną do dzieci i matek w okresie połogu, kompleksowa opieka nad matką i dzieckiem – diagnostyka i leczenie chorób rozwojowych niemowląt i dzieci, wsparcie opieki nad dziećmi do lat 3);
- Pakiet IV *Złota jesień* (programy zwiększające jakość i dostępność do usług zdrowotnych skierowanych do osób starszych, rozwój usług opieki nad osobami starszymi, wsparcie inwestycyjne na przebudowę, rozbudowę i modernizację obiektów służących opiece nad osobami starszymi)⁸.

2.5 Zasadnicze modyfikacje w rozumieniu art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie stwierdziła przypadków zasadniczych modyfikacji w rozumieniu art. 57 rozporządzenia nr 1083/2006.

⁷ *Ibidem*.

⁸ Projekt *Programu Specjalnej Strefy Demograficznej*, Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego.

2.6 Komplementarność pomocy z innymi instrumentami wsparcia

Najważniejszymi, obok RPO WO 2007-2013, źródłami finansowego wsparcia rozwoju województwa opolskiego w ramach perspektywy finansowej 2007-2013 są krajowe programy operacyjne, tj. PO LiŚ, PO IG, PO KL, a także program europejskiej współpracy terytorialnej realizowany na terenie województwa opolskiego – PO WT RCz-RP.

Obok komplementarności projektów w ramach programów finansowanych z Polityki Spójności, działania z zakresu rozwoju regionalnego są również wspierane środkami Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej (PROW 2007-2013 i PO RYBY 2007-2013). Ponadto RPO WO 2007-2013 jest głównym narzędziem realizacji *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.* oraz *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego na lata 2004-2013*. Wśród projektów realizowanych przez beneficjentów RPO WO 2007-2013 widoczna jest także komplementarność wsparcia z innymi środkami publicznymi, np. z Narodowym Programem Przebudowy Dróg Lokalnych współfinansowanym z budżetu państwa czy programami wdrażanymi przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Analiza zakresu i poziomu komplementarności RPO WO 2007-2013 (komplementarność wewnętrzna i zewnętrzna) oraz kryteria demarkacji zostały szczegółowo określone w ramach opisu poszczególnych osi priorytetowych i działań Programu (*w Szczegółowym opisie osi priorytetowych RPO WO 2007-2013*).

2.6.1 Opis osiągniętej komplementarności i uzyskanych efektów synergii

2.6.1.1 Przykłady zastosowanych mechanizmów wraz z opisem projektów komplementarnych

Obok inwestycji współfinansowanych z EFRR w ramach RPO WO 2007-2013 realizacja działań prorozwojowych w województwie opolskim wspierana jest również przez projekty, których beneficjenci otrzymują dofinansowanie z innych funduszy europejskich (Europejski Fundusz Społeczny, Fundusz Spójności, Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich); z programów krajowych współfinansowanych z budżetu państwa czy innych programów pomocowych.

Konieczność zapewnienia komplementarności i spójności tych działań wynika m.in. z zapisów Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006: *Komisja i państwa członkowskie zapewniają zachowanie spójności pomocy funduszy z działaniami, politykami i priorytetami Wspólnoty oraz jej komplementarności z innymi wspólnotowymi instrumentami finansowymi*⁹. Jest to również bardzo istotny aspekt w kontekście finansowania inwestycji ze środków publicznych, które powinny być wydatkowane możliwie jak najefektywniej; z zachowaniem dbałości o to, aby różne strumienie wsparcia dopełniały się wzajemnie, prowadząc do realizacji określonego wyzwania rozwojowego.

W 2013 r. Instytucja Zarządzająca na wszystkich etapach oceny i realizacji projektów, wykorzystywała wypracowane dotychczas mechanizmy i narzędzia służące zapewnieniu koordynacji i komplementarności wsparcia. W ramach RPO WO 2007-2013 istnieje szereg instrumentów instytucjonalnych i systemowych, wspierających zachodzenie komplementarności i powstawanie efektu synergii między realizowanymi przedsięwzięciami.

Narzędzia te pozwalają na faktyczną możliwość koordynacji i kierowania zintegrowanym podejściem do rozwoju z wykorzystaniem różnych planów i programów, a także zachęcają beneficjentów do kompleksowego podejścia do realizacji celów rozwojowych. Instrumenty te zostały szczegółowo opisane w *Sprawozdaniu rocznym z wdrażania RPO WO 2007-2013 za 2011 i 2012 r.*

Najważniejsze narzędzia instytucjonalne:

- w dwóch departamentach Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego skoncentrowano zarządzanie pięcioma Programami: Departament Koordynacji Programów Operacyjnych – RPO WO 2007-2013, PO KL 2007-2013, PO WT RCz-RP 2007-2013; Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich – PROW 2007-2013, PO RYBY 2007-2013;

⁹ Art. 9 Rozporządzenia Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające Rozporządzenie (WE) 1260/1999, Dz. Urz. UE L 210 z 31.07.2006, s. 25.

- koncentracja wsparcia dla przedsiębiorców w ramach RPO WO 2007-2013 w Instytucji Pośredniczącej II stopnia (Opolskie Centrum Rozwoju Gospodarki);
- powołanie *Zespołu ds. koordynacji funduszy unijnych w województwie opolskim*;
- aktywny udział przedstawicieli IZ RPO WO 2007-2013 w ponadregionalnych i krajowych gremiach, odpowiadających za realizację polityki rozwojowej (np. Komitet Koordynacyjny NSRO, *Grupa robocza ds. koordynacji i komplementarności* czy *Grupa robocza ds. społeczeństwa obywatelskiego* przy KK NSRO), który pozwala na włączenie regionu w dyskusję nad horyzontalnymi zagadnieniami związanymi z komplementarnością i partnerstwem.

Bardzo istotnym efektem działalności *Grupy roboczej ds. koordynacji i komplementarności* w 2013 r. było wypracowanie dokumentu pn. *Zasada komplementarności w ramach programów operacyjnych polityki spójności. Wnioski na lata 2014-2020*. Ma on na celu przedstawienie w syntetyczny i praktyczny sposób rekomendowanego podejścia wobec zapewnienia komplementarności wsparcia w okresie programowania 2014-2020, bazując na dotychczasowych doświadczeniach i dobrych praktykach.

- koordynacja i realizacja *Zintegrowanego planu komunikacji funduszy strukturalnych w województwie opolskim w latach 2007-2015*;
- zintegrowanie dostępu do informacji nt. wszystkich programów realizowanych w ramach NSRO 2007-2013 w jednym miejscu, tj. w każdym z 12 punktów, funkcjonujących w ramach *Sieci Punktów Informacyjnych o funduszach europejskich w województwie opolskim*.

Najważniejsze mechanizmy systemowe i prawne:

- wprowadzenie definicji komplementarności do dokumentów programowych i wdrożeniowych w ramach RPO WO 2007-2013;
- uregulowanie realizacji zasady komplementarności w najważniejszych dokumentach programowych (RPO WO 2007-2013, *Szczegółowy opis osi priorytetowych RPO WO 2007-2013*);
- informacje dla wnioskodawców w zakresie rodzajów i sposobów realizacji komplementarności, charakterystyki projektów komplementarnych, a także czynników sprzyjających oraz opisy barier powstających w realizacji projektów komplementarnych zawarto w *Vademecum dla beneficjentów RPO WO 2007-2013 Tom I – Informacje ogólne RPO WO 2007-2013* oraz *Tom II – przygotowanie i wybór projektów w ramach RPO WO 2007-2013*;
- określono miejsce we wniosku o dofinansowanie projektu umożliwiające opis planowanej komplementarności projektu z innymi przedsięwzięciami;
- kryteria wyboru projektów (bezpośrednio bądź pośrednio odnoszące się do komplementarności).

Zastosowanie punktowanych merytorycznych kryteriów wyboru projektów, premiujących projekty o charakterze kompleksowym, zintegrowanym lub komplementarnych z innymi przedsięwzięciami, występuje w ramach wybranych działań/poddziałań Programu, obejmujących: wsparcie instytucji otoczenia biznesu, turystykę, infrastrukturę drogową i transport publiczny; rewitalizację i zagospodarowanie terenów zdegradowanych. W związku z faktem, że te kryteria są punktowane, wskazanie przez beneficjenta komplementarności ma wpływ na pozycję, jaką zajmie dany projekt na liście rankingowej. Ma to zachęcić beneficjentów do realizacji projektów komplementarnych i bezpośrednio wpłynąć na zapewnienie komplementarności.

W ramach kryteriów zastosowano także narzędzia zapewniające komplementarność pośrednią, tj. mechanizmy, które umożliwiają tworzenie otoczenia do zapewnienia komplementarności (wsparcie badań i rozwoju oraz innowacyjności, a także infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami).

Realizacja kilku nawet niewielkich projektów, może przynieść znaczące korzyści, jeśli zostaną one zrealizowane łącznie, mając na względzie wspólny cel do osiągnięcia. Mamy wówczas do czynienia z efektem synergii: gdy realizacja kilku projektów w sposób zintegrowany, daje beneficjentowi/instytucji większe zyski i/lub niższe koszty, niż realizacja tych projektów oddzielnie.

Warto podkreślić, że rzeczywista ocena efektów synergii może nastąpić dopiero po zakończeniu realizacji wszystkich projektów komplementarnych, a najlepszym narzędziem do przeprowadzenia takiej oceny wydają się być badania ewaluacyjne.

W ramach zaprezentowanych w *Sprawozdaniu rocznym za 2013 r.* komplementarnych inwestycji realizowanych w województwie opolskim przedstawione zostały przykłady projektów z następujących obszarów: innowacji i przedsiębiorczości, społeczeństwa informacyjnego, edukacji, kształcenia zawodowego i ustawicznego, infrastruktury drogowej i transportu publicznego, gospodarki odpadami, poprawy jakości powietrza i wykorzystania odnawialnych źródeł energii, dziedzictwa kulturowego i odnowy wsi. W opisywanych obszarach zauważalne są pierwsze efekty synergiczne w postaci:

- wzrostu innowacyjnych firm, poszukujących nowych rozwiązań w ochronie środowiska;
- pełniejszego wykorzystania infrastruktury dofinansowanej w obszarze edukacji oraz poprawy jakości kształcenia młodzieży i dorosłych;
- zwiększenia dostępności do infrastruktury i zasobów Internetu szerokopasmowego oraz wzrostu kompetencji cyfrowych uczniów;
- zwiększenia dopasowania kierunków kształcenia zawodowego i wyższego do potrzeb rynku pracy;
- poprawy dostępności komunikacyjnej stolicy regionu;
- budowy kompleksowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi;
- zmniejszenia energochłonności obiektów użyteczności publicznej;
- wzrostu udziału odnawialnych źródeł energii w bilansie energetycznym województwa;
- odnowy wsi i promocji terenów wiejskich w oparciu o cysterskie dziedzictwo kulturowe i turystykę.

Opisy znaczących przykładów komplementarności pomiędzy projektami przedstawiono w *Załączniku XI*. Ze względu na końcowy etap wdrażania projektów w ramach RPO WO 2007-2013, można zidentyfikować każdy rodzaj komplementarności. Ponadto, należy podkreślić, że projekty najczęściej realizują kilka rodzajów komplementarności jednocześnie. Ze względu na duży wachlarz identyfikowanych typów komplementarności, które opierają się np. na źródle pochodzenia środków, okresie programowania, ukierunkowaniu wsparcia, zostaną omówione jedynie przykładowe rodzaje.

W przedstawionych przykładach występuje m.in.:

➔ **komplementarność wewnątrzprogramowa:**

Projekty infrastrukturalne współfinansowane w ramach poddziałania 1.3.2 RPO WO 2007-2013 zrealizowało przedsiębiorstwo STEGU Sp. z o. o. W ich ramach w przedsiębiorstwie wdrożono automatyzację 2 linii produkcyjnych, podnosząc jakość i wydajność produkcji oraz zwiększając efektywność funkcjonowania przedsiębiorstwa (*przykład I*).

➔ **komplementarność międzyprogramowa z:**

- komponentem regionalnym Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013;
- Programem Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka 2007-2013;
- Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko 2007-2013;
- Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013;
- Zintegrowanym Programem Operacyjnym Rozwoju Regionalnego 2004-2006;
- Sektorowym Programem Operacyjnym Transport 2004-2006;
- Sektorowym Programem Operacyjnym Restrukturyzacja i Modernizacja Sektora Żywnościowego oraz Rozwój Obszarów Wiejskich 2004-2006;
- programami współfinansowanymi z budżetu państwa (Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych 2008-2011);

- programami wdrażanymi przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (Program KAWKA).

➤ **komplementarność wewnątrzfunduszowa:**

Gmina Jemielnica zrealizowała projekty współfinansowane z EFRR w ramach RPO WO 2007-2013 oraz PO IG 2007-2013, dzięki którym nastąpiła promocja w kraju i zagranicą cysterskiego dziedzictwa kulturowego i wzrost atrakcyjności turystycznej obszarów wiejskich (*przykład VII*).

➤ **komplementarność międzyfunduszowa:**

Projekty RPO WO 2007-2013 dofinansowane z EFRR są najczęściej komplementarne z projektami wspartymi z EFS. Projekty nakierowane na rozwój placówek szkolnictwa zawodowego oraz podniesienie atrakcyjności i jakości szkolnictwa zawodowego realizuje Powiat kluczborski w partnerstwie z Centrum Kształcenia Ustawicznego w Kluczborku (*przykład VI*).

➤ **komplementarność jednookresowa:**

Ten rodzaj komplementarności realizują projekty Zakładu Komunalnego w Opolu. W ramach RPO WO 2007-2013 oraz PO IS 2007-2013 przeprowadzono kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami w Mieście Opolu i gminach z nim sąsiadujących (*przykład IV*).

➤ **komplementarność międzyokresowa:**

Proces kompleksowej modernizacji układu komunikacyjnego miasta, polepszenie stanu infrastruktury drogowej oraz budowa zrównoważonego systemu transportu miejskiego to procesy długotrwałe, wynikające z wieloletnich planów inwestycyjnych. Miejski Zarząd Dróg w Opolu (jako partner Miasta Opolu) realizował projekty w tych obszarach współfinansowane w ramach SPOT 2004-2006, ZPORR 2004-2006 oraz RPO WO 2007-2013 (*przykład III*).

➤ **komplementarność w ramach jednej polityki unijnej:**

W ramach RPO WO 2007-2013 przeważa komplementarność w ramach Polityki Spójności. Działania takie podjęła np. Gmina Kietrz, w której ze środków EFRR zmodernizowano infrastrukturę bazy dydaktycznej lokalnych szkół, przyczyniając się do znacznego polepszenia warunków prowadzenia działalności edukacyjnej. Jednocześnie w ramach projektów współfinansowanych w ramach PO KL 2007-2013 prowadzone były dodatkowe zajęcia dydaktyczne i pozalekcyjne, wykorzystujące częściowo zakupiony sprzęt, wyrównujące szanse edukacyjne dzieci z terenów wiejskich (*przykład II*).

➤ **komplementarność pomiędzy politykami:**

Pojawia się najczęściej w przypadku projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, będącego instrumentem Wspólnej Polityki Rolnej. Ze wsparcia w ramach Polityki Spójności i Wspólnej Polityki Rolnej efektywnie korzysta (wymieniana już jako przykład komplementarności wewnątrzfunduszowej) Gmina Jemielnica. W ramach obu polityk dofinansowano komplementarne przedsięwzięcia dotyczące odnowy wsi i promocji dziedzictwa kulturowego (*przykład VII*).

➤ **komplementarność funduszy europejskich:**

Dobrym przykładem wykorzystania szerokiego wsparcia, jakie dają fundusze unijne, jest także Gmina Kędzierzyn-Koźle. Dzięki realizacji kilku komplementarnych projektów w ramach RPO WO 2007-2013 oraz PO IS 2007-2013 widoczne są wymierne korzyści ekologiczne, energetyczne i ekonomiczne, w postaci poprawy jakości powietrza, zmniejszenia energochłonności gospodarki oraz wzrostu wykorzystania odnawialnych źródeł energii (*przykład V*).

➤ **komplementarność z innym środkami publicznymi i prywatnymi:**

Ten rodzaj komplementarności występuje zdecydowanie rzadziej niż komplementarność w ramach różnych funduszy europejskich. Niemniej coraz częściej beneficjenci dostrzegają możliwości wsparcia także spoza unijnego źródła. Przykładowo, Miasto Opole systematycznie od 2008 r. pozyskuje środki z Programu rządowego (Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych) na modernizację ciągów komunikacyjnych. Natomiast Miejski Zakład Energetyki Ciepłej w Kędzierzynie-Koźlu korzystał wielokrotnie z pożyczek Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu.

Pozyskał także wsparcie w ramach pilotażowego krajowego Programu KAWKA, którego celem jest likwidacja niskiej emisji, wspierającej wzrost efektywności energetycznej i rozwój rozproszonych odnawialnych źródeł energii.

Na realizację ww. projektów komplementarnych z pewnością miały wpływ różne mechanizmy i narzędzia służące komplementarności, wypracowane przez IZ RPO WO 2007-2013. Trudno jednak ocenić, który mechanizm i w jakim stopniu decydował o tym, że dany beneficjent realizował właśnie komplementarne inwestycje. Tak duża liczba identyfikowanych inwestycji komplementarnych od początku wdrażania Programu, pozwala z pewnością stwierdzić, iż problematyka komplementarności nie jest obca beneficjentom z województwa opolskiego.

Zauważone przez ewaluatora¹⁰ bariery w realizacji komplementarności (np. niedookreślenie pojęcia komplementarności; niska świadomość obecności komplementarności i jej istotności wśród beneficjentów; nadmierna dowolność w opisie projektów komplementarnych; brak wizji, realizacja działań nieprzemyślanych, interwencja punktowa) udało się w dużym stopniu wyeliminować, dzięki zastosowaniu wieloaspektowych mechanizmów i narzędzi wskazanych powyżej. Miały one bowiem za zadanie uwypuklenie znaczenia czynników sprzyjających komplementarności, wskazanie pozytywów realizacji zintegrowanych i kompleksowych inwestycji, a także minimalizację barier stojących na drodze do osiągnięcia komplementarności i efektów synergii.

➤ **Szczegółowe informacje nt. projektów komplementarnych – Załącznik XI Przykłady komplementarności projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 z przedsięwzięciami współfinansowanymi z innych programów lub funduszy**

2.6.1.2 W świetle badań ewaluacyjnych

W ramach RPO WO 2007-2013 badanie ewaluacyjne dotyczące problematyki koordynacji i komplementarności wsparcia w województwie opolskim przeprowadzono w 2011 r. Jego głównym celem była analiza i ocena komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia, w szczególności ze środków UE w województwie opolskim oraz określenie zasadności ich zintegrowania w przyszłym okresie finansowania przy równoczesnym wskazaniu skutecznych i efektywnych mechanizmów zapewniających ich komplementarność.

Szczegółowe wnioski z ww. badania zostały przedstawione w *Sprawozdaniu rocznym z wdrażania RPO WO 2007-2013 za rok 2011*. Warto jednak przypomnieć najważniejsze rekomendacje ewaluatora, które stanowią propozycję zmian w dotychczasowym zarządzaniu regionalnym programem operacyjnym i które w większości zostały w całości wdrożone przez adresatów rekomendacji:

- upowszechnienie jednej definicji komplementarności (definicję zamieszczono w *Szczegółowym opisie osi priorytetowych RPO WO 2007-2013*);
- rozszerzenie i wyjaśnienie zapisów dotyczących komplementarności w dokumentach programowych (wprowadzono odpowiednie zapisy w *Vademecum dla beneficjentów RPO WO 2007-2013*);
- upowszechnianie wiedzy o komplementarności u (potencjalnych) beneficjentów (wydanie publikacji pt. *Komplementarność w ramach RPO WO 2007-2013 jako narzędzie zwiększania efektywności realizacji celów rozwojowych regionu: znaczenie, ewaluacja, przykłady*);
- rozszerzenie spectrum obszarów tematycznych, w których komplementarność jest oceniana (IZ rozważa wprowadzenie stosownych zapisów także na etapie opracowywania dokumentów wdrożeniowych dla RPO WO 2014-2020).

Dodatkowo, ewaluator zaproponował działania, które pozwolą na optymalizację procesów w obszarze komplementarności w perspektywie finansowej 2014-2020. Najważniejsze z nich to:

- stworzenie harmonogramu naborów do poszczególnych działań RPO WO 2014-2020, uwzględniającego koncentrację komplementarności w wybranych obszarach, kolejność naborów wewnątrz działań i odstęp czasowy wymagany do uruchomienia inwestycji;

¹⁰ Por. Badanie ewaluacyjne z 2011 r. pn. *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*.

- koncentracja opisu - pozostawienie jednego multi-pola na opis komplementarności we wniosku o dofinansowanie, rezygnacja z opisu komplementarności w Studium Wykonalności Inwestycji;
- stworzenie adekwatnego do nowych warunków generatora wniosków oraz systemu bazy danych, uwzględniającego kwestie dot. komplementarności, zgodnie z potrzebami monitoringu, umożliwiającego generowanie statystyk komplementarności w różnych ujęciach – m.in. międzyprogramowej, międzyokresowej i w obszarze problemowym.

Na obecnym etapie wdrażania RPO WO 2007-2013 nie są planowane inne badania ewaluacyjne w zakresie koordynacji i komplementarności wsparcia.

➤ **Szczegółowe informacje nt. innych planowanych ewaluacji – punkt 2.7.3.6 Plan ewaluacji na 2014 r. – planowane badania ewaluacyjne**

Ponadto, warto przypomnieć, że Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 w 2012 r. wydała publikację pt. *Komplementarność w ramach RPO WO 2007-2013 jako narzędzie zwiększenia efektywności realizacji celów rozwojowych regionu: znaczenie, ewaluacja, przykłady*. Była ona m.in. wynikiem rekomendacji zaproponowanej w ramach przeprowadzonego rok wcześniej badania ewaluacyjnego. W materiale zaprezentowano informacje nt. komplementarności, korzyści z niej płynące, w tym przedstawiono dobre praktyki zaobserwowane w województwie opolskim, co miało przyczynić się do upowszechnienia wiedzy o komplementarności wśród wnioskodawców i beneficjentów Programu. Najważniejsze wnioski płynące z ww. publikacji zostały zaprezentowane w *Sprawozdaniu rocznym z wdrażania RPO WO 2007-2013 za rok 2012*.

2.6.2 Cross-financing

Dla zapewnienia efektywnej realizacji programu IZ RPO WO 2007-2013 wybrała do dofinansowania w ramach *cross-financingu* kategorię interwencji 62 *Rozwój systemów i strategii uczenia się przez całe życie w przedsiębiorstwach; szkolenia i usługi na rzecz zwiększenia zdolności adaptacyjnych pracowników do zmian; promowanie przedsiębiorczości i innowacji*. Stosowanie mechanizmu *cross-financingu* umożliwiono beneficjentom w ramach wybranych działań i poddziałań pięciu Osi priorytetowych RPO WO 2007-2013. Oznacza to, iż szkolenia będące elementem lub uzupełnieniem projektu inwestycyjnego stanowią wydatek kwalifikowany projektu.

Beneficjenci RPO WO 2007-2013 już na etapie przygotowania projektu deklarują stosowanie instrumentu finansowania krzyżowego dla działań, które są niezbędne do zrealizowania inwestycji. Wykorzystanie mechanizmu w projekcie wiąże się z kwalifikowaniem wydatków według zasad określonych dla danego funduszu. Poziom *cross-financingu* monitorowany jest podczas weryfikacji wniosków o płatność przez pracowników IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia. Ze względu na nieznaczne zainteresowanie beneficjentów instrumentem finansowania elastycznego, nie występuje zagrożenie przekroczenia maksymalnego progu 10% środków przeznaczonych na współfinansowanie wydatków objętych zakresem EFS na poziomie danej Osi priorytetowej.

Od momentu uruchomienia Programu do końca roku 2013 mechanizm elastycznego finansowania wykorzystali beneficjenci **18 projektów**, realizowanych w ramach trzech Osi priorytetowych. Wysokość udziału w poszczególnych umowach wynosi od 0,47% do 15,22% wydatków kwalifikowanych. Zdecydowana większość projektów wykorzystujących *cross-financing* realizowana jest w ramach Osi priorytetowej 2 *Spółczeństwo informacyjne (Tabela 25)*.

Tabela 25. Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem *cross-financingu* od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Działanie/poddziałanie	Podpisane umowy		
	Liczba umów	Całkowita wartość	Dofinansowanie EFRR
1.3.1 Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw	2	4,41	2,61
1.3.2 Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach	1	0,24	0,08
2.2 Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych	14	14,59	12,26

Działanie/poddziałanie	Podpisane umowy		
	Liczba umów	Całkowita wartość	Dofinansowanie EFRR
5.2.1 Stacjonarna opieka medyczna	1	0,42	0,23
RAZEM:	18	19,66	15,18

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Analizując przedsięwzięcia wykorzystujące mechanizm elastycznego finansowania w ramach RPO WO 2007-2013 wyodrębnić należy grupy projektów, w których zadania realizowane poprzez zastosowanie *cross-financingu* stanowią niezbędny element dla powodzenia inwestycji:

- wsparcie rozwoju sektora B+R (poddziałanie 1.3.1)

Realizacja inwestycji z zakresu wzmocnienia współpracy sektora B+R z przedsiębiorstwami w celu zwiększenia transferu nowoczesnych technologii wymaga poniesienia tzw. wydatków miękkich. Warunkiem koniecznym do spełnienia założeń projektu jest organizacja szkoleń, konferencji, giełd kooperacyjnych, targów, wystaw, misji gospodarczych, promocji innowacji i transferu technologii, jak również prowadzenie działań z zakresu doradztwa czy badań, bez których projekt nie osiągnie spójnego i kompleksowego charakteru;

- innowacyjne rozwiązania technologiczne w przemyśle (poddziałanie 1.3.2)

W ramach projektu realizowanego w poddziałaniu 1.3.2 przewidziany został zakup nowoczesnego sprzętu koniecznego do polepszenia jakości usług wycinki drzewostanu świadczonych przez przedsiębiorstwo. Elementem przedsięwzięcia jest projekt szkoleniowy obejmujący część teoretyczną związaną z przekazaniem informacji dotyczących budowy i wyposażenia innowacyjnych maszyn oraz aspekt praktyczny, który pozwala zaznajomić się z poszczególnymi funkcjami danej maszyny. Rezultatem prowadzonych szkoleń będzie wyrobienie prawidłowych nawyków w pracy przyszłych operatorów, co pozwoli unikać błędów w użytkowaniu maszyn, przyczyni się do wydłużenia czasu bezawaryjnej pracy sprzętu, a tym samym zwiększy efektywność wykorzystania zakupionych urządzeń;

- wsparcie informatyczne jednostek oświatowych (działanie 2.2)

W projektach edukacyjnych wykorzystujących mechanizm elastycznego finansowania w ramach działania 2.2 przewidziane zostało przeprowadzenie szkoleń z zakresu obsługi technicznej platformy e-learningowej i obsługi aplikacji do tworzenia materiałów i wykładów dla platformy (projekt Uniwersytetu Opolskiego) oraz przeszkolenie pracowników dydaktycznych, koordynatorów projektu i dyrektorów szkół nt. możliwości zarządzania oświatą przy użyciu wdrożonych technologii informatycznych (projekt „Opolska eSzkoła, szkoła ku przyszłości”);

- rozwój bazy informatycznej i e-usług w jednostkach administracji publicznej (działanie 2.2)

W przypadku działania 2.2 z *cross-financingu* korzystają również beneficjenci realizujący projekty polegające na rozbudowie infrastruktury informatycznej jednostek administracji publicznej. Jednym z elementów inwestycji są szkolenia przewidziane dla pracowników urzędu, które obejmują m.in. przekazanie prawidłowego sposobu użytkowania sieci teleinformatycznej, wdrożenie oprogramowania służącego do elektronicznego obiegu dokumentów, obsługi platformy e-usług;

- zakup nowoczesnego sprzętu diagnostycznego oraz informatyzacja placówek ochrony zdrowia (działanie 2.2 i poddziałanie 5.2.1)

W ramach inwestycji prowadzonych na rzecz placówek ochrony zdrowia zaplanowane zostało przeprowadzenie szkoleń pracowników z zakresu obsługi nowo zakupionego sprzętu i aplikacji służących rozbudowie systemu informatycznego placówek, w tym m.in.: elektronicznej formy obsługi pacjentów za pomocą usług on-line, korzystanie z zakupionych programów w zakresie wprowadzania danych, tworzenia raportów, wykonywania analiz i sprawozdań.

W przypadku projektu realizowanego w ramach poddziałania 5.2.1 zakupiony został nowoczesny tomograf komputerowy, do obsługi którego konieczne jest przeprowadzenie szkolenia. Przeszkolenie pracowników placówki medycznej wyposażonej w urządzenie diagnostyczne stanowi integralną część

projektu i jest warunkiem koniecznym dla dopuszczenia sprzętu do użytkowania przez dostawcę. Realizacja projektu szkoleniowego przewidzianego w ramach inwestycji pozwoli zapewnić odpowiednio wysoki standard prowadzonych badań uzupełniając jednocześnie bazę sprzętu diagnostycznego w województwie.

Od uruchomienia programu beneficjenci złożyli wnioski o płatność końcową dla **13 projektów**. Poniesione zostały wydatki związane z zakresem interwencji EFS, w łącznej wysokości prawie **344,55 tys. Euro**. Szczegóły przedstawiono w Tabeli 26.

Tabela 26. Wydatki objęte *cross-financingiem* w ramach zakończonych umów od uruchomienia Programu

[tys. Euro]

Lp.	Działanie/ poddziałanie	Tytuł projektu	Wydatki kwalifikowane objęte wnioskiem	Wydatki objęte <i>cross- financingiem</i>	% wydatków objętych zakresem EFS
1.	1.3.2	Wdrożenie innowacyjnej technologii wycinki	198,60	5,33	2,68 %
2.	2.2	Rozbudowa infrastruktury informatycznej Uniwersytetu Opolskiego do wdrożenia platformy e-learningowej i kompleksowego systemu obsługi studiów	1 803,79	17,6	0,98 %
3.		Ucyfrowienie diagnostyki obrazowej Szpitala w Nysie	286,01	13,72	4,80%
4.		„E-Szpital – stworzenie dostępu do Internetu i usług z zakresu e-zdrowie dla społeczeństwa oraz rozbudowa systemu informacji telemedycznej, gromadzenia, przetwarzania i archiwizacji danych w Szpitalu Wojewódzkim w Opolu”	539,98*	19,87	3,68%
5.		Wprowadzenie e-usług w Samodzielnym Publicznym Zespole Opieki Zdrowotnej w Kędzierzynie-Koźlu	1 467,41*	29,09	1,98%
6.		Rozwój e-usług medycznych oraz wdrożenie zintegrowanego systemu informatycznego w SPZOZ ZOZ w Głuchołazach	127,92	12,78	9,99%
7.	2.2	E-Opole. Budowa transakcyjnej platformy e-usług publicznych	684,70	66,55	9,72%
8.		Kompleksowa informatyzacja Gminy Popielów celem zapewnienia mieszkańcom lepszego dostępu do e-usług	104,54*	1,07	1,03%
9.		Rozbudowa systemu Informatycznego Samodzielnego Publicznego Zespołu Szpitali Pulmonologiczno – Reumatologicznych z siedzibą w Kup	116,88*	9,53	8,15%
10.		Opolskie w Internecie – system informacji przestrzennej i portal informacyjno-promocyjny Województwa Opolskiego	2 325,30	10,78	0,46%
11.		System e-zdrowie w Zespole Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Strzelcach Opolskich	421,36*	15,84	3,76%
12.		Opolska eSzkoła, szkołą ku przyszłości	3 965,79	132,09	3,33%
13.	5.2.1	Zakup tomografu komputerowego przez Zespół Opieki Zdrowotnej w Oleśnie	415,29*	10,30	2,48%
RAZEM:			12 457,57	344,55	-

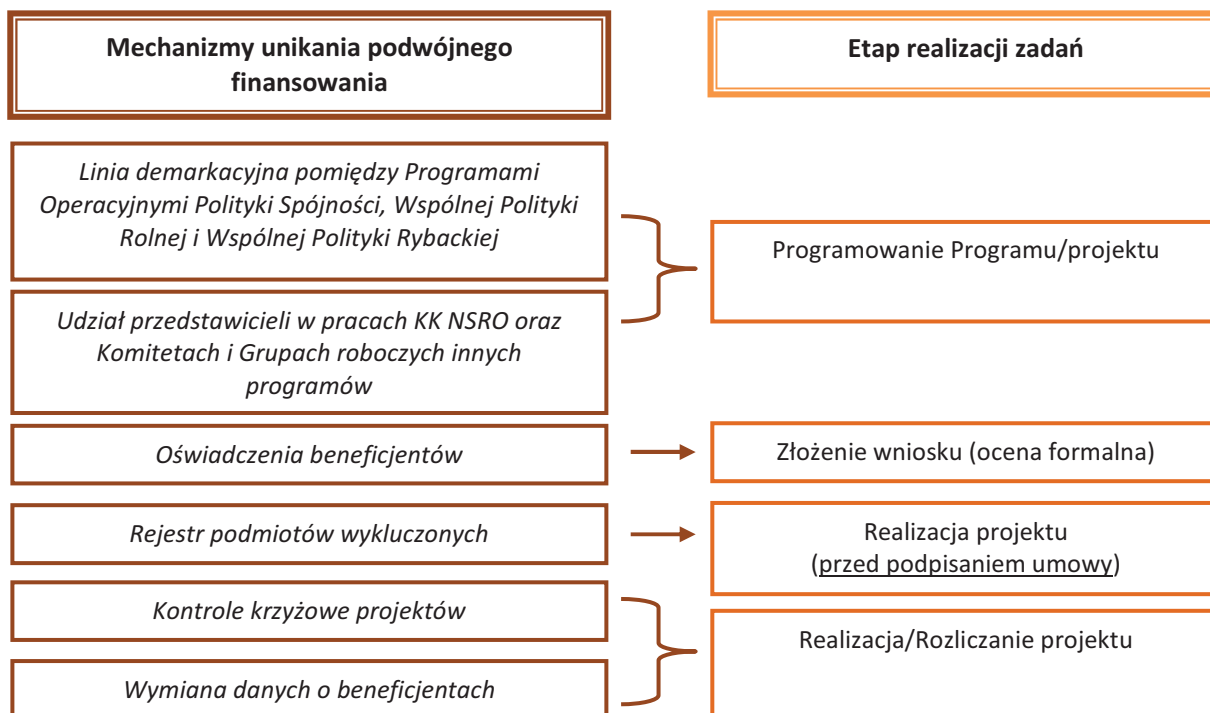
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

*We wskazanych wnioskach do wylczenia poziomu *cross-financingu* brano pod uwagę wydatki kwalifikowane pod autoryzacją. Związane jest to ze zmianą wysokości wydatków kwalifikowanych w wyniku rozstrzygnięcia procedur przetargowych, pociągających za sobą konieczność modyfikacji wysokości wykorzystania wsparcia mechanizmu elastycznego finansowania.

2.6.3 Mechanizmy unikania podwójnego finansowania działań realizowanych w ramach polityki spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej

Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 na każdym etapie realizacji zadań w ramach RPO WO 2007-2013 stosuje narzędzia mające na celu unikanie podwójnego finansowania działań ze środków unijnych (Schemat 4).

Schemat 4. Mechanizmy unikania podwójnego finansowania zadań realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

➤ **Linia demarkacyjna pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej**

Linia demarkacyjna jest podstawowym narzędziem służącym zapewnieniu demarkacji pomiędzy poszczególnymi programami operacyjnymi. Dokument został przyjęty Uchwałą Nr 2 KK NSRO 2007-2013 z 18 grudnia 2007 r. Obejmuje on zestaw kryteriów określających dla poszczególnych typów projektów możliwe źródło finansowania ze środków unijnych, uniemożliwiające wielokrotne finansowanie ze środków różnych funduszy UE. Dokument stanowiący tabelaryczne zestawienie obszarów interwencji wraz ze stosownymi kryteriami określającymi źródło finansowania jest obligatoryjnym aktem dla instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych (instytucje zarządzające, instytucje pośredniczące, instytucje pośredniczące II stopnia). Kryteria odnoszą się m.in. do zasięgu terytorialnego projektów, jego charakteru, wartości (kosztów kwalifikowanych), a także rodzaju beneficjenta.

W okresie sprawozdawczym *Linie demarkacyjną* aktualizowano kilkakrotnie Uchwałami KK NSRO 2007-2013: Nr 76 z dnia 10 stycznia 2013 r., Nr 77 z dnia 14 czerwca 2013 r., Nr 78 z dnia 18 czerwca 2013 r., Nr 79 z dnia 10 lipca 2013 r., Nr 81 z dnia 29 sierpnia 2013 r., Nr 82 z dnia 7 października 2013 r. oraz Nr 84 z dnia 2 grudnia 2013 r. IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia za każdym razem dokonuje analizy ewentualnego wpływu aktualizacji na zapisy dokumentów programowych w zakresie RPO WO 2007-2013.

Szczegółowy opis osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 zawiera zapisy dotyczące:

- demarkacji i komplementarności z innymi programami operacyjnymi w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej, wskazując konkretne Priorytety, z którymi dane działanie/poddziałanie RPO WO 2007-2013 jest komplementarne;
- komplementarności wewnątrz RPO WO 2007-2013.

W okresie sprawozdawczym nie wystąpiły problemy z zapewnieniem przestrzegania linii demarkacyjnej.

➤ **Udział przedstawicieli w pracach KK NSRO oraz Komitetach i Grupach roboczych innych programów**

KK NSRO jest ciałem, które nadzoruje wdrażanie programów realizowanych w ramach NSRO, a tym samym realizuje także zadania związane z unikaniem podwójnego finansowania działań realizowanych w ramach polityki spójności z działaniami realizowanymi w ramach Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej m. in. poprzez przyjęcie *Linii demarkacyjnej*.

Z ramienia IZ RPO WO 2007-2013 w pracach KK NSRO uczestniczy Marszałek Województwa Opolskiego, a w jego zastępstwie Dyrektor Departamentu Koordynacji Programów Operacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego. Ponadto, jeden z pracowników Departamentu Koordynacji Programów Operacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego uczestniczy w pracach *Grupy roboczej ds. społeczeństwa obywatelskiego*. Ww. Grupa działa w ramach KK NSRO.

Marszałek Województwa Opolskiego jest jednocześnie przewodniczącym Podkomitetu Monitorującego PO KL województwa opolskiego. Dzięki udziałowi przedstawicieli IZ RPO WO 2007-2013 w pracach komitetów/grup roboczych różnych programów zapewniona jest możliwość wymiany informacji na temat realizowanych lub planowanych do realizacji przedsięwzięć w celu uniknięcia podwójnego finansowania tego samego typu projektów.

➤ **Oświadczenia beneficjentów**

Aplikujący beneficjent może wnioskować o dofinansowanie swoich działań jedynie w ramach jednego programu operacyjnego. W ramach RPO WO 2007-2013 został zobowiązany do przedstawienia oświadczenia, że wydatki kwalifikowane w ramach projektu nie były, nie są i nie będą finansowane z innych programów unijnych. Prawdziwość złożonego oświadczenia obarczona jest odpowiedzialnością karną za składanie fałszywych zeznań, przewidzianą w Kodeksie Karnym (Dz. U. 1997 r., Nr 88, poz. 553). Wzór deklaracji beneficjenta zawarty jest w *Vademecum dla beneficjentów RPO WO 2007-2013. Tom II – Przygotowanie i wybór projektów w ramach RPO WO 2007-2013*. Element ten weryfikowany jest podczas oceny formalnej.

➤ **Rejestr podmiotów wykluczonych**

W związku z wejściem w życie *Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*, od 2010 r. na podstawie art. 210 obowiązek prowadzenia rejestru podmiotów wykluczonych został powierzony Ministrowi Finansów. Informacje zawarte w ww. rejestrze udostępniane są instytucjom zarządzającym, instytucjom pośredniczącym, instytucjom wdrażającym i instytucji certyfikującej.

Mając na względzie powyższe uwarunkowania IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia, przed podpisaniem umowy z beneficjentem, kierują pisemne zapytanie do Ministra Finansów odnośnie ewentualnego ujęcia danego beneficjenta w rejestrze podmiotów wykluczonych z możliwości ubiegania się o dofinansowanie. Procedura ta nie ma zastosowania w przypadku gdy beneficjentem są jednostki samorządu terytorialnego. Zgodnie z ***Rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 23 czerwca 2010 r. w sprawie rejestru podmiotów wykluczonych z możliwości otrzymania środków przeznaczonych na realizację programów finansowanych z udziałem środków europejskich***, za pomocą *Formularza zgłoszenia podmiotu podlegającego wpisowi do rejestru* Instytucja Zarządzająca ma obowiązek zgłaszania wykluczonego podmiotu do rejestru, o którym mowa wyżej.

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie dokonywała żadnych zgłoszeń do rejestru podmiotów wykluczonych.

➤ **Kontrole krzyżowe projektów**

Kontrole krzyżowe projektów służą wykrywaniu i eliminowaniu przypadków podwójnego finansowania wydatków. Wyróżnia się trzy typy kontroli krzyżowych ze względu na ich cel (*Tabela 27*).

Tabela 27. Rodzaje kontroli krzyżowych ze względu na ich cele.

Rodzaj kontroli krzyżowej	Cel	Źródło danych
kontrola krzyżowa programu	wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków w ramach jednego PO	dane zawarte w KSI (SIMIK 07-13)
kontrola krzyżowa horyzontalna	wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków w ramach różnych PO perspektywy finansowej 2007-2013	dane zawarte w KSI (SIMIK 07-13)
kontrola krzyżowa międzyokresowa	wykrywanie i eliminowanie podwójnego finansowania wydatków w ramach PO dwóch perspektyw finansowych	dane zawarte w KSI (SIMIK 07-13) oraz w Systemie Informatycznym Monitoringu i Kontroli Finansowej Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności SIMIK 04-06

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

➤ **Szczegółowe informacje nt. kontroli krzyżowych – punkt 2.6.4 Kontrole krzyżowe w zakresie odpowiedzialności Instytucji Zarządzającej**

➤ **Wymiana danych o beneficjentach**

7 lipca 2009 r. pomiędzy Ministrem Rozwoju Regionalnego, Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa zostało zawarte *Porozumienie o Współpracy w zakresie wymiany danych na temat beneficjentów realizujących projekty/operacje/przedsięwzięcia w ramach programów NSRO 2007-2013 oraz PROW 2007-2013*. W dniu 29 czerwca 2010 r. został zawarty Aneks nr 1, a następnie w dniu 15 marca 2012 r. zawarto Aneks nr 2 do niniejszego *Porozumienia o Współpracy*. Celem tej współpracy jest zapewnienie skutecznej i efektywnej kontroli krzyżowej wydatków rozliczanych w ramach programów NSRO 2007-2013 oraz PROW 2007-2013 i PO RYBY 2007-2013.

Na podstawie powyższego porozumienia IZ RPO WO 2007-2013 ma możliwość dostępu do danych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Dane udostępniane mogą być w formie raportu podstawowego i pogłębionego z systemu wsparcia informatycznego dla działań pomocowych realizowanych w ramach PROW 2007-2013 (OFSA PROW). Zgodnie z obowiązującą procedurą dane niezarejestrowane w tym systemie są przekazywane do Instytucji Zarządzającej w formie raportu podstawowego. Natomiast dane szczegółowe dla wybranych numerów NIP przekazywane są na pisemny wniosek IZ RPO WO 2007-2013 w formie raportu pogłębionego.

Oprócz ww. mechanizmu IZ RPO WO 2007-2013 nie posiada odrębnych mechanizmów dotyczących koordynacji i komplementarności z PROW 2007-2013 oraz PO RYBY 2007-2013.

2.6.4 Kontrole krzyżowe w zakresie odpowiedzialności Instytucji Zarządzającej

Zgodnie z *Wytycznymi w zakresie procesu kontroli w ramach obowiązków instytucji zarządzających* IZ RPO WO 2007-2013 odpowiada za prowadzenie oraz organizację kontroli krzyżowych programu oraz kontroli krzyżowych horyzontalnych z projektami PROW 2007-2013 i PO RYBY. Natomiast za realizację kontroli krzyżowych horyzontalnych (z wyłączeniem kontroli krzyżowych z projektami PROW 07-13 i PO RYBY) odpowiedzialna jest Instytucja Koordynująca NSRO.

Jednostką wyznaczoną przez IZ RPO WO 2007-2013 do przeprowadzania kontroli krzyżowych jest **Referat Kontroli Funduszy Strukturalnych**, który działa w ramach Departamentu Koordynacji Programów Operacyjnych Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego. Kontrole krzyżowe przeprowadzane są przez **dwóch pracowników**.

Poniżej przedstawione zostały efekty procesów kontrolnych, jakie zostały zrealizowane w okresie sprawozdawczym 2013 r. w ramach RPO WO 2007-2013.

Kontrole krzyżowe Programu prowadzone są na podstawie zamieszczanych w KSI (SIMIK 07-13) danych, dotyczących beneficjentów i realizowanych przez nich projektów. Weryfikacja prowadzona jest pod kątem

przedkładania do sfinansowania więcej niż jeden raz tego samego dokumentu finansowo-księgowego. Raz w miesiącu kontroli poddana zostaje próba co najmniej 5 % beneficjentów spośród realizujących co najmniej dwa projekty w ramach RPO WO 2007-2013.

W okresie od stycznia do grudnia 2013 r. IZ RPO WO 2007-2013 przeprowadziła **95 kontroli krzyżowych** w ramach RPO WO 2007-2013 natomiast do systemu KSI (SIMIK 07-13) wprowadzonych jest 100 kontroli krzyżowych Programu, ze względu na to, iż niektórzy beneficjenci mają nadane dwa numery NIP. W przedłożonych przez beneficjentów wnioskach o płatność nie stwierdzono podwójnego finansowania.

Kontrole krzyżowe horyzontalne w ramach RPO WO 2007-2013 przeprowadzane są przez Instytucję Zarządzającą oraz Instytucję Pośredniczącą II stopnia. Dla zapewnienia kontroli krzyżowych horyzontalnych z projektami PROW 2007-2013 i PO RYBY 2007-2013, IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia sprawdzają w trakcie kontroli w miejscu realizacji projektu występowanie na oryginałach faktur lub dokumentów o równoważnej wartości dowodowej adnotacji instytucji wdrażających:

- PROW 2007-2013 o treści „*Przedstawiono do refundacji w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013*”;
- PO RYBY 2007-2013 o treści „*Przedstawiono do refundacji w ramach Programu Operacyjnego Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013*”.

W ramach przeprowadzonych w okresie sprawozdawczym przez IZ RPO WO 2007-2013 **19 kontroli** w miejscu realizacji projektu, nie stwierdzono występowania podwójnego finansowania.

Kontrole krzyżowe horyzontalne (z wyłączeniem kontroli krzyżowych z projektami PROW 07-13 i PO RYBY), są przeprowadzane są przez IK NSRO metodą losową, na próbie co najmniej 5 % beneficjentów, którzy realizują lub realizowali więcej niż jeden projekt w ramach różnych PO/RPO. Dodatkowo kontroli może podlegać beneficjent, co do którego zachodzi podejrzenie podwójnego finansowania wydatków.

W przypadku wykrycia przez IK NSRO podwójnego finansowania tego samego wydatku, instytucja kontrolująca zawiadamia niezwłocznie o tym fakcie Instytucję Zarządzającą.

Wg danych z KSI SIMIK 07-13 wprowadzonych do dnia 31 grudnia 2013 r. Instytucja Koordynująca NSRO w okresie sprawozdawczym w ramach RPO WO 2007-2013 przeprowadziła **1 kontrolę krzyżową horyzontalną nie wykrywając nieprawidłowości, natomiast kontroli krzyżowych międzyokresowych nie przeprowadziła.**

2.7 Monitorowanie i ocena

2.7.1 Działania Instytucji Zarządzającej oraz Instytucji Pośredniczącej II stopnia

Jak określono w sprawozdaniach rocznych za poprzednie lata, IZ RPO WO 2007-2013 kontynuowała działania w zakresie monitorowania realizacji Programu, zarówno w zakresie finansowej, jak i rzeczowej. Do monitoringu oraz sprawozdawczości w zakresie RPO WO 2007-2013 wykorzystywane są narzędzia informatyczne, takie jak KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013) i wewnętrzne, tematyczne bazy elektroniczne IZ RPO WO 2007-2013. Wykorzystywane przez zaangażowane we wdrażanie instytucje systemy, pozwalają na ocenę postępu rzeczowego i finansowego Programu, a tym samym umożliwiają mierzenie osiągania założonych celów oraz planowanie i prowadzenie ewentualnych działań naprawczych.

IZ RPO WO 2007-2013 monitoruje cały cykl życia projektu, gromadząc różne dane: kategorie interwencji, typy beneficjentów, branże, miejsce realizacji projektu oraz siedzibę beneficjenta. Informacje te pozwalają dokonywać wszechstronnych analiz w zakresie możliwości i potrzeb absorpcyjnych. Wyniki monitoringu publikowane są na stronie internetowej www.rpo.opolskie.pl w cyklu miesięcznym.

Poza danymi finansowymi IZ RPO WO 2007-2013 prowadzi szczegółowy monitoring efektów rzeczowych, kontrolując w ten sposób poziom osiągnięcia założonych celów. Monitoring wskaźników produktu i rezultatu prowadzony jest co miesiąc na podstawie danych zgromadzonych w systemach informatycznych KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Proces obejmuje zarówno poziom zrealizowanych, jak i szacowanych do osiągnięcia wskaźników. W cyklu miesięcznym opracowywana jest *Informacja miesięczna nt. realizacji wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013*, obejmująca klasyfikację wskaźników pod względem stanu ich realizacji. Materiał przekazywany jest komórkom zaangażowanym we wdrażanie Programu.

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 dokonała aktualizacji wewnętrznych *Wytycznych w zakresie wskaźników produktu i rezultatu RPO WO 2007-2013*, polegającej m.in. na dodaniu zapisu o zobowiązaniu beneficjenta do zachowania określonych we wniosku o dofinansowanie docelowych wartości wskaźników w okresie trwałości projektu.

Zarówno IZ RPO WO 2007-2013 jak i IP II stopnia, prowadzi zgodnie z zaktualizowanymi w 2011 r. *Wytycznymi w zakresie sprawozdawczości* proces raportowania o stanie wdrażania Programu w cyklu kwartalnym, półrocznym i rocznym.

W okresie sprawozdawczym nie dokonano zmian systemu monitoringu, nie odnotowano także innych problemów związanych z pozyskiwaniem i analizą danych IZ RPO WO 2007-2013, które są wykorzystywane do monitorowania Programu. Wciąż utrzymuje się niedogodność dotycząca trudności pozyskiwania danych porównawczych, w tym o krajowych programach operacyjnych lub innych programach regionalnych.

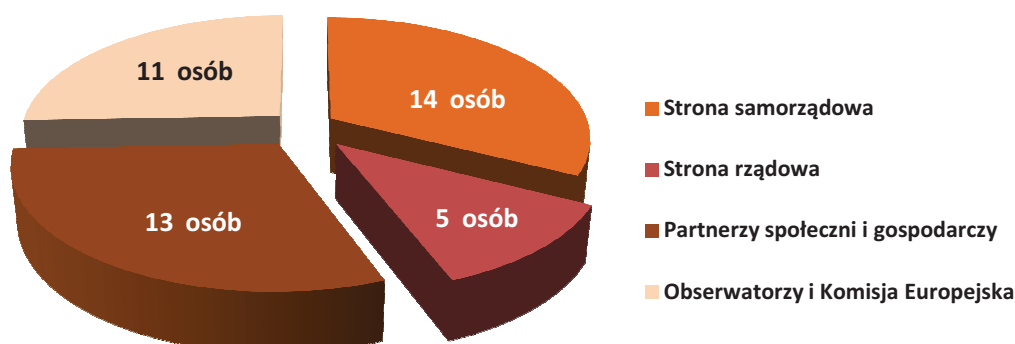
Podobnie w przypadku prowadzonej sprawozdawczości, jak również ewaluacji nie odnotowane zostały w okresie sprawozdawczym utrudnienia, które zaburzałyby poprawną realizację tych procesów.

2.7.2 Komitet Monitorujący RPO WO 2007-2013

Komitet Monitorujący Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 został powołany Uchwałą Nr 1004/2007 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 9 października 2007 r.

Przy wyłanianiu składu *Komitetu*, kierowano się zgodnością z przepisami wspólnotowymi oraz zasadami równości szans i partnerstwa. *Komitet* jest jednym ze sposobów realizacji zasady partnerstwa w odniesieniu do monitoringu i ewaluacji wdrażanych programów. Z każdym kolejnym rokiem wdrażania RPO WO 2007-2013, uznaje się *Komitet* za bardzo istotną instytucję dialogu obywatelskiego, a przede wszystkim za instrument kontroli i planowania rozwoju regionu. Obserwuje się wzmocnienie zdolności implementacyjnych działań *Komitetu*, które mają charakter konsultacyjny z elementami funkcji kontrolnej. *Komitet* stojąc na straży realizacji zasady partnerstwa, posiłkuje się specjalistyczną wiedzą jego członków, wyłonionych z różnych środowisk oraz ich umiejętnościami, dodatkowo profesjonalizacja ich działań wzmacnia efektywność prac nad wdrażaniem funduszy europejskich. Do składu *Komitetu* na samym początku jego działalności powołano przedstawicieli strony samorządowej, rządowej, Wojewódzkiej Komisji Dialogu Społecznego, przedstawicieli samorządu gospodarczego i izb rzemieślniczych. Ponadto w pracach *Komitetu* uczestniczą przedstawiciele środowiska akademicko-naukowego oraz organizacji pozarządowych (Wykres 17).

Wykres 17. Skład KM RPO WO 2007-2013 wg stanu na 31.12.2013 r.

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Jednocześnie zgodnie z zasadą równości szans i partnerstwa oraz ze względu na różnorodność tematów omawianych przez *Komitet*, w roli obserwatorów uczestniczą także przedstawiciel Komisji Europejskiej i reprezentanci instytucji i organizacji, m.in. takich jak: Urząd Kontroli Skarbowej w Opolu, Związek Powiatów Polskich, Związek Miast Polskich, Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, Akademicki Inkubator Przedsiębiorczości, Wojewódzka Rada Ochrony Przyrody, Krajowa Jednostka Oceny, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa/Opolski Oddział Regionalny, Związek Banków Polskich.

W ostatnim roku podobnie, jak w poprzednich latach działalności *Komitetu* zasada równości szans zapewniona została poprzez uczestnictwo w posiedzeniach przedstawicieli w/w partnerów społeczno – gospodarczych z różnych środowisk społecznych oraz poprzez dyskusje i możliwość zgłaszania wniosków i uwag na posiedzeniach, lecz nie zaobserwowano konieczności konkretnych działań w tym obszarze. Powyższy wykres obrazuje partnerski skład *Komitetu* od początku jego działalności, natomiast analiza protokołów *Komitetu* z lat poprzednich oraz okresu sprawozdawczego wskazuje na równe traktowanie wszystkich uczestników posiedzeń, wzajemnej otwartości wobec potrzeb i interesów partnerów oraz współpracy, która stanowi jeden z ważniejszych czynników zapewniających dobre i skuteczne wykonanie założonych celów. Wszelkie opracowania oraz uwagi do przekładanych do akceptacji dokumentów są odzwierciedleniem efektu negocjacji przeprowadzanych przy uprzejmej i partnerskiej współpracy pomiędzy przedstawicielami wszystkich środowisk społecznych zaangażowanych w prace *Komitetu*.

W nawiązaniu do *Konkursu na najbardziej partnerski komitet / podkomitet monitorujący* oraz zajęcia pierwszego miejsca i tym samym możliwości używania honorowego tytułu *Najbardziej Partnerskiego Komitetu Monitorującego 2011 roku*, warto zwrócić uwagę, iż w okresie sprawozdawczym *Komitet* zakwalifikował się do drugiego etapu *Konkursu na najbardziej partnerski komitet / podkomitet monitorujący 2012 roku*. Była to już trzecia edycja *Konkursu* i biorąc pod uwagę wygraną z uprzedniego okresu sprawozdawczego oraz znaczenie zasady partnerstwa w obecnym oraz przyszłym okresie programowania, udział w kolejnym etapie *Konkursu* był dla województwa opolskiego zarówno kwestią prestiżową jak i dowodem na upowszechnienie najlepszych praktyk w pracach *Komitetu*.

Dodatkowo w okresie sprawozdawczym w związku z wygraną w *Konkursie na najbardziej partnerski Komitet monitorujący 2011 roku*, przekazano członkom *Uchwałę Nr 83/2013 Komitetu Koordynacyjnego Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia na lata 2007-2013* w sprawie upowszechnienia dobrych praktyk stosowania zasady partnerstwa wypracowanych przez KM RPO WO 2007-2013, które rekomenduje się do stosowania przez wszystkie komitety oraz podkomitety w całym kraju.

W związku ze zmianami organizacyjnymi w obecnym Ministerstwie Infrastruktury i Rozwoju oraz Instytucji Zarządzającej, a także wnioskami innych instytucji wchodzących w skład *Komitetu* w okresie sprawozdawczym miały miejsce następujące zmiany w jego składzie:

- **Opolskie Forum Organizacji Socjalnych** – w miejsce Pani Doroty Piechowicz została powołana Pani Wiesława Czyżyk, Wiceprezes Opolskiego Forum Organizacji Socjalnych,
- **Ministerstwo Rozwoju Regionalnego** – w miejsce Pana Tomasza Romańskiego powołano Pana Mateusza Skibę, pracownika Departamentu Koordynacji Programów Regionalnych i Cyfryzacji,
- **Gmina Kietrz** – w miejsce Pana Kazimierza Bedryja, obecnego Zastępcy Burmistrza Głubczyc powołano Pana Jacka Karpinę, Zastępcę Burmistrza Kietrza.
- **Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego** – w nawiązaniu do zmiany na stanowisku Marszałka Województwa Opolskiego do składu *Komitetu* powołano Pana Andrzeja Bułę – Marszałka Województwa Opolskiego, jako Przewodniczącego *Komitetu*.
- **Stowarzyszenie Promocja Przedsiębiorczości** – w związku ze śmiercią Pana Gerharda Mathei, do udziału w pracach *Komitetu* wskazano Panią Magdalenę Maksymowicz – Wiceprezesa Zarządu.
- **Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju** – w związku z reorganizacją wskazano nowych przedstawicieli do prac w Komitecie. Funkcję stałego członka będzie pełniła Pani Marta Leśniak – Zastępca Dyrektora Departamentu Koordynacji Polityki Strukturalnej, natomiast jej stałym zastępcą będzie Pani Aldona Zagaja.

W okresie sprawozdawczym miały miejsce **3 posiedzenia Komitetu**, podczas których zgodnie z regulaminem prac *Komitetu* do zatwierdzenia przedkładały były Sprawozdania okresowe oraz roczne (za 2012 r.). Ponadto przedstawiono zmiany finansowe dokonane przez IZ RPO WO 2007-2013, prezentowano zaktualizowany Plan Ewaluacji, wyniki przeprowadzanych badań ewaluacyjnych, tabele wdrażania rekomendacji i tabele monitorowania rekomendacji, a także obszary rekomendowane do wsparcia. W sytuacji braku możliwości zaprezentowania wyników na posiedzeniu, wszelkie materiały dotyczące wyników i rekomendacji, zgodnie z Regulaminem, członkowie *Komitetu* otrzymywali na bieżąco za pomocą poczty elektronicznej. W związku z przygotowaniem dokumentu *Okresowego planu ewaluacji RPO*

WO 2007-2013 na rok 2014, poproszono członków *Komitetu* o przekazanie propozycji badań ewaluacyjnych. Poza tym w nawiązaniu do intensywnych prac nad kolejną perspektywą finansową prezentowano przygotowanie województwa opolskiego do perspektywy finansowej 2014-2020. Na szczególną uwagę zasługuje fakt zaproszenia członków *Komitetu* na Międzynarodową Konferencję ds. konsultacji funduszy europejskich pn. *Zasada Partnerstwa w krajach V4 – dobre praktyki*, która miała miejsce w Warszawie w listopadzie 2013 r.

Od czasu powołania *Komitetu* podjęto 59 Uchwał, z czego w okresie sprawozdawczym *Komitet* zatwierdził 3 Uchwały.

Szczegółowe informacje na temat zorganizowanych posiedzeń w okresie sprawozdawczym KM RPO WO 2007-2013 przedstawiono w poniższej Tabeli 28.

Tabela 28. Terminy i tematy omawiane podczas posiedzeń KM RPO WO 2007-2013 w 2013 r.

Termin spotkania	Tematy
13 marca 2013 r.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przyjęcie <i>Sprawozdania okresowego z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013</i> (za II półrocze 2012 r.), ▪ omówienie wyników badań ewaluacyjnych pn. „<i>Ocena działań badawczo -rozwojowych oraz innowacyjnych podejmowanych w ramach unijnych projektów na rzecz wzrostu konkurencyjności Opolszczyzny</i>” oraz „<i>Wpływ usług turystycznych na rozwój gospodarczy regionu</i>”, ▪ przygotowanie województwa opolskiego do perspektywy finansowej 2014-2020.
10 czerwca 2013 r.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przyjęcie <i>Sprawozdania rocznego z wdrażania Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013</i> (za rok 2012), ▪ przedstawienie wyjaśnienia oraz propozycji odpowiedzi na zawiadomienie spółki Kamar sp. z o.o. dotyczące wykorzystania środków przekazanych Fundacji Rozwoju Śląska i Wspierania Inicjatyw Lokalnych w ramach RPO WO 2007-2013 dla Działania 1.2 <i>Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości</i>, ▪ zaprezentowanie wyników badań ewaluacyjnych pn. „<i>Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz edukacji w ramach EFS i EFRR w województwie opolskim</i>” oraz „<i>Ocena wdrażania instrumentów inżynierii finansowej realizowanych w ramach oraz poza inicjatywą JEREMIE</i>”, ▪ omówienie <i>zaktualizowanego Planu Ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013</i>.
5 września 2013 r.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ przyjęcie <i>Sprawozdania okresowego z realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013</i> (za I półrocze 2013 r.), ▪ zmiany finansowe w ramach RPO WO 2007-2013 pomiędzy poszczególnymi działaniami i poddziałaniami w ramach tej samej osi priorytetowej, ▪ omówienie nowej perspektywy finansowej i trwających konsultacji społecznych projektu <i>Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020</i>, ▪ przedstawienie informacji o zakwalifikowaniu się KM RPO WO 2007-2013 do kolejnego etapu Konkursu na najbardziej partnerski komitet/podkomitet monitorujący 2012 r.

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z protokołów KM RPO WO 2007-2013

Podczas wszystkich posiedzeń organizowanych w 2013 r. zapewnione było kworum, dlatego też nie odnotowano utrudnień w działalności *Komitetu*, jak również jego członkowie nie zgłosili uwag do przyjętego trybu prac. Frekwencja uczestnictwa w posiedzeniach *Komitetu* w okresie sprawozdawczym utrzymywała się na podobnym poziomie, w posiedzeniach uczestniczyło około 70% uprawnionych do głosowania członków.

Wzorem lat ubiegłych IZ RPO WO 2007-2013 zadbała, aby informacje na temat posiedzeń i podjętych przez *Komitet* uchwał były powszechnie dostępne i w tym celu zamieszczane są one na bieżąco w sposób przejrzysty i klarowny na stronie internetowej Instytucji, pod adresem www.rpo.opolskie.pl

Podsumowanie dotychczasowej działalności KM RPO WO 2007-2013, z wyodrębnieniem okresu sprawozdawczego, zaprezentowano poniżej w Tabeli 29.

Tabela 29. Działalność KM RPO WO 2007-2013

Lp.	Wskaźnik	Okres	
		2013	2007-2013
1.	Liczba zrealizowanych posiedzeń	3	28
2.	Liczba przeprowadzonych trybów obiegowych dla przyjęcia uchwał	-	4
3.	Liczba przyjętych uchwał	3	59
4.	Liczba zmian członków KM	3	13
5.	Liczba zmian stałych zastępców/obserwatorów	4	13
6.	Liczba zaprezentowanych wyników badań ewaluacyjnych lub stopnia wdrażania rekomendacji	4	22

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Zespół ds. RPO WO 2014-2020

Uchwałą nr 2164/2012 z 30 kwietnia 2012 r. Zarząd Województwa Opolskiego powołał *Zespół ds. Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020*. Zespół koordynuje prace przygotowania programu operacyjnego dla Opolszczyzny na okres budżetowy 2014-2020. W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele Zarządu Województwa Opolskiego, reprezentanci świata nauki regionu opolskiego, samorządów terytorialnych, w tym laureaci ministerialnego konkursu „Eurolider”, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz pracownicy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, Opolskiego Centrum Rozwoju Gospodarki oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu.

Nadrzędnym celem wszystkich spotkań było włączenie *Zespołu* w proces przygotowania projektu RPO WO 2014-2020. W okresie sprawozdawczym miało miejsce sześć spotkań *Zespołu*, w ramach których w pierwszej części roku omówiono m.in. Kontrakt Terytorialny obejmujący kluczowe dla województwa przedsięwzięcia realizowane w latach 2014-2020. Zaprezentowano narzędzie Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych, wskazano bieguny wzrostu oraz obszary problemowe zdefiniowane w *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.* Poruszono również temat Obszarów Strategicznej Interwencji. Ponadto, zaprezentowano wstępny zarys oraz podejście Instytucji Zarządzającej przy programowaniu, oparte o zakres terytorialny i tematyczny ze szczególnym uwzględnieniem uwarunkowań wynikających z zapisów Linii Demarkacyjnej.

W drugim półroczu projekt Programu na przyszłą perspektywę był poddawany dwukrotnie konsultacjom społecznym, tj.:

- I tura konsultacji społecznych od 24 lipca do 27 sierpnia 2013 r. dotyczyła projektu RPO WO 2014-2020 (wersja nr 1) przyjętego *Uchwałą nr 3933/2013 Zarząd Województwa Opolskiego z dnia 24 lipca 2013 r.*
- II tura konsultacji społecznych od 31 października do 4 grudnia 2013 r. dotyczyła projektu RPO WO 2014-2020 (wersja nr 2) przyjęty *Uchwałą nr 4238/2013 Zarząd Województwa Opolskiego z dnia 29 października 2013 r.*

Tym samym podczas dwóch spotkań *Zespołu* w tym okresie prezentowane były m.in. wyniki konsultacji społecznych, jak również omawiano zakres projektu RPO WO 2014-2020, w tym istotne ze względów strategicznych dla regionu przedsięwzięcia lub obszary planowane do wsparcia w perspektywie 2014-2020. Na wszystkich spotkaniach podkreślano odpowiedzialność za całość procesu tworzenia dokumentu, potrzebę dobrej woli i perspektywicznego podejścia do zasady partnerstwa, czyli wzajemnego zrozumienia roli każdego z uczestników procesu wdrażania i monitorowania środków w ramach realizacji perspektywy finansowej 2014-2020.

Grupa robocza wspierająca prace nad RPO WO 2014-2020

W celu zapewnienia spójnej metodologii przygotowania programów oraz partnerskiej współpracy pomiędzy szerokim gronem interesariuszy w przygotowaniu *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa*

Opolskiego na lata 2014-2020 Uchwałą nr 3409/2013 z 19 marca 2013 r. Zarząd Województwa Opolskiego powołał *Grupę roboczą wspierającą prace nad Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Opolskiego 2014-2020*. Zadaniem powołanej *Grupy roboczej* jest wsparcie Zarządu Województwa Opolskiego w przygotowaniu RPO WO 2014-2020 poprzez zapewnienie wymiany informacji pomiędzy wszystkimi uczestnikami procesu programowania oraz koordynacji interwencji w ramach celów tematycznych w zakresie m.in. wypracowania celów i zakresu programu z uwzględnieniem zapisów krajowych i europejskich dokumentów strategicznych, efektów negocjacji pakietu legislacyjnego na lata 2014-2020 oraz uzgodnień Wspólnych Ram Finansowych.

Ponadto konieczność przedstawiania efektów prac *Grupy roboczej* podczas spotkań *Międzyresortowego Zespołu do spraw Programowania i Wdrażania Funduszy Strukturalnych i Funduszu Spójności Unii Europejskiej* zapewnia równoległy przebieg prac nad wszystkimi programami. Obecnie, zgodnie z przyjętymi przez *Międzyresortowy Zespół...*, *Zasadami dotyczącymi przygotowania i prowadzenia negocjacji z Komisją Europejską* programów w ramach Umowy Partnerstwa na lata 2014-2020, projekty Regionalnych Programów Operacyjnych na lata 2014-2020, są przesyłane do członków *Zespołu* z prośbą o zgłaszanie ewentualnych uwag.

W pracach przedmiotowej *Grupy roboczej* biorą udział m.in. przedstawiciele Zarządu Województwa Opolskiego, przedstawiciele właściwych merytorycznie departamentów Urzędu Marszałkowskiego Województwa Opolskiego, samorządowych jednostek organizacyjnych, partnerów społecznych i gospodarczych w tym środowiska akademicko-naukowego i organizacji pozarządowych oraz eksperci zewnętrzni. Ze względu na duże zainteresowanie, Zarząd Województwa Opolskiego kilkakrotnie, na wniosek kolejnych instytucji, aktualizował skład *Grupy*, do jej prac włączając m.in. *Stowarzyszenie Romów w Polsce, Ogólnopolski Konwent Agencji Pracy, Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów i Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim*. Obecnie w pracach *Grupy* uczestniczy 95 przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, administracji rządowej, środowisk naukowych oraz 32 przedstawiciele podmiotów społeczno-gospodarczych.

W okresie sprawozdawczym, w dniu **20 czerwca 2013 r.** w Opolu zorganizowano konferencję pn. *Perspektywa finansowa UE 2014-2020 – koncentracja tematyczna, podejście terytorialne, efektywność (wskaźniki)*, na którą zaproszono m.in. członków *Grupy roboczej*. Celem spotkania było przedstawienie z poziomu krajowego i regionalnego, podstawowych założeń dla perspektywy finansowej 2014-2020, w świetle głównych zasad programowania wskazanych przez Komisję Europejską, tj. podejścia terytorialnego, koncentracji tematycznej oraz efektywności wsparcia. Konferencja została przyjęta z ogromnym zainteresowaniem ze strony zaproszonych na nią m.in. przedstawicieli samorządu terytorialnego, środowisk naukowych, partnerów społeczno-gospodarczych oraz przedsiębiorców. Ponadto spotkanie stało się interesującą platformą wymiany doświadczeń i informacji, które mogą być wykorzystywane podczas programowania przyszłej perspektywy finansowej zarówno na poziomie regionalnym, jak i krajowym.

Ze względu na prowadzone w 2013 r. prace nad projektem Programu, *Grupa* została włączona dwukrotnie w proces konsultacji społecznych projektu dokumentu, które miały miejsce na przełomie lipca i sierpnia (24.07 – 27.08.2013 r.) oraz października i grudnia (31.10 – 04.12.2013 r.). Poza wykorzystaniem obligatoryjnych narzędzi informowania o konsultacjach dodatkowo i każdorazowo informacje na ten temat były przekazywane do wszystkich przedstawicieli *Grupy*. W ramach współpracy Instytucji Zarządzającej RPO WO 2014-2020 z *Grupą*, 4 grudnia 2013 r. zorganizowane zostało specjalne posiedzenie. Podczas spotkania poza aktualnymi informacjami nt. prowadzonego procesu konsultacji projektu Programu, zaprezentowano i poddano pod dyskusję wybrane zagadnienia, takie jak m.in. planowane do realizacji projekty strategiczne, obszary strategicznej interwencji (w tym charakterystyczne dla województwa opolskiego OSI Depopulacja), podejście do rozwoju obszarów miejskich oraz zakres zastosowania instrumentu ZIT.

Powołanie i prace *Grupy* można uznać za dobrą praktykę w zakresie skutecznej i efektywnej realizacji zasady partnerstwa i tym samym rozszerzenie możliwości uczestniczenia partnerów w procesie programowania funduszy na lata 2014-2020, co zostało zawarte również w Umowie Partnerstwa. Warto podkreślić, że przyszły okres programowania jeszcze bardziej będzie się opierał na zapisach w dokumentach strategicznych. Oznacza to, że teraz należy zadbać o zaistnienie tych zapisów w dokumencie, aby później beneficjenci mogli skutecznie aplikować o środki unijne. Natomiast doświadczenie w ramach kończącego się okresu programowania należy przełożyć na okres 2014-2020.

2.7.3 Badania ewaluacyjne

Na podstawie Rozporządzenia 1083/2006 oraz w odniesieniu do Strategicznych Wytycznych Wspólnoty i Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia (dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 r. z późn. zm.) nastąpiło przekazanie samorządom województw kompetencji w zakresie przygotowania i wdrażania regionalnych programów operacyjnych. Tym samym Zarząd Województwa Opolskiego jako Instytucja Zarządzająca dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 jest odpowiedzialna za przygotowanie i realizację procesu ewaluacji programu operacyjnego.

Ewaluacja stała się jednym z głównych instrumentów wspomagających decyzje odnośnie kierunków dalszych działań w realizacji polityk publicznych. Systematycznie przeprowadzane kompetentne badania włączone w cykl programowania zazwyczaj udzielają odpowiedzi na kluczowe pytania, które zawarte są w wynikach badań ewaluacyjnych. Obecnie w Polsce obserwuje się wysoki poziom kultury ewaluacyjnej, co wskazuje na coraz skuteczniejsze wykorzystanie wszystkich jej elementów w procesie wdrażania funduszy europejskich.

2.7.3.1 Okresowy plan ewaluacji RPO WO 2007-2013 na 2013 r.

Zgodnie z *Wytycznymi nr 6 w zakresie ewaluacji programów operacyjnych na lata 2007-2013* Ministerstwa Rozwoju Regionalnego z dnia 30 maja 2007 r., Instytucja Zarządzająca zobowiązana jest do sporządzenia Okresowego planu ewaluacji do dnia 31 grudnia każdego roku, zawierającego listę ewaluacji planowanych do przeprowadzenia w roku następnym.

Okresowy plan ewaluacji jest rocznym dokumentem implementacyjnym dla procesu ewaluacji RPO WO 2007-2013 na rok 2013 w województwie opolskim i wyznacza listę badań ewaluacyjnych planowanych do przeprowadzenia w 2013 roku oraz odnosi się do wzmocnienia potencjału ewaluacyjnego wśród instytucji zaangażowanych w realizację Programu, określając planowane w 2013 roku kierunki działań i sposoby ich realizacji.

Badania ewaluacyjne podejmowane do realizacji w ramach RPO WO 2007-2013 w 2013 roku były finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach pomocy technicznej RPO WO 2007-2013, natomiast w przypadku badań zintegrowanych (dot. zarówno RPO WO 2007-2013 i PO KL) były współfinansowane również z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach pomocy technicznej PO KL oraz ze środków budżetu Województwa Opolskiego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz wewnętrznymi procedurami *Okresowy plan ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 na rok 2013* został opracowany we współpracy z Instytucją Zarządzającą RPO WO 2007-2013, Instytucją Pośredniczącą II stopnia RPO WO 2007-2013, Komitetem Monitorującym RPO WO 2007-2013, Grupą Sterującą Ewaluacją oraz skonsultowany z Krajową Jednostką Oceny działającą w strukturach Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. Dodatkowo, w przypadku badań zintegrowanych (dot. zarówno RPO WO 2007-2013 i PO KL) Okresowy plan ewaluacji został również uzgodniony z Instytucją Pośredniczącą PO KL.

18 grudnia 2012 r. Zarząd Województwa Opolskiego Uchwałą nr 3115/2012 przyjął *Okresowy Plan Ewaluacji RPO WO 2007-2013 na rok 2013*, jako roczny dokument implementacyjny dla procesu ewaluacji RPO WO 2007-2013 w województwie opolskim.

2.7.3.2 Zmiany w Okresowym planie ewaluacji RPO WO 2007-2013 na 2013 r.

Szczegółowa analiza regionalnych potrzeb ewaluacyjnych wśród instytucji zaangażowanych w zarządzanie i wdrażanie RPO WO 2007-2013, jak również dyskusja w obrębie *Okresowego planu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 na rok 2013* wykazała konieczność dwukrotnej aktualizacji działań ewaluacyjnych zaplanowanych do realizacji w roku 2013. Pierwsza z proponowanych zmian w przedmiotowym dokumencie dotyczyła aktualizacji:

- **badania ewaluacyjnych pn.:**
 - **Ocena projektów PO KL oraz RPO WO 2007-2013 skierowanych do osób starszych w województwie opolskim** – w zakresie przesunięcia niniejszego badania do działań w ramach projektu pn. *Opolski System Informacji Społeczno – Gospodarczej* (Poddziałanie 8.1.4 PO KL), realizowanego przez Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej. Zmiana ta umożliwiła szerszą analizę usług

skierowanych do osób starszych w województwie opolskim (w tym usług zdrowotnych, społecznych, kulturowych i rozrywkowych) oraz diagnozę popytu i podaży na te usługi, niekoniecznie z perspektywy przedsięwzięć podejmowanych w ramach RPO WO 2007-2013 i PO KL - tylko pod kątem rynku pracy i sytuacji społeczno-gospodarczej w województwie opolskim;

- **Ocena działań informacyjno-promocyjnych RPO WO 2007-2013 i PO KL z rekomendacją do przedsięwzięć w okresie 2014-2020** – w zakresie zmiany terminu realizacji niniejszego badania. Badanie zaplanowane zostało do realizacji na przełomie 2013 i 2014 roku. Powyższy termin podyktowany był zaleceniem Instytucji Koordynującej NSRO, która za optymalny czas realizacji przedmiotowej ewaluacji pod kątem merytorycznym uznała początek roku 2014;
- **Analiza wpływu projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 na poprawę efektywności energetycznej i rozwój odnawialnych źródeł energii w województwie opolskim oraz preferowane formy finansowania przedsięwzięć w przyszłej perspektywie finansowej** – rezygnacja z realizacji badania w 2013 r.
- **Ocena efektywności polityki miejskiej w ramach RPO WO 2007-2013 z rekomendacjami do wdrożenia w okresie 2014-2020** – rezygnacja z realizacji badania w 2013 r.

➤ **działań w ramach budowy potencjału ewaluacyjnego** - pod kątem przełożenia na rok 2014 organizacji Opolskiej Konferencji Ewaluacyjnej, w tym wydania publikacji pokonferencyjnej. Zmiana ta umożliwi szersze uwzględnienie w tematyce konferencji i publikacji działań oraz planów ewaluacyjnych związanych z nowym okresem programowania na lata 2014-2020, jak również podsumowania procesu ewaluacji obejmującego lata 2007-2013.

Środki finansowe zarezerwowane między innymi na rzecz ww. badań zostały przesunięte na inne działania w ramach pomocy technicznej RPO WO 2007-2013. Zmiany zostały przyjęte Uchwałą Nr 3759/2013 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 5 czerwca 2013 r.

Druga aktualizacja w okresie sprawozdawczym *Okresowego planu ewaluacji RPO WO 2007-2013 na rok 2013* – została przyjęta Uchwałą Nr 4074/2013 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 4 września 2013 roku. Proponowane zmiany w przedmiotowym dokumencie dotyczyły aktualizacji badań ewaluacyjnych pn.:

- **Ewaluacja ex-ante programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020** w zakresie przedłużenia terminu realizacji niniejszego badania.
- **Ocena wpływu projektów perspektywy 2007-2013 na rozwój społeczno-gospodarczy województwa opolskiego** pod kątem rezygnacji z ww. badania ewaluacyjnego. Zakres niniejszego badania jest przedmiotem analizy opracowywanej w województwie opolskim przez Instytucję Zarządzającą RPO WO 2017-2013 we współpracy z opolskim środowiskiem naukowym.

2.7.3.3 Badania ewaluacyjne przeprowadzone w 2013 r.

Od uruchomienia Programu do końca okresu sprawozdawczego zostało zakończonych 12 badań ewaluacyjnych w ramach RPO WO 2007-2013. W 2013 r. zgodnie z w/w zmianami w Okresowym planie ewaluacji RPO WO 2007-2013 na 2013 r. rozpoczęto realizację dwóch badań ewaluacyjnych:

➤ **Ewaluacja ex-ante programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020.** Realizacja badania wynika z zapisów art. 48 *Wytycznych Komisji Europejskiej w zakresie ewaluacji ex-ante*. Zgodnie z zapisami przewiduje się, że Państwa członkowskie przeprowadzają oceny ex-ante w celu poprawy jakości projektowania każdego programu. Za przeprowadzenie ocen ex-ante odpowiada organ odpowiedzialny za przygotowanie programów. Oceny są przekazywane Komisji w tym samym czasie, co program, wraz ze streszczeniem. W przepisach dotyczących poszczególnych funduszy można ustanowić progi, poniżej których ocena ex-ante może zostać połączona z oceną innego programu.

Głównym celem ww. badania była kompleksowa ocena trafności i spójności (wewnętrznej i zewnętrznej) RPO WO 2014-2020 oraz ocena systemu realizacji programu, w tym potencjału ludzkiego i administracyjnego, jak również sformułowanie wniosków i rekomendacji w zakresie zmian w programie operacyjnym.

Ewaluacja ex-ante udzieliła odpowiedzi na dwa podstawowe pytania, czy planowane do realizacji

interwencje publiczne znajdują uzasadnienie społeczno-ekonomiczne oraz czy ich realizacja przyczyni się do osiągnięcia pożądanych celów rozwojowych, zaspokojenia i rozwiązania zdiagnozowanych potrzeb i problemów społeczno-ekonomicznych.

Przedmiotem ewaluacji ex-ante był projekt *Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014-2020*. Zakończenie badania zaplanowano na IV kwartał 2013 r. jednakże z uwagi na partycypacyjny charakter badania, które było prowadzone równoległe z procesem programowania oraz z działaniami związanymi ze strategiczną oceną oddziaływania na środowisko, Raport z przedmiotowego badania został zaakceptowany dopiero w 2014 r.

➤ ***Ocena działań informacyjno-promocyjnych RPO WO 2007-2013 i PO KL z rekomendacją do przedsięwzięć w okresie 2014-2020***

Celem badania jest ocena działań informacyjnych, promocyjnych i edukacyjnych podejmowanych w województwie opolskim w zakresie Funduszy Europejskich, w szczególności w ramach RPO WO 2007-2013 i komponentu regionalnego PO KL oraz wskazanie rekomendacji, które pozwolą zapewnić zbudowanie pozytywnego wizerunku Funduszy Europejskich i zachęcą do aktywnego pozyskiwania środków unijnych w okresie programowania na lata 2014-2020.

W 2013 r. realizacja badania ewaluacyjnego obejmowała następujące etapy koordynowane przez Jednostkę Ewaluacyjną w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Opolskiego:

- doprecyzowanie przedmiotu badania z szerokim gronem interesariuszy badania,
- akceptację składu *Zespołu Zadaniowego ds. ewaluacji informacji i promocji RPO WO 2007-2013 i PO KL*;
- zapoznanie się i akceptację przez ZWO założeń dokumentacji badania ewaluacyjnego;
- sporządzenie raportu metodologicznego przez Wykonawcę;
- współpracę z Wykonawcą przy realizacji badania (planowane zakończenie badania ewaluacyjnego w II kw. 2014 r.).

Ponadto, w 2013 r. **podjęto następujące działania** dotyczące badań ewaluacyjnych przeprowadzonych w 2012 r.:

➤ ***Ocena działań badawczo-rozwojowych oraz innowacyjnych podejmowanych w ramach unijnych projektów na rzecz wzrostu konkurencyjności Opolszczyzny***

- przekazanie do wiadomości ZWO raportu z badania ewaluacyjnego (14.01.2013 r.),
- przekazanie do wiadomości ZWO tabeli zaleceń z badania ewaluacyjnego (07.03.2013 r.),
- przedstawienie wyników i rekomendacji z badania ewaluacyjnego na posiedzeniu KM RPO WO 2007-2013 (13.03.2013 r.),
- upowszechnienie badania wśród adresatów rekomendacji oraz interesariuszy badania.

➤ ***Wpływ usług turystycznych na rozwój gospodarczy regionu***

- przekazanie do wiadomości ZWO raportu z badania ewaluacyjnego (07.03.2013 r.),
- przyjęcie przez ZWO uchwały w sprawie przyjęcia tabeli wdrażania rekomendacji z badania ewaluacyjnego (07.03.2013 r.),
- przedstawienie wyników i rekomendacji z badania ewaluacyjnego na posiedzeniu KM RPO WO 2007-2013 (13.03.2013 r.),
- upowszechnienie badania wśród adresatów rekomendacji oraz interesariuszy badania.

➤ ***Ocena efektywności wdrażania instrumentów inżynierii finansowej realizowanych w ramach oraz poza inicjatywą JEREMIE***

- przekazanie do wiadomości ZWO raportu z badania ewaluacyjnego (27.05.2013 r.),

- przyjęcie przez ZWO uchwały w sprawie przyjęcia tabeli wdrażania rekomendacji z badania ewaluacyjnego (27.05.2013 r.),
- przedstawienie wyników i rekomendacji z badania ewaluacyjnego na posiedzeniu KM RPO WO 2007-2013 (10.06.2013 r.),
- upowszechnienie badania wśród adresatów rekomendacji oraz interesariuszy badania.

➤ ***Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz edukacji w ramach EFS i EFRR w województwie opolskim***

- przekazanie do wiadomości ZWO raportu z badania ewaluacyjnego (27.05.2013 r.),
- przyjęcie przez ZWO uchwały w sprawie przyjęcia tabeli wdrażania rekomendacji z badania ewaluacyjnego (27.05.2013 r.),
- przedstawienie wyników i rekomendacji z badania ewaluacyjnego na posiedzeniu KM RPO WO 2007-2013 (10.06.2013 r.),
- upowszechnienie badania wśród adresatów rekomendacji oraz interesariuszy badania.

W ramach w/w badań zaakceptowane w okresie sprawozdawczym przez Zarząd Województwa Opolskiego rekomendacje przedstawiały się następująco:

➤ ***Wpływ usług turystycznych na rozwój gospodarczy regionu***

Najważniejsze rekomendacje dotyczyły wypracowania skutecznych mechanizmów stymulujących większą spójność działań, podejmowanych na poziomie gmin, jak również na poziomie regionów, wypracowania skutecznych mechanizmów koncentracji środków oraz większej koncentracji tematycznej i przestrzennej. Ww. rekomendacje dotyczyły również stymulowania kompleksowości oraz komplementarności działań podejmowanych na poziomie gmin, zarówno przez jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorców, jak i organizacje społeczne, tworzenia zintegrowanych programów na poziomie regionów, ukierunkowanych na rozwiązywanie konkretnych problemów rozwojowych, w tym w przypadku turystyki. Ponadto, skoncentrowanie się na działaniach wspierających rewitalizację zabytków, ze szczególnym uwzględnieniem zabytkowych drewnianych kościołków, które mogą stanowić w przyszłości „markowy” produkt sieciowy województwa opolskiego, realizację projektów z zakresu infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Rekomendacje dotyczyły również wspierania przedsięwzięć, które są istotne z punktu widzenia rozwoju całego regionu oraz przeprowadzenie szeroko zakrojonej kampanii promocyjnej, zarówno na zewnątrz, jak i do wewnątrz województwa.

➤ ***Ocena efektywności wdrażania instrumentów inżynierii finansowej realizowanych w ramach oraz poza inicjatywą JEREMIE***

Najważniejsze rekomendacje zawarto w czterech grupach:

- **Dywersyfikacja grup produktowych** poprzez przygotowanie dedykowanej oferty dla firm, które są nowe na rynku i tych już działających, wdrożenie takich produktów jak poręczenia wadiów, leasingu czy factoringu, przygotowanie oferty produktowej dla sektora NGO i tworzenie produktów pod strategiczne grupy klientów np. producentów zielonej energii,
- **Eliminowanie ograniczeń związanych z udzielaniem pożyczek i poręczeń** poprzez zwiększenie kwoty jednorazowej pożyczki i poręczenia, wydłużenie okresu spłaty, finansowanie inwestycji obciążonych dużym ryzykiem, w których poziom stratowości powinien być zwiększony, zróżnicowanie oprocentowania środków, obecnie najtrudniejsze warunki są dla start up-ów, a powinno się dążyć do ułatwiania im wkroczenia na rynek, ułatwienie procedur ubiegania się o wsparcie dla mikro firm.
- **Usprawnienie komunikacji z operatorami funduszy** poprzez doprecyzowanie zasad współpracy z pośrednikami finansowymi, opracowanie katalogu kosztów kwalifikowanych i zadbanie o rozpowszechnienie zasad kwalifikowalności w omawianym obszarze, doprecyzowanie zasad rozliczania projektów, uregulowanie zapisów dotyczących strategii wyjścia z funduszu, podpisywanie umów z pośrednikami finansowymi na dłuższe okresy, przeprowadzanie permanentnych badań efektywności wsparcia, w tym badanie pośredników finansowych jak i dostępnych form udzielanej pomocy, zmodyfikowanie warunków udzielania wsparcia, spowodowanie aby środki były bardziej dostępne zapewniając jednocześnie ochronę środków publicznych przed stratą, przekazywanie

większych środków finansowych dla funduszy pożyczkowych i poręczeniowych (dokapitalizowanie funduszy).

- **Realizacja działań informacyjnych i promocyjnych** poprzez kreowanie świadomości ekonomicznej przedsiębiorców, uświadamianie społeczeństwu potrzeby stosowania mechanizmów zwrotnych i zachęcanie przedsiębiorców do skorzystania z pożyczek i poręczeń kredytowych.

Termin realizacji wszystkich rekomendacji horyzontalnych to etap opracowywania dokumentów wdrożeniowych dla perspektywy 2014-2020.

➤ **Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz edukacji w ramach EFS i EFRR w województwie opolskim**

W ramach badania opracowano **rekomendacje** na rzecz edukacji przedszkolnej, kształcenia ogólnego, kształcenia zawodowego oraz rekomendacje na rzecz pomocy stypendialnej. Ponadto w ramach badania opracowano wnioski i rekomendacje badawcze w postaci 6 postulatów:

- trafniejsze kompensowanie deficytów ograniczających korzystanie z edukacji,
- zwiększenie komplementarności działań na rzecz edukacji,
- uwrażliwienie szkolnictwa ponadgimnazjalnego na potrzeby przyszłych absolwentów oraz pracodawców,
- zwiększenie koordynacji kształcenia zawodowego, przy wykorzystaniu funduszy UE,
- rozwój współpracy pomiędzy szkolnictwem zawodowym a pracodawcami,
- podniesienie kompetencji dyrektorów szkół i kadry jst odpowiedzialnej za edukację.

➤ Ponadto, w ramach w/w działań odnośnie badania ewaluacyjnego pn. **Ocena działań badawczo - rozwojowych oraz innowacyjnych podejmowanych w ramach unijnych projektów na rzecz wzrostu konkurencyjności Opolszczyzny** w okresie sprawozdawczym Zarząd Województwa Opolskiego na posiedzeniach w I półroczu 2013 r. przyjął **Tabelę zaleceń** z przedmiotowej ewaluacji. Powyższe badanie nie zawierało typowej dla badań ewaluacyjnych tabeli rekomendacji, ponieważ zawierało ono swoiste podsumowanie działań finansowanych ze środków UE w latach 2007-2013, w badanym okresie prawie cała alokacja na te działania została wyczerpana. W związku z powyższym Ewaluator nie opracował rekomendacji dla RPO WO 2007-2013 i POKL, ale zalecenia na kolejną perspektywę finansową UE do wykorzystania na etapie prac nad kształtem *Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020* przez Instytucję Zarządzającą/ Wdrażającą RPO. Powyższe zalecenia zawierały się w następujących obszarach interwencji:

- wsparcie innowacyjnych inwestycji w sektorze MSP,
- wsparcie innowacyjnych inwestycji w sektorze B+R na potrzeby świadczenia usług dla sektora przedsiębiorstw,
- wsparcie procesów transferu wiedzy i technologii pomiędzy sektorem przedsiębiorstw a instytucjami naukowymi dla projektów konkursowych dla przedsiębiorstw dotyczących realizacji przedsięwzięć badawczych i wdrożeniowych,
- wsparcie procesów transferu wiedzy i technologii pomiędzy sektorem przedsiębiorstw a instytucjami naukowymi dla projektu systemowego zorientowanego na realizację całości działań koordynujących i wspierających procesy transferu wiedzy i technologii pomiędzy sektorem przedsiębiorstw a instytucjami naukowymi w województwie opolskim.

2.7.3.4 Monitoring wdrożenia rekomendacji badań ewaluacyjnych

Zgodnie ze *Szczegółowymi wytycznymi w zakresie procesu ewaluacji Programów Operacyjnych w województwie opolskim*, Jednostka Ewaluacyjna, w okresie sprawozdawczym, przeprowadziła monitorowanie stopnia wdrożenia rekomendacji następujących badań ewaluacyjnych:

- *Ocena wdrożenia polityk horyzontalnych w ramach RPO WO 2007-2013,*

- *Ocena zdolności i określenie potrzeb pozyskiwania środków pomocowych UE przez jednostki samorządu terytorialnego województwa opolskiego (w kontekście RPO WO 2007-2013),*
- *Ocena jakości projektów i ich wpływu na skuteczną i efektywną realizację celów RPO WO 2007-2013 wraz ze wskazaniem obszarów wymagających dalszego wsparcia,*
- *Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim (uchwałą ZWO nr 4222/2013 w sprawie zmiany uchwały Zarządu Województwa Opolskiego nr 1736/2012 z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie akceptacji Tabeli wdrażania rekomendacji z badania ewaluacyjnego pn. Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim),*

przygotowując **Tabele monitorowania wdrażania rekomendacji** z powyższych ewaluacji, które Zarząd Województwa Opolskiego zaakceptował w dniu 22.10.2013 r. Tabele zawierają zaktualizowane rekomendacje pod względem sposobu i terminu ich wdrożenia dokonane przez adresatów rekomendacji.

2.7.3.5 Seminarium grupy ds. ewaluacji polityki spójności

Na szczególną uwagę w zakresie procesu ewaluacji i spotkań ewaluacyjnych zasługuje fakt organizacji w Opolu w dniach 9 i 10 maja 2013 r. seminarium grupy ds. ewaluacji polityki spójności w zakresie budowy potencjału ewaluacyjnego z regionami. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele jednostek ewaluacyjnych funkcjonujących w ramach polityki spójności z całej Polski. Było to pierwsze spotkanie krajowej ewaluacyjnej sieci współpracy, w którym uczestniczyli przedstawiciele regionalnych jednostek odpowiedzialnych zarówno za badania obszaru działalności Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, jak i Europejskiego Funduszu Społecznego. Wiodącym tematem spotkania była przyszłość ewaluacji w kolejnej perspektywie finansowej polityki spójności. W trakcie dyskusji poruszono kwestie wyzwań, które stoją obecnie przed jednostkami ewaluacyjnymi, rozmawiano o procesie ewaluacji ex ante oraz o jej istotnej roli w tworzeniu przyszłych programów operacyjnych. Tematem spotkania była również konieczność rozpoczęcia przygotowań do przeprowadzenia ewaluacji ex post interwencji współfinansowanych ze środków unijnych realizowanych obecnie. Realizacja badań podsumowujących dotychczasową realizację polityki spójności będzie niezwykle trudnym zadaniem ze względu na wysokie oczekiwania metodologiczne oraz istotność problemu.

W ramach seminarium zostały także przeprowadzone warsztaty szkoleniowe dotyczące ewaluacji opartej na teorii tzw. *theory based evaluation*. Zajęcia zostały przeprowadzone przez pracowników Centrum Ewaluacji i Analiz Polityk Publicznych Uniwersytetu Jagiellońskiego i spotkały się z dużym zainteresowaniem uczestników.

2.7.3.6 Plan ewaluacji na 2014 r. – planowane badania ewaluacyjne

Dokument został przyjęty Uchwałą 4500/2013 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 23 grudnia 2013 r. Jednostka Ewaluacyjna przygotowała listę badań w ramach RPO WO 2007-2013 na 2014 r., zawierającą badania ewaluacyjne, które były zaplanowane do realizacji w 2013 r., ale w ramach aktualizacji *Okresowego planu ewaluacji RPO WO 2007-2013 na rok 2013* zostały przesunięte do realizacji w 2014 r. (Uchwałą Nr 3759/2013 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 5 czerwca 2013 roku).

Badania ewaluacyjne podejmowane do realizacji w ramach RPO WO 2007-2013 w 2014 r. będą finansowane ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach pomocy technicznej RPO WO 2007-2013 i RPO WO 2014-2020, natomiast w przypadku badań zintegrowanych (dot. zarówno RPO WO 2007-2013 i PO KL) będą współfinansowane również z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach pomocy technicznej PO KL oraz ze środków budżetu Województwa Opolskiego.

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi oraz wewnętrznymi procedurami *Okresowy plan ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 na rok 2014* został opracowany we współpracy z Instytucją Zarządzającą RPO WO 2007-2013, Instytucją Pośredniczącą II stopnia RPO WO 2007-2013, Komitetem Monitorującym RPO WO 2007-2013 oraz Grupą Sterującą Ewaluacją. Dodatkowo, w przypadku badań zintegrowanych *Okresowy plan ewaluacji* został również uzgodniony z Instytucją Pośredniczącą PO KL. W *Tabeli 30* zaprezentowano badania ewaluacyjne planowane do realizacji w 2014 r.

Tabela 30. Zestawienie badań ewaluacyjnych planowanych do realizacji w 2014 r.

Lp.	Nazwa badania	Termin realizacji	Zakres badania
1.	Ewaluacja ex-ante programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020	II kwartał 2013 r. – IV kwartał 2014 r.	Ocena trafności i spójności (wewnętrznej i zewnętrznej) programu operacyjnego województwa opolskiego na lata 2014-2020 oraz ocena systemu realizacji, w tym potencjału ludzkiego i administracyjnego.
2.	Ocena działań informacyjno-promocyjnych RPO WO 2007-2013 i PO KL z rekomendacją do przedsięwzięć w okresie 2014-2020	IV kwartał 2013 r. – II kwartał 2014 r.	Ocena efektywności i skuteczności działań informacyjnych, promocyjnych i edukacyjnych podejmowanych w województwie opolskim głównie w ramach RPO WO 2007-2013 i komponentu regionalnego PO KL oraz wyznaczenie przedmiotowych przedsięwzięć na lata 2014-2020.
3.	Wyzwania rozwojowe gmin województwa opolskiego w kontekście zielonej gospodarki	I – IV kwartał 2014 r.	Ocena i analiza wpływu projektów realizowanych w województwie opolskim w latach 2007-2013 w szczególności w ramach PO KL i RPO WO 2007-2013 na rzecz rozwoju zielonej gospodarki w regionie. Badanie obejmować będzie także analizę regionalnego rynku pracy, jak i oferty edukacyjnej w zakresie energetyki odnawialnej i zielonej gospodarki. Ewaluacja przyczyni się do identyfikacji kierunków rozwoju województwa opolskiego w okresie 2014-2020 w w/w zakresie.
4.	Ocena efektywności polityki miejskiej w ramach RPO WO 2007-2013 z rekomendacjami do wdrożenia w okresie 2014-2020	I – IV kwartał 2014 r.	Ocena efektywności działań w zakresie polityki miejskiej w ramach RPO WO 2007-2013 z rekomendacjami do wdrożenia w okresie 2014-2020. Badanie obejmować będzie także analizę źródeł finansowania inwestycji w zakresie polityki miejskiej w ramach RPO WO 2007-2013, a także w odniesieniu do innych programów perspektywy 2007-2013 oraz ZPORR.
5.	Ewaluacja ex-ante instrumentów finansowych RPO WO 2014-2020	I – II kwartał 2014 r.	Analiza i ocena instrumentów finansowych planowanych do zastosowania w ramach RPO WO 2014-2020 (zgodnie z art. 32 ust.1 projektu Rozporządzenia ogólnego na lata 2014-2020).
6.	Badania ad hoc	I – IV kwartał 2014 r.	Ewaluacje prowadzone w województwie opolskim w odpowiedzi na doraźną potrzebę: – Instytucji Zarządzającej, – Instytucji Pośredniczącej II stopnia, – Krajowej Jednostki Ewaluacji.

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z Okresowego Planu Ewaluacji RPO WO 2007-2013 na rok 2014.

Poza tym zaplanowano realizację działań na rok 2014 w ramach budowy potencjału ewaluacyjnego wśród instytucji zaangażowanych w realizację Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013.

W ramach budowy systemu i koordynacji procesu ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013 zaplanowano:

- opracowanie Informacji rocznej z realizacji działań w zakresie ewaluacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013;
- monitoring realizacji Okresowego planu ewaluacji RPO WO 2007-2013;
- monitorowanie wdrażania rekomendacji w ramach Zintegrowanego Systemu Zarządzania Wnioskami i Rekomendacjami;
- udział w posiedzeniach Komitetu Monitorującego RPO WO 2007-2013;

- organizację spotkań Grupy Sterującej Ewaluacją.

W ramach współpracy z podmiotami zewnętrznymi uczestniczącymi w procesie ewaluacji zaplanowano:

- uczestnictwo w pracach Zespołu Sterującego procesem ewaluacji NPR i NSRO;
- uczestnictwo w pracach Grup Sterujących powołanych przez KJO i IK RPO.

W ramach rozpowszechniania wiedzy i informacji na temat ewaluacji zaplanowano:

- publikację materiałów informacyjnych dot. badań ewaluacyjnych realizowanych w województwie opolskim i/lub materiałów dot. regionalnego procesu ewaluacji;
- szkolenia/warsztaty dla pracowników Jednostki Ewaluacyjnej, Grupy Sterującej Ewaluacją i osób zaangażowanych w proces ewaluacji na poziomie regionalnym organizowane samodzielnie lub przez instytucje zewnętrzne (w szczególności w zakresie badań ewaluacyjnych podejmowanych w latach 2014-2020 i metodologii kontrfaktycznej);
- rozwój i aktualizację podstrony internetowej poświęconej ewaluacji;
- organizację spotkań/seminariów/konferencji prezentujących wyniki badań ewaluacyjnych;
- organizację Opolskiej Konferencji Ewaluacyjnej, w tym wydanie publikacji pokonferencyjnej.

3. Postęp wdrażania programu wg Osi priorytetowych

3.1 Oś priorytetowa 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu*

3.1.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów

Celami Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu* są:

- tworzenie warunków do inicjowania i rozwoju przedsiębiorczości w regionie, rozwoju innowacji i gospodarki opartej na wiedzy;
- rozwój regionalnego sektora B+R na rzecz wzrostu przedsiębiorczości;
- wzrost znaczenia turystyki, rekreacji i sportu jako czynników wpływających na rozwój społeczno-gospodarczy regionu, szczególnie rynku pracy.

We wdrażanie Osi priorytetowej 1 zaangażowana jest IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia. Od początku uruchomienia Programu IP II stopnia wdrażała Oś 1 z wyłączeniem poddziałania 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*. W lipcu 2009 r.²³ wdrażanie dwóch poddziałań tj. 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* oraz 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw* zostało przekazane z IP II stopnia do IZ RPO WO 2007-2013.

Na realizację Osi priorytetowej 1 przeznaczono łącznie **182 343 581 Euro** w ramach EFRR, co stanowi **37%** alokacji na Program z EFRR, w tym dodatkowe środki pochodzące z Krajowej Rezerwy Wykonania stanowią **24 300 000 Euro**. Na realizację *Strategii Europa 2020* przeznaczono **161 473 398,35 Euro** (89% alokacji na Oś).

W ramach Osi priorytetowej 1 realizowane są m.in. projekty inwestycyjne (budowa, przebudowa, zakup środków trwałych oraz wyposażenie) podmiotów prowadzących działalność gospodarczą (w tym turystyczną i rekreacyjno-sportową), działalność okołobiznesową oraz podmioty sektora B+R.

Pomoc w ramach Osi priorytetowej 1 kierowana jest głównie do przedsiębiorców sektora MŚP, instytucji otoczenia biznesu, szkół wyższych oraz jednostek naukowych.

Stan wdrażania Osi priorytetowej 1 od uruchomienia Programu

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **32 nabory wniosków w procedurze konkursowej** oraz złożono pełną dokumentację projektową dla **4 projektów kluczowych** w ramach poddziałań 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* oraz 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*;
- ⇒ całkowita kwota alokacji z EFRR przeznaczona na przeprowadzone nabory wyniosła **182,34 mln Euro** [764,79 mln PLN], w tym: na nabory w ramach procedury konkursowej **173,86 mln Euro** [729,20 mln PLN], na nabory w ramach procedury pozakonkursowej **8,48 mln Euro** [35,59 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono **1 913 wniosków** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej i pozakonkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **972,30 mln Euro** [4 078,00 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie ze środków EFRR **413,58 mln Euro** [1 734,64 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **1 216 wniosków** na całkowitą wartość **687,82 mln Euro** [2 884,87 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **283,10 mln Euro** [1 187,39 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostało zaakceptowanych **905 projektów** na całkowitą wartość **546,13 mln Euro** [2 290,57 mln PLN], w tym dofinansowanie EFRR **222,98 mln Euro** [935,24 mln PLN].

²³ zgodnie z zapisami Aneksu nr 3 do *Porozumienia w sprawie przekazania zadań z zakresu realizacji Osi priorytetowej 1 Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013, z wyłączeniem poddziałania 1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*, IP II stopnia wdraża Oś priorytetową 1, z wyłączeniem poddziałań 1.1.1, 1.3.1, 1.4.2.

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **742 umowy** o dofinansowanie o całkowitej wartości **421,70 mln Euro** [1 768,68 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **177,29 mln Euro** [743,58 mln PLN];
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł ponad **98%**;
- ⇒ spośród umów podpisanych w ramach przedmiotowej Osi **95,17%** stanowią projekty wybrane w procedurze konkursowej, natomiast **4,83%** to projekty umieszczone w *Indykatywnym Planie Inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*.

Tabela 31. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 1 w podziale na typy projektów [mln Euro]

Lp.	Typ projektu	Liczba umów	Dofinansowanie z EFRR	Udział projektów konkursowych/IPI w wartości EFRR wszystkich umów podpisanych w ramach Osi 1
1.	konkursowy	738	168,72	95,17%
2.	IPI	4	8,57	4,83%
RAZEM:		742	177,29	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

- ⇒ zgodnie z zapisami *Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 (wersja nr 55)* z grudnia 2013 r. wybieranie mechanizmu *cross-financingu* umożliwiono beneficjentom Osi priorytetowej 1 w ramach:

- poddziałania 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw*;
- poddziałania 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*;
- poddziałania 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*.

W ramach podpisanych umów Osi 1, do końca 2013 r. trzech beneficjentów wybrało mechanizm *cross-financingu* co przedstawia Tabela 32.

Tabela 32. Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem *cross-financingu* w ramach Osi priorytetowej 1 od uruchomienia Programu [mln Euro]

Działanie/poddziałanie	Podpisane umowy		
	Liczba umów	Całkowita wartość	Dofinansowanie EFRR
1.3.1 <i>Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw</i>	2	4,41	2,61
1.3.2 <i>Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach</i>	1	0,24	0,08
Oś 1 <i>Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu</i>	3	4,66	2,69

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Od uruchomienia Programu obszar **Badania i rozwój, innowacje, przedsiębiorczość** oraz **Otoczenie biznesu** w ramach *Strategii Europa 2020*, realizowany jest w zakresie 8 kategorii: 02, 03, 04, 05, 06, 07, 08 i 09. Wartość podpisanych **715 umów** w ramach tego obszaru wynosi **154,42 mln Euro** [647,66 mln PLN], co stanowi **97,15%** alokacji przeznaczanej na obszar.

Do końca 2013 r. w ramach obszaru **Klimat, energia, mobilność** realizowana jest kategoria 24, a wartość podpisanej umowy dla tej kategorii wynosi **2,51 mln Euro** [10,52 mln PLN], co stanowi ponad **1,22%** alokacji na obszar.

Informacje nt. realizacji *Strategii Europa 2020* w ramach Osi priorytetowej 1 przedstawiono w Tabeli 33.

Tabela 33. Realizacja Strategii Europa 2020 w ramach Osi priorytetowej 1

[mln Euro]

Nazwa priorytetu	Nazwa obszaru	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację Strategii Europa 2020	Dofinansowanie z EFRR	% realizacji obszaru
Rozwój inteligentny - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji smart growth	Badania i rozwój, innowacje, przedsiębiorczość	1,2,3,4,5,6,7,8,9	154,42	97%
	Otoczenie biznesu			
Rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; sustainable growth	Klimat, energia, mobilność	16,17,18,19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45,46,47,48,49,50,51,52,53,54	2,51	1%
RAZEM:			156,93	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13)

Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu w ramach wniosków złożonych, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów przedstawiono w Tabeli 34.

Tabela 34. Stan wdrażania Osi priorytetowej 1 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
1.1.1 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu						
I nabór (16-27.11.2009)	9	6,40	4	2,56	3	1,99
II nabór (14-28.05.2010)	10	15,51	3	3,12	3	2,75
III nabór (01-15.10.2010)	8	6,47	6	3,47	5	2,79
IV nabór (16-30.12.2011)	10	4,05	6	2,22	6	1,96
V nabór (8-22.10.2012)	10	3,62	8	3,22	8	3,08
VI nabór (16-30.04.2013)	12	6,40	6	3,70	6	3,58
IPI (04-18.01.2010)	1	3,67	1	3,57	1	2,75
1.1.2 Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach						
I nabór (29.02-14.03.2008)	255	10,16	141	7,01	119	5,86
II nabór (20.04-04.05.2009)	151	7,97	95	5,68	77	4,47
III nabór (23.06-08.07.2009)	141	4,70	77	3,35	75	3,25
IV nabór (15-31.03.2010)	340	24,87	76	7,78	47	4,87
V nabór (14-31.05.2010)	108	1,48	27	0,37	19	0,25
Razem 1.1	1 055	95,30	450	46,06	369	37,61

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
1.2 Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości						
I nabór (03-17.08.2009)	1	7,45	<i>Beneficjent wycofał się z realizacji projektu na etapie oceny wniosku</i>			
II nabór (28.10-12.11.2009)	4	18,83	3	13,35	3	13,35
III nabór (15-29.07.2010)	2	9,54	1	4,77	1	4,77
IV nabór (23.04-07.05.2012)	2	8,58	1	6,20	1	6,20
Razem 1.2	9	44,40	5	24,32	5	24,32
1.3.1 Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw						
I nabór (01-15.03.2010)	10	1,14	8	1,02	8	0,98
II nabór (14-28.09.2010)	16	3,74	10	2,33	10	1,98
III nabór (05-20.04.2012)	15	5,88	8	2,22	8	2,21
IV nabór (07.05-01.06.2012)	2	2,51	1	2,50	1	2,50
1.3.2 Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach						
I nabór (01-15.09.2008)	138	41,42	96	27,82	73	19,16
II nabór (17-30.11.2009)	115	42,44	51	17,88	40	13,64
III nabór (07-18.06.2010)	47	18,08	11	4,24	7	2,29
IV nabór (05.12.2011 -04.01.2012)	26	1,26	16	0,78	15	0,73
V nabór (12-26.04.2012)	104	34,78	50	16,30	39	11,50
VI nabór (05-19.12.2012)	36	5,77	14	1,57	12	1,25
VII nabór (18.09-02.10.2013)	29	4,75	14	2,57	13	2,45
Razem 1.3	538	161,77	279	79,23	226	58,69
1.4.1 Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa						
I nabór (01-15.04.2008)	68	11,59	54	10,01	49	8,63
II nabór (31.08-15.09.2009)	138	38,01	77	23,75	58	17,45
III nabór (18.06-03.08.2012)	67	27,35	11	10,63	8	7,72
1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny						
I nabór (25.08-08.09.2008)	26	22,95	20	17,68	19	15,08
II nabór (23.04-07.05.2012)	2	0,87	2	0,87	2	0,87
III nabór (17.06-01.07.2013)	6	1,99	3	1,12	3	1,11
IPI (01-12.12.2008)	1	2,36	1	2,33	1	2,51

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
IPI (02-13.03.2009)	1	1,21	1	1,21	1	1,17
IPI (03-17.08.2009)	1	2,17	1	2,17	1	2,13
IPI (29.10-12.11.2010)	1	3,61	1	3,61	umowa rozwiązana	
Razem 1.4	311	112,11	171	73,38	142	56,67
OGÓŁEM	1 913	413,58	905	222,98	742	177,29

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wnioski o płatność

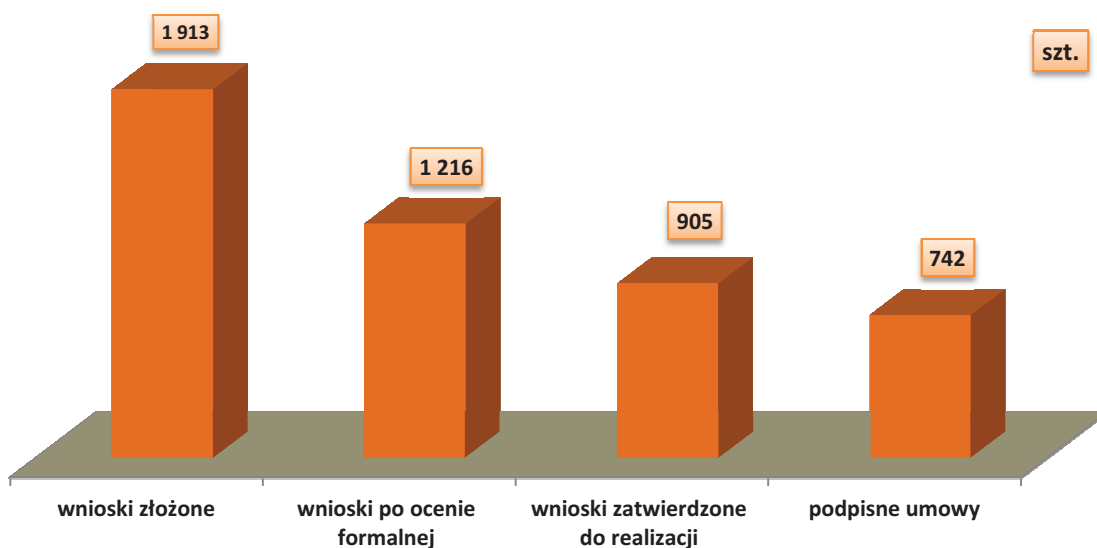
⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność w wysokości **138,17 mln Euro** [579,51 mln PLN] dofinansowania z EFRR, co stanowi około **77%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 1.

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **133,30 mln Euro** [559,07 mln PLN], co stanowi około **74%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 1.

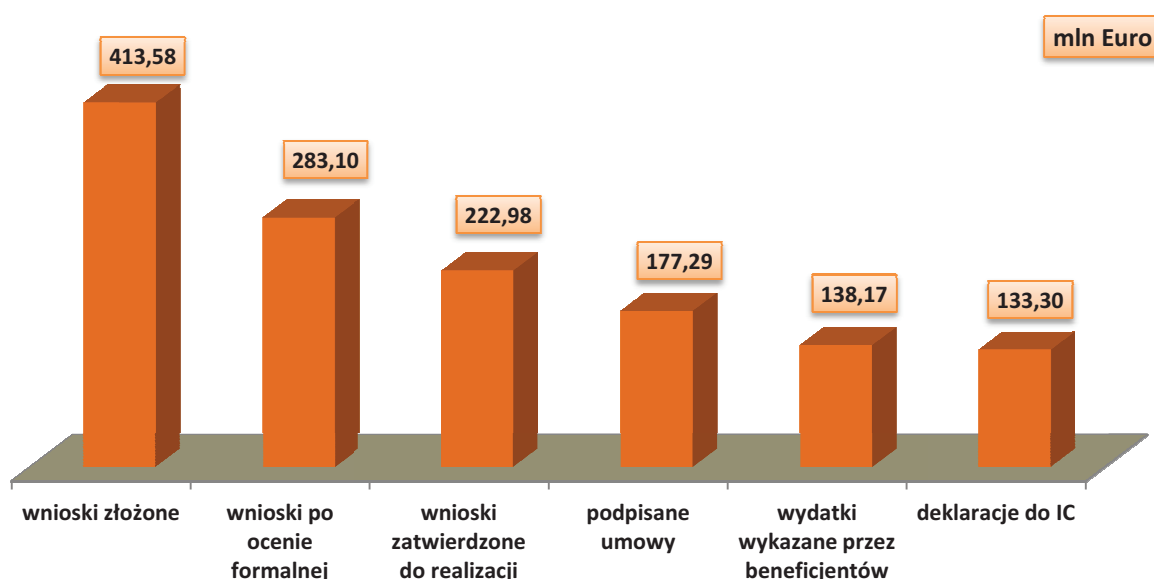
Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu przedstawiono na *Wykresach 18-19*.

Wykres 18. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 1 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 19. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 1 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)

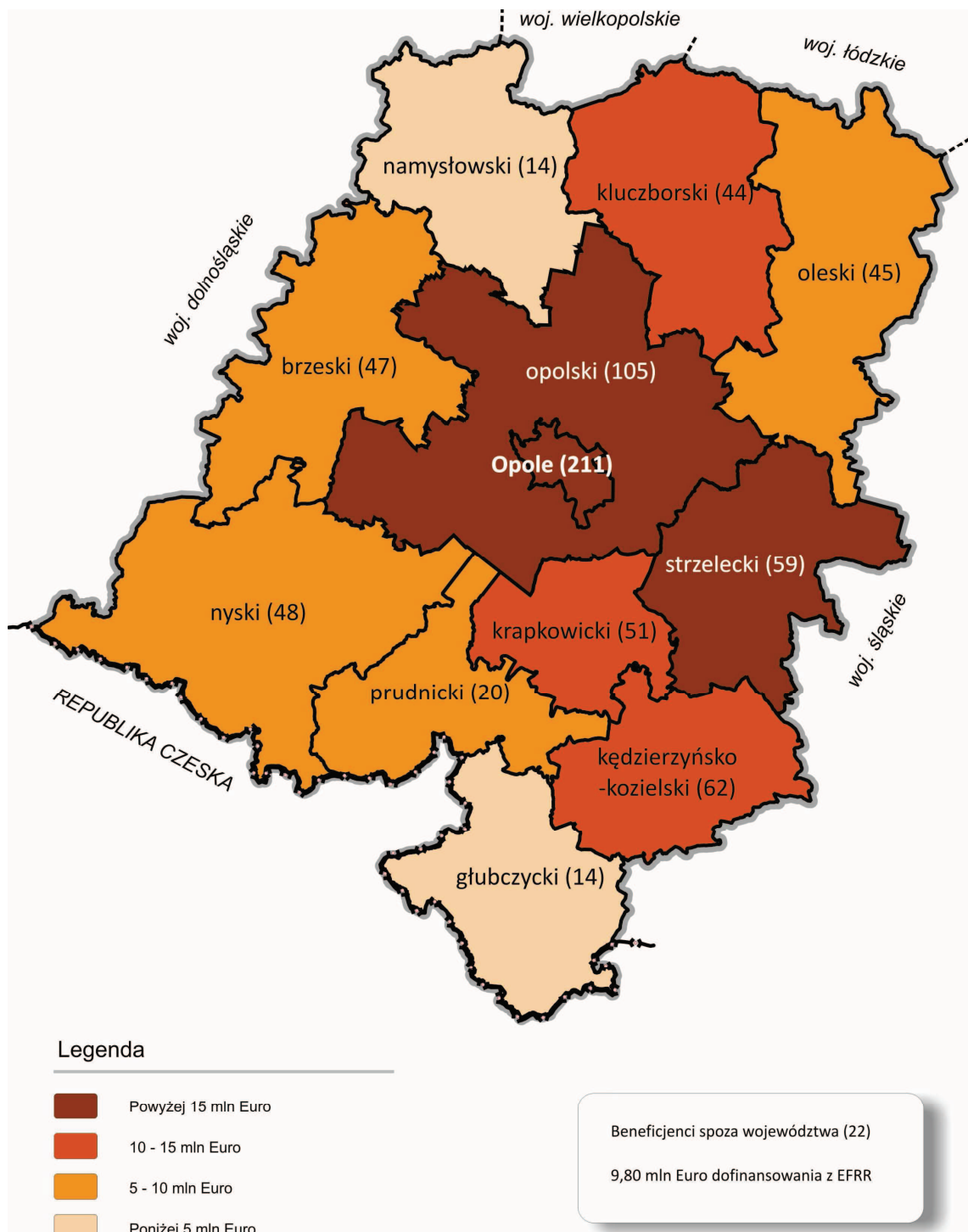

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

W ramach Osi priorytetowej 1 projekty realizują beneficjenci z wszystkich powiatów województwa opolskiego oraz beneficjenci spoza województwa. Najaktywniejsi w pozyskiwaniu środków na wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu są beneficjenci z **Miasta Opola** (63,31 mln Euro), **powiatu opolskiego** (17,80 mln Euro) oraz **strzeleckiego** (15,18 mln Euro). W dalszej kolejności pod względem poziomu dofinansowania z EFRR uplasowały się powiaty: krapkowicki (12,68 mln Euro), kędzierzyńsko-kozielski (12,28 mln Euro) i kluczborski (10,72 mln Euro). Z punktu widzenia poprawy atrakcyjności województwa opolskiego najistotniejszy jest jednak fakt, że rozwój przedsiębiorczości, choć w różnym stopniu, wspierany jest na terenie całego województwa (*Mapa 3*).

Okolo **68%** (120,45 mln Euro) środków skierowanych zostało na realizację inwestycji na obszarach miejskich, natomiast ponad **32%** (56,84 mln Euro) na terenach wiejskich.

Mapa 3. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 1 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)

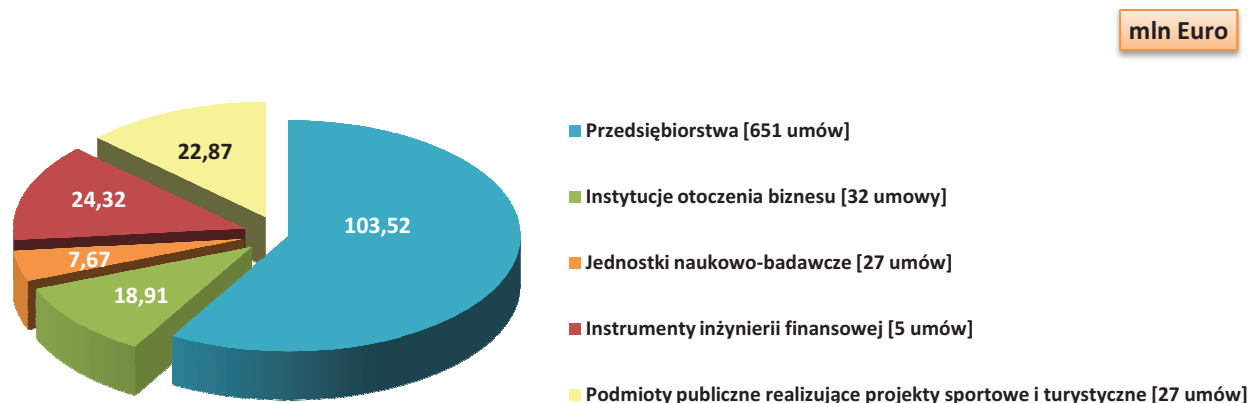
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Analizując rozkład udzielonego wsparcia według typów beneficjentów, najszersze grono odbiorców stanowią **przedsiębiorcy** (58,39%), dla których przeznaczono zdecydowaną większość środków w ramach Osi priorytetowej 1. Z bezpośredniego wsparcia skorzystało **463 mikroprzedsiębiorców** (52,84 mln Euro) **122 małych przedsiębiorstw** (29,18 mln Euro) oraz **66 przedsiębiorstw średnich** (21,50 mln Euro).

Ponadto, wielu przedsiębiorców skorzystało z pośredniego wsparcia w postaci pożyczek i poręczeń w ramach instrumentów inżynierii finansowej, na które przeznaczono ponad 24 mln Euro (szerzej w punkcie 2.1.6.5 *Instrumenty inżynierii finansowej*), a także z pomocy instytucji otoczenia biznesu i jednostek naukowo-badawczych.

W ramach Osi priorytetowej 1 realizowane są także projekty z zakresu usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez podmioty publiczne (głównie jednostki samorządu terytorialnego), które otrzymały dofinansowanie w wysokości 22,87 mln Euro.

Wykres 20. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 1

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania Osi priorytetowej 1 w okresie sprawozdawczym

Nabory wniosków

- ⇒ zostały przeprowadzone **3 nabory wniosków w procedurze konkursowej**;
- ⇒ kwota **alokacji z EFRR** przeznaczona na przeprowadzone nabory **wyniosła 6,19 mln Euro** [25,98 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono **47 wniosków o dofinansowanie** (VI nabór wniosków w ramach poddziałania 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu*, VII nabór wniosków w ramach poddziałania 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* oraz III nabór wniosków w ramach poddziałania 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*);
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **25,46 mln Euro** [106,78 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **13,13 mln Euro** [55,09 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **55 wniosków** o całkowitej wartości **30,07 mln Euro** [126,13 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **13,37 mln Euro** [56,07 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zaakceptowano **92 projekty** o całkowitej wartości **76,09 mln Euro** [319,14 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR wyniosła **31,08 mln Euro** [130,35 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **93 umowy** o całkowitej wartości **83,20 mln Euro** [348,96 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR wyniosła **33,24 mln Euro** [139,43 mln PLN];
- ⇒ w okresie sprawozdawczym rozwiązano **32 umowy** o dofinansowanie na całkowitą wartość **30,93 mln Euro** [129,73 mln PLN], a dofinansowanie ze środków EFRR wyniosło **11,07 mln Euro** [46,43 mln PLN], w tym w ramach poddziałania:

- 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* - **1 umowa** na całkowitą wartość **0,65 mln Euro** [2,72 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **0,51 mln Euro** [2,13 mln PLN];
- 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach* - **10 umów** na całkowitą wartość **2,48 mln Euro** [10,41 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **0,85 mln Euro** [3,55 mln PLN];
- 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* - **10 umów** na całkowitą wartość **6,13 mln Euro** [25,73 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **2,31 mln Euro** [9,71 mln PLN];
- 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa* - **10 umów** na całkowitą wartość **11,50 mln Euro** [48,21 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **3,90 mln Euro** [16,35 mln PLN];
- 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny* - **1 umowa** na całkowitą wartość **10,17 mln Euro** [42,66 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **3,50 mln Euro** [14,69 mln PLN].

⇒ **2 spośród 32 rozwiązanych umów** o dofinansowanie podpisano w okresie sprawozdawczym.

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **21,91 mln Euro** [91,88 mln PLN] co stanowi ponad **12%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 1.

Tabela 35. Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 1 w okresie sprawozdawczym

[mln Euro]

Nr i nazwa poddziałania	Dofinansowanie EFRR	Stopień realizacji zobowiązań w ramach działania	Stopień realizacji zobowiązań w ramach Osi priorytetowej
1.1.1 <i>Wsparcie instytucji otoczenia biznesu</i>	3,83	19,95%	2,12%
1.1.2 <i>Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach</i>	0,25	1,33%	0,14%
1.3.1 <i>Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw</i>	2,17	28,64%	1,20%
1.3.2 <i>Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach</i>	8,91	16,75%	4,94%
1.4.1 <i>Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa</i>	5,18	15,02%	2,87%
1.4.2 <i>Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny</i>	1,56	6,90%	0,87%
OGÓŁEM	21,91	-	12,14%

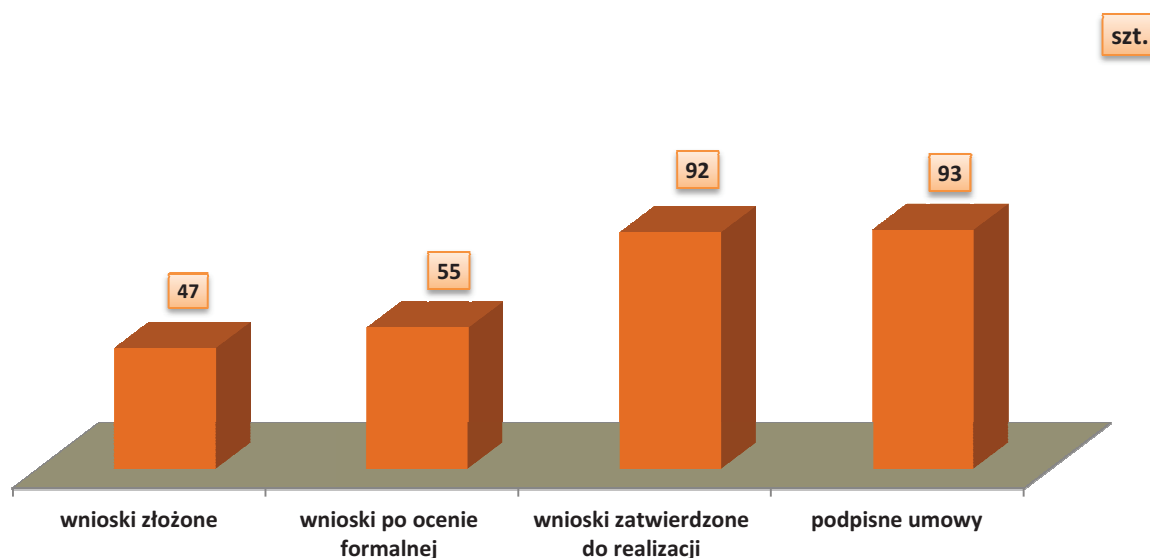
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **20,55 mln Euro** [86,19 mln PLN], co stanowi ponad **11%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 1.

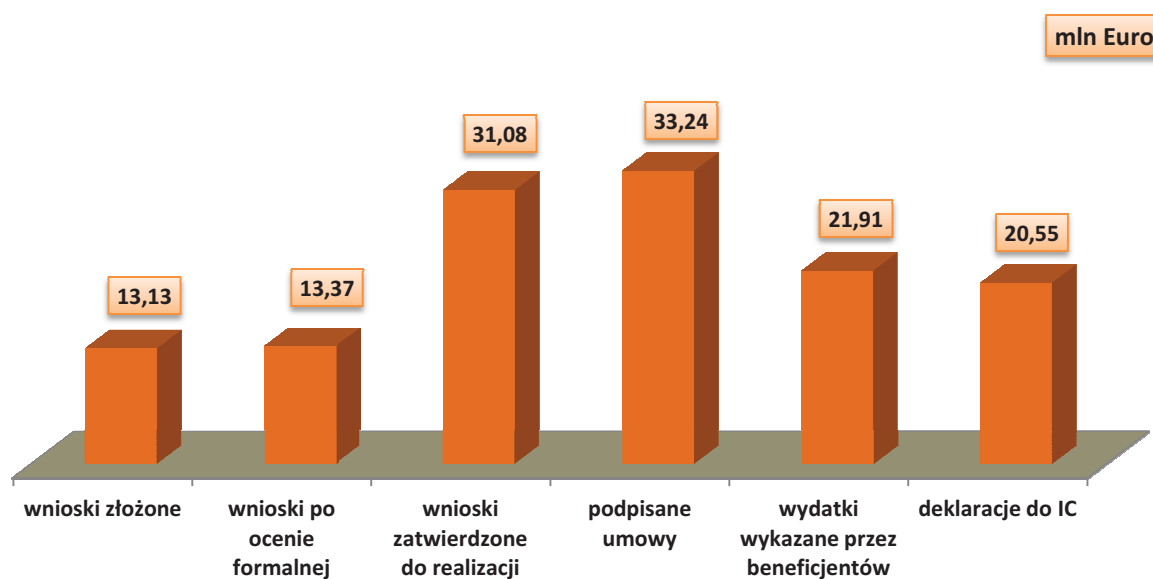
Informacje nt. stanu wdrażania Osi w okresie sprawozdawczym przedstawiono na *Wykresach 21-22*.

Wykres 21. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 1 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 22. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 1 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Planowane nabory

Zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z dnia 27 stycznia 2014 r.* na rok 2014 w ramach Osi priorytetowej 1 zaplanowano **2 nabory** wniosków w ramach procedury konkursowej co przedstawia *Tabela 36*.

Tabela 36. Planowane nabory wniosków w ramach Osi priorytetowej 1 w 2014 r.

[mln Euro]

Nr i nazwa działania/poddziałania	Termin i nr naboru	Alokacja na nabór	
		EFRR	BP
1.3.2 Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach	10 – 24 luty (VIII nabór)	1,49	0,26
1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny	17 luty – 3 marzec (IV nabór)	1,04	0,00
SUMA:		2,53	0,26

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie Ramowego harmonogramu naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 27 stycznia 2014 r.

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na kategorie interwencji i działania

Dopełnieniem inwestycji dofinansowanych w ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013 są projekty realizowane w ramach wybranych działań PO IG 2007-2013. Inwestycje realizowane są przede wszystkim przez przedsiębiorców i mają na celu rozwój gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsięwzięcia. Również działania gminnych jednostek samorządu terytorialnego wpisują się w obszar przedsiębiorczości i innowacji.

Jednym z projektów realizowanych w ramach działania 6.2 *Rozwój sieci centrów obsługi inwestorów i eksporterów oraz powstawanie nowych terenów inwestycyjnych* jest projekt Gminy Kędzierzyn-Koźle pn: „Opracowanie dokumentacji oraz uzbrojenie terenów inwestycyjnych w Kędzierzynie-Koźlu i Oleśnie” o wartości dofinansowania z UE ponad 4 mln Euro. Projekt zakłada uzbrojenie około 82 hektarów terenów inwestycyjnych na terenie gminy Kędzierzyn-Koźle i gminy Olesno. W ramach projektu zostaną poprowadzone media, zbudowana zostanie kanalizacja jak również obie gminy opracują materiały promocyjne swoich terenów inwestycyjnych.

Do końca 2013 r. podpisano **907 umów** na kwotę dofinansowania z EFRROW ponad **28 mln Euro**. Są to działania wspierające przedsiębiorczość dofinansowane w ramach PROW 2007-2013 i dotyczące wsparcia nowopowstałych firm na obszarach wiejskich, a także różnicowania w kierunku podjęcia działalności pozarolniczej.

Tabela 37. Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu innowacji, przedsiębiorczości i turystyki

[mln Euro]

Kod	Temat priorytetowy/działanie	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013			
Badania i rozwój technologiczny, innowacje i przedsiębiorczość			
01	Działalność B+RT prowadzona w ośrodkach badawczych	3	0,91
03	Transfer technologii i udoskonalanie sieci współpracy między MŚP, między MŚP a innymi przedsiębiorstwami, uczelniami, wszelkiego rodzaju instytucjami na poziomie szkolnictwa pomaturalnego, władzami regionalnymi, ośrodkami badawczymi oraz biegunami naukowymi i technologicznymi (parkami naukowymi i technologicznymi, technopoliami itd.)	1	0,01
04	Wsparcie na rzecz rozwoju B+RT, w szczególności w MŚP (w tym dostęp do usług związanych z B+RT w ośrodkach badawczych)	21	12,33
05	Usługi w zakresie zaawansowanego wsparcia dla przedsiębiorstw i grup przedsiębiorstw	75	1,25
07	Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.)	46	104,17

Kod	Temat priorytetowy/działanie	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
08	Inne inwestycje w przedsiębiorstwa	6	5,88
09	Inne działania mające na celu pobudzenie badań, innowacji i przedsiębiorczości w MŚP	5	0,13
RAZEM		157	124,68
Turystyka			
57	Inne wsparcie na rzecz wzmocnienia usług turystycznych	1	4,49
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013			
123	Zwiększenie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej	36	9,28
311	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	465	6,88
312	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	406	12,42
RAZEM		907	28,58
RAZEM PO		1 065	157,75

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Indywidualne projekty kluczowe

W ramach Osi priorytetowej 1 realizowane są projekty kluczowe mające na celu wsparcie infrastruktury otoczenia biznesu oraz rozwój turystyki jako gałęzi gospodarki Opolszczyzny.

Spośród 4 projektów w ramach Osi priorytetowej 1 ujętych w *Indykatywnym Planie Inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013* do końca 2013 r. zakończyła się realizacja rzeczowa **3 projektów** z zakresu turystyki. Inwestycje te są odpowiedzią na posiadany przez realizujące je gminy, ogromny i zarazem niewykorzystany potencjał turystyczny.

W okresie sprawozdawczym zakończono realizację **projektu: Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Miasta Opola poprzez zagospodarowanie terenów wzdłuż Odry.**

Projekt w znacznym stopniu przyczynił się do ożywienia społeczno – gospodarczego miasta oraz zwiększenia jego potencjału i atrakcyjności turystycznej poprzez zagospodarowanie najpiękniejszych terenów wzdłuż Odry. Zdegradowane tereny zyskały nową funkcję i użyteczność. Została poszerzona oferta spędzania wolnego czasu w mieście, podniosła się jakość użytkowa przestrzeni miejskiej na potrzeby rozwoju wypoczynku i turystyki w mieście. Całoroczny charakter infrastruktury turystycznej zachęca do odwiedzania Opola przez cały rok, a możliwość spędzenia czasu w atrakcyjnych warunkach zatrzymuje turystów w Opolu na dłużej. W wyniku realizacji projektu:

- zrewaloryzowano *Park Nadodrzański*;
- powstał szlak turystyczny - *Bulwar spacerowy nad Młynówką* - który prowadzi od Starego Miasta poprzez najciekawsze i największe tereny zielone miasta położone nad Odrą;
- wybudowano i oznakowano/wytyczono ścieżki rowerowe/szlaki turystyczne - *Bulwar spacerowy nad rzeką Odrą* (długość powstałych bulwarów spacerowych nad Odrą wynosi ok. 2,7 km);
- zmodernizowany został *Staw Zamkowy* – obiekt umożliwiający organizację spektakli typu „światło i dźwięk”.

Na koniec okresu sprawozdawczego ostatni z projektów kluczowych w ramach Osi priorytetowej 1 (*Regionalne Centrum Biznesu – Budowa Opolskiego Centrum Wystawienniczo-Kongresowego w Opolu*) znajdował się w trakcie realizacji.

Tabela 38. Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013

[mln Euro]

Nr i nazwa poddziałania	Liczba projektów	Wartość EFRR
1.1.1 Wsparcie instytucji otoczenia biznesu	1	2,75
1.4.2 Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny	3	5,81
RAZEM	4	8,57

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Analiza jakościowa

W ramach Osi priorytetowej 1 realizowane są **742** projekty, w tym **369** w obszarze rozwój przedsiębiorczości, **5** projektów z zakresu inżynierii finansowej, **226** projektów z zakresu innowacji, badań i rozwoju technologicznego oraz **142** projekty z zakresu turystyki.

Do końca 2013 r. zakończyła się realizacja **609** projektów, w tym **338** w obszarze rozwój przedsiębiorczości, **3** z zakresu inżynierii finansowej, **159** projektów z zakresu innowacji, badań i rozwoju technologicznego oraz **109** projektów z zakresu turystyki.

W związku z tym, iż niektóre wskaźniki mają charakter złożony (dzielą się na podwskaźniki), przyjęto zasadę, że do obliczenia ogólnej liczby wskaźników realizowanych na poziomie Osi priorytetowej, sumowane są zarówno wskaźniki główne oraz ich elementy składowe.

W ramach Osi priorytetowej 1 założono realizację 15 wskaźników produktu i 14 wskaźników rezultatu. Obecnie na poziomie zakończonych projektów realizowane są wszystkie wskaźniki produktu i rezultatu. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu wyznaczonych jako mierniki celów Osi priorytetowej 1 prezentuje *Tabela 39*.

Wartości wskaźników zostały przedstawione w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową, za wyjątkiem działania 1.2 *Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości*, którego realizacja jest wykazywana na podstawie zarówno wniosków o płatność końcową, jak i sprawozdań merytorycznych składanych w trybie miesięcznym przez beneficjentów do IP II stopnia.

Wartości wskaźników wyrażonych w jednostce *mln Euro* zostały przeliczone wg kursu Europejskiego Banku Centralnego z dnia 28 listopada 2013 r. tj. 1 Euro = 4,1942 PLN, tj. kursu przyjętego do obliczeń finansowych w sprawozdaniu rocznym za 2013 r.

Tabela 39. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 1 od uruchomienia Programu

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki produktu						
1.1	Liczba projektów z zakresu B+R, w tym: [szt.]	80	36	45	69	86,3
a	w MSP	38	18	47,4	42	110,5
1.2	Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi [szt.]	140	61	43,6	143	102,1
1.3	Liczba projektów dotyczących bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstwa: [szt.]	674	559	82,9	651	96,6
a	mikro: do 9 pracujących	475	418	88	463	97,5
b	małe: 10-49 pracujących	131	94	71,8	122	93,1
c	średnie: 50-249 pracujących	68	47	69,1	66	97,1

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
d	innowacyjne przedsięwzięcia	140	104	74,3	137	97,9
e	przedsięwzięcia powiązane ze środowiskiem	22	23	104,5	24	109,1
f	firmy funkcjonujące nie dłużej niż 2 lata od powstania	197	148	75,1	173	87,8
1.4	Liczba powstałych firm w wyniku wsparcia [szt.]	36	18	50	19	52,8
a	w tym funkcjonujące przez pierwsze dwa lata po powstaniu	29	18	62,1	19	65,5
1.5	Wartość środków przekazanych na wsparcie przedsiębiorstw w formie pożyczek i gwarancji [mln Euro]	25,5	24,32	95,4	24,32	95,4
1.6	Liczba projektów z zakresu turystyki [szt.]	174	109	62,6	142	81,6
1.7	Wartość inwestycji przedsiębiorstw w czyste technologie [mln Euro]	17,1	13,8	80,7	13,85	81
Wskaźniki rezultatu						
1.8	Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R – etaty badawcze, w tym [szt.(EPC)]:	68	27	39,7	61	89,7
a	kobiety	34	4	11,8	9	26,5
b	mężczyźni	34	23	67,6	52	152,9
1.9	Utworzone miejsca pracy w przedsiębiorstwach (brutto, ekwiwalent całego etatu), w tym [szt. (EPC)]:	3 080	2 345,38	76,1	2 921,5	94,9
a	kobiety	1 540	477,5	31	626	40,6
b	mężczyźni	1 540	1 867,88	121,3	2 295,5	149,1
c	na obszarach wiejskich	1 482	983,75	66,4	1 313	88,6
1.10	Liczba utworzonych miejsc pracy w turystyce, w tym [szt. (EPC)]:	896	669	74,7	919	102,6
a	kobiety	448	224	50	290	64,7
b	mężczyźni	448	445	99,3	629	140,4
c	na obszarach wiejskich	473	310	65,5	460	97,3
1.11	Liczba przedsiębiorstw ulokowanych w parkach technologicznych, inkubatorach [szt.]	170	52	30,6	206	121,2
1.12	Dodatkowo wprowadzone inwestycje [mln Euro]	171,2	94,42	55,2	146,51	85,6
1.13	Liczba wspartych przedsiębiorstw [szt.]	520	574	110,4	529	101,7

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Zgodnie z danymi w Załączniku IV.

Poziom kontraktacji Osi priorytetowej 1 osiągnął **98,26%**, do podpisania pozostały umowy w ramach IV naboru w poddziałaniu 1.1.2, V, VI i VII naboru w poddziałaniu 1.3.2 oraz III naboru w poddziałaniu 1.4.1. Biorąc pod uwagę obecne szacunki na podstawie umów, 2 wskaźniki produktu oraz 6 wskaźników rezultatu nie osiągnie założonej na etapie programowania wartości docelowej, w tym 3 wskaźniki przekroczą założoną wartość docelową. Przekroczenie wartości wynika ze zwiększenia alokacji na niektóre działania/poddziałania, a także ze zmiany założeń metodologii. Natomiast nieosiągnięte dotychczas wartości wskaźników mogą ulec zwiększeniu, gdy zostaną podpisane wszystkie umowy oraz w wyniku planowanego przez IZ zgodnie

z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 27 stycznia 2014 r.* VIII naboru wniosków w ramach poddziałania 1.3.2 oraz IV naboru w ramach poddziałania 1.4.2.

Na poziomie wniosków o płatność do końca roku 2013 rozpoczęła się realizacja wszystkich wskaźników założonych dla Osi priorytetowej 1.

Analiza stopnia osiągnięcia poszczególnych wskaźników produktu i rezultatu na poziomie Osi priorytetowej 1:

✓ **Liczba projektów z zakresu B+R, w tym:**

– **w MŚP**

- wskaźniki realizowane są w ramach poddziałań 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw* i 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi odpowiednio 45% i 47,4% wartości docelowej;
- w odniesieniu do poprzedniego sprawozdania rocznego wartość wskaźnika szacowana na podstawie podpisanych umów wzrosła prawie dwukrotnie i osiągnęła odpowiednio poziom 86,3% oraz 110,5%;
- wg stanu na koniec 2013 realizacja wskaźnika i podwskaźnika nie jest zagrożona.

✓ **Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R – etaty:**

– **kobiety,**

– **mężczyźni.**

- wskaźniki realizowane są w ramach poddziałań 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw* i 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi odpowiednio 39,7%, 11,8% oraz 67,6% wartości docelowej;
- z szacowanej realizacji wynika, iż wskaźnik główny zostanie osiągnięty na poziomie 89,7%. Na podstawie umów o dofinansowanie przewiduje się, iż poniżej dopuszczalnego poziomu zostanie osiągnięta wartość wskaźnika *Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R - etaty, kobiety* (26,5%) a wskaźnik *Liczba utworzonych miejsc pracy w zakresie B+R - etaty, mężczyźni* znacznie przekroczy zaplanowaną wartość docelową (152,9%). Dysproporcje w realizacji wskaźników w podziale na płeć wynikają z tego, że na etapie programowania IZ RPO WO 2007-2013 założyła, iż miejsca pracy tworzone będą w połowie dla kobiet i w połowie dla mężczyzn. Na etapie wnioskowania o dofinansowanie beneficjenci nie są w stanie zawsze trafnie określić płci osób, które zostaną zatrudnione. Ponadto w świetle polskiego prawa nie wolno w ogłoszeniach o pracę zamieszczać informacji wskazujących na płeć osoby poszukiwanej do zatrudnienia, stąd takie duże dysproporcje pomiędzy liczbą miejsc pracy tworzonych dla kobiet, jak i mężczyzn. Celem zmniejszenia tych dysproporcji (zwłaszcza zwiększenia wskaźnika dotyczącego miejsc pracy dla kobiet) może okazać się nabór w ramach poddz. 1.3.2, który zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 27 stycznia 2014 r.*, IZ zaplanowała przeprowadzić w lutym 2014 r. Wyniki ww. naboru zostaną zaprezentowane w kolejnym sprawozdaniu rocznym;
- wg stanu na koniec 2013 realizacja wskaźnika głównego nie jest zagrożona.

✓ **Liczba projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi**

- wskaźnik realizowany jest w poddziałaniu 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 43,6%;

- z szacowanej realizacji wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 102,1% wartości docelowej określonej dla roku 2015;
- zdaniem IZ RPO WO 2007-2013 realizacja wskaźnika na obecnym etapie nie jest zagrożona.

✓ **Liczba projektów dotyczących bezpośredniego wsparcia inwestycyjnego przedsiębiorstw, w tym przedsiębiorstwa:**

- *mikro,*
- *małe,*
- *średnie,*
- *innowacyjne przedsięwzięcia,*
- *przedsięwzięcia powiązane ze środowiskiem,*
- *firmy funkcjonujące nie dłużej niż 2 lata od powstania,*

- wskaźniki realizowane są w ramach poddziałań 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach*, 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* i 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa*;
- realizacja wskaźników w odniesieniu do wartości docelowych określonych dla roku 2015 osiągnęła poziom w granicach od 69,1% do 104,5%;
- na podstawie szacowanych wartości w ramach podpisanych umów wynika, iż realizacja wskaźnika głównego oraz wszystkich podwskaźników osiągnie dopuszczalny poziom tj. wartości mieszczą się w granicach rozbieżności tj. od 75% do 125% wartości docelowej dla roku 2015;
- wg stanu na koniec 2013 r. realizacja wskaźnika głównego oraz podwskaźników nie jest zagrożona.

✓ **Liczba powstałych firm w wyniku wsparcia,**

- *w tym funkcjonujące przez pierwsze dwa lata po powstaniu,*

- wskaźniki realizowane są w ramach poddziałania 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach* w ramach naboru na projekty dotyczące zakładania działalności gospodarczej (Startup);
- do końca 2013 r. zakończyła się realizacja 18 projektów, co pozwoliło na wykonanie wskaźników na poziomie odpowiednio 50% i 62,1% wartości docelowych określonych na etapie programowania;
- z szacowanej realizacji na podstawie podpisanych umów wynika, iż wartości zostaną osiągnięte na poziomie odpowiednio 52,8% i 65,5% wartości docelowej;
- w ramach przedmiotowego naboru podpisano wszystkie umowy z listy projektów wybranych do dofinansowania, ponadto nie ma także projektów na liście rezerwowej oraz IZ RPO WO 2007-2013 nie planuje naborów dla osób fizycznych zamierzających otworzyć własną działalność gospodarczą;
- wg stanu na koniec 2013 r. realizacja wskaźnika głównego oraz podwskaźnika jest zagrożona;
- pomimo wysokiego zainteresowania wsparciem na rozpoczęcie działalności gospodarczej tylko 31% złożonych wniosków spełniło wymogi formalne. Niski poziom realizacji wskaźników wynika również ze zmniejszenia alokacji na nabór oraz rezygnacji beneficjentów z dofinansowania.

✓ **Wartość środków przekazanych na wsparcie przedsiębiorstw w formie pożyczek i gwarancji,**

✓ **Liczba wspartych przedsiębiorstw,**

- wskaźniki realizowane są w ramach działania 1.2 *Zapewnienie dostępu do finansowania przedsiębiorczości*;
- realizacja wskaźników w odniesieniu do wartości docelowych określonych dla roku 2015 osiągnęła poziom odpowiednio 95,4% oraz 110,4%;

- z szacowanej realizacji na podstawie podpisanych umów wynika, iż wskaźniki osiągnięty poziom odpowiednio 95,4% i 101,7%;
- wg stanu na koniec 2013 r. realizacja wskaźników nie jest zagrożona.

✓ **Liczba projektów z zakresu turystyki**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałań 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa* i 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego na podstawie wniosków o płatność końcową stanowi 62,6% wartości docelowej;
- z szacowanej realizacji wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 81,6% wartości docelowej określonej dla roku 2015;
- na obecnym etapie realizacja wskaźnika nie jest zagrożona.

✓ **Liczba utworzonych miejsc pracy w turystyce, w tym:**

- **kobiety,**
- **mężczyźni,**
- **na obszarach wiejskich,**

- wskaźniki realizowane są w ramach poddziałań 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa* i 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*;
- wartość wskaźnika głównego do końca okresu sprawozdawczego została osiągnięta na poziomie 74,7% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik główny zostanie osiągnięty na poziomie 102,6% wartości docelowej. Na podstawie umów o dofinansowanie przewiduje się, iż poniżej dopuszczalnego poziomu zostanie osiągnięta wartość wskaźnika *Liczba utworzonych miejsc pracy w turystyce, w tym kobiety* (64,7%), a wskaźnik *Liczba utworzonych miejsc pracy w turystyce, w tym mężczyźni* znacznie przekroczy zaplanowaną wartość docelową (140,4%). Dysproporcje w realizacji wskaźników w podziale na płeć wynikają z tego, że na etapie programowania IZ RPO WO 2007-2013 założyła, iż miejsca pracy tworzone będą w połowie dla kobiet i w połowie dla mężczyzn. Na etapie wnioskowania o dofinansowanie beneficjenci nie są w stanie zawsze trafnie określić płci osób, które zostaną zatrudnione. Ponadto w świetle polskiego prawa nie wolno w ogłoszeniach o pracę zamieszczać informacji wskazujących na płeć osoby poszukiwanej do zatrudnienia, stąd takie duże dysproporcje pomiędzy liczbą miejsc pracy tworzonej dla kobiet a dla mężczyzn. Celem zmniejszenia tych dysproporcji (zwłaszcza zwiększenia wskaźnika dotyczącego miejsc pracy dla kobiet) może okazać się nabór w ramach poddz. 1.4.2, który zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 27 stycznia 2014 r.*, IZ zaplanowała przeprowadzić na przełomie lutego i marca 2014 r. Wyniki ww. naboru zostaną zaprezentowane w kolejnym sprawozdaniu rocznym;
- ponadto wartość wskaźnika dotyczącego miejsc pracy dla kobiet może ulec zwiększeniu po podpisaniu wszystkich umów w ramach III naboru z poddz. 1.4.1, które generuje najwięcej miejsc pracy dla kobiet;
- wg stanu na koniec roku 2013 realizacja wskaźnika głównego nie jest zagrożona.

✓ **Wartość inwestycji przedsiębiorstw w czyste technologie**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*, w szczególności w ramach kategorii interwencji 06, niemniej jednak wskaźnik realizują także przedsiębiorcy, którzy otrzymali wsparcie z kategorii interwencji 07;

- w oparciu o projekty zakończone do końca roku 2013 wskaźnik został osiągnięty na poziomie 80,7% wartości docelowej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji wskaźnika wynika, iż wartość docelowa założona dla roku 2015 zostanie zrealizowana na poziomie 81% tj. w dopuszczalnym poziomie odchylenia;
- na obecnym etapie realizacja wskaźnika nie jest zagrożona.

✓ **Utworzone miejsca pracy w przedsiębiorstwach (brutto, ekwiwalent całego etatu), w tym:**

- **kobiety,**
- **mężczyźni,**
- **na obszarach wiejskich,**

- wskaźniki realizowane są w ramach poddziałań 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach*, 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* i 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa*;
- realizacja wskaźnika głównego przebiega zgodnie z założeniami przyjętymi na etapie programowania. Wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi nieco ponad 76 % wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji wynika, iż wskaźnik główny zostanie osiągnięty na poziomie prawie 95% wartości docelowej. Na podstawie umów o dofinansowanie przewiduje się, iż poniżej oczekiwanego poziomu zostanie osiągnięta wartość wskaźnika *Utworzone miejsca pracy w przedsiębiorstwach, w tym kobiety* (40,6%), natomiast wskaźnik *Utworzone miejsca pracy w przedsiębiorstwach, w tym mężczyźni* zdecydowanie przekroczy zaplanowaną wartość docelową (149,1%). Dysproporcje w realizacji wskaźników w podziale na płeć wynikają z tego, że na etapie programowania IZ RPO WO 2007-2013 założyła, iż miejsca pracy tworzone będą w połowie dla kobiet i w połowie dla mężczyzn. Na etapie wnioskowania o dofinansowanie beneficjenci nie są w stanie zawsze trafnie określić płci osób, które zostaną zatrudnione. Ponadto w świetle polskiego prawa nie wolno w ogłoszeniach o pracę zamieszczać informacji wskazujących na płeć osoby poszukiwanej do zatrudnienia, stąd takie duże dysproporcje pomiędzy liczbą miejsc pracy tworzonych dla kobiet, jak i mężczyzn. Celem zmniejszenia tych dysproporcji (zwłaszcza zwiększenia wskaźnika dotyczącego miejsc pracy dla kobiet) może okazać się nabór w ramach poddz. 1.3.2, który zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 27 stycznia 2014 r.*, IZ zaplanowała przeprowadzić w lutym 2014 r. Wyniki ww. naboru zostaną zaprezentowane w kolejnym sprawozdaniu rocznym.
- ponadto wartość wskaźnika dotyczącego miejsc pracy dla kobiet może ulec zwiększeniu po podpisaniu wszystkich umów w ramach III naboru z poddz. 1.4.1, które generuje najwięcej miejsc pracy dla kobiet, jak również po podpisaniu wszystkich umów, które znajdują się na listach rankingowych w ramach IV naboru w poddz. 1.1.2, oraz V, VI i VII naboru w ramach poddz. 1.3.2;
- na obecnym etapie realizacja wskaźnika głównego nie jest zagrożona.

✓ **Dodatkowo wprowadzone inwestycje**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałań 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu*, 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach*, 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw*, 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*, 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa* i 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*;
- wartość wskaźnika do końca okresu sprawozdawczego została osiągnięta na poziomie nieco ponad 55% wartości docelowej założonej na etapie programowania;
- z analizy podpisanych umów wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie około 85,6% wartości docelowej dla roku 2015 tj. w dopuszczalnej granicy odchylenia;

- wg stanu na koniec 2013 r. realizacja wskaźnika nie jest zagrożona.

✓ **Liczba przedsiębiorstw ulokowanych w parkach technologicznych, inkubatorach**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu*;
- wartość wskaźnika została osiągnięta na poziomie 30,6% wartości docelowej założonej na etapie programowania;
- na podstawie podpisanych umów szacuje się, że wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 121,2% wartości docelowej;
- na obecnym etapie realizacja wskaźnika głównego nie jest zagrożona.

⇒ **Szczegółowe informacje nt. wkładu Osi priorytetowej w promowanie równości szans – punkt 2.2.1 Zasada równości szans**

⇒ **Szczegółowe wnioski dla dalszej realizacji Osi – Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi**

Obszar: Rozwój przedsiębiorczości [działanie 1.1]

Projekty realizowane w obszarze *rozwój przedsiębiorczości* wpisują się w szeroko zakrojone cele *Strategii Europa 2020* określone w ramach projektów przewodnich *Unia Innowacji* oraz *Polityka przemysłowa w erze globalizacji*. Pierwsza z przywołanych inicjatyw ma na celu wzmocnienie finansowania badań i innowacji w celu przekształcania innowacyjnych pomysłów w funkcjonujące produkty i usługi, a tym samym pobudzania wzrostu gospodarczego kraju. Z kolei drugi projekt przewodni ma się przyczynić do rozwoju instytucji otoczenia biznesu zwłaszcza w zakresie wspierania MŚP. Dodatkowym działaniem wynikającym z realizowanej inicjatywy jest wspieranie rozwoju bazy przemysłowej zdolnej do konkurowania z rynkami światowymi. Zgodnie z prowadzonym monitoringiem postępu realizacji efektów rzeczowych dofinansowanych projektów do końca okresu sprawozdawczego utworzonych zostało 10 instytucji otoczenia biznesu z 33, które uzyskały wsparcie ze środków UE. Dodatkowo w tworzonych parkach technologicznych i inkubatorach ulokowanych zostało 52 przedsiębiorstwa (wg stanu na 31.12.2013 r. planowane jest ulokowanie łącznie 206 przedstawicieli sektora MŚP). Natomiast łącznie dzięki funkcjonowaniu inkubatorów i innych instytucji wspomagających rozwój biznesu pomoc uzyskało 2 150 przedsiębiorców, przy czym na podstawie podpisanych umów planowane jest udzielenie pomocy łącznie 5 443 firmom.

Z kolei w zaktualizowanym *Krajowym Programie Reform*, który jest jednym z narzędzi realizacji zamierzonych przez UE celów, do kluczowych działań na rzecz usprawniania funkcjonowania rynku zaliczono wzmocnienie współpracy pomiędzy wszystkimi jego uczestnikami. Współpraca powinna polegać, m. in. na inicjowaniu nowych i rozwoju obecnych powiązań pomiędzy przedsiębiorstwami, parkami technologicznymi, inkubatorami przedsiębiorczości i centrami transferu technologii. W szczególności zwraca się uwagę na rozwój inicjatyw klastrowych o wysokim potencjale innowacyjnym, które będą zdolne samodzielnie konkurować na globalnym rynku. Inicjatywy podejmowane na rzecz rozwoju instytucji otoczenia biznesu zapisane zostały w ramach obszaru *Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego*, a zwłaszcza w działaniu 2.2 *Dostęp do finansowania*.

W ramach poddziałania 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* RPO WO 2007-2013 prowadzone są działania zmierzające do podniesienia konkurencyjności firm regionu w oparciu o sektor otoczenia biznesu. Wsparcie inwestycyjne otrzymały nowe, jak i dotychczas funkcjonujące inkubatory przedsiębiorczości, centra biznesu oraz centra transferu wiedzy i technologii zapewniające kompleksową ofertę usług dla przedsiębiorstw.

Od uruchomienia Programu w ramach działania 1.1 *Rozwój przedsiębiorczości* realizowanych jest **369** projektów, z czego **32** projekty w ramach poddziałania 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu* oraz **337** projektów w ramach 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach*.

Poziom kontraktacji dla działania 1.1 na koniec roku 2013 osiągnął 98,54% alokacji przeznaczonej na działanie.

Obszar: Wsparcie instytucji otoczenia biznesu [poddziałanie 1.1.1]

Od początku uruchomienia programu w obszarze tym realizowanych jest **32 projekty** na kwotę dofinansowania z EFRR 18,9 mln Euro, co stanowi 98,6% alokacji przeznaczony na poddziałanie 1.1.1 *Wsparcie instytucji otoczenia biznesu*.

Przewiduje się, że w wyniku realizacji wszystkich projektów, dla których podpisano umowy:

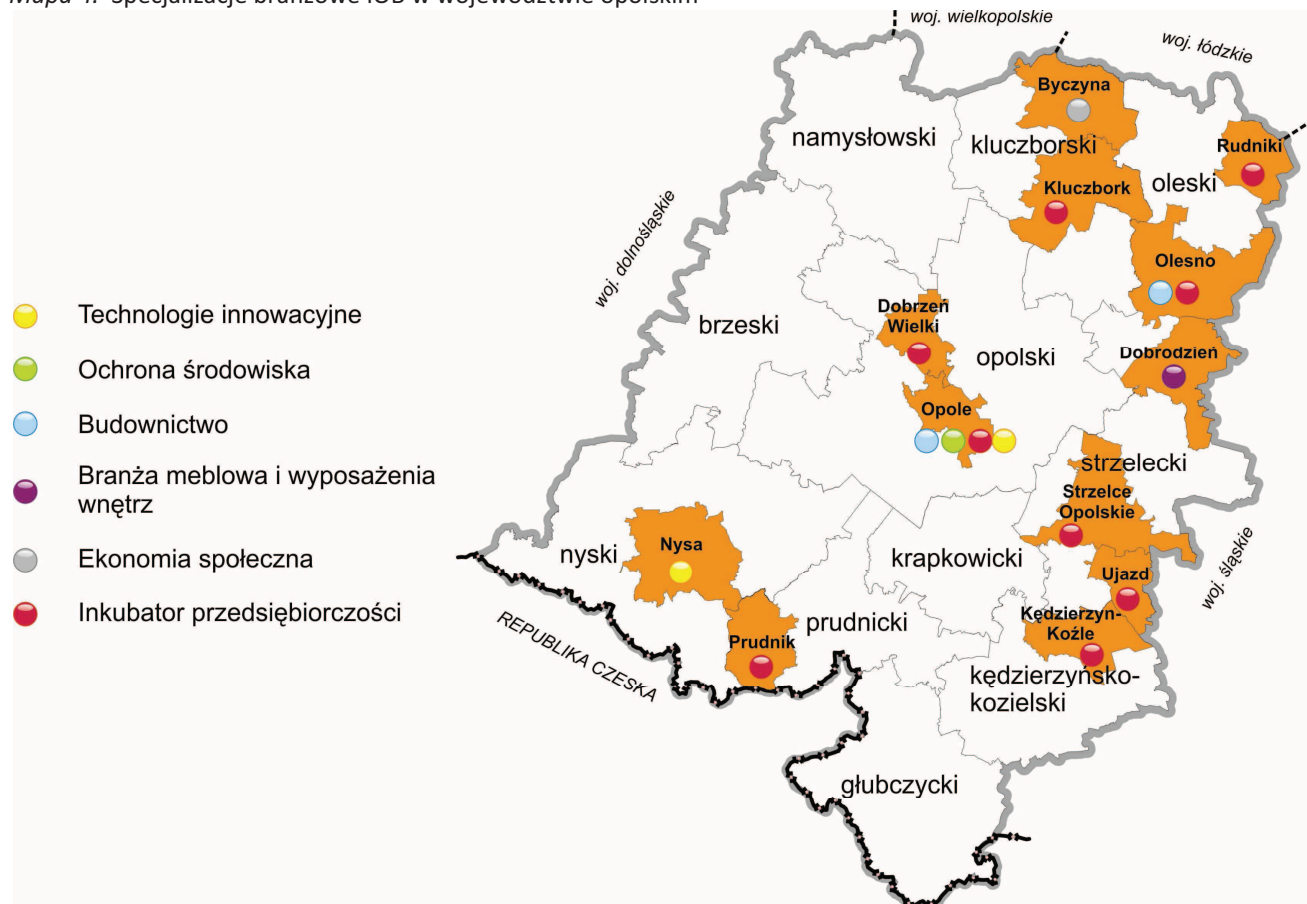
- wsparcie otrzyma **33** instytucje otoczenia biznesu;
- powstanie **12** nowych inkubatorów przedsiębiorczości, kolejne **4** zostaną rozbudowane;
- powstanie **10** centrów/sfer biznesu oraz 5 centrów transferu technologii i zaawansowanych technologii;
- utworzonych zostanie **69** miejsc pracy, w tym **26** dla kobiet;
- powstanie **1** etat badawczy;
- instytucje otoczenia biznesu udzielą wsparcia **5 443** przedsiębiorstwom, m.in. z branży budowlanej, meblarskiej, rolnej, turystycznej, ochrony środowiska, technologii IT;
- przy wsparciu IOB powstanie **239** nowych przedsiębiorstw;
- **206** przedsiębiorstw zostanie ulokowanych w parkach technologicznych, inkubatorach.

W *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego na lata 2004-2013* zwrócono uwagę na szczególną rolę instytucji otoczenia biznesu w budowie efektywnego systemu wsparcia innowacji. Ten pierwszy i zarazem bardzo istotny priorytet strategii oparty jest na rozwoju instytucji pośredniczących pomiędzy B+R a MŚP. Założenia strategii realizowane są w ramach poddziałania 1.1.1 poprzez wsparcie istniejących i tworzenie nowych jednostek okołobiznesowych funkcjonujących pomiędzy gospodarką a nauką. Zadaniem doinwestowanych ośrodków będzie świadczenie wyspecjalizowanych i łatwo dostępnych usług na rzecz firm, co wpłynie na unowocześnienie i rozwój sektora MŚP.

Mimo, iż połowa z dofinansowanych projektów realizowanych jest w Opolu (**16** projektów), to niezwykle istotne są również te realizowane poza stolicą regionu (po **4** projekty w powiatach: strzeleckim i oleskim, **3** projekty w powiecie kluczborskim, **2** projekty w powiecie nyskim oraz po **1** projekcie na terenie powiatów: opolskiego, kędzierzyńsko - kozielskiego i prudnickiego). Jest to zgodne z założeniami *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego na lata 2004-2013*, w której to sugeruje się, aby instytucje otoczenia biznesu miały charakter lokalny, bliski terytorialnie podmiotom, dla których świadczone są usługi.

Na *Mapie 4*. przedstawiono specjalizacje branżowe instytucji otoczenia biznesu w województwie opolskim.

Mapa 4. Specjalizacje branżowe IOB w województwie opolskim

Źródło. Opracowanie własne na podstawie KSI (SIMIK 07-13)

Do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **10 projektów**, których beneficjentami są m.in: Powiat Kluczborski, Gmina Ujazd, Uniwersytet Opolski, Izba Rzemieślnicza w Opolu, MD Connect Sp. z o.o., Stowarzyszenie „Promocja Przedsiębiorczości” oraz Instytut Trwałego Rozwoju. W wyniku ich realizacji:

- wsparcie otrzymało **10** instytucji otoczenia biznesu, które udzieliły dostęp do usług okołobiznesowych **2 150** przedsiębiorstwom;
- utworzono **6** nowych inkubatorów przedsiębiorczości, w tym **1** akademicki oraz **1** został rozbudowany;
- powstały **3** branżowe centra biznesu;
- przy wsparciu inkubatorów powstanie **78** nowych przedsiębiorstw;
- **52** przedsiębiorstwa zostały ulokowane w parkach technologicznych, inkubatorach.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja **4** inwestycji. Jednym z zakończonych projektów jest projekt pn. *Utworzenie Inkubatora Przedsiębiorczości w Opolu - nowoczesna infrastruktura około biznesowa*. Realizacja przedmiotowego projektu stanowi wynik dogłębnej analizy rynkowej w zakresie występowania na terenie Opolszczyzny, w tym głównie Opola, ośrodków wspierających młodą przedsiębiorczość na etapie inkubacji i ma na celu rozwiązanie problemu z niewystarczającą ilością podobnych inicjatyw. Celem realizacji projektu było stworzenie odpowiednich warunków lokalowych pozwalających na utworzenie na terenie inkubatora kilku w pełni wyposażonych biur dla nowopowstałych przedsiębiorstw, a tym samym wykreowanie przestrzeni gospodarczej zapewniającej prawidłowy rozwój przedsiębiorstw przy niskim obciążeniu inwestycyjnym i finansowym na początkowym etapie rozwoju i co najważniejsze przy stałym wsparciu doradczym i eksperckim. Realizacja przedmiotowego projektu przyczyniła się również do aktywizacji lokalnej społeczności w celu podejmowania działalności gospodarczej, a tym samym do aktywnego przeciwdziałania bezrobociu poprzez wszechstronną pomoc zainteresowanym osobom w tworzeniu przedsiębiorstwa i jego działalności w początkowym okresie. Przy wsparciu inkubatora powstały **2** nowe przedsiębiorstwa, a **90** otrzymało wsparcie w zakresie usług okołobiznesowych.

Innym ciekawym przykładem projektu, który zakończył się w okresie sprawozdawczym jest *MojaSiedziba.pl – remont i zakup niezbędnego wyposażenia celem świadczenia profesjonalnej obsługi biznesu przez Instytut Trwałego Rozwoju w Opolu*. Działalność Instytutu Trwałego Rozwoju w Opolu związana jest z szeroką koncepcją integrowania środowisk nauki i biznesu. Znajduje to odzwierciedlenie w podstawowych filarach działalności prowadzonej przez jednostkę, co wynika z identyfikowanych w regionie nisz. Pierwsza dotyczy badań i analiz, jakie ze względu na specyfikę regionalną nie są wykonywane przez rodzime podmioty badawcze, a dotyczą tematyki zrównoważonego rozwoju. Druga nisza to wsparcie adresowane do przedsiębiorców i potencjalnych przedsiębiorców. Przedmiotem projektu był remont oraz zakup wyposażenia i sprzętu w celu rozszerzenia zakresu działalności podejmowanej w ramach przedsięwzięcia *MojaSiedziba.pl* realizowanej przez Instytut. W ramach inicjatywy *MojaSiedziba.pl* prowadzone są trzy rodzaje aktywności, które adresowane są do osób na różnym poziomie realizacji własnego pomysłu biznesowego:

- preinkubator - dla osób, które chcą wypróbować swój pomysł zanim zarejestrują działalność gospodarczą;
- wirtualne biuro - dla osób, które podjęły ryzyko założenia działalności, ale nie potrzebują (lub nie mogą) wynajmować biura;
- co-working - dla osób, które nie chcą bądź nie stać ich na wynajem całego samodzielnego biura, a są gotowe korzystać ze wspólnej przestrzeni biurowej z innymi.

Realizacja inicjatywy wymagała odpowiednich warunków lokalowych, a dotychczasowe nie pozwalały na sprawne realizowanie wszystkich ww. elementów równocześnie.

Spośród zrealizowanych projektów najwięcej przedsiębiorstw planuje wesprzeć Izba Rzemieśnicza w Opolu, bo około **1030** przedsiębiorstw. Inicjatywa realizacji projektu pn. *Przebudowa budynku Izby Rzemieśniczej w Opolu w celu utworzenia Rzemieślniczego Inkubatora Przedsiębiorczości przy Branżowym Centrum Biznesu* stanowiła element długoterminowej strategii beneficjenta popartej analizą uwarunkowań gospodarczych w regionie, a zarazem stanowiła niejako kolejny etap projektu również finansowanego w ramach RPO WO 2007-2013, którego przedmiotem było utworzenie Branżowego Centrum Biznesu przy Izbie Rzemieśniczej w Opolu. W zakresie projektu przebudowano budynek, w ramach którego powstało 10 pomieszczeń użytkowych na potrzeby inkubatora. W wyniku zakończenia inwestycji powstały nowe usługi okołobiznesowe w regionie, co przełożyło się na rozszerzenie zakresu działalności beneficjenta, jak również wzrosła pozycja sektora IOB województwa opolskiego w skali krajowej w związku z uruchomieniem kolejnego inkubatora w regionie.

Obszar: Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach [poddziałanie 1.1.2]

Od początku uruchomienia programu w obszarze tym realizowanych jest **337 projektów** na kwotę dofinansowania z EFRR 18,7 mln Euro, co stanowi 98,48% alokacji przeznaczonej na poddziałanie 1.1.2 *Inwestycje w mikroprzedsiębiorstwach*. W ramach kategorii interwencji 08 realizowane są **333 projekty**, pozostałe **4 projekty** realizowane są w ramach kategorii interwencji 06.

Przewiduje się, że w wyniku realizacji wszystkich projektów, dla których podpisano umowy m.in.:

- zostanie utworzonych **981** miejsc pracy (**167** dla kobiet), w tym **452** na obszarach wiejskich;
- zakupionych zostanie około **5 tys.** środków trwałych;
- **700** usług/produktów zostanie zaoferowanych przez przedsiębiorstwa dzięki dokonany inwestycjom.

Do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **328** projektów, z czego **324** w ramach kategorii interwencji 08 oraz **4** inwestycje w ramach kategorii interwencji 06. Mając na uwadze zakończone projekty:

- utworzono **938,25** miejsc pracy (**160,5** dla kobiet), w tym **431,75** na obszarach wiejskich;
- działalność gospodarczą rozpoczęło **18** mikroprzedsiębiorstw;
- w ramach nowopowstałych firm bezpośrednio powstały **22** nowe miejsca pracy (w tym **2** dla kobiet);
- zakupiono niemal **4,4 tys.** środków trwałych;
- dzięki dokonany inwestycjom przedsiębiorstwa mogą zaoferować **648** usług/produktów;

- **19** mikroprzedsiębiorstw dokonało zmian w produkcji przyczyniających się do ochrony środowiska.

Warto także zaznaczyć, iż 35% projektów (116) zrealizowały firmy stosunkowo nowe na rynku, tj. funkcjonujące nie dłużej niż 2 lata od powstania.

Analizując rozkład zakończonych projektów w ramach Sekcji PKD 2007, pierwszą pod względem liczby realizowanych projektów jest **Sekcja F Budownictwo**, w ramach której zrealizowano **76** inwestycji, co stanowi **23% całości zakończonych projektów**. Duże znaczenie dla pozycji konkurencyjnej województwa opolskiego ma sektor budownictwa, który oprócz działalności budowlano-montażowej, obejmuje także produkcję materiałów budowlanych wraz z przemysłem wydobywczym. Zgodnie ze *Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.* budownictwo jest obszarem o dużym znaczeniu dla rozwoju regionu i stanowi jedną ze zdefiniowanych specjalizacji regionalnych województwa. Najwięcej zakończonych projektów z tego sektora dotyczy wykonywania specjalistycznych robót budowlanych m.in. usług w zakresie robót ziemnych podstawowych, instalacyjnych i wykończeniowych. W ramach tej Sekcji beneficjenci wykonują prace konstrukcyjne, stolarskie, rozbiórkowe czy instalacyjne. Zastosowanie kosztownego specjalistycznego sprzętu umożliwia przedsiębiorcom wykonywanie prac o dużym stopniu trudności i pozwala konkurować z najlepszymi przedsiębiorstwami w branży budowlanej w regionie Opolszczyzny, jak i na poziomie ponadregionalnym.

W ramach **sekcji F** w okresie sprawozdawczym zakończyła się inwestycja realizowana przez GENERAL BUD Polska Obsługa Inwestycji Budowlanych. Realizacja projektu pn. *Wprowadzenie na rynek gminy Turawa specjalistycznych usług usuwania azbestu wraz z robotami ogólnobudowlanymi* przyczyni się do zapewnienia klientom beneficjenta kompleksowej oferty i dostosowania się do ich rosnących wymagań, co do wysokiego standardu wykonywania prac budowlanych. Prowadząc działalność w sektorze budowlanym i oferując kompleksową i niepowtarzalną ofertę zarówno w regionie, jak i na terenie kraju, przyczyni się do podniesienia jakości i atrakcyjności usług budowlanych na poziomie rynku lokalnego, jak i krajowego, a tym samym do wzrostu ich znaczenia jako stymulanty rozwoju regionu. Ponadto zrealizowana inwestycja przyczyni się do poprawy stanu środowiska naturalnego likwidując szkodliwe azbestowe pokrycia dachowe. W wyniku zrealizowanego przedsięwzięcia zatrudnienie uzyskały **3** osoby oraz liczba usług/produktów oferowanych dzięki zrealizowanemu projektowi wyniosła **7**.

Wśród projektów zakończonych kolejną grupę stanowią przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w ramach **Sekcji C Przetwórstwo przemysłowe**. Do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **73** umów (**22% całości zakończonych projektów**). Istotnym wyróżnikiem województwa opolskiego jest wysoko rozwinięty przemysł, uznawany za jeden z jego znaczących atutów. Najwięcej zakończonych projektów dotyczy **przemysłu drzewno-papierniczego** (produkcja wyrobów z drewna i korka, mebli, opakowań tekturowych, drzwi, wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa); **przetwórstwa przemysłowego** (wyroby jubilerskie, drukowanie, przygotowanie do druku); **metalurgicznego i metalowego** (produkcja konstrukcji metalowych, obróbka metali, odlewnictwo metali lekkich) oraz **przemysłu mineralnego** (obróbka kamienia, szkła czy produkcja materiałów z wypalanej gliny).

Jeden ze zrealizowanych projektów w tym obszarze to *Rozwój BUDREMu poprzez unowocześnienie procesu technologicznego*. Przedmiotem projektu był zakup kompletnego stanowiska do precyzyjnego cięcia plazmowego i gazowego typu CNC MexCut Proxima. Realizacja inwestycji podniosła konkurencyjność przedsiębiorcy, obniżyła pracochłonność i energochłonność produkcji, jak również poprawiła warunki pracy. W wyniku zakończenia projektu stworzono **1** nową usługę na rynku świadczoną przez BUDREM tj. precyzyjne cięcie plazmą. Pozwoliło to także na wzrost wielkości produkcji i skrócenie terminu realizacji zamówień klientów od 2 do 4 tygodni. W ramach zakończonej inwestycji powstały **2** miejsca pracy.

Ze względu na udział jako trzecia zaklasyfikowała się zarówno **Sekcja Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna** jak i **Sekcja G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włącznie z motocyklami (po 51 projektów, co stanowi 16% całości zakończonych projektów)**.

Znaczącą rolę w rozwoju gospodarczym województwa odgrywa handel, który zgodnie ze *Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.* jest obszarem rozwoju regionu. W ramach **Sekcji G** w okresie sprawozdawczym zakończył się projekt pn. *Przebudowa oraz rozszerzenie oferty stacji paliw szansą na wzrost konkurencyjności przedsiębiorstwa i spełnienie wysokich standardów ekologicznych*. Przedmiotem projektu była realizacja robót budowlanych oraz zakup środków trwałych tj. nowego zbiornika na paliwo wraz z systemem monitoringu paliwa, dystrybutora paliwa współpracującego z instalacją pomiarową, dystrybutora

paliwa LPG, niezbędnego do rozszerzenia asortymentu produktów o nowy rodzaj paliwa. W ramach zakończonej inwestycji powstało 1 miejsce pracy, co jest istotne z punktu widzenia obecnych uwarunkowań społeczno-gospodarczych. Realizacja projektu stworzyła poczucie bezpieczeństwa ekologicznego poprzez instalację systemu monitorującego wycieki paliwa do gleby, co jest istotne ze względu na fakt, że gmina Kamiennik, w której znajduje się przedmiotowa inwestycja, jest terenem rolniczym.

Ponadto w okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja projektu z dziedziny informatycznej dofinansowanego w ramach **Sekcji M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna**. Głównym celem realizacji projektu *Mobilne Biuro Porad Prawnych* było wprowadzenie na opolski rynek nowoczesnych usług prawnych. Odbiorcami projektu są osoby, które z różnych przyczyn nie chcą lub nie mogą skorzystać z usług profesjonalnej kancelarii prawnej. Mobilne Biuro Porad Prawnych ma przede wszystkim zapewniać osobom (m.in. starszym, niepełnosprawnym) jak najbardziej komfortowe i przyjazne warunki spotkania. Powszechnie jest wiadomo, że najlepszym miejscem, wzbudzającym odczucie spokoju i zaufania jest własny dom. To właśnie w nim klienci są w stanie jak najbardziej się otworzyć i szeroko przedstawić swój problem.

Każdy ze wspomnianych w opisie obszaru projektów ze względu na wkład włożony do rozwoju potencjału gospodarczego regionu poprzez stosowanie nowoczesnych rozwiązań realizuje równocześnie cele założone w inicjatywach flagowych *Unia innowacji* oraz *Polityka przemysłowa w erze globalizacji* – wyznaczonych dla priorytetu *Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji*. Tym samym założony w *Strategii Europa 2020* wzrost gospodarczy osiągany jest poprzez tworzenie produktów i usług opartych na nowych, innowacyjnych technologiach.

Obszar: Instrumenty inżynierii finansowej [działanie 1.2]

Od uruchomienia Programu w ramach działania 1.2 zasilone zostały 3 instrumenty inżynierii finansowej kwotą blisko **25 mln Euro**. Dwa z realizowanych projektów polegają na utworzeniu funduszu pożyczkowego dla sektora mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, a trzeci projekt dotyczy wsparcia regionalnego funduszu poręczeniowego.

W ramach działania 1.2 łącznie przeprowadzono IV nabory wniosków. Do końca okresu sprawozdawczego realizowanych jest 5 umów o dofinansowanie projektów na łączną kwotę dofinansowania EFRR **24,97 mln Euro** (102 mln PLN), co stanowi 100% alokacji przeznaczanej na działanie.

Do zakończenia okresu sprawozdawczego beneficjenci działania 1.2 podpisali łącznie **780** umów o wsparcie z przedsiębiorcami (**687** pożyczek i **93** poręczenia), co zaangażowało w sumie **30,17 mln Euro** ze środków EFRR. Należy podkreślić, że do końca roku 2013 zakończyła się realizacja trzech projektów.

Projekty realizowane w obszarze inżynierii finansowej wpisują się w cele priorytetu *Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji* *Strategii Europa 2020* w ramach projektów przewodnich *Unia Innowacji* oraz *Polityka przemysłowa w erze globalizacji*, w których podkreśla się konieczność ułatwienia przedsiębiorcom niedrogiego dostępu do finansowania inwestycji. Efekty wdrażania działania 1.2 RPO WO 2007-2013 będą wpisywały się w wyznaczony na poziomie wspólnotowym trend wspierania konkurencyjności MŚP na rzecz rozwoju silnej i zrównoważonej gospodarki, zdolnej do konkurowania na rynkach światowych.

Jak podkreślono w zaktualizowanym *Krajowym Programie Reform* konieczne jest systemowe dostosowanie funduszy pożyczkowych i poręczeniowych do zmieniających się i zróżnicowanych potrzeb przedsiębiorców. Rozwój i poprawa dostępności instrumentów inżynierii finansowej przewidziane zostały w ramach obszaru *Innowacyjności dla wzrostu inteligentnego*, zwłaszcza poprzez wdrożenie założeń działania 2.2 *Dostęp do dofinansowania*, w którym zakładane jest opracowanie systemu preferencyjnego finansowania zwrotnego sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

➔ **Szczegółowe informacje – punkt 2.1.6.5 Instrumenty inżynierii finansowej**

Projekty realizowane w obszarze *innowacje, badania, rozwój technologiczny* wpisują się w cele *Strategii Europa 2020* jak i *Krajowego Programu Reform*.

Pierwszym i niezmiernie istotnym priorytetem *Strategii Europa 2020* jest *Rozwój inteligentny - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji*. Jego realizacja została uzależniona od podniesienia jakości edukacji, poprawy wyników działalności badawczej, wspierania transferu innowacji i wiedzy w Unii, pełnego wykorzystania technologii informacyjno-komunikacyjnych, a także zadbania o to, by innowacyjne pomysły przeradzały się w nowe produkty i usługi. Wymaga to przeznaczenia na inwestycje w badania i rozwój 3% PKB UE. Podniesienie wartości nakładów na działalność badawczo-rozwojową w Europie będzie miało bezpośredni wpływ na poprawę warunków prywatnej działalności badawczo-rozwojowej w Unii. Wytyczone powyżej cele będą wdrażane za pomocą dwóch projektów przewodnich: *Unia innowacji* oraz *Polityka przemysłowa w erze globalizacji*. Każdy z projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 a opisanych poniżej, wpisujący się w założenia obszaru B+R w ramach RPO WO 2007-2013, jest zgodny z celami wspomnianych inicjatyw wyznaczonych w ramach *Strategii Europa 2020*. Zgodnie z przeprowadzonym monitoringiem postępu osiągania wskaźników dla opisywanego obszaru, wg stanu na koniec okresu sprawozdawczego w zakresie B+R w ramach poddziałań 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw* i 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* utworzonych zostało 27 z planowanych 61 etatów (przy uwzględnieniu docelowej wartości wskaźnika wynoszącej 68 miejsc pracy). Należy jednak pamiętać o planowanym VIII naborze wniosków w poddziałaniu 1.3.2 oraz nie podpisaniu umów dla wszystkich zaakceptowanych projektów z zakresu *Innowacji, badań, rozwoju technologicznego* (z VI i VII naboru w poddziałaniu 1.3.2) – po podpisaniu wszystkich umów w ramach przeprowadzonych naborów wniosków przewiduje się, iż wartości wskaźników wzrosną i osiągną zakładane wartości docelowe. W przypadku wskaźnika *Dodatkowo wprowadzone inwestycje* sytuacja kształtuje się analogicznie – w ramach zakończonych projektów z zakresu B+R przeprowadzono łącznie inwestycje o wartości ponad 33,5 mln Euro, natomiast zgodnie z podpisanymi umowami o dofinansowanie planowane jest udzielenie wsparcia na poziomie około 54,2 mln Euro (docelowa wartość ustalona dla wskaźnika wynosi 56,1 mln Euro)

W zaktualizowanym *Krajowym Programie Reform* nadrzędne cele UE określone w *Strategii Europa 2020* zostały przełożone na krajowe cele i metody działania. Zgodnie z powyższym nakłady na działalność B+R powinny wzrosnąć do roku 2020 do poziomu 1,7 % PKB. W ramach przewidzianych w *KPR* obszarów wsparcia wskazane zostały zapisy dotyczące reform systemowych oraz szeroko zakrojonych działań na rzecz poprawy i rozwoju obszaru B+R: w obszarze *Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego* założone zostało przeprowadzenie działania 1.6 *Rozwój i modernizacja infrastruktury B+R*, którego wynikiem będzie m.in. podniesienie nakładów na rozwój bazy laboratoryjnej nauki (w tym poprzez wykorzystanie środków UE). Dodatkowe działania na rzecz podniesienia atrakcyjności obszaru badawczo-rozwojowego przewidziane zostały również w ramach *Innowacyjności dla wzrostu inteligentnego* – drugiego z obszarów wsparcia *KPR* – zwłaszcza w działaniu 2.3 *Nowe kierunki rozwoju innowacyjności*, które zakłada polepszenie stopnia wykorzystania wyników B+R.

Nieco gorzej przedstawia się sytuacja województwa opolskiego na tle kraju. W analizie SWOT Programu do słabych stron województwa zaliczono bardzo niski poziom nakładów na działalność badawczo-rozwojową. Z **danych statystycznych** wynika, iż nasz region charakteryzuje się jedną z niższych w kraju relacją nakładów na działalność B+R w stosunku do produktu krajowego brutto. Nakłady na działalność badawczo-rozwojową ogółem w 2012 r. wyniosły 66,1 mln PLN, w tym w sektorze przedsiębiorstw osiągnęły wartość 27 mln PLN, co plasuje województwo opolskie na przedostatnim miejscu w kraju. Mając na uwadze, iż istotnym sektorem opolskiej gospodarki jest przemysł, wartość nakładów na sferę B+R w Sekcjach PKD 2007 reprezentujących przemysł (tj. w Sekcjach B, C, D i E) wyniosła 24 mln PLN (pozostałe nakłady w sekcjach poza przemysłem wyniosły 42 mln PLN). Niepokojąco niski jest także poziom nakładów na działalność B+R w przeliczeniu na jednego mieszkańca województwa: 65,3 PLN przy 283 PLN średnio w Polsce, tj. ostatnie miejsce w kraju. W roku 2012 zatrudnienie w działalności badawczo-rozwojowej na Opolszczyźnie otrzymało 1 217 osób (wskaźnik mierzony w EPC), w tym w sektorze przedsiębiorstw 279 osób (EPC), co w rankingu sytuuje nasz region na przedostatniej pozycji w kraju.

Jednym z bardziej istotnych czynników determinujących poziom rozwoju gospodarczego jest działalność innowacyjna, którą traktuje się jako jedno z najważniejszych uwarunkowań wzrostu i konkurencyjności regionalnych gospodarek. Ważną rolę w zakresie innowacji odgrywają podmioty sfery badawczo-rozwojowej.

Słabość regionalnej strefy B+R przekłada się na niską innowacyjność gospodarki województwa opolskiego. Wskaźnikiem do oceny efektów działalności innowacyjnej przedsiębiorstwa jest udział w badanym roku sprzedaży produktów nowych i istotnie ulepszonych, wprowadzonych na rynek w ciągu ostatnich trzech lat, w wartości sprzedaży ogółem. Jego istotę stanowi wpływ innowacji produktowych na ogólną strukturę przychodów i poziom innowacyjności przedsiębiorstwa. W województwie opolskim w roku 2012 wskaźnik ten kształtował się na poziomie 9,33% przy średniej dla Polski 12,35% (tj. 12 miejsce w kraju). Ponadto Opolszczyzna charakteryzuje się niskimi nakładami na działalność innowacyjną w zakresie innowacji produktowych i procesowych w przemyśle. Dla roku 2011 nakłady w tym obszarze wyniosły 191,2 mln PLN, co daje nam ostatnie miejsce w kraju²⁴. Pod względem liczby zgłoszonych wynalazków i udzielonych patentów Opolszczyzna zajmuje 11 pozycję wśród pozostałych województw. Zgodnie z *Raportem Rocznym 2011* opracowanym przez Urząd Patentowy Rzeczypospolitej Polskiej w roku 2012 w regionie opolskim zostało zgłoszonych 85 wynalazków oraz udzielono 76 patentów.

W porównaniu do danych statystycznych z lat ubiegłych część istotnych wskaźników z zakresu sfery B+R i innowacyjności na przestrzeni kilku ostatnich lat wykazuje tendencje wzrostowe:

- w latach 2008 – 2012 wzrosła liczba osób zatrudnionych w działalności B+R (2008 r. – 913 EPC; 2009 r. – 929 EPC; 2010 r. – 950 EPC; 2011 r. – 973 EPC, 2012 r. -1217 EPC);
- w latach 2009 – 2012 wzrosła liczba osób zatrudnionych w działalności B+R w sektorze przedsiębiorstw (2009 r. – 57 EPC; 2010 r. – 63 EPC; 2011 r. – 100 EPC; 2012 r.-279 EPC);
- od roku 2009 wzrosła liczba udzielonych patentów (2009 r. – 34; 2010 r. – 28; 2011 r. – 65, 2012 r.- 76).

Jednocześnie w przypadku 2 wskaźników z zakresu innowacyjności województwo opolskie zajmuje wysokie pozycje na tle kraju. Przedsiębiorstwa, które poniosły nakłady na działalność innowacyjną stanowią 16,2% ogółu przedsiębiorstw w przemyśle wobec 12,9 % średniej dla kraju, co plasuje region na 3 pozycji w kraju. Przedsiębiorstwa innowacyjne w województwie opolskim stanowią 22% ogółu przedsiębiorstw w przemyśle, wobec średniej dla kraju na poziomie 17%, co daje nam 1 miejsce w kraju.

Generalna ocena uzyskanych wyników wskazuje na niską konkurencyjność regionalnej oferty naukowo-badawczej oraz niezadawalający poziom współpracy instytucji sektora B+R z przedsiębiorcami. W *Diagnozie sytuacji społeczno-gospodarczej województwa opolskiego z 2012 r.* wskazuje się na konieczność zwiększenia aktywności inwestycyjnej sektora przedsiębiorczości w sferze innowacji i dokapitalizowania sfery nauki i badań, tak aby regionalny sektor B+R zaczął się zbliżać do średniego poziomu w Polsce. W *Diagnozie* wskazano, że należy zmienić podejście do innowacji, postrzeganej wyłącznie przez pryzmat badań i rozwoju technologicznego. Innowacje należy traktować jako transfer wiedzy i jej wykorzystanie na rzecz zwiększenia konkurencyjności regionu.

Wyzwaniem dla województwa opolskiego jest prowadzenie działań, również w ramach RPO WO 2007-2013, zmierzających do poprawy tej sytuacji zarówno w zakresie wsparcia sektora B+R, jak i podniesienia stopnia innowacyjności opolskich przedsiębiorstw.

Od uruchomienia Programu w ramach działania 1.3 *Innowacje, badania, rozwój technologiczny* realizowanych jest **226** projektów, z czego **27** projektów w ramach poddziałania 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw* oraz **199** projektów w ramach 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach*.

Poziom kontraktacji dla działania 1.3 na koniec roku 2013 wynosił 58,7 mln Euro (środki z EFRR), co stanowi 96,57% alokacji przeznaczonych na działanie.

Do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **159** projektów, w tym **18** projektów w ramach poddziałania 1.3.1 oraz **141** projektów w ramach poddziałania 1.3.2.

W wyniku realizacji zakończonych projektów:

- utworzono **831,13** miejsc pracy (**135** dla kobiet), w tym **263** na obszarach wiejskich;
- powstało **10** etatów badawczych, w tym **4** dla kobiet;

²⁴ Zgodnie z *Rocznikiem Statycznym Województw 2012*, GUS

- powstało **20** laboratoriów badawczych, w tym **10** w przedsiębiorstwach;
- z usług **10** laboratoriów utworzonych w sektorze B+R skorzysta **18** przedsiębiorstw;
- zakupiono **153** sztuki aparatury badawczo-rozwojowej;
- wdrożono **2** systemy teleinformatyczne;
- przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury zrealizowano **6** projektów badawczych, rozwojowych i celowych;
- zrealizowano **61** projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi;
- wdrożonych zostało **104** wyniki prac B+R;
- powstało **343** nowe produkty/usługi;
- **9** przedsiębiorstw dokonało zmian w produkcji w zakresie ochrony powietrza;
- **5** przedsiębiorstw dokonało zmian w produkcji w zakresie gospodarki odpadami;
- **2** przedsiębiorstwa dokonały zmian w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
- wartość inwestycji przedsiębiorstw w czyste technologie wyniosła **13,8 mln Euro**.

Dokonując analizy projektów zakończonych w ramach działania 1.3 należy podkreślić, iż wsparte inwestycje przyczyniają się do realizacji celu głównego Osi priorytetowej 1 tj. wzmocnienia atrakcyjności gospodarczej regionu poprzez realizację celów szczegółowych w zakresie wzmocnienia sektora B+R na rzecz innowacyjnej gospodarki i rozwoju innowacji w przedsiębiorstwach. Wprowadzone nowoczesne technologie w przedsiębiorstwach będące wynikiem współpracy z sektorem B+R przyczyniają się do wzmocnienia roli przedsiębiorstw i budowy gospodarki opartej na wiedzy. Rozszerzając zakres badań naukowych na rzecz przemysłu sektor B+R poszerzy swoją ofertę skierowaną do przedsiębiorstw, co w dalszej perspektywie powinno zaowocować zwiększeniem liczby podmiotów gospodarczych zainteresowanych transferem nowych technologii.

Niemniej jednak osiągnięcie do 2020 r. celów zapisanych w *Strategii Europa 2020* i *Krajowym Programie Reform* wymaga kontynuowania po 2013 r. nakładów na rozwój potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw i wzmocnienie sektora B+R.

Projekty z zakresu B+R

Zwiększenie oferty jednostek sektora B+R na potrzeby gospodarki oraz zachęcenie przedsiębiorców do wykorzystania wyników prac B+R jako czynnika rozwoju przedsiębiorstw to podstawowe cele projektów dotyczących wsparcia sfery badawczo-rozwojowej. Projekty dotyczące wsparcia sfery badawczo-rozwojowej realizowane są zarówno przez jednostki badawczo-rozwojowe w ramach kategorii interwencji 02 i 03, jak i przez przedsiębiorstwa w ramach kategorii interwencji 04.

W ramach poddziałania 1.3.1 *Wsparcie sektora B+R oraz innowacji na rzecz przedsiębiorstw* realizowanych jest **27 projektów**. Do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **18 inwestycji**, z czego **2 projekty** zakończyły się w roku 2013 r.

W wyniku realizacji wszystkich zakończonych projektów:

- w **5** ośrodkach badawczych objętych wsparciem powstało **10** laboratoriów, z usług których korzysta **18** przedsiębiorstw;
- utworzono **2** etaty badawcze, w tym **1** dla kobiety;
- zakupiono **153** sztuki aparatury badawczo-rozwojowej;
- wdrożono **2** systemy teleinformatyczne;
- dokonano **5** transferów technologii pomiędzy zaangażowanymi podmiotami;
- przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury zostało zrealizowanych **6** projektów badawczych, rozwojowych i celowych;

- zrealizowano **61** projektów współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a jednostkami badawczymi.

W okresie sprawozdawczym zakończyły się 2 projekty realizowane przez Politechnikę Opolską. Jednym z nich jest *Rozwój badań naukowych, prac rozwojowych i innowacyjności na rzecz przedsiębiorstw w idei zrównoważonego rozwoju przez utworzenie nowoczesnego laboratorium diagnostyki napięć udarowych na Politechnice Opolskiej – II etap*. Zrealizowana inwestycja jest samodzielną i niezależną częścią całościowego przedsięwzięcia wynikającego z planu strategicznego, który przewiduje stworzenie realnego kompleksu nowoczesnych laboratoriów na potrzeby procesu wykonywania prac badawczo- rozwojowych na rzecz przedsiębiorców. Politechnika Opolska należy do najważniejszych i strategicznych ośrodków dydaktycznych oraz naukowych województwa opolskiego. Dotychczasowe braki w bazie laboratoryjnej powodowały, że realizacja innowacyjnych prac badawczo-rozwojowych na rzecz przedsiębiorstw w praktyce była ograniczona. Głównym celem przedmiotowego działania był rozwój infrastruktury badawczej wraz z niezbędnym zapleczem, służącym budowaniu współpracy naukowej między ośrodkami badawczymi a przedsiębiorcami. Unowocześnienie infrastruktury technicznej było niezbędne do prowadzenia aktualnych i atrakcyjnych rynkowo prac badawczych dla szeroko rozumianego przemysłu. Dla osób prowadzących działalność gospodarczą ważne było uzyskanie dostępu do stałego i relatywnie taniego źródła innowacyjnych rozwiązań technicznych. Ponadto duże rozproszenie jednostek badawczych nawet wewnątrz samej uczelni powodowało, że często brakowało korelacji pomiędzy naukowcami a przedsiębiorcami, dlatego przedmiotowa inwestycja była doskonałym uzupełnieniem dla innych projektów realizowanych przez uczelnię w obszarze budowy laboratoriów na terenie II Kampusu Politechniki Opolskiej. Zakończony projekt skoncentrowany był na budowie i wyposażeniu nowoczesnego laboratorium diagnostyki napięć udarowych na Wydziale Elektroniki, Automatyki i Informatyki. W wyniku realizacji inwestycji zakupiono **27** sztuk aparatury badawczo-rozwojowej. Ponadto zrealizowano **2** projekty współpracy pomiędzy jednostką badawczą a przedsiębiorstwami.

Drugim projektem, który również zakończył się w okresie sprawozdawczym jest *Utworzenie innowacyjnego Centrum ITlab wspierającego rozwój badań naukowych, prac B+R na rzecz przedsiębiorstw w idei zrównoważonego rozwoju w oparciu o nowoczesne technologie IT na Politechnice Opolskiej w Opolu*. Zgodnie z identyfikowanym deficytem badań w zakresie prac B+R prowadzonych przez specjalistów z branż kluczowych dla rozwoju regionu, posiadających dostęp do odpowiednio wyposażonych laboratoriów, wyodrębniono wrażliwe dla dalszego rozwoju gospodarczego Opolszczyzny dyscypliny i kierunki. Do kluczowych dla rozwoju naszego regionu obszarów należy m.in. sektor energetyki, który zgodnie z zapisami *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.* stanowi specjalizację regionalną jako jedną z podstaw wzrostu konkurencyjności i innowacyjności województwa. Wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom Politechnika Opolska w ramach zakończonej inwestycji zakupiła nowoczesne i niezbędne wyposażenie aparatury i urządzeń wraz z zapewnieniem odpowiedniej infrastruktury gwarantującej prawidłowe ich funkcjonowanie oraz wykorzystanie, które stanowi podstawowy element niwelowania dysproporcji pomiędzy rosnącymi wymaganiami stawianymi przez rynek a ofertą badań i prac badawczo - rozwojowych jakie może zaoferować Politechnika Opolska. Przedsięwzięcie skoncentrowane było na budowie i wyposażeniu Centrum ITlab. W wyniku realizacji inwestycji zakupiono **61** sztuk aparatury badawczo-rozwojowej oraz zrealizowano **2** projekty współpracy pomiędzy jednostką badawczą a przedsiębiorstwami. Nowo powstała infrastruktura służy pracom B+R na rzecz przedsiębiorców całego regionu, w tym w szczególności poprzez zwiększenie transferu nowoczesnych rozwiązań technologicznych, produktowych oraz organizacyjnych do przedsiębiorstw i instytucji.

Ponadto, w ramach kategorii interwencji 04 od uruchomienia Programu w ramach poddziałania 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* **18 przedsiębiorstw zrealizowało projekty z zakresu B+R**. W ich ramach zostanie utworzonych **15** miejsc pracy (**1** dla kobiety) oraz **18** etatów badawczych w tym **3** dla kobiet. Wprowadzono **22** nowe usługi/produkty oraz wdrożono **24** wyniki prac B+R. W ramach zakończonych projektów utworzono **9** laboratoriów.

Jedną z zakończonych inwestycji w zakresie B+R zrealizował PZ Stelmach Spółka z o. o. pn. *Rozbudowa komórki badawczo - rozwojowej w firmie i zakup urządzeń laboratoryjnych*. Przedmiotem projektu był zakup nowych urządzeń laboratoryjnych na potrzeby istniejącej w firmie komórki B+R. Rozbudowa posiadanej komórki badawczo - rozwojowej i wyposażenie jej w dodatkowy sprzęt badawczy umożliwiła kontynuowanie badań nad stopami metali kolorowych i szlachetnych. W wyniku wdrożenia badań Wnioskodawca uruchomił produkcję autorskich pośrednich stopów metali, które pozwoliły z jednej strony zwiększyć jakość

produkowanych obecnie wyrobów, z drugiej poszerzyć ofertę o nowe wyroby, które nie są produkowane na polskim rynku. W wyniku realizacji inwestycji powstały 2 etaty badawcze. W ramach zakończonego projektu powstały 2 nowe produkty/usługi oraz wdrożono 1 wynik prac B+R. Realizacja inwestycji przyczyniła się do zwiększenia poziomu innowacyjności firmy, produkowanych przez nią produktów, a tym samym wpływa na podniesienie atrakcyjności regionu województwa opolskiego oraz jego pozycji konkurencyjnej.

Innym ciekawym przykładem inwestycji, która zakończyła się w okresie sprawozdawczym jest projekt pn. *Utworzenie komórki badawczo-rozwojowej* przez AGREMO Sp. z o.o. W wyniku realizacji projektu utworzona została komórka B+R. Inwestycja wiązała się z adaptacją istniejącego biura na komórkę badań i rozwoju technologicznego, jej wyposażeniem w sprzęt badawczo-pomiarowy, utworzeniem stanowiska prób technologicznych oraz badań związanych ze sterowaniem i automatyką procesów. W efekcie wdrożenia projektu przedsiębiorca zoptymalizował produkty dotychczasowe oraz rozpoczął produkcję jednego nowego produktu. Przedmiotem projektu była optymalizacja materiałowa i kosztowa aktualnie produkowanych urządzeń, prace nad poprawą jakości urządzeń oraz badania i prace konstrukcyjno - technologiczne związane z uruchomieniem produkcji nowych urządzeń: suszarni biomasy. Realizacja projektu pozwoliła na zatrudnienie specjalisty ds. badań, rozwoju (powstał 1 etat badawczy). W ramach zakończonego projektu powstał 1 nowy produkt/usługa oraz wdrożono 1 wynik prac B+R.

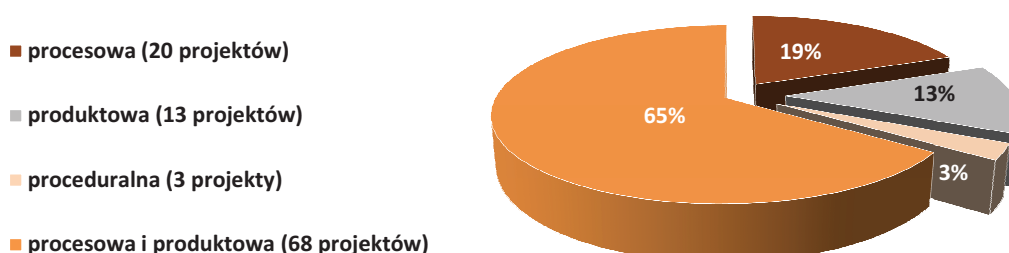
Wszystkie zakończone inwestycje przyczyniają się do zwiększenia wykorzystania potencjału instytucji naukowo-badawczych w województwie, tj. realizacji jednego z celów *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego na lata 2004-2013*. Osiągnięcie tego priorytetu w znacznej mierze uzależnia się od unowocześnienia bazy badawczej jednostek sektora B+R. Bez tego niemożliwe staje się osiągnięcie innych równie istotnych celów takich jak zwiększenie udziału opolskiej nauki w europejskiej przestrzeni badawczej czy zwiększenie atrakcyjności ofert nauki dla przedsiębiorców. Zrealizowane przedsięwzięcia poprawią, jakość prowadzonych badań naukowych oraz umożliwią stworzenie wysokich standardów kształcenia młodej kadry, co przyczyni się do podniesienia poziomu opolskiego środowiska naukowego, zwiększając jego atrakcyjność, jako partnera we współpracy z innymi podmiotami.

Projekty innowacyjne

W ramach poddziałania 1.3.2 do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja 104 projektów innowacyjnych w ramach kategorii interwencji 07 *Inwestycje w przedsiębiorstwa bezpośrednio związane z dziedziną badań i innowacji (innowacyjne technologie, tworzenie przedsiębiorstw przez uczelnie, istniejące ośrodki B+RT i przedsiębiorstwa itp.)*.

W zrealizowanych projektach można wyróżnić 3 rodzaje wprowadzanych innowacji: innowacje produktowe, innowacje procesowe oraz innowacje proceduralne. Największą grupę stanowią beneficjenci, którzy wdrożyli jednocześnie **innowacje procesowe** i **produktowe** (65%), natomiast najrzadziej w ramach projektów przeprowadzane są zmiany w obszarze systemu zarządzania firmą (3%). Ponadto widać wyraźną przewagę **innowacji procesowej** (wprowadzanie zmian w technologii, nowych maszyn i urządzeń), na którą zdecydował się blisko co 5 beneficjent, nad **innowacją produktową** (wprowadzanie nowych/ulepszonych lub zmodernizowanych produktów i usług).

Wykres 23. Udział poszczególnych rodzajów innowacji w ramach zakończonych projektów innowacyjnych (kategoria interwencji 07)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

W ramach zakończonych projektów ponad połowa przedsiębiorców współpracowała z jednostkami badawczo-rozwojowymi m.in. z Politechniką Opolską, Uniwersytetem Opolskim, Politechniką Warszawską, Politechniką Wrocławską, Politechniką Łódzką, Politechniką Częstochowską oraz Akademią Górniczo-Hutniczą w Krakowie. Przy realizacji projektów beneficjenci współpracowali również z regionalnymi jednostkami B+R takimi jak: Instytut Materiałów Wiążących w Opolu, Instytut Ceramiki i Materiałów Budowlanych w Opolu, Instytut Ciężkiej Syntezy Organicznej „Blachownia” w Kędzierzynie-Koźlu oraz krajową tj. m.in. Instytutem Spawalnictwa. Ponadto część przedsiębiorców prowadziła badania w ramach własnej jednostki B+R.

W rezultacie inwestycji, które zostały zakończone:

- utworzono **673,13** miejsca pracy (**125** dla kobiet), w tym **225** na obszarach wiejskich;
- powstało **7** etatów badawczych;
- wdrożono **66** wyników prac B+R;
- utworzono **1** laboratorium w przedsiębiorstwie;
- powstało **288** nowych produktów/usług;
- **3** przedsiębiorstwa dokonały zmian w produkcji w zakresie ochrony powietrza;
- **2** przedsiębiorstwa dokonały zmian w produkcji w zakresie gospodarki odpadami;
- zmniejszy się ilość wytwarzanych odpadów o ponad **186 ton/rok**.

Biorąc pod uwagę strukturę branżową zakończonych projektów największą grupę stanowiły przedsiębiorstwa w ramach branż należących do sekcji C *Przetwórstwo przemysłowe* (64%). W sekcji tej największą skalą wsparcia objętych zostało 6 działów PKD: dział 25 *Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń* (15 projektów), dział 16 *Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania*, dział 23 *Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych* oraz dział 28 *Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń* (po 8 projektów), dział 22 *Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych* (6 projektów) oraz dział 10 *Produkcja artykułów spożywczych* (5 projektów).

Drugą grupę stanowią projekty zakończone w sekcji F *Budownictwo* (13%), gdzie zakończyła się realizacja 14 projektów, z tego aż 10 z działu 43 *Roboty budowlane specjalistyczne*.

Trzecią najczęściej występującą kategorią są projekty zrealizowane w sekcji G *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (8%).

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja inwestycji polegającej na wprowadzeniu nowej usługi (**innowacja produktowa**) do oferty przedsiębiorstwa BUDBIS. W wyniku realizacji projektu zakres obecnie prowadzonej działalności, rozszerzył się o usługę stabilizacji gruntu, związaną z wykorzystaniem nowatorskich maszyn drogowych. W ramach projektu zakupiono 3 specjalistyczne maszyny tj. stabilizator gruntu Stehr, rozrzutnik cementu i walec tandemowy, dzięki którym stosowane są nowoczesne techniki w budowie. Realizacja projektu przyczyniła się do wykonywania prac w terminie i za mniejszą cenę prac związanych z infrastrukturą drogową i budowlaną poprzez brak konieczności odkrywania głębszych warstw ziemi, proces mieszania gruntu oraz następnie jego utwardzenia. W wyniku realizacji projektu procesy związane z przygotowaniem terenu (podłoża) pod budowę przebiegają w sposób bardziej ekonomiczny i ekologiczny.

Innowacja procesowa oraz **produktowa** została wprowadzona w ramach projektu *Dywersyfikacja produktu Narzędziowni Pszenica dzięki inwestycji w innowacyjne technologie 5-osiowego frezowania numerycznego, wypracowane we współpracy z Politechniką Opolską*. Podstawowym celem, jaki został osiągnięty dzięki realizacji rzeczowej projektu, jest wdrożenie innowacji technologicznej powstałej w ramach współpracy pomiędzy własnym działem B+R oraz sektorem B+R (Politechnika Opolska) umożliwiającej wprowadzenie na rynek krajowy, a pośrednio również zagraniczny, pożądanych wielkogabarytowych form odlewniczych. Przedmiotem projektu firmy *Narzędziownia* była inwestycja polegająca na wdrożeniu technologii obróbki form metalowych w 5 osiach ze zintegrowanym systemem obróbki trzech rodzajów (frezowanie, wiercenie, elektrodrążenie), z wykorzystaniem w tym celu zaawansowanej technologii numerycznej obróbki elementów wielkogabarytowych (o masie do 15 ton). Nośnikiem w/w innowacyjnej technologii jest nowoczesne 5-osiowe centrum frezarskie CNC, służące do obróbki elementów wielkogabarytowych przeznaczonych do

wykonywania prototypów form do odlewania aluminium, magnezu i cynku – w szczególności elementów wielkogabarytowych. Innowym produktem wprowadzonym w efekcie projektu są dwie nowe wielkogabarytowe formy odlewnicze do 15 ton. Formy te stanowią innowację w skali regionu, jak i kraju, co wynika z faktu, że Narzędziownia jest jedynym z nielicznych podmiotów w Polsce produkującym tego typu formy. Zrealizowany projekt jest spójny z założeniami *Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Opolskiego*, a przedsiębiorca działa w branży wskazanej w *Foresight Regionalnym*, gdzie zgodnie z zapisami ww. dokumentu przemysł metalowy Opolszczyzny wymaga „doinwestowania uwzględniającego konieczność intensyfikacji kosztownych działań w sferze B+R, dla niezbędnego, permanentnego rozwoju technologicznego i wzrostu poziomu innowacyjności warunkującego konkurencyjność tej branży regionu”. Ponadto przemysł metalowy zgodnie ze *Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.* jest kluczowym obszarem rozwoju regionu z uwzględnieniem technologii i wiedzy regionalnej stanowiącym specjalizację regionalną.

Przykładem projektu, w ramach którego wdrożono m.in. **innowację procesową**, jest inwestycja Przedsiębiorstwa PAGA-PRO *Wdrożenie innowacyjnej technologii horyzontalnych przewiertów kierunkowych przez firmę P.P.U.H PAGA-PRO*. Proces wykonania wykopów wraz z ułożeniem kanalizacji i jej zasypaniem stanowił główny, a zarazem najbardziej czasochłonny element całego procesu produkcyjnego. Firma dążąc do optymalizacji procesu produkcyjnego, skutecznego rozwiązywania istniejących problemów technicznych oraz uzyskania doradztwa naukowo - technicznego nawiązała współpracę z jednostką badawczo-rozwojową. Przedmiotem projektu był zakup innowacyjnej wiertnicy horyzontalnej wraz z osprzętem, dzięki której możliwa jest budowa sieci zewnętrznych metodą bezwykopową, w szczególności nacisk kładziony jest na innowacyjny system bezwykopowej budowy kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej. Wdrożona technologia przyniosła zasadniczą zmianę procesu produkcyjnego przynosząc w efekcie wzrost wydajności i produktywności, poprawę jakości wyrobów, działania na rzecz ochrony środowiska, obniżkę kosztów jednostkowych, mniejsze jednostkowe zużycie energii.

Inną ciekawą inwestycją, w ramach której również wdrożono **innowację procesową** jest projekt przedsiębiorstwa Chespa - Farby Graficzne Spółka z o.o. pn. *Wdrożenie innowacyjnej technologii produkcji niskomigracyjnych farb rozpuszczalnikowych nitrocelulozowo-poliuretanowych CelioLam służących do zadruku opakowań spożywczych opracowanej we własnym laboratorium B+R*. Przedmiotem projektu było wsparcie przedsiębiorstwa poprzez wdrożenie innowacyjnej technologii opracowanej we własnym dziale B+R i zakup środków trwałych. Prowadzenie prac badawczo -rozwojowych nad farbami CelioLam, a następnie wdrożenie ich do bieżącej produkcji i zaoferowanie ich klientom stwarza beneficjentowi bardzo duże szanse rozwoju, jak również zdobycia przewagi nad konkurencją krajową i dorównania konkurencji zagranicznej. Dzięki realizacji inwestycji i wprowadzeniu farb CelioLam rozwiązany został problem związany z obserwowanym obecnie na rynku wyraźnym trendem tworzenia opakowań bezpiecznych dla pakowanego produktu, a tym samym dla zdrowia człowieka. Opracowywany produkt w postaci serii farb CelioLam odpowiada na potrzeby rynku opakowań w tym względzie - jest w pełni bezpieczny dla pakowanych produktów spożywczych, jak i środowiska naturalnego. Efektem dofinansowanego projektu jest utworzenie **10** miejsc pracy, w tym **4** dla kobiet. W wyniku zakończenia inwestycji wdrożono **1** wynik prac B+R oraz powstał **1** nowy produkt.

Ponadto, w okresie sprawozdawczym zakończyły się 2 projekty, w ramach których wdrożono **innowację proceduralną**. Przykładem jednego z nich jest projekt Opolskiego Centrum Inwestycyjnego Majewski Spółka Jawna pn. *Uruchomienie Innowacyjnego Zakładu Konstrukcji i Budowy Maszyn OCI Majewski Sp.j.* Firma chcąc sprostać wymaganiom współczesnego rynku usług obróbki skrawaniem opracowała od podstaw i wdrożyła własną strategię innowacji polegającą na identyfikacji prawidłowości na płaszczyźnie relacji firmy z jej otoczeniem gospodarczym poprzez podejmowanie bardzo starannie zaplanowanych działań mających na celu realizację swojej strategii rozwoju. Założenia wdrożonej strategii innowacji wymusiły na przedsiębiorstwie permanentne usprawnienie systemu funkcjonowania poprzez nakierowanie wysiłku działań firmy na rozpoczęcie i prowadzenie prac badawczo - rozwojowych nad samodzielnym projektowaniem, a następnie wykonywaniem nowych elementów w postaci części, podzespołów oraz całych elementów konstrukcyjnych maszyn i urządzeń produkcyjnych na zlecenie krajowych i międzynarodowych kontrahentów. W wyniku zakończenia inwestycji utworzono **5** miejsc pracy oraz **2** etaty badawcze. Dzięki inwestycji powstały **2** nowe produkty/usługi. Realizacja projektu ma znaczący wpływ na potencjał produkcyjny, ponieważ umożliwiła beneficjentowi uzyskanie dostępu do innowacyjnej technologii w zakresie projektowania i wykonywania nowych wysokospecjalistycznych usług czyli do możliwości wytworzenia

najbardziej zaawansowanych technologicznie elementów konstrukcyjnych maszyn i urządzeń z wykorzystaniem metod ICT w nowo utworzonym przedsiębiorstwie B+R.

Przedsięwzięcia powiązane ze środowiskiem

Zgodnie z zapisami *Strategii Europa 2020* jednym z trzech głównych priorytetów, jaki postawiła sobie Europa do osiągnięcia do roku 2020 jest *Rozwój inteligentny - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji*.

Zaktualizowany *Krajowy Program Reform* jest dokumentem, który przyczynia się do realizacji celów wyznaczonych w *Strategii Europa 2020*, uwzględniając przy tym polską specyfikację i wyzwania. W ramach obszaru *Innowacyjność dla wzrostu inteligentnego* szczególny nacisk położony został na rozwój nowych kierunków innowacyjności. W rozwoju technologii środowiskowych upatruje się szansę dla dalszego rozwoju gospodarki kraju w sytuacji ograniczonego dostępu do surowców naturalnych a także możliwość zdynamizowania eksportu szeroko rozumianych towarów i usług środowiskowych.

Na terenie województwa opolskiego technologie środowiskowe w sektorze przedsiębiorstw wdrażane są w RPO WO 2007-2013 w ramach kategorii interwencji 06. Dofinansowane projekty przyczyniają się do osiągnięcia celów zapisanych w *Strategii Europa 2020* i *Krajowym Programie Reform*. Do najczęstszych korzyści jakie beneficjenci wymieniają z tytułu wdrażania technologii środowiskowych zaliczyć można: ograniczenie energochłonności i materiałochłonności procesów produkcyjnych, obniżkę emisji dwutlenku węgla przez przedsiębiorstwa, zmniejszenie zanieczyszczenia gleby, wody, powietrza lub poziomu hałasu, powtórne wykorzystanie odpadów (recykling) i odzysk energii.

Do końca okresu sprawozdawczego w poddz. 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach* w ramach kategorii interwencji 06 zakończyła się realizacja **19** projektów prośrodowiskowych i eko innowacyjnych. W wyniku realizacji zakończonych projektów:

- **6** przedsiębiorstw dokonało zmian w produkcji w zakresie ochrony powietrza, w tym dokonano ograniczenia emisji głównych zanieczyszczeń powietrza tj. m.in.: dwutlenku siarki, tlenku siarki, tlenku azotu, pyłów o **15,68 ton/rok**;
- **3** przedsiębiorstwa dokonały zmian w produkcji w zakresie gospodarki odpadami;
- **2** przedsiębiorstwa dokonały zmian w produkcji w zakresie gospodarki wodno-ściekowej;
- utworzono **138** miejsc pracy (**9** dla kobiet), w tym **36** na obszarach wiejskich;
- wdrożono **14** wyników prac B+R;
- wprowadzono **33** nowe produkty/usługi;
- wartość inwestycji przedsiębiorstw w czyste technologie wyniosła blisko **11,5 mln Euro**.

W okresie sprawozdawczym projekt prośrodowiskowy i innowacyjny zrealizowało Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowo - Handlowe AUTO – SAD Witold Strzelecki. Projekt polegał na utworzeniu innowacyjnej i proekologicznej stacji paliw. W ramach projektu zakupiono elementy wyposażenia nowopowstałego obiektu, w tym proekologiczne zbiorniki i dystrybutory paliw oraz zaawansowane technologicznie urządzenia diagnostyczne do mierzenia poziomu spalin samochodowych oraz oprogramowanie sterujące procesami badawczymi. Projekt umożliwia nie tylko funkcjonowanie jednej z najnowocześniejszych stacji paliw w regionie, ale także wdrożenie innowacji przy współpracy z uczelnią wyższą. System pomiarowy zamontowany na nowej stacji wykorzystuje doświadczenia naukowców z Politechniki Opolskiej w zakresie badań zanieczyszczeń emitowanych przez silniki spalinowe. Realizowane wspólnie z Politechniką programy badawcze w zakresie zmniejszenia emisji spalin przekładają się na wymierne korzyści dla przedsiębiorstwa, jak i gospodarki całego regionu.

Innym ciekawym przykładem projektu proekologicznego jest inwestycja pn. *Proekologiczny model pozyskania i zrywki drewna z zastosowaniem innowacyjnych technologii*. Przyczyną realizacji projektu był deficyt wykwalifikowanych firm wyposażonych w ciężki, wielofunkcyjny sprzęt o wielkiej wytrzymałości przeznaczony do skomplikowanych prac leśnych, ale nie powodujący szkód w lesie (emisja CO₂, hałas, toksyczne odpady, uszkodzenia gleby). Strategiczny kontrahent przedsiębiorstwa tj. Lasy Państwowe zgłaszał konkretne zapotrzebowanie na daną usługę. Oferta przedsiębiorstwa tylko w części odpowiadała na tego typu zapotrzebowanie. Aby temu sprostać konieczny był zakup specjalistycznego sprzętu

przeznaczonego do pracy w lasach. Główny zakres działalności związany z usługami leśnymi zatem wymagał poszerzenia posiadanego parku maszynowego. Wobec tego głównym celem projektu był zakup nowoczesnych technologii w celu wprowadzenia na rynek usług niedostępnych na terenie województwa opolskiego tj. technologii efektywnego, proekologicznego pozyskania drewna, co umożliwi osiągnięcie przewagi konkurencyjnej na rynku oraz umacnia obecną pozycję przedsiębiorstwa. Dzięki realizacji przedsięwzięcia przedsiębiorstwo nabyło specjalistyczny ciężki sprzęt przeznaczony do pracy w leśnictwie, ograniczający o **14 ton/rok** emisję głównych zanieczyszczeń powietrza tj. CO₂, innych szkodliwych gazów i pyłów oraz ograniczający hałas, jak również redukujący czas i koszt świadczonych usług. W ramach zakończonej inwestycji utworzono **4** miejsca pracy. Dzięki współpracy z dwoma jednostkami sektora B+R, głównie Politechniką Opolską oraz Szkołą Główną Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie wdrożono 1 wynik tych prac.

Jako główną przeszkodę dla działań proekologicznych firm upatruje się w braku środków finansowych na inwestycje. Niemniej nadal należy kłaść szczególny nacisk na podnoszenie świadomości ekologicznej i wiedzy w zakresie ochrony środowiska wśród sektora MŚP. Zdaniem IZ RPO WO 2007-2013 osiągnięcie celów energetyczno-klimatycznych zapisanych w *Strategii Europa 2020* wymaga dalszego finansowania działań proekologicznych ze środków pomocowych w kolejnej perspektywie finansowej 2014-2020.

Obszar: Turystyka [działanie 1.4]

Projekty realizowane w obszarze turystyka realizują dwa priorytety *Strategii Europa 2020* tj. *Rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji* oraz *Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej*. Pod względem założonych inicjatyw flagowych dla Strategii Europa 2020 rozwój obszaru turystyki w ramach RPO WO 2007-2013 przyczyni się do osiągnięcia celów zapisanych dla projektów przewodnich: *Unii innowacji* oraz *Polityki przemysłowej w erze globalizacji* (poddziałanie 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa*) oraz *Europy efektywnie korzystającej z zasobów* (poddziałanie 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny*) w zakresie inwestycji przewidujących budowę ścieżek rowerowych. Projekty przewodnie wskazują na konieczność zwiększenia konkurencyjności europejskiej turystyki tak, aby wzmocnić przewagę konkurencyjną sektora produkcji i MŚP. Podejmowane w ramach obszaru interwencje przyczyniają się do wyraźnego rozwoju społeczno-gospodarczego regionu poprzez zdecydowany wpływ na proces tworzenia nowych miejsc pracy: wg stanu na koniec okresu sprawozdawczego dzięki realizacji projektów turystycznych powstało 669 miejsc pracy z przewidywanych do utworzenia w ramach podpisanych umów 919 miejsc (docelowo zakładane jest utworzenie 896 etatów) – z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik główny zostanie osiągnięty na poziomie 102,6% wartości docelowej.

Również w zapisach zaktualizowanego *Krajowego Programu Reform* przewidziane zostały działania wspierające rozwój turystyki: w obszarze *Infrastruktury dla wzrostu zrównoważonego* planowana jest m.in. rozbudowa i rozwój zintegrowanego systemu informacji turystycznej w ramach działania 1.7 *Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej*.

Analiza SWOT w Programie wykazała, iż słabą stroną Opolszczyzny jest niewystarczająca infrastruktura dla potrzeb turystyki zarówno na obszarach wiejskich, jak i miejskich. Naszą atrakcyjność turystyczną w znacznej mierze obniża słaba sieć obiektów noclegowych, głównie z powodu braku środków finansowych na remonty i budowę nowych. Zgodnie ze *Strategią Rozwoju Turystyki w Województwie Opolskim na lata 2007-2013* do słabych stron regionu doliczyć można nierozbudowaną, w relacji z możliwościami i atrakcjami, sieć szlaków turystycznych oraz ścieżek dydaktycznych i proekologicznych. Do tego dochodzi niski stan wiedzy społeczeństwa o walorach turystycznych regionu spowodowany brakiem sprawnego regionalnego i lokalnego systemu informacji turystycznej regionu i nie w pełni wykorzystanego systemu promocji turystycznej.

Szansę rozwoju turystyki w województwie opolskim upatruje się w rozwoju bazy noclegowej i gastronomicznej, z uwzględnieniem nowoczesnych rozwiązań technologicznych, w szczególności informatycznych. Spore nadzieje wiąże się z rozwojem turystyki sentymentalnej, biznesowej i wzmocnieniem współpracy transgranicznej z Czechami.

Analizując dane statystyczne GUS dla województwa opolskiego za rok 2011 województwo opolskie zajmuje ostatnie miejsce w kraju pod względem liczby turystów korzystających z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania (241,5 tys.) i liczby udzielonych noclegów w tych obiektach (568,6 tys.). W porównaniu z rokiem 2010 obie wartości uległy polepszeniu. Podobnie w roku 2012 wzrosła także liczba turystów zagranicznych korzystających z turystycznych obiektów zbiorowego zakwaterowania w województwie opolskim (wzrost o ponad 2800 osób).

Ponadto w porównaniu do roku 2011 wzrosła również liczba udzielonych noclegów w turystycznych obiektach zbiorowego zakwaterowania na 1 tys. mieszkańców z 560 osób na 606 osób na każdy tysiąc mieszkańców województwa opolskiego.

Turystyka jest jednym z bardziej dynamicznych sektorów gospodarki. Jest instrumentem polityki regionalnej, aktywizacji społeczeństw lokalnych oraz budowy trwałych podstaw rozwoju gospodarczego. Od jej funkcjonowania zależy istnienie innych gałęzi gospodarki, ale także budowa świadomości społecznej, identyfikacji regionalnej ludności, budowa korzystnych postaw społecznych.

Realizowane w ramach działania 1.4 *Rozwój infrastruktury turystycznej i rekreacyjno-sportowej* RPO WO 2007-2013 projekty są odpowiedzią na zdiagnozowane słabe strony województwa zarówno w Programie, jak i *Strategii Rozwoju Turystyki w Województwie Opolskim na lata 2007-2013*. Wsparcie inwestycje przyczyniają się do wzrostu atrakcyjności i konkurencyjności regionu, m. in. dzięki stworzeniu kompleksowej usługi turystycznej, która przyciągnie turystów krajowych i zagranicznych. Na rozwój społeczno-gospodarczy województwa wpływ mają nowe miejsca pracy, które powstają w ramach działania 1.4.

Od uruchomienia Programu w ramach działania 1.4 realizowanych jest **142** projekty na kwotę dofinansowania z EFRR 56,67 mln Euro, co stanowi 99,14 % alokacji przeznaczony na działanie. Do końca 2013 r. zakończonych zostało **109** projektów, w tym **90** zrealizowanych przez przedsiębiorstwa oraz **19** przez podmioty publiczne.

W rezultacie inwestycji, które zostały zakończone:

- utworzono **669** miejsc pracy w turystyce (**224** dla kobiet i **445** dla mężczyzn), w tym **310** na obszarach wiejskich;
- turystom udostępniono **558** miejsc noclegowych;
- wybudowano **67** obiektów turystycznych i rekreacyjnych;
- przebudowano **79** obiektów turystycznych i rekreacyjnych;
- wybudowano, przebudowano, wyremontowano **19** obiektów sportowych i rekreacyjnych, z których skorzysta około **900 tys. osób**;
- ze zrealizowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych skorzysta około **2,2 mln turystów**, z czego **6,1 tys. turystów** skorzysta z systemu rezerwacji i informacji turystycznej.

Na rozwój turystyki w regionie duży wpływ mają także projekty wdrażane na terenie województwa w ramach działania 5.3 *Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego* RPO WO 2007-2013 oraz w ramach *Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013*, *Programu Operacyjnego Współpracy Transgranicznej Republika Czeska – Rzeczpospolita Polska 2007-2013*, *Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013* i *Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013*.

Obszar: Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa [poddziałanie 1.4.1]

Od uruchomienia Programu w ramach poddziałania 1.4.1 *Wsparcie usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorstwa* podpisano **115** umów o dofinansowanie, z czego **90** już się zakończyło. W wyniku ich realizacji poprawiła się jakość zaplecza obiektów turystycznych, w szczególności dotyczy to bazy noclegowej i gastronomicznej. Zrealizowane inwestycje przyczyniły się tym samym do ułatwienia dostępu do regionalnych atrakcji oraz obiektów turystycznych i rekreacyjno-sportowych przez podniesienie standardu infrastruktury towarzyszącej. W dofinansowanych obiektach zlikwidowane zostały bariery uniemożliwiające korzystanie z nich osobom niepełnosprawnym (windy, podjazdy, obniżone progi, miejsca parkingowe, toalety i wyposażenie pokoi dostosowane do potrzeb osób ograniczonych ruchowo).

W wyniku realizacji zakończonych projektów:

- powstało **576** miejsc pracy w przedsiębiorstwach w turystyce (**182** dla kobiet i **394** dla mężczyzn), w tym **289** na obszarach wiejskich;
- turystom udostępniono **558** miejsc noclegowych;
- wybudowano **55** obiektów turystycznych i rekreacyjnych;
- przebudowano **69** obiektów turystycznych i rekreacyjnych;
- około **1,9 mln** turystów skorzysta ze zmodernizowanej bazy obiektów turystycznych i rekreacyjnych.

Na uwagę zasługuje fakt, iż zrealizowane w ramach poddziałania 1.4.1 inwestycje stanowią doskonałe wykorzystanie istniejącego regionalnego potencjału środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego oraz uzupełnienie innych działań podejmowanych przez administrację samorządową. Znaczna część zrealizowanych projektów znajduje się na/w sąsiedztwie obszarów o największej atrakcyjności turystycznej w regionie m.in. doliny rzeki Mała Panew, Jezior Turawskich, Parku Krajobrazowego „Góry Opawskie” czy Parku Krajobrazowego „Góra Św. Anny”.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja **16** projektów z zakresu wsparcia usług turystycznych i rekreacyjno-sportowych świadczonych przez przedsiębiorców.

Przykładem jednej z zakończonych inwestycji jest projekt pn. *Budowa hotelu z restauracją i pubem w miejscowości Raszowa*. Zainteresowanie rejonem Parku Krajobrazowego Góra św. Anny, w tym miejscowości Raszowa jest bardzo duże. Jest to teren uznany za najbardziej atrakcyjny pod względem turystycznym, historycznym i kulturowym w województwie opolskim. Coraz większa liczba odwiedzających ten region turystów związana jest przede wszystkim z możliwością skorzystania z walorów kulturowych oraz przyrodniczych tego terenu, a także związana z Sanktuarium na Górze św. Anny oraz wieloma innymi miejscami turystyki sentymentalnej. Turyści odwiedzający ten teren muszą mieć więc możliwość skorzystania z nowoczesnej bazy noclegowej. Projekt polegał na budowie nowego, nowoczesnego i niepowtarzalnego hotelu - obiektu bazy infrastrukturalnej usług turystycznych. W hotelu jest **48** miejsc noclegowych. Standard pomieszczeń jest na wysokim poziomie. W hotelu jest również restauracja i sala konferencyjno – szkoleniowa w pełni wyposażona na **160** miejsc. Wszystkie pomieszczenia są o wysokim standardzie, z nowoczesnym wyposażeniem, w pełni dostosowanym do potrzeb turystów. W obiekcie zainstalowano również kolektory słoneczne do ogrzewania budynku i jego taniej eksploatacji. Cały obiekt turystyczny dopasowany jest do potrzeb osób niepełnosprawnych, a jego kompleksowy charakter jest odpowiedzią na wszystkie wymagania i potrzeby turystów zarówno krajowych, jak i zagranicznych. W wyniku przedmiotowej inwestycji utworzono **17** miejsc pracy.

Innym ciekawym przykładem projektu jest inwestycja beneficjenta Sławięcice Invest Sp. z o.o. pn. *Quadem i kajakiem po ziemi kędzierzyńsko – kozielskiej – rozwój turystyki rekreacyjno-biznesowej*. Głównym celem planowanego przedsięwzięcia była zmiana wizerunku turystycznego Sławięcic jako ważnego punktu turystycznego ze względów historycznych, jak i krajobrazowych. Dzięki realizacji inwestycji wsparto rozwój turystyki pieszej, rowerowej oraz wodnej. Powstała inwestycja stanowi nie tylko naturalną bazę noclegowo-wypoczynkową, ale również dzięki wypożyczalni sprzętu wodnego oraz quadów czynnie wspierany jest aktywny wypoczynek. W ramach realizacji projektu dzięki wypożyczaniu kajaków organizowane są spływy kajakowe po rzece Kłodnicy oraz kanale Gliwickim, oraz wycieczki quadami po Sławięcicach i okolicach. Dzięki wspartemu przedsięwzięciu organizowane są dla turystów całodniowe wycieczki z wyżywieniem, gdzie w zależności od wyboru środka lokomocji można podziwiać walory krajobrazowe oraz przyrodnicze lub też zapoznać się z historią Sławięcic i okolic. Długoterminowym celem zrealizowanego projektu jest zarówno wprowadzenie Sławięcic do mapy atrakcji turystycznych województwa opolskiego, jak również zwiększenie jego atrakcyjności turystycznej, co spowoduje dalsze inwestycje w rozwój infrastruktury turystycznej, zarówno tej typowej, jak i towarzyszącej, z zachowaniem w niezmienionej formie jego piękna i tajemniczości. Efektem projektu jest także utworzenie **4** miejsc pracy, w tym **2** dla kobiet.

W ramach poddziałania 1.4.1 zrealizowane zostały także projekty dotyczące budowy/rozbudowy obiektów o charakterze gastronomiczno-rekreacyjnym i hotelowo-konferencyjnym m.in. w Sławięcicach, Grodkowie.

Każda z inwestycji wspomnianych w powyższym opisie obszaru turystyki przyczynia się do osiągnięcia założeń *Strategii Europa 2020* poprzez realizację celów inicjatyw flagowych *Unii innowacji* oraz *Polityki przemysłowej w erze globalizacji*.

Obszar: Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny [poddziałanie 1.4.2]

Od uruchomienia Programu w ramach poddziałania 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny* realizowanych jest **27** projektów.

Do końca 2013 r. zakończonych zostało **19** projektów, w wyniku których podmioty publiczne rozszerzyły ofertę sportowo-rekreacyjną województwa opolskiego. Dzięki realizacji przedsięwzięć zapewniony został swobodny dostęp do profesjonalnej i bezpiecznej infrastruktury sportowej (wykorzystywanej przez cały rok), umożliwiającej organizację zawodów sportowych oraz imprez kulturalnych. Inwestycje te stanowią odpowiedź na słabą i niedostatecznie rozwiniętą bazę sportowo-rekreacyjną oraz ograniczony dostęp do nowoczesnych obiektów tego typu.

W wyniku realizacji zakończonych projektów:

- utworzono **93** miejsca pracy (**42** dla kobiet i **51** dla mężczyzn), w tym **21** na obszarach wiejskich;
- **12** obiektów turystycznych i rekreacyjnych zostało wybudowanych; kolejnych **10** przebudowano;
- około **880 tys.** osób skorzystało z powstałych/zmodernizowanych obiektów sportowo-rekreacyjnych;
- wybudowano **9,3 km** szlaków turystycznych, kolejne **4,25 km** przebudowano;
- długość wybudowanych lub oznakowanych/wytyczonych ścieżek rowerowych przekroczyła **108 km**;
- z systemu rezerwacji i informacji turystycznej skorzystało **6,1 tys.** turystów.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja projektu Miasta Opola *Zwiększenie atrakcyjności turystycznej Miasta Opola poprzez zagospodarowanie terenów wzdłuż Odry*. Celem projektu było ożywienie społeczno-gospodarcze miasta Opola oraz zwiększenie jego potencjału i atrakcyjności poprzez rozwój oraz integrację najciekawszych produktów turystyczno-rekreacyjnych miasta. Bezpośrednim celem zakończonej inwestycji było zagospodarowanie terenów wzdłuż rzeki Odry i Kanału Młynówka oraz ożywienie tej części miasta. Tereny nadrzeczne w Opolu mają znaczący potencjał krajobrazowy i użytkowy ze szczególnym przeznaczeniem na cele wypoczynku, rekreacji, rozrywki i kultury.

Przedmiotem projektu było m.in.:

- zagospodarowanie wyrobiska Bolko I poprzez budowę rekreacyjnych miejsc plażowych, wyposażenie kąpieliska w sprzęt rekreacyjny, plac zabaw i niezbędne zaplecze sanitarne;
- rewaloryzacja Parku Nadodrzańskiego poprzez uporządkowanie terenu, szaty roślinnej oraz remont istniejących ścieżek parkowych, montaż małej architektury i modernizację oświetlenia;
- budowa bulwarów spacerowych nad Kanałem Młynówka poprzez wzmocnienie i uporządkowanie nabrzeży oraz wprowadzenie nowych elementów, zwiększających atrakcyjność zagospodarowania i zabudowy terenu, w tym budowa nowych i przebudowa istniejących bulwarów, wymiana i uzupełnienia małej architektury;
- budowa bulwarów spacerowych nad rzeką Odrą.

Dzięki realizacji inwestycji poszerzono możliwość aktywnego i biernego spędzania wolnego czasu w Opolu dla mieszkańców i turystów. Tereny i obiekty objęte projektem zostały zmodernizowane tak, aby móc realizować w nowoczesny sposób funkcje rekreacyjno-kulturalne i zachwycać pięknem otoczenia. Liczba odbiorców korzystających z efektów zrealizowanego projektu stanowi blisko **200 tys.** osób. Ponadto wybudowano blisko **6 km** szlaków turystycznych, a długość wybudowanych lub oznakowanych/wytyczonych ścieżek rowerowych wyniosła **4,8 km**.

Innym ciekawym przykładem inwestycji, która zakończyła się w okresie sprawozdawczym jest projekt zrealizowany przez Gminę Polska Cerekiew pn. *Budowa Wielofunkcyjnego Ośrodka Sportowo-Rekreacyjnego w Zakrzowie - etap I*. Podstawowym problemem występującym w gminie Polska Cerekiew był brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej przeznaczonej do uprawiania sportów konnych oraz brak zaplecza

turystycznego, które mogłyby służyć mieszkańcom do organizacji imprez sportowo-rekreacyjnych. Klub Jeździecki LEWADA ze swoją sławą wśród miłośników jeździectwa i sukcesami sportowymi stanowi motor rozwoju i promocji gminy, jednak potencjał ten nie mógł być w pełni wykorzystany ze względu na brak profesjonalnych obiektów do uprawiania sportów konnych, w tym sztarowej dyscypliny Klubu - ujeżdżania. LEWADA od kilku lat jest liderem w tej dyscyplinie w rankingach Polskiego Związku Jeździeckiego. Mając na uwadze powyższe w ramach dofinansowanego projektu wybudowano Wielofunkcyjny Ośrodek Sportowo-Rekreacyjny w Zakrzowie, halę treningowo-widowiskową, halę treningową oraz zaplecze stajenne wraz z internatem dla zawodników. Powstały obiekt stał się kompleksem w pełni wyposażonym w infrastrukturę przeznaczoną do rekreacji konnej i uprawiania sportów konnych, w tym szczególnie ujeżdżania, jak również stanowi centrum treningowo-widowiskowe oraz spełnia funkcje sportowe, widowiskowe i rozrywkowe. W wyniku realizacji inwestycji powstało profesjonalne miejsce do codziennego prowadzenia treningów i organizowania zawodów konnych na większą skalę niż dotychczas, niezależnie od warunków pogodowych. W nowopowstałych obiektach organizowane są zawody o randze międzynarodowej oraz inne imprezy sportowo-rekreacyjne odbywające się na terenie gminy, np. organizacja wystaw hodowlanych, konferencji rolniczych, imprez dla firm, pokazów i szkoleń. Ze względu na uzyskanie dostępu do obiektów sportowych spełniających wymagane normy Klub uzyskał status Ośrodka Szkolenia Olimpijskiego w jeździectwie. Nowe obiekty pozwalają na lepsze wyszkolenie zawodników oraz pozyskanie nowych, młodych talentów w dyscyplinie ujeżdżania. Dzięki rozbudowanym obiektom możliwe jest otwarcie ośrodka hipoterapii, który będzie prowadził zajęcia rozwojowo-ruchowe z udziałem koni. Wielofunkcyjny Ośrodek Sportowo - Rekreatywny w Zakrzowie jest rozpoznawalnym produktem turystycznym nakierowanym na turystykę konną, przyciągającym gości z kraju i zagranicy. Jest to najlepszy tego typu ośrodek w Polsce, a jeden z lepszych w Europie.

Podsumowanie wsparcia w podziale na branże wg Sekcji PKD 2007 w ramach Osi priorytetowej 1

W roku 2012 w porównaniu z rokiem 2011 odnotowano wzrost liczby podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w rejestrze REGON na 10 tys. ludności o 15 (rok 2011: na każde 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 962 podmioty gospodarki narodowej, w roku 2012: na każde 10 tys. mieszkańców województwa przypadało 977 podmiotów gospodarki narodowej).

Według danych **Głównego Urzędu Statystycznego**²⁵ wynika, iż w 2013 roku na terenie województwa opolskiego zarejestrowanych było ponad 100 tysięcy podmiotów gospodarczych tj. o blisko 1 300 podmiotów więcej w stosunku do roku 2012. Sektor prywatny skupiał 95,8% ogółu zarejestrowanych podmiotów.

Na koniec roku 2013 roku w strukturze podmiotów zarejestrowanych w REGON dominowały podmioty Sekcji *G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (25,1 tys.). Kolejną znaczącą grupą podmiotów stanowią podmioty z Sekcji *F Budownictwo* (13,4 tys.) i Sekcji *C Przetwórstwo przemysłowe* (8,8 tys.).

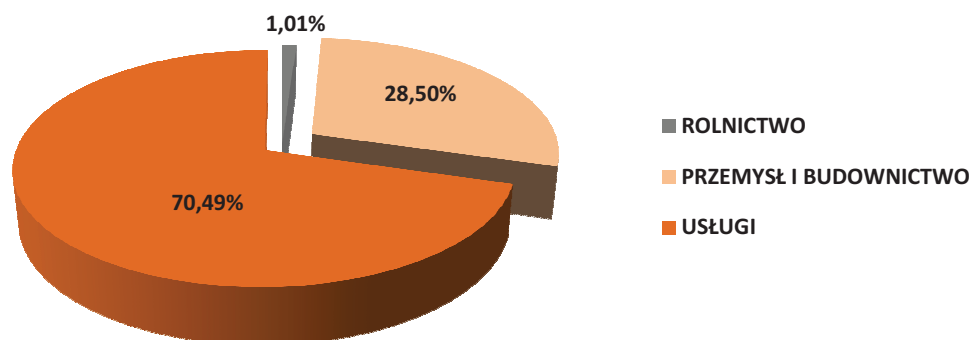
Porównując liczbę podmiotów z 2012 rokiem największe przyrosty podmiotów gospodarczych odnotowano w Sekcji *C Przetwórstwo przemysłowe* (o 234 przedsiębiorstw), Sekcji *M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna* (o 205 przedsiębiorstw), Sekcji *S Pozostała działalność usługowa* (o 204 przedsiębiorstwa), Sekcji *N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca* (o 180 przedsiębiorstw) oraz Sekcji *F Budownictwo* (o 150 przedsiębiorstw).

Natomiast największy spadek podmiotów w porównaniu z rokiem 2012 odnotowano w Sekcji *A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo* (o 128 przedsiębiorstw), Sekcji *I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi* (o 28 przedsiębiorstw) oraz Sekcji *G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (o 17 przedsiębiorstw).

IZ RPO WO 2007-2013 dokonała analizy projektów realizowanych w ramach Osi priorytetowej 1 pod względem struktury branżowej i sektorów gospodarki. Biorąc pod uwagę zakres dostępnych danych z badań zostały wyłączone umowy zawarte pomiędzy funduszami pożyczkowymi/funduszem poręczeniowym a ostatecznymi beneficjentami (przedsiębiorcami).

²⁵ Bank danych lokalny, GUS.

Wykres 24. Struktura realizowanych projektów w ramach Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013 wg sektorów gospodarki

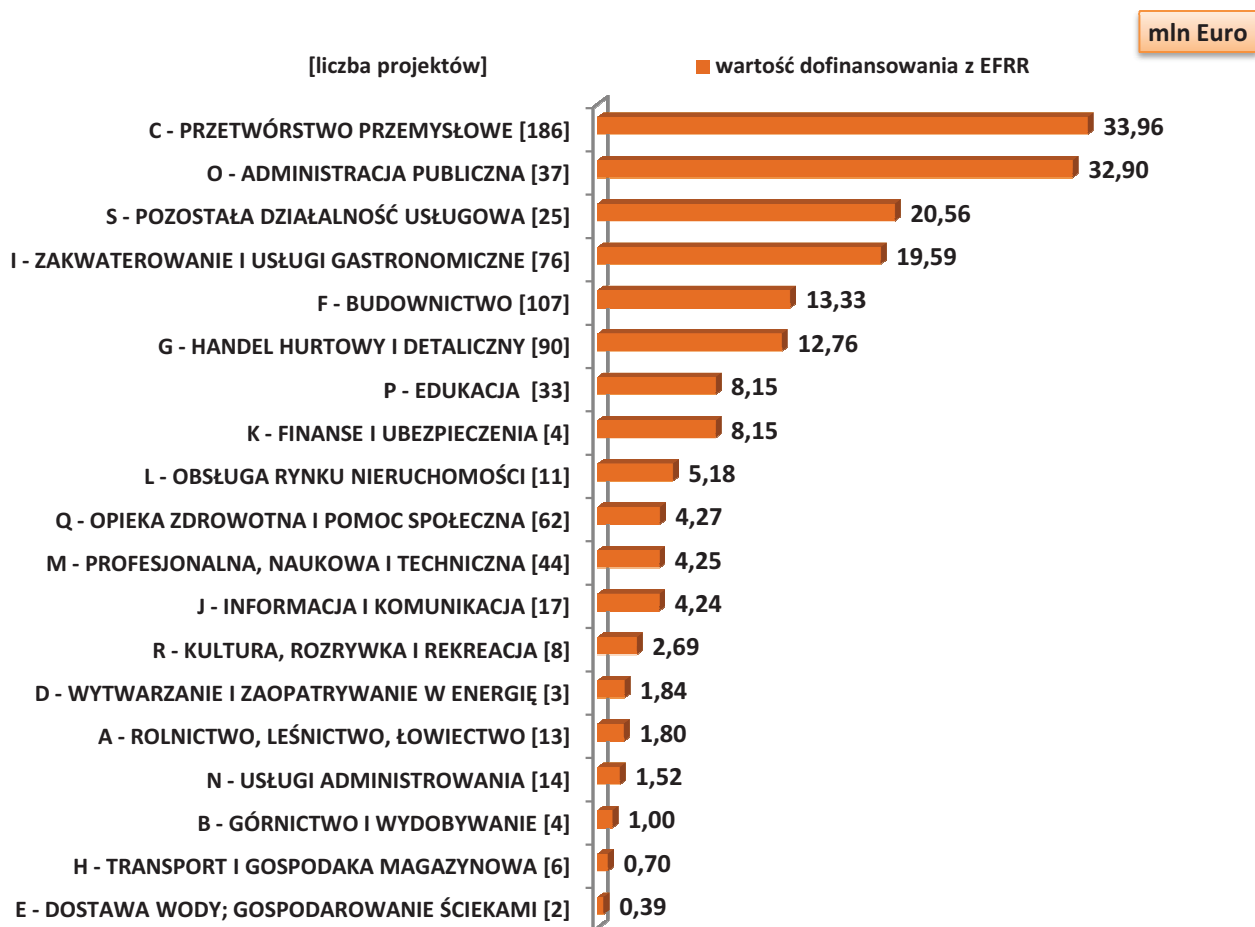

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Z analizy struktury sektorów gospodarki wspartych w ramach Osi priorytetowej 1 w ramach podpisanych umów (Wykres 24) wynika, iż dominującym sektorem jest sektor usług do którego skierowano łącznie 124,96 mln Euro EFRR, co stanowi ponad 70,49%. Na drugim miejscu znajduje się przemysł i budownictwo dofinansowany na kwotę EFRR ok. 50,53 mln Euro, co stanowi ponad 28,5%. Najmniej środków trafi do beneficjentów prowadzących działalność w obszarze rolnictwa (1,80 mln Euro).

Poniższy Wykres 25 ilustruje strukturę branżową przedsięwzięć realizowanych w ramach Osi priorytetowej 1.

Wykres 25. Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 1 wg Sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Najwięcej umów oraz najwyższa kwota wsparcia w zakresie dofinansowania z EFRR trafiła do Sekcji C Przetwórstwo przemysłowe w zakresie której podpisano łącznie 186 umów na kwotę dofinansowania z EFRR 33,96 mln Euro. W sekcji tej największą skalą wsparcia objęte zostały poniższe działy:

- Dział 25 *Produkcja metalowych wyrobów gotowych, z wyłączeniem maszyn i urządzeń* (28 projektów na kwotę EFRR 6,57 mln Euro);
- Dział 16 *Produkcja wyrobów z drewna oraz korka, z wyłączeniem mebli; produkcja wyrobów ze słomy i materiałów używanych do wyplatania* (29 projektów na kwotę EFRR 5,01 mln Euro);
- Dział 23 *Produkcja wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych* (18 projektów na kwotę EFRR 4,19 mln Euro);
- Dział 22 *Produkcja wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych* (18 projektów na kwotę EFRR 3,68 mln Euro);
- Dział 20 *Produkcja chemikaliów i wyrobów chemicznych* (12 projektów na kwotę EFRR 2,49 mln Euro);
- Dział 24 *Produkcja metali* (5 projektów na kwotę EFRR 2,38 mln Euro).

Drugą pod względem uzyskanego wsparcia w Osi 1 jest, Sekcja O *Administracja publiczna* w ramach której podpisano 37 umów o dofinansowanie na kwotę EFRR 32,90 mln Euro. W ramach w/w Sekcji przewagę stanowią projekty gminnych jednostek samorządu terytorialnego z obszaru turystyki (25 projektów na kwotę EFRR 22,64 Euro) i instytucji otoczenia biznesu (11 projektów na kwotę dofinansowania z EFRR 7,76 mln Euro).

Kolejne miejsce zajmuje Sekcja S *Pozostała działalność usługowa*, w której występują tylko projekty z Działu 94 *Działalność organizacji członkowskich* (12 projektów na kwotę 19,33 mln Euro) i Działu 96 *Pozostała indywidualna działalność usługowa* (13 umów na kwotę EFRR 1,23 mln Euro). Beneficjentami w/w Sekcji są m.in. fundacje, przedsiębiorstwa, stowarzyszenia, kościoły katolickie.

Na czwartej pozycji zaklasyfikowały się projekty wdrażane w ramach Sekcji I *Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi* (76 projektów na kwotę EFRR 19,59 mln Euro). Dofinansowanie w ramach tej Sekcji otrzymały projekty z Działu 55 *Zakwaterowanie* w zdecydowanej większości z Grupy 55.1 *Hotele i podobne obiekty zakwaterowania* (29 projektów na kwotę EFRR 9,79 mln Euro) oraz z Działu 56 *Działalność usługowa związana z wyżywieniem* w ramach Grupy 56.1 *Restauracje i pozostałe placówki gastronomiczne* (35 projektów na 8,74 mln Euro z EFRR).

Duże znaczenie budownictwa (Sekcja F *Budownictwo*) w gospodarce regionu potwierdza podział wg sekcji PKD projektów realizowanych w ramach Osi priorytetowej 1 – 107 umów na kwotę dofinansowania z EFRR 13,33 mln Euro. Najwyższy poziom dofinansowania tej branży stanowią poniższe działy:

- Dział 43 *Roboty budowlane specjalistyczne* (51 projektów na kwotę EFRR 6,59 mln Euro);
- Dział 42 *Roboty związane z budową obiektów inżynierii lądowej i wodnej* (26 projektów na kwotę EFRR 4,08 mln Euro);
- Dział 41 *Roboty budowlane związane z wznoszeniem budynków* (20 projektów na kwotę EFRR 2,66 mln Euro).

Ponad 12,76 mln Euro w ramach 90 umów przypada na Sekcję G *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle*. Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą w Sekcji G otrzymane środki unijne przeznaczą na projekty z poniższych działów:

- Dział 47 *Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi* (37 projektów na kwotę EFRR 6,74 mln Euro);
- Dział 46 *Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi* (32 projekty na kwotę EFRR 4,35 mln Euro);
- Dział 45 *Handel hurtowy i detaliczny pojazdami samochodowymi; naprawa pojazdów samochodowych* (21 projektów na kwotę EFRR 1,67 mln Euro).

Na równych pozycjach uplasowały się Sekcja P *Edukacja* i Sekcja K *Działalność finansowa i ubezpieczeniowa* w ramach których łącznie podpisano 37 umów o dofinansowanie. Wartość podpisanych umów w ramach każdej z tych sekcji wynosi po 8,15 mln Euro.

Ponad 5,18 mln Euro wsparcia otrzymało 11 beneficjentów działających w Sekcji L *Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości*.

Natomiast działające w Sekcji Q *Opieka zdrowotna i pomoc społeczna* np. niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej, gabinety rehabilitacji i laboratoria analityczne, otrzymały wsparcie z EFRR o wartości blisko 4,27 mln Euro w ramach 62 podpisanych umów.

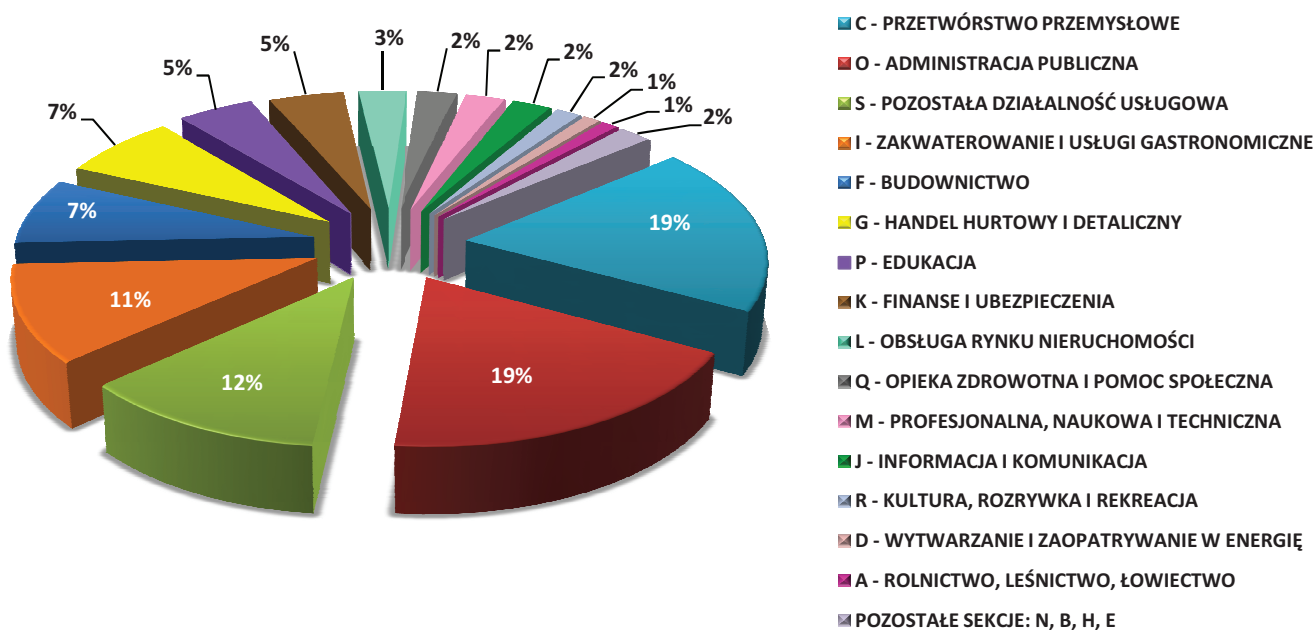
Biorąc pod uwagę udział projektów w ogólnej liczbie projektów realizowanych w ramach Osi priorytetowej 1 dominują projekty z Sekcji C *Przetwórstwo przemysłowe* (186 projektów), Sekcji F *Budownictwo* (107 projektów), Sekcji G *Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle* (90 projektów) oraz Sekcji I *Zakwaterowanie i usługi gastronomiczne* (76 projektów).

Najmniejszy udział w strukturze branżowej wykazują podmioty działające w Sekcji E *Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją* (2 projekty), Sekcji D *Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię* (3 projekty) oraz Sekcji B *Górnictwo i wydobywanie* i K *Finanse i ubezpieczenia* (po 4 projekty).

Z punktu widzenia wartości projektów w ramach poszczególnych sekcji największą wartość stanowią projekty realizowane w zakresie Sekcji C *Przetwórstwo przemysłowe* (33,96 mln Euro), Sekcji O *Administracja publiczna* (33,20 mln Euro) oraz Sekcji S *Pozostała działalność usługowa* (20,73 mln Euro).

Szczegółowe informacje nt. udziału poszczególnych Sekcji PKD w dofinansowaniu EFRR przedstawiono na Wykresie 26.

Wykres 26. Udział poszczególnych Sekcji PKD 2007 w dofinansowaniu EFRR w ramach podpisanych umów w Osi priorytetowej 1

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Wyniki badania ewaluacyjnego

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono badań ewaluacyjnych dedykowanych Osi priorytetowej 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu*.

➔ **Szczegółowe informacje – punkt 2.7.3.3 Badania ewaluacyjne przeprowadzone w 2013 r.**

Realizacja zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do Osi 1

IZ RPO WO 2007-2013 wdrażając Oś 1 stosowała się do sugestii KE w zakresie większego korzystania z badań ewaluacyjnych oraz wewnętrznych analiz. W wyniku rekomendacji z badania ewaluacyjnego *Wpływ usług turystycznych na rozwój gospodarczy regionu*, w 2013 r. przeprowadzono nabory wniosków dedykowane projektom promocyjnym. Podobny nabór zaplanowano na 2014 r., co jest odpowiedzią na rekomendacje dot. konieczności prowadzenia kompleksowych kampanii promocyjnych zarówno w regionie, jak i na zewnątrz.

Ponadto, zgodnie z zaleceniami KE, prowadzono szeroką analizę działań skierowanych do przedsiębiorców, w szczególności dot. finansowania zwrotnego, pod kątem wprowadzenia stosownych rozwiązań w nowej perspektywie finansowej 2014-2020.

Instytucja Zarządzająca w ramach przeprowadzonej analizy postępu finansowego i rzeczowego Osi uwzględniła dotychczasowe rekomendacje KE, w szczególności w zakresie kontynuowania sposobu przedstawiania uzasadnienia i logiki interwencji Programu. Zapisy te mają duże znaczenie dla prac zmierzających do przygotowania programu operacyjnego na nową perspektywę finansową 2014-2020.

Odnosząc się do sugestii KE dokonano szczegółowej analizy postępu realizacji wskaźników, w kontekście postępu finansowego Osi priorytetowej, jako ocenę realizacji założonych celów.

➔ Szczegółowe informacje – punkt 2.1.6.3 Rekomendacje Komisji Europejskiej

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi

IZ RPO WO 2007-2013 prowadzi stały monitoring finansowy i rzeczowy wdrażania Osi priorytetowej 1, na podstawie którego podejmuje decyzje o stosownych działaniach. W związku z dodatkowymi środkami z KRW oraz powstałymi w ramach Osi oszczędnościami w 2013 r. przeprowadzono 2 nabory wniosków o dofinansowanie:

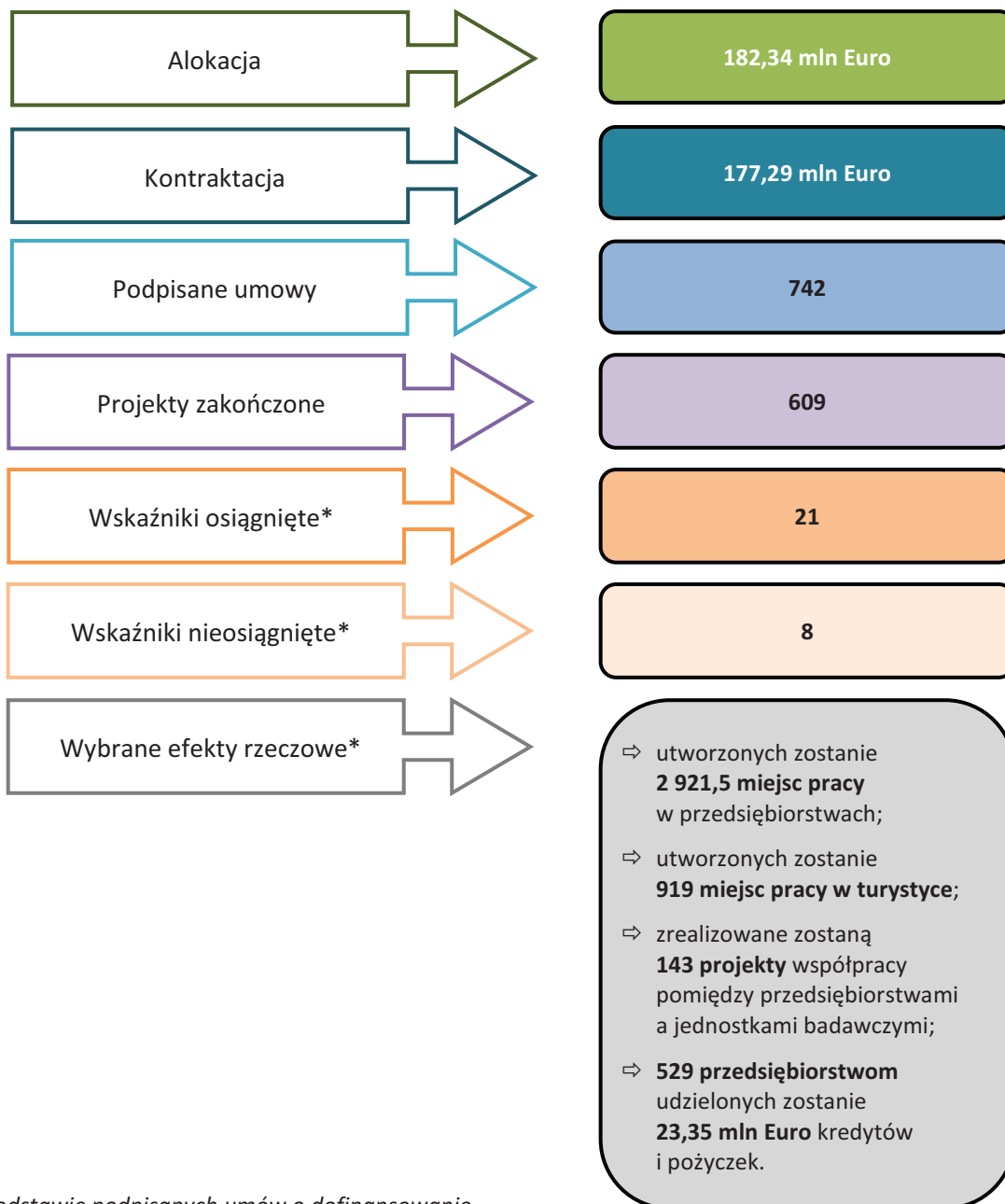
- 1.3.2 *Inwestycje w innowacje w przedsiębiorstwach,*
- 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny.*

Ww. nabory były odpowiedzią na rekomendacje KE dotyczące podnoszenia potencjału badawczego regionu oraz rekomendacje badania ewaluacyjnego *Wpływ usług turystycznych na rozwój gospodarczy regionu*. Dostrzegając duże zainteresowanie oraz znaczną rolę ww. obszarów, podobne nabory zaplanowano także na 2014 r.

3.1.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi 1 *Wzmocnienie atrakcyjności gospodarczej regionu*.

**PODSUMOWANIE WDRAŻANIA OSI 1
WZMOCNIENIE ATRAKCYJNOŚCI GOSPODARCZEJ REGIONU**

* na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie

3.2 Oś priorytetowa 2 Społeczeństwo informacyjne

3.2.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów

Celami Osi priorytetowej 2 *Społeczeństwo informacyjne* są:

- tworzenie technicznych warunków do powszechnego wykorzystania narzędzi ICT;
- promowanie społeczeństwa informacyjnego poprzez rozwój modułów informacyjnych, w tym e-usług na rzecz podniesienia konkurencyjności regionu.

Za wdrażanie Osi priorytetowej 2 odpowiedzialna jest IZ RPO WO 2007-2013.

Alokacja na realizację Osi priorytetowej 2 została zwiększona o dodatkowe środki pochodzące z Krajowej Rezerwy Wykonania **4 155 658 Euro**, co stanowi 16% dotychczasowej alokacji na tę Oś. Zgodnie z zapisami Programu łączna kwota alokacji w ramach Osi priorytetowej 2 wynosi **29 784 347 Euro** w ramach EFRR, co stanowi **6%** środków RPO WO 2007-2013. Na realizację *Strategii Europa 2020* przeznaczono całą alokację zapisaną na Oś priorytetową 2.

W ramach Osi podejmowane są działania na rzecz rozwoju w województwie opolskim infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, upowszechniania i podnoszenia poziomu umiejętności stosowania technologii informacyjnych i komunikacyjnych, a także rozszerzania usług publicznych w tym zakresie.

Pomoc kierowana jest m. in. do jednostek samorządu terytorialnego, szkół wyższych, jednostek ochrony zdrowia.

Stan wdrażania Osi priorytetowej 2 od uruchomienia Programu

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **3 nabory wniosków w ramach procedury konkursowej** – odpowiednio jeden nabór w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT* oraz dwa nabory wniosków w ramach działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*;
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR przeznaczona na przeprowadzone nabory wyniosła **29,78 mln Euro** [124,92 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono łącznie **79 wniosków** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej;
- ⇒ całkowita wartość wszystkich złożonych wniosków wyniosła **60,51 mln Euro** [253,80 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **50,44 mln Euro** [211,57 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **68 wniosków** na całkowitą wartość **52,43 mln Euro** [219,90 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **42,93 mln Euro** [180,07 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostało zaakceptowanych **35 projektów**, na całkowitą wartość **36,66 mln Euro** [153,75 mln PLN], w tym dofinansowanie EFRR **30,57 mln Euro** [128,21 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **33 umowy** o dofinansowanie o całkowitej wartości **35,81 mln Euro** [150,18 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **29,58 mln Euro** [124,05 mln PLN];
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł ponad **99%**;
- ⇒ w ramach Osi priorytetowej 2 realizowane są projekty wybierane **jedynie** w procedurze konkursowej.

Tabela 40. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 2 w podziale na typy projektów

[mln Euro]

Lp.	Typ projektu	Liczba umów	Dofinansowanie z EFRR	Udział projektów konkursowych w wartości EFRR wszystkich umów podpisanych w ramach Osi 2
1.	konkursowy	33	29,58	100%

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

⇒ zgodnie z zapisami *Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 (wersja nr 55)* z grudnia 2013 r. wybieranie mechanizmu *cross-financingu* umożliwiono beneficjentom w ramach działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*.

W ramach podpisanych umów Osi 2, do końca 2013 r. wykorzystanie mechanizmu *cross-financing*, zadeklarowało 14 beneficjentów. Liczbę i wartość podpisanych umów przedstawia *Tabela 41*.

Tabela 41. Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem *cross-financingu* w ramach Osi priorytetowej 2 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr i nazwa działania	Podpisane umowy		
	Liczba umów	Całkowita wartość	Dofinansowanie EFRR
2.2 <i>Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych</i>	14	14,59	12,26
Oś 2 <i>Społeczeństwo informacyjne</i>	14	14,59	12,26

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

W ramach inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020* do 31 grudnia 2013 r., obszar ***Społeczeństwo informacyjne*** realizowany jest w zakresie 3 kategorii: 10, 11, 13. Wartość podpisanych **33 umów** w ramach tego obszaru wynosi **29,58 mln Euro** [124,05 mln PLN], co stanowi **99,30%** alokacji przeznaczonej na obszar – *Tabela 42*.

Tabela 42. Realizacja *Strategii Europa 2020* w ramach Osi priorytetowej 2

[mln Euro]

Nazwa priorytetu	Nazwa obszaru	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację <i>Strategii Europa 2020</i>	Dofinansowanie z EFRR	% realizacji obszaru
<i>Rozwój inteligentny- rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji smart growth</i>	<i>Społeczeństwo informacyjne</i>	10,11,12,13,14,15	29,58	99%

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu w ramach wniosków złożonych, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów przedstawiono w *Tabeli 43*.

Tabela 43. Stan wdrażania Osi priorytetowej 2 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
2.1 Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT						
I nabór (01-15.10.2010)	10	18,35	4	12,33	4	12,24
2.2 Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych						
I nabór (05-19.11.2009)	23	13,37	20	12,70	19	12,14
II nabór (02.01-04.02.2013)	46	18,72	11	5,54	10	5,20
OGÓŁEM	79	50,44	35	30,57	33	29,58

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wnioski o płatność

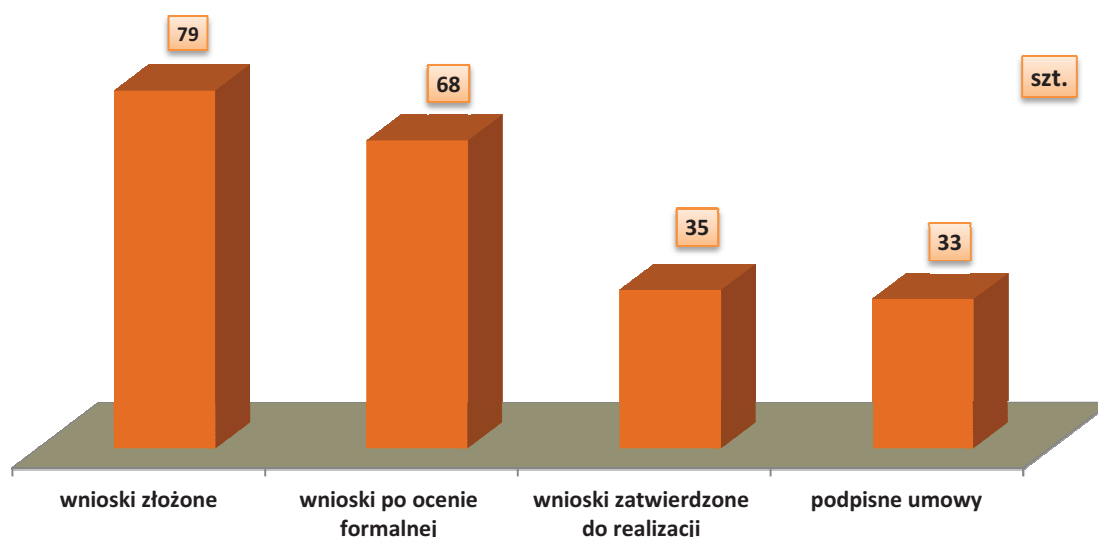
⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność w wysokości **21,89 mln Euro** [91,80 mln PLN] dofinansowania z EFRR, co stanowi około **74%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach przedmiotowej Osi.

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **21,72 mln Euro** [91,08 mln PLN], co stanowi około **73%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 2.

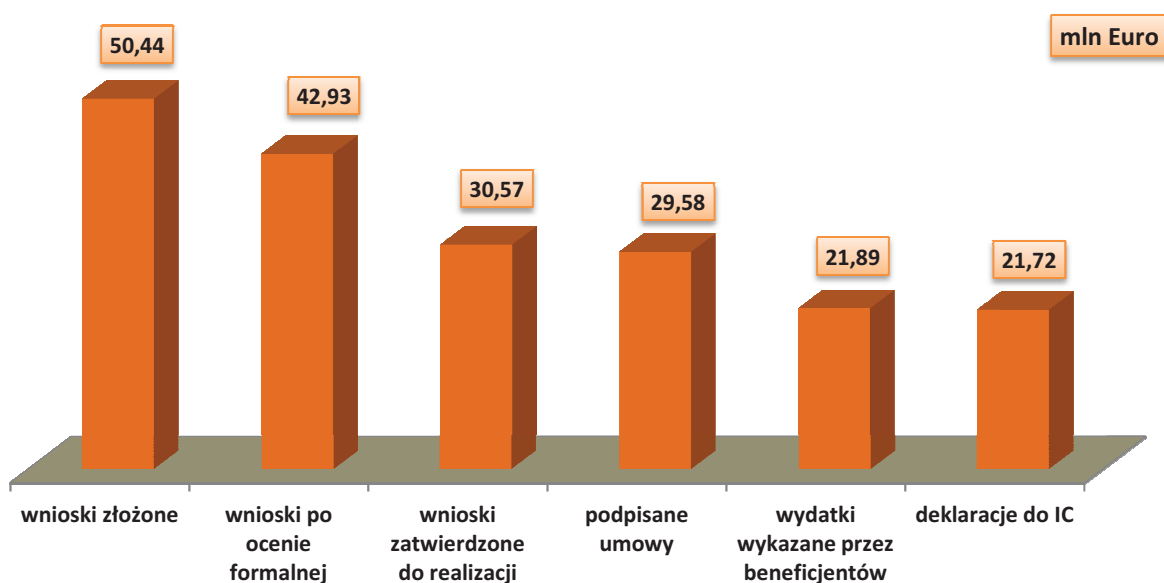
Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu przedstawiono na Wykresach 27-28.

Wykres 27. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 2 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 28. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 2 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)

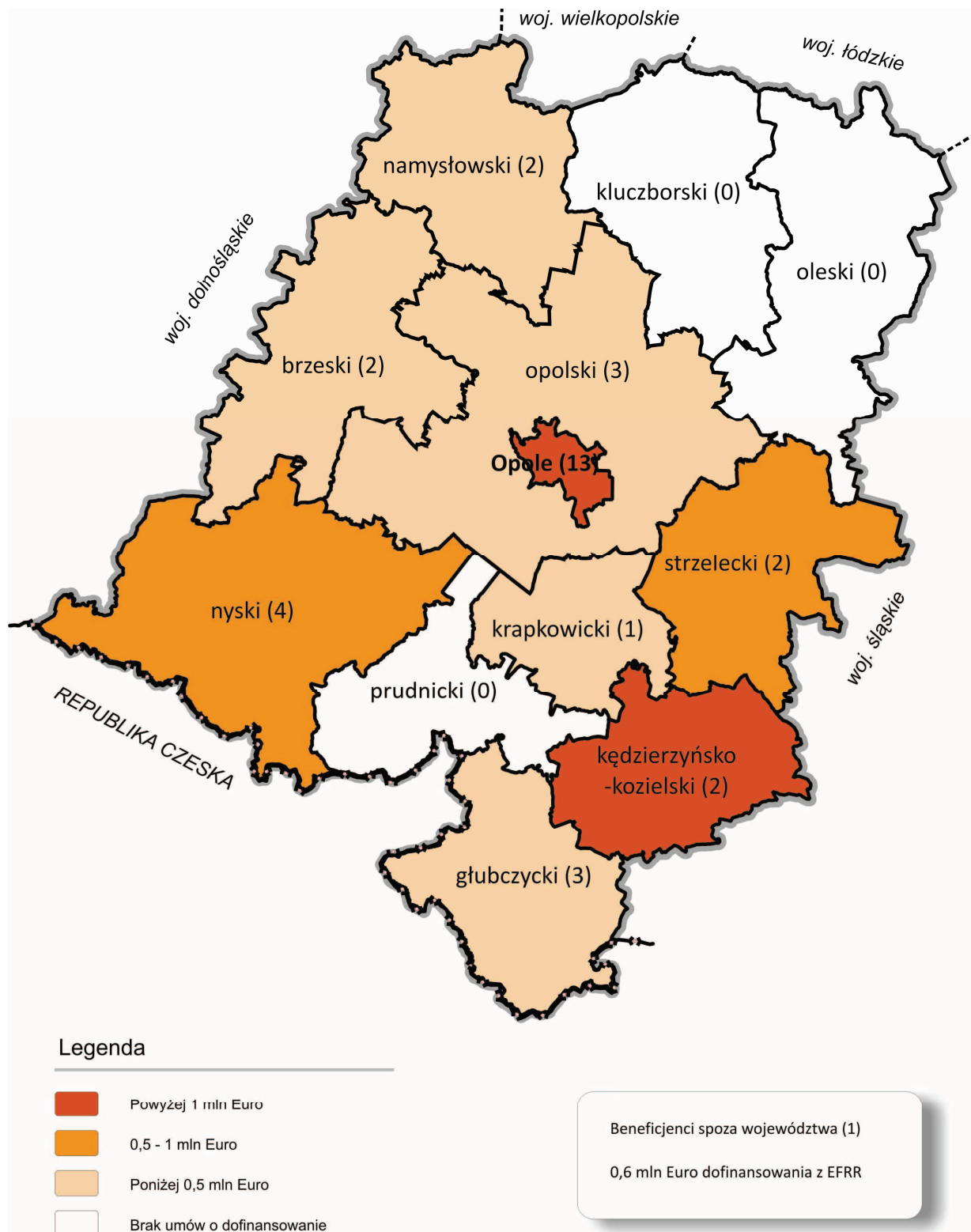

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Projekty w ramach Osi priorytetowej 2 realizowane są przez beneficjentów z 9 powiatów województwa opolskiego. Najwięcej projektów, o najwyższej wartości dofinansowania realizują beneficjenci z **Miasta Opola** (13 projektów o wartości dofinansowania 24,09 mln Euro). Warto jednak podkreślić, że odbiorcami projektów, których miejscem realizacji jest Opole, w większości są mieszkańcy całego województwa opolskiego (*Mapa 5*). Przykładami takich projektów są *Opolskie w Internecie – system informacji przestrzennej i portal informacyjno-promocyjny Województwa Opolskiego*, *Opolska eSzkoła*, *szkołą ku przyszłości* czy *Zwiększenie zakresu, dostępności oraz bezpieczeństwa usług elektronicznych (e-usług) poprzez rozwój modułów informacyjnych i stopnia ich wykorzystania w zakresie opieki zdrowotnej w partnerstwie Opolskiego Centrum Onkologii, Szpitala Wojewódzkiego oraz Specjalistycznego Zespołu Opieki nad Matką i Dzieckiem*.

Inwestycje na obszarach miejskich stanowią około **97%** (28,66 mln Euro) wszystkich umów podpisanych w ramach przedmiotowej Osi. Pozostałe projekty realizowane są na terenach wiejskich - ponad **3%** (0,91 mln Euro).

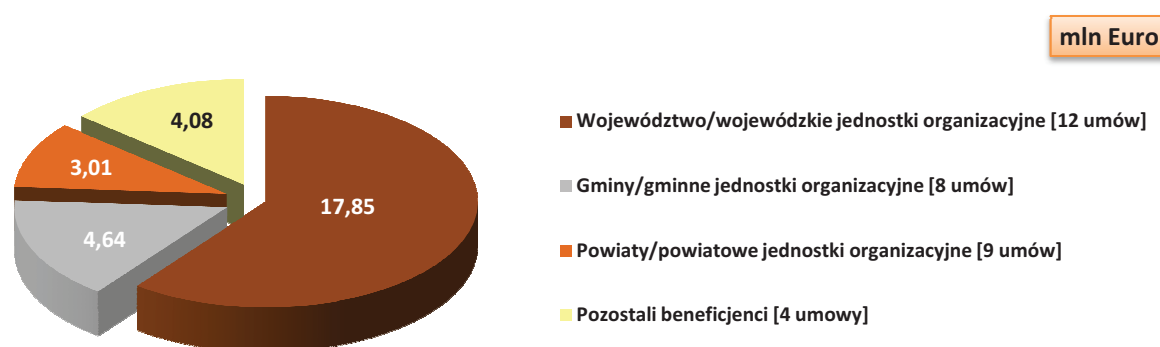
Mapa 5. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 2 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Najwięcej środków na działania służące rozwojowi infrastruktury teleinformatycznej pozyskały jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli wraz z jednostkami organizacyjnymi – **25,49 mln Euro** (ponad 86% środków). Wśród nich należy wyróżnić szpitale wojewódzkie i powiatowe, a także spółki odpowiedzialne za infrastrukturę wodno-ściekową. W ramach projektów modernizują i rozbudowują sieci informatyczne, umożliwiając świadczenie wielu usług on-line oraz zapewniają dostęp do Internetu bezprzewodowego.

Wykres 29. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 2

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania Osi priorytetowej 2 w okresie sprawozdawczym

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **1 nabór wniosków w procedurze konkursowej** (II nabór w ramach działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*);
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR przeznaczona na przeprowadzony nabór wyniosła **5,53 mln Euro** [23,19 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono **46 wniosków** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **23,13 mln Euro** [97,02 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **18,72 mln Euro** [78,51 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymały **43 wnioski** na całkowitą wartość **22,64 mln Euro** [94,94 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **17,66 mln Euro** [74,08 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostało zaakceptowanych **11 projektów**. Całkowita wartość projektów wyniosła **7,15 mln Euro** [29,99 mln PLN], a dofinansowanie z EFRR **5,54 mln Euro** [23,23 mln PLN];

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **10 umów** o dofinansowanie o całkowitej wartości **6,86 mln Euro** [28,77 mln PLN] oraz dofinansowaniu z EFRR **5,20 mln Euro** [21,81 mln PLN];

Wnioski o płatność

- ⇒ w okresie sprawozdawczym beneficjenci wykazali wydatki w ramach Osi priorytetowej 2 na kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości **0,84 mln Euro** [3,54 mln PLN], co stanowi około **3%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach przedmiotowej Osi.

Tabela 44. Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 2 w okresie sprawozdawczym

[mln Euro]

Nr i nazwa działania	Dofinansowanie EFRR	Stopień realizacji zobowiązań w ramach działania	Stopień realizacji zobowiązań w ramach Osi priorytetowej
2.2 <i>Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych</i>	0,84	4,80%	2,84%

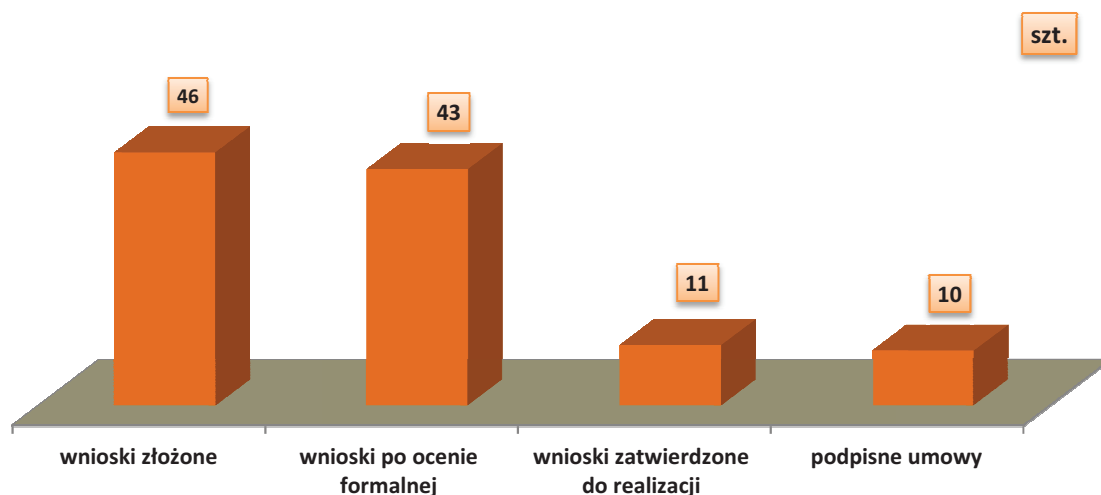
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **13,78 mln Euro** [57,82 mln PLN], co stanowi ponad **46%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 2.

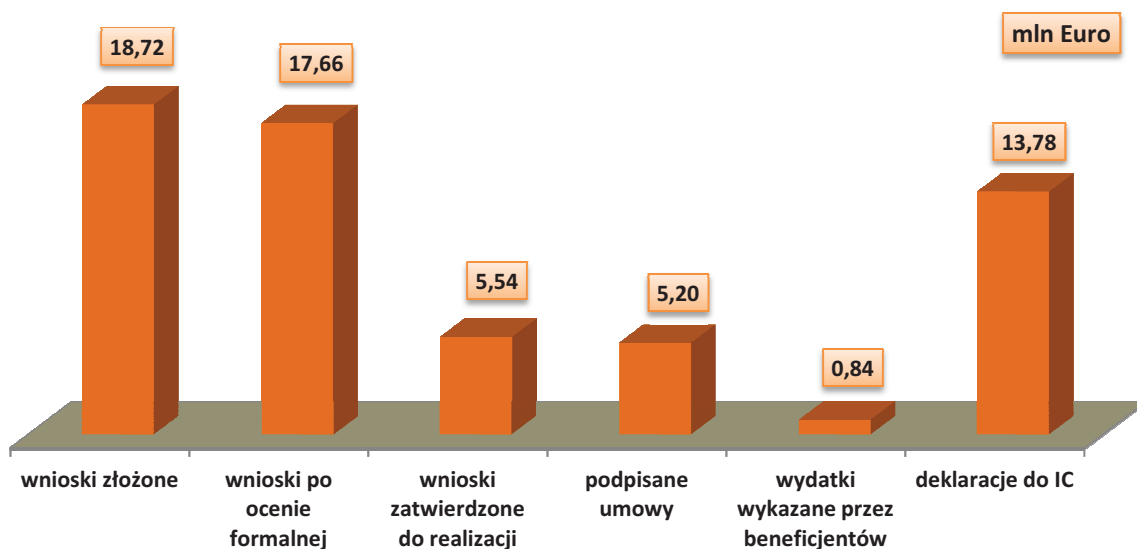
Informacje nt. stanu wdrażania Osi w okresie sprawozdawczym przedstawiono na Wykresach 30-31.

Wykres 30. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 2 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 31. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 2 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Planowane nabory

Zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z dnia 27 stycznia 2014 r.*, w kolejnym okresie sprawozdawczym nie planuje się przeprowadzenia naborów wniosków w ramach Osi priorytetowej 2.

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na kategorie interwencji

Działania wspierane w ramach priorytetu VIII *Spółeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki* PO IG 2007-2013 są dopełnieniem inwestycji dofinansowanych w Osi priorytetowej 2 RPO WO 2007-2013.

Na terenie województwa opolskiego realizowane są 154 projekty w obszarze społeczeństwa informacyjnego o wartości dofinansowania 25,86 mln Euro. W obszarze usług i aplikacji dla obywateli zakłada się m.in. wprowadzenie na rynek innowacyjnej e-usługi mobilnego asystenta ubezpieczeniowego oraz stworzenie internetowego systemu wspomagania diagnozy lekarsko-weterynaryjnej z bazą danych o chorobach zwierząt oraz elektroniczną dokumentacją kliniczną.

Nadal najwięcej projektów w ramach PO IG dotyczy usług i aplikacji dla sektora MŚP oraz innych działań mających na celu poprawę dostępu MŚP do TIK i ich wydajne użytkowanie. Wartość dofinansowania UE 138 projektów realizowanych w ramach powyższych tematów priorytetowych wynosi ponad 24,31 mln Euro. Przykładowo realizacja projektów zakłada wdrożenie internetowego systemu klasy B2B automatyzującego zarządzanie procesami biznesowymi, wdrożenie innowacyjnej platformy automatyzacji i współpracy w zakresie procesów zamówień i zakupów wraz z zarządzaniem łańcuchem realizacji a także e-zarządzanie procesami wewnętrznymi w przedsiębiorstwach.

Ponadto do zwiększenia dostępności usług internetowych na obszarze województwa opolskiego przyczyniają się projekty realizowane w ramach działania 8.4 *Zapewnienie dostępu do Internetu na etapie „ostatniej mili”*.

Tabela 45. Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z obszaru społeczeństwa informacyjnego

[mln Euro]

Kod	Temat priorytetowy	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka 2007-2013			
Spółeczeństwo informacyjne			
13	<i>Usługi i aplikacje dla obywateli (e-zdrowie, e-administracja, e-edukacja, e-integracja itp.)</i>	16	1,55
14	<i>Usługi i aplikacje dla MŚP (e-handel, kształcenie i szkolenie, tworzenie sieci itp.)</i>	79	6,17
15	<i>Inne działania mające na celu poprawę dostępu MŚP do TIK i ich wydajne użytkowanie</i>	59	18,14
RAZEM		154	25,86

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Beneficjentami większości projektów realizowanych w ramach Osi priorytetowej 2 są jednostki samorządu terytorialnego, które podejmują działania będące kontynuacją realizowanego projektu *eUrząd dla mieszkańca Opolszczyzny*. Mają na celu budowę sieci informatycznej w urzędach, wyposażenie w sprzęt niezbędny do poprawnego funkcjonowania oraz oprogramowania elektronicznego obiegu dokumentów oraz e-usług świadczonych na rzecz mieszkańców.

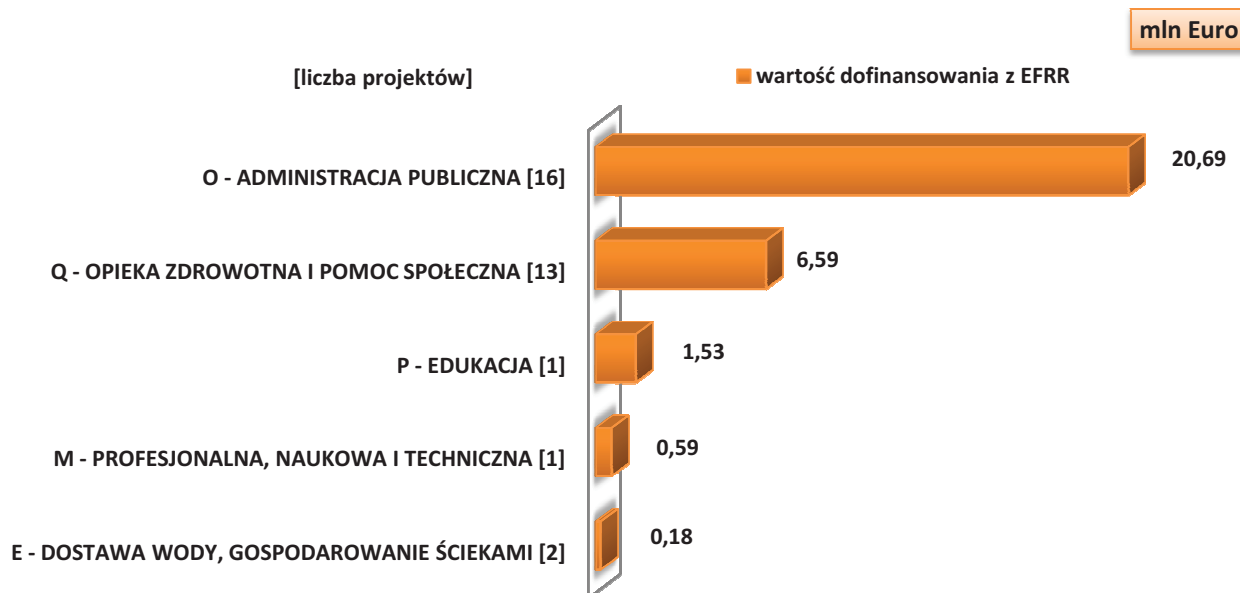
Ponad 20,69 mln Euro przeznaczono na realizację 16 umów w Sekcji O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne*.

Duże znaczenie w zakresie wprowadzania e-usług mają także projekty opolskich szpitali (wojewódzkie i powiatowe) działające w Sekcji Q *Opieka zdrowotna i pomoc społeczna* (13 projektów). Projekt w zakresie

świadczenia e-usług wprowadza również Uniwersytet Opolski (Sekcja P *Edukacja*) oraz spółki gminne odpowiedzialne za gospodarkę wodno-ściekową (Sekcja E *Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją*).

Szczegółowy podział projektów na sektory gospodarki w ramach Osi priorytetowej 2 przedstawia Wykres 32.

Wykres 32. Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 2 wg Sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Analiza jakościowa

W ramach Osi priorytetowej 2 realizowane są **33** projekty z zakresu *społeczeństwa informacyjnego*. **4** projekty uzyskały dofinansowanie w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT*, natomiast **29** projektów w ramach działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*.

Do końca okresu sprawozdawczego w ramach Osi priorytetowej 2 zakończyła się realizacja **21** projektów, w tym **3** projekty w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT* oraz **18** projektów w ramach działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*.

W ramach Osi priorytetowej 2 założono realizację 2 wskaźników produktu oraz 7 wskaźników rezultatu. Wg stanu na 31.12.2013 r. rozpoczęła się realizacja wszystkich wskaźników wyznaczonych do mierzenia postępu wdrażania Osi priorytetowej 2.

Poziom realizacji wskaźników, wyznaczonych jako mierniki celów Osi priorytetowej 2, zaprezentowany został w Tabeli 46. Wartości wskaźników produktu i rezultatu zostały przedstawione w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową oraz na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie.

Tabela 46. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 2 od uruchomienia Programu

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki produktu						
2.1	Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego [szt.]	32	21	65,6	33	103,1
2.2	Długość sieci Internetu szerokopasmowego [km]	149	128	85,9	149	100,0
Wskaźniki rezultatu						
2.3	Liczba usług publicznych zrealizowanych online w wyniku realizowanych projektów [szt.]	203	84	41,4	167	82,3

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
2.4	Liczba osób, które uzyskały dostęp do Internetu szerokopasmowego w jednostkach publicznych [osoby]	148 600	185 997	125,2	148 600	100,0
a	- w tym na obszarach wiejskich	10 000	10 000	100,0	10 000	100,0
2.5	Liczba podłączeń do Internetu szerokopasmowego w: [szt.]	177	111	62,7	177	100,0
a	- jednostkach publicznych	33	0	0	33	100,0
b	- szkołach, w tym:	144	111	77,1	144	100,0
c	- na obszarach wiejskich	40	40	100	40	100,0

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Zgodnie z danymi w Załączniku IV.

Biorąc pod uwagę szacowaną realizację wszystkie wskaźniki osiągną założoną na etapie programowania wartość docelową.

✓ Liczba projektów z zakresu społeczeństwa informacyjnego

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT* oraz 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 65,6% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- na podstawie szacowanego stopnia realizacji dla roku 2015 przewiduje się, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 103% w stosunku do wartości docelowej;
- na obecnym etapie realizacja wskaźnika nie jest zagrożona.

✓ Długość sieci Internetu szerokopasmowego

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT*;
- do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja 3 projektów, w tym jednego realizującego prawie 86% wartości docelowej wskaźnika,
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika na planowanym poziomie nie jest zagrożone.

✓ Liczba usług publicznych zrealizowanych online w wyniku realizowanych projektów

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi ponad 41% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie około 82%;
- na obecnym etapie osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

- ✓ **Liczba osób, które uzyskały dostęp do Internetu szerokopasmowego w jednostkach publicznych, w tym:**
 - **na obszarach wiejskich,**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT*;
- wartość wskaźnika i podwskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi odpowiednio 125,2% i 100% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji wynika, iż zarówno wskaźnik oraz podwskaźnik osiągnął wartość 100%;
- na obecnym etapie realizacja wskaźnika głównego i podwskaźnika nie jest zagrożona.

- ✓ **Liczba połączeń do Internetu szerokopasmowego, w:**
 - **jednostkach publicznych,**
 - **szkołach, w tym:**
 - **na obszarach wiejskich,**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 2.1 *Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT*;
- w okresie sprawozdawczym nie odnotowano postępu przy realizacji wskaźnika głównego (prawie 63%) i podwskaźników (odpowiednio 0%, 77,1% oraz 100%) z uwagi na niezakończoną realizację projektów;
- na podstawie szacowanej realizacji wszystkie wskaźniki (główny oraz podwskaźniki) osiągnęły poziom 100% wartości docelowej;
- na obecnym etapie nie jest zagrożona realizacja wskaźników.

W zakresie miejsc pracy stworzonych w wyniku realizacji projektu do końca okresu sprawozdawczego należy wspomnieć o **7** osobach zatrudnionych na potrzeby obsługi systemów informatycznych dofinansowanych w ramach Osi Priorytetowej 2. Mimo braku agregacji miejsc pracy stworzonych w ramach Osi 2 na wskaźnik programowy, warto odnotować ich powstanie ze względu na pośredni wpływ na zmiany na rynku pracy. Docelowo w wyniku zrealizowania wszystkich projektów utworzonych zostanie łącznie **11** nowych miejsc pracy, w tym **1** miejsce pracy dla kobiety.

Istotnym elementem realizowanych projektów są również szkolenia prowadzone z zakresu ICT. Do końca okresu sprawozdawczego wskaźnik osób przeszkolonych osiągnął wartość **6 791** osób.

Na podkreślenie zasługuje również wysoki poziom wskaźnika dotyczącego zakupionego wyposażenia umożliwiającego świadczenie usług z wykorzystaniem narzędzi ICT. Wskaźnik ten do końca okresu sprawozdawczego osiągnął wartość **4 517** sztuk.

➤ **Szczegółowe informacje nt. wkładu Osi priorytetowej w promowanie równości szans – punkt 2.2.1 Zasada równości szans**

➤ **Szczegółowe wnioski dla dalszej realizacji Osi – Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi**

W wyniku realizacji inwestycji przyczyniających się do rozwoju i rozpowszechnienia infrastruktury teleinformatycznej w województwie, zwiększenia dostępności do szybszych połączeń internetowych oraz wprowadzających nowoczesne usługi on-line w obszarze zdrowia, nauki, administracji czy gospodarki projekty wdrażane w ramach Osi priorytetowej 2 wpisują się jednocześnie w cele dokumentu *Strategii Europa 2020* w ramach projektu przewodniego *Europejska Agenda Cyfrowa*. Określone w nim nowe wyzwania dla Państw Członkowskich w odniesieniu do obszaru społeczeństwa informacyjnego wskazują, że w 2020 r. wszyscy Europejczycy powinni mieć dostęp do Internetu o przepustowości przekraczającej 30 Mb/s oraz przynajmniej połowa gospodarstw domowych powinna mieć dostęp do Internetu o przepustowości przekraczającej 100 Mb/s. Szczegółowe wartości wskaźników realizowanych w ramach Osi priorytetowej 2 opisane powyżej częściowo wypełniają założenia wspomnianej inicjatywy flagowej. W wyniku wdrażania poszczególnych projektów z obszaru ICT rozpowszechniona zostanie infrastruktura sieci Internetu szerokopasmowego w sektorze publicznym, co znacznie przełożyło się na popularyzację wykorzystania udostępnionych narzędzi informatycznych w społeczeństwie (ponad 185 tys. osób korzystających z powstałej w ramach realizacji programu infrastruktury).

Dokonana została również analiza celów Osi priorytetowej 2 w celu porównania ich z założeniami znowelizowanego *Krajowego Programu Reform*, w którym podkreślono ogromne znaczenie rozwoju technologii teleinformatycznych jako impulsu do wzrostu współczesnych gospodarek. W ramach RPO WO 2007-2013 podejmowane są działania zgodne z założeniami prezentowanymi w *Krajowym Programie Reform*, który zakłada rozwój sieci teleinformatycznej, w tym zapewnienie dostępu do Internetu szerokopasmowego na obszarach wiejskich, otwarcie i digitalizację zasobów publicznych jak i wdrażanie informatycznych systemów zarządzania i świadczenia usług. Zgodnie z zapisami *Krajowego Programu Reform*, zakres interwencji podejmowanej w ramach RPO WO 2007-2013 wpisuje się w szereg założeń wspomnianego dokumentu. Do najważniejszych należą: w obszarze *Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego* – działanie 1.5 *Rozwój i modernizacja infrastruktury teleinformatycznej i telekomunikacyjnej*, w zakresie prowadzenia intensywnych działań zmierzających do pełnego wykorzystania środków UE na inwestycje w infrastrukturę i usługi szerokopasmowe, natomiast w obszarze *Infrastruktura dla wzrostu inteligentnego* – działanie 2.1 *Otoczenie prawno-instytucjonalne* należy wskazać szeroko pojęte działania na rzecz wypełniania zaleceń odnośnie informatyzacji administracji.

Obszar: Infrastruktura dla wykorzystania narzędzi ICT [działanie 2.1]

Dostęp do szerokopasmowego Internetu jest obecnie warunkiem niezbędnym do świadczenia nowoczesnych usług zarówno w sektorze prywatnym, jak i szeroko pojmowanej e-administracji. Realizowane w ramach obszaru działania przyczyniają się do rozbudowy zasobów społeczeństwa informacyjnego w regionie, przekładając się na poprawę dostępu do usług internetowych. Dla zapewnienia dalszego rozwoju gospodarki opartej na wiedzy konieczne jest wspieranie powszechnego stosowania narzędzi ICT oraz inwestowanie w projekty zapewniające dostęp do nowoczesnych technologii teleinformatycznych. Z tego względu tworzenie odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego dla rozwoju narzędzi ICT zostało zidentyfikowane jako jeden z obszarów interwencji RPO WO 2007-2013.

Technologie informacyjne i komunikacyjne są istotnymi argumentami stymulującymi wzrost gospodarczy a w konsekwencji zatrudnienie, co sprawia, że odpowiednia infrastruktura dla tych technologii stanowi znaczący element każdej rozwijającej się gospodarki. Inwestycje w zaplecze techniczne ICT przyczyniają się do ożywiania sfery gospodarczej województwa, tworzenia nowych miejsc pracy oraz pozytywnych przemian w obszarze wykluczenia cyfrowego. W celu realizacji wyznaczonych w ramach obszaru założeń podejmowane działania nakierowane są na budowę nowych oraz modernizację istniejących szerokopasmowych sieci teleinformatycznych, stanowiących podstawę rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie opolskim. Dodać należy, że wspierane projekty wykazują charakter lokalny lub regionalny.

Stopień pokrycia infrastrukturą województwa opolskiego zbliża się do 100%, co świadczy o znacznej poprawie infrastruktury sieci szkieletowej w regionie. Informacje przedstawiane przez operatora Telekomunikacji Polskiej dla województwa opolskiego wskazują, że sieć szkieletowa dostępna jest we wszystkich gminach. Problemem jest jedynie kwestia dostępu do Internetu na etapie użytkownika końcowego, tzw. „ostatniej mili”.

Zaznaczyć należy, iż w okresie sprawozdawczym na terenie województwa opolskiego kontynuowane były prace wdrożeniowe zmierzające do realizacji projektów w ramach działania 8.4 PO IG, co powinno w znaczącym stopniu przyczynić się do uzupełnienia niewystarczającej infrastruktury „ostatniej mili” w regionie. W ramach tego działania w województwie opolskim realizowanych jest 37 umów. Zakres realizacji przedsięwzięć obejmuje inwestycje w budowę infrastruktury sieci Internetu szerokopasmowego oraz podłączenie gospodarstw domowych w województwie. Prędkość Internetu szerokopasmowego oferowana na etapie użytkownika końcowego wyniesie od 2MB/s do 50Mb/s.

Na *Mapie 6* przedstawiono opolskie gminy, w ramach których realizowane są projekty w ramach działania 8.4 PO IG dotyczące zapewnienia dostępu do sieci internetowej na odcinku „ostatniej mili”.

Mapa 6. Zestawienie gmin województwa opolskiego objętych zakresem projektów realizowanych w ramach działania 8.4 PO IG 2007-2013

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013

Główny Urząd Statystyczny w ramach swojego corocznego wydawnictwa zaprezentował w raporcie *Spółeczeństwo informacyjne w Polsce. Wyniki badań statystycznych z lat 2008-2013* pozytywny obraz kraju, w którym następuje systematyczny rozwój społeczeństwa informacyjnego. W przywołanym dokumencie dokonany w Polsce postęp wyrażają wskaźniki dotyczące: liczby gospodarstw domowych/przedsiębiorstw wyposażonych w komputery, liczby gospodarstw domowych/przedsiębiorstw posiadających dostęp do Internetu bądź liczby regularnych użytkowników komputerów.

Zgodnie z zaprezentowanymi danymi dostęp do komputera w 2013 r. wykazało 95% przedsiębiorstw i był wyższy niż przed rokiem o 0,3 p. proc. Natomiast 93,6% przedsiębiorstw w kraju posiadało w 2013 r. dostęp do Internetu (wzrost o 0,4% w odniesieniu do 2012 r.). Zgodnie z danymi zadeklarowanymi na potrzeby badania przeprowadzonego przez GUS w przypadku województwa opolskiego wskaźnik przedsiębiorstw wykazujących dostęp do komputera i Internetu wyniósł odpowiednio 96,7% oraz 95,6%.

W zakresie danych opisujących udział gospodarstw domowych w postępującym procesie rozwoju ICT w regionie, raport GUSu przyjął podział według dużych regionów. Zgodnie z tym podziałem województwo opolskie znajduje się w grupie Polski Zachodniej razem z województwami: dolnośląskim, lubuskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim. Zgodnie z przyjętymi kryteriami w raporcie, blisko 75% gospodarstw domowych w Polsce Zachodniej jest wyposażonych w komputer - wskaźnik ten jest na całym obszarze wyrównany dla terenów wysoce, średnio i nisko zurbanizowanych. Większe zróżnicowanie występuje w przypadku wskaźnika osób regularnie korzystających z komputera. Największy, bo ponad 65%, odsetek osób regularnie korzystających z komputera występuje na terenach o wysokim stopniu zurbanizowania. Na terenach o niskim stopniu urbanizacji, wskaźnik ten występuje na poziomie 55%. Wskaźnik osób regularnie korzystających z komputera w tym regionie wynosi 60,1%. W przypadku gospodarstw domowych posiadających dostęp do Internetu w Polsce Zachodniej wskaźnik ten w 2013 r. utrzymał się na poziomie około 74% na terenach o wysokim stopniu zurbanizowania i na poziomie około 68% na terenach o niskim stopniu zurbanizowania. W przypadku kryterium NTS1, w Polsce Południowo-zachodniej odsetek osób regularnie korzystających z Internetu wynosi 59,3% przy średniej dla całego kraju 59,9% dla osób w wieku 16-7 lat.

W ramach działania 2.1 w roku sprawozdawczym nie zakończyły się żadne umowy. Biorąc jednak pod uwagę łącznie **3** zakończone projekty należy wskazać następujące efekty rzeczowe uzyskane dzięki inwestycjom:

- wybudowano **128 km sieci** Internetu szerokopasmowego;
- podłączono do sieci Internetu szerokopasmowego **111** placówek oświatowych, w tym **40** jednostek na obszarach wiejskich;
- zapewniono dostęp do Internetu ponad **185 tys.** osób w jednostkach publicznych, w tym **10 tys.** osób na obszarach wiejskich.

Obszar: Moduły informacyjne, platformy e-usług, bazy danych [działanie 2.2]

Wraz z rozwojem infrastruktury ICT na terenie województwa konieczne jest podejmowanie działań zmierzających do upowszechniania i podnoszenia poziomu umiejętności stosowania technologii informacyjnych i komunikacyjnych, a także rozszerzania usług publicznych w tym zakresie dla mieszkańców regionu. Dlatego konieczne jest finansowanie działań z zakresu dostępu do informacji tematycznych, ujednoczenia i unowocześnienia istniejących i nowych systemów baz danych, tworzenia portali internetowych opartych o e-usługi m.in. w zakresie zdrowia, nauki, kultury, administracji dostępnych dla każdego mieszkańca. Podejmowane interwencje mają na celu rozwój form usług wykorzystujących nowoczesne technologie informacyjne, które powinny stanowić wartościową alternatywę dla tradycyjnych, wymagających dużych nakładów finansowych modeli świadczenia usług. Dodatkowo wszelkie działania podejmowane w tej dziedzinie sprzyjać będą podnoszeniu atrakcyjności inwestycyjnej województwa, mającej wpływ na proces pozyskiwania inwestorów oraz poprawę w funkcjonowaniu podmiotów gospodarczych na opolskim rynku. Jednocześnie, w przypadku pojedynczego mieszkańca, realizowane projekty podnoszą poziom funkcjonowania w sferze społecznej i zawodowej oraz bezproblemowe korzystanie z elektronicznych zasobów informacyjnych w różnych dziedzinach życia.

W ramach opisywanego obszaru do końca 2013 r. zakończyła się realizacja **18** projektów z **29** podpisanych umów. W wyniku zakończonych projektów:

- utworzono lub udostępniono łącznie **300** aplikacji/usług teleinformatycznych;
- **84** usługi publiczne realizowanych jest on-line, z których skorzystało ponad **590,5 tys.** osób rocznie;
- zakupiono **4 517 szt.** wyposażenia umożliwiającego świadczenie usług z wykorzystaniem narzędzi ICT;
- przeszkolono **6 791** osób z zakresu ICT;
- **546** jednostek sektora publicznego skorzystało z utworzonych aplikacji lub usług teleinformatycznych.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja **4** projektów.

Internet, stanowi dziś podstawę przepływu wszelkich informacji oraz cenne źródło danych. To dziś podstawowe narzędzie pracy oraz źródło wiedzy dostępne dla wielu jego użytkowników oraz instytucji.

Biorąc pod uwagę ciągle postępujący proces rozbudowy infrastruktury sieci Internetu w regionie, Województwo Opolskie zakończyło projekt *Opolskie w Internecie – system informacji przestrzennej i portal informacyjno-promocyjny Województwa Opolskiego*.

Podstawowym celem projektu była budowa regionalnej infrastruktury informacyjnej, e-usług administracji i społeczeństwa informacyjnego, tj. zapewnienie rozwiązań przy użyciu technologii GIS (ang. Geographic Information System) pozwalających na swobodną wymianę informacji niezależnie od platformy narzędziowej, jak również wypracowanie mechanizmów pozwalających na współdziałanie (interoperacyjność) zasobów danych przestrzennych jak i dostęp do nich przez wielu użytkowników i instytucji.

W wyniku realizacji projektu zostały utworzone 3 aplikacje - moduły systemu dla użytkowników końcowych:

- aplikacja e-Urząd;
- aplikacja GIS;
- aplikacja Informacyjno – Promocyjna Województwa Opolskiego.

Z poszczególnych aplikacji systemu mogą korzystać wszyscy uczestnicy aktywni i pasywni. Wszystkie trzy aplikacje znajdują się na jednej platformie informatycznej w postaci portalu internetowego. Każda z utworzonych aplikacji umożliwia użytkownikowi interakcje jednostronną i dwustronną z systemem. Aplikacja GIS umożliwia także użytkownikowi obsługę e-transakcji. W wyniku realizacji projektu utworzono również nowe miejsca pracy dla administratorów powstałego systemu. System ten jest skierowany do wszystkich mieszkańców Opolszczyzny, korzystać z niego mogą zarówno osoby fizyczne, podmioty gospodarcze, uczelnie wyższe. Aktywnymi uczestnikami systemu są m.in.: Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego, Departament Geodezji, Kartografii i Gospodarki Nieruchomościami, Departament Polityki Regionalnej i Przestrzennej, Departament Infrastruktury i Gospodarki itp.

Realizacja projektu przyniosła szereg pozytywnych efektów, do których zaliczyć można m.in.: skrócenie czasu dostępu do informacji, integracja systemu informatycznego oraz baz danych, unifikacja wszystkich baz danych przez jedną platformę informatyczną, wymiana danych pomiędzy poszczególnymi urzędami i instytucjami na różnych poziomach, jak również między wydziałami tych urzędów i instytucji, decentralizacja ośrodków przetwarzania i dystrybucji danych.

Przykładem drugiego zakończonego projektu jest projekt pn. *System e-zdrowie w Zespole Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Strzelcach Opolskich*.

Przedmiotem projektu była budowa portalu e-usług medycznych, przez które rozumieć należy m.in. e-rejestrację, elektroniczny rekord pacjenta, teleradiologię. Projekt skierowany jest do obywateli, ale również podmiotów gospodarczych, z zakresu ochrony zdrowia np. placówek medycznych zainteresowanych danymi medycznymi pacjentów, jak również ośrodków telekonsultacyjnych.

E-usługi z zakresu ochrony zdrowia ocenia się jako te o najniższym rozwoju w kraju. Ponadto e-usług publicznych dla obywateli w Polsce jest zdecydowanie mniej niż dla osób prawnych. Idealne działanie e-government gwarantuje obywatelom dostęp do informacji z zakresu ochrony zdrowia, a w konsekwencji oszczędność czasu i niwelację kosztów (dojazd do szpitala). Również jakość informacji prawdopodobnie jest wyższa, gdyż obywatel od razu może uzyskać pakiet interesujących go danych. Zakres projektu zdeterminowały e-usługi, których szpital jako jedyna placówka w powiecie w ogóle nie realizował tj.: elektroniczna rejestracja, elektroniczny rekord pacjenta oraz teleradiologia. W wyniku zakończenia inwestycji w elektronicznym rekordzie pacjenta są gromadzone dane dotyczące hospitalizacji w szpitalu, które są własnością pacjenta i którymi poprzez rekord będzie zarządzał, na przykład udostępniając je innym instytucjom medycznym. Teleradiologia jest naturalną konsekwencją wymiany analogowych aparatów rtg na cyfrowe (2009r.). Obraz rtg może być oceniony przez telekonsultanta.

W efekcie realizacji projektu pacjenci (w ilości ok. 4500 osób/rok), rejestrując się przez Internet, niwelują koszty, oszczędzają czas, mają dostęp do wiarygodnych danych medycznych. Z usług „e-rejestracja”, „elektroniczny rekord pacjenta”, „teleradiologia”, korzysta odpowiednio: 4 500, 1 000, 1 000 pacjentów.

Dzięki realizacji projektu, szpital, oprócz wysokiej jakości świadczeń medycznych cechuje odpowiednia organizacja pracy i skuteczność zarządzania. Lekarze szpitala mogą w procesie terapeutycznym korzystać z dobrodziejstwa pełnej informacji medycznej. Ponadto moduł teleradiologii zapewnia dostęp do specjalistów

wysokiej klasy, w celu opisu zdjęć rentgenowskich. Ponadto skorzystanie z elektronicznego rekordu pacjenta obniża koszty związane z pozyskiwaniem danych medycznych z różnych placówek medycznych (koszt przejazdu, czas).

Wyniki badania ewaluacyjnego

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono badań ewaluacyjnych dedykowanych Osi priorytetowej 2 *Społeczeństwo informacyjne*.

➔ **Szczegółowe informacje – punkt 2.7.3.3 Badania ewaluacyjne przeprowadzone w 2013 r.**

Realizacja zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do Osi 2

Instytucja Zarządzająca w ramach przeprowadzonej analizy postępu finansowego i rzeczowego Osi uwzględniła dotychczasowe rekomendacje KE, w szczególności w zakresie kontynuowania sposobu przedstawiania uzasadnienia i logiki interwencji Programu. Zapisy te mają duże znaczenie dla prac zmierzających do przygotowania programu operacyjnego na nową perspektywę finansową 2014-2020.

Odnosząc się do sugestii KE dokonano szczegółowej analizy postępu realizacji wskaźników, w kontekście postępu finansowego Osi priorytetowej, jako ocenę realizacji założonych celów. KE zwróciła uwagę na widoczny postęp realizacji wskaźników. Pozytywnie odniosła się także do opracowania *Planu działania w obszarze ICT w województwie opolskim*. Instytucja Zarządzająca w 2013 r. odniosła się do uwag KE do ww. planu, jednocześnie zwracając uwagę, iż na obecnym etapie wdrażania działania dot. zakresu ICT koncentrują się na przygotowaniu perspektywy finansowej 2014-2020.

Działania projektowane na lata 2014-2020 na poziomie regionalnym do wsparcia w obszarze ICT są zgodne z proponowanym podziałem interwencji pomiędzy poziom krajowy i regionalny oraz aktualnym stanem potrzeb. Infrastruktura szerokopasmowego Internetu w województwie opolskim jest na dobrym poziomie, toteż w nowym okresie programowania wsparcie skierowane zostanie przede wszystkim na rozwój e-usług w sektorze przedsiębiorstw i sferze publicznej. Dzięki e-usługom wzrasta stopień wyrównania szans w dostępie do informacji i zasobów edukacyjnych, dla ludności mieszkającej na obszarach wiejskich.

➔ **Szczegółowe informacje – punkt 2.1.6.3 Rekomendacje Komisji Europejskiej**

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi

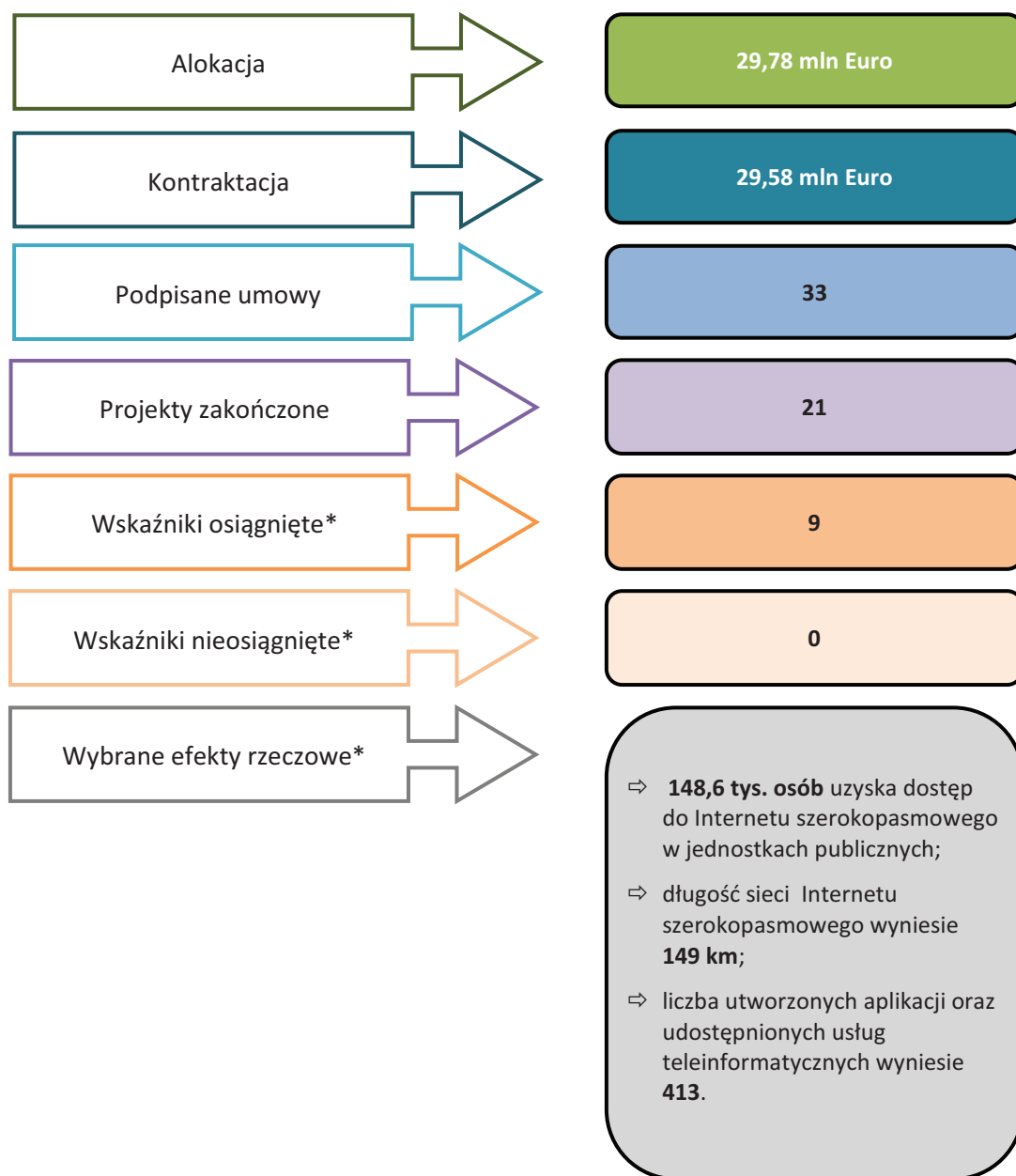
IZ RPO WO 2007-2013 prowadzi stały monitoring finansowy i rzeczowy wdrażania Osi priorytetowej 2, na podstawie którego podejmuje decyzje o stosowanych działaniach. W związku z dodatkowymi środkami z KRW w 2013 r. przeprowadzono nabór wniosków o dofinansowanie w ramach Działania 2.2 *Moduły informacyjne, platformy e-usług i bazy danych*.

Ww. nabór jest odpowiedzią na rekomendacje z badań ewaluacyjnych *Ocena realizacji projektów i ich wpływu na skuteczną i efektywną realizację celów RPO WO 2007-2013 wraz ze wskazaniem obszarów wymagających dalszego wsparcia oraz Analiza komplementarności podejmowanych interwencji w ramach RPO WO 2007-2013 z innymi instrumentami wsparcia w województwie opolskim*.

3.2.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi priorytetowej 2 *Społeczeństwo informacyjne*.

PODSUMOWANIE WDRAŻANIA OSI 2 SPOŁECZEŃSTWO INFORMACYJNE

* na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie

3.3 Oś priorytetowa 3 *Transport*

3.3.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów

Celami Osi priorytetowej 3 *Transport* są:

- polepszenie dostępu do obszarów, obiektów kluczowych dla rozwoju gospodarczego województwa, krajowych i międzynarodowych układów komunikacyjnych oraz zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników dróg;
- zwiększenie mobilności mieszkańców regionu poprzez rozbudowę systemu transportu publicznego.

Oś priorytetowa 3 wdrażana jest w całości przez IZ RPO WO 2007-2013.

Na realizację zadań z zakresu transportu przeznaczono dodatkowe środki w kwocie **26 846 502 Euro**, z czego **16 701 287 Euro** pochodzi z Krajowej Rezerwy Wykonania, **10 145 215 Euro** z dostosowania technicznego (w tym 6 275 125 Euro na niwelowanie skutków powodzi). Łączna kwota alokacji na Oś priorytetową 3 wynosi w ramach EFRR **137 904 154 Euro**, co stanowi **28%** środków Programu.

W ramach Osi priorytetowej 3 realizowane są głównie roboty budowlane dotyczące dróg regionalnych i lokalnych, obiektów mostowych, wiaduktów, wymiany taboru autobusowego i kolejowego na nowy przyjazny środowisku.

Pomoc w ramach przedmiotowej Osi jest kierowana przede wszystkim do jednostek samorządu terytorialnego.

Na realizację *Strategii Europa 2020* przeznaczono całą alokację zapisaną na Oś priorytetową 3.

Oś priorytetowa 3 jest jedną z najbardziej zaawansowanych Osi pod względem poziomu płatności w ramach całego Programu. Według stanu na 31 grudnia 2013 r. poziom płatności wynosi około **85%** zobowiązań na lata 2007-2013, natomiast spośród **117** podpisanych umów zakończyła się realizacja **102** projektów.

Stan wdrażania Osi priorytetowej 3 od uruchomienia Programu

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **13 naborów wniosków w ramach procedury konkursowej** oraz **8 naborów w ramach procedury pozakonkursowej** (beneficjenci 11 projektów kluczowych złożyli pełną dokumentację projektową),
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR na przeprowadzone nabory wyniosła **137,90 mln Euro** [578,40 mln PLN] w tym:
 - na nabory w ramach procedury konkursowej **72,17 mln Euro** [302,69 mln PLN];
 - na projekty w ramach procedury pozakonkursowej obejmującej indywidualne projekty kluczowe **65,73 Euro** [275,71 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono łącznie **147 wniosków** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej i pozakonkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **246,84 mln Euro** [1 035,28 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **190,81 mln Euro** [800,29 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymały **144 wnioski** o całkowitej wartości **246,29 mln Euro** [1 033,00 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **185,17 mln Euro** [776,65 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostało zaakceptowanych **120 projektów**, na całkowitą wartość **224,88 mln Euro** [943,17 mln PLN], w tym dofinansowanie EFRR **167,82 mln Euro** [703,86 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **117 umów** o dofinansowanie o całkowitej wartości **176,01 mln Euro** [738,21 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **135,78 mln Euro** [569,51 mln PLN],
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł około **99%**,
- ⇒ spośród umów podpisanych w ramach przedmiotowej Osi **46,76%** stanowią projekty umieszczone w *Indykatywnym Planie Inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*, natomiast **53,24%** zostało wybranych w procedurze konkursowej.

Tabela 47. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 3 w podziale na typy projektów

[mln Euro]

Lp.	Typ projektu	Liczba umów	Dofinansowanie z EFRR	Udział projektów konkursowych/ IPI w wartości EFRR wszystkich umów podpisanych w ramach Osi 3
1.	konkursowy	106	72,28	53,24%
2.	IPI	11	63,50	46,76%
RAZEM:		117	135,78	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Do końca okresu sprawozdawczego, obszar **Klimat, energia, mobilność** w ramach *Strategii Europa 2020*, realizowany jest w zakresie 3 kategorii przedmiotowej Osi: 18, 23, 52. Wartość podpisanych **117 umów** w ramach tego obszaru wynosi **135,78 mln Euro** [569,51 mln PLN], co stanowi **66,01%** alokacji przeznaczony na obszar.

Tabela 48. Realizacja *Strategii Europa 2020* w ramach Osi priorytetowej 3

[mln Euro]

Nazwa priorytetu	Nazwa obszaru	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację <i>Strategii Europa 2020</i>	Dofinansowanie z EFRR	% realizacji obszaru
<i>Rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; sustainable growth</i>	<i>Klimat, energia, mobilność</i>	16,17, 18 ,19,20,21,22, 23 ,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33,34,35,36,37,38,39,40,41,42,43,44,45,46,47,48,49,50,51, 52 ,53,54	135,78	66%
RAZEM:			135,78	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu w ramach wniosków złożonych, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów przedstawiono w *Tabeli 49*.

Tabela 49. Stan wdrażania Osi priorytetowej 3 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
3.1.1 Drogi regionalne						
I nabór (23.02-09.03.2009)	3	4,40	3	4,40	3	2,86
II nabór (04-18.01.2010)	4	10,94	4	10,94	4	5,26
III nabór (15-29.03.2010)	8	1,03	8	1,03	8	0,98

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
IV nabór (01-15.10.2010)	6	17,46	5	14,32	3	7,86
V nabór (15-29.02.2012)	8	20,27	5	13,78	5	12,27
VI nabór (25.02-11.03.2013)	1	1,13	1	1,13	1	1,22
VII nabór (08-22.07.2013)	3	2,45	3	2,45	3	2,45
IPI (17-21.03.2008)	3	22,58	3	21,55	3	18,29
IPI (17-31.03.2010)	2	17,03	2	17,03	2	15,59
IPI (07-21.04.2010)	1	5,82	1	5,82	1	5,17
IPI (24.11-08.12.2010)	1	6,65	1	6,65	1	6,15
IPI (17-31.07.2011)	1	0,46	1	0,46	1	3,42
IPI (17-31.08.2012)	1	6,44	1	6,30	1	3,29
3.1.2 Drogi lokalne						
I nabór (10-30.12.2008)	34	18,80	33	18,33	33	14,71
II nabór (01-15.02.2010)	43	25,26	28	18,54	27	13,76
III nabór (08-22.10.2010)	6	2,99	6	2,99	6	2,15
IV nabór (05-19.12.2011)	12	6,05	6	4,47	6	3,49
IPI (15-29.10.2012)	1	7,14	1	6,07	1	4,14
Razem 3.1	138	176,91	112	156,26	109	123,07
3.2 Transport publiczny						
I nabór (15.02-01.03.2010)	6	6,22	5	4,78	5	4,80
II nabór (11-25.07.2013)	2	0,77	2	0,77	2	0,48
IPI (17-21.03.2008)	1	6,92	1	6,02	1	7,44
Razem 3.2	9	13,90	8	11,56	8	12,72
OGÓŁEM	147	190,81	120	167,82	117	135,78

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wnioski o płatność

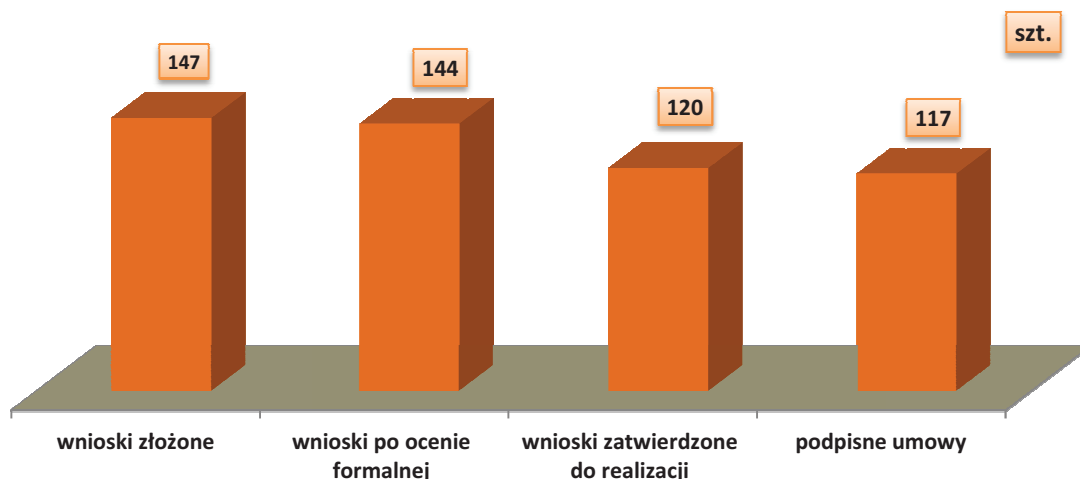
⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **116,30 mln Euro** [487,80 mln PLN] dofinansowania z EFRR, co stanowi około **85%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 3.

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **113,75 mln Euro** [477,09 mln PLN], co stanowi około **83%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 3.

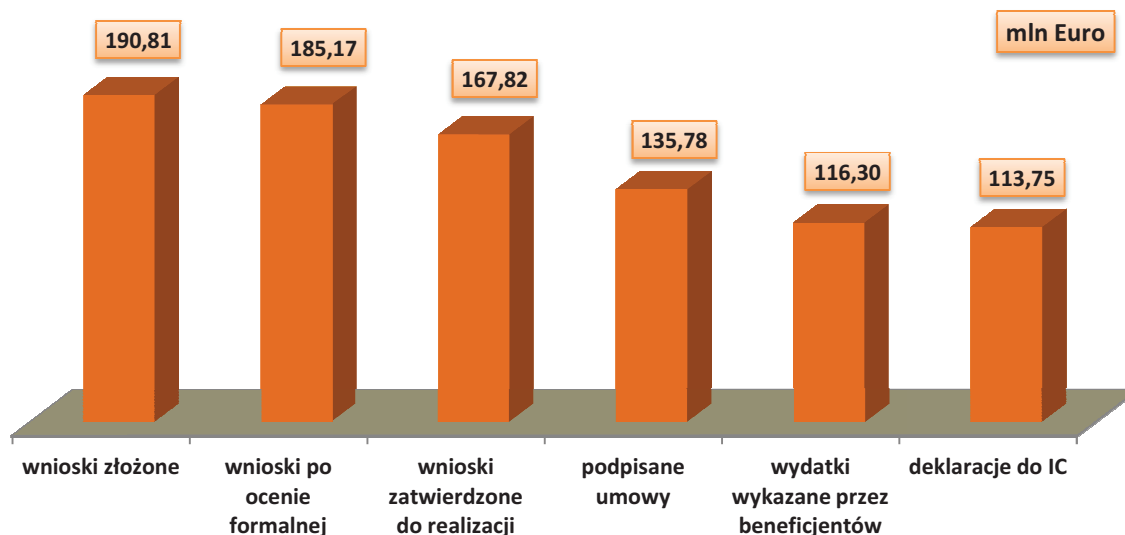
Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu przedstawiono na Wykresach 33 - 34.

Wykres 33. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 3 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 34. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 3 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)

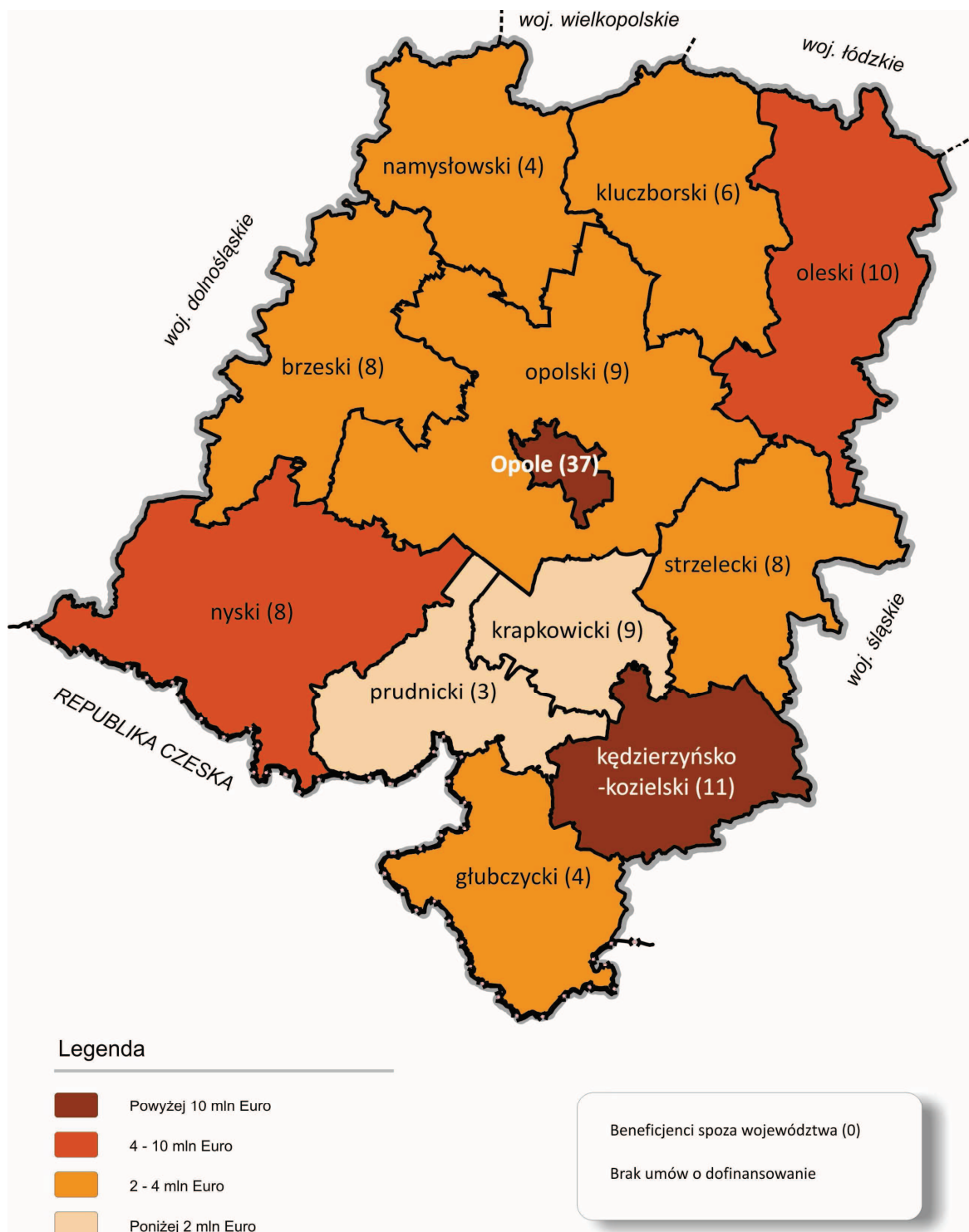

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Działania na rzecz polepszenia infrastruktury drogowej, zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników dróg oraz mobilności mieszkańców regionu, realizowane są przez beneficjentów z terenu całego województwa opolskiego – w każdym powiecie Opolszczyzny realizowanych jest co najmniej kilka inwestycji drogowych. Obok beneficjentów z terenu **Miasta Opola** (94,63 mln Euro), znaczące środki pozyskali również beneficjenci z **powiatów kędzierzyńsko - kozielskiego** (10,29 mln Euro), **oleskiego** (4,92 mln Euro) oraz **nyskiego** (4,60 mln Euro) – Mapa 7.

Ponad **60%** (81,49 mln Euro) środków zostało skierowanych na realizację inwestycji na obszarach wiejskich, natomiast około **40%** (54,29 mln Euro) na terenach miejskich.

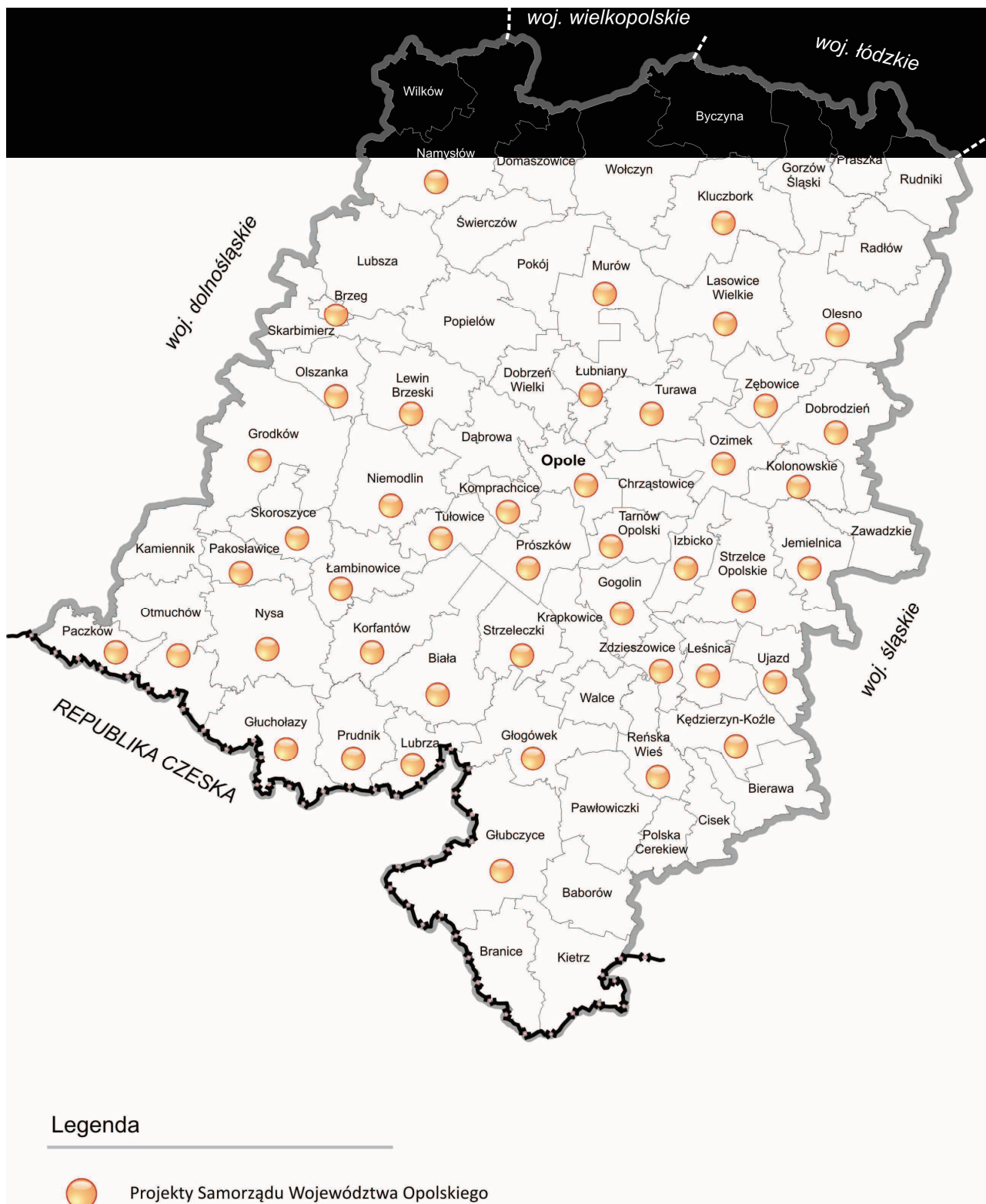
Mapa 7. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 3 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Należy jednak podkreślić, że projekty realizowane przez Samorząd Województwa Opolskiego (przypisane do Miasta Opola ze względu na siedzibę beneficjenta) realizowane są na terenie wielu gmin i powiatów, służąc tym samym społeczności całego województwa. Zasięg ich oddziaływania przedstawia *Mapa 8*.

Mapa 8. Projekty Samorządu Województwa Opolskiego z zakresu infrastruktury transportowej w podziale na gminy województwa opolskiego wg miejsca realizacji projektu

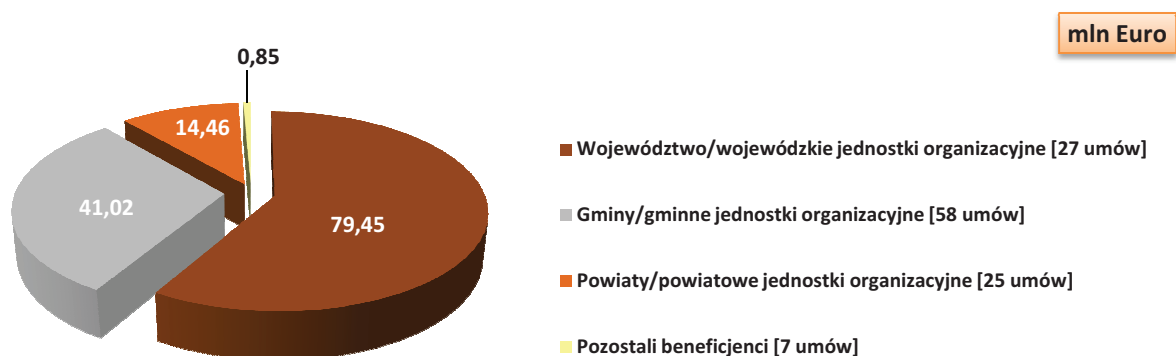

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Zadania z zakresu rozwoju infrastruktury drogowej leżą przede wszystkim w kompetencjach jednostek samorządu terytorialnego, dlatego też są one najważniejszymi beneficjentami wsparcia w ramach Osi priorytetowej 3. Największą wartość dofinansowania otrzymały projekty o zasięgu wojewódzkim – ponad **79 mln Euro** (58,51%) oraz inwestycje gmin – **41,02 mln Euro** (ponad 30,21%).

Niespełna **0,9 mln Euro** otrzymały jednostki straży pożarnej na zakup sprzętu i środków transportu na rzecz ochrony szlaków komunikacyjnych przed zagrożeniami i skutkami katastrof drogowych.

Wykres 35. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 3

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania Osi priorytetowej 3 w okresie sprawozdawczym

Nabory wniosków

- ⇒ zostały przeprowadzone **3 nabory wniosków w procedurze konkursowej**: VI i VII nabór w ramach poddziałania 3.1.1 *Drogi regionalne* oraz II nabór do działania 3.2 *Transport publiczny*;
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR przeznaczona na przeprowadzone nabory w trybie konkursowym wyniosła **4,23 mln Euro** [17,75 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono **6 wniosków** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **5,40 mln Euro** [22,65 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **4,35 mln Euro** [18,24 mln PLN];
- ⇒ wszystkie złożone w okresie sprawozdawczym wnioski o dofinansowanie otrzymały pozytywną ocenę formalną. Całkowita wartość pozytywnie ocenionych wniosków wyniosła **5,40 mln Euro** [22,65 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **4,35 mln Euro** [18,24 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostało zaakceptowanych **6 projektów** w ramach procedury konkursowej. Ponadto, zatwierdzony został **1 projekt kluczowy** pn. *Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek – Bierawa*.
- ⇒ całkowita wartość projektów zaakceptowanych do realizacji wyniosła **13,25 mln Euro** [55,55 mln PLN], a dofinansowanie z EFRR **10,41 mln Euro** [43,68 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **8 umów** o dofinansowanie, w tym **6 umów** w ramach procedury konkursowej oraz **2 umowy** dla projektów kluczowych:
 - *Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek – Bierawa*;
 - *Budowa węzła komunikacyjnego obwodnicy północnej (drogi krajowej) z droga wojewódzką nr 454 (ul. Budowlanych – Sobieskiego) w Opolu*.
- ⇒ całkowita wartość podpisanych umów wyniosła **18,54 mln Euro** [77,77 mln PLN], natomiast dofinansowanie z EFRR **11,58 mln Euro** [48,58 mln PLN].

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **16,04 mln Euro** [67,27 mln PLN], co stanowi około **12%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi.

Tabela 50. Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 3 w okresie sprawozdawczym

[mln Euro]

Nr i nazwa działania/poddziałania	Dofinansowanie EFRR	Stopień realizacji zobowiązań w ramach działania	Stopień realizacji zobowiązań w ramach Osi priorytetowej
3.1.1 Drogi regionalne	11,77	13,93%	8,58%
3.1.2 Drogi lokalne	4,27	10,60%	3,11%
OGÓŁEM	16,04	-	11,69%

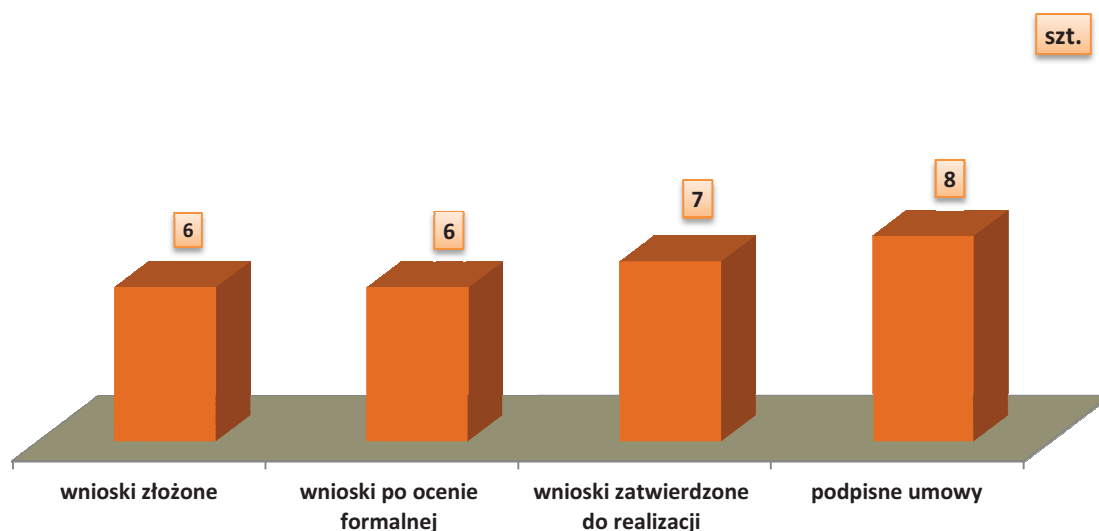
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **14,66 mln Euro** [61,51 mln PLN], co stanowi około **11%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 3.

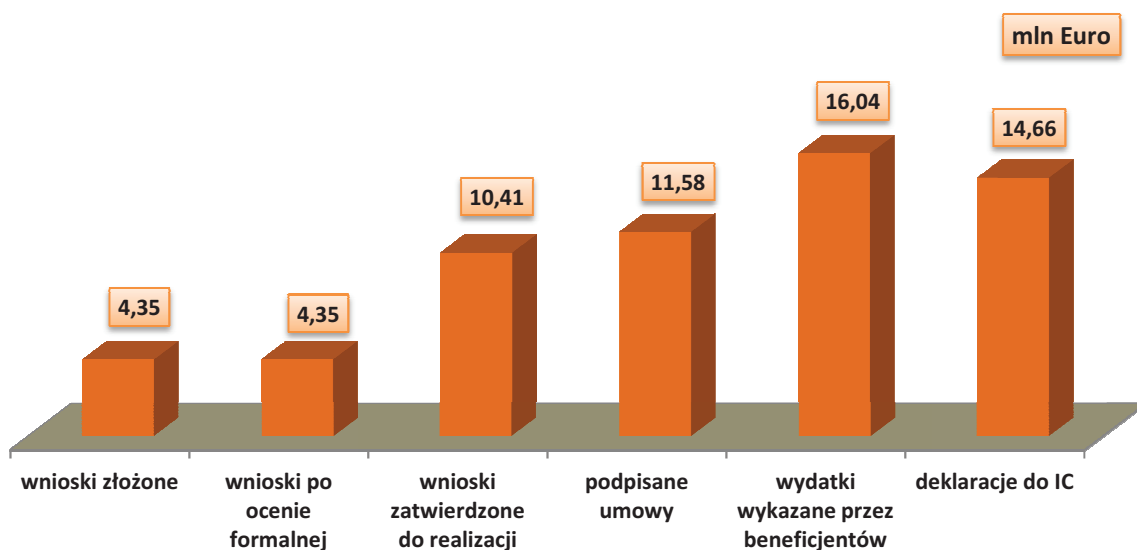
Informacje nt. stanu wdrażania Osi w okresie sprawozdawczym przedstawiono na Wykresach 36 - 37.

Wykres 36. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 3 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 37. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 3 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Planowane nabory

Zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z dnia 27 stycznia 2014 r.* na rok 2014 w ramach Osi priorytetowej 3 zaplanowano złożenie pełniej dokumentacji projektowej w ramach 2 projektów kluczowych co przedstawia *Tabela 51*.

Tabela 51. Planowane nabory wniosków w ramach Osi priorytetowej 3 w 2014 r.

[mln Euro]

Nr i nazwa działania/ poddziałania	Nazwa projektu kluczowego	Termin naboru	Alokacja na nabór	
			EFRR	BP
3.1.2 Drogi lokalne	Przebudowa ciągu dróg powiatowych nr 1403 O Roszowice - Biadaczów i 1404 O Cisek - Bierawa: Etap I	17 – 31 marzec (IPI)	6,28*	0,00
	Modernizacja drogi gminnej nr 108206 O Cisek - Roszowski Las	17 – 31 marzec (IPI)		
SUMA:			6,28*	0,00

*łączna kwota alokacji na projekty z zakresu niwelowania skutków powodzi z 2010 r., obejmuje alokację dla realizowanego już projektu – Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek – Bierawa.

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie *Ramowego harmonogramu naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z 27 stycznia 2014 r.*

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na kategorie interwencji

Działania wspierane w ramach działania 7.1 *Rozwój transportu kolejowego*, 7.5 *Poprawa stanu śródlądowych dróg wodnych* oraz 8.1 *Bezpieczeństwo ruchu drogowego* PO liŚ 2007-2013 są dopełnieniem inwestycji dofinansowanych w ramach Osi priorytetowej 3 RPO WO 2007-2013.

W okresie sprawozdawczym podpisano 6 umów na realizację projektów w obszarze transportu na terenie województwa opolskiego: *Odnowa taboru PKP Intercity S.A. dla relacji Przemyśl - Szczecin - Etap II*, *Polepszenie jakości usług przewozowych poprzez poprawę stanu technicznego linii kolejowych nr 61 i 700 na odcinku Częstochowa – Fosowskie*, *Polepszenie jakości usług przewozowych poprzez poprawę stanu technicznego linii kolejowej nr 132 na odcinku Błotnica Strzelecka – Opole Groszowice*, *Polepszenie jakości*

usług przewozowych poprzez poprawę stanu technicznego linii kolejowej nr 143 na odcinku Kalety – Kluczbork, Budujemy miasteczka ruchu drogowego oraz Usprawnienie ratownictwa na drogach - etap II.

Inwestycja pn: *Polepszenie jakości usług przewozowych poprzez poprawę stanu technicznego linii kolejowej nr 143 na odcinku Kalety – Kluczbork* obejmuje rewitalizację 69-kilometrowego fragmentu linii kolejowej nr 143 Kalety - Wrocław Mikołajów, na odcinku Kalety - Kluczbork, przebiegającym przez województwa: śląskie i opolskie. Realizacja zadania pozwoli na szybszy przejazd po trasie: 120 km/h dla pociągów pasażerskich oraz 100 km/h dla pociągów towarowych. Celem projektu jest usprawnienie usług transportowych oraz zwiększenie stopnia wykorzystania transportu kolejowego poprzez przywrócenie pierwotnych parametrów konstrukcyjnych linii nr 143. W ramach robót zostanie wymieniona nawierzchnia kolejowa i rozjazdy, naprawiona nawierzchnia drogowa na przejazdach kolejowych oraz zostanie przeprowadzona modernizacja odwodnienia powierzchniowego.

W ramach inwestycji pn: *Odnowa taboru PKP Intercity S.A. dla relacji Przemyśl - Szczecin - Etap II*, spółka PKP Intercity zmodernizuje 150 wagonów, które zasilą TLK, kursujące na trasie Przemyśl - Szczecin. Dzięki projektowi PKP Intercity będzie oferowało podróżnym komfortowe wagony, dostosowane do europejskich standardów. Jednym z kluczowych elementów prac modernizacyjnych jest dostosowanie wagonów do prędkości 160 km/h, co wraz z prowadzonymi przez zarządcę infrastruktury pracami modernizacyjnymi na linii, pozwoli na skrócenie czasu przejazdu pociągów TLK kursujących w relacji Przemyśl – Szczecin.

Tabela 52. Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu transportu

[mln Euro]

Kod	Temat priorytetowy	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013			
<i>Transport</i>			
16	Kolej	2	58,91
17	Kolej (sieci TEN-T)	1	41,42
19	Tabor kolejowy (sieci TEN-T)	2	7,18
22	Drogi krajowe	3	1,27
31	Śródlądowe drogi wodne (regionalne i lokalne)	3	35,88
RAZEM		11	144,66

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Indywidualne projekty kluczowe

W ramach Osi priorytetowej 3 realizowane są projekty kluczowe mające na celu wsparcie infrastruktury transportowej i uzbrojenie terenu.

Spośród 13 projektów w ramach Osi priorytetowej 3 ujętych w *Indykatywnym Planie Inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013* do końca 2013 r. zakończyła się realizacja **9 projektów**.

W okresie sprawozdawczym w ramach Osi priorytetowej 3 nie zakończyła się realizacja żadnego z projektów kluczowych. Ponadto, podpisano umowy o dofinansowanie w ramach **2 projektów kluczowych**, tj.: *Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek-Bierawa* oraz *Budowa węzła komunikacyjnego obwodnicy północnej (drogi krajowej) z drogą wojewódzką nr 454 (ul. Budowlanych-Sobieskiego) w Opolu*.

Na rok 2014 w ramach Osi priorytetowej 3 planowane są do realizacji jeszcze 2 projekty z zakresu niwelowania skutków powodzi z 2010 r. – oba w ramach poddziałania 3.1.2 *Drogi lokalne*.

Projekty kluczowe realizowane w ramach Osi priorytetowej 3 mają na celu przede wszystkim podniesienie standardu infrastruktury komunikacyjnej poprzez nowocześniejsze i rozbudowę połączeń drogowych oraz wykorzystanie autostrady A4 jako osi rozwoju gospodarczego Opolszczyzny.

Równie istotne dla rozwoju regionu są także przebudowa i unowocześnianie szlaków komunikacyjnych, które przyspieszą skomunikowanie województwa z Republiką Czeską. Zgodnie ze *Strategią Rozwoju Pogranicza polsko-czeskiego* wśród priorytetów określonych dla sfery ekonomicznej znalazło się m.in. stworzenie silnych wzajemnych gospodarczych powiązań kooperacyjnych poprzez utworzenie sprawnych, gęstych powiązań transportowo-drogowych w ruchu lokalnym przez granicę.

Realizacja projektów kluczowych w ramach Osi priorytetowej 3 przebiega bez większych zakłóceń i opóźnień.

Tabela 53. Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 3 RPO WO 2007-2013

Nr i nazwa działania/poddziałania	<i>[mln Euro]</i>	
	Liczba projektów	Wartość EFRR
3.1.1 Drogi regionalne	9	51,91
3.1.2 Drogi lokalne	1	4,14
3.2 Transport publiczny	1	7,44
RAZEM	11	63,50

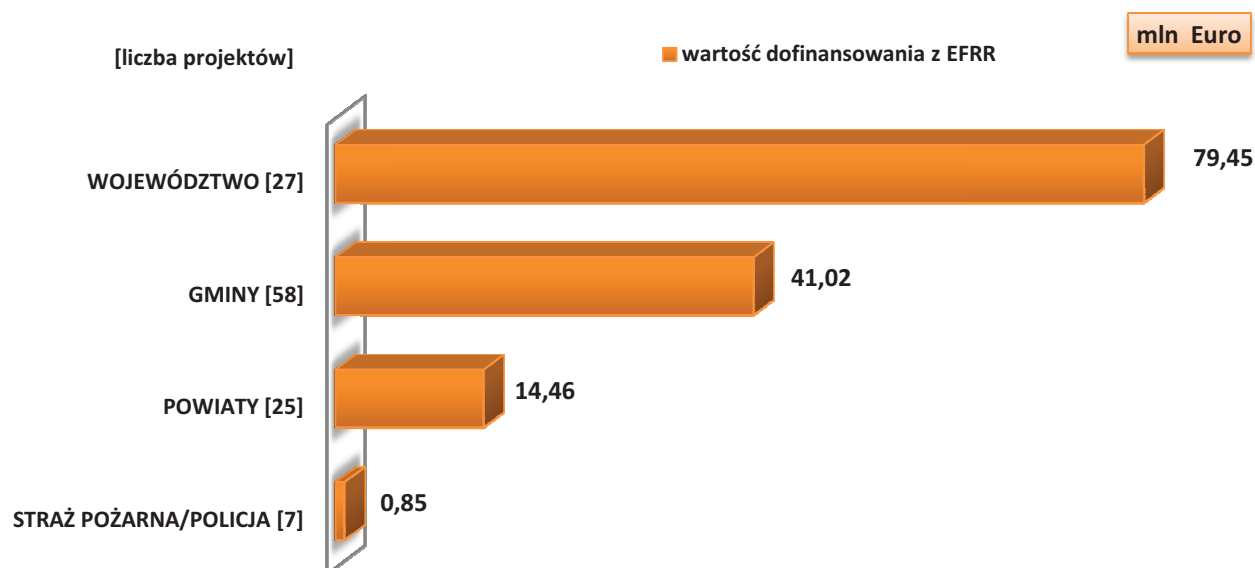
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

W ramach Osi priorytetowej 3 wszystkie umowy realizowane są przez beneficjentów przyporządkowanych do Sekcji O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne*. Jednym z podstawowych zadań administracji samorządowej wszystkich szczebli jest bowiem utrzymanie dróg, mostów, ulic czy placów oraz odpowiedzialność za lokalny transport zbiorowy.

Największą wartość stanowią projekty realizowane przez samorząd województwa opolskiego (79,45 mln Euro) w ramach których budowane i modernizowane są drogi wojewódzkie. Natomiast najwięcej umów z zakresu infrastruktury drogowej i transportu publicznego realizują gminy (58 umów). Ponadto projekty z zakresu infrastruktury drogowej realizują również powiaty - 25 umów na kwotę dofinansowania z EFRR 14,46 mln Euro. W zakresie projektów realizowanych przez służby publiczne odpowiedzialne za bezpieczeństwo mieszkańców (tj. jednostki straży pożarnej czy policji) realizowanych jest 7 projektów w ramach których zakupiono kilka specjalistycznych wozów strażackich wraz z wyposażeniem do ochrony szlaków komunikacyjnych.

Wykres 38. Rozkład projektów Sekcji O w ramach Osi priorytetowej 3 wg typów beneficjentów

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Analiza jakościowa

W ramach Osi priorytetowej 3 realizowanych jest **117** projektów z zakresu transportu: **36** dotyczących budowy/przebudowy dróg regionalnych, **73** dotyczących dróg lokalnych i **8** projektów z zakresu transportu publicznego. Według stanu na 31 grudnia 2013 r. zakończyła się realizacja **102** projektów, w tym **28** z zakresu regionalnej, **68** - lokalnej infrastruktury drogowej oraz **6** z zakresu transportu publicznego.

W związku z tym, iż niektóre wskaźniki mają charakter złożony (dzielą się na podwskaźniki), przyjęto zasadę, że do obliczenia ogólnej liczby wskaźników realizowanych na poziomie Osi priorytetowej, sumowane są zarówno wskaźniki główne oraz ich elementy składowe.

W ramach Osi priorytetowej 3 do realizacji założono 9 wskaźników produktu i 3 wskaźniki rezultatu. Obecnie realizowane są wszystkie z nich. Poziom realizacji wskaźników określonych jako mierniki celów Osi priorytetowej 3 prezentuje *Tabela 54*. Wartości wskaźników produktu i rezultatu zostały przedstawione w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową oraz na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie.

Tabela 54. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 3 od uruchomienia Programu

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki produktu						
3.1	Liczba projektów z zakresu transportu[szt.]	101	102	101	117	115,8
3.2	Długość nowych dróg w tym: [km]	27	23,58	87,3	31,65	117,2
a	regionalne (wojewódzkie)	10	6,51	65,1	11,4	114
b	lokalne (powiatowe i gminne)	17	17,07	100,4	20,25	119,1
3.3	Długość zrekonstruowanych dróg w tym: [km]	188	182,2	96,9	219,85	116,9
a	regionalne (wojewódzkie)	79	76,43	96,7	103,19	130,6
b	lokalne (powiatowe i gminne)	109	105,77	97	116,66	107
3.4	Liczba zakupionych środków transportu publicznego [szt.]	12	38	316,7	43	358,3
3.5	Liczba projektów z zakresu naprawy infrastruktury uszkodzonej w wyniku powodzi [szt.]	1	0	0	1	100
Wskaźniki rezultatu						
3.6	Oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych [Euro/rok]	20 846 599	18 410 678,23	88,3	24 050 861,06	115,4
3.7	Potencjalna liczba miejsc w środkach komunikacji publicznej, jaka powstanie w wyniku realizacji projektu [szt.]	1 300	3 597	276,7	3 755	288,8
3.8	Przyrost ludności korzystającej z komunikacji miejskiej wspartej w ramach programu [osoby/rok]	1 533 000	1 217 321	79,4	1 217 321	79,4

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Zgodnie z danymi w Załączniku IV.

Poziom kontraktacji w Osi priorytetowej 3 wyniósł **98,95%** i poziom realizacji wskaźników na poziomie umów jest stosowny do tego poziomu.

Biorąc pod uwagę wartość szacowaną realizacji wskaźników na podstawie podpisanych umów, 9 wskaźników zostanie osiągniętych w granicach 25% rozbieżności od wartości zakładanej. 3 wskaźniki przekroczą zakładaną wartość, w tym 2 około odpowiednio 3 i 3,5-krotnie .

✓ **Liczba projektów z zakresu transportu**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 3.1.1 *Drogi regionalne*, 3.1.2 *Drogi lokalne* oraz działania 3.2 *Transport publiczny*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 101% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie około 116% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie wydaje się zagrożone.

✓ **Długość nowych dróg, w tym:**

- **regionalne (wojewódzkie),**
- **lokalne (powiatowe i gminne),**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 3.1.1 *Drogi regionalne* oraz 3.1.2 *Drogi lokalne*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 87,3% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015, natomiast podwskaźników stosownie 65,1% i 100,4%;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie około 117% wartości docelowej, a podwskaźniki – stosownie 114% i 119,1%;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźników nie wydaje się zagrożone.

✓ **Długość zrekonstruowanych dróg, w tym:**

- **regionalne (wojewódzkie),**
- **lokalne (powiatowe i gminne),**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 3.1.1 *Drogi regionalne* oraz 3.1.2 *Drogi lokalne*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi blisko 97% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015, natomiast podwskaźników stosownie 96,7% i 97%;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie prawie 117% wartości docelowej, a podwskaźniki – 130,6% i 107 %;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźników nie wydaje się zagrożone, za wyjątkiem wskaźnika *Długość zrekonstruowanych dróg, w tym regionalne*, którego wartość przekracza dopuszczalny poziom odchylenia 25%, z uwagi na przeprowadzone 2 nabory w roku sprawozdawczym w wyniku powstałych oszczędności.

✓ **Liczba zakupionych środków transportu publicznego**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 3.2 *Transport publiczny*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 316,7% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- na podstawie szacowanej realizacji wskaźnik około 3,5-krotnie przekroczy zakładaną dla 2015 r. wartość docelową;
- przekroczenie wartości wskaźnika wynika ze zwiększenia alokacji na kat. 52 *Promocja czystego transportu miejskiego*, co pozwoliło na zakup większej liczby środków transportu miejskiego, niż zakładano na etapie programowania.

✓ **Liczba projektów z zakresu naprawy infrastruktury uszkodzonej w wyniku powodzi**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 3.1.2 *Drogi lokalne*;

- w okresie sprawozdawczym została podpisana umowa z zakresu naprawy infrastruktury uszkodzonej w wyniku powodzi;
- z uwagi na to, iż do końca 2013 r. nie została zakończona ww. umowa, wartość osiągnięta na koniec okresu sprawozdawczego wynosi 0;
- na podstawie szacowanej realizacji wskaźnik osiągnął wartość docelową na poziomie 100% .

✓ **Oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 3.1.1 *Drogi regionalne* oraz 3.1.2 *Drogi lokalne*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 88,3% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie około 115% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźników nie wydaje się zagrożone.

✓ **Potencjalna liczba miejsc w środkach komunikacji publicznej, jaka powstanie w wyniku realizacji projektu**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 3.2 *Transport publiczny*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 276,7% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 288,8% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika przekroczy zakładaną dla 2015 r. wartość docelową;
- przekroczenie wartości wskaźnika wynika ze zwiększenia alokacji na kat. 52 *Promocja czystego transportu miejskiego*, co pozwoliło na zakup większej liczby środków transportu miejskiego, niż zakładano na etapie programowania.

✓ **Przyrost ludności korzystającej z komunikacji miejskiej wspartej w ramach programu**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 3.2 *Transport publiczny*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 79,4% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 79,4% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. realizacja wskaźnika nie jest zagrożona.

Szczegółowe informacje dotyczące stopnia realizacji wskaźników zostały przedstawione w dalszej części analizy jakościowej.

Realizowane w ramach Osi priorytetowej 3 *Transport* projekty, w tym przedsięwzięcia opisane poniżej w ramach poszczególnych obszarów, realizują cele dokumentu *Strategia Europa 2020* w ramach inicjatywy flagowej *Europa efektywnie korzystająca z zasobów*, zaprogramowanej w obszarze *Klimat, energia, mobilność*. Wszystkie działania Osi priorytetowej 3 oraz wpisująca się w obszar infrastruktury transportowej kat. interwencji 18 realizowana w ramach poddziałania 1.4.2 *Usługi turystyczne i rekreacyjno-sportowe świadczone przez sektor publiczny* (budowa ścieżek rowerowych), realizują założenia ww. dokumentu. Tym samym modernizacja infrastruktury drogowej oraz taboru komunikacji zbiorowej ma wpływ na podniesienie

jego efektywności, a także zwiększenie efektywności energetycznej, zmniejszenie emisji cieplarnianych i zużycia energii.

Zgodnie z zapisami *Krajowego Programu Reform*, rozwój i modernizacja infrastruktury transportowej to jeden z podstawowych elementów budowy infrastruktury dla wzrostu zrównoważonego, bowiem odpowiedni poziom dróg, kolei, dróg wodnych czy portów śródlądowych sprzyja napływowi kapitału i wymianie handlowej, zwiększając atrakcyjność inwestycyjną gospodarki. Inwestycje infrastrukturalne mają za zadanie nie tylko zwiększyć spójność terytorialną czy zwiększyć dostępność komunikacyjną ośrodków miejskich, ale także ograniczać negatywny wpływ transportu na środowisko naturalne i zwiększać dostępność transportu dla osób z ograniczeniami ruchowymi. Realizacji tych celów służą zatem wszystkie projekty w ramach RPO WO 2007-2013 dotyczące budowy i modernizacji dróg szczebla regionalnego i lokalnego, a także zakup pojazdów komunikacji miejskiej i kolejowej spełniających normy techniczne i ekologiczne, przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych ruchowo (pojazdy niskopodłogowe) czy z dysfunkcją wzroku (tzw. system głośnomówiący zapowiadający przystanki).

⇒ **Szczegółowe informacje nt. wkładu Osi priorytetowej w promowanie równości szans – punkt 2.2.1 Zasada równości szans**

⇒ **Szczegółowe wnioski dla dalszej realizacji Osi – Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi**

Obszar: Infrastruktura drogowa [działanie 3.1]

Według stanu na 31 grudnia 2013 r. zakończyła się realizacja **96** projektów: w tym **28** z zakresu regionalnej infrastruktury drogowej oraz **68** dotyczących dróg lokalnych. Od uruchomienia Programu zostało wybudowanych **23,58 km** dróg, a zrekonstruowano **182,2 km**.

Obszar: Regionalna infrastruktura drogowa [poddziałanie 3.1.1]

W wyniku zakończonych projektów z zakresu regionalnej infrastruktury drogowej wybudowano **6,51 km** oraz zrekonstruowano **76,43 km** dróg w województwie opolskim, co stanowi odpowiednio **65,1%** oraz **96,7%** w odniesieniu do założonej wartości docelowej. Analizując stopień osiągnięcia wskaźników w odniesieniu do roku 2012 wynika, iż wartość wskaźnika w zakresie wybudowanych dróg nie uległa zmianie, gdyż w okresie sprawozdawczym nie zakończyła się realizacja projektów z zakresu budowy dróg, natomiast wskaźnik w zakresie zrekonstruowanych dróg zwiększył się o blisko połowę wartości z końca poprzedniego roku sprawozdawczego.

Biorąc pod uwagę dotychczas podpisane umowy przewiduje się, że po zakończeniu trwających inwestycji poziom wybudowanych dróg wzrośnie do **11,4 km**, natomiast zrekonstruowanych – do **103,19 km**.

Inwestycje drogowe realizowane w ramach Programu mają istotne znaczenie ze względu na już istniejącą sieć powiązań drogowych, której głównymi elementami są:

- drogi o znaczeniu międzynarodowym: w ramach III Paneuropejskiego Korytarza Transportowego, którego podstawowym elementem jest autostrada A4,
- drogi o znaczeniu krajowym (międzyregionalnym):
 - dwa szlaki komunikacyjne wschód – zachód. *Szlak Staropolski* (droga krajowa nr 46) jako główne połączenie Opola z Warszawą oraz istotnymi w kraju aglomeracjami (m. in. Częstochowa, Kielce, Lublin). *Trasa Podśudecka* (drogi krajowe nr 40, 41, 46) stanowiąca łącznik pomiędzy Dolnym Śląskiem, Opolszczyzną a Śląskiem;
 - dwa podstawowe szlaki łączące północ z południem: droga krajowa nr 11 (relacji Kołobrzeg – Bytom) oraz droga krajowa nr 45 stanowiąca połączenie z Republiką Czeską,
- drogi o znaczeniu regionalnym.

Realizowane i zakończone inwestycje mają stać się uzupełnieniem istniejącej siatki w celu stworzenia sprawnego i bezpośredniego połączenia aglomeracji opolskiej i całego regionu z autostradą A4, a także modernizacji dróg alternatywnych do autostrady, w tym drogi krajowej nr 94, której znaczenie wzrosło po wprowadzeniu opłat za przejazd autostradą. Działania te mają poprawić dostęp do głównych ośrodków rozwoju gospodarczego regionu, w tym w szczególności do stolicy województwa, ale także innych ośrodków

w kraju i za granicą. Są one odpowiedzią na zidentyfikowane w ramach analizy SWOT w Programie słabe strony i zagrożenia. W jej ramach rozpoznano niewystarczające skomunikowanie z autostradą A4, niewystarczającą liczbę obwodnic miast i wsi na drogach o charakterze tranzytowym oraz brak wyraźnej osi północ – południe. Województwo opolskie ma infrastrukturę drogową na konkurencyjnym do innych regionów poziomie. Niekorzystnie jednak wypada w porównaniu z sąsiadującymi regionami: dolnośląskim i śląskim. Stąd stan opolskiej infrastruktury powinien się rozwijać w takim kierunku, aby nie stać się „wąskim gardłem” dla przepływu ładunków oraz osób na szlakach łączących te obszary, a tym samym stać się konkurencyjnym również dla nich. Rozwój infrastruktury drogowej powinien także służyć poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego, udrożnieniu istniejącego systemu komunikacyjnego i odsunięciu ruchu poza centrum miast.

Zarząd Województwa Opolskiego zwracając uwagę na potencjał rozwojowy związany ze skomunikowaniem terenów rozwojowych z autostradą A4, podjął działania, aby kompleksowo inwestycje objęły także główne drogi wojewódzkie nr 426, 414, 401 oraz 423, a także drogę wojewódzką nr 901. W związku z założeniem, iż inwestycje drogowe powinny spełniać kryterium komplementarności z inwestycjami realizowanymi od 2004 r. większość projektów jest kontynuacją dotychczasowych rozwiązań.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja **5 projektów** realizowanych m.in. na drodze wojewódzkiej nr 401 oraz 901.

2 spośród 5 zakończonych projektów dotyczą inwestycji na drodze wojewódzkiej nr 901. Droga ta pełni istotną rolę w sieci komunikacyjnej z uwagi na to, że stanowi połączenie województwa opolskiego z Górnym Śląskiem i Poznaniem. Pierwsza zakończona inwestycja *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 901 w m. Bzinica Stara od km 21+560 do km 22+960* jest jednym z etapów przebudowy tej drogi. Droga nr 901 jest ważnym elementem infrastruktury komunikacyjnej we wschodniej części województwa. Łączy województwa łódzkie, opolskie i śląskie. W miejscowości Bzinica Stara droga ta posiadała liczne ubytki, spękania poprzeczne i podłużne, brak prawidłowo ukształtowanych poboczy, który powodował zaleganie wód opadowych na nawierzchni jezdni. Przyczyniało się to do pogorszenia nie tylko bezpieczeństwa ruchu pieszych i rowerzystów, ale miało wpływ także na pogorszenie komfortu i szybkości podróżowania. W wyniku realizacji projektu zrekonstruowano prawie **1,5 km** drogi, w tym przebudowano **1** skrzyżowanie. Realizacja inwestycji przyczyniła się do usprawnienia ruchu w obrębie miejscowości Bzinica Stara. Zapewniła ponadto poprawę dostępności komunikacyjnej wewnątrz, jak i na zewnątrz gminy, powiatu, województwa, zwiększając jednocześnie spójność układów transportowych, przy równoczesnym podniesieniu bezpieczeństwa ruchu drogowego, polepszeniu klimatu akustycznego oraz redukcji zanieczyszczeń. W wyniku realizacji inwestycji oszczędność czasu w przewozach pasażerskich wynosi **162 608 Euro/rok**, a w towarowych **56 423 Euro/rok**.

Drugim projektem, w ramach którego podjęte inwestycje dotyczyły drogi wojewódzkiej nr 901 była *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 901 w km 7+670-10+625 (na odcinku Nowy Wachów – Kocury), 15+860-16+810 (w m. Dobrodzień), 24+850-26+750 (na odcinku Pludry – Pietraszów)*. Celem projektu było zwiększenie dostępności komunikacyjnej regionu i mobilności mieszkańców poprzez rozbudowę drogi wojewódzkiej nr 901 w gminie Dobrodzień, Olesno, Zębowice. W ramach projektu przebudowano **5,8 km** drogi, na którym rocznie oszczędność w przewozach pasażerskich wyniesie **78 526 Euro**, a towarowych **46 054 Euro**. Za sprawą realizacji inwestycji nastąpiło polepszenie dostępu do obszarów ważnych dla rozwoju gospodarczego województwa, krajowych i międzynarodowych układów komunikacyjnych oraz zwiększenie bezpieczeństwa użytkowników drogi, a także zwiększenie mobilności mieszkańców regionu.

W okresie sprawozdawczym zakończył się projekt, w ramach którego poprawiony został m.in. stan techniczny drogi wojewódzkiej nr 463. Inwestycja pn. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 463 na odcinku od km 21+680 do km 26+031 Krasiejów – Mnichus* jest kolejnym etapem długoterminowej przebudowy drogi nr 463. Droga ta stanowi połączenie zlokalizowanych przy niej miejscowości poprzez drogę wojewódzką nr 426 z węzłem autostradowym „Olszowa” oraz poprzez drogę wojewódzką nr 901 z Górnym Śląskiem oraz z ośrodkami położonymi na północy kraju (Poznań, Kołobrzeg). Droga nr 463 ma również połączenie z Opolem poprzez drogę krajową nr 45. W wyniku zrealizowania inwestycji przebudowano **4,3 km** drogi. Przedsięwzięcie przyczyniło się w istotny sposób do rozwiązania problemów komunikacyjnych oraz gospodarczych regionu oraz wpłynęło korzystnie na podniesienie atrakcyjności turystycznej poprzez płynniejszy dostęp do atrakcji turystyczno-rekreacyjnej, jaką jest JuraPark w Krasiejowie.

Utrzymujący się intensywny wzrost natężenia ruchu w województwie opolskim oraz nienadążające za tym zmiany jakości sieci drogowej przekładają się na pojawiające się problemy w funkcjonowaniu sieci komunikacyjnej regionu. Dla mieszkańców województwa sytuacja ta oznacza m. in. dłuższy czas dojazdu do celu, większe ryzyko uczestniczenia w wypadkach drogowych oraz wyższe koszty transportu. Niezwykle ważną kwestią jest zatem łagodzenie tych zjawisk. Przykładem tego typu inwestycji, która niweluje m.in. ww. problemy jest projekt kluczowy pn. *Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 401 na odcinku Grodków – Pakosławice Etap I*, którego realizacja zakończyła się w okresie sprawozdawczym. Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 401 na odcinku Grodków - Pakosławice Etap I stanowiła ostatni etap długoterminowej rozbudowy układu komunikacyjnego sieci dróg wojewódzkich bezpośrednio łączących układ komunikacyjny województwa z autostradą A-4 poprzez węzeł „Przylesie”, a także ostatni etap przebudowy drogi wojewódzkiej nr 401 na odcinku węzeł „Przylesie” - Pakosławice. Droga Wojewódzka nr 401 służy turystom podróżującym autostradą A-4, a także mieszkańcom Brzegu i okolic, gdyż łączy tereny rekreacyjne położone na zachód od Nysy tj. tereny położone nad Jeziorem Otmuchowskim i Jeziorem Nyskim z węzłem autostradowym Przylesie. Ponadto droga ta stanowi najkrótsze połączenie autostrady A-4 z przejściem granicznym *Głuchołazy - Złate Hory* z Republiką Czeską oraz poprzez drogę wojewódzką nr 403 stanowi również najkrótsze połączenie z drogą krajową nr 39. W wyniku realizacji projektu przebudowano ponad **7,5 km** drogi, w tym zmodernizowano/wybudowano **6** skrzyżowań z drogami powiatowymi i gminnymi. Na przebudowanym odcinku drogi wybudowano ścieżki pieszo-rowerowe oraz chodniki, a także parking z miejscem do ważenia pojazdów. Zrealizowany projekt ułatwił tranzyt samochodowy i zwiększył bezpieczeństwo mieszkańców oraz płynność ruchu, przy jednoczesnej redukcji jego uciążliwości. Inwestycja skróci czas podróży w przewozach pasażerskich i towarowych – oszczędność czasu na przebudowanym odcinku wyniesie odpowiednio **374 966 Euro/rok** oraz **92 266 Euro/rok**.

Obszar: Lokalna infrastruktura drogowa [poddziałanie 3.1.2]

Ważnym elementem rozwoju regionalnego jest dążenie do podniesienia jakości infrastruktury transportowej na poziomie lokalnym. Województwo opolskie charakteryzuje wysoki, ale wciąż nie w pełni wykorzystany potencjał inwestycyjny. Region cechuje relatywnie konkurencyjna chłonność rynku i dostępność transportowa oraz atrakcyjna infrastruktura gospodarcza (m.in. specjalne strefy ekonomiczne). Rozwój infrastruktury lokalnej daje lepsze możliwości tranzytowe oraz poprawia dostęp do terenów inwestycyjnych, co jest jednym z podstawowych celów ZWO. IZ RPO WO 2007-2013 mając na uwadze powyższe czynniki podjęła decyzję na etapie programowania, iż w ramach lokalnej infrastruktury drogowej wsparcie uzyskają inwestycje dotyczące m.in. rozbudowy, przebudowy i unowocześnienia sieci dróg powiatowych i gminnych o istotnym znaczeniu gospodarczym, a także przedsięwzięcia zapewniające dostępność komunikacyjną do terenów inwestycyjnych, m.in. celem doprowadzenia do uzbrojenia terenów pod inwestycje gospodarcze, zabezpieczające kluczowe dla danego obszaru powiązania z drogami krajowymi i regionalnymi, obiektami o dużym znaczeniu dla rozwoju gospodarki.

W wyniku zakończonych projektów z zakresu *lokalnej infrastruktury drogowej* wybudowano **17,07 km** dróg, co stanowi nieco ponad 100% w odniesieniu do założonej wartości docelowej. Jednocześnie zrekonstruowano **105,77 km** dróg w województwie opolskim, w tym przebudowano **58,17 km** dróg powiatowych, **46,8 km** dróg gminnych oraz blisko **0,8 km** mostów. Ponadto w ramach inwestycji na drogach lokalnych wartość wygenerowanych *oszczędności czasu w przewozach pasażerskich i towarowych* wyniosła **12 852 505,37 Euro/rok**.

Po zrealizowaniu wszystkich dotychczas podpisanych umów o dofinansowanie w ramach poddziałania 3.1.2 *Drogi lokalne* przewiduje się, iż długość zrekonstruowanych dróg wyniesie blisko **117 km**, a długość nowych dróg **20,25 km**. W ramach podjętych inwestycji z zakresu lokalnej infrastruktury drogowej wskaźnik *Oszczędność czasu w przewozach pasażerskich i towarowych* osiągnie wartość na poziomie **13 537 695,48 Euro/rok**.

Zgodnie z założeniami RPO WO 2007-2013 w ramach infrastruktury drogowej o znaczeniu lokalnym, wspierane są projekty zapewniające dostęp do terenów inwestycyjnych oraz łączące te tereny z drogami krajowymi i regionalnymi, wpływając w ten sposób na atrakcyjność gospodarczą regionu. W okresie sprawozdawczym w ramach poddziałania 3.1.2 *Drogi lokalne* zakończyła się realizacja **7** projektów. Nieco ponad 70% z nich dotyczyło inwestycji poprawiających komunikację obszarów lokalnych z drogami wyższego rzędu, a około 30% dotyczyło poprawy dostępu do terenów inwestycyjnych i przemysłowych.

Przykładem dużego znaczenia wsparcia dróg lokalnych dla rozwoju gospodarczego jest realizacja przez Gminę Strzeleccki projektu *Budowa drogi gminnej do terenów inwestycyjnych i turystyczno-zabytkowych w Mosznej, Gmina Strzeleccki*, który zakładał budowę nowej drogi gminnej. Zrealizowana inwestycja dotyczy drogi, która łączy się z drogą wojewódzką nr 409, a następnie z węzłami autostradowymi A4. Ponadto droga wojewódzka nr 409 prowadzi także, pośrednio poprzez drogę wojewódzką nr 414, do pełnotowarowego przejścia granicznego Trzebina – Bartultovice (Polska – Czechy). Dzięki realizacji inwestycji poprawiony został dostęp do obszaru, na którym znajdują się formy przyrodniczo - zabytkowe o znaczeniu ponadregionalnym. Są to obiekty położone w Mosznej i wpisane do rejestru zabytków m.in. zespół romantyczny pałacowo-parkowy, w którym znajdują się drzewa-pomniki przyrody. Ponadto w Mosznej znajdują się również stanowiska archeologiczne tj. 2 grodziska średniowieczne wpisane do rejestru zabytków. W wyniku realizacji projektu zwiększono także dostępność do obszarów o wysokiej atrakcyjności turystycznej i kulturowej. Ponadto dzięki realizacji Inwestycji nastąpiło skomunikowanie działki inwestycyjnej o powierzchni 6,08 ha z drogą wojewódzką nr 409, jak również stworzone zostały warunki do zagospodarowania terenów inwestycyjnych bezpośrednio przyległych do budowanej drogi o powierzchni 5,4 ha i 6,8 ha.

Innym przykładem projektu, w ramach którego poprawiono dostęp do terenów inwestycyjnych jest projekt pn. *Przebudowa dróg dojazdowych do strefy aktywności gospodarczej w Gminie Skarbimierz*. Projekt jest kontynuacją podejmowanych przez Gminę działań, których celem jest rekultywacja obiektów pokoszarowych oraz obszaru lotniska w części zainwestowanego. Realizacja projektu miała na celu poprawę dostępności do terenów inwestycyjnych zlokalizowanych w Gminie Skarbimierz poprzez poprawę stanu infrastruktury drogowej. W wyniku zrealizowanej inwestycji przebudowano blisko **3 km** drogi, co pozwoli na uzyskanie oszczędności w przewozach pasażerskich na poziomie **24 989,6 Euro/rok**, a w przewozach towarowych w wysokości **19 522,9 Euro/rok**. Przedsięwzięcie bezpośrednio przyczyniło się do poprawy jakości i komfortu przejazdu poprzez dostosowanie jej do potrzeb inwestorów i mieszkańców, szczególnie w kontekście zwiększającego się natężenia ruchu pojazdów osobowych i ciężarowych. W wyniku realizacji projektu uzyskano dostępność do terenów inwestycyjnych, których powierzchnia wynosi 246 ha. Na terenach tych prowadzą działalność gospodarczą następujące podmioty gospodarcze: dwa zakłady Kraft Foods (dawniej Cadbury), Keiper, fabryka opakowań metalowych FPS Polska - podmioty te działają w Wałbrzyskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej. Ponadto na przedmiotowym obszarze działają: OKPOL, SKARBET, J&S Energy S.A., PINUS, Jeronimo Martins Dystrybucja, LUKMET, Tales, AGREMO, Miary i Wagi, tartak ROSA i inne. Dzięki realizacji projektu powstają nowe miejsca pracy i mieszkania, co stanowi o rozwoju funkcji tego obszaru jako ośrodka gospodarczego i społecznego nie tylko gminy Skarbimierz, ale również powiatu brzeskiego. Realizacja projektu pozwoliła w znacznym stopniu przeciwdziałać wzrostowi bezrobocia, które mimo rozwoju gospodarczego gminy wciąż stanowi duży problem społeczny.

Należy również wyróżnić projekt Gminy Strzelce Opolskie pn. *Przebudowa i rozbudowa ciągu komunikacyjnego północnego obejścia i komunikacji gospodarczej miasta Strzelce Opolskie – Etap I Droga powiatowa 2273 O – Odcinek nr 2 – skrzyżowanie dróg powiatowych ul. Zakładowa i ul. 1-go Maja*. Projekt miał na celu poprawę warunków komunikacji pomiędzy strefą inwestycyjną (po nieistniejącej już cementowni) z centrum miasta Strzelce Opolskie i z drogami tj. drogą krajową nr 94 i wojewódzką nr 426. W wyniku zakończenia inwestycji przebudowano odcinek drogi powiatowej, który pozwoli na wygenerowanie oszczędności w przewozach pasażerskich i towarowych w wysokości **9 986,4 Euro/rok**. Przebudowa ciągu komunikacyjnego północnego obejścia i komunikacji gospodarczej miasta – w tym dróg powiatowych nr 2273 O oraz 1807 O stanowi jeden z warunków dalszego rozwoju gospodarczego tego terenu. Polepszenie parametrów technicznych przedmiotowych dróg uczyniło zatem przyległe tereny bardziej wartościowymi i atrakcyjnymi zarówno dla obecnych, jak i potencjalnych inwestorów, przedsiębiorców i mieszkańców powiatu strzeleckiego, co w przyszłości powinno skutkować jego gospodarczą aktywizacją. Poprawa stanu technicznego infrastruktury komunikacyjnej zwiększy dostępność terenów, co umożliwi dynamiczny rozwój funkcji gospodarczych i społecznych regionu, jak również wpłynie m.in. na rozwój wydzielonych na terenie powiatu stref ekonomicznych.

IZ RPO WO 2007-2013 pozyskała dodatkowe środki na niwelowanie skutków powodzi, tym samym w okresie sprawozdawczym w ramach poddz. 3.1.2 dofinansowano projekt *Przebudowa mostu w ciągu drogi 1404 O Cisek-Bierawa*, którego wartości dofinansowania wynosi ponad 4 mln Euro z EFRR.

W ramach RPO WO 2007-2013 podjęto szereg działań prorozwojowych z zakresu rozwoju infrastruktury transportowej, co znalazło odzwierciedlenie w kształtowaniu się podstawowych wskaźników w tym obszarze.

W 2012 r. długość dróg publicznych o twardej nawierzchni wyniosła 8 508,4 km (wzrost od 2005 r. o ponad 145 km). Poprawa infrastruktury drogowej skutkuje również systematyczną poprawą bezpieczeństwa na drogach w regionie. W stosunku do roku 2005 liczba odnotowanych wypadków zmalała o 216, a ofiar śmiertelnych o 67.

Obszar: Transport publiczny [działanie 3.2]

Analiza SWOT RPO WO 2007-2013 wskazała, iż mocnymi stronami Opolszczyzny jest gęsta sieć połączeń drogowych i kolejowych. Istotnym problemem jest natomiast stan infrastruktury tej sieci, a także stan techniczny taboru transportu publicznego. W ramach działania 3.2 *Transport publiczny* ZWO zdecydował o realizacji zadań związanych z odnowieniem istniejącego taboru, zarówno kolejowego, jak i autobusowego.

W okresie sprawozdawczym ZWO podjął decyzję o przeprowadzeniu dodatkowego naboru w ramach dz. 3.2 w wyniku przesunięcia środków z IV naboru wniosków w ramach poddz. 3.1.2 oraz oszczędności, jakie powstały w ramach I naboru wniosków w dz. 3.2. W okresie sprawozdawczym nie zakończyła się realizacja żadnego projektu dotyczącego transportu miejskiego. Ponadto w wyniku przeprowadzenia dodatkowego naboru dofinansowano 2 projekty.

Od uruchomienia Programu zakończyła się realizacja **6** projektów z zakresu transportu publicznego. W wyniku ich realizacji zakupiono **38** środków transportu publicznego oraz powstało **3 597** miejsc w środkach komunikacji.

Dzięki realizacji projektów, których przedmiotem był zakup taboru kolejowego i autobusowego, zminimalizowane zostały problemy grup społecznych najczęściej korzystających z komunikacji zbiorowej, tj. osób starszych, niepełnosprawnych, których mobilność często ogranicza się tylko do takiej komunikacji. Zakup pojazdów niskopodwoziowych umożliwił korzystanie z nich osobom na wózkach inwalidzkich oraz osobom z wózkami dziecięcymi. Ponadto w starym taborze brakowało udogodnień dla osób niepełnosprawnych, w tym m. in. ekranów wyświetlających numery pojazdów, urządzeń z automatyczną zapowiedzią przystanków ułatwiających korzystanie osobom niewidzącym lub niedowidzącym. Nowe pojazdy zapewniają większy komfort jazdy oraz większe bezpieczeństwo. Nowa flota obsługuje największe miasta wraz z terenami peryferyjnymi oraz sąsiadujące gminy, co umożliwia stosowne umowy. Zapewnia to skomunikowanie szerszego obszaru i zwiększenie mobilności ludności zamieszkującej obrzeża miast. Ponadto konstrukcja nowych pojazdów powoduje mniejszą emisję spalin do powietrza, co wpływa na poprawę stanu środowiska naturalnego.

W okresie sprawozdawczym dofinansowano projekt Miasta Opole *Zakup taboru autobusowego na potrzeby komunikacji miejskiej w Opolu – etap III*. Realizacja inwestycji dotyczy zakupu **2** autobusów wielkogabarytowych o długości całkowitej od 14,5 m do 15 m spełniających normę Euro 6. Zakupiony tabor będzie typu *Low Floor*, a oprócz podstawowego wyposażenia, posiadać będzie dodatkowo klimatyzację przestrzeni pasażerskiej, monitoring, system informacji pasażerskiej, gdzie liczba miejsc w zakupionych środkach transportu publicznego wyniesie **240**.

Wszystkie projekty dofinansowane w ramach działania 3.2 realizują zarówno założenia i cele RPO WO 2007-2013 przyczyniając się do podniesienia konkurencyjności i atrakcyjności inwestycyjnej regionu, jak i *Strategii Europa 2020* poprzez wpływ na poprawę systemu transportu publicznego.

Wyniki badania ewaluacyjnego

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono badań ewaluacyjnych dedykowanych Osi priorytetowej 3 *Transport*.

➡ **Szczegółowe informacje – punkt 2.7.3.3 Badania ewaluacyjne przeprowadzone w 2013 r.**

Realizacja zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do Osi 3

KE nie wносиła specyficznych uwag do sposobu wdrażania oraz zakresu sprawozdania dot. Osi 3. Instytucja Zarządzająca w ramach przeprowadzonej analizy postępu finansowego i rzeczowego Osi uwzględniła jednak dotychczasowe rekomendacje KE, w szczególności w zakresie kontynuowania sposobu przedstawiania

uzasadnienia i logiki interwencji Programu. Zapisy te mają duże znaczenie dla prac zmierzających do przygotowania programu operacyjnego na nową perspektywę finansową 2014-2020.

Odnosząc się do sugestii KE dokonano także szczegółowej analizy postępu realizacji wskaźników, w kontekście postępu finansowego Osi priorytetowej, jako ocenę realizacji założonych celów.

➤ Szczegółowe informacje – punkt 2.1.6.3 Rekomendacje Komisji Europejskiej

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi

IZ RPO WO 2007-2013 prowadzi stały monitoring finansowy i rzeczowy wdrażania Osi priorytetowej 3, na podstawie którego podejmuje decyzje o stosownych działaniach. W związku z powstałymi w ramach Osi oszczędnościami w 2013 r. przeprowadzono 3 nabory wniosków o dofinansowanie:

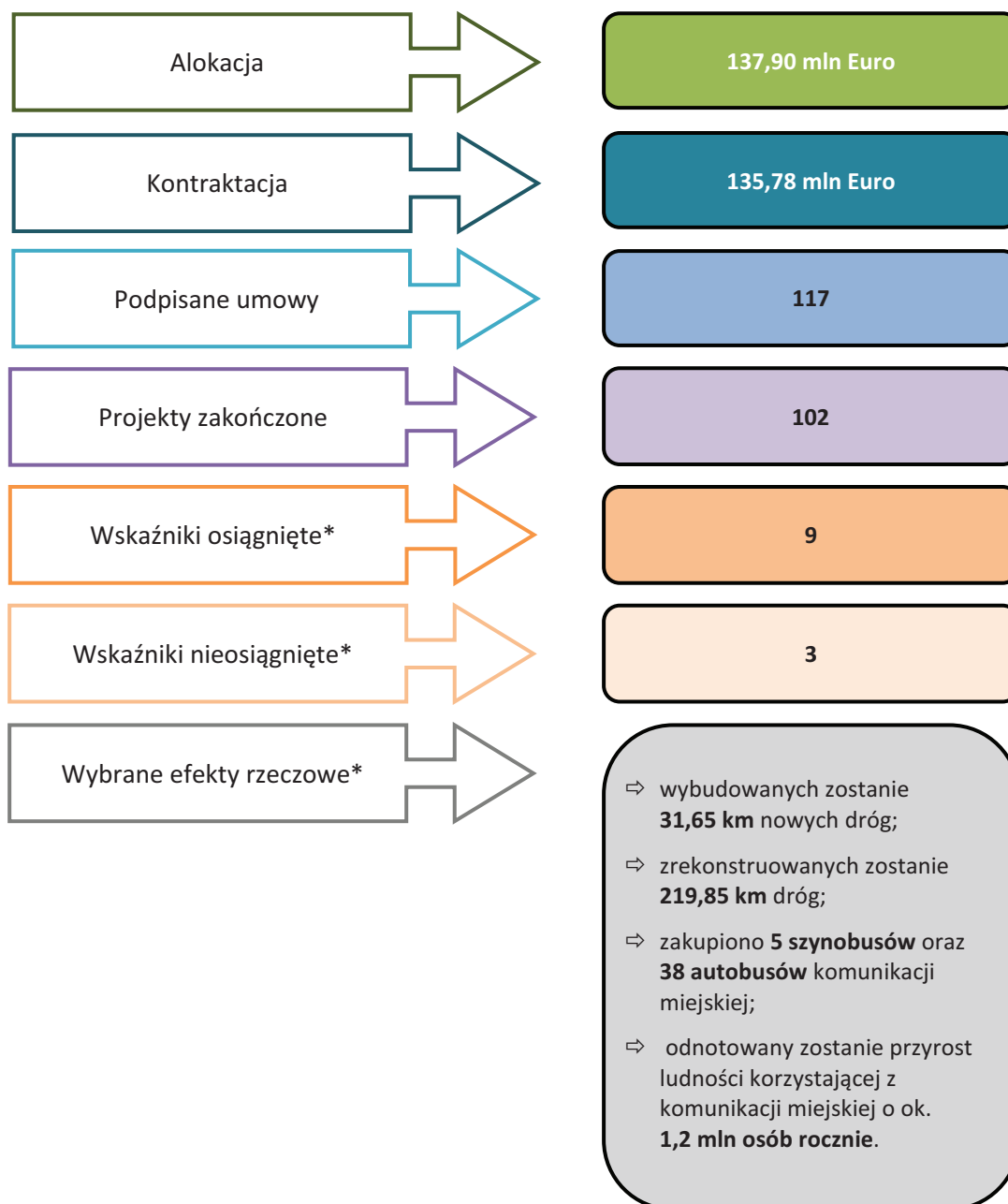
- 3.1.1 *Drogi regionalne,*
- 3.2 *Transport publiczny.*

Na 2014 rok IZ RPO WO 2007-2013 zaplanowała złożenie pełnej dokumentacji projektowej dla 2 projektów ukierunkowanych na niwelowanie skutków powodzi z 2010 r., na które Instytucja Zarządzająca pozyskała dodatkowe środki.

3.3.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi priorytetowej 3 *Transport*.

PODSUMOWANIE WDRAŻANIA OSI 3 TRANSPORT

* na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie

3.4 Oś priorytetowa 4 *Ochrona środowiska*

3.4.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów

Celami Osi priorytetowej 4 *Ochrona środowiska* są:

- poprawa jakości środowiska naturalnego poprzez unowocześnienie gospodarki wodno-ściekowej oraz zmniejszenie zagrożenia powodziowego;
- zwiększenie stopnia segregacji oraz ponownego wykorzystania odpadów;
- poprawa jakości powietrza oraz zwiększenie wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych;
- zachowanie i ochrona różnorodności biologicznej oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych województwa opolskiego.

Za wdrażanie Osi priorytetowej 4 odpowiada w całości IZ RPO WO 2007-2013.

Na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska przeznaczono dodatkowe środki w kwocie **6 500 000 Euro** pochodzące z Krajowej Rezerwy Wykonania. Całkowita kwota alokacji na Oś priorytetową 4 wynosi w ramach EFRR **49 214 481 Euro**, co stanowi **10%** środków Programu.

W ramach Osi realizowane są przedsięwzięcia polegające m.in. na budowie, przebudowie systemów wodno-kanalizacyjnych, budowie, rekultywacji składowisk odpadów, zakupie urządzeń i wyposażenia dla systemów segregacji odpadów, budowie, przebudowie lub remoncie obiektów przeciwpowodziowych, budowie, przebudowie obiektów, zakupie urządzeń służących do wytwarzania energii ze źródeł odnawialnych, ochronie bioróżnorodności.

Pomoc kierowana jest m.in. do jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych czy parków krajobrazowych.

Na realizację *Strategii Europa 2020* przeznaczono całą alokację zapisaną na Oś priorytetową 4.

Stan wdrażania Osi priorytetowej 4 od uruchomienia Programu

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **12 naborów wniosków w ramach procedury konkursowej** oraz złożono pełną dokumentację projektową dla **2 projektów kluczowych**: *Zbiornik retencyjny Kluczbork na rzece Stobrawie w km 61+500* oraz *Budowa lewostronnego wału rzeki Odry pn. „Cisek-Dzielniczka” zadanie 1,6,7*;
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR przeznaczona na przeprowadzone nabory wyniosła **49,21 mln Euro** [206,42 mln PLN], w tym na nabory w ramach procedury konkursowej **43,53 mln Euro** [182,57 mln PLN], na nabory w ramach procedury pozakonkursowej **5,68 mln Euro** [23,85 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono łącznie **160 wniosków** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej i pozakonkursowej;
- ⇒ całkowita wartość wszystkich złożonych wniosków wyniosła **159,38 mln Euro** [668,49 mln PLN], a dofinansowanie z EFRR stanowiło **97,91 mln Euro** [410,66 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **128 wniosków** na całkowitą wartość **139,18 mln Euro** [583,73 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **82,23 mln Euro** [344,89 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostały zaakceptowane **92 projekty**, na całkowitą wartość **109,92 mln Euro** [461,03 mln PLN], w tym dofinansowanie EFRR **62,29 mln Euro** [261,25 mln PLN];
- ⇒ wśród projektów zaakceptowanych do realizacji znalazły się dwa projekty kluczowe *Zbiornik retencyjny Kluczbork na rzece Stobrawie w km 61+500* oraz *Budowa lewostronnego wału rzeki Odry pn. „Cisek – Dzielniczka” zadanie 1, 6, 7*.

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **84 umowy** o dofinansowanie o całkowitej wartości **80,44 mln Euro** [337,38 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **47,01 mln Euro** [197,16 mln PLN];
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł około **97%**;
- ⇒ spośród umów podpisanych w ramach przedmiotowej Osi **88,08%** stanowią projekty wybrane w procedurze konkursowej, natomiast **11,92%** to projekty umieszczone w *Indykatywnym Planie Inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*.

Tabela 55. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 4 w podziale na typy projektów

<i>[mln Euro]</i>				
Lp.	Typ projektu	Liczba umów	Dofinansowanie z EFRR	Udział projektów konkursowych/ IPI w wartości EFRR wszystkich umów podpisanych w ramach Osi 4
1.	<i>konkursowy</i>	82	41,40	88,08%
2.	<i>IPI</i>	2	5,61	11,92%
RAZEM:		84	47,01	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

W ramach inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020* Obszar **Klimat, energia, mobilność** realizowany jest w zakresie 8 kategorii Osi priorytetowej 4: 40, 42, 43, 44, 46, 51, 53, 54. Wartość podpisanych **84 umów** w ramach tego obszaru wynosi **47,01 mln Euro** [197,16 mln PLN], co stanowi **22,85%** alokacji przeznaczonej na obszar *Tabela 56*.

Tabela 56. Realizacja *Strategii Europa 2020* w ramach Osi priorytetowej 4

<i>[mln Euro]</i>				
Nazwa priorytetu	Nazwa obszaru	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację <i>Strategii Europa 2020</i>	Dofinansowanie z EFRR	% realizacji obszaru
<i>Rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; sustainable growth</i>	<i>Klimat, energia, mobilność</i>	16,17,18,19,20,21,22,23,24,25, 26,27,28,29,30,31,32,33,34,35, 36,37,38,39,40,41,42,43,44,45, 46,47,48,49,50,51,52,53,54	47,01	23%
RAZEM:			47,01	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu w ramach wniosków złożonych, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów przedstawiono w *Tabeli 57*.

Tabela 57. Stan wdrażania Osi priorytetowej 4 od uruchomienia Programu

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
4.1 Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami						
I nabór (03-17.11.2008)	19	25,51	15	20,26	15	15,92
II nabór (03-17.08.2009)	9	8,17	8	7,53	8	6,27

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
III nabór (15-29.09.2010)	9	2,33	6	1,67	5	0,68
IV nabór (27.12.2011- 10.01.2012)	4	1,14	3	0,72	2	0,62
Razem 4.1	41	37,15	32	30,19	30	23,49
4.2 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe						
IPI (05-20.01.2009)	1	5,12	1	3,75	1	4,53
IPI (19.01-02.02.2010)	1	3,88	1	3,88	1	1,08
Razem 4.2	2	9,00	2	7,63	2	5,61
4.3 Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii						
I nabór (01-15.02.2010)	71	37,27	27	14,82	25	9,80
II nabór (16-30.08.2012)	14	6,27	12	5,34	12	4,73
III nabór (14-28.02.2013)	4	0,79	3	0,44	3	0,44
IV nabór (13-27.05.2013)	7	2,96	4	2,18	4	2,17
V nabór (10-24.07.2013)	6	1,65	5	1,23	1	0,36
VI nabór (21.11-05.12.2013)	7	2,27	<i>nie zaakceptowano projektów</i>		<i>nie podpisano umów</i>	
Razem 4.3	109	51,21	51	24,01	45	17,50
4.4 Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny						
I nabór (01-15.09.2009)	5	0,37	4	0,30	4	0,28
II nabór (17-31.03.2011)	3	0,18	3	0,16	3	0,13
Razem 4.4	8	0,55	7	0,46	7	0,41
OGÓŁEM	160	97,91	92	62,29	84	47,01

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wnioski o płatność

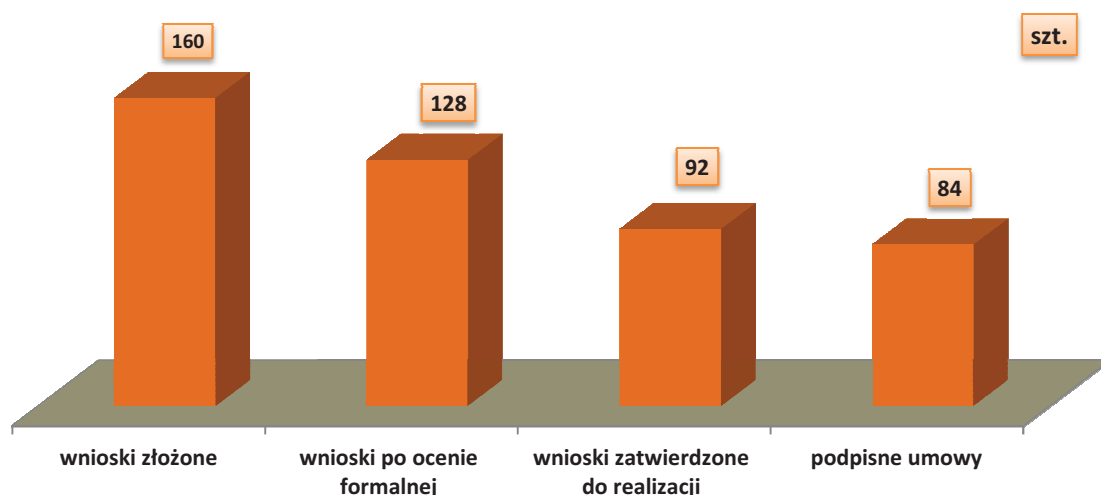
⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **38,19 mln Euro** [160,17 mln PLN], co stanowi ponad **78%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach przedmiotowej Osi priorytetowej.

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **36,79 mln Euro** [154,32 mln PLN], co stanowi około **76%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 4.

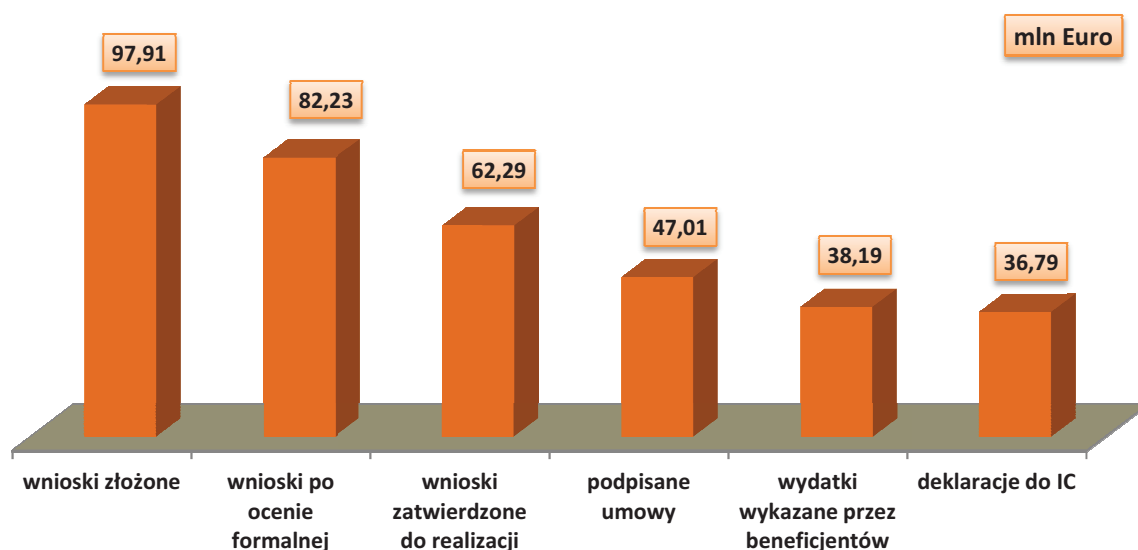
Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu przedstawiono na *Wykresach 39-40*.

Wykres 39. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 4 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 40. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 4 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)

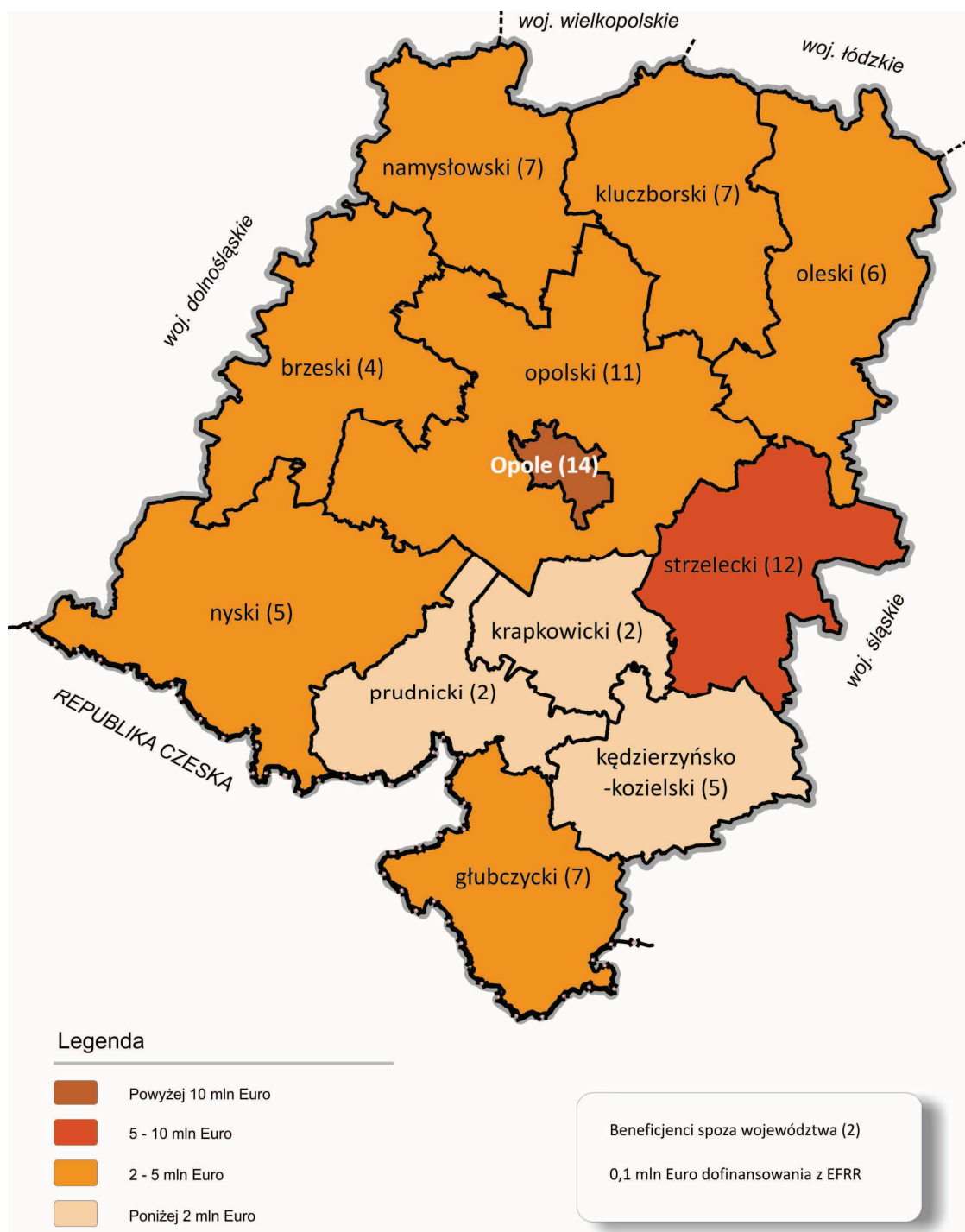

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Projekty z zakresu infrastruktury wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, ochrony przeciwpowodziowej, ochrony powietrza i bioróżnorodności Opolszczyzny realizują beneficjenci z wszystkich powiatów województwa opolskiego. Najaktywniejsi w pozyskiwaniu środków okazali się beneficjenci z **Miasta Opola** (10,18 mln Euro), **powiatu strzeleckiego** (9,92 mln Euro) i **opolskiego** (4,98 mln Euro). Tam też realizowana jest największa liczba inwestycji z zakresu ochrony środowiska: odpowiednio 14, 12 i 11, co zostało zaprezentowane na *Mapie 9*.

Większość, bo około **56%** (26,16 mln Euro) środków w ramach Osi priorytetowej 4 skierowano na realizację inwestycji na terenach wiejskich. Wartość projektów realizowanych na obszarach miejskich to 20,85 mln Euro (**44%**).

Mapa 9. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 4 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)

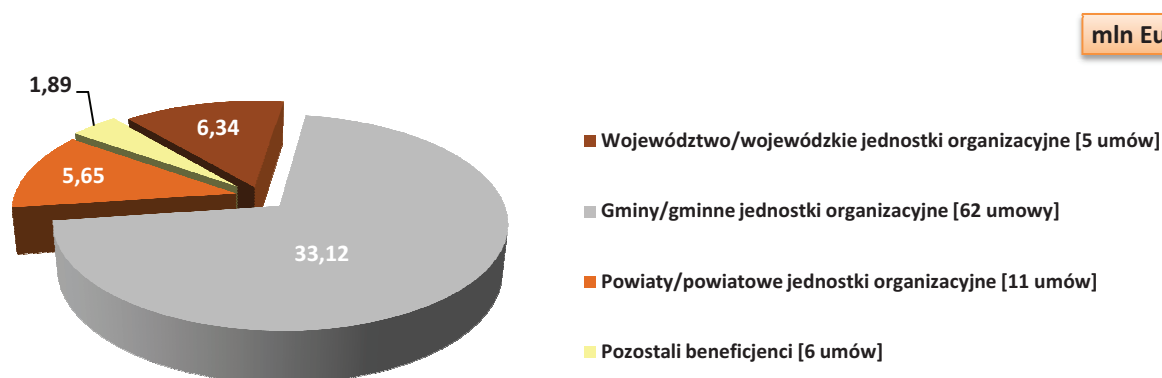
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Odbiorcami wsparcia w ramach Osi priorytetowej 4 są przede wszystkim są jednostki samorządu terytorialnego.

Ponad **70%** środków pozyskały gminy/gminne jednostki organizacyjne, głównie na realizację projektów z zakresu infrastruktury wodno-ściekowej i termomodernizacji.

Spośród 5 projektów realizowanych przez Samorząd Województwa Opolskiego, 2 to znaczące projekty z zakresu ochrony przeciwpowodziowej: *Zbiornik retencyjny Kluczbork na rzece Stobrawie w km 61+500* oraz *Budowa lewostronnego wału rzeki Odry pn."Cisek-Dzielniczka" zadanie 1,6,7* na kwotę dofinansowania z EFRR **5,61 mln Euro**.

Wykres 41. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 4

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania Osi priorytetowej 4 w okresie sprawozdawczym

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **4 nabory wniosków**: III, IV, V i VI nabór w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii*;
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR przeznaczona na nabory wyniosła **4,22 mln Euro** [17,72 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono **24 wnioski** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **9,97 mln Euro** [41,84 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **7,67 mln Euro** [32,15 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **13 wniosków** o całkowitej wartości **5,55 mln Euro** [23,26 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **4,19 mln Euro** [17,56 mln PLN].

W okresie sprawozdawczym nie zakończyła się ocena formalna wniosków złożonych w ramach VI naboru do działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii*.

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostało zaakceptowanych **12 projektów** o całkowitej wartości **5,15 mln Euro** [21,60 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR **3,85 mln Euro** [16,14 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **20 umów** o dofinansowanie w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii* (II, III, IV i V nabór wniosków). Całkowita wartość przedmiotowych umów to **10,53 mln Euro** [44,14 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR **7,70 mln Euro** [32,29 mln PLN].
- ⇒ w okresie sprawozdawczym rozwiązano **jedną umowę** o dofinansowanie w ramach działania 4.1 *Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami* na całkowitą wartość **1,77 mln Euro** [7,41 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **0,48 mln Euro** [2 mln PLN].

Wnioski o płatność

- ⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **5,25 mln Euro** [22,03 mln PLN], co stanowi około **11%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach przedmiotowej Osi.

Tabela 58. Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 4 w okresie sprawozdawczym

[mln Euro]

Nr i nazwa działania	Dofinansowanie EFRR	Stopień realizacji zobowiązań w ramach działania	Stopień realizacji zobowiązań w ramach Osi priorytetowej
4.1 Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami	1,82	7,76%	3,73%
4.2 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe	0,30	5,33%	0,61%
4.3 Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii	3,08	15,99%	6,33%
4.4 Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny	0,06	13,91%	0,12%
OGÓŁEM	5,25	-	10,79%

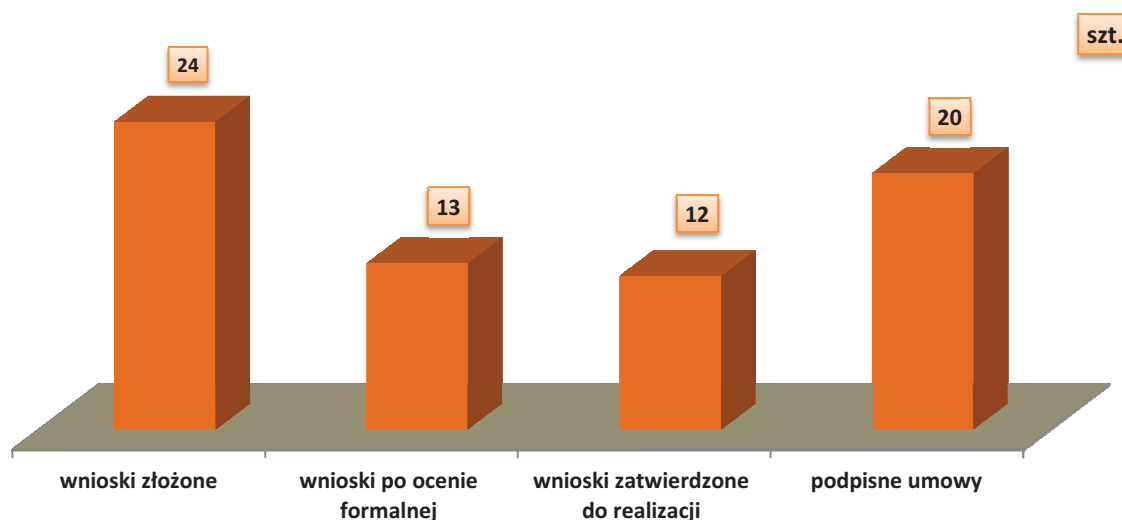
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13)

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **4,97 mln Euro** [20,85 mln PLN], co stanowi ponad **10%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 4.

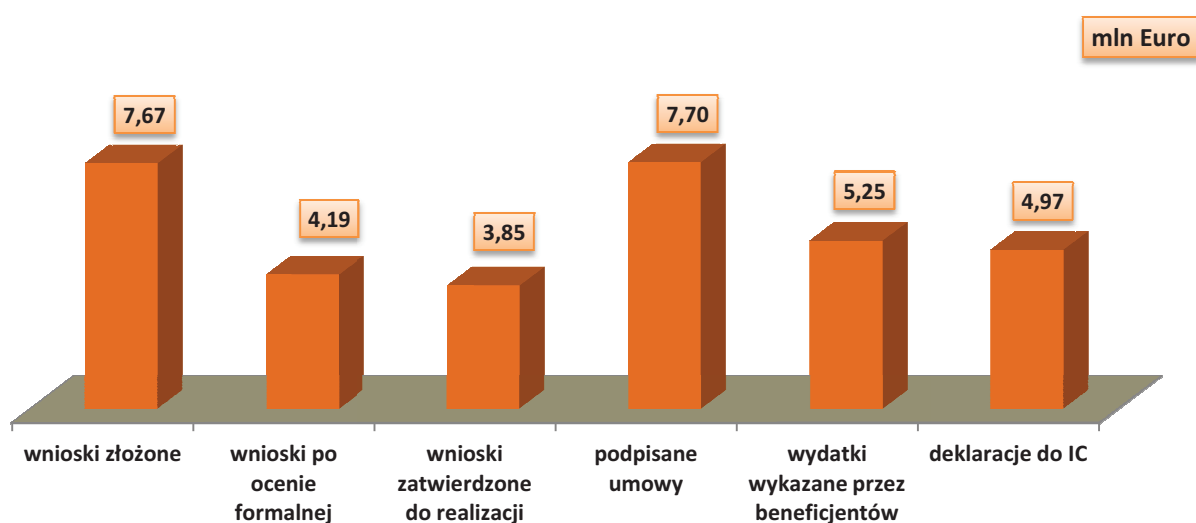
Informacje nt. stanu wdrażania Osi w okresie sprawozdawczym przedstawiono na Wykresach 42-43.

Wykres 42. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 4 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 43. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 4 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Planowane nabory

Zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z dnia 27 stycznia 2014 r.*, w kolejnym okresie sprawozdawczym nie planuje się przeprowadzenia naborów wniosków w ramach Osi priorytetowej 4.

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na kategorie interwencji/działania

Działania wspierane w ramach wybranych działań PO liŚ 2007 – 2013 są dopełnieniem inwestycji dofinansowanych w ramach Osi priorytetowej 4 RPO WO 2007-2013.

W okresie sprawozdawczym Spółka Wodociągi i Kanalizacja w Opolu podpisała umowę o dofinansowanie projektu pn. *Poprawa gospodarki wodno - ściekowej dla aglomeracji Opole - TRIAS Opolski etap III* realizowanym na terenie gmin: Opole i Komprachcice. Przedsięwzięcie polega na rozbudowie i przebudowie systemu odbioru ścieków komunalnych, przebudowie systemu zaopatrzenia ludności w wodę oraz rozbudowie suszarni osadów na oczyszczalni ścieków w Opolu.

Duże znaczenie mają również inwestycje w zakresie ochrony środowiska naturalnego, zapobiegania zagrożeniom czy usuwanie katastrof naturalnych współfinansowane w ramach PROW 2007-2013. Podpisano łącznie 254 umowy na kwotę dofinansowania blisko 47 mln Euro, w ramach których największe środki stanowią umowy z zakresu podstawowych usług dla ludności i gospodarki wiejskiej (ponad 37 mln Euro). Natomiast najwięcej bo 118 umów podpisano na działania związane z przywracaniem potencjału produkcji rolnej zniszczonej w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych.

Tabela 59. Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu ochrony środowiska i energii

[mln Euro]

Kod	Temat priorytetowy/działanie	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013			
Ochrona środowiska i zapobieganie zagrożeniom			
44	Gospodarka odpadami komunalnymi i przemysłowymi	4	15,65
46	Oczyszczanie ścieków	13	85,58

Kod	Temat priorytetowy/działanie	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
47	<i>Jakość powietrza</i>	5	14,88
48	<i>Zintegrowany system zapobiegania i kontroli zanieczyszczeń</i>	1	4,77
51	<i>Promowanie bioróżnorodności i ochrony przyrody (w tym NATURA 2000)</i>	9	1,74
53	<i>Zapobieganie zagrożeniom (w tym opracowanie i wdrażanie planów i instrumentów zapobiegania i zarządzania zagrożeniami naturalnym i technologicznym)</i>	2	96,68
RAZEM		34	219,30
Energia			
35	<i>Gaz ziemny</i>	2	4,23
39	<i>Energia odnawialna: wiatrowa</i>	1	4,21
43	<i>Efektywność energetyczna, produkcja skojarzona (kogeneracja), zarządzanie energią</i>	5	13,87
RAZEM		8	22,31
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013			
125	<i>Poprawianie i rozwijanie infrastruktury związanej z rozwojem i dostosowaniem rolnictwa i leśnictwa</i>	11	9,88
126	<i>Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych</i>	118	1,40
226	<i>Odtwarzanie potencjału produkcji leśnej zniszczonego przez katastrofy oraz wprowadzanie instrumentów zapobiegawczych</i>	18	3,95
321	<i>Podstawowe usługi dla ludności i gospodarki wiejskiej</i>	107	37,18
RAZEM		254	46,86
RAZEM PO		296	288,47

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Indywidualne projekty kluczowe

W ramach Osi priorytetowej 4 realizowane są 2 projekty kluczowe mające na celu zabezpieczenie przeciwpowodziowe mieszkańców Opolszczyzny.

W 2012 r. zakończyła się realizacja rzeczowa projektu *Zbiornik retencyjny Kluczbork na rzece Stobrawie w km 61+500*. Zbiornik stanowi jeden z elementów całego systemu małej retencji w województwie opolskim. Realizacja przedsięwzięcia pozwoliła rozwiązać problem ochrony przeciwpowodziowej północnej części regionu w obszarze 7 miejscowości w gminach Kluczbork, Lasowice Wielkie i Wołczyn. Dzięki realizacji tego przedsięwzięcia przed powodzią zabezpieczonych zostało ponad **46 tys. osób**. Ponadto, zbiornik pełni funkcję rolniczą, jako źródło wody wspomagające intensyfikację rolniczą, a także przyczynia się do podniesienia atrakcyjności inwestycyjnej, turystycznej i rekreacyjnej dla miejscowej i okolicznej ludności.

W roku 2013 na terenie gminy Cisek **w dalszym ciągu realizowany był projekt kluczowy** mający na celu zabezpieczenie mieszkańców lewobrzeżnej doliny rzeki Odry przez powodzią pn. **Budowa lewostronnego wału rzeki Odry pn. Cisek-Dzielniczka zadanie 1, 6, 7**. Efektem realizacji przedsięwzięcia będzie m.in. zwiększenie naturalnej retencji dolin rzecznych z zachowaniem dobrego stanu ekologicznego oraz uporządkowanie gospodarki retencyjnej obiektów hydrotechnicznych i melioracyjnych na terenie przyległych

gmin Kędzierzyn-Koźle i Reńska Wieś. Na koniec okresu sprawozdawczego projekt znajdował się w trakcie realizacji.

Tabela 60. Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osii priorytetowej 4 RPO WO 2007-2013

[mln Euro]

Nr i nazwa działania	Liczba projektów	Wartość EFRR
4.2 Zabezpieczenie przeciwpowodziowe	2	5,61
RAZEM	2	5,61

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Ze względu na specyfikę inwestycji wspieranych w ramach Osii priorytetowej 4 (infrastruktura wodno-ściekowa, gospodarka odpadami, ochrona przeciwpowodziowa, ochrona jakości powietrza), zdecydowaną przewagę beneficjentów stanowią jednostki samorządu terytorialnego (Sekcja O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne* – 63 umowy na kwotę dofinansowania z EFRR 35,09 mln Euro) bądź ich jednostki organizacyjne działające w Sekcji E *Dostawa wody; Gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją* oraz Sekcji D *Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych*.

Szczegółowy podział projektów na sektory gospodarki w ramach Osii priorytetowej 4 przedstawia Wykres 44.

Wykres 44. Rozkład projektów w ramach Osii priorytetowej 4 wg Sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Analiza jakościowa

W ramach Osii priorytetowej 4 realizowane są **84** projekty, w tym **23** z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, **7** z zakresu gospodarki odpadami, **2** projekty z zakresu zapewnienia bezpieczeństwa przeciwpowodziowego, **45** projektów z zakresu ochrony powietrza i odnawialnych źródeł energii oraz **7** projektów z zakresu zachowania bioróżnorodności regionu.

Od początku wdrażania Programu zakończyła się realizacja **53** projektów, w tym **18** z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, **4** z zakresu gospodarki odpadami, **1** dotyczący zabezpieczenia powodziowego, **25** z zakresu ochrony powietrza i odnawialnych źródeł energii oraz **5** w zakresie bioróżnorodności.

W ramach Osii priorytetowej 4 założono realizację 6 wskaźników produktu i 6 wskaźników rezultatu. Obecnie realizowane są wszystkie z nich. Poziom realizacji wskaźników wyznaczonych jako mierniki celów Osii

priorytetowej 4 prezentuje *Tabela 61*. Wartości wskaźników produktu i rezultatu zostały przedstawione w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową oraz na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie.

Tabela 61. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 4 od uruchomienia Programu

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki produktu						
4.1	Liczba projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej [szt.]	9	18	200,0	23	255,6
4.2	Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami [szt.]	3	4	133,3	7	233,3
4.3	Liczba projektów mających na celu poprawę jakości powietrza [szt.]	41	25	61,0	45	109,8
4.4	Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej [szt.]	16	5	31,3	16	100,0
4.5	Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń [szt.]	2	1	50,0	2	100,0
4.6	Liczba wspartych projektów w zakresie bioróżnorodności [szt.]	6	5	83,3	7	116,7
Wskaźniki rezultatu						
4.7	Powierzchnia terenów zrekultywowanych w wyniku realizacji projektów [km ²]	0,01	0,08	800	0,15	1 500
4.8	Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów [osoby]	31 000	10 295	33,2	136 005	438,7
4.9	Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów [osoby]	48 713	46 068	94,6	48 713	100,0
4.10	Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektów [osoby]	14 000	25 748	183,9	29 800	212,9
4.11	Dodatkowa moc produkcji energii ze źródeł odnawialnych [MW]	4,25	2,3	54,1	4,75	111,8
4.12	Łączna powierzchnia obszarów, na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów [ha]	9	9,9	110,0	11,12	123,6

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Zgodnie z danymi w Załączniku IV.

Biorąc pod uwagę szacowaną realizację na podstawie podpisanych umów, przewiduje się, iż 7 wskaźników zostanie osiągniętych w granicach 25% rozbieżności od wartości zakładanej. Natomiast 5 wskaźników przekroczy założoną na etapie programowania wartość docelową. Szczegółowe informacje dotyczące stopnia realizacji wskaźników zostały przedstawione w dalszej części analizy jakościowej.

✓ **Liczba projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.1 *Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi ponad 200% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;

- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 255,6% wartości docelowej. Przekroczenie wartości wskaźnika wynika z tego, że na etapie programowania założono wsparcie mniejszej ilości projektów w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. wartość docelowa wskaźnika zostanie znacznie przekroczone.

✓ **Liczba projektów z zakresu gospodarki odpadami**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.1 *Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi ponad 133% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 233,3% wartości docelowej. Przekroczenie zakładanej wartości jest m.in. wynikiem przeprowadzania dodatkowego naboru w zakresie gospodarki odpadami na przełomie 2011/2012 roku;
- wg stanu na koniec 2013 r. wartość docelowa wskaźnika zostanie znacznie przekroczone.

✓ **Liczba projektów mających na celu poprawę jakości powietrza**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 61% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 109,8% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wartości docelowej wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi nieco ponad 31% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wartości docelowej wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba projektów z zakresu prewencji zagrożeń**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.2 *Zabezpieczenie przeciwpowodziowe*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 50% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wartości docelowej wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba wspartych projektów w zakresie bioróżnorodności**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.4 *Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny*;

- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi nieco ponad 83% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 117% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wartości docelowej wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ ***Powierzchnia terenów zrekultywowanych w wyniku realizacji projektów***

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.1 *Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 800% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 1 500% wartości docelowej. Przekroczenie wartości wskaźnika wynika z dofinansowania większej liczby projektów z zakresu gospodarki odpadami niż założono na etapie programowania;
- wg stanu na koniec 2013 r. wartość docelowa wskaźnika zostanie znacznie przekroczona.

✓ ***Liczba osób objętych systemem zagospodarowania odpadów***

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.1 *Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi około 33% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 439% wartości docelowej. Przekroczenie wartości wskaźnika wynika z dofinansowania większej liczby projektów z zakresu gospodarki odpadami niż założono na etapie programowania;
- wg stanu na koniec 2013 r. wartość docelowa wskaźnika zostanie znacznie przekroczona.

✓ ***Liczba osób zabezpieczonych przed powodzią w wyniku realizacji projektów***

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.2 *Zabezpieczenie przeciwpowodziowe*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi nieco ponad 94% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wartości docelowej wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ ***Liczba osób przyłączonych do sieci kanalizacyjnej w wyniku realizacji projektów***

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.1 *Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi około 184% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 213% wartości docelowej. Przekroczenie wartości wskaźnika wynika z tego, że na etapie programowania założono wsparcie mniejszej ilości projektów w zakresie infrastruktury wodno-ściekowej;

- wg stanu na koniec 2013 r. wartość docelowa wskaźnika zostanie przekroczona.

✓ **Dodatkowa moc produkcji energii ze źródeł odnawialnych**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi nieco ponad 54% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie blisko 112% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wartości docelowej wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Łączna powierzchnia obszarów, na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemów**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 4.4 *Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 110% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 123,6% wartości docelowej,
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wartości docelowej wskaźnika nie jest zagrożone.

Szczegółowe informacje dotyczące stopnia realizacji wskaźników zostały przedstawione w dalszej części analizy jakościowej.

Efekty projektów realizowanych w ramach Osi 4 RPO WO 2007-2013 wpisują się w cele dokumentu *Strategia Europa 2020* poprzez wypełnianie założeń projektu przewodniego *Europa efektywnie korzystająca z zasobów*. Każda z przykładowych inwestycji opisanych w ramach kolejnych obszarów jest zgodna z założeniami *Strategii Europa 2020* realizując politykę wzrostu gospodarczego Unii Europejskiej uniezależnionego od wykorzystania zasobów, która określona została w ramach priorytetu *Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej*. Zwłaszcza inwestycje współfinansowane w działaniu 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii* polegające na zakładaniu instalacji służących m.in. do wytwarzania, przetwarzania czy przesyłu energii ze źródeł odnawialnych przyczyniają się do rozwoju produkcji OZE, a w dłuższej perspektywie do wzmocnienia bezpieczeństwa energetycznego – zgodnie z celami wspomnianej strategii dążącej zwłaszcza do zwiększenia wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz ograniczenia emisji gazów cieplarnianych. Ponadto, realizacja przedsięwzięć pozwoli na uzyskanie większej oszczędności energetycznej i poprawy jakości powietrza na Opolszczyźnie. Zgodnie z prowadzonym monitoringiem postępu osiągania założonych wskaźników w ramach Osi Priorytetowej 4 osiągnięcia wskaźników *Liczba projektów z zakresu energii odnawialnej* (obecnie realizowanych jest 16 inwestycji) i *Dodatkowa moc produkcji energii ze źródeł odnawialnych* (obecnie osiągany jest poziom 4,75 MW) jest niezagrożone. Podjęte działania będą miały istotne przełożenie na wypełnianie wspólnotowej *Strategii Europa 2020* w zakresie wzrostu wykorzystania OZE w konsumpcji energii.

Dodatkowo zapisy *Krajowego Programu Reform* podkreślają istotne znaczenie inwestycji w obszarze ochrony środowiska zwłaszcza w gospodarce wodno-ściekowej, przeciwpowodziowej oraz gospodarce odpadami, będących istotnymi elementami zrównoważonego rozwoju kraju, bezpieczeństwa i jakości życia obywateli. Kluczową kwestią dla wzrostu społeczno-gospodarczego kraju jest także modernizacja i przebudowa infrastruktury energetycznej, zwiększenie efektywności energetycznej budynków, a także wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Wszelkie działania podejmowane w ramach Osi Priorytetowej 4 RPO WO 2007-2013 realizować będą jednocześnie szeroko sformułowane założenia zgodne z obszarem *Infrastruktura dla wzrostu zrównoważonego* i zidentyfikowanymi w nim poszczególnymi działaniami – 1.2

Rozwój i modernizacja infrastruktury ochrony środowiska bądź 1.4 Rozwój i modernizacja infrastruktury energetycznej.

➤ **Szczegółowe informacje nt. wkładu Osi priorytetowej w promowanie równości szans – punkt 2.2.1 Zasada równości szans**

➤ **Szczegółowe wnioski dla dalszej realizacji Osi – Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi**

Obszar: Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami [działanie 4.1]

W ramach działania 4.1 realizowanych jest obecnie **30** projektów, z czego **23** to projekty z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, a **7** projektów z zakresu gospodarki odpadami.

Spośród 23 umów z zakresu **gospodarki wodno-ściekowej**, do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **18** projektów, a w 2013 r. zakończyło się **5** projektów. Natomiast spośród 7 umów z zakresu **gospodarki odpadami**, do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **4** projektów, w tym **1** projekt w 2013 r.

W analizie SWOT województwa opolskiego jako słabą stroną określono utrzymujące się zanieczyszczenie wód powierzchniowych i pogarszającą się jakość wód podziemnych, nierównomierny stopień skanalizowania i zwodociągowania terenu województwa opolskiego oraz niski stan skanalizowania terenów wiejskich. W związku z powyższym główny nacisk w ramach gospodarki wodno-ściekowej położony został na dofinansowanie projektów dotyczących budowy, rozbudowy i modernizacji oczyszczalni ścieków oraz budowy czy modernizacji systemów kanalizacyjnych.

W wyniku **18** zakończonych projektów z zakresu gospodarki wodno-ściekowej:

- wybudowano **181,24 km** sieci kanalizacji sanitarnej;
- zmodernizowano **1,7 km** istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej;
- do sieci kanalizacyjnej zostało przyłączonych **25,75 tys. osób**;
- wybudowano **2** oczyszczalnie ścieków.

Z zakresu **gospodarki wodno-ściekowej** jednym z zakończonych projektów jest inwestycja zrealizowana przez Gminę Niemodlin *Ochrona wód powierzchniowych zlewni rzeki Nysy Kłodzkiej oraz obszaru chronionego krajobrazu „Bory Niemodlińskie” – budowa kanalizacji sanitarnej w Niemodlinie. etap VI*. Projekt polegał na budowie nowej kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Niemodlin. Problemem gminy był niski stopień jej skanalizowania. Gospodarka ściekami była uciążliwa dla lokalnych społeczności i była powodem niekontrolowanego wypływu strumieni ścieków, zarówno do gruntu, jak i do wód powierzchniowych. Zanieczyszczeniu ulegały wody rzeki Ścinawy Niemodlińskiej i Nysy Kłodzkiej, stanowiące źródło zaopatrzenia w wodę pitną dla mieszkańców Brzegu i Wrocławia. Rzeka Ścinawa Niemodlińska jest również źródłem wody dla stawów hodowlanych. Na terenie Gminy Niemodlin znajduje się obszar chronionego krajobrazu „Bory Niemodlińskie”, w tym unikalny zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Lipno”, będące miejscem wypoczynku mieszkańców i turystów odwiedzających Gminę Niemodlin. Konieczne zatem było podjęcie działań służących uporządkowaniu gospodarki wodno-ściekowej. W wyniku realizacji inwestycji powstała sieć kanalizacyjna o całkowitej długości 6,847 km, co umożliwiło podłączenie do sieci 768 osób. W wyniku realizacji projektu ścieki kierowane są do oczyszczalni ścieków, a następnie odpowiedniej jakości zostają wprowadzone do rzeki bez obaw skażenia środowiska. Jednocześnie zmniejszyło się zanieczyszczenie gleby oraz wód powierzchniowych, jak również poprawiła się czystość wód Ścinawy Niemodlińskiej, zwłaszcza w zakresie zawartości azotanów, azotynów i fosforanów. Zrealizowana inwestycja umożliwiła podłączenie do istniejącej sieci przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie objętym projektem.

Innym przykładem projektu, który również zakończył się w okresie sprawozdawczym jest inwestycja podjęta przez Zakład Gospodarki Komunalnej „Zaw-Kom” sp. z o.o. pn. *Poprawa gospodarki wodno-ściekowej na obszarze Gminy Zawadzkie*. Przedmiotem projektu była budowa kanalizacji sanitarnej na terenie miasta Zawadzkie oraz miejscowości Żędowice. W wyniku projektu powstało **22,4 km** sieci kanalizacji sanitarnej. Zrealizowana inwestycja przyczyniła się do poprawy jakości środowiska naturalnego poprzez uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie gminy Zawadzkie. Ponadto inwestycja przyczyniła się do poprawy jakości i wzrostu standardu życia mieszkańców i zapewniła im konieczne bezpieczeństwo sanitarne. Projekt

stworzył szansę do powstawania nowych budynków mieszkalnych, w pełni wyposażonych w infrastrukturę kanalizacyjną i wodociągową oraz modernizację już istniejących. Zwiększenie liczby dostępnych mieszkań przyczyni się do ograniczenia negatywnych zjawisk demograficznych, jakim jest odpływ z gminy Zawadzkie ludzi młodych, dobrze wykształconych i towarzyszący temu nieustanny spadek liczby mieszkańców. Projekt przyczynił się również do ochrony zbiornika wód podziemnych GZWP – 333 stanowiącego źródło wody pitnej dla 1/3 mieszkańców Opolszczyzny. Z efektów zrealizowanej inwestycji skorzystało **2 705 osób**.

W okresie sprawozdawczym zakończyły się 2 projekty realizowane przez Gminę Olesno, komplementarne ze sobą tj. *Budowa kanalizacji sanitarnej w Oleśnie - osiedle Walce* oraz *Budowa kanalizacji sanitarnej w Oleśnie - II etap*. Głównym problemem, który skłonił Gminę Olesno do podjęcia decyzji o realizacji projektów był pogarszający się stan środowiska naturalnego wynikający z nieuporządkowanej gospodarki wodno – ściekowej w gminie Olesno. Pierwszy z nich polegał na wybudowaniu **21,99 km** sieci kanalizacyjnej. W wyniku zakończenia inwestycji projektu podłączonych zostało **582** gospodarstw domowych. Liczba odbiorców ostatecznych przyłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej wyniosła **2 304 osób**.

Przedmiotem drugiej z zakończonych inwestycji była budowa kanalizacji sanitarnej w Oleśnie. W wyniku zrealizowania projektu zmniejszyło się zagrożenie skażenia ujęć wód pitnych zlokalizowanych w Oleśnie. Rodzaj gleb znajdujących się w obrębie ujęć wskazywał na wysoką przepuszczalność zanieczyszczeń z nieszczelnych szamb, które występowały w obrębie ujęć wody. Ujęcie ścieków w zamknięty system kanalizacji sanitarnej zniwelowało te zagrożenia. Po zrealizowaniu inwestycji długość kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami wyniosła **20,65 km**, a liczba ludności posiadająca dostęp do sieci kanalizacji sanitarnej wzrosła o **435** osób. Jednocześnie efektem projektu jest poprawa jakości rzeki Stobrawy i Odry oraz zmniejszenie ilości zanieczyszczeń odprowadzanych do rzeki Odry.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja **1** projektu **z zakresu gospodarki odpadami**, realizowana przez Gminę Dobrodzień pn. *Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Błachowie oraz zwiększenie zasięgu oddziaływania istniejącego systemu segregacji odpadów na terenie Gminy Dobrodzień*. Na obszarze Gminy Dobrodzień obserwowano negatywne tendencje, które ograniczały zrównoważony społeczno – gospodarczy rozwój gminy. Na plan pierwszy wysuwała się w tym zakresie postępująca degradacja walorów przyrodniczych, która była wynikiem nieefektywnie funkcjonującego systemu gospodarki odpadami. Dlatego też władze Gminy chcąc doprowadzić do poprawy stanu środowiska i zapobiec jego dalszej degradacji, podjęły się realizacji rzeczowej inwestycji. Inwestycja swoim zakresem objęła rekultywację składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, organizację selektywnej zbiórki odpadów oraz przeprowadzenie działań informacyjno-promocyjnych w zakresie tzw. edukacji ekologicznej. W wyniku zakończenia inwestycji powierzchnia zamkniętych składowisk wyniosła **3,17 ha**. Ponadto blisko **10,3 tys.** osób zostało objętych systemem zagospodarowania odpadów. Wykonanie przedsięwzięcia ze względu na swój zakres oraz charakter przyczyniło się do rozwiązania wielu problemów natury środowiskowej, z jakimi borykała się Gmina Dobrodzień, zaspokoilo sygnalizowane przez mieszkańców potrzeby, jak również pozwoliło na rozwój systemu gospodarki odpadami w kierunku wyznaczonym przez zapisy i regulacje prawne szczebla krajowego i unijnego.

Obszar: Zabezpieczenie przeciwpowodziowe [działanie 4.2]

W ramach działania 4.2 *Zabezpieczenie przeciwpowodziowe* realizowane są **dwa projekty kluczowe** zawarte w *Programie dla Odry – 2006*. Realizowane projekty mają na celu zabezpieczyć region przed powodzią.

Pierwszy z projektów pn. *Zabezpieczenie przeciwpowodziowe: Zbiornik retencyjny Kluczbork na rzece Stobrawie w km 61+500* dotyczy budowy zbiornika retencyjnego Kluczbork na rzece Stobrawie i stanowi jeden z elementów całego systemu małej retencji w województwie opolskim. Zbiornik zlokalizowany jest na wysokości Ligoty Górnej w gminach Kluczbork i Lasowice Wielkie. Oprócz środków z RPO WO 2007-2013, koszty realizacji projektu współfinansowane są ze środków gminy Kluczbork, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Opolu, Funduszu Ochrony Gruntów Rolnych oraz z budżetu państwa (rezerwa celowa *Program dla Odry – 2006*). Drugim projektem jest *Budowa lewostronnego wału rzeki Odry pn. „Cisek-Dzielniczka” zadanie 1,6,7*. Realizacja tej inwestycji podzielona jest na 7 etapów. Etap 1, 6 i 7 jest finansowany z RPO WO 2007-2013, natomiast etapy prac 2, 3, 4 i 5 są finansowane z budżetu państwa ze środków rezerwy celowej *Programu dla Odry – 2006*.

W okresie sprawozdawczym zakończył się projekt kluczowy *Zbiornik retencyjny Kluczbork na rzece Stobrawie w km 61+500*. Podstawową funkcją zbiornika jest ochrona przed powodzią zabudowy miejskiej Kluczborka. Rozwiązany został również problem ochrony przeciwpowodziowej miejscowości: miasta Kluczbork, wsi Ligota Górna, Chocianowice oraz wsi Markotów, Krężel, Wierzchy i Szum. Zbiornik będzie retencjonował wodę i łagodził występowanie fal powodziowych. Oprócz funkcji przeciwpowodziowej, zbiornik pełni funkcję rolniczą, jako źródło wody wspomagające intensyfikację rolniczą, zapewnia wodę do ochrony przeciwpożarowej dla pobliskich wsi i obszarów leśnych, a także stanowi atrakcję turystyczną i rekreacyjną. W wyniku zakończenia inwestycji przed powodzią zabezpieczonych jest **46 068 osób** oraz **7** miejscowości. Natomiast wielkość obszaru, który będzie chroniony przed powodzią po realizacji projektu to ponad **1 600 ha**.

Obszar: Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii [działanie 4.3]

W ramach działania 4.3 realizowanych jest obecnie **45** projektów mających na celu poprawę jakości powietrza, z czego **16** projektów ma również na celu wykorzystanie energii odnawialnej.

W okresie sprawozdawczym zrealizowanych zostało **8** projektów z zakresu **poprawy jakości powietrza**, w tym **4** projekty w zakresie **energii odnawialnej**.

Z diagnozy społeczno-gospodarczej ujętej w Programie wynika, iż region opolski posiada znaczące zasoby odnawialnych źródeł energii, jednak ich wykorzystanie zaspokaja niewielką część potrzeb energetycznych, dlatego wśród słabych stron województwa opolskiego w analizie SWOT wymieniono niski poziom wykorzystania OZE. Biorąc pod uwagę powyższe oraz ograniczoną dostępność do tradycyjnych zasobów energetycznych, IZ RPO WO 2007-2013 zdecydowała, iż interwencja EFRR w ramach RPO WO 2007-2013 powinna przyczynić się do poprawy jakości powietrza oraz zwiększenia udziału energii ze źródeł odnawialnych w całkowitej strukturze wytwarzanej energii w regionie.

Projekty mające na celu poprawę jakości powietrza nastawione były głównie na docieplenie budynków użyteczności publicznej lub wykorzystanie energii słonecznej przy modernizacji budynków. Spośród **45** podpisanych umów, **8** projektów zostało zakończonych w 2013 r.

Jednym z projektów zakończonych w okresie sprawozdawczym z zakresu poprawy jakości powietrza jest inwestycja Miejskiego Zakładu Energetyki Ciepłej Spółka z o.o. pn. *Budowa systemu ciepłowniczego na terenie Osiedla Blachownia w Kędzierzynie - Koźlu*. Przyczyną realizacji inwestycji był niezadawalający stan systemu ciepłowniczego w Kędzierzynie – Koźlu na obszarze Osiedla Blachownia oraz wynikająca z niego niska efektywność energetyczna i duże straty ciepłone generowane przez system ciepłowniczy na obszarze osiedla. Przedmiotem projektu była zatem budowa systemu ciepłowniczego na terenie Osiedla Blachownia w Kędzierzynie -Koźlu w tym: osiedlowej kotłowni gazowej, sieci c.o. i c.w.u. wraz z przyłączami do budynków oraz dwóch kotłowni gazowych. W wyniku zakończonej inwestycji powstało **5,75 km** wybudowanej/przebudowanej sieci ciepłowniczej, a ilość zaoszczędzonej energii cieplnej wynosi blisko **35 tys. GJ/rok**. Realizacja projektu przyczyniła się do zwiększenia efektywności energetycznej przesyłu i wytwarzania energii cieplnej. Istotą projektu było wprowadzenie energooszczędnych rozwiązań w postaci budowy preizolowanej sieci ciepłowniczej oraz budowy źródeł ciepła, wykorzystujących ekologiczne paliwo, jakim jest gaz ziemny. Działania te przyczyniły się do zmniejszenia strat ciepła, a w konsekwencji ograniczenia emisji zanieczyszczeń do atmosfery.

W okresie sprawozdawczym zakończył się również projekt Powiatu Opolskiego pn. *Ograniczenie niskiej emisji w jednostkach organizacyjnych Powiatu Opolskiego*. Głównym celem projektu było ograniczenie niskiej emisji, uzyskanie obiektów energooszczędnych oraz wykorzystanie odnawialnych źródeł energii w **3** jednostkach organizacyjnych. Łącznie w ramach inwestycji wsparciem zostało objętych 8 jednostek organizacyjnych, z czego w **7** przeprowadzono prace mające na celu zwiększenie efektywności energetycznej obiektów, m.in. poprzez wymianę instalacji c.o., instalację kolektorów słonecznych, termomodernizację obiektów poprzez docieplenie ścian zewnętrznych, stropodachu, wymianę okien i drzwi zewnętrznych. W wyniku zakończenia inwestycji moc zainstalowana – energia odnawialna słoneczna wyniosła **0,11 MW**. Z kolei ilość zaoszczędzonej energii w wyniku termomodernizacji obiektów stanowi **1 281,77 MWh/rok**.

Przykładem projektu, który zakończył się w okresie sprawozdawczym w zakresie **energii odnawialnej** jest inwestycja pn. *Ochrona powietrza regionu opolskiego poprzez zakup i montaż instalacji solarnych i pomp ciepła wraz z niezbędnymi pracami termomodernizacyjnymi w budynkach Domu Pomocy Społecznej w Klisinie*.

W ramach projektu wykonano prace odpowiednio do potrzeb w poszczególnych budynkach wchodzących w skład DPS Klisino, takie jak docieplenie ścian zewnętrznych, wymiana okien, modernizacja systemu grzewczego, modernizacja systemu ciepłej wody użytkowej. Nowoczesne kotłownie pozwoliły na ograniczenie kosztów ogrzewania, a instalacja solarna i pompy ciepła na uzyskiwanie czystej energii zużywanej do podgrzania ciepłej wody i dogrzewania budynków. Z kolei wymiana okien, rynien i docieplenie ścian znacznie zmniejszyły ubytki ciepła z budynków i poprawiły komfort termiczny przebywających w nich ludzi. W wyniku zakończenia inwestycji 3 obiekty objęto termomodernizacją, a ilość zaoszczędzonej energii wyniosła **2056,76 MWh/rok**. Dzięki kompleksowej termomodernizacji budynki Domu Pomocy Społecznej w Klisinie stały się bardziej komfortowe. Utrzymanie komfortu termicznego jest bardzo istotne w przypadku ośrodka, gdzie przebywają głównie osoby starsze i chore.

Innym przykładem inwestycji z zakresu energii odnawialnej, która zakończyła się w okresie sprawozdawczym, jest projekt pn. *Przebudowa instalacji przygotowania ciepłej wody użytkowej w Zespole Szpitali w Kup z zastosowaniem kolektorów słonecznych, w budynkach Szpitala Reumatologiczno - Rehabilitacyjnego w Pokoju i Szpitala Pulmonologiczno - Reumatologicznego w Kup*. W ramach zakończonego projektu wykonano dwie instalacje solarne na dachach placówek szpitalnych w miejscowościach Kup oraz Pokój, wchodzących w skład Samodzielnego Publicznego Zespołu Szpitali Pulmonologiczno – Reumatologicznych z siedzibą w Kup. W wyniku realizacji projektu moc zainstalowana – energia odnawialna słoneczna wyniosła **0,22 MW**. Realizacja tego przedsięwzięcia pozwoliła na ograniczenie emisji pyłów i gazów do atmosfery, podniesienie jakości środowiska naturalnego, zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w ogólnym zużyciu energii na terenie województwa opolskiego. Dzięki realizacji inwestycji nastąpił wzrost świadomości mieszkańców, w szczególności mieszkańców gminy Dobrzeń Wielki oraz gminy Pokój, w zakresie korzyści płynących z zastosowania systemów odnawialnych źródeł energii, jak również promocja ochrony zdrowia i ochrony środowiska naturalnego, jako czynników warunkujących bezpieczne funkcjonowanie mieszkańców na terenie objętym realizacją projektu oraz nastąpiła poprawa jakości warunków pobytu chorych w placówkach szpitalnych w miejscowości Kup oraz Pokój.

Po zrealizowaniu dotychczas wszystkich podpisanych umów o dofinansowanie w ramach dz. 4.3 przewiduje się, iż powstanie **412** jednostek wytwarzania energii cieplnej i elektrycznej przy wykorzystaniu odnawialnych źródeł energii, a dodatkowa moc produkcji energii ze źródeł odnawialnych zostanie osiągnięta na poziomie **4,75 MW**.

Obszar: Ochrona bioróżnorodności Opolszczyzny [działanie 4.4]

Województwo opolskie należy do cenniejszych regionów Polski pod względem bioróżnorodności, walorów krajobrazowych i przyrodniczych. W ramach tego działania realizowane są projekty mające na celu zabezpieczenie najcenniejszych zasobów przyrodniczych regionu, zachowanie różnorodności biologicznej, walorów przyrodniczych, krajobrazowych Opolszczyzny oraz związane z monitoringiem środowiska.

Do końca 2013 r. w zakresie bioróżnorodności podpisano **7** umów dotyczących ochrony zagrożonych gatunków roślin oraz zwierząt na cennych przyrodniczo obszarach. Realizacja tych projektów umożliwi osiągnięcie jednego z głównych celów Osi priorytetowej 4 *Ochrona środowiska*, tj. zachowania i ochrony różnorodności biologicznej oraz walorów przyrodniczych i krajobrazowych województwa opolskiego. Do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **5** projektów, z czego **1** w roku 2013.

Jednym z zakończonych projektów jest inwestycja Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu pn. *Odbudowa zdegradowanych siedlisk muraw w rezerwacie przyrody Ligota Dolna i na działce ewid. nr 121/4, obręb Ligota Dolna, gm. Strzelce Opolskie*. Dominujący sposób ochrony siedlisk murawowych w rezerwacie przyrody Ligota Dolna, tj. ochrona ścisła doprowadziła do znacznej utraty jego wartości, poprzez zmniejszenie powierzchni ich występowania (naturalna sukcesja), a tym samym utratę ekologicznego znaczenia tych terenów jako siedliska chronionych i rzadkich gatunków roślin i zwierząt (w tym 599 gatunków motyli). Wyraźnie było to widoczne nie tylko w granicach, ale również w bezpośrednim sąsiedztwie rezerwatu przyrody Ligota Dolna. Tym samym konieczne było podjęcie działań mających na celu ochronę tego typu siedlisk w województwie opolskim, zanim zostaną bezpowrotnie utracone. Zatem przedmiotem projektu było odtworzenie warunków sprzyjających rozwojowi siedlisk murawowych oraz przywrócenie właściwego stanu ochrony zdegradowanym i zagrożonym siedliskom, tj.: murawom kserotermicznym Festuco - Brometea oraz siedlisku skał wapiennych i neutrofilnych z roślinnością pionierską Alyso - Sedion (6110), poprawa warunków

bytowania rzadkich i zagrożonych wyginięciem gatunków roślin, stworzenie podwalin naukowych do badań i analiz nad przywracaniem i zachowaniem przedmiotowych siedlisk. W wyniku zakończenia inwestycji łączna powierzchnia obszarów, na których przywrócono lub zapewniono ochronę właściwego stanu ekosystemu stanowi **4,85 ha**.

Wyniki badania ewaluacyjnego

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono badań ewaluacyjnych dedykowanych Osi priorytetowej 4 *Ochrona środowiska*.

➔ **Szczegółowe informacje – punkt 2.7.3.3 Badania ewaluacyjne przeprowadzone w 2013 r.**

Realizacja zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do Osi 4

Instytucja Zarządzająca w ramach przeprowadzonej analizy postępu finansowego i rzeczowego Osi uwzględniła dotychczasowe rekomendacje KE, w szczególności w zakresie kontynuowania sposobu przedstawiania uzasadnienia i logiki interwencji Programu. Zapisy te mają duże znaczenie dla prac zmierzających do przygotowania programu operacyjnego na nową perspektywę finansową 2014-2020.

Odnosząc się do sugestii KE dokonano szczegółowej analizy postępu realizacji wskaźników, w kontekście postępu finansowego Osi priorytetowej, jako ocenę realizacji założonych celów. KE zwróciła uwagę na widoczny postęp realizacji wskaźników. Pozytywnie odniosła się także do opracowania *Planu działania w obszarze gospodarki odpadami w województwie opolskim*. Instytucja Zarządzająca w 2013 r. odniosła się do uwag KE do ww. planu, jednocześnie zwracając uwagę, iż na obecnym etapie wdrażania działania dot. gospodarki odpadami koncentrują się na przygotowaniu perspektywy finansowej 2014-2020.

➔ **Szczegółowe informacje – punkt 2.1.6.3 Rekomendacje Komisji Europejskiej**

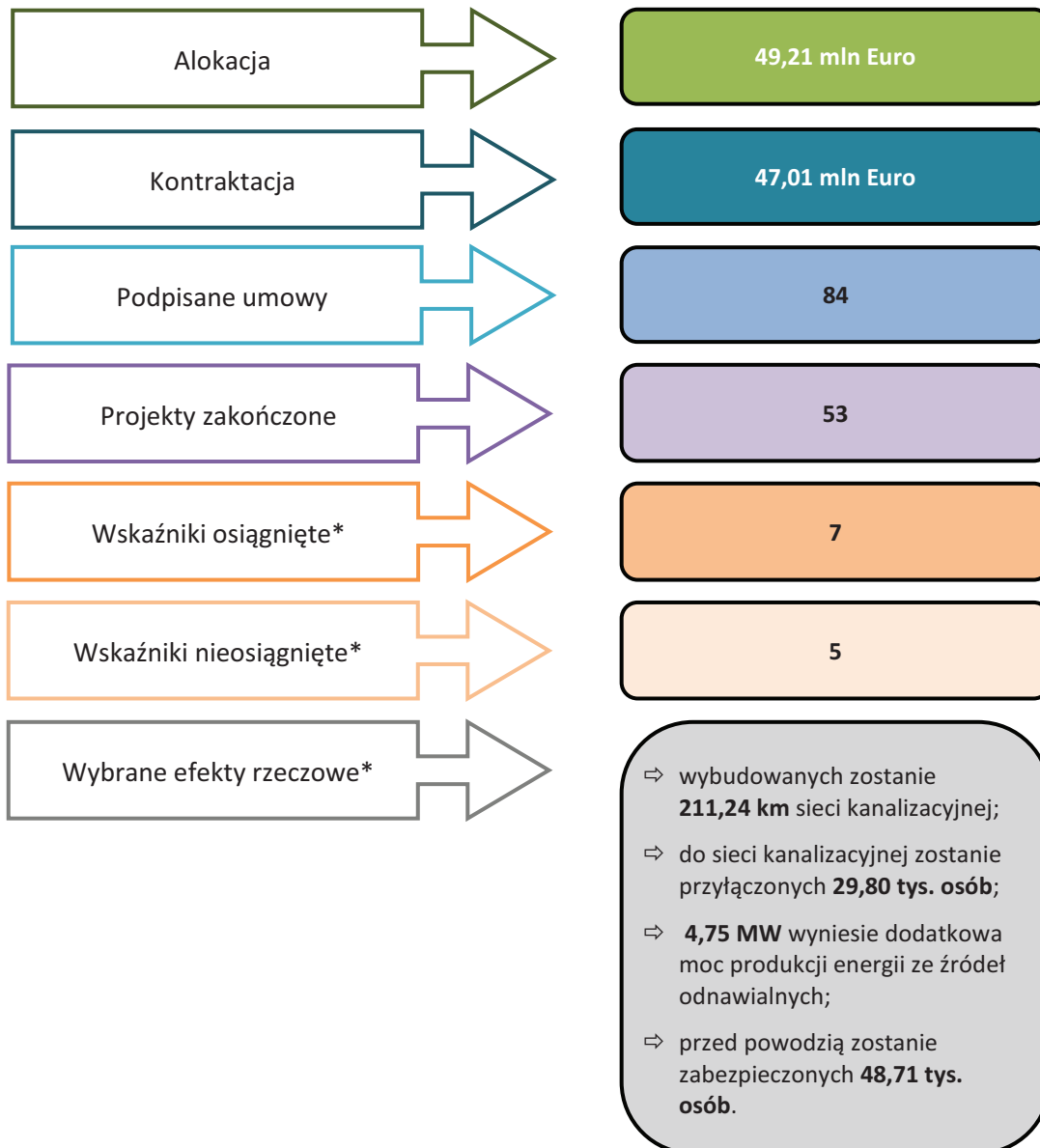
Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi

IZ RPO WO 2007-2013 prowadzi stały monitoring finansowy i rzeczowy wdrażania Osi priorytetowej 4, na podstawie którego podejmuje decyzje o stosownych działaniach. M.in. w wyniku dużego zainteresowania przedmiotowym obszarem wsparcia oraz dużym znaczeniem dla regionu w 2013 r. przeprowadzono nabór wniosków o dofinansowanie w ramach działania 4.3 *Ochrona powietrza, odnawialne źródła energii*.

3.4.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi priorytetowej 4 *Ochrona środowiska*.

PODSUMOWANIE WDRAŻANIA OSI 4 OCHRONA ŚRODOWISKA

* na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie

3.5 Oś priorytetowa 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe*

3.5.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów

Celami Osi priorytetowej 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe* są:

- podniesienie konkurencyjności zasobów ludzkich na rynku pracy poprzez podniesienie poziomu i polepszenie warunków kształcenia w regionie;
- wzmocnienie i poprawa bezpieczeństwa zdrowotnego mieszkańców regionu, w szczególności osób aktywnych na rynku pracy;
- ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego oraz dziedzictwa naturalnego o znaczeniu regionalnym;
- wzmocnienie roli kultury, jako czynnika wpływającego na kształtowanie atrakcyjnego wizerunku regionu.

Za wdrażanie Osi priorytetowej 5 odpowiada w całości IZ RPO WO 2007-2013.

Jest to najbardziej zróżnicowana pod względem obszarów wsparcia Oś obejmująca inwestycje w edukację, zdrowie i kulturę.

Na realizację zadań z zakresu przedmiotowej Osi przeznaczono dodatkowe środki w kwocie **2 000 000 Euro** pochodzące z Krajowej Rezerwy Wykonania. Całkowita kwota alokacji na tę Oś wynosi w ramach EFRR **44 714 481 Euro**, co stanowi **9%** środków na Program z EFRR. Na realizację *Strategii Europa 2020* przeznaczono **31 873 718,96 Euro** (71% alokacji na Oś).

Pomoc w ramach Osi priorytetowej 5 kierowana jest m. in. do szkół wszystkich szczebli, zakładów opieki zdrowotnej działających w publicznym systemie ochrony zdrowia, jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych, instytucji kultury.

Oś priorytetowa 5 jest najbardziej zaawansowaną Osią pod względem poziomu płatności w ramach całego Programu. Według stanu na 31 grudnia 2013 r. poziom płatności wyniósł około **94%** zobowiązań na lata 2007-2013, natomiast spośród **122** podpisanych umów zakończyła się realizacja **108** projektów. Ponadto poziom kontraktacji wyniósł ponad **100%**.

Stan wdrażania Osi priorytetowej 5 od uruchomienia Programu

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **10 naborów wniosków w trybie konkursowym** oraz złożono pełną dokumentację konkursową dla projektów kluczowych: *Szpitala Opolskie gwarancją bezpieczeństwa zdrowotnego regionu i bazą kształcenia kadry medycznej* oraz *Budowa skrzydła dydaktycznego budynku Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej w Opolu przy ulicy Katowickiej 48*;
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR przeznaczona na przeprowadzone nabory wyniosła **44,71 mln Euro** [187,54 mln PLN], w tym: na nabory w procedurze konkursowej **35,75 mln Euro** [149,94 mln PLN], na projekty w ramach procedury pozakonkursowej **8,96 mln Euro** [37,60 mln PLN].

Wnioski złożone

- ⇒ złożono łącznie **154 wnioski** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej oraz pozakonkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **108,50 mln Euro** [455,06 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **70,05 mln Euro** [293,82 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **140 wniosków** na całkowitą wartość **90,63 mln Euro** [380,14 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **58,32 mln Euro** [244,59 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostały zaakceptowane **123 projekty**, na całkowitą wartość **80,32 mln Euro** [336,88 mln PLN], w tym dofinansowanie EFRR **50,58 mln Euro** [212,16 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **122 umowy** o dofinansowanie o całkowitej wartości **70,82 mln Euro** [297,05 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **43,94 mln Euro** [184,30 mln PLN];
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł ponad **100%**;
- ⇒ spośród umów podpisanych w ramach przedmiotowej Osi **79,66%** stanowią projekty wybrane w procedurze konkursowej, natomiast **20,34%** to projekty umieszczone w *Indykatywnym Planie Inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*.

Tabela 62. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 5 w podziale na typy projektów

[mln Euro]

Lp.	Typ projektu	Liczba umów	Dofinansowanie z EFRR	Udział projektów konkursowych/ IPI w wartości EFRR wszystkich umów podpisanych w ramach Osi 5
1.	<i>konkursowy</i>	120	35,00	79,66%
2.	<i>IPI</i>	2	8,94	20,34%
RAZEM:		122	43,94	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

- ⇒ zgodnie z zapisami *Szczegółowego opisu osi priorytetowych RPO WO 2007-2013 (wersja nr 55)* z grudnia 2013 r. wybieranie mechanizmu *cross-financingu* umożliwiono beneficjentom w ramach poddziałania 5.2.1 *Stacjonarna opieka medyczna* oraz 5.2.2 *Ambulatoryjna opieka medyczna*.

W ramach podpisanych umów Osi 5, do końca 2013 r. tylko jeden beneficjent wybrał mechanizm *cross-financingu*, co przedstawia *Tabela 63*.

Tabela 63. Liczba i wartość podpisanych umów z zastosowaniem *cross-financingu* w ramach Osi priorytetowej 5 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr i nazwa poddziałania	Podpisane umowy		
	Liczba umów	Całkowita wartość	Dofinansowanie EFRR
5.2.1 <i>Stacjonarna opieka medyczna</i>	1	0,42	0,23
Oś 5 <i>Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe</i>	1	0,42	0,23

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Od uruchomienia Programu w ramach inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020*, obszar **Edukacja** w przedmiotowej Osi realizowany jest w zakresie kategorii 75. Wartość podpisanych **58 umów** w ramach tego obszaru wynosi **19,88 mln Euro** [83,37 mln PLN], co stanowi **96,38%** alokacji przeznaczony na obszar.

Do końca 2013 r. dla obszaru **Walka z ubóstwem** w ramach inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020*, w zakresie Osi 5 realizowane są kategorie 75 i 76. Wartość podpisanych **96 umów** w ramach tych kategorii wynosi **31,16 mln Euro** [130,69 mln PLN]. Stanowi to **62,34%** w odniesieniu do alokacji przeznaczony na obszar.

Tabela 64. Realizacja *Strategii Europa 2020* w ramach Osi priorytetowej 5

[mln Euro]

Nazwa priorytetu	Nazwa obszaru	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację <i>Strategii Europa 2020</i>	Dofinansowanie z EFRR	% realizacji obszaru
<i>Rozwój inteligentny - rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji smart growth</i>	<i>Edukacja</i>	72, 73, 74, 75 , 77	19,88	96%

Nazwa priorytetu	Nazwa obszaru	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację Strategii Europa 2020	Dofinansowanie z EFRR	% realizacji obszaru
<i>Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. inclusive growth</i>	<i>Walka z ubóstwem</i>	61, 75, 76, 77, 78, 79, 80	31,16	62%
RAZEM:			51,04	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu w ramach wniosków złożonych, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów przedstawiono w Tabeli 65.

Tabela 65. Stan wdrażania Osi priorytetowej 5 od uruchomienia Programu

[mln Euro]

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
5.1.1 Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej						
I nabór (01-15.09.2008)	12	15,54	12	15,10	12	10,80
II nabór (21.09-05.10.2009)	4	1,12	4	1,12	4	1,09
III nabór (03-17.10.2011)	4	0,71	4	0,69	4	0,66
IV nabór (16-30.07.2012)	8	1,56	7	1,39	7	1,37
V nabór (16-30.11.2012)	5	0,49	5	0,49	5	0,48
IPI (17-21.03.2008)	1	5,82	<i>Beneficjent wycofał wniosek</i>			
IPI (01-15.02.2010)	1	2,88	1	2,88	1	2,70
5.1.2 Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej						
I nabór (16-30.10.2009)	38	5,15	26	3,35	25	2,77
Razem 5.1	73	33,29	59	25,02	58	19,88
5.2.1 Stacjonarna opieka medyczna						
I nabór (03-17.03.2008)	12	4,06	12	2,71	12	2,68
IPI (03-07.03.2008)	1	5,77	1	5,77	1	6,23
5.2.2 Ambulatoryjna opieka medyczna						
I nabór (27.04-11.05.2009)	18	2,11	16	1,96	16	1,83
II nabór (16-30.08.2010)	14	0,86	9	0,60	9	0,54
Razem 5.2	45	12,80	38	11,04	38	11,28
5.3 Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego						
I nabór (02-16.02.2009)	36	23,96	26	14,52	26	12,78
Razem 5.3	36	23,96	26	14,52	26	12,78
OGÓŁEM	154	70,05	123	50,58	122	43,94

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wnioski o płatność

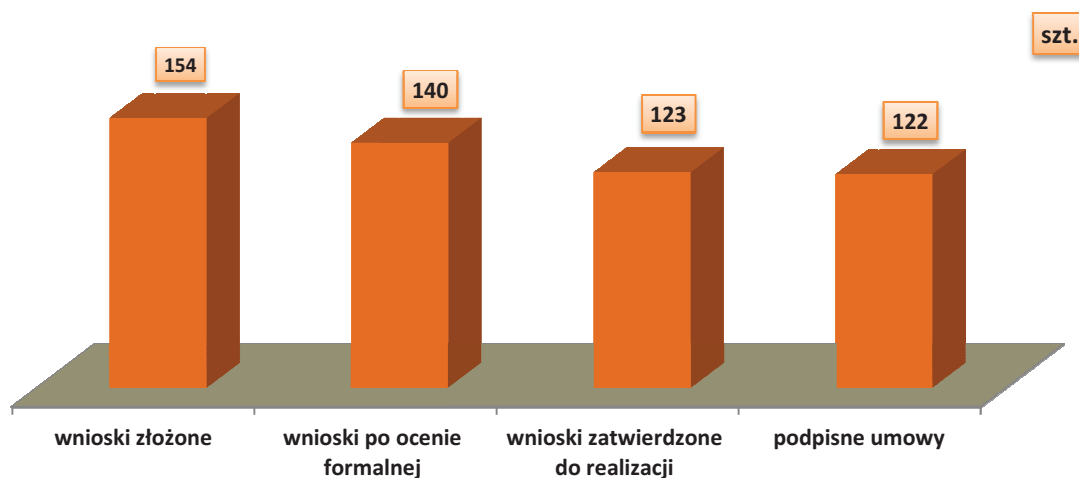
⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę dofinansowania z EFRR **41,03 mln Euro** [172,10 mln PLN], co stanowi około **94%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 5.

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **40,50 mln Euro** [169,85 mln PLN], co stanowi ponad **92%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 5.

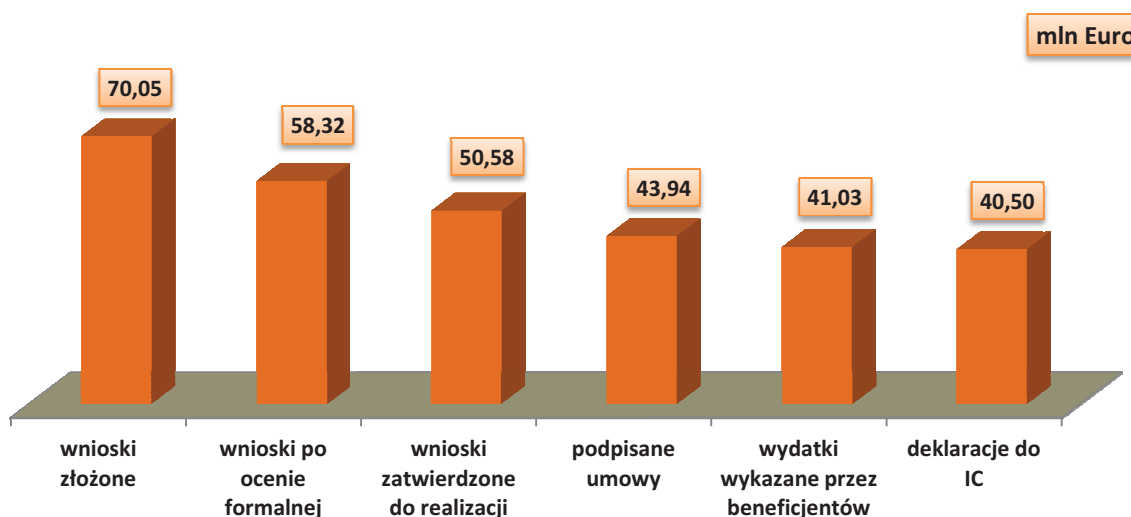
Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu przedstawiono na Wykresach 45-46.

Wykres 45. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 5 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 46. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 5 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)

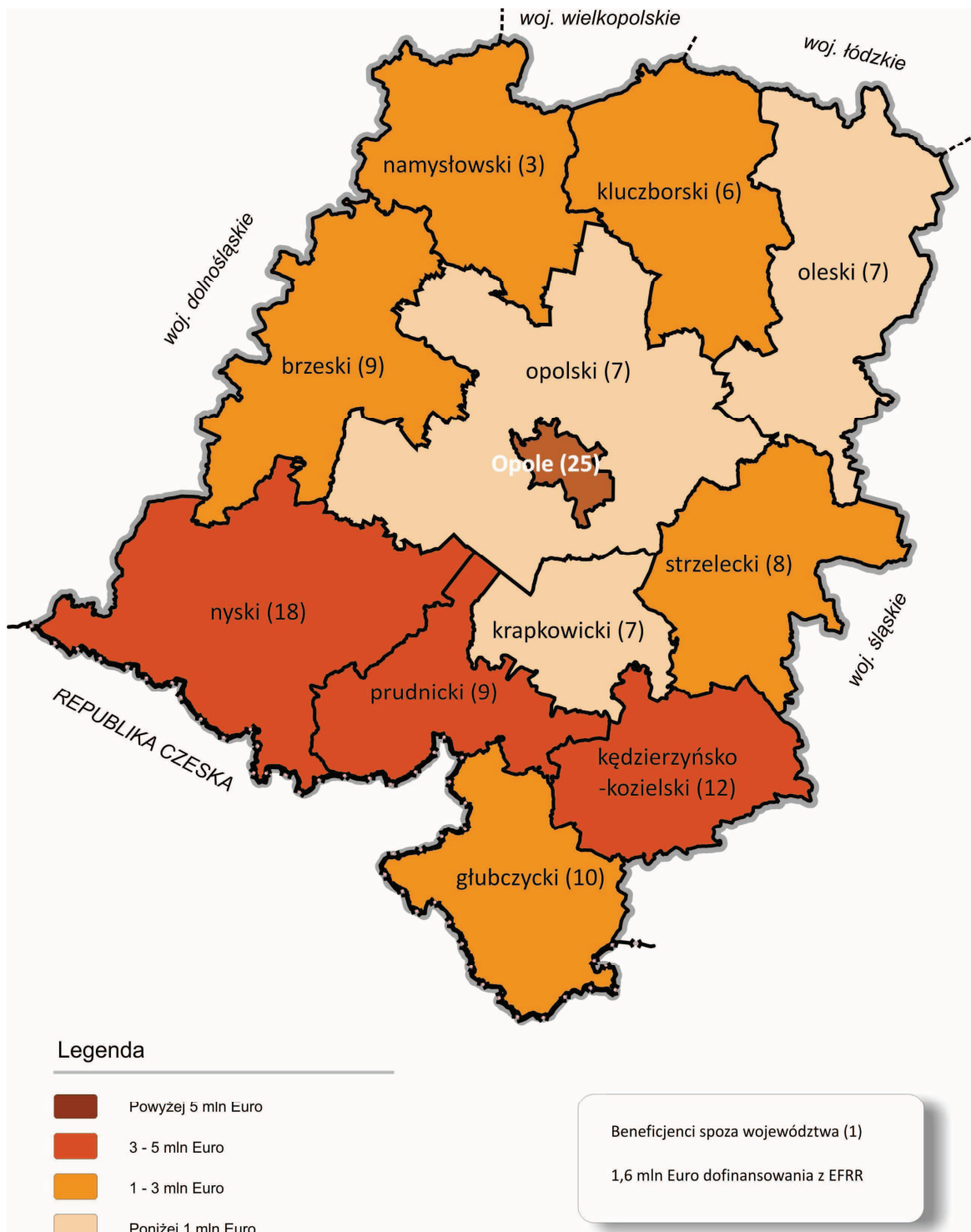
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Projekty w zakresie wsparcia infrastruktury edukacyjnej, bazy medycznej w regionie i kultury oraz ochrony dziedzictwa kulturowego realizują beneficjenci z wszystkich powiatów województwa opolskiego. Ze względu na lokalizację w stolicy województwa wielu instytucji (m.in. uczelni wyższych, szpitali wojewódzkich, instytucji kultury) najaktywniejsi w pozyskiwaniu środków okazali się beneficjenci z **Miasta**

Opola (21,84 mln Euro). Znaczącą kwotę środków pozyskały także powiaty w południowej części województwa: **nyski** (3,58 mln Euro), **prudnicki** (3,47 mln Euro) i **kędzierzyńsko-kozielski** (3,00 mln Euro) – *Mapa 10*.

Około **92%** (40,25 mln Euro) środków skierowano na realizację inwestycji na obszarach miejskich, natomiast ponad **8%** (3,69 mln Euro) na terenach wiejskich.

Mapa 10. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 5 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)

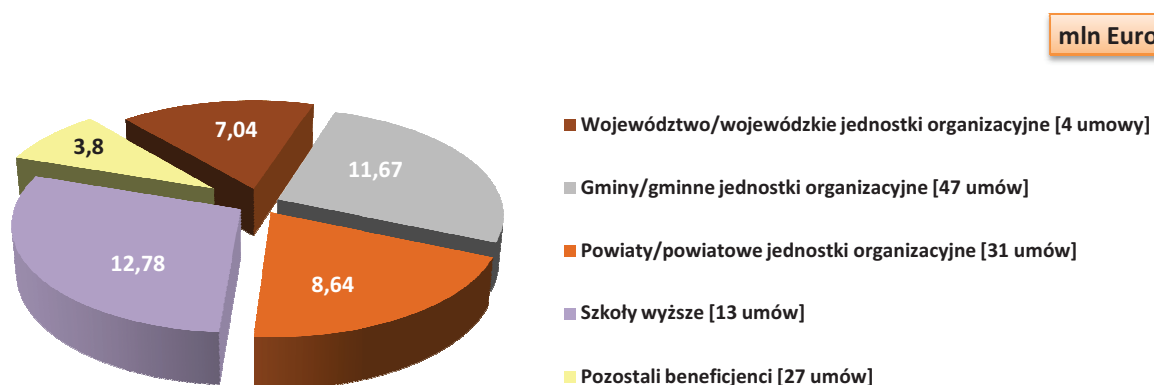
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Ze względu na wielość dziedzin, które otrzymują wsparcie w ramach Osi priorytetowej 5, lista beneficjentów jest bardzo zróżnicowana. Największą kwotę środków pozyskały szkoły wyższe (ponad **29%**), w tym największe opolskie uczelnie: Uniwersytet Opolski i Politechnika Opolska.

Znaczącą pulę środków (ponad **62%**) pozyskały także jednostki samorządu terytorialnego wszystkich szczebli, realizując w ramach projektów swoje zadania z zakresu edukacji, zdrowia czy kultury na poziomie regionalnym i lokalnym.

Okolo **4% środków** pozyskały niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej na unowocześnienie infrastruktury medycznej i poprawę jakości świadczonych usług, natomiast okolo **2% środków** trafiło do kościołów i związków wyznaniowych (0,69 mln Euro) na wsparcie prac konserwatorskich oraz działania ochronne zapobiegające degradacji zabytkowych obiektów.

Wykres 47. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 5

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania Osi priorytetowej 5 w okresie sprawozdawczym

Nabory wniosków

⇒ w okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono naboru wniosków w ramach Osi priorytetowej 5;

Wnioski złożone

⇒ w okresie sprawozdawczym nie zostały złożone wnioski o dofinansowanie;

⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **5 wniosków** o całkowitej wartości **0,58 mln Euro** [2,42 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **0,49 mln Euro** [2,05 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zaakceptowano **6 projektów** o całkowitej wartości **0,83 mln Euro** [3,48 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR wyniosła **0,63 mln Euro** [2,65 mln PLN].

Podpisane umowy

⇒ zawarto **5 umów** o całkowitej wartości **0,58 mln Euro** [2,42 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR wyniosła **0,48 mln Euro** [2,03 mln PLN].

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **2,48 mln Euro** [10,39 mln PLN], co stanowi okolo **6%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 5.

Tabela 66. Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 5 w okresie sprawozdawczym

[mln Euro]

Nr i nazwa działania/poddziałania	Dofinansowanie EFRR	Stopień realizacji zobowiązań w ramach działania	Stopień realizacji zobowiązań w ramach Osi priorytetowej
5.1.1 Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej	1,50	8,85%	3,42%
5.1.2 Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej	0,30	9,48%	0,69%
5.2.2 Ambulatoryjna opieka medyczna	0,03	1,10%	0,06%
5.3 Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego	0,65	5,14%	1,48%
OGÓŁEM	2,48	-	5,65%

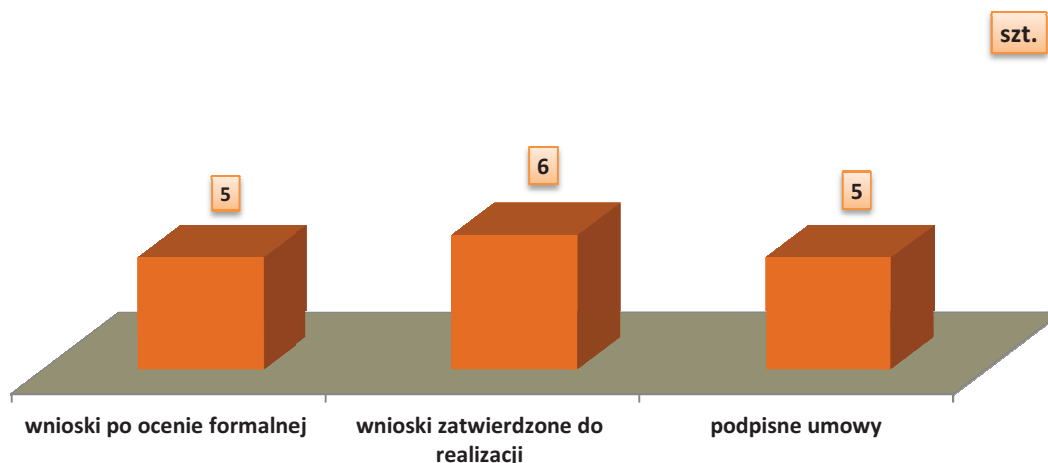
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **2,51 mln Euro** [10,55 mln PLN], co stanowi około **6%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 5.

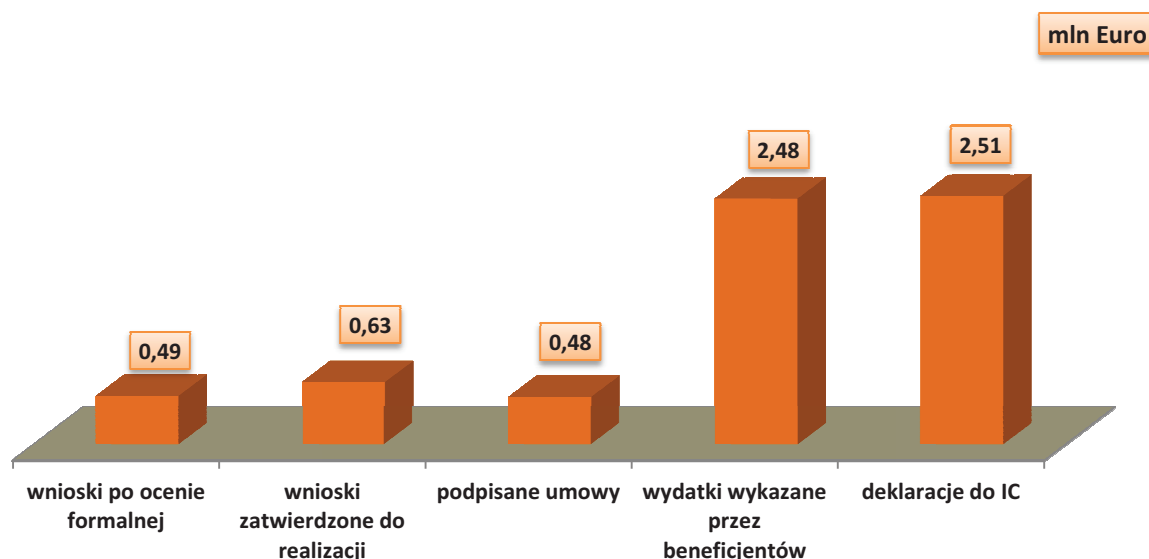
Informacje nt. stanu wdrażania Osi w okresie sprawozdawczym przedstawiono na Wykresach 48-49.

Wykres 48. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 5 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 49. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 5 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Planowane nabory

Zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z dnia 27 stycznia 2014 r.*, w kolejnym okresie sprawozdawczym nie planuje się przeprowadzenia naborów wniosków w ramach Osi priorytetowej 5.

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na kategorie interwencji

Działania wspierane w ramach priorytetów XI *Kultura i dziedzictwo kulturowe* i XII *Bezpieczeństwo zdrowotne i poprawa efektywności systemu ochrony zdrowia* PO liŚ 2007-2013 są dopełnieniem inwestycji dofinansowanych w ramach Osi priorytetowej 5 RPO WO 2007-2013.

W ramach Działania 11.2 *Rozwój oraz poprawa stanu infrastruktury kultury o znaczeniu ponadregionalnym* w województwie opolskim podpisano 3 umowy o dofinansowanie w ramach których wsparcie otrzymały 3 instytucje kultury o znaczeniu ponadregionalnym: Amfiteatr Tysiąclecia w Opolu, Filharmonia Opolska oraz Opolski Teatr Lalki i Aktora im. Alojzego Smolki. Do końca 2013 roku zakończyła się realizacja 2 projektów, natomiast w ramach inwestycji pn: *Przebudowa wnętrza i elewacji frontowej budynku głównego Opolskiego Teatru Lalki i Aktora im. Alojzego Smolki w Opolu oraz powiększenie holu przy malej scenie* planowany okres zakończenia realizacji projektu przypada na 2014 rok.

W ramach działania 12.1 *Rozwój systemu ratownictwa medycznego* oraz działania 12.2 *Inwestycje w infrastrukturę ochrony zdrowia o znaczeniu ponadregionalnym* PO liŚ 2007-2013 na terenie województwa opolskiego zrealizowano 13 projektów dotyczących rozwoju systemu ratownictwa medycznego i ochrony zdrowia. W wyniku realizacji inwestycji zbudowano lądowiska dla śmigłowców sanitarnych w Opolu, Oleśnie i Nysie, wyposażono Szpitalne Oddziały Ratunkowe w 6 miastach powiatowych, zakupiono także kilka nowych specjalistycznych ambulansów ratowniczych.

Działania z zakresu wspierania lokalnych przedsięwzięć kulturalnych realizowane są w ramach PROW 2007-2013 za pomocą tzw. *małych projektów*. Łącznie podpisano **778 umów** na kwotę około 3 mln Euro w ramach których realizowane są m.in. działania mające na celu podnoszenie jakości życia społeczności lokalnej (szkolenia, imprezy kulturalne, sportowe i rekreacyjne, zagospodarowanie przestrzeni publicznej); rozwijanie aktywności społeczności lokalnej, rozwijanie turystyki i rekreacji, zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego (np. odnowa zabytków, kultywowanie miejscowych tradycji) czy promowanie lokalnego dziedzictwa przyrodniczego i krajobrazowego.

Tabela 67. Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu infrastruktury społecznej i kultury

[mln Euro]

Kod	Temat priorytetowy/działanie	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2007-2013			
<i>Kultura</i>			
59	Rozwój infrastruktury kulturalnej	3	8,39
<i>Inwestycje w infrastrukturę społeczną</i>			
76	Infrastruktura ochrony zdrowia	12	6,42
RAZEM		15	14,81
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013			
413	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (małe projekty)	778	2,88
RAZEM PO		793	17,69

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Indywidualne projekty kluczowe

W ramach Osi priorytetowej 5 realizowane są projekty kluczowe w obszarze profilaktyki i ochrony zdrowia mieszkańców oraz nauki i szkolnictwa wyższego.

Realizacja projektu w obszarze ochrony zdrowia została zakończona w 2010 roku. Dzięki realizacji projektu liczba osób korzystających z usług placówek medycznych wyniosła **40 000 osób** na rok. Ponadto, poprawie uległy warunki doskonalenia zawodowego lekarzy, pielęgniarek i innych pracowników medycznych, w tym realizacji staży specjalistycznych, co pozwoli zatrzymać wyszkoloną kadrę medyczną w regionie. W 5 największych szpitalach wojewódzkich utworzono m.in. ośrodek wczesnej interwencji inwazyjnej w ostrych zawałach mózgu, centrum aktywnego porodu i rodzicielstwa oraz leczenia niemowląt zagrożonych niepełnosprawnością; rozbudowano onkologiczny kompleks zabiegowy-diagnostyczny; wyposażono kardiochirurgiczną salę operacyjną i odcinek intensywnej opieki pooperacyjnej na oddziale neurochirurgii.

W roku 2012 zakończono drugą z inwestycji kluczowych realizowanych w ramach Osi priorytetowej 5. Projekt pn *Budowa skrzydła dydaktycznego budynku Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej w Opolu przy ulicy Katowickiej 48* był odpowiedzią na wzrastające znaczenie kierunków technicznych na ogólnokrajowym i europejskim rynku pracy, niewystarczającą liczbę kształconych inżynierów w skali całego kraju, chęć rozwoju kluczowych dla rozwoju gospodarki województwa opolskiego kierunków studiów oraz stworzenie profesjonalnej bazy badawczej.

Realizacja projektu w znacznym stopniu poprawiła infrastrukturę dydaktyczną i naukowo-badawczą Wydziału Budownictwa Politechniki Opolskiej stwarzając warunki do nowoczesnego i interaktywnego kształcenia, a w efekcie zwiększenia liczby wysokowykwalifikowanych specjalistów w dziedzinie budownictwa. Ponadto, stworzenie nowych miejsc nauki i pracy, utworzenie specjalistycznych pracowni, będzie skutkowało poszerzeniem oferty prowadzonych badań. Zrealizowany projekt służyć będzie zarówno studentom (**1343 studentów** korzystających z efektów projektu), jak i nauczycielom akademickim.

Tabela 68. Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 5 RPO WO 2007-2013

[mln Euro]

Nr i nazwa poddziałania	Liczba projektów	Wartość EFRR
5.1.1 Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej	1	2,70
5.2.1 Stacjonarna opieka medyczna	1	6,24
RAZEM	2	8,94

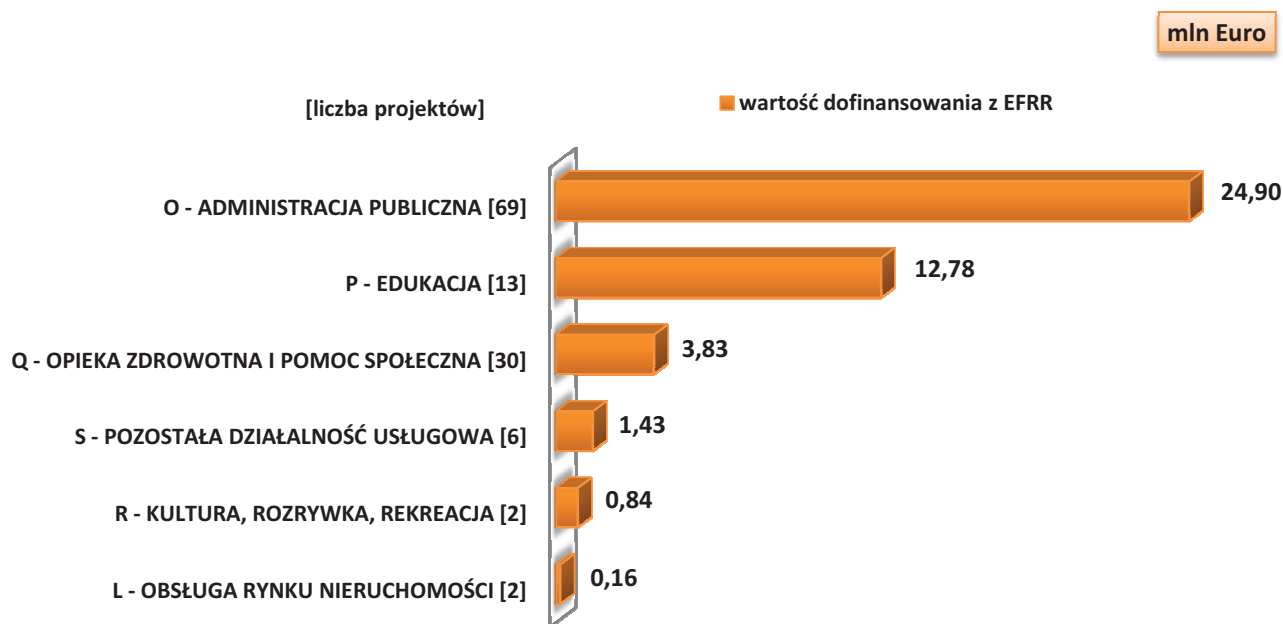
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

W ramach Osi priorytetowej 5 realizowane są działania z zakresu edukacji, ochrony zdrowia oraz kultury. Największą ilość i wartość stanowią umowy podpisane z jednostkami samorządu terytorialnego – 69 umów o wartości dofinansowania z EFRR 24,90 mln Euro. Kolejną grupę stanowią uczelnie wyższe Opolszczyzny (Sekcja P *Edukacja*), które otrzymały około 12,78 mln Euro. Ponad 3,83 mln Euro pozyskały jednostki działające w sektorze ochrony zdrowia (Sekcja Q *Opieka zdrowotna i pomoc społeczna*), natomiast 1,43 mln Euro organizacje religijne, fundacja i stowarzyszenie (Sekcja S *Pozostała działalność usługowa*).

Szczegółowy podział projektów na sektory gospodarki w ramach Osi priorytetowej 5 przedstawia Wykres 50.

Wykres 50. Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 5 wg Sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Analiza jakościowa

Dla zmierzenia wpływu projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 na obszar edukacji, zdrowia i kultury zaplanowano realizację 8 wskaźników produktu i 4 wskaźników rezultatu.

Obecnie wszystkie wskaźniki produktu i rezultatu są realizowane w ramach **122** projektów (**58** z zakresu edukacji, **38** z zakresu ochrony zdrowia, **16** z zakresu dziedzictwa kulturowego i naturalnego i **10** z zakresu kultury). Od początku wdrażania Programu zakończyła się realizacja **108** projektów, w tym **48** z zakresu edukacji, **37** z zakresu ochrony zdrowia, **14** z zakresu dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz **9** z zakresu instytucji kultury.

Poziom realizacji wskaźników, wyznaczonych jako mierniki celów Osi priorytetowej 5 zaprezentowany został w Tabeli 69. Wartości wskaźników produktu i rezultatu zostały przedstawione w oparciu o podpisane umowy o dofinansowanie oraz zatwierdzone wnioski o płatność końcową.

Tabela 69. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 5 od uruchomienia Programu

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki produktu						
5.1	Liczba projektów z zakresu edukacji [szt.]	44	48	109,1	58	131,8
5.2	Liczba placówek oświatowych objętych wsparciem [szt.]	119	119	100,0	134	112,6
5.3	Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia [szt.]	37	37	100,0	38	102,7

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
5.4	Liczba placówek medycznych objętych wsparciem, w tym: [szt.]	69	69	100,0	70	101,4
a	szpitale i kliniki [szt.]	18	18	100,0	18	100,0
5.5	Liczba zakupionego sprzętu medycznego [szt.]	502	501	99,8	503	100,2
5.6	Liczba projektów w zakresie dziedzictwa kulturowego oraz naturalnego [szt.]	16	14	87,5	16	100,0
5.7	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem [szt.]	9	8	88,9	9	100,0
Wskaźniki rezultatu						
5.8	Liczba studentów korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów [osoby/rok]	24 798	24 770	99,9	23 938	96,5
5.9	Liczba uczniów i słuchaczy korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów [osoby/rok]	41 700	40 867	98,0	36 763	88,2
5.10	Potencjalna liczba specjalistycznych badań medycznych, które zostaną wykonane zakupionym sprzętem [szt./rok]	316 904	325 748	102,8	321 904	101,6
5.11	Liczba osób odwiedzających obiekty dziedzictwa kulturowego objęte wsparciem [osoby/rok]	348 933	347 482	99,6	348 933	100,0

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Zgodnie z danymi w Załączniku IV.

W ramach podpisanych umów nie zidentyfikowano wskaźników, których realizacja wskazywałaby na zbyt niski poziom ich planowanego wykonania, a tym samym ryzyko nieosiągnięcia założonych wartości docelowych. Poziom ich realizacji wg stanu na 31 grudnia 2013 r. waha się między 88,2% a 131,8%. Porównując to z ponad **100%** poziomem kontraktacji w ramach Osi 5, wszystkie wskaźniki powinny zostać osiągnięte.

Również poziom osiągniętych wskaźników jest adekwatny do poziomu dokonanych w ramach Osi priorytetowej 5 płatności (**94%**). Tym samym nie identyfikuje się ryzyka dla osiągnięcia wskaźników. Najniższy poziom osiągnięcia wskaźnika wynosi 87,5%, co ocenia się jako niezagrażenie osiągnięcia wskaźnika.

Poniżej zaprezentowano analizę poszczególnych wskaźników, realizowanych w ramach osi priorytetowej 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe*.

✓ **Liczba projektów z zakresu edukacji**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej* oraz 5.1.2 *Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 109,1% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 131,8% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba placówek oświatowych objętych wsparciem**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej* oraz 5.1.2 *Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej*;

- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 100% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 112,6% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba projektów z zakresu ochrony zdrowia**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.2.1 *Stacjonarna opieka medyczna* oraz 5.2.2 *Ambulatoryjna opieka medyczna*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 100% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 102,7% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba placówek medycznych objętych wsparciem, w tym:**

– **szpitale i kliniki**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.2.1 *Stacjonarna opieka medyczna* oraz 5.2.2 *Ambulatoryjna opieka medyczna*, natomiast podwskaźnik dotyczy tylko poddziałania 5.2.1;
- zarówno wartość wskaźnika, jak i wartość podwskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego, wynosi 100% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 101,4%, a podwskaźnik 100% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba zakupionego sprzętu medycznego**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.2.1 *Stacjonarna opieka medyczna* oraz 5.2.2 *Ambulatoryjna opieka medyczna*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 99,8% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100,2% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba projektów w zakresie dziedzictwa kulturowego i naturalnego**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 5.3 *Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 87,5% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba instytucji kultury objętych wsparciem**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 5.3 *Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 88,9% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba studentów korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 99,9% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 96,5% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba uczniów i słuchaczy korzystających z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej* oraz 5.1.2 *Wsparcie lokalnej infrastruktury edukacyjnej*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 98% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 88,2% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Potencjalna liczba specjalistycznych badań medycznych, które zostaną wykonane zakupionym sprzętem**

- wskaźnik realizowany jest w ramach poddziałania 5.2.1 *Stacjonarna opieka medyczna* oraz 5.2.2 *Ambulatoryjna opieka medyczna*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 102,8% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 101,6% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba osób odwiedzających obiekty dziedzictwa kulturowego objęte wsparciem**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 5.3 *Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 99,6% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

- ⇒ *Szczegółowe informacje nt. wkładu Osi priorytetowej w promowanie równości szans – punkt 2.2.1 Zasada równości szans*
- ⇒ *Szczegółowe wnioski dla dalszej realizacji Osi – Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi*

Obszar: Infrastruktura edukacyjna [działanie 5.1]

Województwo opolskie jest regionem o specyficznej sytuacji demograficznej. Opolszczyzna systematycznie wyludnia się a struktura wieku ludności zmienia się niekorzystnie. Część przyczyn takiego stanu rzeczy to m.in. niestabilność miejsc pracy, nieadekwatna dostępność mieszkań a także infrastruktury społecznej i technicznej. Jednym z warunków budowy i rozwoju nowoczesnej, konkurencyjnej w skali Unii Europejskiej gospodarki jest poprawa jakości zasobów ludzkich, rozumiana jako wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców regionu. Region charakteryzuje się najniższym wskaźnikiem osób z wykształceniem wyższym co z kolei skutkuje niedoborem wykwalifikowanych kadr i specjalistów.

Samorząd Województwa Opolskiego mając powyższe na uwadze zdecydował się na wsparcie infrastruktury społecznej, w tym edukacyjnej. Zwrócono przy tym uwagę na wyniki analizy SWOT, która wykazała, iż mocną stroną w regionie jest rozwijające się szkolnictwo wyższe, będące odpowiedzią na wzrastające aspiracje edukacyjne mieszkańców województwa. Działania zmierzające do wsparcia szkolnictwa wyższego spowodowane były także koniecznością podjęcia próby zatrzymania kadr w regionie. Opolszczyzna sąsiaduje bowiem z bardzo atrakcyjnymi pod względem potencjału szkolnictwa wyższego ośrodkami. Dlatego też wiele osób z regionu wybiera studia poza regionem, zwłaszcza w ośrodku wrocławskim.

Poza podniesieniem poziomu szkolnictwa wyższego zwrócono także uwagę na konieczność wsparcia kształcenia ustawicznego i praktycznego, tak aby podnieść poziom dokształcania się obywateli. Wg danych Eurostatu, w 2010 r. roku jedynie 5,3% Polaków uczestniczyło w formach kształcenia ustawicznego, co klasyfikuje nasz kraj bardzo nisko w Unii Europejskiej. Na tym tle jeszcze gorzej wygląda sytuacja województwa opolskiego, dla którego wskaźnik ten wyniósł ok. 4,8%.

Samorząd Województwa Opolskiego założył, iż wsparcie edukacji w ramach RPO WO 2007-2013 będzie miało na celu *podniesienie konkurencyjności zasobów ludzkich na rynku pracy*.

Osiągnięciu założonych celów i zapobiegnięciu zidentyfikowanym zagrożeniom służą m.in. projekty realizowane na poziomie regionalnej i lokalnej infrastruktury edukacyjnej przez opolskie uczelnie wyższe, centra kształcenia praktycznego i ustawicznego oraz placówki oświatowe na poziomie podstawowym, gimnazjalnym i ponadgimnazjalnym.

Od uruchomienia Programu zrealizowano **48** projektów z zakresu infrastruktury edukacyjnej, w tym **24** na poziomie regionalnym oraz **24** na poziomie lokalnym. Nadal trwa realizacja **10 projektów**, w tym **9** na poziomie regionalnym i **1** na poziomie lokalnym.

Przedsięwzięcia dotyczące edukacji wspierane w ramach RPO WO 2007-2013 realizują pierwszy z priorytetów *Strategii Europa 2020*, tj. *Rozwój inteligentny* oraz inicjatywy flagowe, w tym projekt *Młodość w drodze*, którego efekty wdrażania bezpośrednio przekładają się na obszar edukacji. Głównym celem Unii Europejskiej na najbliższe lata jest zbudowanie nowoczesnej gospodarki opartej na wiedzy i innowacjach, konkurencyjnej dla innych gospodarek świata. Inicjatywa *Młodość w drodze* także ma na celu poprawę jakości kształcenia na wszystkich poziomach oraz ułatwienie młodym ludziom dostępu do rynku pracy. Wszystkie przedstawione poniżej projekty wpisują się w założenia *Strategii Europa 2020*. Są one także spójne z zakresem interwencji podejmowanych w priorytecie *Strategii Europa 2020* pn. *Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną*. Realizacja projektów wpłynie na podniesienie kompetencji ludności a tym samym spowoduje ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego oraz ubóstwa tych osób.

Przedsięwzięcia dotyczące wsparcia infrastruktury edukacyjnej w regionie mają na celu zwiększenie dostępności i jakości edukacji w regionie, sprzyjające poprawie atrakcyjności kształcenia na Opolszczyźnie oraz upowszechniania wśród coraz szerszych kręgów społeczeństwa idei *uczenia się przez całe życie*. Działania takie są spójne z założeniami *Krajowego Programu Reform*, który zakłada zmniejszenie w Polsce do 2020 r. do 4,5% odsetka osób wcześniej porzucających naukę oraz zwiększenie do 45% odsetka osób z wykształceniem wyższym w wieku 30-34 lat. Szczególne zadania uwzględniono w działaniu 1.7 *Rozwój i*

modernizacja infrastruktury społecznej, w działaniu 2.3 Nowe kierunki rozwoju innowacyjności oraz działaniu 2.4 Kapitał intelektualny dla innowacyjności.

Działania podejmowane przez IZ RPO WO 2007-2013 są spójne z pkt. 11 *Zaleceń Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2013 r. oraz wspierających opinie Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na lata 2012-2016* dotyczącego konieczności dopasowania edukacji do potrzeb rynku pracy.

Przedsięwzięcia z zakresu edukacji odpowiadają na założenia *Strategii Rozwoju Edukacji na lata 2007-2013* dotyczące poprawy poziomu i jakości wykształcenia, w tym poprzez kształcenie ustawiczne, mające wpływ na rozwój gospodarki i poprawę standardu życia. Szczególny zakres ma *Strategia rozwoju edukacji na obszarach wiejskich na lata 2007-2013*, wskazująca na konieczność wsparcia tego zakresu edukacji. Niestety, wciąż identyfikowane są różnice pomiędzy poziom kształcenia na obszarach wiejskich i w miastach, co ma wpływ na późniejszy poziom życia mieszkańców regionu.

Dokumentem na poziomie regionu, który wskazuje na konieczność inwestowania w edukację, jest *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.* Tematyczne wyzwanie rozwojowe *Przygotowane do rynku pracy aktywne społeczeństwo* wskazuje, iż konieczna jest poprawa jakości kształcenia. Zwrócono także uwagę na szczególną rolę kształcenia zawodowego, stanowiący istotny czynnik przewagi konkurencyjnej. Ponadto w tematycznym wyzwaniu rozwojowym *Konkurencyjna gospodarka oparta na innowacyjności i współpracy z nauką* podnosi się konieczność wsparcia nauki i edukacji w celu zbudowania gospodarki opartej o innowacje i wzmocnionej o potencjał badawczo-rozwojowy. Bo tylko konkurencyjna, oparta na wiedzy i innowacyjności, nowoczesna gospodarka jest istotnym czynnikiem warunkującym rozwój regionu, a w konsekwencji także wysoki standard życia mieszkańców.

Projekty realizowane w ramach Osi priorytetowej 5 realizują zadania mające na celu przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu. W szczególności projekty realizowane w ramach kat. interwencji 75 przyczyniają się do działań, które zostały zidentyfikowane jako działania redukujące ubóstwo, sprzyjające włączeniu społecznemu i ograniczające biedę, patologię na terenach objętych wsparciem tj. m.in. ograniczanie bezrobocia w tym poprzez wsparcie adekwatnej do rynku pracy edukacji, wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym.

Wszystkie projekty z zakresu edukacji, zakończone w okresie sprawozdawczym (opisane poniżej) sprzyjały działaniom niwelującym skutki ubóstwa.

W ramach **48** zakończonych projektów z zakresu edukacji:

- wsparciem objęto **119** placówek oświatowych o zasięgu regionalnym i lokalnym, co stanowi 100% założonej na etapie programowania wartości docelowej określonej dla 2015 r.;
- **27** obiektów zostało dostosowanych dla potrzeb osób niepełnosprawnych;
- z infrastruktury wspartej w wyniku realizacji projektów korzysta rocznie: **24 770** studentów (co stanowi 99,9% zakładanej wartości docelowej w 2015 r.) oraz **40 867** uczniów i słuchaczy (co stanowi 98% zakładanej wartości docelowej w stosunku do 2015 r.).

Potencjał szkolnictwa wyższego w regionie jest adekwatny do jego wielkości i zapotrzebowania. W regionie funkcjonuje 6 uczelni wyższych oraz filie/oddziały jednostek spoza regionu. Odpowiada to aktualnym trendom, w 2010 r. w województwie opolskim studiowało ok. 40 tys. osób. Niepokojąca jest jednak struktura kierunków wybieranych przez młodych ludzi. Ponad połowa spośród maturzystów wybiera kierunki pedagogiczne, społeczne, humanistyczne i ekonomiczno-administracyjne, co nie zawsze gwarantuje uzyskanie i utrzymanie pracy. Wśród bezrobotnych 9,3% stanowią osoby z wyższym wykształceniem. Charakterystyczną cechą polskich uczelni jest także fakt, iż nie przygotowują one dobrze do przyszłych obowiązków zawodowych.

Oferta edukacyjna powinna być atrakcyjna i zróżnicowana, należy bowiem pamiętać, iż podstawowym zadaniem systemu nauki nie jest pozyskanie dyplomu ale przede wszystkim przygotowanie do skutecznego i efektywnego funkcjonowania na rynku pracy. Dlatego też w ramach RPO WO 2007-2013 zwracano szczególną uwagę na wsparcie ukierunkowane na efektywną edukację, odpowiadającą rygorom lokalnego rynku pracy.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja 2 projektów z zakresu szkolnictwa wyższego. Oba dotyczyły wyposażenia laboratoriów a poprzez to wzmocnienie zaplecza dydaktycznego największych opolskich uczelni tj. Uniwersytetu Opolskiego oraz Politechniki Opolskiej.

W ramach projektu Politechniki Opolskiej zakupiono sprzęt do sal dydaktycznych dla Wydziałów Mechanicznego, Budownictwa oraz Inżynierii Produkcji i Logistyki oraz wyposażono laboratorium dla nowego kierunku Technologia żywności i żywienia człowieka. Realizacja projektu znacznie podniosła poziom prowadzonych zajęć dydaktycznych dzięki zapewnieniu nauczycielom akademickim sprzętu adekwatnego do wykorzystywanego obecnie w gospodarce w procesie produkcyjnym. Z pewnością nie będzie to bez znaczenia dla podniesienia poziomu wykształcenia i umiejętności zawodowych absolwentów politechniki. Tym bardziej, iż z efektów projektu korzysta **3 400 studentów** kierunków technicznych.

Natomiast Uniwersytet Opolski w ramach projektu *Budowa Laboratorium Biotechnologii Uniwersytetu Opolskiego – etap II, wyposażenie obiektu dydaktycznego*, zakupił i w pełni wyposażył laboratoria chemiczne i pomieszczenia dydaktyczne Samodzielnej Katedry Biotechnologii i Biologii Molekularnej. Realizacja projektu jest bardzo istotna dla podniesienia warunków kształcenia, tym bardziej iż odbywa się ona na kierunkach ważnych dla regionu. Zarówno obszar chemiczny, jak i rolno-spożywczy należą do kluczowych obszarów rozwoju z uwzględnieniem technologii i wiedzy specyficznej dla regionu, tzw. specjalizacji regionalnych. Tym samym projekt jest pozytywnym elementem obserwowanych w nauce tendencji, polegających na zmianie polityki edukacyjnej na ukierunkowaną coraz mocniej gospodarkę opartą na wiedzy. Dzięki realizacji projektu **1 740 studentów** otrzyma wykształcenie adekwatne do potrzeb rynku pracy, zwiększając tym samym poziom innowacyjności opolskiej gospodarki.

Zgodnie ze *Strategią Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.* wśród szans rozwojowych regionu wymienia się wzrost presji na kształcenie ustawiczne i praktyczne, co powinno także służyć rozwiązaniu problemu niedopasowania strukturalnego pomiędzy popytem a podażą na rynku pracy. Tym bardziej, iż wśród opolskiej młodzieży zauważalne jest wyższe, niż w kraju, zainteresowanie kształceniem zawodowym, zarówno zasadniczym, jak i w technikum. Wzrasta też poziom absolwentów gimnazjów decydujących się na naukę w zasadniczych szkołach zawodowych (z 18% w 2002 r. do 22% w 2010 r.). Tendencje takie zauważył także Samorząd Województwa Opolskiego, który w ramach poddz. 5.1.1 *Wsparcie regionalnej infrastruktury edukacyjnej* dwa nabory wniosków dedykował placówkom CKU i CKP.

Zalecenia Rady w sprawie krajowego programu reform Polski z 2013 r. oraz wspierających opinie Rady na temat przedstawionego przez Polskę programu konwergencji na lata 2012-2016 wskazują także na konieczność lepszego dopasowania edukacji do rynku pracy, w szczególności poprzez zwiększenie dostępności nauczania zawodu oraz uczenia się poprzez praktykę w celu zacieśnienia współpracy między szkołami a pracodawcami oraz poprawy jakości nauczania. Tym samym działania podejmowane przez IZ RPO WO 2007-2013 w ramach poddz. 5.1.1 w zakresie CKU i CKP odpowiadają na zalecenia Rady.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja 5 projektów z zakresu kształcenia ustawicznego i praktycznego. Wszystkie przedsięwzięcia polegały na doposażeniu sal dydaktycznych. W większości doposażono pracownie mechaniki samochodowej, automatyki, układów mechanicznych, obrabiarek i obróbki wiórowej, elektryczne i budowlane. Takie ukierunkowanie jest zgodne z zidentyfikowanymi w *Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.* specjalizacjami regionalnymi, gdzie wśród obszarów kluczowych wskazano obszar budowlany wraz z przemysłem mineralnym i usługami budowlanymi oraz maszynowym i elektromaszynowym.

Z danych dotyczących bezrobocia wynika, iż w województwie opolskim w 2012 r. bezrobotni z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz policealnym, średnim zawodowym, stanowili blisko 50% wszystkich bezrobotnych. Nasuwa się przypuszczenie, że absolwenci szkół zawodowych nie zostali wyposażeni w umiejętności przydatne na współczesnym rynku pracy. Warunkiem koniecznym do zmiany istniejącego stanu rzeczy, wyrażającego się wysokim poziomem bezrobocia wśród absolwentów szkół zawodowych jest przystosowanie oferty edukacyjnej do aktualnych potrzeb i wymagań pracodawców na lokalnym rynku. Zmieniające się wymagania pracodawców wymuszają dynamiczną reakcję placówek prowadzących kształcenie, w taki sposób, aby absolwenci tych placówek wyposażeni byli w umiejętności aktualnie poszukiwane przez pracodawców. Dotychczasowe badania wskazywały bowiem na niewystarczające dopasowanie kierunków kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy oraz stosunkowo

dużą powtarzalność zawodów w ofercie różnych szkół ponadgimnazjalnych, spowodowane niejednokrotnie nieracjonalnymi preferencjami młodzieży dotyczące kierunku kształcenia i wyboru szkoły²³.

W ramach zakończonych projektów wsparto 5 placówek oświatowych poprzez zakup 561 sztuk zakupionego wyposażenia, z którego skorzysta 2 140 uczniów. Odpowiednio wyposażone placówki są w stanie elastycznie dostosowywać profil kształcenia do wymogów rynku. Koniecznym jest bowiem umożliwienie uczniom dostępu do nowoczesnych technologii, z którymi absolwent będzie miał do czynienia w zakładach pracy lub w swojej firmie.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się ponadto realizacja 2 projektów z zakresu lokalnej infrastruktury edukacyjnej, w ramach której realizowane są projekty podnoszące standard infrastruktury placówek edukacyjnych na poziomie podstawowym i gimnazjalnym, w celu dostosowania ich do współczesnych wymagań i nowych metod nauczania, głównie poprzez zakup wyposażenia inwestycyjnego przeznaczonego do celów dydaktycznych, w tym narzędzi ICT.

Województwo opolskie charakteryzuje się gęstą, równomiernie rozmieszczoną siecią szkół i placówek edukacyjnych. W roku szkolnym 2010/2011 na terenie województwa funkcjonowały 404 szkoły podstawowe i 169 gimnazja, w których uczyło się proporcjonalnie 52,3 tys. i 31,3 tys. uczniów. Umiejętności opolskich uczniów ocenione na podstawie wyników egzaminów gimnazjalnych nie odbiegają od średniej krajowej. Niemniej jednak w Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r. wskazano, iż warto podjąć dodatkowe działania poprawiające bazę szkół i placówek oświatowych, celem wyrównania szans edukacyjnych młodzieży z różnych obszarów województwa (miasto – wieś), a także w odniesieniu do różnych typów szkół.

Zakończone projekty dotyczyły doposażenia szkół w Gminie Grodków i Gminie Krapkowice, i miały na celu podniesienie poziomu kształcenia uczniów, w tym z wykorzystaniem nowoczesnych technologii. Szczególnie interesujący projekt zrealizowała Gmina Krapkowice - *Zakup nowoczesnego sprzętu dla szkół w celu poprawy lokalnej infrastruktury edukacyjnej Gminy Krapkowice*, w ramach którego zakupiono 17 zestawów interaktywnych, składających się z tablicy interaktywnej, laptopa i projektora. Beneficjent zwrócił uwagę na konieczność wsparcia dzisiejszego procesu edukacji nowoczesnymi technologiami, wspierającymi pobudzenie u dzieci umiejętności wykorzystania technologii komunikacyjno – informatycznych. Badanie analizujące wpływ wykorzystania nowoczesnych technologii, w tym tablic interaktywnych, prowadzone w Wielkiej Brytanii, wykazało, iż stosowanie tablic ma korzystny wpływ na koncentrację, uwagę, motywację i chęć współpracy ze strony uczniów. Wykazano zwiększoną skuteczność nauczania pojęć złożonych i abstrakcyjnych, takich, jak matematyka i nauki przyrodnicze. Nowoczesne technologie mają zatem pozytywny wpływ na poprawę wyników nauczania, w szczególności matematyki, przyrody i języków obcych, co ma zdecydowane konsekwencje w podnoszeniu kompetencji oraz budowaniu kapitału na przyszłość. Ponadto pozwalają wzmocnić zdolności uczniów do wykonywania zadań wymagających samodzielnego myślenia, co badania ogólnokrajowe wskazują jako ważny element podnoszenia jakości edukacji²⁴. Ponadto zakończone projekty zrealizowane zostały w mało rozwiniętych ośrodkach, częściowo na terenach wiejskich, gdzie identyfikuje się niekorzystne zjawiska na rynku pracy. *Raport o stanie edukacji 2010* akcentuje również potrzebę wyrównywania szans edukacyjnych, czyli zmniejszania wpływu różnic w zasobach materialnych i kulturowych, na możliwości zdobywania wiedzy i umiejętności potrzebnych do osiągnięcia satysfakcjonującej jakości życia, także w sferze zawodowej.

Wyniki *Ewaluacji działań podejmowanych na rzecz edukacji w ramach EFS i EFRR w województwie opolskim* wskazują, na podstawie przeprowadzonych ankiet, na konieczność kontynuowania działań związanych ze wzmocnieniem bazy edukacyjnej, w tym doposażenie placówek oświatowych, w szczególności o narzędzia nowych technologii oraz zaplecze sportowe.

W wyniku 2 zakończonych w okresie sprawozdawczym projektów wsparciem objęto 8 placówek oświatowych szczebla podstawowego i gimnazjalnego, w tym 1 dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych. Z efektów projektów korzysta blisko 2 800 uczniów.

²³ Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego: *Kształcenie w województwie opolskim a rynek pracy*, Opole 2010.

²⁴ Instytut Badań Edukacyjnych: *Raport o stanie edukacji 2010*, Warszawa 2011, s. 137, 146

Jakość życia uzależniona jest od takich czynników jak: sytuacja finansowa, satysfakcja z pracy, życie rodzinne, ale także stan zdrowia i dostęp do usług medycznych. Poziom świadczonych usług medycznych w regionie stanowi o subiektywnej ocenie jakości życia w danym województwie. Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r. identyfikuje w regionie rozbudowaną sieć szpitali o dobrej dostępności terytorialnej oraz dobrym stanie infrastruktury, wyposażenia i dostępności do nowoczesnej aparatury medycznej w placówkach lecznictwa szpitalnego. Jednocześnie zwraca się uwagę na niedobory w liczbie specjalistów, spadek zainteresowania kształceniem w zakresie pielęgniarstwa i położnictwa, brak dyżurujących w województwie zespołów lotniczych a także niski rozwój usług opiekuńczo-leczniczych i terminalnych. Usługi ochrony zdrowia muszą ponadto być na bieżąco dostosowywane do zmiennych demograficznych. Wydłużające się trwanie życia wiąże się z popytem na nowe usługi medyczne i opiekuńcze.

Stan infrastruktury zdrowia w województwie opolskim jest na bieżąco monitorowany, w szczególności w zakresie dostosowania do wymogów ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 217) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz. U. z 2012 r., poz. 739). Strategia ochrony zdrowia dla województwa opolskiego na lata 2014-2020²⁵ wskazuje, iż dla stanu infrastruktury ochrony zdrowia w regionie duże znaczenie miały środki unijne 2007-2013, dzięki którym prowadzono systematyczne działania restrukturyzacyjne w szpitalach i placówkach ambulatoryjnych. Dzięki inwestycjom wprowadzono nowe procedury medyczne a istniejące usprawniono.

Należy jednocześnie pamiętać, iż słaba kondycja zdrowotna społeczeństwa jest często powodem ubóstwa, ponieważ wpływa na mniejsze zdolności podjęcia zatrudnienia, a ponadto generuje koszty opieki. Tym samym zmniejszanie zachorowalności oraz zapewnienie lepszego dostępu do usług medycznych jest jednym z elementów walki z ubóstwem. Strategia ochrony zdrowia dla województwa opolskiego na lata 2014-2020 wskazuje, iż stan zdrowia ludności po 2000 r. stopniowo się poprawiał, ale poprawa ta była wolniejsza niż w latach 90-tych XX wieku. Najwięcej kosztów społecznych, tj. pogorszenie jakości i skrócenie życia, oraz ekonomicznych generują choroby cywilizacyjne: nowotwory, gruźlica, choroby tarczycy, cukrzyca, choroby układu krążenia. Szczególnie nowotwory stanowią narastający problem zdrowotny i ekonomiczny. W 2010 r. w województwie opolskim zarejestrowano 3733 zachorowania na nowotwory złośliwe²⁶.

Realizacja zadań dotyczących ochrony zdrowia znalazła odzwierciedlenie wśród wyzwań rozwojowych Strategii Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.: *Atrakcyjne obszary do zamieszkania, inwestowania i wypoczynku*.

Ponadto inwestycje realizowane w ramach działania 5.2 *Rozwój bazy medycznej w regionie* realizują cele Strategii ochrony zdrowia dla województwa opolskiego na lata 2014-2020. W dokumencie tym poza celami związanymi z dalszym rozwojem infrastruktury szpitalnej i ambulatoryjnej, wskazano rozwój obszarów ochrony zdrowia związanych z tendencjami demograficznymi, mającymi istotne znaczenie w regionie, tj. opieka nad matką i dzieckiem, opieka nad osobami starszymi, rozwój opieki długoterminowej i paliatywno-hospicyjnej.

Zadania z zakresu ochrony zdrowia realizują założenia trzeciego priorytetu *Strategii Europa 2020*, tj. *Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną* oraz inicjatywy flagowej *Europejski program walki z ubóstwem*. Działania z zakresu ochrony zdrowia mają na celu poprawę infrastruktury medycznej, rozwój usług medycznych, a tym samym poprawę ich dostępności. Ma to szczególne znaczenie w regionie o negatywnych tendencjach demograficznych, gdzie wyjątkowo wyraźnie zauważa się proces starzenia się społeczeństwa.

Wsparcie ochrony zdrowia w RPO WO 2007-2013 jest ponadto odpowiedzią na działania 1.7 *Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej* oraz 3.1 *Nowoczesny rynek pracy* zaprogramowane w ramach *Krajowym Programie Reform*. Przedsięwzięcia poprawiające infrastrukturę medyczną zapobiegają pogłębianiu się nierówności i sprzyjają włączeniu społecznemu.

²⁵ Przyjęta uchwałą nr 4487/2013 Zarządu Województwa Opolskiego z dnia 23 grudnia 2013 r.

²⁶ Na podstawie opracowania SP ZOZ Opolskiego Centrum Onkologii w Opolu im. prof. Tadeusza Koszarowskiego, Opole 2012.

W celu przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu IZ RPO WO 2007-2013 wspiera inwestycje w ramach Osi 5, w szczególności inwestycje realizujące kat. interwencji 76 przyczyniające się do działań, które zostały zidentyfikowane jako działania redukujące ubóstwo, sprzyjające włączeniu społecznemu i ograniczające biedę, patologię na terenach objętych wsparciem tj. m.in. upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej. Stan zdrowia mieszkańców oraz dostęp do profilaktyki i usług zdrowotnych są czynnikami stanowiącymi o jakości życia w regionie. Zdrowe i aktywne społeczeństwo będzie zdolne do dłuższego funkcjonowania na rynku pracy, co ma bezpośredni wpływ na poziom ubóstwa.

Wszystkie projekty z zakresu ochrony zdrowia zakończone w roku sprawozdawczym i opisane poniżej realizowały założenia związane z niwelowaniem ubóstwa i wykluczeniem społecznym.

Od uruchomienia Programu zrealizowano **37** projektów z zakresu ochrony zdrowia, w tym **13** w ramach stacjonarnej opieki medycznej oraz **24** w ramach ambulatoryjnej opieki medycznej. W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja **2 projektów** z zakresu ambulatoryjnej opieki medycznej.

W ramach zakończonych projektów:

- wsparcie otrzymało **69** placówek medycznych co stanowi 100% w odniesieniu do założonej na etapie programowania wartości docelowej w 2015 r.;
- wsparciem objęto **18** szpitali co stanowi 100% w odniesieniu do założonej na etapie programowania wartości docelowej w 2015 r.;
- przebudowano **9** instytucji ochrony zdrowia;
- zakupiono **501** szt. sprzętu medycznego co stanowi blisko 100% w odniesieniu do założonej na etapie programowania wartości docelowej w 2015 r.;
- na zakupionym lub zmodernizowanym sprzęcie zostało zrealizowanych **325 748** specjalistycznych badań medycznych, co stanowi 102,8% w odniesieniu do założonej na etapie programowania wartości docelowej w 2015 r.;

W ramach stacjonarnej opieki zdrowotnej zakończyła się realizacja wszystkich projektów, w tym także projektu kluczowego obejmującego swym zasięgiem 5 największych opolskich szpitali. W wyniku zakończonych projektów wsparciem objęto **18 szpitali**, zakupiono **255 szt.** specjalistycznej aparatury medycznej, umożliwiającej przeprowadzenie ponad **81 811 tys. badań rocznie**.

Ze względu na choroby cywilizacyjne, w tym coraz częściej występujące nowotwory, wśród zakończonych projektów bardzo istotne dla regionu były projekty szpitali z Nysy, Strzelca Opolskich czy Głuchołaz, które przyczyniają się bezpośrednio do zmniejszenia zachorowalności oraz umieralności z powodu nowotworów płuc, piersi, czy przewodu pokarmowego.

Szczególne znaczenie ma projekt SP ZOZ w Głuchołazach *Poprawa stopnia zdrowotności mieszkańców województwa opolskiego poprzez zwiększenie możliwości wczesnego wykrywania raka płuca*. Nowotwór oskrzeli i płuc w 2010 r. był najczęstszym rodzajem nowotworu diagnozowanym wśród mężczyzn w województwie opolskim (360 zachorowań oraz 381 zarejestrowanych zgonów) oraz drugim wśród kobiet (126 zachorowań i 134 zarejestrowanych zgonów)²⁷. Beneficjent zwrócił uwagę, iż w regionie identyfikuje się: niewystarczającą bazę techniczną sprzętu i aparatury diagnostycznej w służbie zdrowia, wydłużający się czas oczekiwania na badania diagnostyczne, wysoki wskaźnik umieralności mężczyzn i kobiet w wieku produkcyjnym, mała aktywność społeczeństwa w badaniach profilaktycznych chorób układu oddechowego, znaczne koszty farmakoterapii, znaczne koszty ponoszonych badań. W ramach projektu zakupiono sprzęt medyczny, pozwalający na rozszerzenie oferty diagnostycznej i leczenia nowotworu układu oddechowego. Założono, iż rocznie specjalistycznymi badaniami diagnostycznymi objętych może być 1600 osób. Oferta ta skierowana jest do wszystkich mieszkańców województwa, choć skorzystają z niej zapewne głównie mieszkańcy powiatu nyskiego oraz przyległych: prudnickiego i głubczyckiego. Kontynuacją zadań, również ukierunkowaną na niwelowanie zachorowań na raka płuc dedykowany jest projekt ZOZ w Strzelcach Opolskich *Zakup sprzętu do pracowni RTG Zespołu Opieki Zdrowotnej z siedzibą w Strzelcach Opolskich*, który zapewni rozszerzenie możliwości diagnostycznych i leczniczych dla mieszkańców wschodniej części województwa. W ramach projektu zakupione zostanie nowe wyposażenie pracowni RTG wraz z

²⁷ Na podstawie opracowania SP ZOZ Opolskiego Centrum Onkologii w Opolu im. prof. Tadeusza Koszarowskiego, Opole 2012.

dostosowaniem pomieszczeń do nowych funkcji. Założono, że z badań specjalistycznych skorzystało ponad 31 tys. pacjentów.

Kolejnym projektem, dedykowanym niwelowaniu zachorowań na nowotwory był projekt ZOZ w Nysie *Wczesne wykrywanie i leczenie nowotworów przewodu pokarmowego – zakup nowoczesnego sprzętu diagnostycznego – leczniczego*. Istotą projektu jest zapewnienie kompleksowych usług medycznych w zakresie diagnostyki i leczenia nowotworów przewodu pokarmowego cechujących się wysoką jakością i dostępnością dla mieszkańców regionu. Wśród najczęściej występujących w regionie zachorowań na nowotwory pośród kobiet i mężczyzn wymienia się właśnie nowotwory: żołądka, odbytnicy, trzustki czy okrężnicy. Choroby tych narządów najczęściej kończyły się zgonami pacjentów²⁸. Powiat nyski jest najbardziej zaludnionym powiatem województwa opolskiego – ok. 150 tys. mieszkańców co stanowi ok.15% ludności całego województwa. Analizując dane epidemiologiczne na przestrzeni ostatnich 5 lat należy stwierdzić, że powiat nyski charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem zachorowalności oraz zgonów z powodu nowotworów złośliwych w województwie opolskim. Tym samym szczególnie istotne jest zwiększenie profilaktyki oraz możliwości leczenia nowotworów w regionie. W wyniku projektu zakupiono dla 8 placówek medycznych sprzęt medyczny wraz z wyposażeniem do wczesnego wykrywania i leczenia nowotworów przewodu pokarmowego. Dzięki realizacji projektu nastąpiło rozszerzenie zakresu diagnostycznej lokalnych placówek medycznych a tym samym zwiększenie dostępności świadczonych usług dla mieszkańców powiatu nyskiego i sąsiednich, albowiem założono, iż rocznie przeprowadzonych może być 4000 specjalistycznych badań lekarskich.

Kompleksowe podejście do wsparcia opieki zdrowotnej regionu stanowią przedsięwzięcia dotyczące ambulatoryjnej opieki zdrowotnej.

W ramach ambulatoryjnej opieki medycznej w wyniku zakończonych projektów wsparciem objęto **51 placówek medycznych** z niemal wszystkich powiatów województwa opolskiego. Zakupiono **246 szt.** specjalistycznej aparatury medycznej, umożliwiającej przeprowadzenie ponad **244 tys. badań rocznie**. W wyniku realizacji projektów doposażono placówki w specjalistyczny sprzęt medyczny, dokonano modernizacji infrastruktury, dostosowując je do odpowiednich standardów, w tym do potrzeb osób niepełnosprawnych m.in. poprzez instalację wind czy budowę podjazdów lub pochylni.

W okresie sprawozdawczym zakończyła się realizacja 2 projektu. Wśród był projekt, którego beneficjent - NZOS „Ars-Med” z Lubczy cel główny zdefiniował w sposób następujący: poprawa jakości i dostępności ambulatoryjnej opieki medycznej na obszarach wiejskich województwa opolskiego. Zadanie miało niwelować niedostatki w zakresie wyposażenia medycznego skutkujące obniżoną jakością i dostępnością ambulatoryjnej opieki medycznej, w szczególności na obszarach wiejskich będących obszarem działania Przychodni. Dzięki realizacji przedsięwzięcia ograniczono lub w pełni zniwelowano problemy polegające na wydłużonym okresie oczekiwania na świadczenie zdrowotne oraz konieczność kierowania pacjentów do hospitalizacji ze względu na braki sprzętowe do diagnostyki. W ramach projektu zakupiono **10 szt.** sprzętu medycznego, w tym USG, EKG, Spirometry, dzięki którym oszacowano zostanie przeprowadzonych **17 tys. badań** specjalistycznych. Doposażenie Przychodni, mającej swe oddziały w 4 wsiach oraz w Brzegu, spowoduje większą dostępność do specjalistycznych badań, umożliwi wczesne wykrywanie chorób i schorzeń, a tym samym pozwoli na wdrożenie odpowiedniego programu profilaktyki dla pacjenta.

Kolejnym zakończonym w okresie sprawozdawczym projektem jest przedsięwzięcie Optima Medycyna s. a. *Rozbudowa Przychodni w Prudniku w celu poprawy jakości świadczonych usług zdrowotnych, ambulatoryjnej opieki medycznej*. Przedsięwzięcie polega na rozbudowie Przychodni służącej poprawie świadczonych usług medycznych, w tym instalacji windy, poprawiającej dostępność dla osób niepełnosprawnych. Beneficjent zwrócił uwagę na zwiększające się zapotrzebowanie na usługi medyczne wynikające m. in. z tendencji demograficznych polegających na ciągłym procesie starzenia się społeczeństwa. Realizacja projektu przyczyniła się do skorzystania z usług ambulatoryjnej opieki zdrowotnej ponad **19 tys. pacjentom** co przekłada się na blisko **72 tys. udzielonych porad**.

Realizacja zadań wpłynęła na lepsze wykorzystanie i unowocześnienie infrastruktury ochrony zdrowia. Zakres projektów przyczyni się do poprawy dostępności, podniesienia jakości i komfortu specjalistycznych usług medycznych na poziomie podstawowej opieki medycznej, wobec nasilającego się zapotrzebowania na tego

²⁸ Na podstawie opracowania SP ZOZ Opolskiego Centrum Onkologii w Opolu im. prof. Tadeusza Koszarowskiego, Opole 2012.

rodzaju badanie medyczne. Większa dostępność do specjalistycznego badania umożliwi wczesne wykrywanie chorób i schorzeń, a tym samym wdrożenie odpowiedniego programu profilaktyki dla pacjenta. Ma to szczególne znaczenie dla mieszkańców obszarów wiejskich, którzy mają utrudniony dostęp do infrastruktury medycznej oferowanej mieszkańcom miast.

Szczególne znaczenie spośród zrealizowanych projektów mają te wdrożone w powiatach: głubczyckim, prudnickim i nyskim. Od kilku lat obserwuje się wyraźną różnicę w średnich wartościach świadczeń w ambulatoryjnej opiece specjalistycznej realizowanej na rzecz ubezpieczonych. W mieście Opolu wartości te przekraczają o 50% średnią dla całego województwa opolskiego. Natomiast najniższe wartości identyfikuje się właśnie w powiatach głubczyckim (106,61 zł na 1 ubezpieczonego w 2012 r.), prudnickim (11,69 zł) oraz nyskim (112,44 zł). Podjęte przedsięwzięcia wpłyną pozytywnie na rozpowszechnienie świadczeń medycznych.

Obszar: Kultura i dziedzictwo kulturowe [działanie 5.3]

Śląsk Opolski to ziemia pogranicza, kolebka wielokulturowego dziedzictwa, o którym zdecydowała historia. Splot wielu różnych tradycji: polskiej, niemieckiej i czeskiej spowodował, iż kultura województwa opolskiego jest szczególnie bogata i różnorodna. Świadczą o tym zarówno materialne wytwory, jak i niematerialne. Dziedzictwo kulturowe, którego bogactwo często przewyższa stan posiadania innych, znacznie większych i zasobniejszych regionów w Polsce, jest znaczącym czynnikiem rozwoju województwa opolskiego. Wizytówką regionu są liczne kompleksy zabytkowej architektury sakralnej i świeckiej, dzieła architektury dworskiej i budownictwa obronnego a także historyczne układy urbanistyczne i ruralistyczne oraz zespoły komponowanej zieleni. O tożsamości regionalnej świadczy także dbałość o dziedzictwo kultury niematerialnej, łączącej tradycje kultury śląskiej i kresowej, co przejawia się między innymi w specyficznym dla regionu folklorze, obyczajowości, języku i sztuce kulinarnej (kilkadziesiąt produktów tradycyjnej kuchni znalazło się na listach produktów tradycyjnych w regionie, kraju i Europie).

Samorząd Województwa Opolskiego, znając potencjał kulturalny regionu dla RPO WO 2007-2013 zaprojektował działania mające odpowiadać na cele strategiczne, sformułowane w RPO WO 2007-2013 cele strategiczne:

- *Ochrona obiektów dziedzictwa kulturowego oraz dziedzictwa naturalnego o znaczeniu regionalnym;*
- *Wzmocnienie roli kultury jako czynnika wpływającego na kształtowanie atrakcyjnego wizerunku regionu.*

Cele te, jak i realizujące je zadania, miały niwelować zidentyfikowany w analizie SWOT wśród słabych stron województwa zły stan i ograniczoną dostępność zabytków. Działania takie realizuje działanie 5.3 *Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego*. Wsparcie kierowane było na inwestycje w zakresie rozwoju infrastruktury instytucji kultury, ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego i naturalnego, które spowodują wzrost atrakcyjności regionu jako miejsca zamieszkania pracy i wypoczynku. Przedsięwzięcia podejmowane w ramach RPO WO 2007-2013 realizują założenia *Programu opieki nad zabytkami województwa opolskiego na lata 2007-2010* oraz zaktualizowanego *Programu opieki nad zabytkami województwa opolskiego na lata 2011-2014*.

Wspierania obszaru kultury i dziedzictwa kulturowego nie przewidują założenia *Strategii Europa 2020* oraz żadna z realizowanych inicjatyw flagowych. Natomiast *Krajowy Program Reform* w działaniu 1.7 *Rozwój i modernizacja infrastruktury społecznej*, zakłada inwestycje w infrastrukturę społeczną, w tym związaną z kulturą. Zadania takie pozwalają uwolnić potencjał regionów oraz zapobiegają pogłębianiu się nierówności i sprzyjają włączeniu społecznemu. Jednocześnie wskazano w działaniu 2.3 *Nowe kierunki rozwoju innowacyjności* na nowe podejście do polityki innowacyjności, związanej z przemysłem kultury i kreatywności, jako obszarów zarówno tworzenia, jak i wykorzystania innowacyjności.

Od uruchomienia Programu realizowanych jest **26** projektów w ramach działania 5.3 *Rozwój kultury oraz ochrona dziedzictwa kulturowego*, w tym **16** projektów z zakresu dziedzictwa kulturowego oraz naturalnego i **10** z zakresu kultury. Realizacja **23** projektów już się zakończyła, w tym **14** projektów z zakresu dziedzictwa kulturowego i naturalnego oraz **9** projektów z zakresu kultury.

W ramach zakończonych projektów:

- wsparciem objęto **8** instytucji kultury, co stanowi 88,9% w odniesieniu do założonej na etapie programowania wartości docelowej w 2015 r.;
- w **9** obiektach instytucji kultury oraz **7** obiektach dziedzictwa kulturowego został zapewniony dostęp dla osób niepełnosprawnych;
- **40** obiektów/zbiorów zostało poddanych konserwacji, a **10** zostało zabezpieczonych;
- ponad **347 tys. osób** rocznie odwiedzi obiekty dziedzictwa kulturowego objęte wsparciem.

W okresie sprawozdawczym zakończyły się 2 projekty: jeden z zakresu kultury, drugi dziedzictwa kulturowego.

Bardzo ciekawy projekt zrealizował Uniwersytet Opolski tj. *Budowa Studenckiego Centrum Kultury SCK na terenie Uniwersytetu Opolskiego*. Projekt odpowiada na zidentyfikowany w regionie niedosyt instytucji kultury, co istotnie obniża poziom uczestnictwa i zaangażowanie w kulturę mieszkańców województwa. Realizację projektu poprzedzono analizą, która wykazała, iż w mieście działa niewiele kabaretów, warsztatów i innych zespołów artystycznych. Powodem tego jest m. in. brak odpowiednich miejsc, gdzie uzdolnieni artystycznie mieszkańcy i studenci mogliby realizować swoje pasje. Brak stosownego zaplecza to również przyczyna niewystarczającej liczby ofert kulturalnych i społecznych skierowanych nie tylko do studentów, ale także do pozostałych mieszkańców miasta i regionu. Należy zwrócić uwagę, iż oferta kulturalna i artystyczna ma istotny wpływ na postrzeganie danego miasta/regionu, jako miejsca edukacji, pracy, zamieszkania czy wypoczynku. W wyniku projektu wybudowany budynek oraz wyposażono go zgodnie z potrzebami placówki kulturalnej. Budynek umiejscowiono w kampusie uczelni. Zarówno sala widowiskowa, jak i pracownie artystyczne są przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych. Jako wyposażenie Studenckie Centrum Kultury zakupiono sprzęt multimedialny oraz sprzęt wystawienniczy. Obiekt powstały w ramach projektu, pełni rolę miejsca realizacji inicjatyw związanych z działalnością kulturalną i rekreacyjną oraz przygotowaniem i prezentacją zarówno twórczości własnej środowiska studenckiego, jak i twórczości obcej (obejmującej m.in. muzykę, śpiew, taniec, plastykę). Studenckie Centrum Kultury będzie miało głównie za zadanie popularyzacji aktywności twórczej w regionie i promocji najzdolniejszych artystów. Z realizacji projektu korzysta ponad 30 tys. osób rocznie.

Kolejny zakończony w okresie sprawozdawczym projekt to przedsięwzięcie Parafii rzymsko-Katolickiej Św. Jakuba Apostoła w Małujowicach *Prace konserwatorskie dla gotyckich polichromii z kościoła parafialnego pw. Św. Jakuba Apostoła w Małujowicach*. Na obszarze województwa opolskiego znajduje się prawie 500 murowanych kościołów. Najwięcej najcenniejszych kościołów, wzniesionych w XIII w., znajduje się w okolicy Nysy. W ramach projektu konserwacji poddano kościelne polichromie oraz ich podłoże, usunięto XIX-wieczne przemalowania oraz zrekonstruowano brakujące części polichromii. Polichromie te są bardzo cenne, stanowią przykład zachowanego do dzisiejszych czasów malarstwa ściennego gotyku. Łączna powierzchnia prac konserwatorskich objęła 990 m². Renowacji poddano prezbiterium, ścianę tęczową wraz z łukiem tęczowym, ścianę południową i północną nawy oraz ścianę zachodnią wraz z kruchtą. Realizacja projektu pozwoliła uratować jeden z najznakomitszych zabytków tego typu w regionie i umożliwiła przekazanie przyszłym pokoleniom posiadanych przez niego unikalnych dla zasobów kultury europejskiej wartości zabytkowych. Projekt pozwolił zabytkowi odzyskać dawną świetność, a to z kolei spowodowało zwiększenie atrakcyjności turystycznej nie tylko kościoła w Małujowicach, ale też całego szlaku polichromii brzeskich. Realizacja projektu wpłynęła na realizację celu tj. wzrost atrakcyjności turystycznej gminy, wzrost znaczenia kultury w regionie, zachowanie dziedzictwa kulturalnego w regionie a także renowacja i ochrona unikatowych zabytków. Szacuje się, że około 7,7 tys. osób rocznie odwiedzi obiekt.

Po zrealizowaniu wszystkich dotychczas podpisanych umów o dofinansowanie z *zakresu kultury oraz dziedzictwa kulturowego oraz naturalnego* przewiduje się, że osiągnięte zostaną następujące wskaźniki:

- wsparciem zostanie objętych **9** instytucji kultury;
- w **10** obiektach instytucji kultury oraz **9** obiektach dziedzictwa kulturowego zostanie zapewniony dostęp dla osób niepełnosprawnych;
- **40** obiekty/zbiory zostaną poddane konserwacji, a **13** zostanie zabezpieczonych;
- blisko **350 tys.** osób rocznie odwiedzi obiekty dziedzictwa kulturowego objęte wsparciem.

Wyniki badania ewaluacyjnego

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono badań ewaluacyjnych dedykowanych Osi priorytetowej 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe*.

➡ **Szczegółowe informacje – punkt 2.7.3.3 Badania ewaluacyjne przeprowadzone w 2013 r.**

Realizacja zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do Osi 5

Instytucja Zarządzająca w ramach przeprowadzonej analizy postępu finansowego i rzeczowego Osi uwzględniła dotychczasowe rekomendacje KE, w szczególności w zakresie kontynuowania sposobu przedstawiania uzasadnienia i logiki interwencji Programu. Zapisy te mają duże znaczenie dla prac zmierzających do przygotowania programu operacyjnego na nową perspektywę finansową 2014-2020.

Odnosząc się do sugestii KE dokonano szczegółowej analizy postępu realizacji wskaźników, w kontekście postępu finansowego Osi priorytetowej, jako ocenę realizacji założonych celów. Ponadto, zgodnie z rekomendacjami KE, w ramach Osi dokonano szczegółowej analizy wpływu realizacji Osi na Krajowy Program Reform oraz realizacji działań z zakresu niwelowania efektów ubóstwa.

➡ **Szczegółowe informacje – punkt 2.1.6.3 Rekomendacje Komisji Europejskiej**

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi

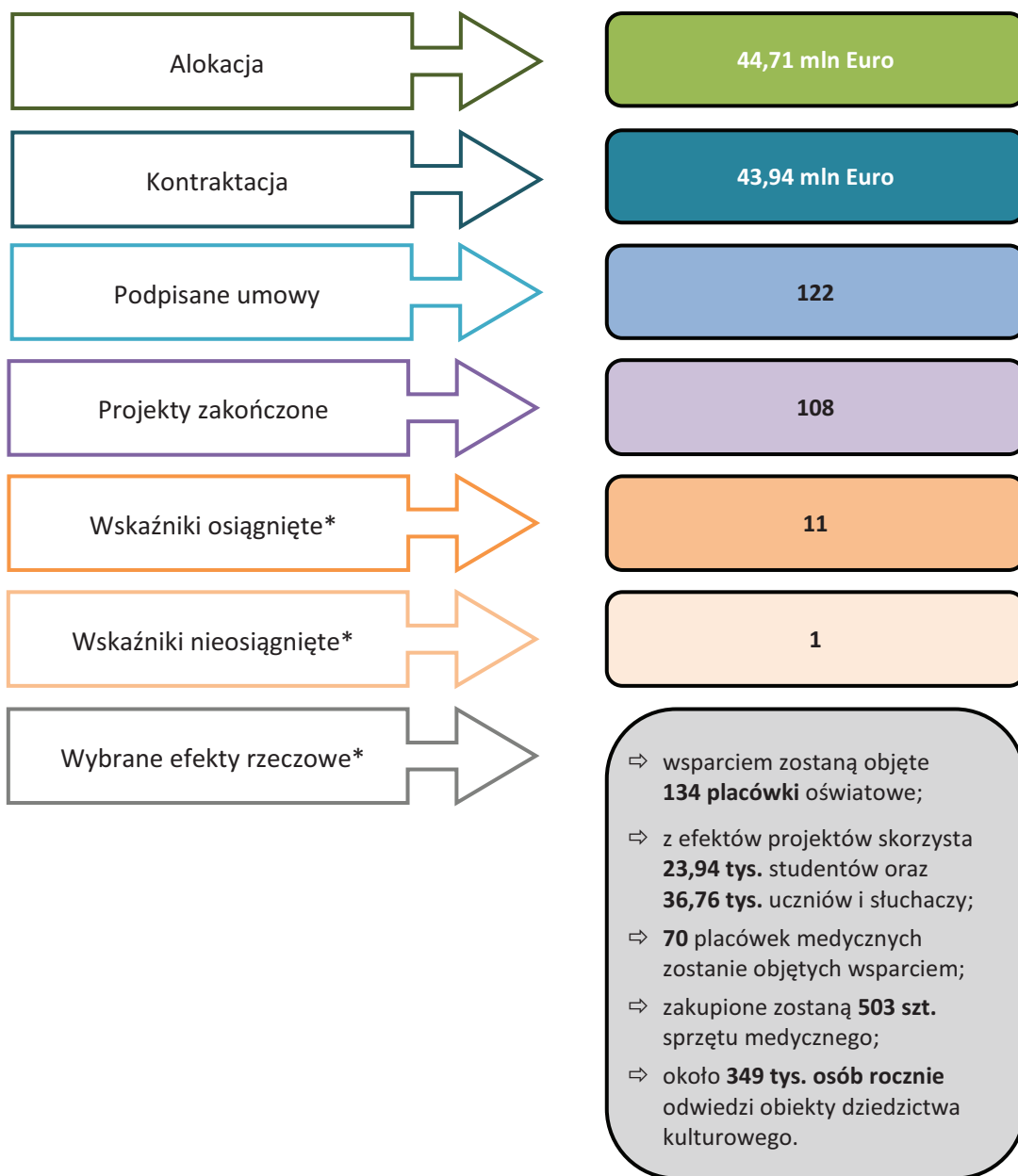
IZ RPO WO 2007-2013 prowadzi stały monitoring finansowy i rzeczowy wdrażania Osi priorytetowej 5, na podstawie którego podejmuje decyzje o stosowanych działaniach. W związku z wysokim poziomem zakontraktowania Osi, Instytucja Zarządzająca nie planuje kolejnych naborów wniosków. Doświadczenie we wdrażaniu Osi zostaną wykorzystane przy projektowaniu perspektywy finansowej 2014-2020.

Temu celowi służyć także będzie, przeprowadzone w 2012 r. badanie ewaluacyjne *Ewaluacja działań podejmowanych na rzecz edukacji w ramach EFS i EFRR w województwie opolskim*, którego zadaniem była ocena trafności, komplementarności, efektywności, skuteczności i oddziaływania projektów na rozwój edukacji w województwie opolskim.

3.5.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi priorytetowej 5 *Infrastruktura społeczna i szkolnictwo wyższe*.

**PODSUMOWANIE WDRAŻANIA OSI 5
INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I SZKOLNICTWO WYŻSZE**

* na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie

3.6 Oś priorytetowa 6 *Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych*

3.6.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów

Celem Osi priorytetowej 6 jest nadanie nowych funkcji społeczno-gospodarczych oraz ożywienie obszarów miejskich i zdegradowanych dla zwiększenia ich atrakcyjności przestrzennej i gospodarczej oraz stworzenia warunków do wzrostu zatrudnienia na tych terenach.

Za wdrażanie Osi priorytetowej odpowiedzialna jest IZ RPO WO 2007-2013.

Na realizację przedmiotowej Osi przeznaczono kwotę **34 171 585 Euro**, co stanowi **7%** alokacji na Program. Oś 6 jest jedyną Osią w Regionalnym Programie Operacyjnym na którą nie zostały skierowane dodatkowe środki z Krajowej Rezerwy Wykonania. Na realizację *Strategii Europa 2020* przeznaczono całą alokację zapisaną na Oś priorytetową 6.

W ramach Osi realizowane są przedsięwzięcia polegające na: zagospodarowaniu i uporządkowaniu zdegradowanych przestrzeni miejskich, porządkowaniu historycznych centrów miast oraz przywróceniu lub nadaniu nowych funkcji terenom zdegradowanym (w tym poprzemysłowym i powojkowym).

Pomoc skierowana jest m.in. do jednostek samorządu terytorialnego, szkół wyższych, organizacji pozarządowych, spółdzielni i wspólnot mieszkaniowych.

Według stanu na 31 grudnia 2013 r. poziom kontraktacji Osi 6 był najwyższy w ramach całego Programu i wyniósł około **101%** zobowiązań na lata 2007-2013.

Stan wdrażania Osi priorytetowej 6 od uruchomienia Programu

Nabory wniosków

- ⇒ przeprowadzono **5 naborów wniosków**, w tym **4 w ramach procedury konkursowej** oraz **1 w procedurze pozakonkursowej**,
- ⇒ całkowita kwota alokacji EFRR przeznaczona na przeprowadzone nabory wyniosła **34,17 mln Euro** [143,32 mln PLN], w tym: na nabory w procedurze konkursowej **29,84 mln Euro** [125,17 mln PLN]. Na procedurę pozakonkursową obejmującą indywidualny projekt kluczowy *Budowa II Kampusu PO. Zadanie 1A. Adaptacja budynku nr 9 przy ulicy Prószkowskiej na cele dydaktyczne i badawcze WWFif* przewidziano **4,33 mln Euro** [18,15 mln PLN];
- ⇒ w ramach Osi przeprowadzono konkurs LPR, w wyniku którego wybrano do realizacji **15 LPR**.

Wnioski złożone

- ⇒ złożono łącznie **69 wniosków** o dofinansowanie w ramach procedury konkursowej oraz pozakonkursowej;
- ⇒ całkowita wartość złożonych wniosków wyniosła **83,91 mln Euro** [351,94 mln PLN], w tym wnioskowane dofinansowanie z EFRR **56,29 mln Euro** [236,10 mln PLN];
- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **65 wniosków** na całkowitą wartość **77,75 mln Euro** [326,10 mln PLN], w tym dofinansowanie ze środków EFRR **52,01 mln Euro** [218,13 mln PLN].

Wnioski zaakceptowane

- ⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zostało zaakceptowanych **46 projektów**, na całkowitą wartość **65,00 mln Euro** [272,61 mln PLN], w tym dofinansowanie EFRR **41,89 mln Euro** [175,71 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **45 umów** o dofinansowanie o całkowitej wartości **53,14 mln Euro** [222,87 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **34,25 mln Euro** [143,66 mln PLN];
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł około **101%**;

⇒ spośród umów podpisanych w ramach przedmiotowej Osi **87,55%** stanowią projekty wybrane w procedurze konkursowej, natomiast **12,45%** to projekty umieszczone w *Indykatywnym Planie Inwestycyjnym dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2007-2013*.

Tabela 70. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 6 w podziale na typy projektów

<i>[mln Euro]</i>				
Lp.	Typ projektu	Liczba umów	Dofinansowanie z EFRR	Udział projektów konkursowych/ IPI w wartości EFRR wszystkich umów podpisanych w ramach Osi 6
1.	<i>konkursowy</i>	44	29,99	87,55%
2.	<i>IPI</i>	1	4,27	12,45%
RAZEM:		45	34,25	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Od uruchomienia Programu w ramach inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020*, obszar **Klimat, energia, mobilność** realizowany jest w zakresie kategorii 50. Wartość podpisanych **14 umów** w ramach tego obszaru wynosi **16,12 mln Euro** [67,63 mln PLN], co stanowi **7,84%** alokacji przeznaczonej na obszar.

Do końca 2013 r. obszar **Walka z ubóstwem** w ramach inicjatyw flagowych *Strategii Europa 2020* dla przedmiotowej Osi realizowany jest w zakresie kategorii 61 i 78. Wartość podpisanych **31 umów** w ramach tych kategorii wynosi **18,13 mln Euro** [76,04 mln PLN]. Stanowi to **36,27%** w odniesieniu do alokacji przeznaczonej na obszar.

Tabela 71. Realizacja *Strategii Europa 2020* w ramach Osi priorytetowej 6

<i>[mln Euro]</i>				
Nazwa priorytetu	Nazwa obszaru	Kategorie interwencji wpisujące się w realizację <i>Strategii Europa 2020</i>	Dofinansowanie z EFRR	% realizacji obszaru
<i>Rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej; sustainable growth</i>	<i>Klimat, energia, mobilność</i>	16,17,18,19,20,21,22,23, 24,25,26,27,28,29,30,31, 32,33,34,35,36,37,38,39, 40,41,42,43,44,45,46,47, 48,49,50,51,52,53,54	16,12	8%
<i>Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną. inclusive growth</i>	<i>Walka z ubóstwem</i>	61 , 75, 76, 77, 78 ,79,80	18,13	36%
RAZEM:			34,25	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu w ramach wniosków złożonych, zatwierdzonych do realizacji oraz podpisanych umów przedstawiono w *Tabeli 72*.

Tabela 72. Stan wdrażania Osi priorytetowej 6 od uruchomienia Programu

<i>[mln Euro]</i>						
Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
6.1 Rewitalizacja obszarów miejskich						
I nabór (29.10-12.11.2009)	8	7,29	7	6,39	7	4,95

Nr i termin naboru	Złożone		Zaakceptowane		Podpisane umowy	
	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR	Liczba	Dofinansowanie EFRR
II nabór (16-30.09.2010)	29	19,63	24	16,27	24	13,18
Razem 6.1	37	26,93	31	22,65	31	18,13
6.2 Zagospodarowanie terenów zdegradowanych						
I nabór (12-26.04.2010)	22	18,14	12	10,73	11	8,47
II nabór (14-28.05.2012)	9	6,63	2	3,92	2	3,38
IPI (17-21.03.2008)	1	4,59	1	4,59	1	4,27
Razem 6.2	32	29,36	15	19,24	14	16,12
OGÓŁEM	69	56,29	46	41,89	45	34,25

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wnioski o płatność

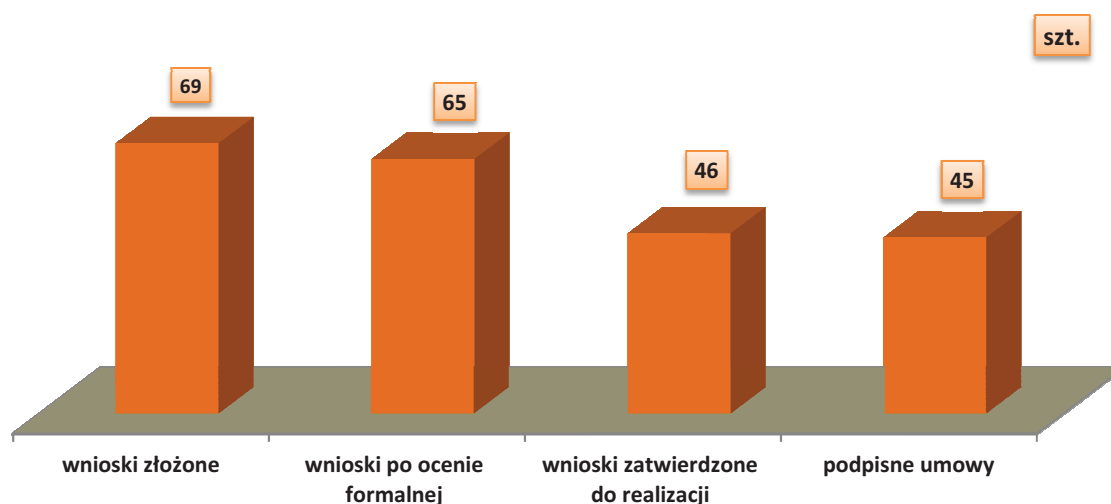
⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę dofinansowania z EFRR **28,23 mln Euro** [118,42 mln PLN], co stanowi około **83%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 6.

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **27,98 mln Euro** [117,37 mln PLN], co stanowi ponad **82%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 6.

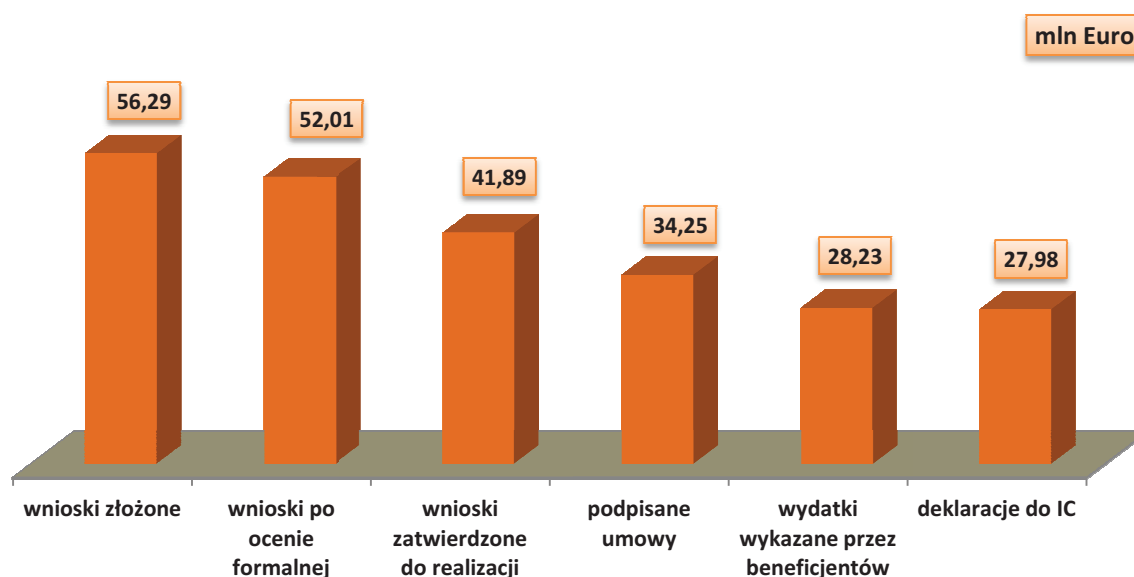
Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu przedstawiono na *Wykresach 51-52*.

Wykres 51. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 6 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 52. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 6 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)

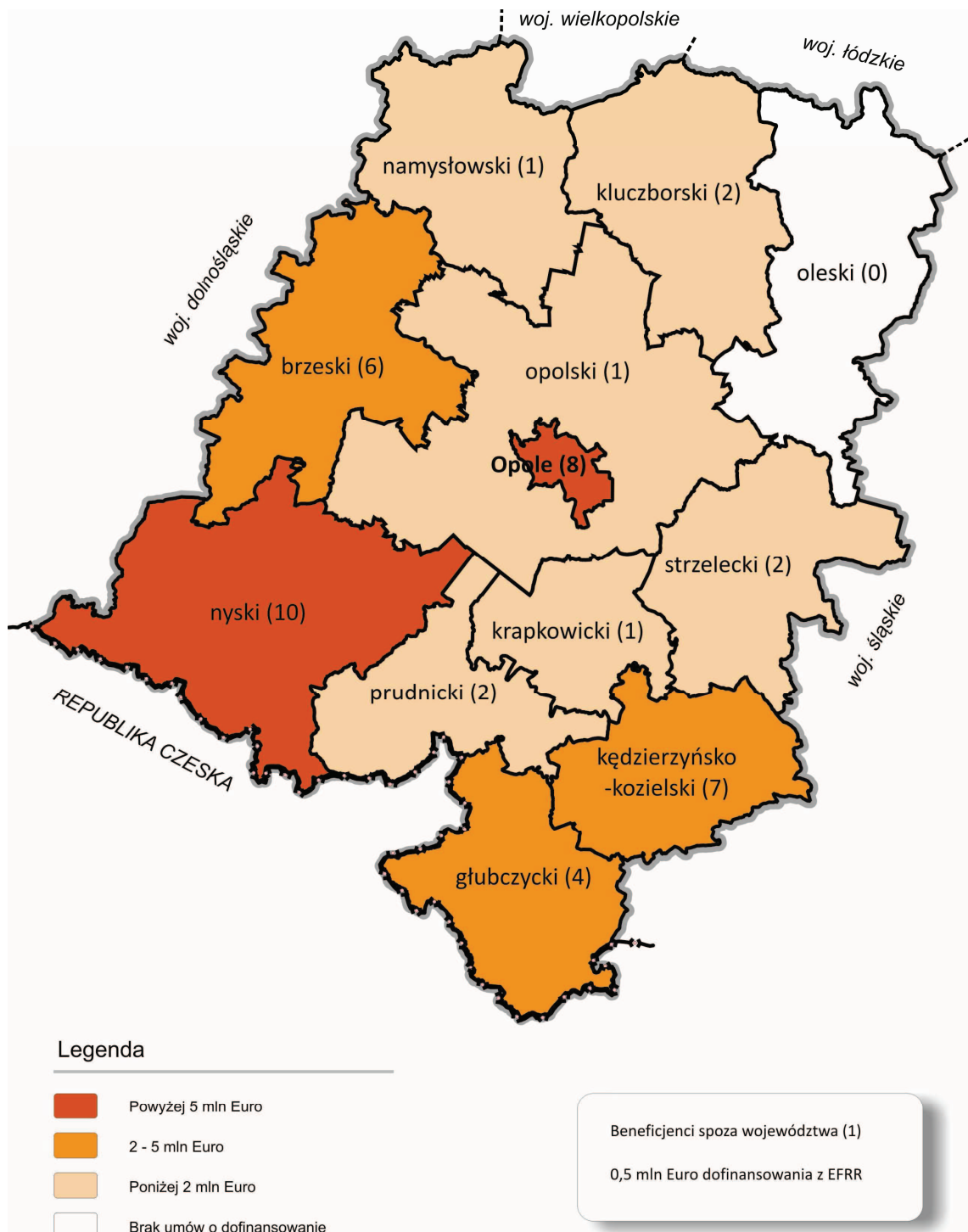
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Inwestycje w zakresie aktywizacji obszarów miejskich i zdegradowanych realizowane są przez beneficjentów z wszystkich powiatów województwa opolskiego za wyjątkiem powiatu oleskiego.

W ramach Osi priorytetowej 6 projekty o najwyższej wartości dofinansowania z EFRR realizują beneficjenci z terenu **Miasta Opola** (9,69 mln Euro). Znaczące środki na rewitalizację i zagospodarowanie terenów zdegradowanych pozyskali także beneficjenci z **powiatu nyskiego** (8,30 mln Euro), **kędzierzyńsko-kozielskiego** (3,64 mln Euro), **brzeskiego** (3,46 mln Euro) oraz **głubczyckiego** (2,48 mln Euro) - *Mapa 11*.

Okolo **89%** (30,32 mln Euro) środków skierowano na realizację inwestycji na obszarach miejskich, natomiast ponad **11%** (3,93 mln Euro) na terenach wiejskich.

Mapa 11. Liczba i wartość dofinansowania z EFRR podpisanych umów w ramach Osi priorytetowej 6 w podziale na powiaty województwa opolskiego (wg siedziby beneficjenta)

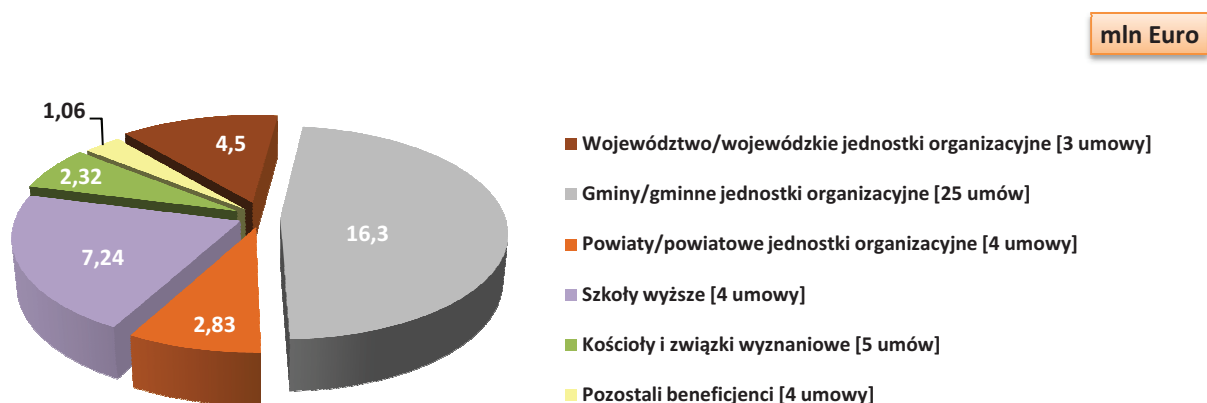

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Analizując wsparcie udzielone w ramach Osi priorytetowej 6, najliczniejszą grupą beneficjentów stanowią gminy/gminne jednostki organizacyjne, które pozyskały prawie połowę środków (**47,59%**) na rewitalizację obszarów miejskich i aktywizację obszarów zdegradowanych.

Na kolejnych miejscach pod względem wartości otrzymanego dofinansowania znalazły się uczelnie wyższe (**7,24 mln Euro**) oraz jednostki organizacyjne województwa (**4,50 mln Euro**).

Wykres 53. Udział poszczególnych typów beneficjentów w środkach zakontraktowanych (EFRR) w ramach Osi priorytetowej 6

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania Osi priorytetowej 6 w okresie sprawozdawczym

Nabory wniosków

⇒ w okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono naboru wniosków w ramach Osi priorytetowej 6;

Wnioski złożone

⇒ w okresie sprawozdawczym nie zostały złożone wnioski o dofinansowanie, nie dokonywano oceny formalnej wniosków;

Wnioski zaakceptowane

⇒ decyzją Zarządu Województwa Opolskiego do realizacji zaakceptowano **1 projekt** na całkowitą wartość **1,19 mln Euro** [4,99 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **0,94 mln Euro** [3,95 mln PLN].

Podpisane umowy

⇒ zawarto **1 umowę** o dofinansowanie o całkowitej wartości **1,18 mln Euro** [4,95 mln PLN], w tym kwota dofinansowania z EFRR wyniosła **0,59 mln Euro** [2,48 mln PLN].

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę EFRR **6,54 mln Euro** [27,44 mln PLN], co stanowi ponad **19%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 6.

Tabela 73. Wartość wydatków we wnioskach o płatność w ramach Osi priorytetowej 6 w okresie sprawozdawczym

[mln Euro]

Nr i nazwa działania	Dofinansowanie EFRR	Stopień realizacji zobowiązań w ramach działania	Stopień realizacji zobowiązań w ramach Osi priorytetowej
6.1 Rewitalizacja obszarów miejskich	2,79	15,49%	8,20%
6.2 Zagospodarowanie terenów zdegradowanych	3,75	23,37%	11,00%
OGÓŁEM	6,54	-	19,20%

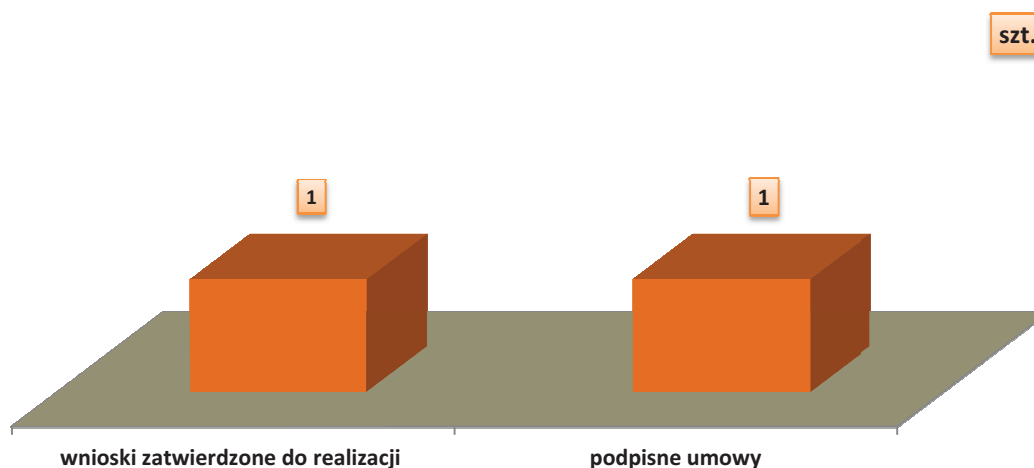
Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **9,08 mln Euro** [38,09 mln PLN], co stanowi około **27%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 6.

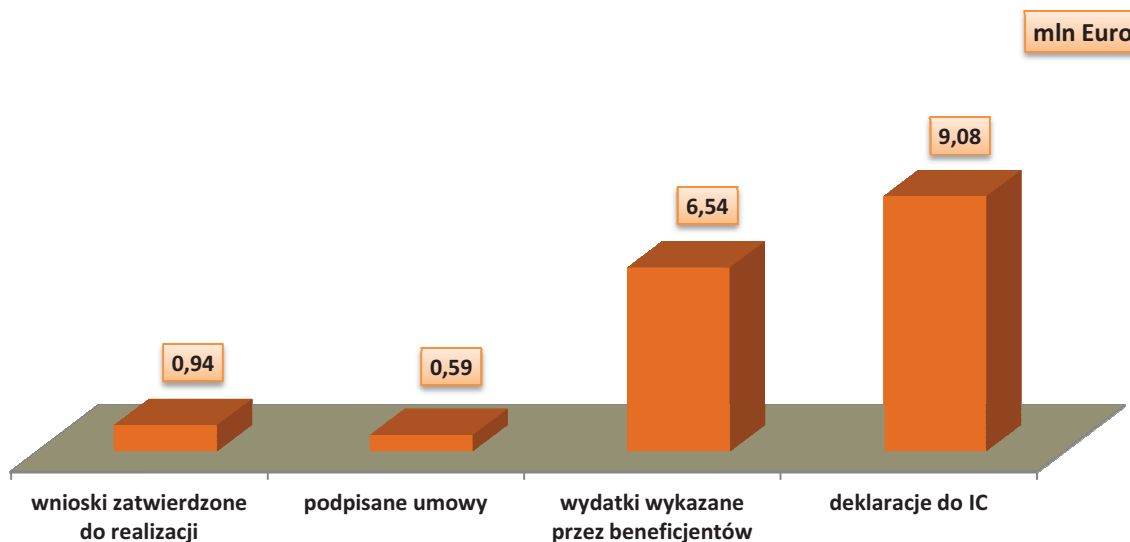
Informacje nt. stanu wdrażania Osi w okresie sprawozdawczym przedstawiono na *Wykresach 54-55*.

Wykres 54. Liczba wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 6 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Wykres 55. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 6 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013).

Nabory planowane

Zgodnie z *Ramowym harmonogramem naboru wniosków w ramach RPO WO 2007-2013 z dnia 27 stycznia 2014 r.*, w kolejnym okresie sprawozdawczym nie planuje się przeprowadzenia naborów wniosków w ramach Osi priorytetowej 6.

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na kategorii interwencji

Uzupełnieniem projektów realizowanych w ramach Osi priorytetowej 6 są projekty dofinansowane w ramach PROW 2007-2013, w zakresie działań dotyczących odnowy wsi. Szczególną zaletą tych działań jest to, że o kierunkach rozwoju wsi oraz o rodzaju przedsięwzięć w danej miejscowości decydują sami jej mieszkańcy. Dzięki temu kształtuje się w nich poczucie zaangażowania w rozwój lokalny oraz w planowanie swojej przyszłości.

Do końca 2013 r. podpisano łącznie 395 umów gdzie beneficjentami projektów na terenie województwa opolskiego, obok gmin wiejskich, są stowarzyszenia rozwoju wsi, lokalne centra kultury, kluby sportowe, biblioteki publiczne oraz parafie. Realizowane projekty dotyczą najczęściej modernizacji wiejskich świetlic, centrów aktywności, obiektów sportowych i rekreacyjnych, placów zabaw; odnowy zabytkowych obiektów, kościołów, kaplic czy pomników. Organizowane są także imprezy promujące opolską wieś w formie festynów, festiwali, pikników czy jarmarków, których celem jest wzbudzenie aktywności społecznej poprzez działania integracyjne, organizację warsztatów i zajęcia edukacyjne.

Tabela 74. Projekty realizowane w województwie opolskim w ramach innych programów operacyjnych z zakresu odnowy wsi

<i>[mln Euro]</i>			
Kod	Działanie	Liczba umów	Wartość dofinansowania z UE
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013			
313,322,323	<i>Odnowa i rozwój wsi</i>	182	10,76
413	<i>Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju (odnowa wsi)</i>	213	9,28
RAZEM		395	20,04

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Indywidualne projekty kluczowe

W ramach Osi priorytetowej 6 zaplanowano do realizacji 1 projekt kluczowy w obszarze nauki i szkolnictwa wyższego. Inwestycja pn. *Budowa II Kampusu PO. Zadanie 1A. Adaptacja budynku nr 9 przy ulicy Prószkowskiej na cele dydaktyczne i badawcze WWFIF* zakończyła się w grudniu 2011 r.

Celem głównym projektu była zmiana funkcji i struktury obszaru zdegradowanego - budynku na terenie po byłej jednostce wojskowej w Opolu na rzecz rozwoju Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej, a tym samym poprawa zagospodarowania przestrzennego stolicy regionu.

Dzięki nowoczesnej bazie materialnej (pomieszczenia, infrastruktura towarzysząca, sprzęt, aparatura) zwiększyło się zainteresowanie podjęciem nauki na Wydziale Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii Politechniki Opolskiej. Dalszą konsekwencją realizacji projektu jest poprawa atrakcyjności Opolszczyzny jako ośrodka akademickiego o solidnej renomie w regionie, województwach ościennych i całej Polsce. Nastąpiło wzmocnienie gospodarki regionu, poprzez stały dopływ wysoko wykwalifikowanych absolwentów, szczególnie na kierunku turystyka, jednej z mocnych stron Opolszczyzny - motoru napędowego rozwoju gospodarczego.

Tabela 75. Indywidualne projekty kluczowe w ramach Osi priorytetowej 6 RPO WO 2007-2013

<i>[mln Euro]</i>		
Nr i nazwa działania	Liczba projektów	Wartość EFRR
6.2 Zagospodarowanie terenów zdegradowanych	1	4,27
RAZEM	1	4,27

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

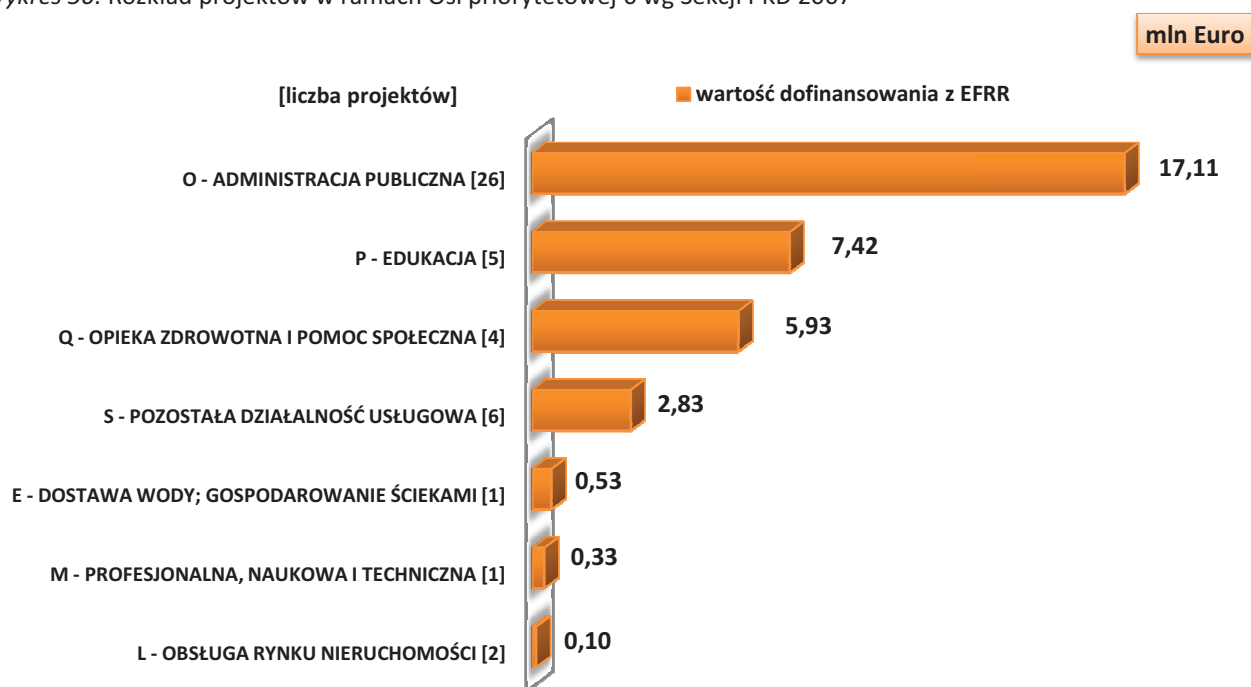
Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Działania podejmowane w zakresie rewitalizacji obszarów miejskich oraz zagospodarowania terenów zdegradowanych to domena gmin i powiatów. W związku z tym w ramach Osi 6 najczęściej umów realizowanych jest w Sekcji O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne* – 26 projektów o wartości dofinansowania z EFRR na ponad 17,11 mln Euro.

Również dużą rolę w nadawaniu nowych funkcji społeczno-gospodarczych oraz ożywianiu obszarów miejskich odgrywają uczelnie wyższe (Sekcja P *Edukacja*) – 5 umów na kwotę EFRR 7,42 mln Euro, jednostki ochrony zdrowia – 4 umowy na kwotę EFRR ponad 5,93 mln Euro) oraz organizacje kościelne, stowarzyszenia i fundacje (Sekcja S *Pozostała działalność usługowa*).

Szczegółowy podział projektów na sektory gospodarki w ramach Osi priorytetowej 6 przedstawia Wykres 56.

Wykres 56. Rozkład projektów w ramach Osi priorytetowej 6 wg Sekcji PKD 2007

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON.

Analiza jakościowa

W ramach Osi priorytetowej 6 realizowanych jest **45** projektów, w tym **31** z zakresu rewitalizacji obszarów miejskich oraz **14** projektów z zakresu zagospodarowania terenów zdegradowanych. Do końca 2013 r. zakończyła się realizacja **30** projektów.

Dla zmierzenia wpływu projektów realizowanych w ramach RPO WO 2007-2013 na obszary miejskie i zdegradowane założono realizację 3 wskaźników produktu i 4 wskaźników rezultatu. Poziom realizacji wskaźników, wyznaczonych jako mierniki celów Osi priorytetowej 6 zaprezentowany został w Tabeli 76. Wartości wskaźników produktu i rezultatu zostały przedstawione w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową oraz na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie według stanu na 31 grudnia 2013 r.

Tabela 76. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 6 od uruchomienia Programu

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki produktu						
6.1	Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast [szt.]	30	23	76,7	31	103,3
6.2	Liczba projektów promujących przedsiębiorczość i zastosowanie nowych technologii [szt.]	4	2	50,0	3	75,0
6.3	Liczba projektów oferujących usługi promujące równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i ludzi młodych [szt.]	4	11	275,0	15	375,0
Wskaźniki rezultatu						
6.4	Powierzchnia obszarów poddanych rewitalizacji i zagospodarowaniu, w tym: [km ²]	1,87	1,192	63,7	1,561	83,5
a	miejskich [km ²]	1,76	1,099	62,4	1,379	78,4
b	zdegradowanych [km ²]	0,11	0,093	84,5	0,182	165,5
6.5	Liczba miejsc pracy wykreowana na obszarach zdegradowanych [szt. EPC]	35	24	68,6	40,5	115,7

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz LSI (SEZaM RPO WO 2007-2013). Zgodnie z danymi w Załączniku IV.

Porównując **100,52%** poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej 6 z poziomem realizacji wskaźników (szacowana realizacja), 5 spośród 7 wskaźników zostanie osiągniętych w granicach 25% rozbieżności od wartości zakładanej. Mimo, iż wartość docelowa wskaźnika *Liczba projektów oferujących usługi promujące równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i ludzi młodych* zostanie ponad 3-krotnie przekroczona, to idea realizowanych projektów wpisuje się w jeden z priorytetów *Strategii Europa 2020*.

✓ **Liczba projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 6.1 *Rewitalizacja obszarów miejskich*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 76,7% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie nieco ponad 103% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba projektów promujących przedsiębiorczość i zastosowanie nowych technologii**

- wskaźnik realizowany jest w ramach działania 6.1 *Rewitalizacja obszarów miejskich* oraz 6.2 *Zagospodarowanie terenów zdegradowanych*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 50% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 75% wartości docelowej;

– wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba projektów oferujących usługi promujące równość szans i zapobiegających wykluczeniu społecznemu przedstawicieli mniejszości narodowych i ludzi młodych**

– wskaźnik realizowany jest w ramach działania 6.1 *Rewitalizacja obszarów miejskich* oraz 6.2 *Zagospodarowanie terenów zdegradowanych*;

– wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 275% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;

– z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 375% wartości docelowej. Przekroczenie wartości wskaźnika wynika z faktu, że o wiele większa liczba beneficjentów (niż zaprogramowała IZ RPO WO 2007-2013) określiła promowanie równości szans i zapobieganie wykluczeniu społecznemu jako jeden z celów projektu; mimo, że wartość docelowa wskaźnika zostanie przekroczona, idea realizowanych projektów wpisuje się w jeden z priorytetów *Strategii Europa 2020: rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu*. Działania podejmowane w tym obszarze powinny skutkować szeroką dostępnością korzyści płynących ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia dla osób ubogich i wykluczonych społecznie;

– wg stanu na koniec 2013 r. wartość docelowa wskaźnika zostanie przekroczona.

✓ **Powierzchnia obszarów poddanych rewitalizacji i zagospodarowaniu, w tym:**

– **miejskich**

– **zdegradowanych**

– wskaźnik realizowany jest w ramach działania 6.1 *Rewitalizacja obszarów miejskich* oraz 6.2 *Zagospodarowanie terenów zdegradowanych*;

– wartość wskaźnika i podwskaźników osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi odpowiednio 63,7%, 62,4% i 84,5% wartości docelowych założonych dla roku 2015;

– z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, że wskaźnik *pn. Powierzchnia terenów poddanych rewitalizacji i zagospodarowaniu* zostanie osiągnięty na poziomie 83,5% wartości docelowej, natomiast wartości podwskaźników zostaną osiągnięte na poziomie odpowiednio 78,4% oraz 165,5%;

– wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wartości docelowej dla wskaźnika głównego, jak i podwskaźnika *powierzchnia obszarów poddanych rewitalizacji i zagospodarowaniu, w tym miejskich* nie jest zagrożone;

– przekroczona zostanie wartość docelowa dla podwskaźnika *powierzchnia obszarów poddanych rewitalizacji i zagospodarowaniu, w tym zdegradowanych*, z uwagi na dofinansowanie większej liczby projektów, niż zaprogramowała IZ RPO WO 2007-2013 i tym samym uzyskanie większej wartości ww. podwskaźnika.

✓ **Liczba miejsc pracy wykreowana na obszarach zdegradowanych**

– wskaźnik realizowany jest w ramach działania 6.2 *Zagospodarowanie terenów zdegradowanych*;

– wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 68,6% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;

– z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 115,7% wartości docelowej;

– wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

Warto zaznaczyć, że oprócz monitorowanych miejsc pracy wykreowanych na obszarach zdegradowanych, w ramach Osi priorytetowej 6 w wyniku realizacji wszystkich projektów przewiduje się utworzenie **111,5 miejsc pracy**, w tym **33,5 dla kobiet** (blisko 30%) na terenie 8 powiatów województwa opolskiego.

Zróznicowanie województwa opolskiego pod względem wielu cech fizyczno-geograficznych oraz społeczno-gospodarczych uwypukla istnienie obszarów problemowych. Stąd na etapie programowania wykazano w analizie SWOT występowanie terenów zdegradowanych wymagających kompleksowych działań rewitalizacyjnych. Z tego powodu IZ RPO WO 2007-2013 na etapie programowania założyła, iż wsparcie w ramach Osi 6 obejmować będzie przedsięwzięcia podejmowane na wyznaczonych obszarach, wiążące działania polegające na rozwoju zasobów infrastrukturalnych z działaniami zmierzającymi do ożywienia społeczno-gospodarczego. W efekcie w ramach Osi 6 podejmowane interwencje dążyć będą m.in. do przyspieszenia wzrostu gospodarczego, rozwoju lokalnego zatrudnienia, jak również podniesienia jakości usług świadczonych na rzecz ludności.

Rezultaty realizowanych projektów, tj. przywracanie ładu przestrzennego, ożywienie gospodarcze, nowe miejsca pracy, poprawa jakości życia mieszkańców są jednymi z najistotniejszych czynników przeciwdziałających marginalizacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej wybranych obszarów zrewitalizowanych i zdegradowanych.

Ponadto efekty dofinansowanych projektów stanowią odpowiedź na zdiagnozowane w Programie słabe strony województwa opolskiego (występowanie terenów zdegradowanych, liczne, opuszczone posesje o nieustalonym statusie własnościowym i zdewastowane obiekty gospodarcze; dysproporcje w rozwoju regionu w układzie przestrzennym), będąc jednocześnie potwierdzeniem celowości i słuszności dofinansowanych w ramach RPO WO 2007-2013 projektów.

⇒ *Szczegółowe informacje nt. wkładu Osi priorytetowej w promowanie równości szans – punkt 2.2.1 Zasada równości szans*

⇒ *Szczegółowe wnioski dla dalszej realizacji Osi – Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi*

Obszar: Rewitalizacja obszarów miejskich [działanie 6.1]

Na etapie programowania zdiagnozowano, iż słabą stroną województwa jest występowanie terenów wymagających kompleksowych działań rewitalizacyjnych oraz nasilanie się zjawiska wykluczenia społecznego. Charakterystyczne dla tych terenów - wysoka stopa bezrobocia, niski poziom aktywności gospodarczej, wyższe natężenie występowania zjawisk patologicznych, powodują, iż nawet podstawowe potrzeby społeczne na tych obszarach nie są zaspokajane w odpowiednim stopniu. Dla tego typu obszarów w większym stopniu zaznacza się w przestrzeni nierówność społeczna – występowanie obszarów biedy, patologii i zagrożenia przestępczością. Aby zapobiec występowaniu tego typu zjawisk IZ RPO WO 2007-2013 skierowała wsparcie na działania dotyczące głównie rewitalizacji obszarów miejskich. Zatem projekty dofinansowane w ramach działania 6.1 skierowane są na walkę z ubóstwem, zmniejszając występowanie negatywnych zjawisk, jak również zagrożenie wykluczeniem społecznym.

Rewitalizacja obszarów miejskich jest obecnie jednym z najważniejszych wyzwań dla polityki regionalnej, a z drugiej strony narzędziem mogącym w zdecydowany sposób wpływać na zrównoważony rozwój miast, podniesienie jakości życia mieszkańców i w konsekwencji walkę z ubóstwem, dysproporcją społeczną.

Reakcją na opisane problemy jest dofinansowanie w ramach RPO WO 2007-2013 projektów mających na celu przeciwdziałanie nierównemu rozwojowi regionalnemu oraz rozwój zasobów infrastrukturalnych wraz z działaniami zamierzającymi do ożywienia społeczno-gospodarczego. Wpisują się one w założenia trzeciego priorytetu *Strategii Europa 2020*, tj. *Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną*. Do jego realizacji Komisja Europejska wyznaczyła inicjatywy flagowe, w tym *Europejski program walki z ubóstwem*. Ma on na celu zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej tak, aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby wykluczone społecznie mogły aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym. W ramach RPO WO 2007-2013 realizację opisanych powyżej założeń zapewnia szereg projektów rewitalizacyjnych przewidujących m.in. odnowę obiektów użyteczności publicznej, które służyć będą lokalnemu społeczeństwu (w tym osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym) – zgodnie z prowadzonym monitoringiem postępu rzeczowego, na podstawie podpisanych umów planowane jest zrealizowanie 31 projektów zapewniających zrównoważony rozwój oraz poprawiających atrakcyjność miast. Zgodnie z założeniami efektów planowanych inwestycji rewitalizacyjnych, z obiektów poddanych rewitalizacji skorzysta ponad 327 tys. osób.

Ponadto zapisy *Krajowego Programu Reform* jako jeden z elementów przeciwdziałania zjawiskom wykluczenia społecznego wskazują konieczność opracowania i wdrożenia polityki miejskiej – obszar *Aktywność dla wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu* – działanie 3.2 *Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu*. Nawet w największych ośrodkach miejskich znajdują się bowiem obszary zdegradowane, dzielnice biedy – miejsca, które wymagają podjęcia zintegrowanych działań rewitalizacyjnych.

Od uruchomienia Programu zrealizowanych zostało **31** projektów z zakresu *rewitalizacji obszarów miejskich* na terenie 15 miast Opolszczyzny. Do końca 2013 r. zakończyła się realizacja **23** projektów w tym obszarze, w ramach których:

- zrewitalizowano **12** obszarów o powierzchni **1,099 km²**;
- zrewitalizowano **25** budynków mieszkalnych;
- zagospodarowano **1** teren przemysłowy;
- ponad **250 tys.** osób skorzystało z obiektów poddanych rewitalizacji.

W celu przeciwdziałania ubóstwu i wykluczeniu społecznemu IZ RPO WO 2007-2013 wspiera inwestycje w ramach Osi 6, a w szczególności w dz. 6.1 realizujące kat. interwencji 61, 78, przyczyniające się do działań, które zostały zidentyfikowane jako działania redukujące ubóstwo, sprzyjające włączeniu społecznemu i ograniczające biedę, patologię na terenach objętych wsparciem tj. m.in. ograniczanie bezrobocia poprzez tworzenie miejsc pracy, poprawa warunków socjalno-bytowych w domach pomocy społecznej oraz wsparcie dla osób chorych psychicznie i osób starszych, upowszechnienie dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej, zwiększenie dostępu do mieszkań dla grup najbardziej zagrożonych ubóstwem, wsparcie dzieci i młodzieży zagrożonej wykluczeniem społecznym, ograniczenie zasięgu strefy o szczególnym zagrożeniu przestępczością, a tym samym poprawa bezpieczeństwa mieszkańców. Wszystkie dofinansowane inwestycje zgodnie z identyfikacją projektów wspartych w ramach kat. 61 i 78 w dz. 6.1 przyczyniają się do zmniejszenia ubóstwa.

Przykładem projektu, który zakończył się w okresie sprawozdawczym, a który przyczynia się do wsparcia działań sprzyjających włączeniu społecznemu jest projekt Uniwersytetu Opolskiego *Przebudowa i rozbudowa budynku na potrzeby Instytutu Sztuki Uniwersytetu Opolskiego*. Projekt zakładał rewitalizację budynku zlokalizowanego w Opolu, w którym mieści się Instytut Sztuki Uniwersytetu Opolskiego. Obiekt zlokalizowany jest w Śródmieściu w obszarze zdefiniowanym w Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Opola na lata 2007-2015. W wyniku zakończenia inwestycji powstały **3** miejsca pracy, a powierzchnia poddana rewitalizacji stanowi **0,11 ha**. W ramach projektu zaadaptowano od podstaw nowe pracownie artystyczne. W budynku znalazła się także biblioteka specjalistyczna, sale wykładowe, galeria studencka inne pomieszczenia edukacyjno-dydaktyczne. Z efektów projektu rocznie będzie korzystało około **400 osób**, a dzięki unowocześnieniu i podniesieniu standardu bazy dydaktycznej, przewiduje się wzrost zainteresowania studentów podjęciem nauki na Uniwersytecie Opolskim. Poprzez podwyższenie standardu budynku użyteczności publicznej, charakteryzującego się jednocześnie potwierdzoną wartością architektoniczną, zrealizowana inwestycja wpłynęła na zmniejszenie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno - gospodarczego poszczególnych obszarów miasta. Ponadto projekt wpłynął na polepszenie ładu przestrzennego i poprawę estetyki Opola poprzez przywrócenie zniszczonej siedzibie Instytutu Sztuki dawnej atrakcyjności oraz dostosowanie do pełnienia nowych funkcji edukacyjnych. Inwestycja ta pozytywnie wpłynęła również na sferę społeczną Opola tj. na rozwój kultury i sztuki udostępnianej lokalnej społeczności.

Innym przykładem projektu przyczyniającego się do wsparcia działań służących przeciwdziałaniu ubóstwu oraz wykluczeniu społecznemu, w szczególności służących ograniczeniu zasięgu strefy o szczególnym zagrożeniu przestępczością, a tym samym poprawie bezpieczeństwa mieszkańców jest inwestycja Miasta Opola. Projekt *Rewitalizacja zabytkowego parku na Wyspie Bolko* zakończył się w okresie sprawozdawczym. Park na Wyspie Bolko stanowił niewykorzystany potencjał miasta, gdzie nie było odpowiedniej jakości ciągów pieszych i rowerowych, oświetlenia i monitoringu. Brak tych elementów sprawiał, iż miejsce to nie cieszyło się zainteresowaniem oraz nie było odwiedzane wieczorami ze względu na bezpieczeństwo spacerowiczów. W ramach zakończenia projektu powierzchnia obszaru, który poddano rewitalizacji i zagospodarowaniu wyniosła **60 ha**. W ramach projektu zmodernizowano nawierzchnię ścieżek, instalację elementów małej architektury parku, odtworzono kładkę nad Kanałem Wińskim, stworzono plac zabaw dla dzieci oraz oświetlenie i monitoring terenu. Realizacja przedsięwzięcia przyczyniła się do poprawy jakości życia mieszkańców dzięki udostępnieniu odpowiedniego zagospodarowanego parku na Wyspie Bolko jako obszaru

wypoczynkowo-rekreacyjnego, zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców poprzez modernizację ścieżki przyrodniczej oraz poprawy zdrowia Opolan związanej z możliwością podejmowania różnego rodzaju aktywności m. in. w ramach zmodernizowanej ścieżki zdrowia w parku na Wyspie Bolko. Ponadto przez instalację monitoringu na obszarze parku zostało poprawione bezpieczeństwo publiczne.

Obszar: Zagospodarowanie terenów zdegradowanych [działanie 6.2]

W ramach likwidowania barier rozwojowych oraz negatywnych procesów zachodzących na obszarach problemowych w ramach Osi priorytetowej 6 są podejmowane również działania na rzecz zagospodarowania terenów zdegradowanych. Inwestycje podejmowane w ramach działania 6.2 w szczególności dotyczą m.in. terenów powojсковych, przemysłowych.

W ramach działania 6.2 realizowanych jest **14** projektów, w tym **13** projektów wybranych do dofinansowania w trybie konkursowym oraz **1** projekt kluczowy pn. *Budowa II Kampusu PO. Zadanie 1A. Adaptacja budynku nr 9 przy ulicy Prószkowskiej na cele dydaktyczne i badawcze Wydziału Wychowania Fizycznego i Fizjoterapii.*

14 projektów realizowanych w ramach działania 6.2 przyczynia się do nadania nowych funkcji społeczno-gospodarczych, ożywienia obszarów miejskich i zdegradowanych dla zwiększenia ich atrakcyjności przestrzennej i gospodarczej, stworzenia warunków do wzrostu zatrudnienia na terenie 10 gmin: Branic, Grodkowa, Korfantowa, Leśnicy, Nysy, Opola, Polskiej Cerekwi, Popielowa, Strzelec Opolskich i Kędzierzyna-Koźła.

Projekty dofinansowane w ramach dz. 6.2 wpisują się również w założenia inicjatywy flagowej *Europa efektywnie korzystająca z zasobów* w ramach priorytetu *Strategii Europa 2020* pn. *Rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej.* Realizowane inwestycje wpisują się w szeroko pojmowane działania na rzecz ochrony środowiska poprzez przywracanie zdegradowanym terenom ich pierwotnych funkcji użytkowych, bądź nadawania zupełnie nowych.

Biorąc pod uwagę dotychczas podpisane umowy przewiduje się, że po zakończeniu trwających inwestycji zagospodarowanych zostanie około **18 ha** terenów powojсковych i przemysłowych oraz na obszarach objętych wsparciem wykreowanych zostanie **40,5** miejsc pracy.

Na terenach przemysłowych, powojсковych i zdegradowanych środowiskowo wspierane są działania na rzecz pobudzania rozwoju gospodarczego, zwiększania atrakcyjności inwestycyjnej oraz poprawy warunków wzrostu zatrudnienia. Mają przywracać możliwość sprawnego działania przez zmianę ich struktury i umieszczenie nowych funkcji, a przede wszystkim aktywizację tej przestrzeni poprzez wniesienie nowej jakościowo zmiany.

Do końca okresu sprawozdawczego zakończyła się realizacja **7** projektów, z czego **4** inwestycje w okresie sprawozdawczym.

Jedną z nich jest projekt zrealizowany przez Gminę Nysę *Zagospodarowanie fortecznej Wieży Ciśnień w Nysie wraz z terenem przyległym.* Wieża Ciśnień stanowiła pustostan w otoczeniu zespołu zaniedbanej pofortecznej zieleni parkowej. Teren wokół wieży nie pełnił żadnej zalegalizowanej funkcji oraz nie był właściwie zabezpieczony i stwarzał zagrożenie dla społeczeństwa. Postępująca degradacja, dewastacja i wandalizm doprowadziły do znacznych ubytków i uszkodzeń wieży, zarówno na zewnątrz, jak i wewnątrz obiektu. Przedmiotem projektu było zagospodarowanie wieży wraz z terenem przyległym, funkcjonalnie związanym z obiektem. W wyniku zakończenia inwestycji powierzchnia zdegradowanego obszaru poddanego zagospodarowaniu stanowi **1 ha**. Ponadto na terenie objętym wsparciem utworzono **2** miejsca pracy, w tym **1** dla kobiety. Realizacja projektu przyczyniła się do poprawy dostępu do nowopowstałej infrastruktury społeczności lokalnej, w tym osób niepełnosprawnych oraz korzystnie wpłynęła na zwiększenie atrakcyjności gospodarczo-społecznej i inwestycyjnej gminy i regionu.

Inną inwestycją, która również zakończyła się w okresie sprawozdawczym, jest projekt pn. *Urządzenie Parku Miejskiego w Leśnicy.* Celem ogólnym projektu było nadanie nowych funkcji terenom zdegradowanym pomiędzy Placem Targowym a ul. Dzieszowicką w Leśnicy poprzez utworzenie Parku Miejskiego. W wyniku realizacji projektu został utworzony park, w którym znajdują się m.in.: plac zabaw dla dzieci, plac z urządzeniami do rekreacji, namiot biesiadny, galeria plenerowa. Stworzenie w parku specjalnych stref

rekreacji, w tym urządzeń do uprawiania sportów, przyczyniło się do podniesienia ogólnej aktywności mieszkańców, a także ma wpływ na ogólny model spędzania czasu wolnego poprzez uatrakcyjnienie oferty spędzania czasu poza domem. Ponadto realizacja projektu ma również szczególne znaczenie dla osób wykluczonych z pełnego uczestnictwa w życiu społecznym, kulturalnym i gospodarczym z terenu gminy, gdyż w przebudowanym w ramach inwestycji obiekcie, który pozostaje w dyspozycji samorządu mieszkańców i organizacji samorządowych, organizowane są warsztaty, również dla osób wykluczonych. W wyniku zakończonej inwestycji obszar, który objęto zagospodarowaniem stanowi prawie **1,3 ha** powierzchni zdegradowanej. Realizacja projektu wpłynęła na wypełnienie luk w układzie przestrzennym i układzie funkcjonalnym centrum miasta. Zagospodarowanie terenów zdegradowanych sąsiadujących bezpośrednio z centrum miasta poprawiło wizerunek centrum, przyczyniło się do nadania im nowych funkcji i korzystnie wpływa na jakość życia mieszkańców gminy. Poprawa estetyki centrum i funkcjonalności przestrzeni publicznej podniosła również atrakcyjność gospodarczą poprzez korzystny wpływ na rozwój ruchu turystycznego.

Wyniki badania ewaluacyjnego

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono badań ewaluacyjnych dedykowanych Osi priorytetowej 6 *Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych*.

➔ **Szczegółowe informacje – punkt 2.7.3.3 Badania ewaluacyjne przeprowadzone w 2013 r.**

Realizacja zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do Osi 6

Instytucja Zarządzająca w ramach przeprowadzonej analizy postępu finansowego i rzeczowego Osi uwzględniła dotychczasowe rekomendacje KE, w szczególności w zakresie kontynuowania sposobu przedstawiania uzasadnienia i logiki interwencji Programu. Zapisy te mają duże znaczenie dla prac zmierzających do przygotowania programu operacyjnego na nową perspektywę finansową 2014-2020.

Odnosząc się do sugestii KE dokonano szczegółowej analizy postępu realizacji wskaźników, w kontekście postępu finansowego Osi priorytetowej, jako ocenę realizacji założonych celów. Ponadto, zgodnie z rekomendacjami KE, w ramach Osi dokonano szczegółowej analizy działań z zakresu niwelowania efektów ubóstwa.

➔ **Szczegółowe informacje – punkt 2.1.6.3 Rekomendacje Komisji Europejskiej**

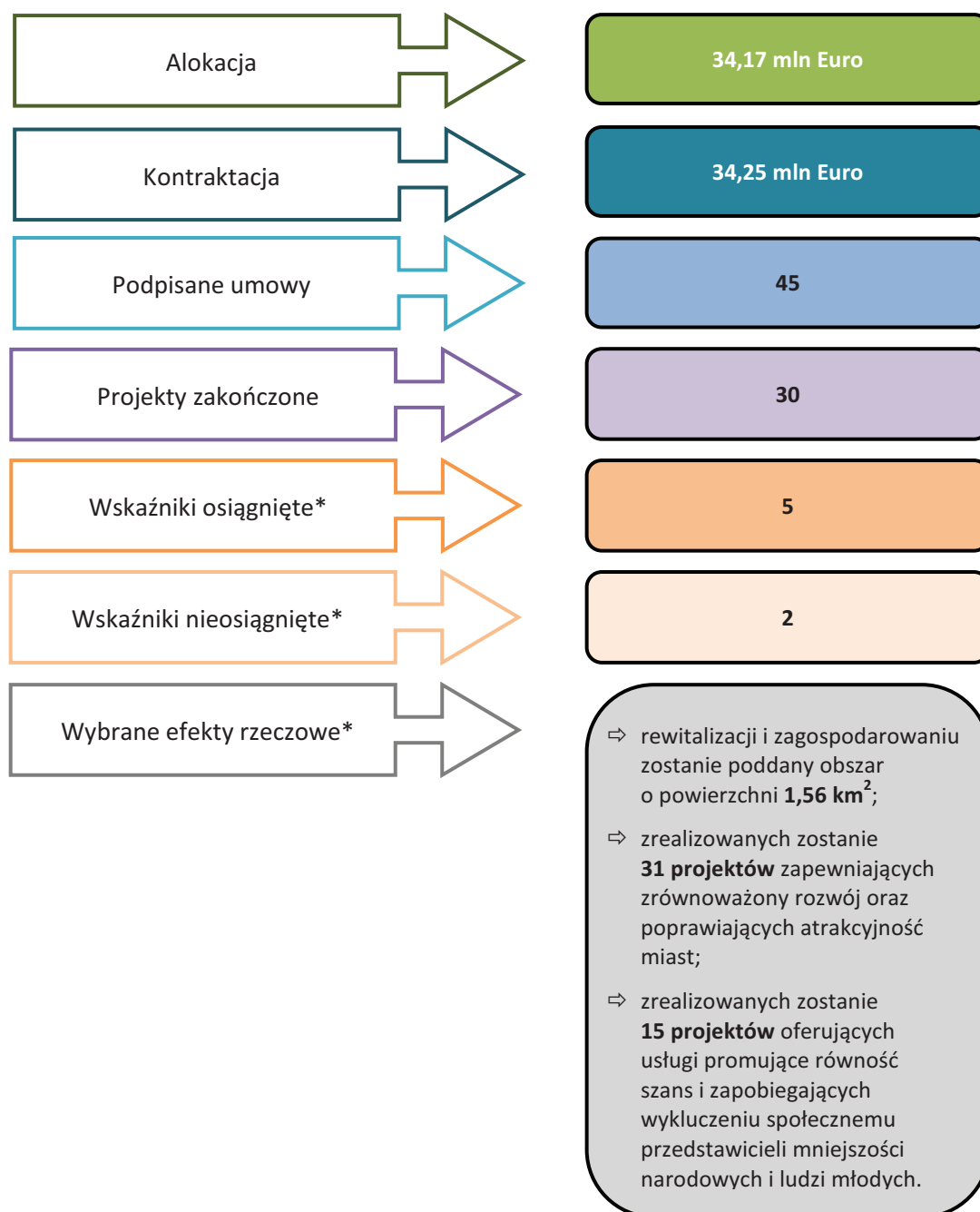
Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi

IZ RPO WO 2007-2013 prowadzi stały monitoring finansowy i rzeczowy wdrażania Osi priorytetowej 6, na podstawie którego podejmuje decyzje o stosownych działaniach. W związku z wysokim poziomem zakontraktowania Osi, Instytucja Zarządzająca nie planuje kolejnych naborów wniosków. Doświadczenie we wdrażaniu Osi zostaną wykorzystane przy projektowaniu perspektywy finansowej 2014-2020.

3.6.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi priorytetowej 6 *Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych*.

**PODSUMOWANIE WDRAŻANIA OSI 6
AKTYWIZACJA OBSZARÓW MIEJSKICH I ZDEGRADOWANYCH**

* na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie

3.7 Oś priorytetowa 7 *Pomoc techniczna*

3.7.1 Osiągnięcie celów i analiza postępów

Ze środków Osi priorytetowej 7 realizowane są zadania, których celem jest wsparcie administracji odpowiedzialnej za zarządzanie i realizację Programu, tj. IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia.

Na realizację zadań z zakresu przedmiotowej Osi przeznaczono dodatkowe środki w kwocie **500 000 Euro** pochodzące z Krajowej Rezerwy Wykonania. Całkowita kwota alokacji na tę Oś wynosi w ramach EFRR **13 314 344 Euro**, co stanowi **3%** środków na Program z EFRR.

W ramach Osi priorytetowej 7 realizowane są przedsięwzięcia wspierające IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia, tj. zapewniające m.in. wzrost i stabilność zatrudnienia oraz podniesienie jakości zasobów ludzkich zaangażowanych w realizację Programu, sprawny przebieg procesu zarządzania i kontroli RPO WO 2007-2013 oraz realizację działań informacyjno-promocyjnych.

⇒ *Szczegółowe informacje nt. wydatków poniesionych w ramach Osi – punkt 6. Pomoc techniczna*

Stan wdrażania Osi priorytetowej 7 od uruchomienia Programu

Wnioski po ocenie formalnej

- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymało **14 Rocznych Planów Działań Pomocy Technicznej w ramach RPO WO 2007-2013**;
- ⇒ całkowita wartość wyniosła **15,63 mln Euro** [65,55 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **13,74 mln Euro** [57,62 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ zawarto **7 umów o dofinansowanie** oraz podjęto **7 decyzji o dofinansowanie** projektów w ramach pomocy technicznej o całkowitej wartości **14,66 mln Euro** [61,49 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **13,21 mln Euro** [55,40 mln PLN];
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł około **100%**.

Wnioski o płatność

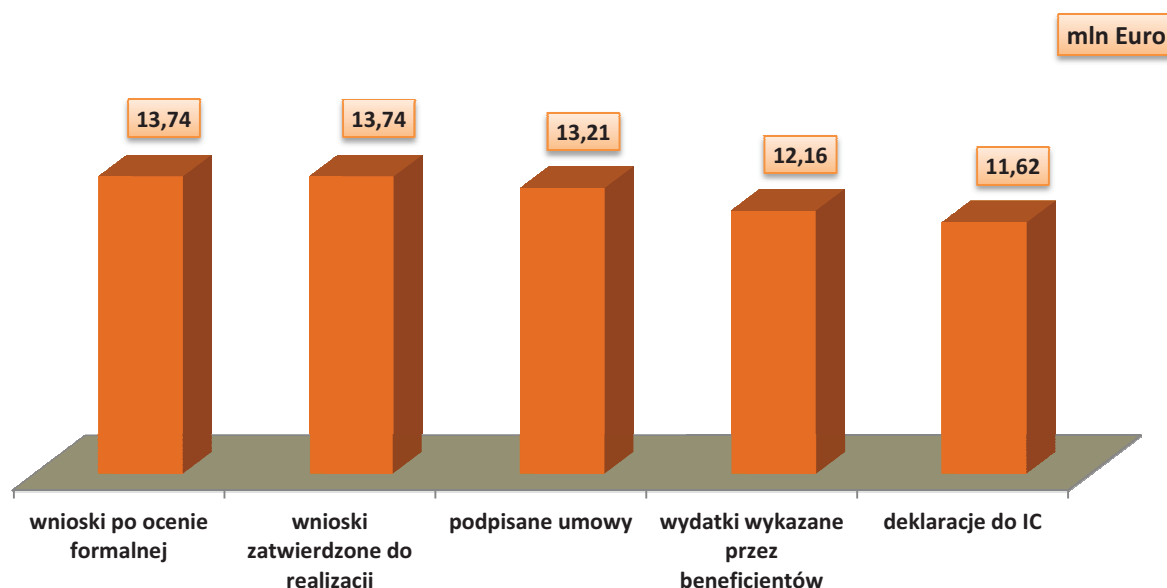
- ⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę dofinansowania z EFRR **12,16 mln Euro** [51,00 mln PLN], co stanowi ponad **92%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi.

Deklaracje zatwierdzone przez IC

- ⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **11,62 mln Euro** [48,73 mln PLN], co stanowi około **88%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 7.

Informacje nt. stanu wdrażania Osi od uruchomienia Programu przedstawiono na *Wykresie 57*.

Wykres 57. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 7 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (od uruchomienia Programu)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Stan wdrażania Osi priorytetowej 7 w okresie sprawozdawczym

Wnioski po ocenie formalnej

- ⇒ pozytywną ocenę formalną otrzymały **2 Roczne Plany Działań Pomocy Technicznej w ramach RPO WO 2007-2013**;
- ⇒ całkowita wartość wyniosła **0,46 mln Euro** [1,91 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **0,46 mln Euro** [1,91 mln PLN].

Podpisane umowy

- ⇒ w okresie sprawozdawczym zawarto **1 umowę o dofinansowanie** oraz podjęto **1 decyzję o dofinansowaniu** projektów w ramach pomocy technicznej o całkowitej wartości **0,46 mln Euro** [1,91 mln PLN], w tym dofinansowanie z EFRR **0,46 mln Euro** [1,91 mln PLN].
- ⇒ poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej wyniósł ponad **3%**.

Tabela 77. Realizacja Rocznych Planów Działań Pomocy Technicznej w ramach RPO WO 2007-2013

Lp.	Roczny Plan Działań Pomocy Technicznej	Liczba umów/ decyzji		Wartość całkowita podpisanych umów/ podjętych decyzji	
		w okresie sprawozdawczym (1.01-31.12.2013)	od uruchomienia programu	w okresie sprawozdawczym (1.01-31.12.2013)	od uruchomienia programu
1.	IZ RPO WO 2007-2013	1	7	0,31	9,80
2.	IP II stopnia	1	7	0,15	4,86
SUMA		2	14	0,46	14,66

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Wnioski o płatność

⇒ beneficjenci wykazali wydatki we wnioskach o płatność na kwotę dofinansowania z EFRR **2,3 mln Euro** [9,66 mln PLN], co stanowi ponad **17%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach ww. Osi.

Deklaracje zatwierdzone przez IC

⇒ Instytucja Certyfikująca zatwierdziła wydatki we wnioskach o płatność na kwotę **2,46 mln Euro** [10,31 mln PLN], co stanowi około **19%** realizacji zobowiązań na lata 2007-2013 w ramach Osi priorytetowej 7.

Informacje nt. stanu wdrażania Osi w okresie sprawozdawczym przedstawiono na Wykresie 58.

Wykres 58. Kwota dofinansowania z EFRR wniosków złożonych w ramach Osi priorytetowej 7 na poszczególnych etapach oceny i wdrażania projektów (w okresie sprawozdawczym)

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13).

Rozkład projektów realizowanych w ramach innych PO w podziale na kategorie interwencji

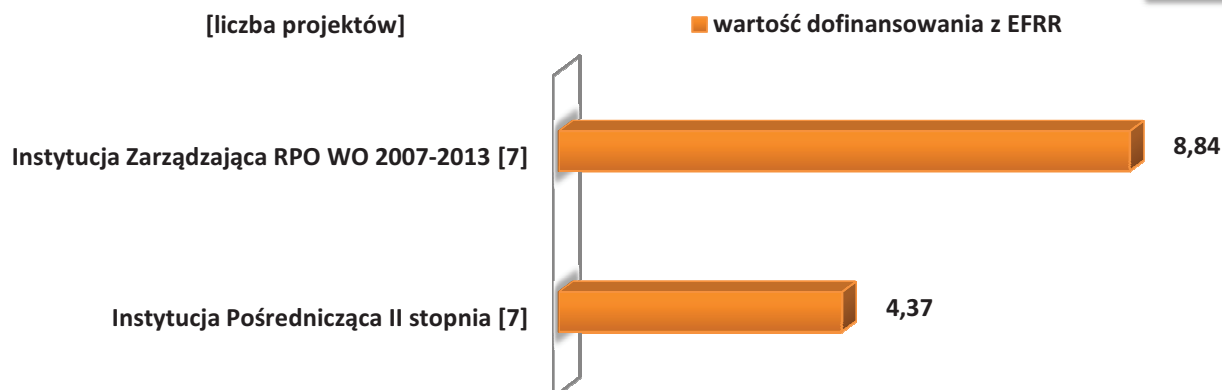
Oś priorytetowa 7 *Pomoc techniczna* służy wsparciu procesu zarządzania programem oraz wzmocnieniu potencjału administracyjnego instytucji zaangażowanych w realizację RPO WO 2007-2013. Działaniom tym podporządkowane są 2 kategorie interwencji: 85: *Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola* oraz 86: *Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja*.

Ze względu na specyfikę Osi nie wykazuje się projektów realizowanych w tym obszarze w ramach innych programów operacyjnych.

Rozkład projektów w podziale na sektory gospodarki

Beneficjentami środków w ramach Osi priorytetowej 7 są instytucje zaangażowane we wdrażanie RPO WO 2007-2013, tj. Instytucja Zarządzająca RPO WO 2007-2013 oraz Instytucja Pośrednicząca II stopnia. Obie instytucje działają w Sekcji O *Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne*, dlatego na wykresie przedstawiono liczbę i wartość projektów realizowanych przez poszczególne instytucje.

mln Euro

Źródło: Opracowanie własne IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz REGON

Analiza jakościowa

W ramach Osi priorytetowej 7 realizowanych jest łącznie **14 RPDzPT**. Według stanu na 31 grudnia 2013 r. zakończyła się realizacja **10 RPDzPT** Instytucji Zarządzającej oraz Instytucji Pośredniczącej II stopnia RPO WO 2007-2013 (na lata 2007-2008, 2009, 2010, 2011 r. oraz 2012 r.).

W ramach Osi priorytetowej 7 założono realizację 6 wskaźników produktu oraz 3 wskaźników rezultatu. Wszystkie wskaźniki są obecnie realizowane. Poziom realizacji wskaźników wyznaczonych jako mierniki celów Osi priorytetowej 7 prezentuje *Tabela 78*. Wartości wskaźników produktu i rezultatu zostały przedstawione w oparciu o zatwierdzone wnioski o płatność końcową oraz na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie według stanu na 31 grudnia 2013 r.

Tabela 78. Poziom realizacji wskaźników produktu i rezultatu Osi priorytetowej 7 od uruchomienia Programu

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
Wskaźniki produktu						
7.1	Liczba miejsc pracy obsługujących program, współfinansowanych z Pomocy technicznej, w tym: [szt. (EPC)]	105	129,23	123,1	123,36	117,5
a	kobiety	78	108,22	138,7	103,3	132,4
b	mężczyźni	27	21,01	77,8	20,06	74,3
7.2	Liczba zakupionych zestawów komputerowych (laptopy, serwery, komputery) [szt.]	121	119	98,3	122	100,8
7.3	Liczba przeprowadzonych szkoleń, konferencji i seminariów [szt.]	500	468	93,6	505	101,0
7.4	Liczba opracowanych ekspertyz, ocen, analiz, koncepcji, studiów [szt.]	63	46	73,0	57	90,5
Wskaźniki rezultatu						
7.5	Liczba beneficjentów uczestniczących w różnego rodzaju szkoleniach, konferencjach i spotkaniach informacyjnych dotyczących programu [osoby]	14 000	10 007	71,5	9 660	69,0
7.6	Potencjalna liczba odbiorców informacji umieszczonych w materiałach informacyjnych [osoby]	90 000	106 292	118,1	94 017	104,5

Nr wsk.	Nazwa wskaźnika	Wartość docelowa (2015 r.)	Wnioski o płatność		Umowy	
			wartość obecna	%	wartość obecna	%
7.7	Liczba odwiedzin informacyjnych stron internetowych [szt.]	1 025 000	942 885	92,0	629 616	61,4

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013 na podstawie danych z KSI (SIMIK 07-13) oraz RPDzPT na lata 2007-2008, 2009, 2010, 2011, 2012 i 2013. Zgodnie z danymi w Załączniku IV.

Poziom kontraktacji w ramach Osi priorytetowej 7 wyniósł **99,98%**. Osiągnięte wartości wskaźników wydają się być adekwatne do aktualnego stanu wdrażania Osi. Na obecnym etapie, biorąc pod uwagę szacowaną realizację, 5 spośród wskaźników zostanie osiągniętych w granicach 25% rozbieżności od wartości docelowej.

Szczegółowe informacje dotyczące poziomu realizacji wskaźników zostały przedstawione w dalszej części analizy jakościowej.

W ramach Osi priorytetowej 7 realizowane są przedsięwzięcia, których celem jest wsparcie instytucjonalne IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia. Środki alokowane w ramach Osi 7 przeznaczone są na wsparcie procesów wdrażania RPO WO 2007-2013, tj. naboru, oceny i wyboru projektów, a także monitoringu i kontroli. Przedsięwzięcia te dzielą się na dwie grupy. Pierwsza dotyczy wsparcia kadrowego, tj. zapewnienia i utrzymania odpowiedniego stanu zatrudnienia i wynagrodzenia pracowników Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013 oraz Instytucji Pośredniczącej II stopnia. Druga zakłada wzmocnienie organizacyjno – techniczne procesu wdrażania. Obejmuje ona działania związane z zakupem materiałów i wyposażenia niezbędnego do realizacji zadań związanych z wdrażaniem Programu, ale także sporządzanie ekspertyz, analiz oraz prowadzenie działań informacyjnych – promocyjnych.

Obszar: Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola

Właściwa realizacja zapisów Programu w dużej mierze zależy od zdolności administracyjnych instytucji zaangażowanych w proces jego wdrażania. W okresie sprawozdawczym pracownicy instytucji zaangażowanych we wdrażanie RPO WO 2007-2013 uczestniczyli m.in. w szkoleniach, których celem było poszerzenie wiedzy na tematy związane z realizacją zadań różnych działów wdrażających RPO WO 2007 – 2013 m.in. w zakresie: udzielania zamówień publicznych, opracowanie SIWZ i SOPZ dla działań informacyjno-promocyjnych w projektach współfinansowanych z funduszy unijnych, trudności, wątpliwości w zamówieniach publicznych, planowanie zamówień publicznych w 2014 r.

W ramach obszaru *Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola* realizowane są 2 wskaźniki produktu.

✓ **Liczba miejsc pracy obsługujących program, współfinansowanych z Pomocy technicznej, w tym:**

- **kobiety**
- **mężczyźni**

- wskaźnik realizowany jest w ramach obszaru *Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 123,1% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie nieco ponad 117,5% wartości docelowej;
- obecnie zagrożone jest osiągnięcie zakładanej wartości docelowej podwskaźnika *Liczba miejsc pracy obsługujących program współfinansowanych z Pomocy technicznej, w tym kobiety*, którego realizacja przekracza 138% wartości docelowej. Wynika to z faktu, iż IZ RPO WO 2007-2013 wybierając pracowników kieruje się przede wszystkim posiadaniem doświadczenia i kwalifikacjami kandydatów. Kobiety częściej startowały w konkursach oraz prezentowały wyższe kwalifikacje, dlatego stanowią większość osób zatrudnionych do obsługi Programu;
- mając na uwadze wartości wskaźnika oraz podwskaźnika dotyczącego *miejsc pracy dla mężczyzn* wg stanu na koniec 2013 r. na podstawie wniosków o płatność osiągnięcie ich nie jest zagrożone.

✓ **Liczba zakupionych zestawów komputerowych (laptopy, serwery, komputery)**

- wskaźnik realizowany jest w ramach obszaru *Przygotowanie, realizacja, monitorowanie i kontrola*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 98,3% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 100,8% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

W ramach dotychczas zrealizowanych RPDzPT wskaźnik *Liczba miejsc pracy obsługujących program, współfinansowanych z Pomocy technicznej* wyniósł **129,23 etatów**, w tym **108,22 etatów** stanowią kobiety, natomiast **21,01 etatów** - mężczyźni. Ponadto, w celu zagwarantowania odpowiednich zasobów kadrowych pozwalających na prawidłowe i efektywne zarządzanie Programem, jego wdrażanie, IZ RPO WO 2007-2013 oraz IP II stopnia zapewniła finansowanie udziału pracowników w różnych formach kształcenia zawodowego w obszarze wdrażania funduszy strukturalnych, w tym m.in. w studiach podyplomowych oraz kursach językowych.

Sprawną pracą osób zaangażowanych w realizację Programu, a co za tym idzie efektywne wykorzystanie środków funduszy strukturalnych warunkuje odpowiednie przygotowanie miejsc pracy wraz z ich kompletnym i nowoczesnym wyposażeniem. Od uruchomienia Programu zakupionych zostało **119** sztuk zestawów komputerowych, co stanowi nieco ponad **98%** założonej wartości docelowej wskaźnika *liczba zakupionych zestawów komputerowych (laptopy, serwery, komputery)*. Biorąc pod uwagę szacowaną realizację przewiduje się, iż wskaźnik dotyczący zakupu zestawów komputerowych zostanie osiągnięty.

Obszar: Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja

Na etapie programowania założono, iż w ramach Osi priorytetowej 7 realizowane są także działania związane z monitorowaniem i ewaluacją oraz horyzontalne działania informacyjno-promocyjne, które umożliwią rozpropagowanie wiedzy na temat Programu, a także podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie dostępu i możliwości wykorzystania środków funduszy strukturalnych. Ponadto, działania te służą podniesieniu poziomu wiedzy opinii publicznej o roli Unii Europejskiej we wspieraniu rozwoju regionalnego państw członkowskich oraz rezultatach tego wsparcia.

W ramach obszaru *Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja* realizowanych jest 5 wskaźników tj. 2 wskaźniki produktu i 3 wskaźniki rezultatu.

✓ **Liczba przeprowadzonych szkoleń, konferencji i seminariów**

- wskaźnik realizowany jest w ramach obszaru *Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 93,6% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 101% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba opracowanych ekspertyz, ocen, analiz, koncepcji, studiów**

- wskaźnik realizowany jest w ramach obszaru *Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 73% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;

- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 90,5% wartości docelowej;
- wg stanu na koniec 2013 r. osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba beneficjentów uczestniczących w różnego rodzaju szkoleniach, konferencjach i spotkaniach informacyjnych dotyczących programu**

- wskaźnik realizowany jest w ramach obszaru *Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 71,5% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 69% wartości docelowej;
- biorąc pod uwagę *Roczne plany działań* na kolejne lata oraz osiągniętą na podstawie wniosków o płatność wartość wskaźnika, przewiduje się, iż wartość docelowa powinna zostać osiągnięta.

✓ **Potencjalna liczba odbiorców informacji umieszczonych w materiałach informacyjnych**

- wskaźnik realizowany jest w ramach obszaru *Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 118,1% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 104,5% wartości docelowej;
- biorąc pod uwagę osiągniętą na podstawie wniosków o płatność wg stanu na koniec 2013 r. wartość, przewiduje się, iż osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

✓ **Liczba odwiedzin informacyjnych stron internetowych**

- wskaźnik realizowany jest w ramach obszaru *Ocena, badania/ekspertyzy, informacja i komunikacja*;
- wartość wskaźnika osiągnięta do końca okresu sprawozdawczego stanowi 92% wartości docelowej zakładanej dla roku 2015;
- z szacowanej realizacji dla roku 2015 wynika, iż wskaźnik zostanie osiągnięty na poziomie 61,4% wartości docelowej;
- biorąc pod uwagę osiągniętą na podstawie wniosków o płatność wg stanu na koniec 2013 r. wartość, przewiduje się, iż osiągnięcie wskaźnika nie jest zagrożone.

W celu sprawnej i efektywnej realizacji Programu od początku wdrażania opracowano **46** ekspertyz i analiz. Wykonane ekspertyzy i analizy były odpowiedzią na problemy pojawiające się w trakcie wdrażania RPO WO 2007-2013 w obszarach wymagających dodatkowej specjalistycznej wiedzy. Od uruchomienia Programu przeprowadzono **468** szkoleń, konferencji i seminariów dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu. Łącznie w szkoleniach uczestniczyło ponad **10 tys. osób**. Organizacja różnego rodzaju spotkań z beneficjentami zwiększyła dostęp do informacji na temat możliwości ubiegania się o dofinansowanie, a także przybliżyła zasady realizacji i rozliczania projektów w ramach RPO WO 2007-2013. W okresie sprawozdawczym w ramach Sieci Punktów Informacyjnych o Funduszach Europejskich w województwie opolskim na lata 2007-2013 organizowane były spotkania informacyjne dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów RPO WO 2007-2013. Zakres merytoryczny spotkań dotyczył przede wszystkim takich obszarów jak: praktyczne możliwości wsparcia realizowanych inwestycji ze źródeł zewnętrznych (m.in. RPO WO 2007-2013) w ramach zaplanowanych na 2013 r. naborów oraz środków perspektywy 2014-2020, możliwości pozyskania środków z funduszy pożyczkowych oraz poręczeniowych, najważniejsze zasady determinujące prawidłowe przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej, zasady kontraktacji i rozliczania

projektów. Ponadto w okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 zrealizowała szkolenia specjalistyczne z elementami ćwiczeń i warsztatów dla beneficjentów i potencjalnych beneficjentów Programu i dotyczyły następujących obszarów: zastosowanie ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o podatku VAT w realizacji projektów RPO WO 2007-2013 (w kontekście zmian w ustawie), zamówienia publiczne finansowane ze środków RPO WO 2007-2013, prawo budowlane w projektach RPO WO 2007-2013, rozliczanie wynagrodzeń w ramach RPO WO 2007-2013, zamknięcie projektu dofinansowanego ze środków RPO WO 2007-2013, w tym:

- obowiązki beneficjenta związane z rozliczeniem projektu,
- zamknięcie projektu w kontekście jego kontroli,
- zamknięcie projektu dofinansowanego ze środków RPO WO 2007-2013 i PO KL w kontekście obowiązków informacyjnych i promocyjnych.

Ponadto IP II RPO WO 2007-2013 przeprowadziła szkolenia skierowane do potencjalnych beneficjentów Osi priorytetowej 1 RPO WO 2007-2013. Zakres merytoryczny to przede wszystkim możliwości pozyskania środków z funduszy pożyczkowych oraz poręczeniowych, najważniejsze zasady determinujące prawidłowe przygotowanie dokumentacji aplikacyjnej, zasady kontraktacji, rozliczania i kontroli projektów. Uczestnicy szczególnie zainteresowani byli naborem wniosków, który wiązał się z otwieraniem lub też rozwijaniem działań badawczo - rozwojowych w przedsiębiorstwach w zakresie procesu aplikowania (najczęściej popełniane błędy), rozliczaniem oraz kontrolą złożonych projektów.

Zgodnie z założeniami dotyczącymi działań informacyjno-promocyjnych w okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 realizowała szereg działań.

Konkurs „Opolska marka” organizowany po raz dziesiąty przez ZWO miał na celu wyłonienie wiodących eksporterów oraz najlepszych przedsiębiorstw, usług i produktów roku 2013 oraz ich szerokie promowanie na rynku krajowym i zagranicznym. Ponadto intencją Konkursu jest rozpowszechnianie informacji o potencjale produkcyjnym i usługowym, innowacyjności i możliwościach eksportowych przedsiębiorstw województwa opolskiego. Celem konkursu jest także promocja produktów i usług wyróżniających się na tle innych w regionie, popularyzowanie wiedzy na temat efektywnych metod zarządzania, jakości oraz nowoczesnych technologii produkcji zgodnych z normami ekologicznymi. Konkurs służy również promowaniu możliwości wsparcia, jakie daje UE, zwłaszcza w zakresie RPO WO 2007-2013. W okresie sprawozdawczym w ramach konkursu udział wzięło 36 firm, które zgłosiły 50 projektów. Spośród zgłoszeń jury konkursu wybrało najlepsze firmy w sześciu kategoriach: przedsiębiorstwo, eksport, produkt, produkt spożywczy, produkt promujący region oraz usługa. Efektem tegorocznej „Opolskiej Marki” jest wyłonienie siedmiu laureatów oraz sześciu wyróżnionych. Zwycięzcy, jak co roku, zostali uhonorowani prestiżowym symbolem „Opolskiej Marki” i otrzymali prawo do używania znaku promocyjnego konkursu.

W zakresie działań informacyjno-promocyjnych przygotowano również materiały promocyjne, które znalazły ponad **106 tys. odbiorców**. W okresie sprawozdawczym została wydana publikacja pt. *Komunikacja źródłem sukcesu. Wpływ działalności informacyjno-promocyjnej na budowanie pozytywnego wizerunku funduszy europejskich w województwie opolskim*. Publikacja prezentuje uwarunkowania prawno-instytucjonalne działalności komunikacyjnej funduszy europejskich, przedstawia charakterystykę polityki komunikacyjnej FE w województwie opolskim oraz ukazuje dobre praktyki prowadzonych działań informacyjno-promocyjnych w regionie. Ponadto w okresie sprawozdawczym został wydany album pt. *4 pory roku. Fundusze europejskie w województwie opolskim*. W albumie zaprezentowane zostały inwestycje współfinansowane ze środków RPO WO 2007-2013, które w znaczący sposób wpłynęły na podniesienie atrakcyjności turystycznej Opolszczyzny. Publikacja posiada bogatą dokumentację zdjęciową i atrakcyjną formę edytorską, stanowi cenne źródło informacji o projektach zrealizowanych na Opolszczyźnie w ramach RPO WO 2007-2013. Ponadto w okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 wydała materiał informacyjno-promocyjny dla dzieci w postaci *Mapki atrakcji turystycznych Opolszczyzny*, czyli publikacji zawierającej informacje o wybranych inwestycjach, które otrzymały dofinansowanie w ramach RPO WO 2007 – 2013 połączonej z grą planszową dostosowaną do najmłodszych. Składana mapka, będąca jednocześnie polem do gry, które stanowi integralną część wydawnictwa, uzupełniona jest kolorowanymi oraz zgadywanymi, które uatrakcyjniają całość publikacji.

Zarówno IZ RPO WO 2007-2013, jak i IP II stopnia, prowadziły strony internetowe (www.rpo.opolskie.pl oraz www.ocrg.opolskie.pl), na których na bieżąco zamieszczane i aktualizowane były wszystkie dokumenty z zakresu wdrażania Programu oraz informacje przydatne beneficjentom/potencjalnym beneficjentom. Strony internetowe obu instytucji do końca 2013 r. odwiedziło ponad **942 tys. osób**.

W okresie sprawozdawczym zostały zakończone również prace nad mapą interaktywną projektów dofinansowanych w ramach RPO WO 2007-2013. Mapa jest realizowana w ramach projektu UMWO pt.: *Opolskie w Internecie*. Obecnie mapa jest w fazie przygotowywania do uruchomienia.

Nakłady przeznaczone na wdrażanie Osi priorytetowej 7 wpłynęły na sprawną i efektywną realizację RPO WO 2007-2013. Poniesione wydatki umożliwiły sprawne funkcjonowanie procesów zarządzania i wdrażania Programem poprzez m.in.: zagwarantowanie odpowiednio przygotowanego i wykwalifikowanego zespołu pracowników instytucji zaangażowanych we wdrażania RPO WO 2007-2013, dokształcanie personelu, zapewnienie odpowiedniego zaplecza technicznego umożliwiającego sprawną i efektywną pracę.

Dodatkowe informacje nt. wykorzystania środków pomocy technicznej oraz całości działań informacyjno-promocyjnych podejmowanych w ramach RPO WO 2007-2013 zaprezentowano w punkcie 6 sprawozdania *Pomoc techniczna* oraz *Załączniku X*.

➤ **Szczegółowe informacje nt. wkładu Osi priorytetowej w promowanie równości szans – punkt 2.2.1 Zasada równości szans**

Wyniki badania ewaluacyjnego

W okresie sprawozdawczym nie przeprowadzono badań ewaluacyjnych dedykowanych Osi priorytetowej 7 *Pomoc techniczna*.

➤ **Szczegółowe informacje – punkt 2.7.3.3 Badania ewaluacyjne przeprowadzone w 2013 r.**

Realizacja zaleceń i rekomendacji Komisji Europejskiej odnoszących się do Osi 7

Instytucja Zarządzająca w ramach przeprowadzonej analizy postępu finansowego i rzeczowego Osi uwzględniła dotychczasowe rekomendacje KE, w szczególności w zakresie kontynuowania sposobu przedstawiania uzasadnienia i logiki interwencji Programu. Zapisy te mają duże znaczenie dla prac zmierzających do przygotowania programu operacyjnego na nową perspektywę finansową 2014-2020.

➤ **Szczegółowe informacje – punkt 2.1.6.3 Rekomendacje Komisji Europejskiej**

Rekomendacje IZ odnośnie dalszego przebiegu realizacji Osi

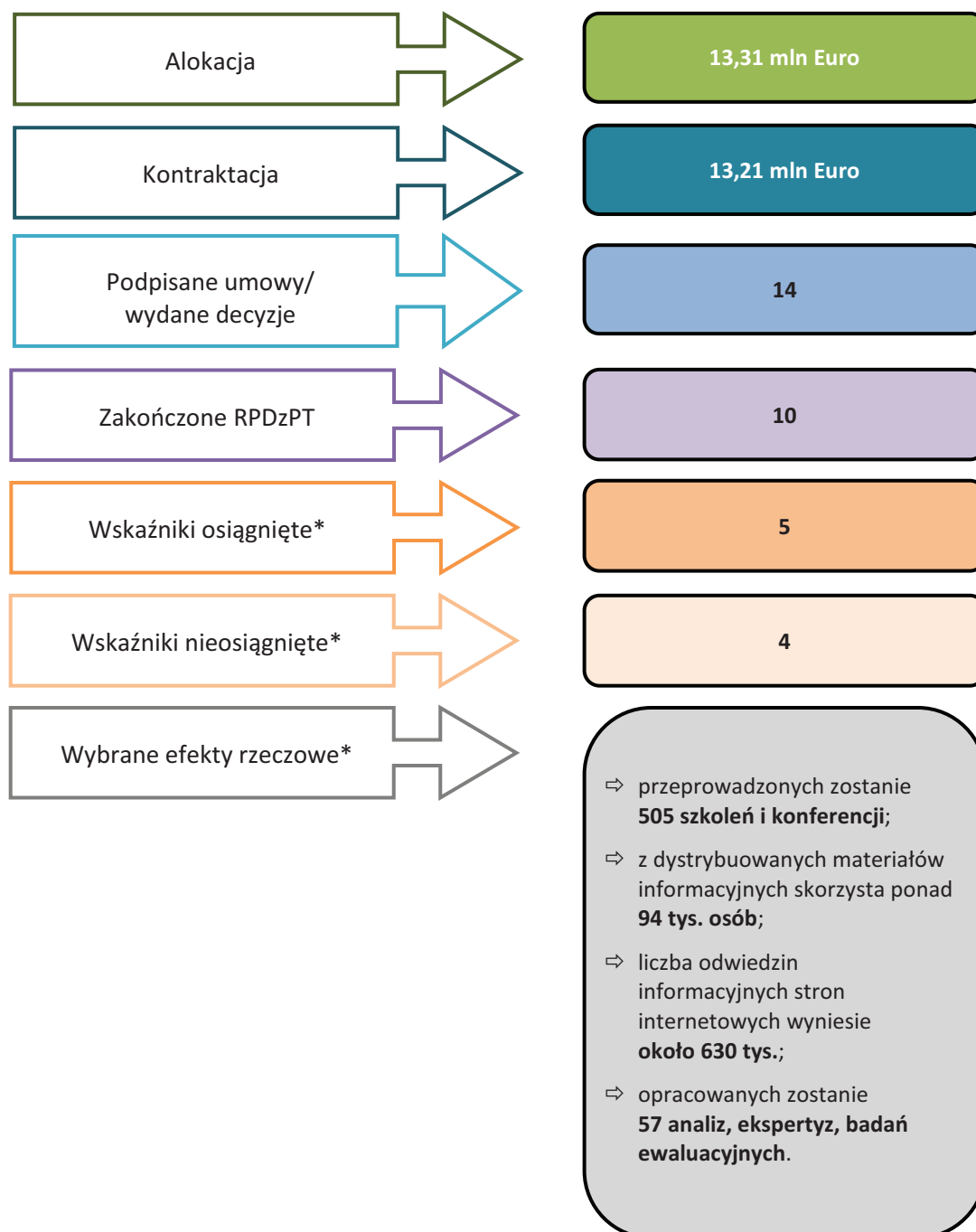
IZ RPO WO 2007-2013 prowadzi stały monitoring finansowy i rzeczowy wdrażania Osi priorytetowej 7, na podstawie którego podejmuje decyzje o stosownych działaniach.

Ponoszone w ramach Osi priorytetowej nakłady zagwarantowały sprawne i efektywne wdrażanie Programu. Zarówno odpowiednio wykwalifikowana kadra, jak i adekwatne do potrzeb zaplecze techniczne a także skuteczne metody informacyjno-promocyjne składające się na sprawny proces zarządzania i wdrażania były wynikiem dobrze wydatkowanych w ramach Osi środków.

3.7.2 Opis istotnych problemów we wdrażaniu wraz z podjętymi środkami zaradczymi

W okresie sprawozdawczym IZ RPO WO 2007-2013 nie napotkała na problemy w zakresie wdrażania Osi priorytetowej 7 *Pomoc techniczna*.

PODSUMOWANIE WDRAŻANIA OSI 7 POMOC TECHNICZNA

* na podstawie podpisanych umów o dofinansowanie

4. Programy EFS: spójność i koncentracja

Punkt ten nie ma zastosowania w odniesieniu do RPO WO 2007-2013.

5. Program EFRR/Fundusz Spójności: duże projekty

Zgodnie z RPO WO 2007-2013 nie przewiduje się finansowania wydatków związanych z realizacją dużych projektów.

6. Pomoc techniczna

Beneficjenci pomocy technicznej RPO WO 2007-2013 w okresie sprawozdawczym realizowali **2 projekty**: każda z instytucji realizowała *Roczny Plan Działań Pomocy Technicznej RPO WO 2007-2013 na 2013 rok*.

Ponadto, w okresie sprawozdawczym podjęto 1 decyzję oraz podpisano 1 umowę o dofinansowanie *Rocznego Planu Działań Pomocy Technicznej RPO WO 2007-2013 na 2014 r.* (jeden, dotyczący Instytucji Zarządzającej RPO WO 2007-2013; drugi, dotyczący Instytucji Pośredniczącej II stopnia RPO WO 2007-2013). Całkowita wartość na jaką opiewały ww. Roczne Plany Działań oraz dofinansowanie ze środków EFRR to **0,46 mln Euro** [1,91 mln PLN].

W okresie sprawozdawczym zostało złożonych **18 wniosków o płatność** o ogólnej wartości wydatków kwalifikowalnych **2,30 Euro** [9,66 PLN], w tym wartości dofinansowania z EFRR wyniosła **2,30 mln Euro** [9,66 mln PLN]. Wartość wydatków ujętych we wnioskach o płatność według stanu na koniec 2013 r. przedstawiono w *Tabelach 79-80*. Obejmowały one finansowanie kosztów związanych głównie z zatrudnieniem pracowników i ich szkoleniem, wyposażeniem biur, realizacją działań informacyjno-promocyjnych, organizacją i obsługą procesu oceny projektów, Komitetu Monitorującego oraz innych ciał działających na rzecz Programu, tłumaczeniami, wsparciem eksperckim, doradztwem specjalistycznym, badaniami ewaluacyjnymi, analizami, ekspertyzami, organizacją szkoleń specjalistycznych i warsztatów dla beneficjentów Programu. Wszystkie te grupy zadań miały na celu wzmocnienie potencjału instytucji odpowiedzialnych za wdrażanie i realizację RPO WO 2007-2013.

W ramach Rocznych Planów Działań, realizowanych w okresie sprawozdawczym przez IZ RPO WO 2007-2013 i IP II stopnia RPO WO 2007-2013, poniesione wydatki nie przekraczają kwot zarezerwowanych na nie w ramach poszczególnych kategorii wydatków.

Tabela 79. Wartość wszystkich wydatków dokonanych w ramach programu dofinansowanych ze środków pomocy technicznej według głównych kategorii (w okresie sprawozdawczym)

[Euro]

Lp.	Rodzaj wydatku	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie z EFRR
1	2	3	4
1.	Zatrudnienie/wynagrodzenia pracowników zaangażowanych w proces realizacji RPO WO 2007-2013	1 935 319,92	1 935 319,92
2.	Podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w proces realizacji RPO WO 2007-2013	9 790,43	9 790,43
3.	Utrzymanie odpowiedniego zaplecza techniczno-organizacyjnego dla wdrażania Programu	244 217,18	244 217,18
4.	Organizacja i obsługa procesu oceny projektów, Komitetu Monitorującego oraz innych ciał działających na rzecz Programu	54 332,90	54 332,90
5.	Ewaluacje, analizy, ekspertyzy	7 684,18	7 684,18
6.	Spotkania informacyjne, szkolenia, konferencje, warsztaty dla beneficjentów RPO WO 2007-2013	4 666,83	4 666,83
7.	Akcje informacyjno-promocyjne w mediach (regionalnych, lokalnych, krajowych), w tym publikacja ogłoszeń o naborach projektów	8 968,01	8 968,01

Lp.	Rodzaj wydatku	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie z EFRR
1	2	3	4
8.	Materiały informacyjno-promocyjne, powielanie, druk materiałów informacyjnych, realizacja innych akcji promocyjnych	35 348,54	35 348,54
9.	Obsługa procesu kontroli projektów	1 676,42	1 676,42
RAZEM		2 302 004,42	2 302 004,42

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Tabela 80. Wartość wszystkich wydatków kwalifikowanych zrealizowanych w okresie sprawozdawczym według głównych kategorii

[Euro]

Kategoria interwencji: 85			
Lp.	Planowane działanie/rodzaj wydatku	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie z EFRR
1	Zatrudnienie/wynagrodzenia pracowników zaangażowanych w proces realizacji RPO WO 2007-2013	1 935 319,92	1 935 319,92
2	Podnoszenie kwalifikacji pracowników zaangażowanych w proces realizacji RPO WO 2007-2013	9 790,43	9 790,43
3	Stworzenie i doposażenie odpowiedniego zaplecza techniczno-organizacyjnego dla wdrażania Programu	244 217,18	244 217,18
4	Organizacja i obsługa procesu oceny projektów, Komitetu Monitorującego oraz innych ciał działających na rzecz Programu	54 332,90	54 332,90
5	Obsługa procesu kontroli projektów	1 676,42	1 676,42
Koszt całkowity dla kategorii interwencji: 85		2 245 336,85	2 245 336,85
Kategoria interwencji: 86			
Lp.	Planowane działanie/rodzaj wydatku	Wydatki kwalifikowalne	Dofinansowanie z EFRR
1	Akcje informacyjno-promocyjne w mediach (regionalnych, lokalnych, krajowych), w tym publikacja ogłoszeń o naborach projektów	8 968,01	8 968,01
2	Materiały informacyjno-promocyjne, powielanie, druk materiałów informacyjnych, realizacja innych akcji promocyjnych	35 348,54	35 348,54
3	Ewaluacje, analizy, ekspertyzy	7 684,18	7 684,18
4	Spotkania informacyjne, szkolenia, konferencje, warsztaty dla beneficjentów RPO WO 2007-2013	4 666,83	4 666,83
Koszt całkowity dla kategorii interwencji: 86		56 667,57	56 667,57
Całkowita wartość dla obydwu kategorii		2 302 004,42	2 302 004,42

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

Tabela 81. Liczba i wartość wszystkich projektów/planów działań w ramach programu dofinansowanych ze środków pomocy technicznej według głównych typów (projekty objęte decyzjami/ umowami o dofinansowanie)

[Euro]

Lp.	Typ projektu	Liczba projektów objętych decyzjami/umowami od początku realizacji programu	Wartość projektów objętych decyzjami/ umowami (w części dofinansowania ze środków UE) od początku realizacji programu	% środków dostępnych na to zadanie w osi priorytetowej ²⁹
1	2	3	5	6
1.	Szkolenia	14	242 525,04	1,84%
2.	Zatrudnienie		8 988 694,23	68,05%
3.	Sprzęt komputerowy		1 644 850,88	12,45%
4.	Wyposażenie/ remont/ wynajem powierzchni biurowych			
5.	Promocja		1 299 912,98	9,84%
6.	Ekspertyzy/ doradztwo		311 550,61	2,36%
7.	Ewaluacje		13 159,73	0,1%
8.	Kontrola/audyt			
9.	Organizacja procesu wyboru projektów		411 288,70	3,11%
10.	Organizacja komitetów monitorujących i podkomitetów		262 730,21	1,99%
11.	Inne: spotkania informacyjne, szkolenia dla beneficjentów, warsztaty dla beneficjentów			
12.	Inne: tłumaczenia, wsparcie eksperckie, doradztwo specjalistyczne, negocjacje Programu		33 942,06	0,26%
RAZEM		14	13 208 654,45	-

Źródło: Opracowanie IZ RPO WO 2007-2013.

* Ze względu na to, iż pozycje „Sprzęt komputerowy” i „Wyposażenie/ remont/ wynajem powierzchni biurowych” stanowią część jednej kategorii wydatków w ramach Rocznych Planów Działań, związanej z utrzymaniem odpowiedniego zaplecza organizacyjno – technicznego, dane nt. kosztów w ramach obydwu rodzajów wydatków wykazano sumarycznie, podobnie jak ma to miejsce w składanych przez obie Instytucje wnioskach o płatność. Z tego względu wydatki te nie zostały rozdzielone na odrębne rodzaje, wskazane w Tabeli 81. Analogiczna sytuacja wystąpiła w odniesieniu do pozycji:

- „Organizacja procesu wyboru projektów” i „Organizacja komitetów monitorujących i podkomitetów”, które w RPDz i wnioskach o płatność traktowane są jako jedna kategoria wydatku, tj. „Organizacja i obsługa procesu oceny projektów, Komitetu Monitorującego oraz innych ciał działających na rzecz Programu” w przypadku IZ RPO WO 2007-2013 i „Obsługa procesu oceny wniosków o dofinansowanie, oraz wykonanie ekspertyz, ocen, analiz, koncepcji, studiów, opinii prawnych, itp.” w przypadku IP II RPO WO 2007-2013;
- „Ekspertyzy/ doradztwo” i „Ewaluacje”, które w RPDz i wnioskach o płatność traktowane są jako jedna kategoria wydatku, tj. „Ewaluacje, analizy, ekspertyzy” w przypadku IZ RPO WO 2007-2013 i „Działania o charakterze informacyjno-promocyjnym (np. druk ogłoszeń prasowych, ulotek, publikacje ogłoszeń, wykonanie ekspertyz, ocen, analiz, koncepcji, studiów, opinii prawnych, itp.)” (kat. 86) lub „Obsługa procesu oceny wniosków o dofinansowanie, oraz wykonanie ekspertyz, ocen, analiz, koncepcji, studiów, opinii prawnych, itp.” (kat. 85) w przypadku IP II RPO WO 2007-2013.

²⁹ Informacja nt. potencjalnego, procentowego podziału całości środków z EFRR między poszczególne typy projektów w osi priorytetowej PT, wg stanu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego. Wartości należy wyliczyć w procentach jako iloraz: wartości dla danego typu projektu wynikającej z umów/decyzji/zatwierdzonych ramowych planów działań, liczonej narastająco od uruchomienia programu (w części EFRR) oraz wartości ogółem dla wszystkich umów/decyzji/zatwierdzonych ramowych planów działań w ramach osi priorytetowej Pomoc Techniczna na lata 2007-2013, liczonej narastająco od początku realizacji programu (w części EFRR) * 100%. Suma w tej kolumnie powinna wynosić zawsze 100%.

- *Szczegółowe informacje nt. wartości i procentowego udziału w Programie, stanu wdrażania oraz problemów z wykorzystaniem środków przeznaczonych na pomoc techniczną – punkt 3.7 Oś priorytetowa 7 Pomoc Techniczna*

7. Promocja i informacja

Dane dotyczące promocji i informacji zostały zawarte w *Załączniku X* do sprawozdania.